

NEBESKE TAJNE tom VI

Emanuel Swedenborg

Prevod

Risto Rundo

NEBESKE TAJNE

Koje su sadržane u

I Svetom Pismu ili Reči Gospodovoj

Ovde otkrivene, iz Knjige Postanja

Zajedno sa divotnim stvarima u Svetu Duhova

I u Nebu Anđela

Napisao Emanuel Swedenborg

U Londonu, 1749-1756.

Tom VI, Knjiga Postanja poglavlje XXXVIII nr. 4229-4953.

Nego ištite najprije carstva Božijega, i pravde njegove, i ovo će vam se sve dodati.

Mateja VI.33

SADRŽAJ.

Knjiga Postanja, Poglavlje Trideset i drugo

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Velikom Čoveku i Korespondenciji: Korespondencija sa Čulima u opšte

Knjiga Postanja, Poglavlje Trideet i treće

Objašnjenje Mateje XXIV. 36-41.

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Velikom Čovekom i Korespondencja: Korespondencija s Okom i sa Svetlošću

Knjiga Postanka, Poglavlje Trideset i četvrto

Objašnjenje mateje XXIV.42 do kraja

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Korespondenciji Oka i Svetlosti sa Velikim Čovekom

Knjiga Postanka, Poglavlje Trideset i peto

O Svršetku Vremena

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Svršetku Vremena

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak oKorespondenciji s velikim Čovekom: Korespondencija Mirisa i Nozdrva

Knjiga Postanja, Poglavlje Dvadeset i šesto

Objašnjenje Mateje XXV. 1-13

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Korespondenciji Sluha i Ušiju

Knjiga Postanja, Poglavlje Dvadeset i sedmo

Objašnjenje Mateja XXV. 31 do kraja

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Korespondenciji s Velikim Čovekom: Korespondencija Ukusa, Jezika, i Lica

Knjiga Postanja, Poglavlje Dvadeset i osmo

Objašnjenje Mateje XXV.31-33

Tekst

Sadržaj

Unutrašnji Smisao

Nastavak o Korespondenciji s Velikim Čovekom: Korespondencija Šaka, Ruku, Stopala, i Slabina (Krsta)

KNJIGA POSTANKA

POGLAVLJE TRIDESET I DRUGO

4229. Deo Treći počinje s objašnjenjem Gospodovog predskazivanja Poslednjeg Suda u dvdeset i četvrtom poglavlju *Mateje*, a to objašnjenje je dodato kao uvod u poslednje poglavlje toga Dela (Toma), pa se tako nastavlja sve do trideset i prvog stiha poglavlja kod Jevanđeliste maločas pomenutog (vidi 3353-3356, 3486-3489, 3650-3655, 3897-3901, 4056-4060). Unutrašnji smisao onih svari jasno se vidi iz objašnjenja koje je već dato, naime, da se tu radi o predskazivanju uzastopnog pustošenja crkve, i na kraju u ustanovljenju jedne nove crkve, sledećim redom: I. Da će (Sveršetak) početi tako, što (ljudi) neće znati šta je dobro i istina, pa će o njima da raspravljaju. II. Da će ih prezirati. III. Da će ih oskrvnuti (profanisati). IV. Da ih srcem neće priznavati. V. Ali da zato što će kod nekih još uvek ostati istina vere i dobro ljubavi ka blišnjemu, a koji se nazivaju *izabrani*, opisuje se stanje njihove vere. VI. A onda, opisuje se stanje ljubavi ka blišnjemu. VII. I na kraju, početak jedne nove crkve, što je označeno rečima koje su objašnjene: *I poslaće anđele svoje s velikijem glasom trubnijem, i sabraće izabrane njegove od četiri vjetra, od kraja do kraja nebesa (glava XIV.stih 31)*. Čime se označava početak jedne nove crkve (vidi na kraju br. 4060).

4230. Kada dođe do kraja jedna crkva a počinje nova, tada dolazi do Poslednjeg Suda. To je ono što je u Reči označeno Poslednjim Sudom (vidi br. 2117-2133, 3353, 4057), a tako isto i dolaskom *Sina čovečjega*, Upravo je to Dolazak o kojemu su učenici pitali Gospoda rekavši: *Kaži nam kad će to biti? I kakav je znak Tvojega dolaska, i pošljetka vijeka? (XXIV.3)*. Ostaje, dakle, dase objasni onio što je Gospod

rekao o samom vremenu Njegovog Dolaska i svršetka vremena, a što je Poslednji Sud; ali u predgovoru ovoga poglavlja, samo ono u stihovima 32 do 35: *Od smokva naučite se pričiti: kada se već njezine grane pomlade i ulistaju, znate da je blizu ljeto. Tako i vi kad videte ovo, znajte da je blizu kod vrata. Zaista vam kažem: ovaj naraštaj neće proći, ali riječi moje neće proći*. Ovo je unutrašnji smisao ovih reči:

4231. *Od smokve naučite se pričiti: kada se već njezine grane pomlade i ulistaju, znajte da je blizu ljeto. Označava početak jedne Nove Crkve; smokva je dobro Prirodnog; njena grana je osećanje ovoga dobra; a lišće su istine. Priča (parabola) iz koje treba da nauče su one stvari koje su označene. Onaj ko ne zna unutrašnji smisao Reči, šta Gospod označava ovim upoređivanjem sa smokvom, njenim granama i lišćem, a pošto sva upoređenja u Reči nešto označavaju (br. 3579), taj iz ovoga se upoređenja može znati šta je označeno. Gde god se u Reči pomene *smokvino stablo*, ono označava u unutrašnjem smislu dobro Prirodnog (br. 217); da je grana osećanje ovoga dobra, to je stoga što grana izlazi iz stabla; a da su *listovi istine*, može se videti gore (br. 885). Iz ovoga je sada jasno na šta se odnosi ova parabola, a to je da će Gospod ustanoviti jednu novu crkvu, da će se prvo pokazati dobro Prirodnog, to jest, dobro u spoljašnjoj formi, skupa s njegovim osećanjima i istinama. Dobro Prirodnog se ne označava dobro u kojem je rođen čovek, ili ono koje se stiče od roditelja, nego dobro koje ima duhovno poreklo. U ovome nije niko rođen, nego ga u njega uvodi Gospod preko poznavanja dobra i istine. Stoga sve dok čovek nije u ovome dobru, to jest, u duhovnom dobru, on nije čovek crkve, ma koliko da izgleda da je takav zbog urođenog dobra. (prim. prev. Autor pod urođenim dobrom misli na tzv. nasledeno dobro, koje je samo dispozicija za pravo ili duhovno dobro, kao i blag temperament). (2) Kad vidite sve ovo, znajte da (svršetak) je blizu vrata. Ovo označava da kada se sve pokaže što je označeno u unutrašnjem smislu u ovim rečima (stihovi 29 do 31), i onim o smokvinom stablu, tada će biti svršetak crkve, to jest, Poslednji Sud, i Gospodov Dolazak; stoga, da će stara crkva biti odbačena, i da će nastati jedna nova. Kaže se *blizu vrata*, zato što su dobro Prirodnog i njegove istine prve stvari koje se uvode u čoveka kada se preporađa i postaje crkva. *Zaista vam kažem: Ovaj naraštaj neće proći, pre nego se sve ovo zbude (stih 34)*. Ovo označava da će spoljašnje i unutrašnje (stvari) prethodne crkve nestati, ali da će Gospodova Reč ostati. (Da je*

nebo unutrašnje crkve, a zemlja njeno spoljašnje, može se videti gore, br. 82, 1411, 1733, 1850, 2117, 2118, 3355 na kraju). Jasno je da Gospodove reči nisu samo one koje se ovde izgovaraju o Njegovom Dolasku i o svršetku vremena, nego i sve one koje su u Reči. Ove su reči izgovoreno upravo posle onih od Jevrejskoj naciji, jer ova je nacija sačuvana radi Reči (može se videti iz već navedeng odlomka, 3479). Iz svega ovoga sada se vidi da se ovde predskazuje početak jedne nove crkve.

POGLAVLJE XXXII.

- 1. A Jakov otide svojim putem, i sretoše ga anđeli Božiji;*
- 2. A kad ih ugleda Jakov, reče: ovo je oko Božiji, I prozva ono mjesto Mahanaim.*
- 3. I Jakov posla pred sobom glasnike k Isavu bratu svojemu u zemlju Seir, krajinu Edomsku.*
- 4. I zapovjedi im govoreći: ovako recite gospodaru mojemu Isavu; sluga tvoj Jakov ovako reče: bio sam došljak kod Labana i bavio se do sad.*
- 5. A imam volova i magaraca, ovaca i sluga i sluškinja, i poslah da javim tebi gospodaru svojemu, eda bih našao milost pred tobom.*
- 6. I vratiše se glasnici k Jakovu i rekoše mu: idosmo do brata tvojega Isava, i eto ti ide na susret s četiri stotine momaka.*
- 7. A Jakov se uplaši jako i zabrinu se; pa razdijeli ljude svoje i ovce i goveda i kamila u dvije čete.*
- 8. I reče: ako Isav udari na jednu četv i razbije je, da ako druga uteče.*
- 9. I reče Jakov: Bože oca mojega Avrama i Bože oca mojega Isaka, Jehovo, koji si mi kazao: vrati se u zemlju svoju i u rod svoj, i ja ću ti biti dobrotvor!*
- 10. Nijesam vrijedan tolike milosti i tolike vjere što si učinio sluzi svojemu; jer samo sa štapom svojim prijedoh preko Jordana, a sada sam gospodar od dvije čete.*

11. *Izbavi me iz ruku brata mojega, iz ruke Isavove, jer se bojim da ne dođe i ne ubije mene i mater s djecom.*
12. *A ti si kazao: zaista ja ću ti biti dobrotvor, i učiniću sjeme tvoje da ga bude kao pijeska morskoga, koji se ne može izbrojiti od množine.*
13. *I zanoći ondje jednu noć, i uze što mu dođe do ruke, da pošlje na dar Isavu bratu svojemu.*
14. *Dvjesto koza s dvadeset jaraca, dvjesto ovaca s dvadeset ovnova,*
15. *Trideset kamila dojljica s kamiladima, četrdeset krava s desetoro teladi, dvadeset magaraca s desetoro magaradi.*
16. *I predade ih slugama svojim: idite naprijed preda mnom, ostavljajući dosta mjesta od jednog stada i drugoga.*
17. *I zapovijedi prvome govoreći: kad sreteš Isava brata mojega, pa te zapita: čiji si? I kuda ideš? I čije je to što goniš pred sobom?*
18. *A ti mu reci: sluga tvojega Jakova, a ovo šalje na dar gospodaru svojemu Isavu, a eto i sam ide za nama.*
19. *Tako zapovjedi i drugome i trećemu i svijema koji išahu za stadom, i reče: tako kažite Isavu kada naiđete na nj.*
20. *I još kažite: eto, Jakov sluga ide za nama. Jer govoraše: ublažiću ga darom koji ide preda mnom, pa ću mu onda vidjeti lice, da ako me lijepo primi.*
21. *Tako otide dar naprijed, i on prenoći onu noć kod čete svoje.*
22. *I po noći usta, i uze obje žene i dvije robinje i jadanaestoro djece svoje; i prebrodi brod Jabok.*
23. *A po što ih uze i prevede preko potoka, preturi i ostalo što imaše.*
24. *A kad osta Jakov sam, tada se jedan čovjek rvaše s njim do zore.*
25. *I kad vidje da ga ne može svladati, udari ga po zglavku u stegnu, te se Jakovu iščaši stegno iz zglavka, kad se čovjek rvaše s njim.*

26. *Pa onda reče: pusti me, zora je. A jakov mu reče: ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš,*
27. *A čovjek mu reče: kako ti je ime? A on odgovori: Jakov.*
28. *Tada mu reče: od sele se ne ćeš zvati Jakov, nego Izrael; jer si se junački borio i s Bogom i s ljudima, i odolio si.*
29. *A Jakov zapita i reče: kaži mi kako je tebi ime? A on reče: što pitaš kako mi je ime? I blagoslovi ga ondje.*
30. *I Jakov nadjede ime onomu mjestu Fanuel, jer, veli, Boga vidjeh licem k licu, i duša se moja izbavi.*
31. *I sunce mu se rodi kad prođe Fanuel, i hramaše na stegno svoje.*
32. *Za to sinovi Izraelovi ne jedu krajeva od mišića na zglavku u stegnu do današnjega dana, što se Jakovu povrijediše krajevi od mišića u stegnu*

SADRŽAJ.

4232. Predmet o kome se ovde govori, u unutrašnjem smislu, je izokretanje (inverzija) stanja u Prirodnom, kako bi dobro došlo na prvo mesto, a istina na drugo; usađivanje istine u dobro u stihovima 1 do 23; a rvanje u iskušenjima koja se tada moraju proći, u stihovima 24 do 32. U isto vreme govori se i o Jevrejskoj naciji, iako ta nacija nije mogla da primi ništa od crkve, ona je ipak predstavljala stvari crkve.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

4233. Stihovi 1,2. *I Jakov otide svojim putem, i sretoše ga anđeli Božiji; A kad ih ugleda Jakov, reče: ovo je oko Božiji. I prozva ono mjesto Manahaim. I Jakov otide svojim putem, označava razvoj (napredovanje) istine prema povezivanju sa duhovnim i nebeskim dobrom; i sretoše ga anđeli Božiji, označava prosvetljenost*

od dobra; a kad ih ugleda Jakov, reče: ovo je oko Božiji, označava nebo; i prozva ono mjesto Manahaim, označava kvalitet stanja.

4234. Stih 1. *I Jakov otide svojim putem.* Da ovo označava razvoj istine prema povezanosti sa duhovnim i nebeskim dobrom, jasno je iz reprezentacije Jakova, što je ovde istina Prirodnog. Što Jakov predstavlja, ranije je rečeno, naime, Gospodovo Prirodno; a pošto je priča o Jakovu, u unutrašnjem smislu to je o Gospodu, kako je On učinio Svoje Prirodno Božanskim, stoga jakov prvo predstavlja istinu u tome Prirodnom, a onda istinu kome je pripajeno sporedno (kolateralno) dobro, koje je *Laban*, a onda kada je Gospod sebi ovo pripojio, tada Jakov predstavlja dobro; ali ovakvo dobro nije ono onakvo dobro Božansko u Prirodnom, nego je to posredno dobro pomoću kojega je On mogao primiti dobro Božansko; Jakov predstavlja ovakvo posredno dobro kad se odvojio od Labana. Pa ipak, u sebi ovo dobro je istina, koje zbog toga što je posredno, u stanju je da se poveže s dobrom Božanskim u prirodnom. Takvu istinu sada Jakov predstavlja. **(2)** Ali dobro s kojim ova istina treba da se poveže predstavljena je Isavom. (Da je Isav Božansko dobro Gospodovog Božanskog Prirodnog, može se videti gore, br. 3300, 3302, 3494, 3504, 3527, 3576, 3599, 3669, 3677). Upravo se ovo povezivanje istine Božanske s dobro Božanskim ovde razmatra u najvišem smislu. (*prim. prev. Čitalac je promećuje da autor menja red reči u izrazima Božansko dobro, u dobro Božansko. Ova inverzija, po shvatanju komentatora, označava završeno stanje kad je Božansko dobro, a stanje u nastajanju, kad je dobro Božansko*). Jer kad se Jakov odvojio od Labana, i došao na Jordan, a to je prvi ulaz u zemlju Hahansku, on je počeo da predstavlja ovu povezanost; jer, u unutrašnjem smislu, zemlja Hananska označava nebo, a u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Ljudsko (br. 3038, 3705). Iz toga se razloga rečima, *i Jakov otide svojim putem*, označava razvoj (napredovanje) istine prema povezanosti s duhovnim i nebeskim dobrom. **(3)** Ali ove su stvari takve, da se ne mogu sasvim razumeti; razlog je to što ni najopštije stvari u ovome predmetu nisu poznate u učenome svetu, čak ni među Hrišćanima. Jer jedva da se zna šta je to Prirodno u čoveku, i šta je Racionalno, i da su ovi sasvim različiti jedno od drugoga; a jedva da se zna da postoji duhovna istina, i njeno dobro, i da se ovi savršeno razlikuju. Još se manje zna da, dok se čovek preporađa, istina se spaja s dobrom na jedan način u Prirodnom, a na drugi način

u Racionalnom, i to na bezbroj načina. Šta više, ne zna se ni to da je Gospod učinio svoje Ljudsko Božanskim na isti način na koji On preporuča čoveka. **(4)** Pošto su, stoga, nepoznate ove najopštije stvari, to sve što se o njima kaže, izgleda zamračeno. Pa ipak, treba da se kaže, jer se inače Reč ne može objasniti u njenom unutrašnjem smislu. U najmanju ruku, iz ovoga se vidi šta je priroda i kvalitet anđeoske mudrosti; jer unutrašnji smisao reči je uglavnom za anđele.

4235. Stih 2. *I kad ih ugleda Jakov, reče: ovo je oko (kamp) Božiji. I prozva ono mjesto Manahaim.* Da ovo označava nebo, vidi se iz značenja *oko Božiji*, što je nebo. *Oko Božiji* označava nebo, jer *vojska* označava istine i dobra koje je Gospod rasporedio po nebeskom redu; otuda to da su anđeli raspoređeni kao vojska u *kampu* (logoru, okolu); a nebeski red je kao red vojske u *kampu*. Ovaj kamp, ili red, takav je da ga pakao ne može srušiti, iako u paklu postoji neprekidan napor da se on razbije. Otuda se ovaj red, ili nebo, naziva *kamp (oko)*, to jest, anđeli, koji su raspoređeni ovim redom, nazivaju se *vojske (armije)*. Iz ovoga je sada jasno zašto *oko Božiji* označava nebo. Upravo je taj sami red, pa stoga i samo nebo, bilo predstavljeno kampovanjem (logorovanjem) sinova Izrailjevih u pustinji; a samo boravljenje u njemu prema plemenima nazivalo se *oko (kamp)*. Šator koji je bio u sredini, i okolo kojega su kampovali, predstavljao je Gospoda Samoga. Da su sinovi Izrailjevi kampovali (logorovali) na ovaj način, može se videti u *Brojevima* I, 1 do kraja, i XXXIII. 2-56; kao i da su kampovali okolo šatora po plemenima; naime, prema istoku Juda, Isahar, i Zebulon; prema jugu Ruben, Simeon, i Gad; prema zapadu Efraim, Manasija, i Benjamin; prema severu Dan, Ašer, i Naftalije; a Leviti u sredini pored šatora (II.2-34). **(2)** da su plemenima predstavljena dobra i istine zajedno (vidi br. 3858, 3862, 3926, 3939, 4060). To je bio razlog da kada je Balam video Izrailj kako je raspoređen po plemenima, i kad je na njega sišao duh Božiji, on je proricao, govoreći: *Kako su lijepi (dobri) šatori tvoji, Jakove, i kolibe tvoje, Izrailje! Pružili se kao potoci, kao vrtovi kraj rijeke, kao mirisava drveta koja je posadio Jehova, kao cedri na vodi (Brojevi XXIV. 5,6).*

Da se ovo proroštvo ne odnosi na narod nazvan Jakovom i Izrailjem, nego da je ovime predstavljeno Gospodovo nebo, jasno je. Iz istoga razloga, njihovo kretanje (marširanje) u pustinji, ili u kampovima, prema plemenima, naziva se *kampom (okolom)* što, u unutrašnjem smislu, označava nebeski red; a *kampovanjem*,

raspored prema tome redu, naime, prema redu po kojemu su u nebu raspoređena dobra i istine (kao u *Levitska* IV.12; VIII.17; XIII.46; XIV.8; XVI.26,28; X.1-10,28; XI.31,32; XII.14,15; XXXI.19-24; *Zak. Ponovljeni* XXIII. 10-14; **(3)** da *oko Božiji* označava nebo vidi se i kod *Joila*: *Pred njima će se zemlja tresti, nebesa će se pokolebati, sunce će i mjesec pomrknuti i zvijezde će ustegnuti svjetlost svoju. A Jehova će pustiti glas svoj pred vojskom svojom, jer će oko njegov bitio vrlo velik, jer će biti silan onaj koji će izvršiti volju njegovu; jer će dan Jehovin biti veliki i vrlo strašan i ko će ga podnijeti? (II.10,11).* Kod *Zaharije*: *I postaviću oko (kamp) oko doma svojega, suprot vojsci, suprot onima koji odlaze i dolaze. i nastojnik neće više prolaziti kroz njih, jer sada pogledah svojim očima (IX.8).* Kod *Jovana*: *I izidoše na širinu zemlje, i opkoliše oko (kamp) svetijeh, i grad ljubazni, i siđe oganj od Boga s neba, i pojede ih (otkr. XX.9).* *Gog i Magog* označavaju one koji su u spoljašnjem bogoštovanju odvojenom od unutrašnjeg i koje postene idolopoklonično (br. 1151); *širina zemlje (zemaljska dolina)* označava istinu crkve (da je *širina ili dolina* istina doktrine, može se videti gore, br. 2450; a da je *zemlja* crkva, br. 556, 662, 1066, 1067, 1850, 2117, 2118, 3355); *kamp svetih* označava nebo ili carstvo Gospodovo na zemlji, koje je crkva. (4). Kako većina stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, tako *kamp (oko)* označava i zla i obmane, pa stoga i pakao; kao kod *David*a: *Ako protiv mene vojska u oko stane, ne će se uplašiti srce moje (Psalam XXVII.3).* Kod istoga: *Bog će rasuti kosti onijeh koji ustaju (kampuju) protivu mene. Ti ćeš ih posramiti, jer ih Bog odvrže (Psalam LIII.5).* Asirskim okolom (kampom), u kojemu je anđeo Gospodnji posekao sto osamdeset hiljada (*Isaija* XXXVII.36), označava upravo to; a isto je označeno i okolom Egipatskim (*Izlazak* XIV.20).

4237. *I prozva mjesto Manahaim.* Da ovo označava kakvo je stanje, vidi se iz značenja *nazvati ime*, što je kvalitet (vidi br. 144, 145, 1754, 1896, 2009. 3421); i iz značenja *mjesto*, što je stanje (br. 2625, 2837, 3356, 3387). U izvornom jeziku *Manahaim* znači *dva okola*, a dva okola označava oba neba, ili oba Gospodova carstva, naime, nebesko i duhovno; a u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Nebesko i Božansko Duhovno. Otuda se pokazuje kakvo je stanje Gospoda bilo onda kada je Njegovo Prirodno primalo prosvetljenje od duhovnog i nebeskog dobra, što je označeno *Manahaimom*. Ali kakvo je ovo stanje, ne može se opisati

na razumljiv način, jer su Božanska stanja, u kojima je Gospod bio kada je pretvarao svoje Ljudsko u Božansko, iznad ljudskog poimanja, čak i anđeoskog, osim preko izgleda koji su u svetlosti neba, koja je od Gospoda; i preko stanja čovekovog preporađanja; jer je čovekovo preporađanje slika je Gospodovog Proslavljenja (Glorifikacije) (br. 3138, 3212, 3296, 3490).

4238. Stihovi 3-5. *I Jakov posla pred sobom glasnike k Isavu bratu svojemu u zemlji Seir, krajinu Edomsku. I zapovjedi im govoreći: ovako kažite gospodaru mojemu Isavu: sluga tvoj Jakov kaže: bio sam došljak kod Labana i bavio se do sad. A imam volova o magaraca, ovaca i sluga i sluškinja, i poslah da javim tebi gospodaru svojemu, eda bih našao milost pred tobom. Jakov posla glasnike pred sobom k Isavu i bratu svojemu, označava prvu komunikaciju s nebeskim dobrom; u zemlju Seir, označava nebesko-prirodno dobro; krajinu (zemlju) Seir, označava istinu iz toga (iz nebesko-prirodnog dobra); i zapovjedi im govoreći, ovako kažite gospodaru mojemu Isavu, označava prvo priznavanje dobra, da je ono na najvišem mestu; bio sam došljak kod Labana i bavio se do sada, označava da se ispunio dobrom označenim Labanom; a imam volova i magaraca, ovaca i sluga i sluškinja, označava sticanje toga njihovim redom; i poslah da javim tebi gospodaru svojemu, eda bih našao milost pred tobom, označava pouku o Njegovom stanju, kao i potčinjavanje i poniznost istine pred dobrom.*

4239. Stih 3. *I Jakov posla glasnike pred sobom k Isavu bratu svojemu.* Da ovo označava prvu komunikaciju s nebeskim dobrom, vidi se iz značenja *poslati glasnike*, što je komunicirati; i iz reprezentacije *Isava*, što je nebesko dobro u Prirodnom (vidi br. 3300, 3302, 3494, 3504, 3527, 3576, 3599, 3669). Kao što je ranije rečeno (br. 4234), ovde se govori o povezanosti istine Božanske koja pripada Prirodnom (koja je *Jakov*) sa dobrom Božanskim (što je *Isav*), a to znači da se prvo govori o prosvetljivanju Prirodnog od Božanskog (br. 4235); a to je prva komunikacija, što je označeno Jakovljevim slanjem glasnika Isavu svom bratu. (Da se u Reči dobro i istina nazivaju *braća*, vidi br. 367, 3303)

4240. U zemlju Seir. Da ovo označava nebesko-prirodno dobro, vidi se iz značenja zemlje Seira, koja je, u najvišem smislu, Gospodovo nebesko-prirodno dobro. Razlog da *zemlja Seir* ima ovo značenje je to što je Gora Seir bila granica zemlje

Hananske s jedne strane (*Jošua* XI.16,17); a sve granice, kao što su reke, planine, i zemlje, predstavljaju ono što je krajnje (poslednje u redu) (br. 1585, 1866, 4116); jer tu reprezentaciju dobijaju od zemlje Hananske, koja je bila u sredini, i koja je predstavljala Gospodovo nebesko carstvo, a u najvišem smislu, Njegovo Božansko Ljudsko (vidi br. 1607, 3038, 3481, 3705). Ono što je krajnje (poslednje), a to su granice, a to su one stvari koje se nazivaju prirodnim; jer se duhovne i nebeske stvari završavaju u prirodnim stvarima. Jer je tako u nebima; jer najdublje ili treće nebo je nebesko, jer je ono u ljubavi ka Gospodu; srednje ili drugo nebo je duhovno, jer je ono u ljubavi ka bližnjemu; a poslednje ili prvo nebo je nebesko-i-duhovno-prirodno, jer je ono u prostom dobru, što je tamo poslednje reda. To je slično preporođenom čoveku, koji je malo nebo. Iz svega ovga sada se vidi otkuda to da *zemlja Seir* označava nebesko-prirodno dobro, Isav, koji je tamo nastavao, predstavlja to dobro, kao što je gore pokazano; otuda je isto označeno zemljom u kojoj je obitavao; jer zemlje dobijaju značenje po onima koji je nastanjuju (br. 1675). (2) Iz ovih stvari se sada vidi šta se u Reči ozačava sa *Seir*. Kao kod *Mojsija: I reče: Jehova izide sa Sinaja, i pokaza se sa Seira; zasja sa gore Faranske (Parana), i dođe s mnoštvom tisuća svetaca, a u ruci mu zakon ognjeni za njih (Zak. Ponovljeni XXXII.2,12)*. I pesma Devore i Baraka u knjizi o *Sudijama: O Jehovo! Kad si silazio sa Seira, kad si išao iz polja Edomskoga, zemlja se tresijaše, i nebesa kapahu, oblaci kapahu vodom. Brda se rastapahu pred Jehovom, taj Sinaj pred Jehovom Bogom Izrailjevim (V.4,5)*. U proroštvu Balamovom: *Vidim ga, ali ne sada; gledam ga, ali ne iz bliza; izaći će zvezda iz Jakova i ustaće palica iz Izrailja, koja će razbiti knjezove Moapske i razoriti sve sinove Setove i Idumeja će osvojiti i Seira će osvojiti neprijatelji njegov; jer će Izrailj raditi junački (Brojevi XXIV.17,18)*. Svako može da vidi da u ovim odlomcima *Seir* označava nešto o Gospodu; jer se kaže da će *Jehova ustati iz Seira*, da će *On sići sa Seira i izići iz polja Edomskoga*, i da će *Edom i Seir biti našljedstvo*. Međutim, šta je o Gospodu ovde označeno, to se može znati samo iz unutrašnjeg smisla Reči; da se to odnosi na Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu dobra u njemu, jasno je iz onoga što je gore rečeno. *Ustati i izići iz Seira* označava da je On učinio Božanskom i Svoje Prirodno, kako bi iz toga dolazila svetlost, to jest inteligencija i mudrost; na ovaj je način On postao Jehova, ne samo u pogledu Ljudskog Racionalnog, nego i Ljudskog Prirodnog; pa se stoga kaže, *Jehova ustade iz Seira, i Jehova iziđe iz Seira*. (Da je Gospod Jehova,

može se videti gore, br, 1343, 2329, 2156, 2329, 2921, 3023, 3035.) Proroštvo o Dumi kod *Isaije* sadrži slično značenje: *Breme Dumi. Viče k meni neko sa Seira: stražaru! Šta bi noćas? Stražaru, šta bi noćas? Stražar reče: doći će jutro, ali i noć; ako ćete tražiti, tražite, tražite, vratite se, dođite (XXI.11,12).* (3) Zemljom Seir se u relativnom smislu označava Gospodovo carstvo kod onih koji su izvan crkve, to jest, kod Neznabožaca, kad se među njima ustanovi crkva, a to je onda kada stara ili pređašnja crkva otpadne od ljubavi ka bližnjima i od vere. Da tada oni koji su u tami, da vide svetlo, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči. To je upravo ono što je označeno *ustajanjem iz Seira i Seir postade našljedstvo*; a tako je to označeno i rečima kod *Isaije: Viče meni neko sa Seira: Stražaru, Šta bi noćas? Stražar reče: doći će jutro, ali i noć; jutro dolazi* označava Gospodov Dolazak (br. 2405, 2780, kao i prosvetljenje koje dolazi onima koji su u noći (u mraku) to jest, u neznanju, ali ih prosvetljava Gospodovo Božansko Prirodno (br. 4211). Pošto sve stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, tako i Seir; kao kod *Jezikilja: XXV.8,9; XXXV.2-15*, a ponekad i u istorijskim delovima Reči.

4241. *Krajinu (zemlju) Edomsku.* Da ovo označava istinu iz toga, to jest, istinu od dobra, vidi se iz značenja zemlje Edomske, što je Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu dobra, s kojim su povezane doktrine istine, ili istine (vidi br. 3302, 3322). Istine iz, ili one koje su od dobra, razlikuju se od istina iz kojih je dobro. Istine iz kojih je dobro, to su one koje se stiču pre preporoda; a istine koje su od dobra su one koje se stiču posle preporoda; jer posle preporoda istine proizilazi od dobra, jer tada čovek opaža i zna od dobra ono što je istinito. Ovakva istina, to jest istine dobra, to je ono što je označeno *poljem Edomskim*; kao i onim što je u odlomku koji je gore naveden iz Knjige o *Sudijama: O Jehova, kad si silazio sa Seira, kad si išao iz polja Edomskoga (V.4).*

4242. Stih 4. *I zapovjedi im govoreći: ovako kažite gospodaru mojemu Isavu.* Da ovo označava prvo priznavanje dobra, da je ono na najvišem mestu, može se videti iz značenja ovde *zapovjedi glasnicima da kažu*, što je pomisao a onda i opažanje da je tako (vidi br. 3661, 3682), pa stoga i priznavanje; i iz reprezentacije *Isava*, što je dobro (br. 4234, 4239). Da je dobro bilo na višem mestu, označeno je time, što ga nije nazivao *bratom*, nego *gospodarem*, kao i time (što sledi) što sebe naziva *slugom*, i što dalje govori na isti način. (Da dok se čovek preporađa, istina je

na izgled na prvome mestu a dobro na drugome, ali da je dobro na prvome a istina na drugome onda kada je čovek preporođen, može se videti gore, br.1904, 2063, 2189, 2697, 3286, 3288, 3310, 3325, 3330, 3332, 3336, 3470, 3509, 3539, 3548, 3556, 3563, 3570, 3576, 3579, 3603, 3501.) To je i ono što je označeno proroštvom Isaka oca svome sinu Isavu: *Ali ćeš živjeti od mača svojega, i bratu svojemu ćeš služiti; ali će doći vrijeme, te ćeš pošto se naplačeš skršiti jaram njegov s vrata svojega (Postanje XVII.4).* Upravo se ovde govori o izokretanju (inverziji) ovoga stanja.

4243. *Došljak sam bio kod Labana i bavio se do sada.* Da ovo označava da je priskrbio (stekao) dobro označeno *Labanom*, vidi se iz reprezentacije *Labana*, što je posredno dobro, to jest, dobro ne pravo ali koje ipak služi da se uvedu prave istine i dobra (vidi br. 3974, 3982, 3986, 4063); iz značenja *biti kod*, što je primati pouku (vidi br. 1463, 2025), i iz značenja *baviti se ili ostati*, što se odnosi na život istine sa dobrom (br. 3613), što ovde znači *steći (priskrbiti)*. Otkuda se vidi da se rečima, *Došljak sam bio kod Labana i bavio se do sada*, označava da je On stekao dobro označeno *Labanom*. **(2)**. Ovde je ovakav slučaj: Istina se ne može usaditi u dobro osim preko posredovanja, o čemu se govorilo u prethodnim poglavljima, gde se opisuje Jakovljevi boravak i ostajanje kod Labana. Ovo poglavlje govori o procesu povezivanja, pa tako i o izokretanju stanja, u kojemu će istina da bude potčinjena dobru. Istina je na izgled na prvome mestu kada čovek uči istinu iz osećanja, ali još uvek ne živi po njoj. A dobro je na prvome mestu kad živi prema istini koju je naučio iz osećanja; jer tada istina postaje dobro, pošto čovek tada veruje da postupanje po istini, da je to dobro. Oni koji su preporođeni, oni su u ovome dobru; a tako isto i oni koji imaju savest, to jest, koji više ne rezonuju da li je nešto istinito, nego to čine zato što je to istinito, a to znači da to stiču u veri i životu.

4244. Stih 5. *A imam volova i magaraca, ovaca i sluga i sluškinja.* Da ovo označava sticanje po određenom redu, vidi se iz značenja *volova i magaraca, ovaca i sluga i sluškinja*, što su posredna (instrumentalna) dobra i istine, kako spoljne tako i unutarnje, stoga sticanje određenim redom. (Da *vo* označava spoljno prirodno dobro, a *magarac* spoljno unutarnje dobro, može se videti u br. 2781; i da ovce (stado) označava unutarnje prirodno dobro, a *sluga* njegovu istinu, a *sluškinja*

osećanje ove istine, vidi se iz značenja svakoga od ovih, kao što je objašnjeno nekoliko puta gore). O sticanju ovih dobra i istina ovde se govori, i ona se imanuju redom, što je jasno; jer spoljna su *vo i magarac*; a unutarnja su *stado (ovce), sluge i sluškinje*.

4245. *I poslah da javim tebi gospodaru svojemu, eda bih našao milost pred tobom.*

Da ovo označava pouku o ovome stanju, a isto tako i potčinjavanje i poniznost istine u prisustvu dobra, jasno je iz značenja *poslati da javim*, što je poučiti o nečijem stanju. Jer ga Jakov naziva *gospodarem*, i kaže, da *nađem milost pred tobom (u tvojim očima)*, što su reči potčinjenosti i poniznosti. Ovde se opisuje kakvo je stanje kada dođe do izokretanja (inverzije), naime, kada se istina potčini dobru, to jest, kada oni koji su u osećanju istine počnu da osećaju dobro. Ali da postoji ovakva inverzija, to mogu da primete samo oni koji su preporođeni, i to samo oni koji mogu da razmišljaju. Ovih dana je malo onih koji se preporađaju, a još manje onih koji razmišljaju; zbog čega ovo što je ovde rečeno o istini i dobru mora da izgleda kao tama, i takvo, da se ne može priznati; posebno to ne mogu priznati oni koji postavljaju istine vere na prvo mesto, a dobro, koje pripada ljubavi ka bližnjemu, na drugo; i koji stoga misle puno o doktrinarnim stvarima, ali ne o dobrima ljubavi ka bližnjemu, i o večnom spasenju koje dolazi od prethodnog, a ne od potonjeg. Oni koji misle na ovaj način, ne mogu znati a još manje opažati, da istina, koja je od vere, da je ona potčijena dobru, koje pripada ljubavi ka bližnjemu. Stvari koje čovek misli, one na njega utiču. Kada bi od dobara mislio o ljubavi ka bližnjemu, on bi tada jasno video da su istine vere na drugome mestu, i onda bi video same istine u svetlosti; jer je ljubav ka bližnjemu kao plamen koji daje svetlost, i prosvetljava sve ono što je ranije čovek mislio da je istinito; tada bi primetio kako su se obmane bile uvukle, i uzele izgled istina.

4246. Stihovi 6-8. *I vratiše se glasnici k Jakovu i rekoše mu: idosmo do brata tvojega Isava, i eto on ti ide na susret s četiri stotine momaka. A Jakov se uplaši jako i zabrinu se; pa razdijeli svoje ljude i ovce i goveda i kamile u dvije čete. I reče: ako Isav udari na jednu četvu i razbije je, da ako druga uteče. Da ovo označava da dobro neprekidno utiče, kako bi usvojilo istine, jasno je iz značenja *brata*, ovde Isava, koji je dobro, naime, dobro Gospodovog Božanskog Prirodnog (o kojemu gore); i iz značenja *ići na susret*, što je uticati (o čemu u onome što sledi); a pošto*

se označava influks (uticaj), to se označava i usvajanje (sticanje) **(2)** Iz ovoga što je rečeno već nekoliko puta, jasno je kakav je slučaj s dobrom i istinom, kao i s influksom dobra u istinu, i s usvajanjem istine od strane dobra, naime, da dobro neprekidno utiče, i da ga istina prima, jer istine su sasudi (prijemnici) dobra. Božansko se dobro može primati samo u prave istine, jer oni korespondiraju jedno drugom. Kad je čovek u osećanju istine, kao što je kad je na početku preporoda, tada istina se uliva neprestano, ali nema sasuda (prijemnika) jer nema istina koje bi je usvojile; jer u početku preporoda čovek još nije u saznanjima. Ali pošto se i pored toga dobro uliva, ono stvara osećanje istine; jer osećanje istine je posledica neprekidnog napora Božanskog dobra da se ulije (utiče). Iz ovoga se vidi da, čak i u to vreme, dobro je na prvome mestu, i igra vodeću ulogu, iako izgleda da to radi istina. Međutim, kada se čovek preporodi, što se događa u njegovom zreloom dobu kad je u saznanjima, tada se dobro pokaže; jer on tada nije više toliko u osećanju da zna istinu, nego je osećanju da je tvori. Do sada, istina je bila u razumu, a od sada je u volji; a kada je u volji, ona je u čoveku, jer volja čini čoveka samoga. Ovakav je stalni krug u čoveku, da se preko vida i sluha unosi u misao svako saznanje i svako znanje, a otuda u volju, a iz volje preko misli, u čin. Ili, opet, iz memorije, koja je kao unutrašnje oko, ili unutrašnji vid, postoji sličan krug – naime, od ovoga vida preko misli u volju, a iz volje preko misli u čin; ili, ako nešto smeta, u napor ka činu, koji napor, čim se ukloni smetnja, vodi u čin. **(3)** Iz ovoga se vidi kakav je slučaj s influksom, i s usvajanjem istine uz pomoć dobra, naime, da pre svega istine vere se unose preko sluha ili preko vida, i onda se čuvaju u memoriji; iz čega se postupno uzdižu u saznanja, te se na kraju ulivaju u volju, a kad se ovo svrši, nastavlja se otuda preko misli u čin; a ako ne mogu da se prevedu u čin (akt), oni su u naporu (nastojanju). Napor (nastojanje) je unutrašnji čin; jer kad se pruži prilika, to postaje spoljašnji čin. Međutim, neka se zna, da iako postoji ovaj krug, ipak je dobro to što stvara krug; jer život koji je od Gospoda, uliva se samo u dobro, i preko dobra, a ovo iz najdubljeg (dobra). Da život koji se uliva iz najdubljih stvari, pravi ovaj krug, može svako da vidi, jer se bez života ništa ne stvara; a pošto život koji je od Gospoda, utiče samo u dobro i preko dobra, to sledi da je dobro to koje stvara, i da ono utiče u istine, u usvaja ih, onoliko koliko je čovek u saznanjima istine, a u isto vreme hoće da ih prima.

4248. *I s njim četiri stotine momaka.* Da ovo označava sada takvo stanje, da može zauzeti prvo mesto, vidi se iz značenja *četiri stotine*, što su iskušenja i njihovo trajanje (vidi br. 2959, 2966). Da se ovime označava ovo stanje, jasno je iz onoga što sledi, naime, *da se on uplaši jako i zabrinu se* i da je stoga podelio oko u dva dela (stihovi 7,8), i da se, iz straha, toplo molio Jehovi (stihovi 9.12), i da se na kraju rvaao s anđelom; kojim je rvanjem označeno iskušenje, kao što će se videti iz objašnjenja ovoga rvanja u onome što sledi u ovoj poglavlju. Kada se stanje kod čoveka koji se preporađa, izokrene, to jest, kada dobro zauzme prvo mesto, tada dolaze iskušenja: pre ovog vremena, čovek ne može da prolazi kroz njih, jer još nije u saznanjima pomoću kojih bi se branio, i u kojima bi našao utehu. Iz ovoga razloga nikone prolazi kroz iskušenja pre nego stigne u zrelo doba. Iskušanja su ono što povezuje istine s dobrom (vidi br. 2271, 318, 3696, 3928). Iz ovoga se vidi *četiri stotine momaka s njim* označavaju stanje, da sada dobro može da uzme prvo mesto.

4249. Stih 7. *I Jakov se uplaši jako i zabrinu se.* Da ovo označava stanje kada se ono menja, vidi se iz toga što su strah i zebnja prve stvari u iskušenjima, i da one prethode izokretanju ili promeni stanja. Tajna koja leži skrivena u onome što se ovde kaže – da je Isav krenuo u susret Jakovu sa četiri stotine momaka, i da se Jakov uplašio i da je bio u zebnji – ovo se ne može lako razumeti, jer su ovo unutarnje stvari. Samo se ovo može reći. Kada dobro zauzme prvo mesto i potčini sebi istine, što se događa onda kada čovek prolazi kroz duhovna iskušenja, dobro koje se tada uliva iznutra, praćeno je upravo onim istinama koje su pohranjene u njegovom unutarnjem čoveku. Ove on ne može da primeti niti da ih shvati sve dok dobro ne počne da vodi glavnu ulogu, jer tada Prirodno počinje da se prosvetljava preko dobra, iz čega se vidi koje se stvari unjemu slažu, a koje se ne slažu; otuda dolazi strah i zebnja koja prethodi svakom iskušenju. Jer duhovno iskušenje deluje na savest unutarnjeg čoveka; pa stoga, kad čovek uđe u iskušenje, on ne zna otkuda dolaze njegov strah i zebnja, ali to anđeli koji su kod njega, znaju dobro; jer iskušenja dolaze od toga što anđeli drže čoveka u dobrima i istinama dok ga zli duhovi drže u zlima i obmanama. **(2)** Jer stvari koje postoje kod duhova i anđela koji su sa čovekom, on te stvari opaža kao da su u njemu (kao da su njegove); jer dok čovek živi u telu, on ne veruje da se sve stvari ulivaju (utiču), jer on

predpostavlja da stvari koje su u njemu, da one nisu uzrokovane izvan njega, nego da su uzroci u njemu, i da su njegovi; ali to nije slučaj. Jer sve što čovek misli, i što god hoće, to jest, sva njegova misao i svo njegovo osećanje, dolazi ili iz neba ili iz pakla. Kad misli i želi zla, i kada uživa u obmanama koje potiču od zala, treba da zna da je njegova misao i osećanja iz pakla; a dok misli i hoće dobra, i uživa u istinama od dobara, neka zna da su oni iz neba, to jest, preko neba od Gospoda. Ali misli i osećanja koja su kod čoveka, ona se vide na drugi način; kao na primer, borba zlih duhova s anđelima koja se odigrava dok se čovek nanovo rađa, oseća se kao strah i zebnja, ili iskušenje. **(3)** Ove stvari mora da izgledaju čoveku kao paradoks, jer svaki čovek crkve danas veruje da sve istine koje on misli, i dobro koje hoće i čini, da su od njega, iako kaže drugo kada govori od nauka vere. Čovek je takav, da kad bi mu neko rekao da ima duhova iz pakla koji utiču u njegovu misao i volju kada on misli i hoće zla, a anđela iz neba kada misli i hoće dobra, on bi se čudio da neko ovo tvrdi; jer bi rekao da on oseća život u sebi, misli od sebe, i hoće od sebe. Njegovo verovanje potiče od njegovog osećanja, a ne iz nauka (doktrine); a nauka (doktrina) je istina, dok je osećanje obmana. Ovo mi je dato da znam iz celog iskustva od nekoliko godina, tako da u tome nemam nikakve sumnje.

4250. *Pa razdijeli svoje ljude i ovce i goveda i kamila u dvije čete (po pola).* Da ovo označava pripremanje i sređivanje istina i dobara u Prirodnom kako bi primili dobro predstavljeno Isavom, vidi se iz značenja *ljudi*, što su istine, ali isto tako i obmane (vidi br. 1259, 1260, 3581); iz značenja *ovaca*, što su unutarnja dobra, a isto tako i unutarnje stvari koje nisu dobre; iz značenja *goveda*, što su spoljna dobra, a isto tako ispoljne stvari koje nisu dobre (br. 2566, 4244); iz značenja *kamila*, što su spoljne ili opšte istine, ali isto tako i stvari koje nisu istinite (br. 3948, 3143, 3145); i iz značenja *čete (logora)*, što znači red) u dobrbrom smislu pravi red, a u obrnutom smislu ne pravi red (br. 4236). Da *po pola* označava podeliti na dvoje, i tako se pripremiti za primanje, očito je. Kako se ove stvari odnose među sobom, vidi se iz onoga što je rečeno gore, naime, da kada dobro utiče (kad se uliva), kao što je slučaj kada se red izokrene i dobro zauzme prvo mesto, tada Prirodno biva prosvetljeno, i u njemu se vidi prava istina i dobro, kao i one istine i dobra koja nisu prava, naime jedna vrsta se razlikuje od druge, pa se

stoga neke sačuvaju a neke se uklanjaju; tako red postaje sasvim različit od onoga koji je bio ranije. Jer kada dobro vlada, ona ima ovaj efekat, jer su tada istine samo sluge i sluškinje, i raspoređuju se na razne udaljenosti, u skladu s nebeskim redom, prema tome kako istine primaju dobro, a isto tako i u skladu sa kvalitetom dobra; jer dobra postaju onakva kakve su istine.

4251. Stih 8. *I reče: Ako Isav udari na jednu četvu i razbije je, da ako druga uteče.* Da ovo označava u skladu sa svakim ishodom (događajem), vidi se iz značenja *čete*, što je red (upravo kao gore); iz značenja *udariti*, što je razrušiti; i iz značenja *da ako druga četa uteče*, što znači da red neće nestati u Prirodnom, nego da će nešto ostati; tako, da će biti priprema i sređivanje u skladu sa svakim događajem (ishodom). Jer sve dok je istina ona koja vlada u Prirodnom, ono (Prirodno) ne može da vidi šta je prava istina i šta nije prava, niti šta je dobro; ali kada ljubav ka Gospodu i ljubav prema bližnjemu počnu da vladaju u njemu, tada ono ovo vidi; a otuda to, da kada se približi vreme da dobro počne da vlada, čovek skoro da ne zna šta su dobro i istina, to jest, šta treba da se sruši a šta da se zadrži – što se jasno vidi u iskušenjima. Kad je čovek u ovakvom neznanju, tada se prave pripreme i raspoređivanja koja izvodi ne čovek nego Gospod; u ovome slučaju, Gospod u Sebi, jer je Gospod Svojom vlastitom moći rasporedio i sveo sve stvari u Sebi u Božanski red.

4252. Stihovi 9-12. *I reče Jakov: Bože oca mojega Avrama i Bože oca mojega Isaka, o Jehovo, koji si mi kazao: vrati se u zemlju svoju i u rod svoj, i ja ću ti biti dobrotvor. Nijesam vrijedan tolike milosti i tolike vjere što si učinio sluzi svojemu; jer samo sa štapom svojim prijeđoh preko Jordana, a sada sam gospodar od dvije čete. Izbavi me iz ruke brata mojega, iz ruke Isavove, jer se bojim da ne dođe i ubije mene i mater s djecom. A ti si kazao: zaista ja ću ti biti dobrotvor, i učiniću sjeme tvoje da ga bude kao pijeska morskoga, koji se ne može izbrojiti od množine.* *I reče Jakov: Bože oca mojega Avrama i Bože oca mojega Isaka, o Jehovo,* označava svetost priprema i raspoređivanja; *koji si mi kazao: vrati se u zemlju svoju i u rod svoj, i ja ću ti biti dobrotvor,* označava da je ovo bilo radi povezivanja s Božanskim dobrom i istinom; *nijesam vrijedan tolike milosti i tolike vjere što si učinio sluzi svojemu,* označava poniznost u pogledu dobra i istine u tome stanju; *jer samo sa štapom svojim prijeđoh preko Jordana, a sada sam gospodar od dvije*

čete, označava da je od malo postalo mnogo; *izbavi me iz ruke brata mojega, ruke Isavove, jer se bojim*, označava relativno stanje, za to što je sebe učinio prvim; *da ne dođe i ubije mene i mater sa djecom*, označava da je pred nestankom; *a ti si kazao: zaista ću ti biti dobrotvor*, označava da će ipak tada postići život; *i učiniću sjeme tvoje da ga bude kao pijeska morskoga koji se ne može izbrojiti*, označava da će tada biti oplođavanja i umnožavanja. Stih 9. *I Jakov reče: Bože oca mojega Avrama, i Bože oca mojega Isaka, o Jehovo*. Da ovo označava svetost priprema i raspoređivanja, vidi se iz značenja *Bože oca mojega Avrama*, što je Gospodovo Božansko Samo (vidi br. 3439); i iz značenja *Bože oca mojega Isaka*, što je Njegovo Božansko Ljudsko (br. 3704, 4180). A pošto je svaki Jehova, to se reklo, *O Bože oca mojega Avrama, Bože oca mojega Isaka, o Jehovo*; a ovde je označena svetost koja proishodi od Božanskog, jer je sva svetost odatle. Da je označena svetost, to je stoga što jeto bilo u Prirodnom koje je predstavljeno Jakovom, gde je dobro predstavljeno Isavom, a koje dobro još nije bilo povezano s istinom. Jer predmet o kome se ovde govori je stanje primanja dobra; ovde, stanje pripremanja i raspoređivanja radi primanja. Jakovljeva molba se odnosi samo na to; pa se stoga ovim rečima označava svetost pripremanja i raspoređivanja.

4253. *Jer si kazao: vrati se u zemlju svoju i u rod svoj, i biću ti dobrotvor*. Da ovo označava povezivanje s Božanskim dobrom i istinom, vidi se iz onoga što je pre rečeno (br. 4069, 4070), gde su skoro iste reči.

4254. Stih 10. *Nijesam vrijedan tolike milosti i tolike vjere što si učinio sluzi svojemu*. Da ovo označava poniznost u pogledu dobra i istine u tome stanju, vidi se iz termina *milost*, što se odnosi na istinu vere (br. 3122). Jasno je da su ovo reči poniznosti; otuda se vidi da se njima označava poniznost u odnosu na dobro i istinu u tome stanju.

4255. *Jer samo sa štapom prijeđoh Jordan, a sada sam gospodar od dvije čete*. Da ovo označava da je od malo postalo mnogo, jasno je iz značenja *čete*, što je sila, i što se to odnosi na istinu (vidi br. 4013, 4015); iz značenja *Jordana*, što je uvođenje (upućivanje) u spoznaje dobra i istine (o čemu u onome što sledi), i iz značenja *dvije čete*, što su dobra i istine (kao u br. 4250); jer *dve čete* ovde su momci, stado, stoka, i kamile, koji su bil prepolovljeni. Iz ovoga jasno je šta je

označeno ovim rečima u približnom smislu, naime, da je On imao malo istine kada je bio uveden u spoznaje, i da je On kasnije imao mnoge istine i dobra; ili, što je isto, da je od malo, On stekao mnogo. Iz onoga što je već objašnjeno, jasno je da je predmet, u unutrašnjem smislu, način na koji je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim – a to je bilo kroz uzastopne faze, u skladu s redom - pa tako i Njegovo napredovanje u inteligenciji i mudrosti, i na kraju i u Božanskoj inteligenciji i mudrosti. Iz ovoga se vidi šta je označeno rečima *od malo, mnogo*. **(2)** Da Jordan označava uvođenje (inicijaciju) u spoznaje dobra i istine, to je stoga što je to bila granica zemlje Hananske. Da su sve granice te zemlje označavale stvari prve i poslednje Gospodovog carstva, i prve i poslednje stvari crkve, pa tako i prve i poslednje stvari nebeske i duhovne stvari koje sačinjavaju Gospodovo carstvo i Njegovu crkvu, može se videti gore (br. 1585, 1866, 4116, 4240). Otuda je *Jordan*, pošto je bio granica, označavao uvođenje u spoznaje dobra i istine, jer ovo su prve stvari; i na kraju, kad čovek postane crkva, ili Gospodovo carstvo, one postanu poslednje (stvari). **(3)** Da *Jordan* označava ovo, može se videti iz odlomaka u Reči, kao kod *David*: *Klonula je duša moja za to što te pominjem u zemlji Jordanskoj, na Ermonu, na gori maloj (Psalam XLII.6) Pominjati u zemlji Jordanskoj označava da je to od onoga što je poslednje, a to je od poniznosti. Opet: Judeja posta svetinja Božija, Izrailj oblast njegova. More vidje, i pobježe; Jordan se obrati natrag. Što ti bi, more, te pobježe i tebi Jordane, te se obrati natrag? (Psalam CXIV.2,3,5), gde Judeja označava dobro nebeske ljubavi, a Izrael dobro duhovne ljubavi (br. 3654); more označava spoznanja istine (br. 28); Jordan spoznanja dobra, za koja se kaže su se obratila natrag, kad je dobro ljubavi počelo da vlada; jer se tada na spoznanja gleda od ovoga dobra, a ne da se gleda dobro od njih – u skladu s onim što je više puta gore rečeno. **(4)** U Knjizi *Sudija: Galad osta s onu stranu Jordana, a Dan što se zabavi kod lađa? (V.17). Galad* označava čulno dobro, ili zadovoljstvo, preko kojega se čovek uvodi kad počne da se rađa nanovo (br. 4117, 4124); *ostati s onu stranu Jordana* označava ostati u onim stvarima koje služe za uvođenje, i koje su stoga prve i poslednje stvari crkve i Gospodovog carstva. Ove su bile predstavljene Jordanom kad su sinovi Izrailjevi ušli u zemlju Hanansku (*Jošua* III.14 do kraja; IV.1 do kraja). Jer je *zemljom Hananskom* bilo predstavljeno Gospodovo carstvo (br. 1413, 1437, 1607, 3038, 3481, 3686, 3705). A time što je Jordan razdeljen, i što u prešli po suvoj zemlji, označeno je uklanjanje*

zala i obmana, i primanje onih koji su u dobrima i istinama. Značenje *vode Jordanske* koju je Ilija razdvojio kada je bio uznesen u nebo, slično je (2 o *Carevima* II.8); i kada je Eliša ušao u proročku službu umesto Ilije (stih 14). **(5)** Namanom koji se bio izlečio od lepre kad se okupao sedam puta u Jordanu po nalogu Eliše (2 o *cravima* V. 1-14), predstavljeno je krštenje; jer krštenje predstavlja uvođenje u crkvu i u preporod. Ne da se iko preporuča krštenjem, nego da je to znak toga, koji treba da se pamti. A pošto su stvari crkve označene krštenjem, a iste su označene i Jordanom, kao što je gore rečeno, ovde je Jovan u Jordanu krštavao ljude (*Mateja* III.6; *Marko* i.5); a i Gospod je hteo da Ga Jovan krsti (*Mateja* III.13-17; *Marko* i.9). **(6)** Za to što je Jordan predstavljao prve i poslednje stvari Gospodovog carstva i crkve, kao što su spoznaje dobra i istine (jer se čovek uvodi preko ovih), stoga se Jordan spominje kao granica nove zemlje ili svete zemlje kod *Jezikilja* (XLVII.18). Da je nova zemlja ili sveta zemlja Gospodovo Carstvo, i Nova crkva, koja je Gospodovo carstvo na zemlji, može se videti gore (br. 1733, 1850, 2117, 2118e, 3355e).

4256. Stih 11. *Izbavi me iz ruke brata mojega, iz ruke Isavove, jer se bojim da ne dođe i ubije mene i mater s djecom.* Da ovo označava relativno stanje, jer je sebe učinio prvim, vidi se iz onoga što je često gore rečeno, posebno gde je Jakov stekao pravo prvorođenoga supom od sočiva (leće), kao i blagoslovom koji se oduzeo bratu Isavu na lukavi način. Šta je time predstavljeno i označeno, može se tamo videti, naime, da kada se čovek preporuča, istina je naizgled na prvome mestu, a dobro na drugome, ali da je u stvari dobro na prvome mestu a istina na drugome, i što se tako pokazuje kada se čovek preporodi (br. 3539, 3548, 3556, 3570, 3576, 3603, 3701, 4243, 4244, 4247). Dakle, kada se red izokrene, i dobro zauzeme prvo mesto na vidljiv način, to jest, kad počne da vlada nad istinom, prirodni čovek je u strahu i u zebnji (br, 4249), i tada ulazi u iskušenja. Razlog je to, što kad je istina bila na prvome mestu, to jest, kada se njoj činilo da je na prvome mestu, obmane su se umešale – jer sama od sebe istina ne može da vidi da li je istina, nego mora da to vidi od dobra; a tamo gde su obmane, tamo je i strah kad se dobro približi. Isto tako, svi oni koji su u dobru, počnu da se plaše kada se obmane pokažu u svetlosti dobra; jer oni se plaše obmana, i žele da se izvuku; ali ovo je nemoguće, ako su obmane uporne, osim uz pomoć Božanskoga Gospodovog posredovanja.

Ovo je razlog da oni koji su pred preporodom, posle straha i zebnje, ulaze u iskušenja; jer iskušenja su Božanska sredstva kojima se uklanjaju te obmane. Ovo je najtajniji uzrok što čovek, dok se preporađa, prolazi duhovna iskušenja. Ali on ni na koji način ne vidi ovaj uzrok, jer je to iznad sfere njegovog opažanja, kao i sve ono što pokreće, napada, i muči savest.

4257. *Da ne dođe i ubije mene i mater s djecom.* Da ovo označava da samo što nije nestalo, pokazuje se i bez objašnjavanja. *Ubiti majku s djecom* bila je formula (izreka) kod drevnih, koji su znali predstave i značenja, kojom se označavalo uništavanje crkve i svih stvari koje pripadaju crkvi u opšte i posebno, kod čoveka koji je crkva. Jer se *majkom* označava crkva (br. 289, 2691, 2717), a *sinovima* istine koje pripadaju crkvi (br.489, 533, 117, 2623, 3373). Otuda *ubiti majku s djecom* označava potpuno uništavanje. I čovek potpuno nestaje kada crkva i ono što pripada crkvi u njemu nastane; to jest, kada osećanje istine, koje je označeno majkom, i koje čini crkvu u čoveku, nestane.

4258. Stih 12. *A ti si kazao: zaista ja ću ti biti dobrotvor.* Da ovo označava da bi ipak stekao život (oživeo), vidi se iz značenja biti *dobrotvor* (*činiti dobro*), što je oživeti. Jer Jakov predstavlja istinu, a istina ima život ne od sebe same, nego od dobra, koje se u nju uliva, kao što je često gore pokazano. Otuda ovde biti dobrotvor (*činiti dobro*) označava oživeti. A ovde se govori i o životu istine od dobra.

4259. *I učiniću sjeme tvoje da ga bude kao pijeska morskoga, koji se ne može izbrojiti od množine.* Da ovo označava da bi tada bilo oplođavanja i umnožavanja, vidi se iz značenja *sjemena*, što je vera koja dolazi od ljubavi ka bližnjemu, kao i sama ljubav ka bližnjemu (o kojoj vidi br. 1025, 1447, 1610. 2848, 3373). Da učiniti da bude kao peska morskog znači umnožavanje, jasno je. Oplođavanje se odnosi na dobro, koje dolazi od ljubavi ka bližnjemu; a umnožavanje na istinu, koja pripada veri (br. 913, 893, 2846, 2847).

4260. Stihovi 13-15. *I zanoći ondje onu noć. I uze što mu dođe do ruke, da pošlje na dar Isavu bratu svojemu. Dvjesto koza s dvadeset jaraca, dvjesto ovaca s dvadeset ovnova, trideset kamila dojljica s kamiladima, četrdeset krava s desetoro teladi, dvadeset magarica s desetoro magaradi. I zanoći ondje onu noć, označava u tom zatamnjenom stanju; i uze što mu dođe do ruke, da pošlje Isavu bratu*

svojemu, označava stvari Božanske koje treba da se uvedu u nebesko-duhovno dobro; *dvjesta koza s dvadeset jaraca, dvjesta ovaca s dvadeset ovnova*, označava dobra i iz njih istine Božanske. *Trideset kamila dojljica s trideset kamiladma, četrdeset krava s deset teladi, dvadeset mararica s deset magaradi*, označava stvari koje služe, opšte i posebne.

4261. Stih 13. *I zanoći ondje onu noć*. Da ovo označavazatamnjeno stanje, vidi se iz značenja *zanoćiti*, kao i značenja *noći*, što je tamno stanje (o kojemu vidi br. 1712, 3693).

4262. *I uze što mu dođe do ruke da pošlje dar Isavu bratu svojemu*. Da ovo označava stvari Božanske koje treba da se uvedu u nebesko-prirodno dobro, vidi se iz značenja *uzeti što mudođe do ruke*, što je uzeti od onih stvari koje se providaju, pa stoga od onih koje pripadaju Božanskom providenju; a pošto one stvari koje pripadaju Božanskom Providenju pripadaju Božanskom, to *uzeti što je do ruke* označava ovde Božanske stvari; iz značenja *dara*, što je uvođenje (prinos) (o čemu vidi ono što sledi); i iz reprezentacije *Isava*, što je Božansko-Prirodno u pogledu dobra (br. 3302, 3322, 3504, 3599), ovde u pogledu nebeskog dobra, jer prirodno još nije postalo Božansko **(2)** Da *dar* označava uvođenje(prinos), je za to što se darom stiče dobra volja i pogodnost; jer, u ranije vremena, darovi koji su se davali i prinosili, imali su značenja; oni koji su se davali carevima i sveštenicima kada im se prilazilo, imali su jedno značenje, a oni koji su se prinosili na oltaru, imali su drugo značenje; prvi su označavali uvođenje, a drugi, bogoštovanje (br. 349). Jer su se sve žrtve, svih vrsta, nazivale su se prinosi (ponude), ali ponude u žitu (hrani), koje su bile hleb i vino, ili pogače s nalivom, jer tako su se nazivale (ponude u hrani); jer u izvornom jeziku, ponuda u žitu (*mincha*) označava dar. **(3)** Da su davali darove carevima i sveštenicima kad su im se prilazili, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, kao kada Savle traži savet od Samuila (1 Samuilova IX.7,8); i da oni koji su prezirali Savla, da mu nisu dali dar (1 Samuilova X.27); kada je carica od Save došla Solomonu (1 o Carevima X.2), kao i drugi, o čemu je rečeno: *Iz cijele zemlje tražahu da vide Salamuna, da čuju mudrost njegovu, koju mu dade Gospod u srce. I donošahu mu svi dare, sudove srebrne, zlatne, i haljine i oružje, i mirise, i konje i mazge, svake godine (1 o Carevima X.24,25)*. I pošto je ovo bio svet obred, kojim se označavalo uvođenje (prinošenje), to su i mudraci s istoka došli

novorođenčetu Isusu, i doneli darove – zlato, tamjan, i miro (Mateja II.11); zlatom je bilo označeno nebesko ljubavi; tamjanom, duhovno ljubavi; a mirom, ove ljubavi u Prirodnom. **(4)** Da je ovaj obred bio zapoveđen, vidi se kod *Mojsija: Pred lice Jehovino ne dolazi prazan (Izlazak XXIII.15; Zak. Ponovljeni XVI.16,1)*. Da su darovi davani sveštenicima bili kao da su dati Jehovi, vidi se iz drugih odlomaka u Reči. Da su poslani darovi predstavljali uvođenje (prinošenje, inicijaciju), vidi se po darovima koje su dvanaest Izrailjevih knezova (starešina) poslali kada se posvećivao oltar (*Brojevi VII.1 do kraja*); gde su se njihovi darovi zvali uvođenja (prilozi) (stih 88).

4263. Stih 14. *Dvjesto koza s dvjesto jaraca, svjesto ovaca i dvjesto ovnova*. Da ovo označava dobra i istine Božanske, vidi se iz značenja *koza, i jaraca*, što su dobra (vidi br. 3995, 4006, 4169); i iz značenja *ovaca i ovnova*, što su istine (br. 4005, 4170); ovde, dobra i istine Božanske. Da se dobra i istine spominju tako često, i da se označavaju sa toliko stvari, to je zato što se sve stvari u nebu i u crkvi odnose na njih; stvari ljubavi i milosrđa na dobra, a stvari vere na istine. Ali među njima postoje bezbrojne, i beskrajne razlike što se tiče vrsta i podvrsta, što se vidi i po tome što su svi (ljudi ili duhovi) koji su u dobru, da su u Gospodovom carstvu, a ipak nijedno društvo u njemu nije kao drugo, niti jedan pojedinac kao drugi. Jer nije moguće da jedno te isto dobro bude u dvojici, a još manje u mnogima; jer bi bili svi kao jedan. Svaka jedinica se sastoji od raznih stvari, to sve u skladu nebeskom harmonijom i slogom.

4264. Stih 15. *Trideset kamila dojljica s kamiladima, četrdeset krava s desetoro teladi, dvadeset magaraca s desetoro magaradi*. Da ovo označava stvari koje služe (koje su od koristi), opšte i posebne, vidi se iz značenja *kamila s kamildima, i junica i junaca, kao i magaraca i magaradi*, što su stvari prirodnog čoveka (o čemu vidi često gore, kao o kamilama, br. 3048, 3071, 3143, 3145; o juncima, br. 1824, 1825, 2181, 2830; o magaricama, br. 2781). Da su stvari prirodnog čoveka relativno stvari koje služe, može se videti gore (br. 1486, 3019, 3020, 3167). Otuda to da se tim životinjama označavaju stvari koje služe, opšte i posebne. Što se tiče broja, koza dvesto, i jaraca dvadeset, junica dvesta i ovnova dvadeset, kamila i kamiladi trideset, junica četrdeset, junaca deset, magarica dvadeset, i magaradi deset, ovo su tajne koje se ne mogu otkriti bez mnogo objašnjavanja i šire

dedukcije; jer svi brojevi u Reči označavaju stvari (prim. prev. Za autora stvari su uvek skoro duhovne i nebeske prirode) (br. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1988, 2975, 2252, 3252), a što one označavaju, bilo je pokazano na pređašnjim stranicama gde se oni (brojevi) pojavljuju. **(2)** Često sam se čudio da kada se govor anđela spuštao u svet duhova, da je padao u razne brojeve; a i to, da kada su se čitali brojevi u Reči, anđeli su to razumevali kao stvari: jer brojevi nikad ne prodiru u nebo, jer se njima meri vreme i prostor; a ovi pripadaju svetu i prirodi čemu, u nebima, korespondiraju stanja i promene stanja. Pra drevni ljudi, koji su bili nebeski i koji su saobraćali s anđelima, znali su značenja brojeve, kako prostih tako i složenih; od njih, ta su značenja prenošena na njihovo potomstvo, kao i sinovima (ljudima) Drevne Crkve. Ovo su stvari koje teško može da poveruje čovek crkve u naše dane, koji ne veruje da je u Reči pohranjenu nešto više od onoga što se pokazuje u slovu.

4265. Stihovi 16-23. *I predade ih slugama svojim, svako stado na po se, i reče slugama: idite naprijed preda mnom, ostavljajući dosta mjesta između jednoga stada i drugoga. I zapovjedi prvome govoreći: kad srećeš Isava brata mojega, pa te zapita: čiji si? I kuda ideš? I čije je to što goniš pred sobom? A ti reci: sluge tvojega Jakova, a ovo šalje na dar gospodaru svojemu Isavu, a eto i sam ide za nama. Tako zapovjedi i drugme i trećemu i svijema koji bijahu za stadom, i reče: tako kažite Isavu kad naiđete na nj. I još kažite: eto, Jakov sluga tvoj ide za nama. Jer govoraše: ublažiću ga darom koji ide preda mnom, pa ću mu onda vidjeti lice, da ako me lijepo primi. Tako otide dar naprijed, a on prenoći onu noć kod čete svoje. I po noći usta, i uze obje žene i dvije robinje i jedanaestoro djece svoje; i prebrodi brod Jabok. A po što njih uze i prevede preko potoka, preturi i ostalo što imaše. I predade ih slugama svojim, svako stado na po se, i reče slugama: idite naprijed preda mnom, ostavljajući dosta mjesta između jednoga stada i drugoga, označava uvođenje reda po kojemu treba da budu uvedeni (upućeni ili inicirani); I zapovjedi prvome govoreći: kad srećeš Isava brata mojega, pa te zapita: čiji si? I kuda ideš? I i čije je to što goniš pred sobom? A ti reci: sluge tvojega Jakova, a ovo šalje na dar gospodaru svojemu Isavu, a eto i sam ide za nama, označava potčinjavanje; Tako zapovjedi i drugome i trećemu i svijema koji bijahu za stadom, i reče: tako kažite Isavu kada naiđete na nj, označava produženje (nastavljanje); I*

još kažete: Eto Jakov sluga tvoj ide za nama. Jer govoraše: ublažiću ga darom koji ide preda mnom, pa ću mu onda vidjeti lice, da ako me lijepo primi, označava pripremanje za ono što sledi; Tako otide dar unaprijed, označava efekat (učinak); a on prenoći noć onu kod čete svoje, označava stvari koje slede; a po noći usta i uze obje žene svoje i dvije robinje i jedanaestoro djece, i prebrodi brod Jabok, označava prvi nagoveštaj osećanja istine zajedno sa stečenim istinama – prelaz preko Jaboka je nagoveštavanje; a pošto njih uze i prevede preko potoka (reke), preturi i ostalo što imaše, označava buduće nagoveštaje.

4266. Stih 16. *I predate ih slugama svojim, svako stado na po se, i reče slugama: idite naprijed preda mnom, ostavljajući dosta mjesta između jednoga stada i drugoga.* Da ovo označava uvođenje reda po kojemu oni treba da budu uvedeni, vidi se iznačenja *predati u ruke*, što je poučavati sa moći (da *ruka* označava moć, vidi br. 878, 3091, 3387, 3563); iz značenja *sluga*, što su stvari prirodnog čoveka (br. 3019, 3020), jer sve stvari prirodnog ili spoljašnjeg čoveka potčinjene su duhovnom ili unutrašnjem čoveku, a otuda sve stvari u njemu služe nečemu, i nazivaju se *slugama*; iz značenja *kamila*, što su reči-znanja, a i spoznaje, stoga i doktrinarne stvari (br. 3767, 3768), koje, sve dok su u prirodnom ili spoljašnjem čoveku, to jest, u njegovoj memoriji, i nisu još usađene u duhovnog ili unutrašnjeg čoveka, označene su *stadima* koja su predata slugama; iz značenja *svako na po se*, što znači svakome prema klasama, ili u skladu s vrstama i podvrstama; iz značenja *ispred mene i ostaviti mjesta između jednoga stada i drugoga*, što je pripremiti put za dobro koje treba da se primi; jer se ovde govori o primanju dobra preko istine, i njihovom povezivanju u prirodnom čoveku. Iz ovih pojedinosti se vidi da se svim ovim stvarima u opšte i posebno označava uspostavljanje reda po kojemu ovi treba da budu uvedeni. U pogledu uvođenja istine u dobro u prirodnom čoveku, ovo se ne može objasniti kako bi se razumelo; jer čovek crkve u naše dane ne zna čak ni to šta je unutrašnji ili duhovni čovek, iako o tome često govori, ni to da bi on postao čovek crkve, istina mora da bude uvedena u dobro u spojašnjem ili prirodnom čoveku; još manje zna da Gospod pravi red u tome čoveku tako da bi došlo do povezivanja ovoga s unutrašnjim (čovekom). Ove stvari, koje su samo opšte, u naše vreme tako su skrivene, da se ne zna ni da postoje; pa bi stoga izlaganje pojedinosti koje su sadržane u unutrašnjem smislu o uspostavljanju reda

i o uvođenju (inicijaciji), bilo kao da govorimo o misterijama, i ono što se ne može verovati; stoga, bilo bi uzaludno govoriti, ili bi bilo kao bacati seme u vodu ili na pesak. Ovo je razlog zašto se pojedinci izostavljaju, a izlaže se, kao ovde i u sledećim stihovima, samo ono što je opšte.

4267. Stih 17, 18. *I zapovjedi prvome govoreći: kad sreteš Isava brata mojega, pa te zapita; čiji si? I kuda ideš? I čije je to što goniš pred sobom? A ti reci: sluga tvojega Jakova, a ovo šalje na dar gospodaru svojemu Isavu, a eto i sam ide za nama.* Da ovo označava potčinjavanje, na sličan način je vidljivo iz unutrašnjeg smisla nekoliko reči, iz kojih se dobija ovaj opšti smisao. Da je to potčinjavanje, i da su označene stvari koje se odnose na potčinjavanje, to je očito; jer je on zapovedio svojim slugama da njegovog brata zovu *gospodarom*, a njega *slugom*, i da kažu da ovaj dar poslao sluga njegovom gospodaru, i da ih se i poed toga naziva *braćom*, bilo je pokazano više puta. Nazivaju se (dobro i istina) *braćom*, zato što kad se dobro i istina povezuju, tada se dobro predstavlja u istini kao u slici, i oni posle deluju zajedno kako bi došlo do efekta (učinka). Ali dobro se naziva *gospodarem* a istina *slugom* pre nego se povežu, a još više kada rpravljaju o prvenaštvu.

4268. Stih 19. *Tako zapovjedi i drugome i trećemu i svijema koji idahu za stadom, i reče: tako kažite Isavu kad naiđete na nj.* Da ovo označava produženje (nastavak), naime, pravljenje reda i potčinjavanje, jasno je bez daljeg objašnjavanja, iz onoga što je gore rečeno (br. 4266, 4267).

4269. Stihovi 20, 21. *I još kažite: Jakov sluga tvoj ide za nama. Jer govoraše: ublažiću ga darom koji ide preda mnom, pa ću onda vidjeti lice njegovo, da ako me lijepo primi. Tako otide dar naprijed, a on prenoći onu noć kod čete svoje.* Da ovo označava pripremu za ono što sledi, i da *dar* koji ide pred njim označava učinak, a tako isto da *noć provedena sa četom* označava stvari koje slede, može se videti iz nekoliko reči u unutrašnjem smislu, koje se jasno odnose na sređivanje (stanja) kako bi bio povoljno primljen. Ali kako stoji stvar s pojedinim detaljima, ne može se objasniti; jer sve dok se ne poznaju opšte stvari, pojedini detalji se ne mogu nikako rasvetliti, nego ostaju u senci. Mora da prethode opšti pojmovi; ako ovi ne prethode, pojednost ne stanište u koje mogu da uđu. U staništu gde je samo

senka, oni se ne vide; i u staništima gde su obmane, oni se odbacuju, ili se ismevaju. Dovoljno je da se opšte stvari prime – da čovek mora da se nanovo rodi pre nego uđe u Gospodovo carstvo (*Jovan III.3*); da dok nije nanovo rođen, istina naizgled zauzima prvo mesto a dobro drugo; ali kada se nanovo rodi, red se izokreće, i dobro je na prvome mestu, a istina na drugome; isto tako, da kada je red izokrenut, Gospod sređuje i raspoređuje stvari u prirodnom ili spoljašnjem čoveku, da se istina prima preko dobra, i da se potčinjava dobru, tako da čovek više ne postupa od istine nego od dobra, to jest, od ljubavi ka bližnjemu; i dalje, da postupa po ljubavi ka bližnjemu kada živi prema istinama vere i voli doktrinu (nauk) radi života. Proces ovih stvari koje su sadržane u unutrašnjem smislu, u pogledu pravilnog raspoređivanja, uvođenja, i potčinjenosti istine u prisustvu dobra, anđelima se pokazuje u jasnoj svetlosti; jer ove stvari pripadaju anđeoskoj mudrosti, dok čovek ništa od toga ne vidi. Ali i pored toga, oni koji su u prostom dobru od proste vere imaju sposobnost da znaju ove stvari; i ako ih, zbog svetskih briga i grubih ideja ne shvataju u životu tela, oni ih shvataju u drugom životu, gde se svetske brige otstanjuju; jer oni se prosvetljuju te ulaze u inteligenciju i mudrost.

4270. Stih 22. *I po noći usta i uze obje žene i dvije robinje i jadanaestoro djece svoje; i prebrodi brod Jabok.* Da ovo označava prvo uvođenje osećanja istine sa stečenim istinama, vidi se iz značenja *dvije žene*, ovde Rahele i Lije, što su osećanja istine (br. 3758, 3782, 3793, 3819), iz značenja *dvije robinje*, ovde Bila i Zilpa, što su spoljašnja osećanja istine koja služe kao sredstva (br. 3849, 3931); iz značenja *sinova*, što su istine (br. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373); i iz značenja *potoka (broda) Jaboka*, što je prvo uvođenje (inicijacija) (početak uvođenja), jer je to bila granica Hananske zemlje. Da su sve granice te zemlje bila značenja nebeskih i duhovnih stvari Gospodovog carstva, u skladu s razdaljinom i položajem, vidi br. 1585, 1866, 4116, 4240; tako isto i značenje potoka ili prelaza Jaboka, koji je bio, u odnosu na Hanansku zemlju, preko Jordana, koji je bio granica nasleđstva sinova Ruvimovih i Gadovih, kao što se vidi iz *Brojeva XXI.24; Zak, Ponovljeni II.36,37; III.16,17; Jošua XII.2; Sudije XI. 13,22*. Razlog da je ta zemlja data kao nasleđstvo Ruvimu je bilo to što je ona predstavljala razum ili doktrinu, koja je prva (stvar) preporoda, ili istina doktrine u skupu, preko koje se

postiže dobro života (br. 3861, 3866); a Gadam su bila predstavljena dela vere (br. 3934). Ove stvari, to jest, istine vere ili dokrine, i dela vere koja se prva čine, jesu stvari preko kojih se čovek, koji se preporuča, uvodi u dobro. To je razlog da se prelaskom Jaboka označava prvo uvođenje (početak uvođenja).

4271. Stih 23. *A pošto ih uze i prevede preko potoka, preturi i ostalo što imaše.* Da ovo označava dalje uvođenje, vidi se iz onoga što je rečeno gore: jeron je preveo ne samo žene, nego i robinje, i sinove, kao i stoku i stado, a to je sve što je imao, u Hanansku zemlju, u kojoj se sreo s Isavom. A pošto je predmet o kome se govori u unutrašnjem smislu povezivanje istine s dobrom u Prirodnom, to se prelaženjem potoka (reke) označava ništa drugo nego prvo uvođenje; a ovde, gde se kažu iste stvari ponovo, dodaje se da je bio sve preveo preko, tu se označava dalje uvođenje.

4272. Stihovi 24,25. *A kad osta Jakov sam, tada se jedan čovjek krvaše s njim do zore. I kad vidje da ga ne mogaše svladati, udari ga po zglavku u stegnu, te se Jakovu iščaši stegno u zglavku, kad se čovjek rvaše s njim. A kad Jakov osta sam,* označava dobro stečene istine, koja je tada bila u poslednjem (reda); *tada se jedan čovjek rvaše s njim,* označava iskušenja u pogledu istine; *do zore,* označava pre povezivanja prirodnog dobra označenog Jakovom s nebesko-prirodnim (dobrom), ili sa Božanskim dobro istine. *I kad vidje da ga ne mogaše svladati,* označava da je pobedio u iskušenjima; *udari ga po zglavku u stegnu,* označava gde je nebesko.-duhovno dobro povezano s prirodnim dobrom označenim Jakovom; *te se Jakovu iščaši stegno u zglavku,* označava da istina još nije imala moć da se potpuno poveže s dobrom. Iste reči se odnose i na Jakova i na njegovo potomstvo; a u ovome slučaju, ovde je označen njihov kvalitet. U ovom smislu, iščašenjem zglavka, označava se gde je bračna ljubav povezana s prirodnim dobro,; a *Jakovu se iščaši stegno u zglavku dok se rvaše s čovjekom,* označava da je kod Jakovljevog potomstva ovo povezivanje bilo oštećeno da se nije moglo popraviti, pa je otklonjeno. (*prim. prev. ovo mesto ostaje nedovoljno objašnjeno*).

4273. Stih 24. *A kad Jakov osta sam.* Da ovo označava dobro stečene istine, koja je tada u poslednjem (reda), vidi se iz reprezentacije ovde Jakova, što je dobro istine. Šta je Jakov predstavljao, pokazano je na prethodnim stranicama, naime, da je

predstavljao razne stvari u Prirodnom, jer je stanje istine i dobra jedna stvar u početku, a drugo u procesu, a opet drugačije na kraju (br. 3775,4234); ovde, on predstavlja dobro istine. Razlog za ovu reprezentaciju je to, što se govorilo o njegovom rvanju kojim je, u unutrašnjem smislu, označeno iskušenje; i zato što se nazvao *Izrailj*, činme se predstavlja nebesko-duhovni čovek; a i stoga što se u onome što sledi govori o njegovom povezivanju s Isavom, kojim je označeno uvođenje istine u dobro. Ovo su razlozi da Jakov sada predstavlja poslednje dobro istine u Prirodnom.

4274. *Tada se jedan čovjek rvaše s njim.* Da ovo označava iskušenje u pogledu istine, vidi se iz značenja *rvanja*, što je iskušenje. Iskušenje samo nije ništa drugo nego rvanje ili borba; jer istina je napadnuta od zlih duhova a branjena od anđela koji su kod čoveka. Čovekovo opažanje ove borbe je iskušenje (br. 741, 757, 761, 1661, 3927, 4249, 4256). Ali ne može da dođe do iskušenja ako čovek nije u dobru istine, to jest, u ljubavi ili osećanju za nju. Jer onaj ko ne voli svoju istinu, ili na kojega ona ne utiče, on ne mari za nju; ali onaj koji je voli, taj se brine da ona ne bude povređena. Ono što čovek misli da je istinito, to čini njegov intelektualni život, a ono što čovek misli da je dobro, to sačinjava život njegovevolje; stoga, kada je napadnuto ono što on misli da je istinito, tada je pod napadom život njegovog razuma; a kada je napadnuto ono što on smatra dobrom, tada je napadnut život njegove volje; tako, kada je čovek iskušavan, u pitanju je njegov život. **(2)** Da se u početku borba odnosi na istinu, to je zato što je to ono što čovek prvo voli, pa ono što je u čovekovo ljubavi, to zli duhovi prvo napadnu; ali posle čovek više voli dobro od istine, a to se događa kada se red izokrene, pa je tada on iskušavan u pogledu dobra. Ali šta je iskušenje, malo ljudi zna, jer malo njih prolaze kroz iskušenja u naše vreme, jer mogu biti u iskušenjima samo oni koji su u dobru vere, to jest, u ljubavi ka bližnjemu. Kad bi oni koji nisu u ljubavi ka bližnjemu bili uvedeni u iskušenje, oni bi odmah popustili; a oni koji popuste, ti se utvrđuju u zlu i još se više ubeđuju u obmani; jer tada zli duhove pobeđuju onoga s kojim su bili udruženi (*prim. prev. Autor tvrdi da je svaki čovek na neki način udružen s dobrim i zlim duhovima, ali nije toga svestan, niti su duhovi toga svesni; preko ovih duhova on komunicira, nesvesno s nebom i paklom. Ako popusti u iskušenju, onda zli duhovi vladaju nadnjim*). To je razlog da se malo kome dopušta da bude

iskušavan, nego se samo dopušta da bude u nekom prirodnom strahu, kako bi se na taj način odvojio od ljubavi ka sebi i svetu, u koje ljubavi bi čovek inače jurnuo bez iakvog zadržavanja (*prim. prev. Autor pravi razliku između duhovnih iskušenja i prirodnih. Prvadolaze posle čovekovog preporoda, to jest kad je već postao duhovan, a druga dok je još uvek samo prirodni ili spoljašnji čovek.*)

4275. *Do zore.* Da ovo označava (stanje) pre povezivanja prirodnog dobra označenog *Jakovom* s nebesko-duhovnim (dobrom), ili Božanskim dobrom istine, vidi se iz značenja *zore*, što je, u najvišem smislu, Gospod, u reprezentativnom smislu, Njegovo carstvo, a u univerzalnom smislu, to je nebesko ljubavi (br. 2405); ovde, nebesko-duhovno (dobro). Jer kada je granula zora, Jakov je nazvan Izrailjem, kojim se označava nebesko-duhovni čovek; stoga *pre zore* označava pre povezivanja prirodnog dobra sada označenog *Jakovom* sa nebesko-duhovnim. Šta je nebesko-duhovno, biće rečeno u dvadeset i osmom stihu, gde se govori o Izrailju.

4276. Stih 25. *I vidje da ga ne može svladati.* Da ovo označava da je pobedio u iskušenju, jasno je i bez objašnjavanja.

4277. *Udari ga po zglavku u stegnu.* Da ovo označava gde se nebesko-duhovno povezuje s prirodnim dobrom označenim *Jakovom*, vidi se iz značenja *stegna*, što je bračna ljubav, a otuda sva nebeska i duhovna ljubav, jer ove su od bračne ljubavi kao potomstvo od roditelja (vidi br. 3021); i iz značenja *zglavka ili čašice, ili udubljenja, naime, bedra*, što je mesto gde se povezuje; ovde, mesto gde se povezuje nebesko-duhovno dobro s prirodnim dobrom označenim *Jakovom*. Ali o ovome poveznju ne može se ništa reći ako se prvo ne zna šta je nebesko-duhovno dobro, koje je *Izrailj*, i šta je prirodno dobro, koje je *Jakov*. Ovo će biti rečeno u onome što sledi u stihu 28, gde se govori o Jakovu, tada nazvanom Izrailjem, a kasnije gde se govori o Jakovljevom potomstvu.

4278. *Te se Jakovu iščaši stegno iz zglavka, kad se čovjek rvaše s njim.* Da ovo označava da istina tada još nije imala moć da se potpuno poveže s dobrom, vidi se iz značenja *iščāšiti*, što je onda kada istine još nisu sređene na takav način da bi sve zajedno mogle ući, skupa s dobrom, u nebesko-duhovno dobro (vidi objašnjenje koje sledi kod stiha 31); sledstveno, da istina tada još nije imala moć

da se sasvim poveže sa dobrom; jer *stegno* iz zglavka označava gde su dobra pripojena zajedno (kao što je gore rečeno, br. 4277).

4279. Ove stvari koje su do sada bile objašnjene treba da se razumeju u najvišem smislu i u unutrašnjem smislu, ali u nižem smislu različito. U ovome smislu, govori se o tome kakav je bio Jakov i kakvo je njegovo potomstvo. Pošto Reč dolazi od Gospoda, i silazi od Njega preko neba čoveku, ona je Božanska u svakoj pojedinosti; a kao što se spušta od Gospoda, tako se i uzdiže prema Njemu, preko neba. Poznato je da postoje tri neba, i da se najdublje nebo naziva treće nebo, da se srednje naziva drugim nebom, a da se najniže naziva prvim nebom; pa stoga kada se Reč uzdiže kao što se spušta u Gospodu, ona je Božanska; u trećem nebu ona je nebeska, jer ovo je nebesko nebo; u drugom nebu ona je duhovna, jer je ovo duhovno nebo; a u prvom nebu ona je nebesko-i-duhovno-prirodna; a u ovom se nebu i završava (nebo). Ali u crkvi kod čoveka, Reč je u pogledu smisla slova prirodna, to jest, svetska i zemaljska. **(2)** Iz ovoga se jasno pokazuje kakva je Reč, i kakav je slučaj sa Rečju kada je čita čovek koji je u onome što je sveto, to jest, u dobru i istini. Jer tada, kod njega, ona izgleda svetska, ili istorijska, u čemu i pored toga postoji ono što je sveto; ali u prvom nebu ona izgleda kao nebesko.i.duhovno.prirodna, u čemu ipak postoji ono što je Božansko; u drugom nebu, međutim, ona je duhovna, a u trećem nebu je nebeska; a u Gospodu ona je Božanska. Smisao Reči je u skladu s nebima; najviši smisao, u kome se govori o Gospodu, je u najdubljem ili trećem nebu; njegov unutrašnji smisao, u kome se govori o Gospodovom carstvu, je za srednje ili drugo nebo; dok je niži smisao Reči, u kojemu je unutrašnji smisao određen za naciju koja se u njoj imenuje, je za njniže ili treće nebo; ali najniži ili doslovni smisao je za čoveka dok još živi u svetlu, koji je ipak takav, da mu se može preneti (komunicirati) unutarnji, čak i unutrašnji i najviši smisao. Jer čovek ima komunikaciju sa tri neba; u stvari, čovek je stvoren u formi tri neba, tako da kad živi u ljubavi ka Gospodu i u ljubavi ka bližnjemu, on je nebo u najmanjoj formi. Otuda to, da je unutar čoveka Gospodovo carstvo, kao što On sam uči kod *Luke: Gle, carstvo Božije je un vama (XVII.21)*. **(3)** (prim. prev. *Nije na odmet odmah napomenuti da autor pravi razliku između neba (plural) i na drugi način, na drugim mestima, kojima se dopunjava ovo što ovde piše. Naime, postoji doslovni, postoji unutrašnji i istorijski koji govori o duhovnoj istoriji Crkve na*

zemelji, postoji unutrašnji ili duhovni koji govori o preporađanju čovekove duše, i postoji najviši ili nebeski koji govori o tome kako je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim. Anđeli raznih neba razumeju uglavnom i najviše smisao koji je namenjen njihovom nebu, a taj smisao je ne samo racionalan nego i osećajan to jest oseća se kroz blaženstvo, i popraćen predstavama kojima se on objašnjava itd, što sve čini život duhova i anđela srećnim i blaženim). Ove su stvari rečene kako bi se znalo da u Reči postoji ne samo najviši smisao, i unutrašnji smisao, nego i niži smisao, i da u ovome nižem smislu, unutrašnji smisao je određen za naciju koja se tu imenuje; i kada se sve ovo uradi, onda se smisao jasno pokazuje iz nizova stvari. Da se ovo rvanje čoveka sa Jakovom, i iščašenje zgloba odnosi na Jakova i na njegovo potomstvo, jasno je; pa je stoga dopušteno da se objasne iste reči u skladu s ovim smislom. Ovaj smisao ćemo nazvati UNUTRAŠNJI ISTORIJSKI SMISAO, i to zbog toga što se on pokazuje u živo po obliku u prvom nebu, kao što je meni ponekad bilo dato da vidim. (Vidi izlaganje ispred drugoga paragrafa broja 4272).

4280. Da u ovome smislu, *stegno iz zglavka* Jakovjevog, označava (mesto ili stanje) gde se bračna ljubav povezuje sa prirodnim dobrom, vidi se iz značenja *stegna iz zglavka*, što je ono gde se povezuje bračna ljubav (vidi gore br. 4277). Da je tu označeno povezivanje sa prirodnim dobrom, je stoga što je *stegno* povezano sa stopalima. U unutrašnjem smislu *stopala* označavaju prirodno dobro (kao što se može videti gore, br. 2162,3147,3761,3986); **(2)** da *stegno* označava bračnu ljubav, a *stopala* prirodno dobro, je jedna od onih stvari koje su izubljene u drevno vreme. Drevna Crkva, koja je poznavala predstave i značenja, znala je dobro ove stvari. Poznavanje ovih stvari bila je njihova inteligencija i mudrost; i to ne samo onih koji su pripadali crkvi, nego i onih koji su bili izvan crkve, što se jasno vidi iz knjiga Neznabožaca, kao i iz stvari koje se danas nazivaju bajkama; jer su značenja i predstave bili preneseni na njih iz Drevne Crkve. Kod njih je *stegno i bedro* označavalo bračnu ljubav, a *stopala* prirodne stvari. *Stegna* i *stopala* imaju ovo značenje zbog korespondencije svih čovekovih udova, organa, i utrobe s velikim Čovekom, o kojim se korespondencijama sada govori na kraju poglavlja (plural). O korespondencijama sa *stegno* i sa *stopalima* više će se reći u onome što sledi, gde će to biti potvrđeno živim iskustvom da je njihovo značenje takvo. **(3)** U naše dane

ove stavri mora da izgledaju čudnem jer, kao što je rečeno, ovo zanje je drevno i izgubljeno. Međutim, koiko ovo znanj nadilazi druga znanja, vidi se po tome što se bez njega Reč ne može upoznati u njenom unutrašnjem smislu; a i stoga što anđeli koji su kod čoveka, opažaju Reč samo preko ovoga smisla; ai zato što se pomoću ovoga znanja ostavrije čovekova komunikacija s nebom. I (što je neverovatno), unutrašnji čovek isli samo na ovaj način; jerm kada spoljašnji čovek razume Reč u slislu slova, unutrašnji čovek shvata to u isto vreme u skladu s unutrašnjim smislomm iako čovek dok živi u svetu, nije toga svestan Ovo se posebno vidi po tome, što kad čovek stigne u drugi život, i postane anđeo, on poznaje unutrašnji smisao kao od sebe bez poučavanja. **(4)**Šta je bračna ljubav, koja je označena stegnom i bedrima, može se videti gore (br. 995,123,2727-2759); i da je bračna ljubav osnova svih ljubavi (br. 686,3021); a otuda to, da oni koji su u pravoj bračnoj ljubavi, oni su i u nebeskoj ljubavi (to jest, u ljubavi ka Gospodu), i u duhovnoj ljubavi (to jest, u ljubavi ka bližnjemu; stoga se bračnom ljubavi označava ne samo ljubav sama, nego i sva nebeska i duhovna ljubav. Za ove se ljubavi kaže da su povezane s prirodnim dobrom onda kada je unutrašnji čovek povezan sa spoljašnjim, ili duhovni čovek sa prirodnim. To je povezivanje koje je označeno *stegnom iz zglavka*. Da kod jakova i kod njegovog potomstva u glavom nije bilo ovoga povezivanja, pokazaće se u onome što sledi; jer ovo je predmet o kome se ovde govori u unutrašnjem istorijskom smislu.

4281. Da se *stegnom iz zglavka* koje je bilo iščašeno kod njega, označava da je ovo povezivnje bilo oštećeno i pomereno (izgubljeno) kod Jakovljevog potomstva, vidi se iz značenja *iz zglavka (izglavljenog, iščašenog)*, u smislu koji mu se daje, a to je da je pomereno (izgubljeno), to jest da je povređeno. Da *zglavak kod bedra* označava povezivanje, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 4280); i da u Reči Jakov označava ne samo Jakova, nego i njegovo potomstvo, jasno je iz mnogih odlomaka u Reči (Brojvi XXIII.7,10,21,23, XXIV.5,17,19; Zak. Ponovljeni XXXII.10; Isaija XL.27; XLIII. ;22; XLIV.1,2,21; XLVIII.12; LIX.20;Jer. X.1,25;XXX.7,10,18;XXXI.7.11; XLVI.27,28; Osija X.11; Amos VII.2;Mijeha II.12;III.8; Ps. XIV.7;XXIV.6; LIX.13;LXXVIII.5;XCIX.4; i na drugim mestima) **(2)** Da su Jakov i njgovo potomstvio bili takovoga karaktera, da se kod njih nebeska i duhovna ljubav nije mogla povezati sa prirodnim dobrom, to jest, unutrašnji ili duhovni

čovjek sa spoljašnjim ili prirodnim čovekom, jasno je iz svega što je rečeno o toj naciji u Reči; jer oni nisu znali, a nisu ni želeli da znaju, šta je unutrašnji ili duhovni čovek, pa se to stoga nije njima ni otkrilo; jer oni veruju da u čoveku postoji samo ono što je spoljašnje i prirodno. U svom njihovom bogoštovanju, oni su samo gledali na to, tako da je Božansko bogoštovanje kod njih bilo idolopoklonstvo; jer kad je unutrašnje bogoštovanje odvojeno od spoljašnjeg, ostaje samo idolopoklonstvo. Crkva koja je bila kod njih ustanovljena, nije bila crkva, nego samo reprezentacija crkve; to je razlog da se ona naziva reprezentativnom crkvom. Da je reprezentativ crkve moguć kod takvog naroda, može se videti, br.

1361,3670,4208. **(3)** jer kod reprezentacije ne misli se o osobi, nego o onome što je predstavljeno; stoga su Božanske, nebeske, i duhovne stvari mogle da budu predstavljene ne samo osobama, nego i bezživotnim stvarima, kao Aronovim haljinama, kovčegom, oltarom, volovima i ovčama koje su bile prinošene na žrtvu, svećnjakom sa svećama, hlebovima na zlatnom stolu, uljem kojim su pomazivani, tamjanom, i drugim sličnim stvarima. To je razlog da su njihovi carevi, kako zli kao i dobri, predstavljali Gospodovu kraljevsku službu; i vrhovni sveštenici, kako zli tako i dobri, predstavljali su ono što pripada Gospodovom Božanskom sveštenstvu, kad su obavljali svoju službu u spoljašnjoj formi u skladu sa odredbama i zapovestima. Kako bi, stoga, mogla postojati među njima reprezentacija crkve, date su im ovakve odredbe i zapovesti preko otkrivenja, koji su bili sasvim reprezentativni; stoga, sve dok su bili u njima i dok su ih strogo održavali, sve su dotle mogli da predstavljaju crkvu; ali kada su se otkrenuli od njih (od reprezentativa), kao i od odredaba i zapovesti njihove nacije, a posebno kad su počeli da se klanjaju drugome bogu, bili su lišeni toga da budu reprezentativ. Iz toga su razloga bili izgnani spoljašnjim sredstvima, kao ropstvima, nesrećama, pretnjama i čudima kako bi bili prisiljeni da održavaju zakone i uredbe koje su istinski reprezentativi, ali ne unutrašnjim sredstvima, kao što se to radi s onima koji imaju unutrašnje bogoštovanje u spojašnjem. Ove su stvari označene *iščaćenim stegnom* kod Jakova, kad se to razume u unutrašnjem istorijskom smislu. u odnosu na Jakova i njegovo potomstvo.

4282. Stihovi 26-28. *Pa onda reče: pusti me, zora je. A Jakov mu reče: ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš. A čovjek mu reče: kako ti je ime? A on mu*

odgovori: Jakov. Tada mu reče; od sele se ne ćeš zvati Jakov, nego Izrailj; jer si se junački borio i s Bogom i s ljudima, i odolio si. Pa onda reče: pusti me, zora je, označava da iskušenje prestaje onda kad je približi povezivanje; *a on mu reče: ne ću te pustiti dok me ne blagosloviš,* označava da treba da dođe do povezivanja; *i reče mi: kako ti je ime? A on reče: Jakov,* pznačava kvalitet dobra od istine; *a on mu reče: od sele se nećeš zvati jakov, nego Izrailj,* označava Božansko nbesko-duhovno tada; *Izrailj* je nbesko-duhovni čovek koji je u prirodnom, pa sogaj prirodan; nebesko-duovni čovek sam, koji pripada Racionalnom, je *Josip; jer i se junački borio i s Bogom i s ljudima, i odolio si,* označava neprekidne pobjede u borbama u odnosu na istine i dobra.

(2) U unutrašnjem istorijskom smislu, u kome se govori o Jkovu, istzim se rečima označavaju stvari koje slede:- sa *Pusti me, zora je,* označava se da će reprezentativ otići od jakovljevog potomstva pre nego li uđu u reprezenttive zemlje Hananske; sa *ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš,* oznčava d ć se zalagati (insistirai) da budu reprezentativ; sa *on mu reče: Kako ti je ime? a on reče: Jakov,* ačava se da su oni pripadali potomstvu jakovljevom, s njihovim kavaliteto; sa *a on reče: od ele ne će ti ime biti jakov, nego Izrailj,* označeno je da oni mogu da reprezentirju (crkvu) kao što je Jakov, nego iz nečega šo je novoga kvaliteta; sa *i kao junak borio i se s Bogom i s ljudima, i odolio si. ,* označava zbog tvrdolavosi koja je bila u njihovim požudama i fantazijama.

4283. Stih 26. *A on reče; pusti me, zora je.* Da ovo označava da je iskušenje prestalo kad se povezivanje približilo, jasno je iz značenja *Pusti me,* naime, *od rvanja s tobom,* što znači da je iskušenje prestalo (da *rvanje* iznačava iskušenje, vidi br, 4274, i da je prestalo, jasno je iz onoga što sledi); i iz značenja *zore,* što je povezivanje prirodog dobra označenog Jakovom sa nebesko-duhovnim, ili sa Bođanskim dobrom istine (očemu vidi gore, br. 4275). Da je rvanje počelo pre nego je došla zora, a završilo se pošto je zora minula, i da se tek onda kaže šta se desilo pošto je sunce već bilo izašlo, to je zato što vremena dana, a isto tako i godine, oznčavaju stanja. br. 487,488,893,898 788 785, ovde, stanje povezivanja preko iskušenja. Jer kada dođe do povezanosti unutršnjeg čoveka sa spojašnjim, to je onda njemu zora, jer tada ulazi u nebesko ili duhovno stanje. I tada je svetlo kao kad mu se pokazuje zora, tako je u takvom stanju da može da je primeti.

Štaviše, njegovo Intelektualno je prosvetljeno, i ono je kod njega kao kad se neko probudi iza sna u rano jutro kada zazori i počne dan.

4284. *A on reče: ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš.* Da ovo označava da će doći do povezivanja, vidi se iz značenja *ne ću te pustiti*, što znači da će iskušenje prestati (o čemu vidi upravo gore, br. 4283), i iz značenja *blagoslova*, što je povezanost (br. 3504,3514,3530,3584). Iz ovoga jasno je da se sa *Ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš*, označava da iskušenje neće prestati dok ne dođe do povezanosti, to jest, da će doći do povezanosti.

4285. Stih 27. *A on reče: kako ti je ime? A on reče: Jakov.* Da ovo označava kakvo je dobro od istine, jasno je iz značenja *imena*, što je kvalitet (br. 144,145,1754, 1896,2009,2724,3006), i iz reprezentacije *Jakova*, što je dobro istine (vidi gore, br. 4273),

4286. Stih 28. *A on reče: od sele se ne ćeš zvati Jakov, nego Izrailj.* Da ovo označava Božansko Nebesko-duhovno tada, i da je *Izrailj* nebesko-duhovni čovek koji je u Prirodnom, i da tako pripada Prirodnom; i da je sami nebesko-duhovni čovek, koji pripada Racionalnom, Josip, biće jasno iz onoga što sledi o Jakovu i o Izrailju, a isto tako i o Josipu; jer se prvo mora reći šta je nebesko-duhovno ovde. Poznato je zaista u crkvi u naše dane da postoji duhovni i prirodni čovek, ili da da postoji unutrašnji i spoljašnji čovek; ali šta je duhovni ili unutrašnji čovek, to nije dobro poznato, a još manje šta je nebeski čovek, i po čemu se razlikuje od duovnog; a pošto se ovo ne zna, to se ne može znati ni šta je nebesko-duhovni čovek, koji je ovde *Izrailj*, pa se to mora ukratko izneti **(2)**. Da postoje tri neba, naime, najdublje, srednje, i poslednje; ili, što je isto, treće, drugo, i prvo, kao što je poznato. Najdublje ili treće nebo je nebesko; jer anđeli se tamo nazivaju nebeskim, jer su u ljubavi ka Gospodu, pa su stoga najdublje povezani s Gospodom, pa zato što su takvi, oni nadilaze ostale mudročću, a oni su i nevini, a otuda se nazivaju nevinostima i mudrostima. Ovi se anđeli razlikuju na unutrašnje i na spoljašnje. Srednje ili drugo nebo je duhovno: tamo se anđeli nazivaju duhovnim, jer su u ljubavi ka bližnjemu, to jest, u uzajamnoj ljubavi, koja je takva da jedan voli drugoga više nego samoga sebe; i pošto su takvi, oni su i u inteligenciji, i nazivaju se inteligencija, a. I ovi se anđeli razlikuju na unutrašnje i spoljašnje. Poslednje ili

prvo nebo, međutim, je isto tako nebesko i duhovno, ali ne u istom stepenu kao prethodna (neba); jer još imaju prirodnog, pa se stoga nazivaju nebesko-prirodni i duhovno-prirodni. I ovi su u uzajamnoj ljubavi, ali oni ne vole druge više nego sebe, nego kao sebe. Oni su u osećanju dobra i u spoznajama istine; ovi se isto tako razlikuju na unutrašnje i spoljašnje. **(3)** Ali šta je nebesko-duhovno, biće ukratko rečeno. Oni su nazvani nebesko-duhovnim, za koje se gore reklo da su duhovni, i da su u srednjem ili drugom nebu; oni se nazivaju *nebeskim* zbog uzajamne ljubavi, a *duhovnim* zbog inteligencije. Unutrašnji su tamo oni kojisu predstavljeni *Josipom*, i koji se nazivaju *Josip* u Reči; a oni tamo koji su spoljašnji, to su oni koji su predstavljeni *Izrailjem*, i koji se nazivaju *Izrailj* u Reči; prethodni, naime, unutrašnji, koji se nazivaju *Josip*, pripadaju Racionalnom; ali spoljašnji koji se nazivaju *Izrailj*, pripadaju Prirodnom. Ovo je razlog da se kaže da je Izrailjnebesko-duhovni čovek koji je u Prirodnom, i koji pripada Prirodnom; i da je *Josip* nebesko-duhovni čovek sam, koji pripada Racionalnom. Jer, u univerzalnom smislu, svo dobro, koje pripada ljubavi i ljubavi ka bližnjemu, naziva se nebesko, a sva istina je odvere i inteligencije, naziva se duhovnom **(4)**Ovo je sve rečeno kako bi se znalo šta znači *Izrailj*. Ali *Izrailj*, u najvišem smislu, označava Gospoda u pogledu Božanskog Nebesko-duhovnog; u unutrašnjem smislu, međutim, označava Gospodovo duhovno carstvo u nebu i na zemlji. Gospodovo duhovno carstvo na zemlji je crkva, koja se naziva duhovnom crkvom. A pošto *Izrailj* označava Gospodovo duhovno carstvo, to *Izrailj* tako isto označava i duhovnog čoveka, jer u svakom ovakvom čoveku je Gospodovo carstvo; jer jedan čovek je jedno nebo, a isto tako i crkva, u najmanjoj formi (br. 4279). Što se tiče Jakova, njim je, u najvišem smislu, predstavljen Gospod kao Prirodno kako nebesko tako i duhovno; a u unutrašnjem smislu, Gospodovo carstvo onakvo kakvo je u poslednjem ili prvom nebu, pa stoga i u crkvi. Dobro u Prirodnom je ono što se naziva nebeskim, a istina je ono što se naziva duhovnim. Iz ovoga se vidi šta je označeno *Izrailjem* a šta *Jakovom* u Reči, kao i zašto je Jakov dobio ime Izrailj. **(5)**Ali ove stvari mora da izgledaju zamračeno, zato što malo ljudi zna šta je duhovni čovek, a još manje onih koji znaju šta je nebeski čovek, niti da među nebeskim i duhovnim postoji razlika. Razlog što se ovo ne zna, je to što se ne vide odvojeno dobro ljubavi i milosrđa, od istine vere; a razlog da se to ne opaža je to, što više nema prave ljubavi ka bližnjemu, pa tamo gde je nema, ona se ne može ni

opažati. Drugi je razlog to, što se čovek malo brine za život posle smrti, a to znači za stvari neba, a mnogo za one koje se tiču stvari ovoga sveta. Kad bi se čovek brinuo o stvarima koje se odnose na život posle smrti, a to znači o stvarima neba, on bi lako razumeo sve što je gore rečeno; jer ono što čovek voli, to on lako i razume, ali teško razume ono što ne voli. **(6)** Da *Jakov* označava jedno a *Izrailj* drugo, sasvim je jasno iz Reči; jer u njenim istorijskim delovima, kao i u proročkim, o njemu se govori kao o *Jakovu*, a onda kao *Izrailju*, a ponekad oba imena se nalaze u istom stihu; iz čega se vidi da postoji unutrašnji smisao u Reči, i da se bez toga smisla ovo je bi znalo. Da se o *Jakovu* govori kao o *Jakovu*, a onda kao o *Izrailju*, vidi se iz sledećih odlomaka: *A Jakov življaše u zemlji gdje mu je otac bio došljak. A Izrailj ljubljaše Josipa najvećma između svojih sinova svojih (Postanje XXXVII.1-3)*. Ovde se prvo Jakov naziva *Jakovom*, a odmah zatim *Izrailjem*; a naziva se *Izrailjem* onda kada se govori o Josipu; Opet: *A Jakov videći da ima žita u Egiptu reče sinovima svojim: što gledate jedan na drugoga? I dođoše sinovi Izrailjevi da kupe žita s ostlima koji dolažahu (Postanje XLII.1,5)*. A posle; *Tako se vratiše iz Egipta, i dođoše u zemlju Hanansku k Jakovu ocu svojem. Ali kad mu kazaše sve riječi Josipove, i vidješe kola, koja posla Josip po oca, tada oživje duh Jakova oca njihova. I reče Izrailj: dosta mi je kad je još živ moj sin Josip; idem da ga vidim dokle nijesam umro. (Postanje XLV.25,27,28)*. Opet; *Tada pođe Izrailj sa svijem što imaše i došav u Bersabeju, prinese žrtvu Bogu oca svojega Isaka. I Bog reče Izrailju noću u utvari: Jakove! Jakove! I pođe Jakov u Bersabeju; i sinovi Izrailjevi posadiše Jakova oca svojega i djecu svoju i žene svoje na kola koja posla Faraon po nj. (XLVI.1,2,5)*. U istom poglavlju: *A ovo su imena djece Izrailjeve što dođoše u Egipat: Jakov i sinovi njegovi. Prvenac Jakovljev Ruben (XLVI.8)*, Dalje: *Poslije dovede Josip i Jakova oca svojega i izvede ga pred Faraona, i blagoslovi Jakov Faraona. A Faraon reče Jakovu: koliko ti ima godina? Odgovori Jakov Faraonu: meni je sto i trideset godina kako sam došljak. I blagosloviv Jakov Faraona otide od Faraona (Postanje XLVII.7-9)*. U istom poglavlju: *A djeca Izrailjeva življahu u zemlji Egipatskoj u kraju Gesenskom, i držahu ga, i narodiše se. I Jakov poživje u zemlji Egipatskoj sedamnaest godina; a svega bi Jakovu sto i četrdeset i sedam godina. A kada se približi vrijeme Izrailju da umre, dozva sina svojega Josipa i reče mu (sihovi 27-29)*. Opet: *I javiše Jakovu i rekoše: evo sin tvoj Josip ide k tebi. A Izrailj se okrijepi, te sjede na postelji svojoj. I reče Jakov Josipu: Bog svemogući javi*

se meni u Luzu (Postanje XLVIII.2,3). A naziva se Izrailjem u istom poglavlju (stihovi 8,10,11,13,14,20,21). I na kraju: Poslije sazva Jakov sinove svoje i reče. Skupite se da vam javim šta će vam biti do pošljedka. Skupite se i poslušajte, sinovi Jakovljevi, poslušajte Izrailja oca svojega. A kad izgovori Jakov zapovijesti sinovima svojim, diže noge svoje na postelju, u umrije, i pribran bi k rodu svojem (XLIX.1,2,33). Iz ovih odlomaka sasvim je jasno da se o Jakovu ponekad govori kao o Jakovu, a ponekad kao o Izrailju, te da tako Jakov označava jednu stvar, a Izrailj drugu; ili da je jedno označeno Jakovom, a drugo Izrailjem, i da se ne može znati koja je ovo tajna bez unutrašnjeg smisla. (7) Ali šta Jakov znači a šta Izrailj, rečeno je gore. U opšte, Jakovom u Reči označava se spoljašnje crkve, a Izrailjem unutrašnje; jer svaka crkva ima spoljašnje i unutrašnje, ili je unutrašnja ili spoljašnja. A pošto je ono što je označeno Jakovom i Izrailjem, i pošto sve crkve je od Gospoda, otuda, u najvišwem smislu, kako Jakov tako i Izrailj označavaju Gospoda, Jakov Njegovo Božansko Prirodno, a Izrailj Božansko Duhovno. Otuda, spoljašnje Gospodovog carstva i Njegove crkve, je Jakov, a unutrašnje je Izrailj – kao što je očito iz sledećih odlomaka, u kojima je svaki imenovan u svom vlastitom smislu. U Jakovljevom proroštvu, tada Izrailju: Ojačaše mišice ruku njegovijeh od ruku jakoga Boga Jakovljeva, odakle posta pastir i kamen Izrailju (Postanje XLIX.24), Kod Isaije: Ali sada čuj, Jakove, slugo moj i Izrailje, kojega izabrah. Jer ću izliti vodu na žednoga i potoke na suhu zemlju, izliću duh svoj na natražje. Ovaj će reći: ja sam Jehova a onaj će se zvati po imenu Jakovljevom, a drugi će pisati svojom rukom, i prezivaće se imenom Izrailjevim (XLIV.1,3,5): Gde i Jakov i Izrailj jasno označavaju Gospoda, a sjeme i natražje Jakovljevo i Izrailjevo, označava one koji su u veri u Njega. U Balamovom proročanstvu kod Mojsija: Ko će izbrojiti prah Jakovljev i broj od četvrti Izrailja? (Brojevi XXIII.19). I opet: Jer nema čini na Jakova ni vradžbina na Izrailja; u ovo doba govoriće se o Jakovu i o Izrailju, šta je učinio Bog (stih 23). Dalje: Kako su lijepi šatori tvoji, Jakove, i kolibe tvoje, Izrailje! (XXIV,5). I opet: Vidim ga, ali ne sad; gledam ga, ali ne iz bliza; izaći će zvijezda iz Jakova i ustaće palica iz Izrailja (stih 17), Kod Isaije: Čuj me, Jakove i Izrailje, kojega pozvah: ja sam prvi, ja sam i poslednji (XLVIII.12). Opet: Jednom će se ukorijeniti Jakov, procjetaće i uzrast Izrailj, i napuniće vaseljenu plodom (XXVII.6). Kod Jeremije: Ti se dakle ne boj, Jakove slugo moja, govori Jehova, i ne plaši se, Izrailje (XXX.10). Kod Miheja: Doista ću te sabrati svega, Jakove, doista ću

skupiti ostatak Izrailja; postaviću ih zajedno kao ovce Bosorske (II.12). (8) Iz kojeg je razloga Jakov dobio ime *Izrailj*, vidi se iz samih reči kad mu je dato ime: - *Od sele ime ti neće biti Jakov, nego Izrailj, jer se kao borio s Bogom i s ljudima, i odolio si.* Jer u izvornom jeziku *Izrailj* znači onaj koji se borio s Bogom kao prvak (knez), čime se označava u unutrašnjem smislu da je On pobedio u borbama iskušenja; jer iskušenja i borbe u iskušenjima bila su sredstva pomoću kojih je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim (br. 1737, 1813, i na drugim mestima); a iskušenja i pobeđe u iskušenjima su ono što čini čoveka duhovnim; iz kojeg je razloga Jakov dobio ime *Izrailj* kad je pobedio u rvanju. (Da *rvanje* označava biti iskušavan, može se videti gore, br. 4274), Poznato je da se Crkva, ili čovek Hrišćanske Crkve naziva *Izrailjem*; ali niko u Crkvi nije *Izrailj* osim onaj koji je postao duhovan pomoću iskušenja. Samo ime to pokazuje. Da je kasnije potvrđeno da Jakov treba da se zove *Izrael*, vidi se iz onoga što sledi u drugom poglavlju, gde su ove reči: *I javi se Bog Jakovu opet, po što izide iz Padam-Arama, i blagoslovi ga. I reče mu Bog: ime ti je Jakov; ali se od sele ne ćeš zvati Jakov, nego će ti ime biti Izrailj. I nadjede mu ime Izrailj. (XXXV.10,11).*

Razlog za ovo potvrđivanje kazaće se kasnije.

4287. Jer si se junački borio s Bogom i s ljudima, i odolio si. Da ovo označava neprekidne pobeđe u borbama u odnosu na istine i dobra, vidi se iz značenja *borio si se junački*, što je nadvladati u borbama, ovde u borbama iskušenja, jer se govori o ovima; i iz značenja *s Bogom i s ljudima*, što su istine i dobra, o čemu niže. **(2)** Pošto se u najvišem smislu govori o Gospodu, On je taj koji se borio junački s Bogom i s ljudima; jer On je podneo sva iskušenja Svojom sopstvenom snagom, i pomoću toga pobedio paklove: jer On je dozvolio da Mu priđu paklovi, svi po redu, čak i anđeli – o čemu na sledećim stranicama. Tako je doveo u red sve stvari u nebima i u paklovima i na kraju Se proslavio, to jest, učinio je Ljudsko u Sebi Božanskim. **(3)** Iz ovoga jasno je da je, u najvišem smislu, Gospod Jakov i *Izrailj* (kao što je gore pokazano, br. 4286), ne samo po tome što se borio kao junak, to jest, izdržao sve borbe iskušenja, i pobedio u njima, nego i po tome što je On izdržava (borbe) u svakom čoveku. Ali pogledaj šta je o ovome više puta rečeno ranije, naime: da je Gospod, više nego iko, podneo najgora iskušenja (br. 1663, 1668, 1787, 2776, 2786, 2795, 2816; da se Gospod borio od Božanske ljubavi, za razliku

od svih ljudi (br. 1690, 1691kraj, 1789, 1812, 1813, 1820); da se Gospod borio protivu nasleđenog zla preko majke, tako da na kraju više nije bio njen sin, iako on nije imao stvarnoga greha (br. 1444, 1573, 2025, 2574, 2649, 3318 kraj); da je Gospod preko borbi u iskušenjima i neprekidnim poredama doveo sve stvari u nebesku formu (br. 1928); isto tako, da je preko neprekidnih poreda u borbama iskušenja ujedinio Svoju Suštinu sa Ljudskim (br. 1616, 1737, 1813, 1921, 2025, 2026, 2500, 2523, 2632, 2776), ida Gospod izdržava sva iskušenja u čoveku, i pokorava zlo i paklove (br. 987, 1661, 1692 kraj). **(4)** *Da boriti se s Bogom i s ljudima* označava biti iskušavan u pogledu istina i dobara, to je tajna koja se ne može videti iz slova. Da to nije bio Bog s kojim se Jakobv borio, svakome je jasno, a biće pokazano u objašnjenjima niže; jer se ne može reći ni za jednog čoveka da se borio s Bogom i da je odolio. Ali zato unutrašnji smisao uči šta je ovde označeno Bogom i šta ljudima- naime, da se Bogom označava istina a ljudima dobro, i to iz razlogašto, u unutrašnjem smislu, *Bog* označava istinu, pa se zbog toga, kad se govori o istini, koristi reč *Bog* (br. 2586,2769,2807,2822); i da se reč *čovek* (homo) koristi, onda kad se označava dobro. Da *čovek* označava dobro je zato što je Gospod jedini čovek (homo), i zato što se čovek zove čovekom od Njega (po Njemu) (br. 49,288,565,1894); a i stoga što je od Njega nebo čovek, i nebo se naziva Velikim Čovekom (br. 684,3624-3649,3741-3751). **(5)** Iz ovog razloga, tako isto, Pra Drevna Crkva, koja je bila u nebeskom dobru, zvala se *čovek* (br. 478); a stoga isto tako u Reči, gde se govori o dobru, *čovekom* se označava dobro. Kao kod *Isaije: Učiniću da će čovjek više vrijediti nego čisto zlato, više nego zlato Ofirsko (XIII.12)*. Kod istoga: *Zatrće se stanovnici zemaljski; i malo će ljudi ostati (čovek, vir, in Hebrew enoch(XXIV.6) Čovek (vir homo)označava duhovno dobro, ili dobro istine; a čovek (homo), dobro. Kod istoga: Putovi opustješe, putnici ne putuju; pokvari ugovor, odbaci gradove, ne mari za čovjeka (XIII.8)*. Kod *Jeremije: Pogledah na zemlju, i gle bez obličja je i pusta; i na nebo, a svetosti njegove nema. Pogledah, a gle, nema čovjeka, i sve ptice nebeske odletješe (IV.23,25)*. Kod istoga: *Evo idu dani, govori Jehova, kad ću zasijati dom Izrailjev i dom Judin sjemenom čovječijim i sjemenom od stoke (XXXI.27)*. Kod *Jezikilja: Javan, Tubal, i Mozoh biojahu tvoji trgovci; a dušama ljudskim i sudima mjedenijem dolažahu na sajme tvoje (XXVII.13)*. Kod istoga: *A vi ste stado moje, ovce paše moje, vi ljudi, a ja sam Bog vaš, govori Jehova Bog ((XXXIV.31), Opet:*

Tako će pusti gradovi biti puni stada ljudi, i pozanće da sam ja Jehova (XXXVI.38). U ovim odlomcima čovek (homo) označava one koji su u dobru, stoga dobro, jer čovek je čovek od dobra. A istina koja je od dobra naziva se u Reči čovjek (vir homo) a tako isto i sin čovečiji (homo).

4288. Ove iste reči koje su do sada objašnjene, odnose se i na Jevresku i Izrailjesku naciju, koja se naziva Jakovom u Reči, kao što je bilo pokazano gore (br. 4279). U tome smislu, koji se naziva unutrašnjim istorijskim smisom, rečima *Pusti me, zora je*, označava se da reprezentacija napušta Jakovljevo potomstvo kada oni stignu u Hanansku zemlju. Gore je bilo pokazano kakav je bio karakter te nacije, naime, da kod njih nije bilo unutrašnjeg bogoštovanja, nego samo spoljašnjeg; na taj način, nebesko bračno bilo je odvojeno u njima, tako da među njima nije mogla da se ustanovi crkva, nego samo reprezentacija crkve (vidi br. 4281). **(2)** Ali treba znatišta je reprezentativnacrkva, a šta je reprezentacija crkve. Repezetativna crkva je onda kada posoji unutrašnje bogoštovanje u spoljašnjem, a repezetacija (reprezentativ) crkve je kada u njoj nema unutrašnjeg bogoštovanja, ali posoji spoljašnje bogoštovanje. U obe postoje skoro isti spoljašnji obredi, to jest, slične uredbe, slični zakoni, i slične zapovesti. Ali u reprezentativnoj crkvi spoljašnje korespondira unutrašnjem, tako da čine jedinstvo, dok kod reprezentativa (reprezentacije) crkve nema korespondencije, jer su spoljašnje stvari lišene unutrašnjih, ili se razlikuju od njih. U reprezentativnoj crkvi nebeska i duhovna ljubav je glavna stvar, ali kod reprezentativa crkve telesna i svetska ljubav su glavna stvar. Nebeska i duhovna ljubav u sebi je unutrašnja; ali tamo gde nema nebeske i duhovne ljubavi, nego samo telesne i svetske, spoljašnje je lišeno unutrašnjeg. Drevna Crkva, koja je bila posle potopa, bila je reprezentativna crkva; ali ona koja je ustanovljena kod Jakovljevog potomstva bila je samo reprezentativ (reprezentacija) crkve **(3)** Da bi ovo učinili očitim, ovu razliku ćemo ilustrovati primerima. U reprezentativnoj crkvi Božansko bogoštovanje održavalo se na brdima, jer su brda označavala nebesku ljubav a u najvišem smislu, Gospoda (br. 795,1430,2722,4210); i kada su bogoštovali na brdima, bili su u svojoj svetosti, jer su tada bili u isto vreme i u nebeskoj ljubavi. U reprezentativnoj crkvi, bogoštovanje se odvijalo i u šumarcima, jer su šumarci označavali duhovnu ljubav, a u najvišem smislu, Gospoda (br. 2722); a kada su bogoštovali u šumarcima, bili

su u svojoj svetosti, jer su u isto vreme bili u duhovnoj ljubavi. U reprezentativnoj crkvi, dok su održavali svoje Božansko bogoštovanje, okretali su lica prema izlasku sunca, jer se izlazećim sunca označavala nebeska ljubav (br. 101, 1529, 1530, 2441, 2495, 3636, 3643). Isto tako, dok su gledali mesec, osećali su neko sveto poštovanje, jer je mesec označavao duhovnu ljubav (br. 1529-1531, 2495,4060). Slično je bilo dok bi gledali u zvezdano nebo, jer je ono označavalo anđeosko nebo ili Gospodovo carstvo. U reprezentativnoj crkvi imali su šatore, i u njima Božansko bogoštovanje, i to je bilo sveto bogoštovanje, zato što su šatori označavali svetost ljubavi i bogoštovanja (br. 414,1102,2145,2152,3312); a tako u bezbroj drugih stvari, **(4)**U reprezentativu (reprezentaciji) crkve u početku postojalo je Božansko bogoštovanje na brdima i u šumrcima, i oni su gledali na izlazeće suce i kontemplirali o mesecu i zvezdama, i bogoslužili u šatorima. Ali pošto su bili u spoljašnjem bogoštovanju bez unutrašnjeg, ili u telesnoj i svetskoj ljubavi, ali ne i u nebeskoj i duhovnoj ljubavi, pa su se na taj način klanjali brdima i čumarcima samim, kao i suncu, mesecu, i zvezdama, kao i svojim šatorima, tako da su obredi postali idolopoklonični dok su u Drevnoj Crkvi bili sveti, tako da se sve svelo na nešto opšte, pa su smatrali svetima brda oko Jerusalima ili brdo Sion, pa sve do izlazećeg sunca i hrama, pa do šatora koji su nazivali Šator od Sastanka, te su na kraju uneli kovčeg u šator; a to sve stoga kako bi postojao reprezentativ crkve i kako bi na taj način postojala spoljašna svetost; da nije bilo tako, oni bi bili oskrvnuli svete stvari. **(5)** Iz ovoga se vidi šta je razlika između reprezentativa (reprezentacije) crkva i reprezentativne crkve; u opštem, da su oni koji pripadaju reprezentativu crkve komunicirali sa tri neba u svom unutrašnjem, kojemu je spoljašnje služilo kao plan; ali oni koji su bili u reprezentativu crkve, ti su komunicirali s nebom preko svojih unutrašnji (stvari); ali su još uvek postojale spoljašnje stvari u kojima su se održavali, a koje su služile kao plan, i to načudesan način po Gospodovom providenju, kako bi postojala neka komunikacija između neba i čoveka, preko nečega što je sličilo crkvi; jer bez komunikacije neba sa čovekom, preko nečega što sličilo crkvi, ljudski rod bi nestao. Kako stoji stvar sa korespondencijama unutrašnjih stvari, ne može se kazati u nekoliko reči; to će biti rečeno, po Gospodovoj Božanskoj milosti, na sledećim stranicama.

4289. Da sesa *Pusti me, zora je* označava da će reprezentacija da napusti Jakovljevo potomstvo kad uđu u Hanansku zemlju, jasno je iz nizova stvari u unutrašnjem istorijskom smislu, u kome se govori o Jakovljevom potomstvu. Njihovo stanje u odnosu na stvari crkve opisuje se u Reči večerju, noćju, i jutrom ili zorom – ovim poslednjim kada su došli u Hanansku zemlju, to jest, u reprezentativ crkve. Slučaj je bio takav, da se reprezentativ crkve nije kod njih mogao ustanoviti sve dok crkva kod njih nije bila potpuno opustošena, to jest, sve dok se kod njih nije izgubilo znanje o unutrašnjim stvarima; jer da su imali i malo spoznaja (cognitio) o unutrašnjim stvarima, te bi spoznanje uticale na njih, ali bi ih oni profanisali. Jer svete stvari, to jest, unutrašnje istine i dobra, izlažu se profanaciji od strane onih koji ih znaju i priznaju, a još više od onih na koje one utiču, ali nema opasnosti za one koji ih ne priznaju (svete ili unutrašnje stvari). Ali pogledaj što je prethodno bilo rečeno i pokazano o profanaciji, naime: da oni mogu profanisati koji poznaju i priznaju svete stvari, a ne oni koji ih ne priznaju (br. 593,1008,1010,1059,3398,3898); da su oni koji su unutar crkve u stanju da profanišu (oskrvne) svete stvari, ali ne i oni koji su izvan (br. 2051); stoga da, koliko je moguće, onima koji bi mogli da profanišu, da se njima ne daje mogućnost da ih upoznaju ako ne mogu da ostanu u njima do kraja života (br. 3398,3402); i da se ovi drže u neznanju kako ne bi profanisali (br. 30-303); kakva je opasnost od profancije svetih stvari (br. 571,582); da bogoštovanje postaje spoljašnje kako unutrašnje ne bi bilo profanisano (br. 1327,1328); i da se stoga unutrašnje istine nisu otkrile Jevrejima (br. 3398). (2) Bilo je to po Gospodovom providenju da pravi reprezentativ crkve, to jest unutrašnje crkve, da se odvoji od Jakovljevog potomstva pre nego li uđu u reprezentative Hananske zemlje, jer oni (u Hananskoj zemlji) nisu ništa znali o Gospodu. Doduše, znali su da Mesija treba da dođe na svet, ali da bi njih uzdigao i slavu i veličinu iznad drugih nacija cele zemlje – a ne da bi spasio njihove duše za večnost. Niti su pak znali bilo šta o nebeskom carstvu, ni o životu pole smrti, a ni o ljubavi ka blišnjemu ili veri. Kako bi bili dovedeni u ovakvo neznanje, držani su nekoliko stotina godina u Egiptu; a kada su bili pozvani da izađu otuda, nisu znali ni ime Jehovino (Izlazak III.13-16). Štaviše, bili su izgubili (zaboravili) celo bogoštovanje reprezentativa crkve, jer su, samo mesec dana posle proglašenja Dekaloga na Brdu Sinajskom, vratili se Egipatskom bogoštovanju, a to je bilo zlatno tele (Izlazak XXXII.4). **(3)** I pošto je taj naraštaj,

koji je bio izveden iz Egipta, bio takav, oni su svi nestali u pustinji. Jer nije se od njih ništa više tražilo nego da poštuju odredbe i zapovesti u izvanjskom obliku, jer ovo ne bi bilo stvaranje reprezentativa crkve; ali oni koji su bili odrasli u Egiptu, nisu se mogli svesti na ovo; ali su njihova deca mogla, iako teško, u početku preko čuda, s posle strahom i robovanjem, kao što se vidi iz knjiga *Jošue i Sudija*. Iz ovoga se vidi da je pravi ili unutrašnji reprezentativ crkve njih bio napustio pre nego su ušli u Hanansku zemlju, gde je jedan pravi ili unutrašnji reprezentativ crkve bio počeo među njima u punoj formi. Jer je Hananska zemlja bila upravo ona zemlja gde su se mogli uspostaviti (reprezentativi), jer su sva mesta i sve granice bili reprezentativi od drevnih vremena (br. 3686).

4290. U unutrašnjem istorijskom smislu, *ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš*, označava da oni insistiraju (nastoje) na tome da budu reprezentavi; jer *ne ću te pustiti*, je insistiranje; a *blagosloven*, to je biti reprezentativ crkve. U pogledu ovoga – da je potomstvo Jakovljevo insistiralo na tome da bude reprezentativ crkve, i da oni nisu bili izabrani da budu iznad svih drugih nacija – ovo se ne može, doduše, potvrditi istorijskim stvarima Reči u smislu slova, jer istorijske stvari Reči u smislu slova sadrže u sebi tajne neba, a ove slede u nizovima; ali pošto ovde imena označavaju stvari – to mnoga imena, u najvišem smislu, označavaju Gospoda samog, kao Abraham, Isak, i Jakov. Da ova, u najvišem smislu, označavaju Gospoda, pokazano je često u onome što prethodi (br. 1965,1989,2011,3245,3305 kraj,3439). **(2)** Da jakovljevo potomstvo nije bilo izabrano, nego da je insistiralo (nastojalo) da crkva bude kod njih, može se videti iz mnogih odlomaka Reči, iz njihovog istorijskog smisla, a otvoreno u sledećim.

Kod Mojsija: I Jehova reče Mojsiju: idi, digni se odatle ti i narod, koji si izveo iz zemlje Egipatske, put zemlje za koju se zakleh Avramu, Isaku i Jakovu govorećei: sjemenu tvojem daću je. I poslaću pred tobom anđela, i izagnaću pred tobom Hananeje, Amoreje i Hetejce i Ferzeje i Heveje i Jevuzeje, I odvešću vas u zemlju gdje teče med i mlijeko, jer ne ću sam ići s tobom zato što si narod tvrdovrat, pa bih te mogao satrti putem. A narod čuvši ovu zlu riječ ožalosti se, i niko ne metnu na se svojega nakita. Jer jehova reče: kaži sinovima Izrailjevim: vi ste narod tvrdovrat; doći ću časom u sred tebe, i istrijebiću te; a sada skini nakit svoj sa sebe, i znaću šta ću učiniti s tobom. I reče Mojsije Jehovi: gledaj, ti mi kažeš: vodi ovaj

narod. A nijesi mi kazao koga ćeš poslati sa mnom, a rekao si: znam te po imenu i našao si milost preda mnom. Ako sam dakle našao milost pred tobom, pokaži mi put tvoj, da te poznam i nađem milost pred tobom; i vidi da je ovaj tvoj narod. I reče Jehova: moje će lice (moja će lica) ići naprijed, i daću ti odmor (XXXIII.1-5, 12-14). Ovde se kaže da je Mojsije izveo narod iz Egipta, i da su skinuli svoj nakit i da su se ožalostili, i da je Mojsije razapeo šator u okolu, i da je Jehova sišao; tu se jasno pokazuje da su oni insistirali (prim. prev. Da budu reprezentativ crkve)(3)

Kod istoga: I reče Jehova Mojsiju: dokle će me vrijeđati taj narod? Kad li će mi vjerovati poslije toliko znaka što sam učinio među njima? Udariću ga pomorom, i rasuću ga; a od tebe ću učiniti narod veliki i jači od ovoga. A Mojsije reče Jehovi: ali će čuti Egipćani, između kojih si izveo ovaj narod silom svojom. I reći će ljudima ove temelje, koji su čuli da si ti, o Jehova, bio usred naroda, i da si se očima viđao, o Jehova, i oblak tvoj da je stajao nad njima, i u stupu od oblaka da si išao pred njima danju i u stupu ognjenom noću; pa kad pobiješ ovaj narod, govoriće narodi, Nije li mogao Jehova dovesti naroda ovoga u zemlju koju im je obećao? A pošto ga Mojsije umiri, Jehova reče: Biću milostiv po riječi tvojoj, tako ja bio živ, učiniću vam kako ste govorili i ja čuh, Ali u ovoj će pustinji popadati mrtvi tjelesa vaša od dvadeset godina i više, koji vikaše na mene. Ne ćete ući u zemlju, jer vidjeste slavu moju, a kušaste me deset puta, za to ne ćete vidjeti zemlju koju obećah ocima vašim. Ali malu djecu ću odvesti (Brojevi XIV: 11-13, 27-31) (prim. prev. Autor je skraćivao tekst, poslobodnom nahođenju). Iz ovih se reči vidi da je Jehovao želeo da ih iskoreni, stedstveno da nije hteo da ustanovljava crkvu kod njih, ali da su oni insistirali, i da im je onda učinio – pored mnogih drugih mesta, gde se vidi da je Jehova više puta želeo da ih uništi kao narod koji se buni, ali da je uvek bio umiren njihovim molbama. (4) (prim. prev. Po autoru, Jevrejski narod je dobio crkvu samo u smislu reprezentacije; i to na prostoru gde su se sačuvala imea mesta iz vremena drevne crkve, koja su imana i mesta sačuvana u rečima i izrazima u Strom zavetu; naime, obredima i uredbama predstavljalo se Gospodovo carstvo, a preko toga se održavala komunikacija s nebima, i to je davalo mogućnost Jevrejskom narodu da duhovno ostanu živi, i dočekaju Mesiju, koji je izvršio Poslednji Sud nad Univerzalnom crkvom koja je tada bila došla do svoja kraja, i osnovao tada jednu novu crkvu, koja je trajala sve do Poslednjeg Suda nad ovom crkvom koji se odigrao u nevidljivom svetu 1757 godine, koje događaje je autor, kako tvrdi, video

svojim očima i opisivao). Slično je sadržano u tome što Balam nije mogao da prokune taj narod (*Brojevi XXII, XXIII,AAIV*), i na drugim mestima, da se je Jehova kajao što je doveo ovaj narod; ali da se Jehova umilostivio; kao i to da je često pravio novi zavet s njima. Ovakve su stvari označene u unutrašnjem istorijskom smislu ovim rečim, *Ne ću te pustiti dokle me ne blagosloviš*. Slično je označeno i Jakovljevim uzimanjem prava prvorođenog od Isava, i kako je prevarom dobio blagoslov (*Postanje XXV. I XXVII*).

4291. U unutrašnjem istorijskom smislu, *on mu reče; kako ti je ime? A on reče: Jakov*, označava se da su oni bili potomstvo Jakovljevo, i kakvo je bilo. Ovo je očito iz značnja *imena* što je kvalitet (vidi br. 144,145,1754,1896,2724,3006), i iz značenja Jakova, što je njegovo potomstvo (vidi br. 4281).

4292. U unutrašnjem istorijskom smislu, rečima *od sele se ne ćeš zvati Jakov, nego Izrailj*, označava se da nisu mogli da predstavljaju (kao što ju je predstavljao Jakov), nego od novoga kvaliteta koji im se daje. Ovo se može videti iz značenja *Jakova* u Reči, što je njegovo potomstvo (vidi br. 4281); i iz značenja *imena*, što je kvalitet (vidi upravo gore, br. 4291). Sam novi kvalitet je *Izrailj*, u unutrašnjem smislu; jer *Izrailj* je nebesko-duhovni čovek, to jest unutrašnji (čovek) (br. 4286). A pošto *Izrailj* označava nebesko-duhovnog čoveka – a to znači unutrašnjeg – to *Izrailj* označava i unutrašnju duhovnu crkvu; jer bilo da kažeš duhovni čovek ili duhovna crkva, to je ista stvar; jer duhovni čovek je duhovna crkva u posebnom, a broj (ljudi) je crkva u opštem. Kongregacija (skupština) u opštem je ono što je u običnom govoru nazvano crkvom; ali da bi to bila crkva, svak u kongregaciji treba da bude za sebe crkva. **(2)**što se tiče same stvari (da nisu mogli reprezentirati kao Jakov, nego samo iz jednog novog kvaliteta koji im je dat, *Izrailja*), slučaj je ovakav. Bilo je to posebno potomsvo Jakovljevo koje je predstavljalo crkvu, a ne Isakovo; jer Isakovo potomstvo nije bilo samo od Jakova, nego i od Isava. Još manje je to bilo Abrahamovo potomstvo, jer Abrahamovo potomstvo nije bilo samo od Isakova, nego i od Esava, kao i od Ismaila, kao i od njegevih sinova od njegove druge žene Heture – a to je od Zimrana, Joksana, Midiana, Išboka i Šuvaka, i njihovih sinova (vidi *Postanje XXI.1-4*). Sada, pošto je Jakovljevo potomstvo inistiralo (uporno nastojalo) da postane reprezentativ (kao što je gore pokazano, br. 4290), oni to nisu mogli kao Jakovljevo, ni kao isakovo, ni kao o

Abrahamovo (potomstvo). Da nisu mogli da predstavljaju kao Jakovljevo, bilo je zato što je Jakov predstavljao spoljašnje crkve, ali ne i unutrašnje; i da nisu mogli ni kao Isakovo u isto vreme, ni kao Abrahamovo u isto vreme, iz razloga koji je naveden **(3)** Dakle, nije bilo drugog načina da reprezentuju crkvu nego preko drugog imena koje je dato Jakovu, a o znači preko novoga kvaliteta, koji novi kvalitet je trebao da označava unutrašnjeg duhovnog čoveka ili, što je isto, unutrašnju duhovnu crkvu. Ovaj novi kvalitet je *Izrailj*. Svaka Gospodova crkva je unutrašnja i spoljašnja, kao što je ponovljeno više puta. Unutrašnje je ono što je predstavljeno, a spoljašnje je ono što predstavlja. Osim toga, unutrašnja crkva je ili duhovna ili nebeska. Unutrašnja duhovna crkva bila je predstavljena *Izrailjem*, a unutrašnja nebeska crkva bila je predstavljena Judom. Stoga je i napravljena podela, te su Izraeliđani postali carstvo za sebe, a *Jevreji (Judejci)* carstvo za sebe; ali o ovome predmetu, po Gospodovoj Božanskoj milosti, kasnije. Otuda je jasno da Jakov (to jest, Jakovljevo potomstvo) nije mogao predstavljati crkvu kao Jakov, jer bi to bilo predstavljati samo spoljašnje crkve, nego mora da bude predstavljena i *Izrailjem*, jer *Izrailj* označava unutrašnje. **(4)** Da je unutrašnje ono što je predstavljeno, a spoljašnje ono što predstavlja, bilo je ranije pokazano, a što može i sam čovek da vidi od sebe. Čovekov govor predstavlja njegovu misao, i njegovi postupci predstavljaju njegovu volju. Govor i postupci su čovekovo spoljašnje, a misao i volja njegovo unutrašnje. Pa dalje, čovekovo lice samo, menjajući svoj izgled, je reprezentativ (predstava) i njegove misli i njegove volje. Da lice svojim izgledom predstavlja, poznato je svakome; jer kod iskrenog (čoveka) njegova se stanja mogu videti po izgledu lica. Jednom rečju, sve stvari na telu predstavljaju stvari nižega uma (animusa) i uma. **(5)** Slučaj je sličan sa spoljašnjim crkve; jer ovo je kao telo, a unutrašnje je kao duša – kao što su oltari i prinosi na njimabili spoljašnje stvari, kao što je poznato; slično i hlebovi na oltaru, i kao svećnjak sa svetiljkama, i kao večni ogranj; da su ove stvari predstavljale nešto unutrašnje, svakome je poznato; a tako je bilo i s ostilim obredima. Da ove spoljašnje stvari nisu mogle predstavljati kao Jakov, jer Jakov označava spoljašnje crkve; ali je Jakov to mogao kao Izrailj, jer Izrailj označava njeno unutrašnje. To je ono što je označeno novim kvalitetom datim kako bi Jakovljevo potomstvo mogli da reprezentuje (crkvu).

4293. U unutrašnjem istorijskom smislu, sa *jer si se kao junak borio s Bogom i s ljudima, i odoljeo*, označava tvrdokornost (tvrdoglavost) koja je bila u njihovoj fantaziji i požudama, što se vidi iz značenja *Bog* i iz značenja *ljudi*, što je istine i dobra (o čemu vidi gore, br. 4287). Ove iste reči imaju i obrnuto značenje ovde, jer se ovde govori o Jakovljevom potomstvu, kod kojega (kao što je gore pokazano) nije bilo unutrašnjih istina i dobara, nego fantazija i zala. Fantazije su fantazije zato što pripadaju fantazijama, a zla su požude jer pripadaju požudama. **(2)** Da je ova nacija nastojala da bude reprezentativ, to jest, da budu crkva iznad svih naroda u celom svetu, može se videti gore (br. 4290). Da je ovo bilo dopušteno zbog tvrdoglavosti koja je bila u njihovim fantazijama i požudama, to je označeno ovde. Kakve su njihove fantazije i požude može znati samo onaj ko s njima ponekad razgovara u drugom životu; i kako bih ovo znao, dato mi je da saznam; jer sam ponekad tamo s njima razgovao. Više nego drugi, oni vole sebe i svetsko bogatstvo; i više od drugih oni se plaše da ne izgube svetsko bogatstvo; i više nego drugi, plaše se da ne izgube svetski ugled, kao i dobit, i sada, kao i u stara vremena, preziru druge u upoređenju sa sobom i teže bogatstvu za sebe sa velikim trudom, a uz to su jako plašljivi. Da je ova nacija bila ovakva od drevnih vremena, vidi se i po tome što su bili držani u svetomt spoljašnjem bez svetog unutrašnjeg više nego drugi, te su tako mogli reprezentirati u spoljašnjoj formi stvari koje pripadaju crkvi. Upravo ove fantazije i požude proizvele su ovakvu tvrdoglavost. **(3)** Isto se vidi o njima u onome što je izneseno u istorijskim delovima Reči. Posle kažnjavanja, mogli su da budu u spoljašnjoj poniznosti više nego neki drugi narod, jer mogli da se prostiru po zemlji cele dane i valjaju u prahu, ne ustajući tri dana; mogli su da zapomažu više dana, da hodaju u ritama, da cepaju odelo, da se posipaju pepelom po glavi; mogli su da poste po nekoliko dana, i da za to vreme briznu u plač. Ali su sve ovo radili iz telesne i zemaljske ljubavi, kao i iz straha da ne izgube ugled i svetsko bogatstvo; jer na njih nije uticalo ništa unutrašnje, jer nisu znali, i nisu su hteli da znaju da ima nešto unutrašnje, kao život posle smrti, i večno spasenje. **(4)** Iz ovoga je jasno da, pošto su bili takvi, da su bili lišeni svakoga svetog unutrašnjeg, jer se ovo nikako ne slaže s takvim svetim spoljašnjim, jer su ovi sasvim suprotni jedan drugome; pa su stoga, bolje nego drugi, mogli da posluže kao reprezentativ crkve, to jest, mogli su

predstavljati svete stvari u spoljašnjoj formi bez ikakvog svetog unutrašnjeg, kako da je postojala neka komunikacija s nebom preko te nacije (vidi br. 4288).

4294. Stihovi 29-32. *A Jakov reče: kaži mi kako je tebi ime? A on reče: što pitaš kako mi je ime? I blagoslovi ga ondje. I Jakov nadjede ime onome mjestu Fanuel; jer, veli, Boga vidjeh licem, i duša se moja izbavi. I sunce mu se rodi kad prođe Fanuel, i hramaše na stegno svoje. Za to sinovi Izrailjevi ne jedu krajeva od mišića na zglavku u stegnu do današnjega dana, što se Jakovu povrijediše krajevi od mišića na zglavku u stegnu. A Jakov reče: kažo mi kako ti je ime? Oznaava anđeosko nebo i kakvo je ono. A on reče: što pitaš kako mi je ime? Označava da nebo nije bilo voljno da se otkrije: i blagoslovi ga, označava povezanost s Božanskim Nebesko-duhovnim. I Jakov nadjede onome mjestu ime Fanuel, označava stanje iskušenja; jer, veli, vidjeh Boga licem, i duša se moja izbavi, označava da je izdržao najteža iskušenja kao da su bila od Božanskog. I sunce mu se rodi, označava povezanost dobara; kad prođe Fanuel, označava stanje istine u dobru; i hramaše na stegno svoje, označava da istine još nisu bile raspoređene u takav red da bi sve skupa mogle ući u nebesko-duhovno dobro; zato sinovi Izrailjevi ne jedu krajeva od mišića na zglavku, označava da oni u kojima je bilo obmana nisu usvojeni; do dana današnjega, označava da obmane ne treba da se pridruže nikad (za uvek); što se (jer se) Jakovu povrijediše krajevi od mišića na zglavku na stegnu, označava razlog, daje su to bile obmane. (2) U unutrašnjem istorijskom smislu, u kojemu se govori o Jakovljevom potomstvu, time što je Jakov rekao; kaži mi kako ti je ime, označavaju se zli duhovi; a sa on reče: što pitaš kako mi je ime? Označava da oni nisu priznali da je to bilo od zlih duhova; sa i blagoslovi ga, označava se da je tako učinjeno; a sa i Jakov nazva to mjesto Fanuel, označava stanje kada su uzeli na sebe reprezentacije; sa jer, veli, vidjeh Boga licem, i i duša se moja izbavi, označava da je on (Bog) bio prisutan preko reprezentacije; i sunce mu se rodi, označava kada su ušli u reprezentacije; a sa kada prođe Fanuel, označava kada su došli u zemlju Hanansku; sa hramaše na stegno svoje, označava da su dobra i istine bili sasvim razoreni kod toga potomstva; sa stoga sinovi Izrailjevi ne jedu krajeva od mišića na zglavku, označava da potomstvo ovo treba da zna; do dana današnjega, označava trajno; sa što se Jakovu povrijediše krajevi*

od stegna na zglavku, značava se zato što su takvi nasledno, da se to ne može iskoreniti preporodom, jer oni to ne bi dopustili.

4295. Stih 29. *A Jakov upita rekavši: Kaži mi kako ti je ima?* Da ovo označava anđeosko nebo i kakvo je ono, vidi se iz reprezentacije Jakova, koji je Gospod u pogledu Božanskog Prirodnog (o kojem gore); i iz značenja (reči) *Bog*, čije je ime iskao, kao i značenja reči *ljudi*, s kojima se borio junački i odoleo, što su istine i dobra, pa stoga i oni koji su u istinama i u dobrima (vidi br. 4287 gore). A pošto je anđeosko nebo nebo zbog istina i dobara, upravo je to ono što je označeno sa s *Bogom* i s *ljudima*, kojima je Gospod odoleo. Ponekad se u Reči anđeli nazivaju *bogovima*, a to je zbog istina i dobara, kao kod *David*a: *Bog stade na saboru Božijem, usred bogova izreče sud: Rekoh: bogovi ste, i sinovi višnjega svi (Psalam LXXXII.1,6)*. Opet: *Slavite Boga nad bogovima; jer je do vijeka milost njegova. Slavite gospodara nad gospodarima; jer je do vijeka milost njegova (Psalam CXXXVI.2,3)*. Iz ovih odlomaka, kao i iz toga što niko ne može da se junački bori s Bogom i da pobedi, kao i iz toga što *Bog* nije bio voljan da otkrije svoje ime, jasno je da ovo označava da se Gospod borio s anđeoskim nebom. Da je jedna tajna sadržana u ovim rečima, jasno se vidi iz samih reči: *Što pitaš kako mi je ime?* Jer da je to bio Jehova, on ne bi bio sakrio svoje ime; niti bi Jakov pitao: *Kako ti je ime?* jer pitati ime podrazumeva drugoga ili druge, a ne Boga Samog. **(2)** Da se Gospod borio na kraju u iskušenjima s anđelima samim, i to sa čitavim nebom, to je tajna koja do sad nije bila otkrivena. A slučaj je ovakav: zaista, anđeli su u najvišoj mudrosti i inteligenciji, ali svu mudrost i inteligenciju imaju od Gospodovog Božanskog. Od sebe, to jest, od svog propriuma, nemaju ni mudrost ni inteligenciju. Stoga, koliko su u istinama i dobrima od Gospodovog Božanskog, toliko su mudri i inteligentni. Da anđeli nemaju ni malo mudrosti i inteligencije od sebe samih, oni sami priznaju otvoreno; štaviše, oni se ljute ako neko pripisuje bilo kakvu mudrost i inteligenciju njima, jer znaju i opažaju da bi to bilo otimati od Božanskog ono što je Božansko, i da prisvajati ono što nije njihovo, a što bi bila duhovna krađa. Istotako, anđeli kažu da je ceo njihov proprium ništa drugo nego zlo i laž, kako po nasleđutako i po stvarnom životu kad su bili ljudi na svetu (br. 1880); i da zlo i laž nisu odvojeni i izbrisani iz njih, te da su tako postali pravedni, nego to ostaje kod njih, samo da ih Gospod suzdržava od zla i obmane i drži ih u

dobru i istini (br. 1581). Ovo sve anđeli ispovedaju; i niko se ne pripušta u nebo ako ovo ne zna i veruje; jer inače ne mogu da budu u svetlosti mudrosti i inteligencije koji su od Gospoda, pa stoga ni u dobru i istini. Iz ovoga se može znati kako treba razumeti to, da neba nisu čista u Božijim očima (kao kod *Jova XV.15*).

(3). Kako bi, stoga, Gospod mogao da dovede u red celokupno nebo u nebeski red, On je dopustio u Sebe iskušenja od anđela, koji, onoliko koliko su bili u propriumu, toliko nisu bili u dobru i istini. Ovo su najdublja iskušenja; jer ona deluju samo na namere (ciljeve), i tako tako tajanstveno (suptilno) da se to ne može primetiti. Ali onoliko koliko nisu u svom propriumu, toliko su u dobru i istini, i nemogu biti iskušavani. Osim toga, anđeli postaju sve savršenije po Gospodu, ali nikad ne mogu u mudrosti i inteligenciji da se uporede s Gospodovom Božanskom mudročću i inteligencijom; jer oni su konačni, a Gospod je beskonačan; a nema upoređenja između onoga što je konačno i onoga što je beskonačno. Iz svega ovoga sada se vidi na šta se misli pod Bogom s kojim se Jakov borio junački, i time što mu ovaj nije hteo da okrije svoje ime. (*prim. prev. Gospodove reči apostolu Petru; Ostupi od Mene, sotonoo.. ti si mi sablazan, jer ne govoriš što je Božije, nego što je ljudsko (Mateja XVI.23), autor objašnjava na ovaj način: Anđeli su iskušavali Gospoda na taj način što su Ga odgovarali da svojom žrtvom na krstu spasi ljudsko rod od robovanja grehu, tako da je Gospod pobedio u iskušenjima boreći se ne samo s paklovima nego i sa anđelima, koji nisu mogli da shvate da se bez patnje na krstu, kad je bio u svom ljudskom prividno napušten od Oca ili Jehove,, da Mu ne bi bili prišli zli duhovi privučeni njegovom privremenom ili lažnom slabošću, kada ih je On savladao. Naime, demoni beže od Gospoda kao i od svetla, a približili su Mu se kada su mislili da Ga mogu uništiti, jer je bio tada za njih samo čovek...To je ujedno bila velika tajna Utelovljenja, naime, da se takoreći namame zli duhovi ili paklovi da ga savldaju, što su oduvek želeli, a On je imao priliku da ih tada savlada i pobedi, Vidi Apokalipsa Objasnjena (nije prevedena) br. 740, sekcija 11).*

4296. *Što pitaš kako mi je ime?* Da ovo označava da nebo nije bilo voljno da se otkrije, vidi se iz onoga što je bilo rečeno i pokazano gore (br. 4295).

4297. *I blagosloviga.* Da ovo označava povezivanje sa Božanskim Nebesko-duhovnim, vidi se iz značenja *blagosloviti*, što je povezanost (vidi br. 3504, 3514,

3565, 3584). Da je to bilo povezivanje sa Božanskim nebesko-duhovnim, vidi se iz onoga što prethodi o Jakovu, da mu je dato ime Izrailj; jer je Izrailjem predstavljen Gospod u odnosu na Božansko nebesko-duhovno (br. 4286). Šta je bebesko-duhovno, može se tamo videti.

4298. Stih 30. *I Jakov nadjede onome mjestu ime Fanuel.* Da ovo označava stanje iskušenja, vidi se iz nizova stvari; jer u drevna vremena imena su davana mestima tamo gde se nešto posebno dogodilo, gde su imena označavala ono što se dogodilo i stanje toga (340,2643,3422). Ovome mestu je dato ime koje označava stanje iskušenja; jer se ovde opisuje stanje iskušenja koja su predstavljena Jakovljevom borbom i rvanjem. U izvornom jeziku, *Fanuel* znači *lica Božija (liceBožije)*; da *vidjeti lice Božije* označava podneti najteža iskušenja, biće objašnjeno u onome što sledi.

4299. *Jer, veli, Boga vidjeh licem k licu, i izbavi se duša moja.* Da ovo označava da je On podneo najteža iskušenja koja kao da su dolazila od Božanskog, vidi se iz značenja *vidjeti Boga*, što je približiti Mu se preko unutarnjih stvari, naime, dobara i istina, a otuda je to prisustvo (vidi br. 4198), i iz značenja *lica*, što su unutarnje stvari (1999, 2434, 3527, 3573, 4966), sledstveno to su misli i osećanja, jer su osećanja i misli unutarnje stvari, jer pripadaju nižem umu (animusu) i umu, a pokazuju se na licu; i iz značenja *i izbavi se duša moja*, što znači doleteti, naime, znači doleteti Božanskom prisustvu. Da se svim ovim označavaju najteža iskušenja koja su bila takva da su izgledala kao da dolaze od Božanskog, može se videti samo iz uzroka iskušenja, kako neposrednih tako i udaljenih. Neposredni uzroci su zla i obmane u čoveku, koje ga vode u iskušenja, sledstveno. to su zli duhovi i geniji koji ih unose (br. 4249). Ali niko ko nema savest ne može da bude iskušavan; a to znači niko drugi ne može biti iskušavan osim oni koji su u duhovnom i nebeskom dobru, jer ovi imaju savest. **(2)**Savest je nova volja i novi razum od Gospoda; to jest, to je Gospodovo prisustvo kod čoveka; a ono je bliže, onoliko koliko je čovek više u osećanju dobra ili istine. Ako je Gospodovo prisustvo više blizu nego li je čovek u osećanju dobra ili istine, čovek ulazi u iskušenje. Razlog je to, što zla i obmane unutar čoveka, umerene dobrima i istinama u njemu, ne mogu da izdrže bliže prisustvo. Ovo se vidi iz sledećih stvari koje se dešavaju u drugom životu: naime, tada zli duhovi ne moguda je približe nijednom nebeskom društvu a

da ne osete strah i muku; isto tako, da zli duhovi ne mogu da podnesu da ih anđeli gledaju, jer u istom trenutku osećaju muke i gube svest; kao i zbog toga što je pakao udaljen od neba, iz razloga što ne može da podnese nebo, to jest, Gospodovo prisustvo koje je u nebu. Otuda se ovo kaže o takvima u Reči: *Tada će početi govoriti gorama: padnite na nas; i bregovima: pokrijte nas (Luka XXIII.30)*. I na drugome mestu: *I govoraše gorama i kamenju: padnite na nas, i sakrijte nas od lica onoga što sjedi na prijetolju, i od gnjeva jagnjetova (Otkr. VI.16)*.

Štaviše, maglovita i mračna sfera koja izdiše od zala i obmana onih koji su u paklu, pokazuje se kao brdo ili stena, ispod kojih se kriju (vidi br. 1265, 1267, 1270). **(3)** Iz svega ovoga može se sada znati da se *vidjeh Boga licem u lice, i izbavi seduša moja*, označava najteža iskušenja koja su kao da dolaze od Božanskog. Iskušenja i muke izgledaju kao da dolaze od Božanskog, jer, kao što je rečeno, ona dolazi zbog Gospodovog prisustva; ali ona nisu od Božanskog, ili od Gospoda, nego od zala i obmana u onome koji se iskušava i muči. Jer, od Gospoda proizlazi samo svetost koja je dobro i istina i milost. Ova svetost, to jest, ovo dobro i istina i milost, to je ono što ne mogu podneti oni koji su u zlima i obmanama, jer je to suprotno i protivno. Zla, obmane i nemilosrdnost neprekidno smeraju da izvrše nasilje nad ovim svetim stvarima; i kada ih napadnu, i kad se ovi muče, tada oni pretpostavljaju da ih Božansko muči. Ovo su stvari za koje se kaže, *kao da dolaze od Božanskog*. **(4)** Da niko ne može videti Jehovu licem u lice, i ostati živ, bilo je poznato drevnima, i znanje o ovome predano je od njih Jakovljevom potomstvu; iz kojega su se razloga oni tako radovali kada bi vidjeli anđela, i ostali živi. Kao u knjizi o *Sudijama: A Gedeon videći da bješe anđeo Jehovin reče: o Gospode Jehovo! za to li vidjeh anđela Jehovinog licem k licu? A Jehova mu reče: budi miran, i ne boj se, ne ćeš umrijeti. (VI.22,23)*. I u istoj Knjizi: *I reče Manoje ženi svojoj: za cijelo ćemo umrijeti, jer vidjesmo Boga (XIII.22)*. I kod Mojsija: *Jehova reče Mojsiju: ne možeš vidjeti lice Moje, jer čovjek Me neće vidjeti, i živjeti (Izlazak XXXIII.20)*. **(5)** Za Mojsija se kaže da je govorio s Jehovom lice u lice (*Izlazak XXXII.11*), i da ga je Jehova poznao licem u lice (*Zak. Ponovjeni XXXIV.10*), zato što se Jehova njemu pokazao u ljudskom obliku, prilagođenom kako bi ga primio, što je bilo spoljnjije, o jest, kao bradat starac, sedeći pored njega, kao što su mi rekli anđeli. Zbog ovoga, Jevreji zamišljaju Jehovu kao vrlo starog čoveka, s dugom i snežno belom bradom,

koji je prevazilazio druge bogove u činjenju čuda; a ne da je bio najsvetiji, jer oni nisu zanali šta je svetost; još su manje mogli da vide svetost koja proizilazi od Njega, jer su bili u telesnoj i zemaljskoj ljubavi, nbz ikakvog svetog unutrašnjeg (br. 4289,4293).

4300. Stih 31. *I sunce mu se rodi.* Da ovo označava povezivanje dobara, vidi se iz značenja *sunce se rodi*, što je povezanost dobara. Da *zora puca* označava da je povezivanje blizu, ili da počinje (br. 4283). Iz ovoga sledi *da sunce muse rađa* označava povezivajesamo; jer u unutrašnjem smislu, *sunce* označava nebesku ljubav, br. 1529,1530,2441,2495,3636,3643,4969; sledstveno, to označava dobra, jer ova pripadaju toj ljubavi. Kada se nebeska ljubav pojavi kod čoveka, to jest kada se primeti, za sunce se kaže *da mu se rađa*; jer dobra te ljubavi se tada kod njega povezuju.

4301. *Kad prođe Fanuel.* Da ovo označava stanje istine u dobru. Jer je Jakov prešao prvo Jabok kada je ulazio u zemlju Hanansku, a Jabokom se označava prvo uvođenje osećanja istine (vidi br. 4270,4271). Ovoga puta je prešao Fanuel, pa se time stoga označava stanje istine koja je uvedena u dobro. Govori se i o povezivanju dobara, a dobro nije dobro ako u njemu nema istine; jer dobro dobija svoj kvilitet i formu od istine. i to toliki da se dobro ne može nazvati dobrom osim ako u njemu ima istine; jer istina dobija svoju suštinu, pa stoga i život, od dobra; apošto je slučaj ovakav, a predmet o kom se govori je povezivanje dobara, to se govori o stanju istine u dobru. **(2)** Što se tiče stanja istine u dobru, ovo se može razumeti, ali mogu to shvatiti sasvim samo oni koji imaju nebesko opažanje. Ostali ne mogu da imaju ideju povezanosti istine s dobrom, jer kod njih istina je u tami; jer oni nazivaju istinu koju su naučili iz doktrine, i ono dobro koje se čini prema ovoj istiniok su oni koji imaju opažanje, oni su u nebeskoj svetlosti, i na njih deluju istine koje se spajaju s dobrom, kao što cveće u vrovima i na livadama utiču na oko ili telesni vid u vreme proleća; a oni koji su u unutrašnju, na njih utiču istine s mirisom kje iz njih izdiše. Takvo je anđeosko stanje; pa stoga ovakvi anđeli opažaju sve razlike i sve varijacije uvođenja i povezivanja istine u dobru, te na taj način opažaju bezbroj stvari više od čoveka; jer čovek ne zna ni to da postoji neko uvođenje i povezivanje, i da preko toga čovek postaje duhovan **(3)** Ali da bi se stekao neki pojam o ovome, dodaćemo nekoliko reči. Postije dve stvari koje čine

unutrašnjeg čoveka, naime, razum i volja. Istine pripadaju razumu, a dobra volji: ono što čovek zna i razume, on to naziva ustinom, a ono što čini od volje, to jest, što hoće, to naziva dobrom. Ove dve sposobnosti treba da sačinjavaju jednu. Ovo se može ilustrovati upoređenjem s vidom oka, i sa prijetnostima i uživanjima koja se doživljavaju preko ovog vida. kada oči vide jedan predmet, ono doživljava prijetnost i uživanje od toga (predmeta) u skladu s oblikom, bojama, i lepotom kako celine tako i delova; jednom rečju, u skladu s njegovim redom, ili rasporedom po nizovima. Ova prijetnost i uživanje nisu u oko nego u nižem umu (animusu) i njegovom osećanju; i onoliko koliko ovo utiče na čoveka, toliko ga on vidi, i zadržava u memoriji; ali stvari koje čovek ne vidi iz osećanja, prolaze i ne čuvaju se u memorijim tako da se ne povezuju s njim. (4) Otuda se pokazuje da se predmeti spoljašnjeg vida usađuju u skladu sa prijetnošću i uživanjem osećanja, i da su oni u toj prijetnosti i uživanju; jer, kada se dogodi slična prijetnost i uživanje, takvi predmeti se ponovo pojavljuju; na isti način, kada se slični predmeti pojave, takva prijetnost i uživanje se ponovo osećaju, s razlikama u skladu sa stanjima. Isti je slučaj i sa razumom koji je unutrašnji vid; njegovi predmeti su duhovni, i nazivaju se istinama; polje ovih predmeta je memorija; prijetnost i uživanje od vida je dobro; na taj način, dobro je ono u čemu su posejane i usažene istine. Iz ovoga se u izvesnoj meri pokazuje šta je uvođenje istine u dobro, i šta je povezivanje istine i dobra; takođe, šta je dobro o kome se ovde govori, u skladu s kojim anđeli opažaju tako bezbrojne stvari, od čega čovek ne primećuje skoro ništa.

4302. *I hramaše na stegno svoje.* Da ovo označava da istine još nisu bile raspoređene u takav red da bi mogle sve skupa s dobrom, da uđu u nebesko-duhovno dobro, vidi se iz značenja *hramati*, što znači biti u dobru u kojemu nema pravih istina nego samo opštih u koje prave istine mogu da se usade, a koje se slažu s pravim istinama (o kojima kasnije). U najvišem smislu, međutim, u kojemu se govori o Gospodu, *hramati na stegno* označava da istine nisu bile raspoređene o takvom redu da bi skupa s dobrom mogle da uđu u nebesko-duhovno dobro. (Da je *stegno* nebesko-duhovno dobro, može se videti gore, br. 4277m4278) **(2)** U pogledu reda u kojemu istine moraju biti kada ulaze u dobro (ovde, nebesko-duhovno dobro), ni ovo se ne može prikazati da bi se shvatilo; jer prvo se mora znati šta je red, i kakav red postoji u pogledu istina; isto tako, šta je nebesko-

duhovno dobro, i tada kako istine ulaze u njega pomoću dobra. Ako se ove stvari i opišu, još uvek neće biti očite osim onima koji su u nebeskom opažanju, a nikako onima koji susamo u prirodnom opažanju. Jer oni koji su u nebeskom opažanju, oni su u svetlosti neba od Gospoda, u kojoj svetlosti je mudrost i inteligencija. Ali oni koji su u prirodnoj svetlosti (lux), ti nisu u inteligenciji i mudrosti, osim ako use u njihovo svetlo uliva svetlo neba, i tamo sve stvari raspoređuje tako da izgledaju kao stvari neba u ugledalu, ili kao u slici koja to predstavlja i kod onih koji su u prirodnoj svetlosti (lux); jer bez influksanebeskoga svetla, prirodno svetlo ne pokazuje ništa od duhovnog svetla. **(3)** Samo se ovo može reći o redu u kojem istine treba da budu kako bi ušle u dobro – da sve istine, kao i dobra, kako u opštem tako i u pojedinačnom, čak do najmanjih detalja, treba da budu raspoređene u nebu takvim redom, da se jedna odnosi na drugu u takvoj formi kao što je odnos među udovima, organima, i utrobi u ljudskom telu, to jest, njihove službe se povezane jedna s drugom u opštem i u posebnom, kao i u najmanjim detaljima, i da sve to sačinjava jedno. Po ovome redu raspoređene su istine i dobra, tako da se samo nebo naziva Velikim Čovekom. Njegov je život od Gospoda, koji od sebe raspoređuje svaku i sve stvari u takav red; otuda je nebo slika i prilika Gospoda. Stoga, kada se istine rasporede u takav red u kojemu je nebo, one su tada u nebeskom redu i mogu ući u dobro. Istine i dobra kod svakog anđela u takvom su redu; isto tako, istine i dobra kod svakoga čoveka koji se preporuča, raspoređuju se po takvome redu. Jednom rečju, nebeski red je raspored istina koje pripadaju veri u dobrima koja pripadaju ljubavi ka bližnjemu, a raspored ovih dobara u dobru koje pripada ljubavi ka Bližnjemu. **(4)** *Da hramati (ramljati) znači biti u dobru u kojemu još nema pravih istina, nego samo opštih istina u koje se prave istine mogu uvesti, i takve koje se slažu s pravim istinama; tako da su hromi oni koji su u dobru ali ne i u pravom dobru jer ne znaju istinu (u kojemu su dobru Neznabošci koji žive u uzajamnoj ljubavi), može se videti iz odlomaka u Reči gde se pominju hromi i hramanje u dobrom smislu. Kao kod Isaije: Tada će se otvoriti oči slijepima, i uši gluhima otvoriće se. Tada će hromac skakati kao jelen, i jezik nijemog pjevaće (XXXV.5,6). Kod Jeremije: Evo, ja ću ih dovesti iz zemlje sjeverne, i sabraću ih s krajeva zemaljskih, i slijepa i hroma, i trudnu i porodilju, sve zajedno, zbor veliki vratiće se ovamo. (XXXI.8). Kod Miheja: U to vrijeme, govori Jehova, sabraću hrome, i skupiću odagnane i kojima zlo*

učinih. I učiniću od hromijeh ostatak i od odagnanih silan narod; i Jehova će carovati nad njima na gori Sionu od sada do vijeka. (IV.6,7). Gle, učiniću u ono vrijeme sve koji se muče, i izbaviću hrome i sabrati odagnane, i dobaviću im hvalu i slavu po svoj zemlji, gdje su bili pod sramotom. (III.19).

Svako može da vidi da u ovim odlomcima *hromi i koji hramlju* ne označavaju one koji su hromi i koji hramlju; jer se kaže *da će skakati* i *da će se sakupiti*, i *da će se sabrati*, *da će biti spaseni*; ali jasno je da se njima označavaju oni koji su dobru ali ne i u istinama, kao što je sa pravednim Neznabošcima, kao i s onima koji su kao oni unutar crkve. **(5)** Ovakvi su označeni *hromima* o kojima Gospod govori kod Luke: *Isus reče: kad praviš gozbu, pozovi siromašne, sakate, i hrome, i slijepce; da bi bio blagosloven (XIV.13,14).* Kod istoga: *Došavši sluga taj kaza ovo gospodaru svome. Tada se rasrdi domaćin i reče sluzi svojemu: idi brzo na raskršća i ulice gradske, i dovedi amo siromahe, i kljaste, i bogaljaste, i slijepce (XIV.21).* Drevna crkva razdvajala je bližnjeg ili bližnje. kojima je trebalo vršiti dela ljubavi ka bližnjemu, u klase, pa su se neki zvali *kljastim, neki hromi, nekislepi a neki gluhi*, misleći na one koji su duhovno takvi. Neke su nazivali *i gladnima ižednima, došljacima, i golima, bolnima, i sužnjima (Mateja XXV.33.36)*; na sličan način, i *udovicama, siročadma, i nevoljnima*; čime su označavali one koji su bili takvi u pogledu istine i dobra, a koji su trebali da bude poučeni na odgovarajući način, vođeni putem, i za čije se duše trebalo brinuti. Ali pošto u naše dane ljubav ka bližnjemu ne sačinjava crkvu, nego je sačinjava vera, to je sasvim nepozato šta se ovde označava ovim nazivima; ali je svakome jasno da se ne misli na kljaste, hrome, i slepe, da ih treba pozvati na gozbu, niti da je domaćin zaista naredio da se ovakvi dovedu, nego da se ovde misli na one koji su takvi duhovno. Isto tako, da u svemu što je Gospod rekao, postojinešto Božansko, pa stoga i nebeski i duhovni smisao. **(6)** Slično je značenje Gospodovih reči kod Marka: *I ako te noga tvoja sablažnjava, odsijeci je; bolje ti je ući u život hromu, nego s dvije noge da te bace u pakao. u oganj vječni (IX.45; Mateje XVIII.8)*; nogom koja treba da se otseče ako te sablažnjava, misli se na prirodno, koje se neprestano protivi Duhovnom – da treba da se uništi ako pokuša da ošteti istine; i da je stoga zbog neslaganja i protivljenja prirodnog čoveka, bolje je biti u prostom dobru, čak i kad neko odriče istinu. Ovo je označeno sa *ući u život hrom*. (Da je noga Prirodno,

može se videti gore, br. 2162,3147,3761,3986,4280). **(7)** Hromim se u Reči označavaju oni koji nisu u dobru, pa otuda nisu ni u istini, kao kod *Isaije: Tada će se razdijeliti veliki plijen, hromi će razgrabiti plijen (XXXIII.23)*. Kod *Davidu: A oni se raduju kad se ja spotaknem, i kupe se, kupe se na me, zadaju rane, ne znam za što, čupaju i ne prestaju (Psalam XXXV.15)*. Za to što je ovo označeno sa *hrom*, bilo je zabranjeno prineti na žrtvu nešto što je bilo hromo (*Zak. Ponovjeni XV.21,22; Malahija I.8.13*); a isto tako da niko od semena Aronova ko je hrom ne sme da vrši sveštenu službu (*Levitska XXI.18*). Sa *hromim* je slično kao sa *slepim*; jer *slepi* u dobrom smislu označavaju one koji su u obmanama (br. 2388). **(8)** U izvornom jeziku, *hrom* se izražava jednom rečju, *onaj ko hramlje*, drugom, a *hromi* u pravom smislu su oni koji su u prirodnom dobru u koje duhovna istina ne može da se uliva, zbog prirodnih izgleda i obmana čula; a, u obrnutom smislu, označava one koji nisu u prirodnom dobru, nego u zlu, koji potpuno zaustavljaju influks duhovne istine; dok su *onim koje hramlje*, u pravom smislu, označeni oni koji su u prirodnom dobru u koje se primaju opšte istine, ali ne posebne i pojedinačne istine, zbog neznanja; ali, u obrnutom smislu, označavaju se oni koji su u zlu i koji stoga ne dopuštaju čak ni opšte istine.

4303. Stih 32. *Za to sinovi Izrailjevi ne jedu krajeva od mišića na zglavku u stegnu.* Da ovo označava da one istine u kojima je bilo obmana, da nisu usvojene, jasno je iz značenja *jesti*, što je biti povezan i usvojen, (o čemu vidi br. 2187, 2343, 3113, 3513, 3596, 3832); i iz značenja *stegna (žile)* što je istina; jer su istine u dobru analogne žilama u mesu, i štaviše, istine su u duhovnom smislu *žile (nervi)*, a dobro je *meso (telo)* (br. 3813). Slične su stvari označene i sa *žilama i mesom* kod *Jezikilja: Ovako veli Jehova Gospod ovijem kostima: gle, ja ću metnuti u vas duh, i oživjećete. I metnuću u vas žile, i obložići vas mesom, i navući ću na vas kožu, i metnuću u vas duh, i oživjećete. Pogldah, i gle, po njima se pustiše žile i meso, i onda se koža navuče; ali duha ne bješe u njima (XXXVII.5,6,8)*. Ovde se govori o novom stvaranju čoveka, to jest, o njegovom preporađanju. Ali kada su istine izokrenute, tada one više ne sačinjavaju istine, nego, onoliko koliko su izokrenute, toliko se pretvaraju u ono što je suprotno, a što se približava obmanama; otuda to, da je kaže *stegno u zglavku koje je bilo pomerenom* čime se označava obmana. Da je *stegno u zglavku* ili bedru, mesto gde se povezuje bračna ljubav sa prirodnim

dobrom, stoga mesto gde ulazi duhovni influks u prirodno dobro, može se videti gore, br. 4277,4280. Otuda je očito da se sa *stoga sinovi Izrailjevi ne jedukrajeva od mišića u stegnu* označava da one istine u kojima ima obmana, nisu bile usvojene. Da se ovo kaže za sinove Izrailjeve je zato što se *Izrailjem* označava Božansko nebesko-duhovno (br. 4286), a *sinovima* istine (br. 489,491,2623); pa je tako značenje, da istine Božanskog nebeskog-duhovnog nisu usvojile nijednu obmanu.

4304. *Do dana današnjega.* Da ovo označava za uvek, da obmane ne treba pripajati, vidi se iz značenja *do danadanašnjega*, gdegod da se nađe u Reči, označavaono što je neprekidno i večno (vidi br. 2838).

4305. *Što se Jakovu povrijediše krajevi od mišića na zglavku od stegna.* Da ovo označava da je razlog bio to što je bilo obmana, vidi se iz značenja *povrediti krajeve od mišića na Jakovljevom stegnu*, što je ovde razlog, a o su bile obmane. Da je ovo označeno *povredom krajeva mišića na Jakovljevom stegnu*, može se videti iz onoga što je gore rečeno (br. 4277,4278,4303).

4306. Da ove iste reči koje su bile objašnjene do sad, govore i o Jakovljevom potomstvu, i da se ovo značenje naziva nižim značenjem, a isto tako i unutrašnjim istorijskim značenjem, vidi br. 4279,4288. Kako treba razumeti ove reči u ovome smislu, biće sada objašnjeno.

4307. Da se u unutrašnjem istorijskom smislu rečima *Jakov zapita i reče: Kaži mi kako ti je ime?* označavaju zli duhovi, može se videti iz mnogih stvari u ovome smislu, u kojemu se ove reči i one koje slede, odnose na Jakovljevo potomstvo; jer se unutrašnji smisao određuje njegovom primenom na predmet o kome se govori. Da nisu dobri nego zli duhovi predstavljeni onim (čovekom) koji se rvaao s Jakovom, može se videti iz toga *štorvanje* označava iskušenje (br. 3927, 3928, 4274); a dobri duhovi nikad nisu uzrok iskušenja, nego zli, jer iskušavanje je izazivanje zla i obmane koji su kod čoveka (br. 741, 751, 761, 1820, 4249, 4299). Dobri duhovi i anđeli nikada ne izazivaju zla i obmane, nego brane čoveka od njih, i savijaju ih ka dobru; jer dobre duhove vodi Gospod, a od Gospoda proističe samo sveto dobro i sveta istina. Da Gospod ne kuša nikoga, dobro je poznato iz primljeneog nauka u crkvi, a može se videti i gore (br. 1875, 2768). Iz ovoga, kako i

iz toga što je Jakovljevo potomstvo podleglo u svakom iskušenju, kako u pustinji tako i posle, jasno je da nisu dobri, nego zli duhovi označeni onim koji se rvaao s Jakovom. Štaviše, ta nacija, koja je ovde označena Jakovom, nije bila u duhovnoj i nebeskoj ljubavi, nego u telesnoj i svetskoj ljubavi (br. 4281,4288-4290,4293); a prisustvo duhova kod čoveka određuje se u skladu s njegovim ljubavima; dobri duhovi i anđeli prisutni sukod onih koji su u duhovnoj i nebeskoj ljubavi, a zli duhovi kod onih koji su u telesnoj i svetskoj ljubavi; i to je tako u toj meri, da svako može da zna kakvi su duhovi oko njega samo ako posmatra kakve su mu ljubavi, ili što je isto, kakvi su njegovi ciljevi. **(2)** Razlog da se duh nazvao Bogom bio je taj što je Jakov ovo verovao, kao i njegovo potomstvo, koje je neprestano verovalo da je Jehova u njihovom spoljašnjem, dok je Jehova bio prisutan (kod njih) samo preko reprezentativa, kao što će biti jasno iz onoga što sledi. Oni su isto tako verovali da Jehova uvodi u iskušenje, da svo zlo dolazi od Njega, i da kad su bili kažnjeni, da je On bio u gnevu i u besu. Iz tog razloga tako je to izraženo i u Reči, u skladu s njihovim verovanjem; a u stvari, Jehova nikada ne uvodi u iskušenja, niti ima bilo kakvog zla u Njemu, niti je On ikada gnevan, a još manje besan (br. 223,245,592,696,1093,1683,1874.1875,2395,3605,3614). Ovo je bio razlog da onaj koji se rvaao, da nije hteo da kaže svoje ime. Da je u unutrašnjem duhovnom smislu, onim koji se rvaao s Jakovomoznačeno anđeosko nebo (br.4295), je stoga što je Gospod, koji je u najvišem smislu tamo predstavljen Jakovom, dopustio da Ga iskušavaju i anđeli; i dasu anđeli tada bili ostavljeni u svom propriumu, bilo je pokazano u pomenuom broju.?

4308. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *on reče: Što me pitaš kakvo mi je ime?* označava da oni (zli duhovi) nisu priznavali da je to bilo od zlih duhova, jasno je iz onoga što je gore rečeno (br. 4307).

4809. Da se u unutrašnjem istorijskom smislu sa *i blagoslovi ga* označava da se to tako desilo, vidi se iz značenja *blagosloviti*, što znači da je to služilo kao reprezentativ crkve (br. 4290): iz kojega razloga *i on ga tu blagoslovi* označava da se tako i desilo.

4310. Da se u unutrašnjem istorijskom smislu sa *Jakov nazva ono mjesto Fanuel*, označava stanje u kojem su oni (potomci Jakovljevi) na sebe uzeli reprezentacije,

vidi se iz značenja *nazvati imenom*, što je kvalitet (o čemu često gore); iz značenja *mjesta*, što je stanje (br. 2625,2837,3356,3387), i iz značenja *Fanuela*, što je, u ovome smislu, uzeti na sebe reprezentacije, jer je to ono o čemu se govori u onome što prethodi i onome što sledi. Šta *Fanuel* označava, objašnjava se sledećim rečima, *jer vidjeh Boga licem k licu, i izbavi se duša moja*, čime se označava da je Gospod bio prisutan preko reprezentacije (o čemu odmah u onome što sledi), to jest, ovde, da su oni uzeli na sebe reprezentacije (da su postali reprezentativi)). Imena mesta, kao i imena osoba, su stvari zasebne, i ne označavaju isto u jednom kao što označavaju u drugom smislu. tako *Jakov* sam, u smislu slova, označava Jakova samog; u unutrašnjem istorijskom smislu, svoje potomstvo (br. 4281); u unutrašnjem duhovnom smislu, prirodnog čoveka kod onoga (čoveka) koji se nanovo rodio; ali u najvišem smislu, Gospoda u pogledu Božanskog Prirodnog, kao što je često pokazano. Isto je i s drugim imenima, a to znači kao is Fanuelom.

4311. Da se u unutrašnjem istorijskom smislu sa *Vidjeh Boga licem k licu, i izbavi se duša moja*, označava da je On (Gospod) bio prisutan preko reprezentacije, vidi se iz značenja *vidjeti Boga licem k licu*, kada se ove reči koriste da bi se opisalo stanje u kojem je bilo Jakovljevo potomstvo, što znači da je Gospod bio prisutan preko reprezentacije; jer videti Boga licem k licu u spoljašnjoj formi i telesnim vidom, to nije što i videti Ga prisutnog (br. 4299). Da nije bio prisutan kao što je (prisutan) kod onih koji su nanovo rođeni, i koji su stoga u duhovnoj ljubavi i veri, jasno je iz onoga što se kaže o toj naciji (br. 4281,4288,4290,4293) – naime, da su oni bili u spoljašnjem bogoštovanju ili, što je isto, bili su u spoljašnjem bogoštovanju, ali ne u isto vreme i u unutrašnjem, ili, što je isto, bili su u telesnoj i svetskoj, a ne u duhovnoj i nebeskoj ljubavi. Kod ovih ljudi Gospod može da bude prisutan samo preko reprezentacije. **(2)** Šta je to biti prisutan preko reprezentacije, biće ukratko rečeno. Čovek koji je u telesnoj i svetskoj ljubavi a ne u isto vreme i u duhovnoj i nebeskoj ljubavi, ima samo zle duhove oko sebe, čak i onda kada je u svetom spoljašnjem; jer dobri duhovi ne mogu da budu prisutni kod ovakve osobe, jer oni istoga trena opažaju u kojoj vrsti ljubavi je čovek. Postoji sfera koja izbija iz njegovog unutrašnjeg, koju duhovi opažaju snažno kao što čovk opaža svojim njuhom trulež i smradna isparenja oko sebu u vazduhu. Ta nacija, o kojoj se ovde

govori, bla je u takvom stanju u pogledu dobra i istine, ili u pogledu ljubavi i vere. kako bi ipored toga mogli predstavljati crkvu, Gospod je na čudesan način provideo da dok su u svetom spoljašnjem a u isto vreme okruženi zlim duhovima, da se svetost (spoljašnja) može uzdići u nebo; a to preko dobrih duhova i anđela, ne u njima nego izvan njih, jer u njima bila je samo praznina i nečist. Komunikacija je, dakle, bila data ne sa samim ljudima, nego sa svetošću u kojoj su bili dok su postupali po uredbama i statutima, koji su svi predstavljali duhovne i nebeske stvari Gospodovog carstva. Ovo je bilo označeno Gospodovim prisustvom preko reprezentativa (predstava) kod te nacije.

Ali Gospod je prisutan na vrlo različit način kod onih unutar crkve koji su u duhovnoj ljubavi a otuda i u veri. Kod ovih su dobri duhovi i anđeli nesamo u njihovom spoljašnjem bogoštovanju, negi u isto vreme i u njihovom unutrašnjem; pa stoga kod njih postoji komunikacija neba sa njima samima; jer Gospod utiče u njih preko neba preko njihovih unutrašnjih i spoljašnjih stvari. Ovima je od koristi spoljašnje bogošovanje u drugom životu, ali ne i prvima. **(3)** Slično je i sa sveštenicima i sa starešinama koji besede svete stvari a žive zlim životom, i veruju u zle stvari. Kod ovih nema dobrih duhova, nego zlih, čak i kod bogoštovanja koje izgleda sveto u spoljašnjoj formi. Jer ljubav prema sebi i svetu. to jest. ljubav prema počastima i dobitku i slavi zagreva ih, i ona čini da izgleda kao da osećaju ono što je sveto, ponekad u tom stepenu da se pretvaranje ne primećuje, a niti oni samo veruju da postoje (ova pretvaranja), ali su baš tada među zlim duhovima, koji su tada u sličnom stanju, i koji dišu na njih i u njih (*prim. prev. autorovi biografiji navode da je autor ponekad napuštao službu Božiju u svojoj protesantskoj crkvi u Londonu, jer nije mogao da podnese prisustvo velikog broja zlih duhova koji su bili prisutni oko ljudi i žena koji su bili u crkvi toga dana*).

Da zli duhovi mogu da budu u takvom stanju, i da su u tom stanju kada su spoljašnjim stvarima, i da su naduveni ljubavlju ka sebi i svetu, dato mi je da znam po mnogom iskustvu koje će biti opisano, po Gospodovoj Božanskoj milosti, u onome što sledi na kraju poglavlja (plural). Ovakvi besednici nemaju u sebi komunikaciju s nebom; ali je imaju oni koji slušaju i primaju reči iz njihovih usta, ako su u pobožnom i svetom spoljašnjem (stanju); jer nije važno iz koga izlazi glas o dobru i istini, pod uslovom da život toga (besednika) nije vidljivo zao; jer to

uzrokuje sablazni (skandal)**(4)** Da je nacija koja je potekla od Jakova bila takva (naime da su bili okruženi zlim duhovima, ali je ipak Gospod bio prisutan kod njih na reprezentativan način), može se videti iz mnogih odlomaka u Reči; jer su bili daleko od toga da se klanjaju Jehovi srcem, i čim nije bili čuda, odmah su se vraćali drugim bogovima i postajali idolopoklonici. Ovo je bio jasan dokaz da su u srcu bogoštovali druge bogove a ispovedali Jehovu samo ustima, a ovo sve da bi bili najveći i da bi vladali nad svim nacijama okolo. Da se ovaj narod (među njima i sam Aron) u srcu klanjao jednom Egipaskom idolu, a ispovedali Jehovu samo ustima zbog čuda, jasno se opokazuje po zlatnom teletu koje je Aron načinio za njih, i to samo mesec dana posle toga što su videli velika čuda na brdu Sinajskom, pored onih koja su videli u Egiptu (vidi *Izlazak XXXII*). Da je i Aron bio ovakovoga karaktera, jasno se kaže u istom poglavlju, stihovi 2 do 5, a posebno stih 35. Isto se pokazuje i iz drugih odlomaka kod Mojsija, u Knjizi Sudija, u Knjizi Samuilovoj, i u Knjizi o Carevima. **(5)** Da su bili samo u spolajšnjem a ne i u unutrašnjem bogoštovanju, vidi se iz toga što im je bilo zabranjeno da se približe brdu Sinaju kada se Zakon proglašavao, kada im je rečeno, da ako dotaknu brdo, da će poginuti (*Izlazak XIX.11-13; XX.18-19*). Razlog je bio to, što su iznutra bili nečisti. A kaže se kod *Mojsija: Tako će Jehova (šator od sastanka) prebivati među njima usred nečistota njihovijeh (Levitska XVI.16)*. Karakter ove nacije se vidi iz iz Mojsijeve pesme (*Zak. Ponovljeni XXXII.15-434*), i iz mnogih odlomaka kod Proroka. Iz ovoga svega može se znati da kod te nacije nije bilo crkve, nego samo reprezentacija crkve, i da je Gospod kod nje bio prisutan samo preko reprezentacija **(6)** Vidi i ono što je ranije rečeno o njima, to jest, da kod Jakoljevog potomstva nije bilo crkve, nego samo predstava crkve koja je ustanovljena onda kad su već bili opustošeni u pogledu sveg unutrašnjeg, jer da bi inače bili oskrvnuli (profanisali) svete stvari (br. 3398, 4289); da kada su održali usvoje uredbe, da su mogli predstavljati, ali ne kada bi prestajali da ih održavaju (br. 3881kraj), da su zbog ovoga oni strogo održavali obrede, i da su na to naterivani spoljašnjim sredstvima (br. 3147, 4281); da je njihovo bogoštovanje postalo spoljašnje bez unutrašnjeg, kako bi mogli delovati kao reprezentativ crkve (br. 4281); da iz ovoga razloga njima nisu bile otkrivene unutrašnje stvari crkve (br. 301-303, 2520, 3398, 3479, 3769); da su bili takvi da su, više nego ostali, mogli da budu u spoljašnjem svetom bez unutrašnje svetosti (br. 4293); da su zbog toga sačuvani do dana

današnjega (br. 3479); da njihova spoljašnja svetost nema uticaja na njihove duše (br. 3479).

4312. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *i sunce mu se rodi*, označava kada su ušli u reprezentacije, vidi se iz značenja *sunce se rađa* (ustaje) u ovome smislu, u kojemu se govori o Jakovljevim potomcima kako su ušli reprezentacije. Sa *podići se u zoru* označava se stanje pre nego su ušli u reprezentacije (br. 4289). Za sunce se kaže da se rađa (da ustaje) kod svakoga ko postaje crkva, to jest, kod svakoga ko postaje predstava (reprezentativ) crkve.

4313. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *proći Fanuel*, znači (stanje) kada su ušli u zemlju Hanansku, vidi se iz toga što je Fanuel bio prva postaja gde je Jakov stigao posle prelaska reke (potok) Jaboka, i da su sve granice imala značenja prema razdaljinama i položajima (br. 1585,1866,4116,4240). Tako *Fanuel*, kao prva granica, označava (stanje) kada su ušli u zemlju Hanansku.

4314. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *hramaše na stegno svoje*, označava da su dobra i istine bili sasvim razoreni kod toga potomstva, vidi se iz reprezentacije *Jakova*, koji je ovde *on*, a što je potomstvo (vidi br. 4281), i iz značenja *hramati na stegno*, što je biti oni kojimisu u dobru, a sledstveno ni u istini (br. 4302). Ovde, stoga, *hramaše na stegno svoje* označava da su sva dobra i istine bili razoreni kod toga potomstva. **(2)** Karakter ove nacije se vidi iz mnogih stvari koje je Gospod Sam kazao u parabolama, koje su, u unutrašnjem istorijskom smislu, rečene o toj naciji – kao u paraboli o čoveku koji je bio kralj, da je tražio dug od sluga koji nije imao saaljenja za druge (*Mateja XVIII. 23-35*); u paraboli o domaćinu koji je predao vinograd, i otišao aleko, a vinogradari uhvatiše njegove sluge koje je bio poslao, koje su istukli a neki ubili ili kamenovali, pa je na kraju poslao svog sina, kojega su izbacili iz vinograda i ubili; a kada su Književnici i Fariseji čuli ovu parabolu, razumeli su da govori o njima (*Mateja XXI.33-45; Marko XII.1-9; Luka ga u XX.9-19*); u paraboli o čoveku koji je dao talente svojim slugama, a onaj koji je primio jedan talenat otišao i sakrio ga u zemlju (*Mateja XXV.14-30; Luka XIX.13-26*); u paraboli o onima koji su prišli čoveki kojega su razbojnici bili ranili (*Luka X.30-37*); u paraboli o onima koji su bili pozvani na veliku večeru, pa su se ispričali, o kojima je Gospod kazao, da *nijedan od pozvanijeh ne će okusiti od njegove večere* (*Luka*

XVI.19-24); u parabolama o bogatašu i Lazaru (*Luka XVI.19-31*); u parabolama o onima koji preziru druge u upoređenju sa sobom (*Luka XVIII.10-14*); u parabolama o dva sina, od kojih je jedan rekao, *Idi ću u viniograd, a nije otišao; a Isus reče: Zaista vam kažem, carinici i kurve će ući prije vas u carstvo Božije (Mateja XXI.28-32) (3)* Kakva je ta nacija, Gospod je javno rekao kod *Mateje XXIII.13-39*, gde se na kraju kaže: *Tijem samo svjedočite da se sinovi onijeh koji pobiše proroke. I vi dopunite mjeru otaca svojih. Zmije, porodi aspidini, kako ćete pobjeći od presude u oganj pakleni? (Mateja XXIII.13-33)* Kod *Marka: Isus im reče: pravo kaže za vas prorok Isaija, Ovaj rod poštuje me samo usnama, a njihovo srce daleko je od mene; No zalud me poštuju učeći naukama, zapovijestima ljudskim (VII.6-13)*. Kod *Jovana: Jevreji Mu odgovoriše da su oni sjeme Avramovo; a Isus im reče: Vaš otac je đavo, i vi činite volju oca svojega; on je bioubojica od početka, i nije stajao u istini, jer nema istine u njemu; kad govori laž, govori svoje; jer on je lažljivac, i otacnjen (VIII.33,44)*. Zato što su bili takvi, bili su nazvani zlim i preljubočinskim rodovima (*Mateja XII.39*), i rodovima aspidinim (*Mateja III.7; XXIII.33; Luka III.7*); i kod *Mateje: O rode aspidin, kako možete dobro govoriti kad ste zli? (XII.34) (4)* Da ni prirodno dobro nije ostalo kod njih, označeno je smokvinim drvetom kod *Mateje: I ugledavši smokvu jednu kraj puta, dođe k njoj, i ne nađe ništa na njoj do lišća sama, i reče joj: da nikad na tebi ne bude roda do vijeka, i odmah usahnu smokva (XXI.19)*. Da smokva označava prirodno dobrom može se videti gore (br. 217) **(5)** Iz svega ovoga može se videti da su dobra i istine bili potpuno razoreni kod te nacije. Za dobra i istine se kaže da su razoreni onda kada nema unutarnjih; dobra i istine koja se naizvan pokazuju, vuku svoje preklo od unutrašnjih; pa kakvo je unutrašnje, takvo je i spoljašnje, bez obzira kako to izgleda čovekovim očima. Bili su neki koje sam poznao u životu njegovog tela, koji su tada izgledali revni za Gospoda, za crkvu, za svoju zemlju i za opšte dobro, i za pravdu u jednakost; ali su u drugom životu bili među paklenim duhovima i, što me iznenadilo, među najgorim tamo. Razlog je bio to, što je njihovo unutrašnje bilo prljavo i profano, i što su krivotvorili revnost radi ugleda, kako bi postigli počasti i stekli bogatstvo; a to znači, sebe radi, a ne radi onoga što su ispovedali ustima. Kada se, dakle, odloži spoljašnje, što se dešava kada čovek umre, unutrašnje se otkriva, i pokazuje onakvo kakvo je unutra; ovo je bilo sakriveno dok su živeli u svetu. To je ono na šta se misli kada se kaže da su dobra i istine bili sasvim razoreni.

4315. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *stoga sinovi Izrailjevine jedu mesa oa krajeva od mišića na zglavku*, označava da potomstvo treba da ovo zna, može se videti iz toga što je to bilo potsećanje da su oni takvi; tako, da ovo treba da znaju.

4316. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *do dana današnjega*, označava da su takvi zauvek, vidi se iz značenja *do dana današnjega*, što, kada se pomene u Reči, znači zauvek (vidi br. 2838). Da je ovo potomstvo bilo takvo od najranijih vremena, vidi se po samim sinovima Jakovljevim – po Rubenu (Ruvimu), zato što je legao s Bilom, robinjom oca njegovog (*Postanje XXXV.22*); po Simeonu (Šimunu) i Leviju, koji pogubiše Hamora i Šehema i sve ljudi toga grada; i da su ostali sinovi napali na one koji su izlazili iz grada i oplenili grad (*Postanje XXXIV. 1, 31*). Stoga je Jakov, pre nego je umro, ovako govorio o njima; - *za Ruben, ne ćeš biti prvi, jer si stao na postelju oca svojega i oskrvnio je legav nanju.* (*Postanje XLIX.3,4*); za Simeona i Levija, *U tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slavamoja; jer u gnjevu svojem pobiše ljude, i za svoje veselje pokidaše volove. Razdijeliću ih po Jakovu, i rasuću ih polzrailju* (*Postanje XLIX.5-7*).

(2) Kakav je bio Juda, može se videti iz toga što je uzeo Hananejku za ženu (*Postanje XXXVIII.1,2*), što je bilo protiv onoga što je bilo zapovedeno, što se može videti iz Avramovih reči svome slugi, kojega je slao da zaruči Rebeke za njegovog sina Isaka (*Postanje XXIV.3,6*).; i iz mnogih drugih stvari u Reči. Treći deo ovoga naroda bio je toga porekla, naime, od njegovog sina Sele koji je bio rođen od Hananejke majke (*Postanje XXXVIII.5,11; XLVI.12*; vidi *Brojevi XXVI.20; 1 Dnevnika IV.21,22*). Isto se može videti po zlom postupku ovoga gore, kao i drugih sinova Jakovlevih protivu Josipa (*Postanje XXXVII.18-36*). Kakvo je bilo njihovo potomstvo u Egiptu, jasno je iz onoga što se kaže za njih dok su bili u pustinji, gde su se toliko puta pobunili, a posle i u Hanaskoj zemlji, gde su često postajali idolopoklonici. Na posletku, kakvi su bili u Gospodovo vreme, bilo je pokazano gore (br. 4314): a kakvi su u naše dane, dobro je poznato, naime, protivni Gospodu, protivni stvarima crkve, protivni ljubavi ka blišnjem, i protivnici jedan drugome. Iz svega ovoga se može videti da je ova nacija neprekidno takva. Stoga neka niko ne misli da je kod njih postojala crkva, a još manje da su oni izabrani da budu iznad ostalih.

4317. Da u unutrašnjem istorijskom smislu, *te se Jakovu iščaši stegno u zglavku*, označava stoga što imaju nasleđe koje se ne može iskoreniti preporodom, jer ga

oni ne bi dopustili, vidi se iz značenja *stegna*, što je bračna ljubav, a otuda i nebeska i duhovna ljubav (vidi br. 4280); i stoga što je *stegno od zglavka* tamo gde se bračna ljubav i nebeska i duhovna ljubav kao i bračna ljubavi, povezuju s prirodnim dobrom (br. 4277,4280). Otuda *iščašiti ili povrediti to* tako za uzrokuje hramanje, to znači razarati dobro koje pripada tim ljubavima; i, pošto se ovo desilo Jakovu, to znači da se ova karakteristika prenela od njega na njegovo potomstvo, i to kao nasleđe. Da *iščašenje stegna u zglavku* označava obmanu, vidi br. 4303; ovde, obmanu iz naslednog zla. Iz ovoga kao i iz nizova sledi da se ova nasledna osobina ne može iskoreniti kod njih preporodom, jer oni to ne bi dopustili. **(2)** Da su imali takvo nasleđe i da nisu mogli da se preporađaju, vrlo je jasno iz svega što je izneseno u Reči, a posebno u ovim odlomcima kod Mojsija: *I sazva Mojsije sve sinove Izrailjeve i reče im: vidjeli ste sve što učini Jehova Gospod na vaše oči u zemlji Egipatskoj Faraonu i svijem slugama njegovijem i svoj zemlji njegovoj. Ali vam ne dade Jehova srca da razumijete, ni očiju da vidite, ni ušiju da čujete, do ovoga dana (Zak. Ponovljeni XXIX.2,4). Kod istoga: Jer znam misli njihove i što će još danas činiti, prije nego ih uvedem u zemlju za koju sam se zakleo (XXXI.21). Opet: I reče: sakriću lice svoje, vidjeće kakav će im biti pošljedak, jer su rod pokvaren, sinovi u kojima nema vjere. Rasijaću ih po svijem uglovima zemaljskim, učiniću da nestane spomena njihova među ljudima. Da mi nije do mržnje neprijateljeve, da se ne bi neprijatelji njihovi ponijeli i rekli: ruka se naša uzvisila a nije Jehova učinio sve ovo. Jer su narod koji propada sa svojih namjera, i nema u njih razumajer je čokot njihov od čokota Sodomsoga i iz polja Gomorskoga; grožđe je njihovo grožđe otrovno, puca su mu gorka. Vino je njihovo otrov zmajevski i ljuti jed aspidin. Nije li to sakriveno kod mene, zapečaćeno u riznicama mojim? (XXXII.20, 26-34)* i na mnogim drugim mestima, osobito kod Jeremije: **(3)** Da je ovo označeno *iščašenjem Jakovljevog stegn u zglavku*, i njegovim hramanjem, jasno je kod Osije: *S Judom ima Jehova parbu, i pohodiće Jakova prema putovima njegovijem, platiće mu po putovima njegovijem. U utrobi uhvati za petu brata svojega, u sili svojoj bori se s Bogom. Bori se s anđelom, i nadjača; plaka, i moli mu se; nađe ga u Betelu (Vetilju), i ondje govori s nama (XII.2-5); gde boriti se s Bogom*, u unutrašnjem istorijskom smislu, znači insistirati da reprezentativ crkve bude kod njih (br. 4290,4293). Iz ovoga se jasno vidi da su ovakav kvalitet nasleđa primili od samog Jakova; a isto se može pokazati u

mnogim drugim odlomcima; ali ovo treba izbeći za sada. **(4)** Što se tiče posebno nasleđa, u crkvi se veruje danas da sve nasledno zlo dolazi od čovekovog prvog roditelja, tako da su svi osuđeni zbog toga. Ali slučaj nije takav. Nasledno zlo se povlači od svakog roditelja i roditelja roditelja, ili od dedova i predaka redom. Svako zlo koje su stekli stvarnim životom, pa čak i navikom koja postaje druga priroda, prenosi se na decu, i postaje nasledna kod njih, zajedno s onim što je bilo usađeno u roditelja od dedova i predaka. Nasledno zlo od oca je unutarnje. a nasledno zlo od majke je spoljašnje. Prvo se ne može lako iskoreniti, ali drugo može. Kad se čovek preporađa, nasledno zlo ukorenjeno od njegovog najbližeg roditelja iskorenjuje se; ali kod onih koji se ne preporađaju, ili koji ne mogu da se preporode, ono ostaje. Tada je to nasledno zlo (vidi br. 313,494, 2122, 2910, 3518, 3701). Ovo je jasno svakome ko razmisli, a i iz toga što u svakoj porodici postoji neko karakteristično zlo ili dobro po kojemu se ona razlikuje od drugih porodica; a da je ovo od roditelja i predaka, dobro je poznato. Slično je sa Jevrejskom nacijom koja je ostala do danas: da se razlikuje od drugih nacija, vidi se po njima, ne samo po osobitom geniju, nego isto tako i po načinu ophođenja, govoru, i licu.**(5)** Ali malo ljudi zna šta je nasledno zlo. Veruje se da se ono sastoji u činjenju zla; ali ono se sastoji u htenju zla i od toga, u misli o zlu; nasledno zlo, pošto je u samoj volji i u misli, i pošto je sama tendencija (sklonost) tome, a koja se pridružuje čak i kad čovek čini dobro. Poznaje se po uživanju kada se nekome dogodi neko zlo. Ovaj koren leži duboko sakriven; jer sama unutarnja forma koja prima dobro i istinu iz neba, to jest, preko neba od Gospoda, izopačuje se i takoreći izobličuje se; tako da kad dobro i istina utiču od Gospoda, one se ili vraćaju, ili se izokreću, ili se guše. To je uzrok da nema u naše dane opažanja dobra i istine, nego, umesto toga, kod preporođenih, postoji savest, koja priznaje kao dobro ono što se nauči od roditelja i učitelja. Od naslednog zla dolazi to, da čovek voli sebe više nego drugoga, da hoće zlo drugome ako ga ovaj ne počastvuje. da se oseća zadovoljstvo u osveti, a isto tako voleti svet više nego nebo, i požude ili zla osećanja koja su iz istog izvora. Čovek ne zna da su ovakve stvari u naslednom zlu, i da su one suprotne nebeskim osećanjima; ali u drugom životu se to jasno pokazuje, koliko je od naslednog zla čovek povukao te je to postalo stvarno zlo, i koliko se udaljio od neba preko zlih osećanja od ovog izvora, **(6)** Da se nasledno zlo u Jakovljevom potomstvu nije moglo iskoreniti kroz

preporod, jer oni to ne vi dopustili, jasno je i iz istorijskih delova Reči; jer su podlegli svakom iskušenju u pustinji, kako je zabeleženo kod *Mojsija*; i posle, u zemlji Hananskoj, osim kad bi videli čuda, a ta su iskušenja bila spoljašnja, a ne duhovna ili unutrašnja. Oni nisu mogli da budu iskušavani u pogledu duhovnih stvari jer, kao što je pokazano, oni nisu znali unutrašnje istine, niti su imali unutrašnjeh dobara; a niko ne može da bude iskušavan osim u onome što zna i što ima. Iskušenja su razna sredstva preporađanja; Ovo je označeno ime što nisu dopuštali da budu preporođeni. O njihovom stanju i sudbini u drugom životu, vidi gore (br. 939-941,3481).

NASTAVAK O VELIKOM ČOVEKU, O KORESPONDENCIJAMA: OVDE, O KORESPONDENCIJAMA SA ČULIMA U OPŠTE.

4318. Glavna odlika anđeoske inteligencije je da znaju i da opažaju da je sav život od Gospoda, i da celo nebo korespondira Njeovom Božanskom Ljudskom; sledstveno da svi anđeli, duhovi i ljudi korespondiraju nebu; a isto tako da znajui opažaju na koji način oni korespondiraju. Ovo su prvi počeci (načela) inteligencije u kojoj su anđeli više nego ljudi; i iz ovoga oni znaju i opažaju bezbroj stvari koje su u nebima, a otuda i stvari koje su u svetu; jer stvari koje se pojavljuju u svetu i njegovoj prirodisu uzroci i efekti od prehodnih kao početaka; jer ceo svemir je teatar (pozornica) Gospodovog carstva.

4319. Bilo je pokazano kroz mnogo iskustvoda ni čovek, ni duh a ni anđeo ne govore od sebe, nego od drugih; niti ovi od sebe, nego opet od drugih, i tako dalje; tako, da svi i svaki (govori) od Prvog (Izvora) života, to jest, od Gospoda, ma kako to izgledalo da je to od njih samih. Ovo je često bilo pokazano duhovima koji su se bili ubedili u životu tela i potvrdili u tome verovanju, da su sve stvari u njima samima, ili da oni misle, govore, i deluju od sebe i njihove vlastite duše, u kojoj život izgleda da je usađen. Isto tako bilo je pokazano živim iskustvom (koje se dešava u drugom životu ali se ne dešava u svetu) da zao (čovek ili duh) misli, hoće, i deluje od pakla, a dobar od neba, to jest, preko neba od Gospoda, i da zla kao i dobra izgledaju kao da dolaze od njih samih. Hrišćani ovo znaju iz nauka (doktrine) koju imaju iz Reči, naime, da su zla od đavola, a dobra od Gospoda; ali je malo

onih koji ovo veruju. Pa zato što ne veruju, oni usvajaju (primaju kao svoje) zla koja misle, hoće, i čine; ali ne usvajaju dobra, jer oni veruju da su dobra od njih samih, pa stoga misle da stoga zaslužuju (spasenje). Oni isto tako znaju iz nauka crkve da niko ne može da čini dobro od sebe i svoga propriuma (ego-a), jer da je sve što je od sebe i svog propriuma, da je zlo, bez obzira koliko izgleda da je dobro; ali ovo malo njih veruju, iako je istinito. **(2)** Zli koji su se utvrdili u ovome mišljenju da je život od njih samih, te da stoga sve što misle, hoće, i čine, da je od njih samih, kada im se pokaže da je to zaista u skladu s naukom (crkve), kažu da sada veruju; ali im je rečeno da znati ne znači i verovati, jer da je verovati nešto unutrašnje, i da je to moguće samo u osećanju dobra i istine, sledstveno moguće je samo onima koji su u dobru ljubavi ka blišnjemu. Budući zli (pošto su zli), isti duhovi su i dalje tvrdili (insistirali) da sada veruju zato što vide; ali izvedeno je ispitivanje pokušajem (eksperimentom) koji je poznat u drugom životu, na taj način što su ih anđeli pogledali; a kada su ih pogledali, gornji deo njihove glave je izgledao kao da se povukao, a mozak je bio grub, kosmat i taman. Otuda se pokazalo kakavi su iznutra oni koji imaju samo veru od samog znanja, ali ne istinsku veru; jer znati nije što i verovati. jer glave onih koji znaju i veruju izledaju kao ljudske, a mozak pravilno sređen, snežno beo i svetao; jer oni primaju nebesko svetlo. Ali kod onih koji samo znaju i pretpostavljaju stoga i veruju, a ipak ne veruju jer žive u zlu, oni ne primaju nebesko svetlo, pa stoga ni inteligenciju i mudrost koje su u tome svetlu; pa stoga, kada se približe nebeskim društvima, to jest, nebeskoj svetlosti, ova se svetlost pretvara kod njih u tamu. Ovo je razlog da je njihov mozak izgledao taman.

4320. Da život, koji je od Gospoda samog, izgleda kod svakoga kao da je u njemu, to je od Gospodove ljubavi i milosti prema celom ljudskom rodu, u tome što On hoće da udeli svakome ono što je Njegovo, to jest, da svakome večnu sreću. Poznato je da ljubav daje drugome ono što je njeno; jer se ona predstavlja drugome, i čini da bude prisutna u njemu. A koliko više je to slučaj s Božanskom ljubavi! Da i zli isto tako primaju život od Gospoda, to je kao predmeti u svetu, od kojih svi primaju svetlo sunca, sa svim bojama, ali u skladu s njihovim formama (formama predmeta). Predmeti koji gase i izokreću svetlo, izgledaju crni ili su prljave boje, a ta im crnoća i nečistota dolaze od sunčeve svetlosti. Tako je i sa

svetlošću, ili životom, od Gospoda, kod zlih (ljudi); ali ovaj život nije život, nego je (kako se naziva) duhovna smrt.

4321. Iako ove stvari izgledaju čoveku čudne i neverovatne, one se ipak ne mogu osporiti, jer ih iskustvo potvrđuje. Kada bise odricale sve stvari čiji su uzoci nepoznati, tada bi bezbroj stvari u prirodi, o čijim se uzrocima ne zna ni deseto-hiljaditi deo, bile osporene; jer su tajne (u prirodi?) tako brojne i tako velike, da one koje čovek poznaje skoro da nisu ništa u odnosu na one koje ne poznaje. Koliko li mora da postoji tajni koje su u sferi iznad prirode, to jest, u duhovnom svetu! Kao na primer ove:- da postoji samo jedan život, i da sve živi od toga, i da je svak različit od svakoga; da i zlo tako isto, kao i paklovi, žive od istog života, da život koji se uliva, deluje u skladu s onim kako se prima: da je nebo uređeno od Gospoda takvim redom da se odnosi na čoveka, pa se otuda naziva Velikim Čovekom; i das, kao posledica, da sve stvari u čoveku njemu korespondiraju: da bez influksa u njemu, čovek ne bi opstao ni za trenutak; da svi u Velikom Čoveku održavaju svoj trajni položaj u skladu s kvalitetom i stanjem istine i dobra u kojima su: položaj tamo nije položaj, nego stanje, tako da se na levoj strani pojavljuju oni koji su na levoj strani, a na desnoj oni koji su na desnoj, napred oni koji su napred, iza oni koji su iza, u ravni glave, grudi, leđa, slabina, noga, pravo i koso, na manoj ili većoj udaljenosti, oni koji su i tim položajima, ma nakoju stranu da se duh okrene: da se Gospod kao Sunce pokazuje stalno na desno, na srednjoj visini, malo iznad ravni desnoga oka, i da sve stvari u njemu stoje u nekom odnosu prema Gospodu kao Suncu ili središtu, i na taj način (stoje) prema Jedinomod kojega postoje i opstoje; i, pošto se svi pojavljuju (pokazuju) pred Gospodom neprekidno u njihovim položajima, u skladu sa stanjem dobra i istine, to se oni pojavljuju (pokazuju) svakome na isti način, jer je Gospodov život, to jest Gospod je u svima koji su u nebu. Da ne spominjemo bezbroj drugih stvari.

4322. Ko danas ne veruje da čovek postaje prirodno od semena i jajnika (ovuma)? i da u semenu postoji, od stvaranja, sposobnost da se uvodi u takve forme, prvo u ovumu, onda u materici, a onda u sebi, i da to više ne dolazi od Božanskog? Razlog da se tako veruje je to, što niko ne zna da postoji influks od neba, to jest, kroz nebo od Gospoda, ato stoga što nisu voljni da znaju da postoji nebo. Jer se na skupovima učenih otvoreno raspravlja da li postoji pakao, i da li postoji nebo. A

pošto sumnjaju o nebu, to oni ne priznaju načelo (princip, početak) da postoji influks preko neba od Gospoda; a koji influks stvara sve stvari koje su u tri carstva na zemlji (osobito u životinjskom carstvu, a posebno u čoveku), i održava ih u formi u skladu s njihovim službama. Otud ni ne znaju da postoji korespondencija između neba i čobeka; a još manje da je ova takve prirode da svaka odvojena stavr u njemu, pa i najmanja, postoji od ovoga izvora, i da opstoji po njemu, jer supstancija je neprekidna egzistencija, pa sledstvano prezervacija (očuvavanje) u povezanosti i formi , što je sve neprekidno stvaranje.

4323. Da postoji korespondencija sa nebom svake pojedine stvari kod čoveka, pokazao sam na kraju poslednjih poglavlja, i to kroz živo (doživljeno) iskustvo iz sveta duhova i iz neba; a sve to, kako bi čovek znao odakle postoji i opstoji, i da postoji neprekidan influks odatle u njega. Kasnije, biće pokazano, isto tako iz iskustva, da čovek odbacuje ovaj influks od neba, to jest, preko neba od Gospoda, i prima influks od pakla; ali sve to Gospod održava u korespondenciji s nebeom, da bi on (čovek) mogao da bira, da bi mogao da se povede od pakla u nebo, a preko neba Gospodu.

4324. O korespondenciji srca i pluća i kao i mozga, sa Velikim Čovekom, već je bilo govora na kraju poglavlja (plural). Ovde, u skladu s našim planom, biće govora o korespondenciji sa čovekovim spoljašnjim čulima – sa čulom vida ili oko; sa čutom sluha ili uha, sa čulom mirisa, ukusa, i dodira; ali prvio, o korespondenciji s osetom (čulom) u opšte.

4325. Oset (čulo) u opšte, je ili svestan (voljni) ili nesvesni (nevoljni). Svesni ili voljni oset je svojstven mozgu, dok je nesvesni (nevoljni) svojstven malome mozgu (cerebellumu). Kod ljudi ova dva oseta (čula) su povezanam, ali su odvojena. Vlakna koja izlaze iz mozga (cerebruma) predstavljaju voljno čulo u opšte, a vlakna koja izlaze iz cerebelluma predstavljaju nevoljno (nesnesno) čulo (oset) u opšte. Tkiva iz dva izvora povezuju se u dva produžetka (appendixa) nazvana medula oblongata (produžena moždina) i medula spinalis (kičmena moždina), a preko ovih ulaze u telo, gde oblikuju udove, utrobu, i organe. Delovi koji okružavaju telo, kao što su mišići i koža, kao i čulni organi, uglavnom primaju vlakna od cerebruma; a otuda čovek ima oset (čulo) i pokret u skladu sa svojom

voljom. Ali delovi koji su unutar ovoga okvira, ili prostora, koji se nazivaju utrobom tela, primaju tkiva od cerebelluma; sledstveno, čovek nema oseta koji dolaze od ovih delova, niti su oni pod kontrolom njegove volje. Iz ovoga se donekle može videti šta je oset (čulo) u opšte, to jest, što je uopšte voljno a što nevoljno čulo (oset). Dalje, neka se zna, da mora opšte da bude u redu kako bi i posebno bilo u redu, i da posebno ne može da postoji i opstoji bez opšteg, i da u stvari ono postoji i opstoji u opštem, i da se svaka pojedinost ponaša u skladu s kvalitetom i prema stanju opšteg; ovakav je slučaj s osetom (čulom) u čoveku, kao i sa pokretom. *(prim.prev. autor koristi izraze koji se možda danas ne koriste, da obeleži svesne i nesvesne osete...i njihovu korespondenciju s Velikim Čovekom).*

4326. Čula se grmljavina kao od groma, koja je dolazila s visine iznad zatiljka, po celoj toj regiji. Pitao sam se ko su ti. pa mi je rečeno da su to oni koji se odnose na opšte nevoljno(nesvesno) čulo (oset); dalje mi je rečeno da oni mogu lako da opažaju čovekove misli, ali da ih ne mogu izraziti ni izgovoriti . kao (što to može) cerebellum (mozak), koji opaža sve što cerebellum čini, ali to ne otkriva. Kada je svo njihovo delovanje u celoj oblasti zatiljka prestalo, bilo je pokazano do koje se daljine prosiralo njihovo delovanje. Prvo se ograničavalo na celo lice, a onda se povuklo prema levoj strani lica, a na kraju prema uhu na toj strani; ovim je označeno kako je bilo delovanje opšteg nevoljnog oseta (čula), u prvobitna vremena, kod čoveka na ovoj zemlji, i kako se to razvijalo. **(2)**Infuks iz cerebelluma (maloga mozga) ulazi osobito u lice, što se vidi po tome što se raspoloženje otlikava (upisuje) na licu, i da izgleda da su osećanja u licu, i to uglavnom nezavisno od čovekove volje – kao strah, poštovanje, stid, radosti, kao i tuga, pored mogih drugih, tako da onaj drugi (čovek) zna po licu u kakvim se osećanjima ovaj prvii, te vidi i promene raspoloženja i uma koje se dešavaju.Ove stvari potiču od celebella preko vlakana, kada nema stimulatije unutra; tako je bilo pokazano da je, u prvobitna vremena, ili kod najdrevnijeg naroda, daje opšte čulo (oset) pokrivalo celo lice, a da je postepeno, u kasnija vremena, bilo samo na levoj strani, a da je još kasnije, iščezlo s lica, tako da danas jedva da je nešto od opšteg nesvenog (nevoljnog) oseta ostalo na licu. Desna strana lica, zajedno s desnim okom, korespondira osećanju dobra, a leva osećanju istine; regija gde je uho korespondira samoj poslušnosti bez osećanja; **(3)**Jer kod pradrevnih ljudi, čije se

doba naziva Zlatnim Dobom, jer su buili u jedom stanju savršenstva, i živeli u ljubavi ka Gospodu i u uzajamnoj ljubavi, kao anđeli, sva nevoljna (nesvesna) aktivnost cerebelluma (maloga mozga) pokazivala se na licu, pa su u to vreme mogli da pokazuju na licu samo ono što se ulivalo kao nebo u njihov nevoljni (nesnesni) oset ili čulo, a otuda u njihovu volju. Ali kod drevnih ljudi, čije se doba naziva Srebreno Doba, jer su bili u stanju istine a otuda i u ljubavi ka bližnjemu, nevoljna aktivnost cerebelluma nije se pokazivala na desnoj strani lica, negio samo na levoj. Ali kod potomstva, čije se doba naziba Gvozdanim Dobom, jer nisu živeli u osećanju istine, nego u poslušnosti istini, to se nevoljna (nesvesna) aktivnost više nije pokazival na licu, nego se premestila u regiju iznad levoga uha. Bio sam poučen da su vlakna cerebelluma promenila njihov influks u lice tim putem, i da, umesto njih, vlakna iz cerebruma su se tu premestila, a koja sada kontrolišu ona vlaknakoja dolaze iz cerebelluma, i to sve s naporom da se pokažu na licu kao izraz čovekove vlastite volje, koja dolazi od cerebruma. Ljudima to ne izgleda tako; ali to jasno vide anđeli, prema influksu neba i po korespondencijama. *(prim. prev. Autorovo delo o mozgu, koje je bilo napisano više godina pre dla Nebeske Tajni, bilo je, po nekim stvarima, ispred svoga vremena; na prm, on je opisao ono što se kasnije nazvalo Retzijusovim odreskom, 150 godina ranije, itd. Ovaj odnos malog i velikog mozga, koji se bio značajan u čovekovo evoluciji, je od značaja po tome, što pokazuje da je u biološkoj evoluciji postojalo Božansko providenje, i zakon, po kome se čovek razvija, od bića koje je bilo usko vezano za nebo i anđele, gde je sve bilo skoro zavisno od neba, do stanja kad se čovek oslobodio (pao ili ispao, ili isteran iz raja?), a kada je njegov veliki mozak postao središte njegovog sveta, u kome se njegov priprium razvijao nezavisno, to jest u ravnoteži između neba i pakla, jer pakao je nastao otkada su ljudi počeli da se osamostaljuju od Tvorca).*

4327. Takvo je opšte nevoljno (nesvesno) čulo (oset) danas kod onih koji su u dobru i istini vere. Ali kod onih koji su u zlu a otuda i u obmani, nema više opšteg nesvesnog čula koje se pokazuje, bilo u licu, ili u govoru, ili u pokretima; ali zato ima voljnog (svesnog) koje krivotvori ono što je nesvesno (ili prirodno, kako se to već naziva), koje tako često koriste, i na koje su se navikli od detinjstva. Kakav je ovo oset (čulo) kod ovakvih osoba, bilo mi je pokazano preko influksa – koji je bio

ćutljiv i hladan – u celo lice, kako u desnu tako i u levu stranu, koji se kretao prema očima, i širio od levog oka u lice; čime je označeno da su se vlakna cerebruma nametnula, i da kontrolišu vlakna cerebelluma, tako da je ishod bio nešto fiktivno, simulirano, patvoreno i varljivo koje je vladalo iznutra, dok je izvana izgledalo iskrenost i dobrota. Njegovo (kretanje influksa) prema levom oku, a otuda u lice, označavalo je da im je zlo bio cilj, i da su koristzli Intelektualo da bi postogli svoj cilj; jer levo oko označava Intelektualno. **(2)**Ovo su oni koji danas sačinjavaju, većim delom, opšte nesvesno (nevoljno) čulo (oset). Oni koji to sačinjavaju, bili su , u drevna vremena, nebeskiji više od ostalih; ali danas oni su najlošiji od svih, i to osobito oni iz Hrišćanskog sveta. Oni su vrlo brojni, i pojavljuju se ispod zatiljka i na leđima, gde sam ih često viđao i opažao. Jer oni koji se danas odnose (koresondiraju?) tome čulu, to su oni koji misle prevarno i smišaju zlo protivu bližnjega, a pokazuju prijateljsko lice, zaista vrlo prijateljsko, i pokazuju isto pokretima, i slatkim govorom, kao da su vođeni ljubavlju ka bližnjemu više od osalih, a u stvari su najgori neprijatelji, ne samo prema onome s kojim se druže, nego i prema ljudskom rodu. Njihove su mi misli bile komunicirane (saopštene); bile su zle i odvratne, pune okrutnosti i kasapljenja. *(prim.prev. autor sve ovo doživljava u svetu duhova, gde prima pouku o stanju ljudskihduša posle fizičke smrti. Sve ove redove autor je pisao o Veliko Čoveku i stanju duša posle smrti, po nalogu samoga Gospoda, kako tvrdi autor, jer mu jeGospod naložio da između poglavlja u kojima tumači Unutrašnji Smisao, umetne svoja sećanja i opiše život duša).*

4328.Bilo mi je pokazano kakav je slučaj u opšte sa Voljnim (delom uma) i s Intelektualnim. Pra Drevni, koji su sačinjavali Gospodovu nebesku crkvu (vidi br. 1114-1123), imali su Voljno u kojemu je bilo dobro, i Intelektualno u kome je bila istina (od dobra), koje dvoje su činili jedno. Ali Drevni, koji su sačinjavali Gospodvu duhovnu crkvu, imali su Voljno koje je bilo sasvim uništeno, ali je Intelektualno bilo celo, u kojemu je Gospod putem preporoda formirao jedno novo Voljno, a preko ovoga i jedno novo Intelektualno (vidi br. 863, 875, 895, 927, 828, 1023, 1043. 1555, 2256). **(2)**Kakav je slučaj bio sa dobrotom nebeske crkve, pokazano je stubom plave boje koji se spuštao od neba, na čijoj je levoj strani bilo blistavilo, kao plameno blistavilo sunca. Ovim je predstavljeno njihovo prvo stanje; plavom

bojom, njihovo dobro Voljno, a a plamenim blistavilom, njihovo Intelktualno. A kasnije je blava boja stuba postala tamnija, ali još uvek kao plamen, čime je bilo predstavljeno njihovo drugo stanje, i da su njihova dva života – život volje i razuma – još uvek delovali kao jedno, ali više zatamnjeno u pogledu volje; jer plavo označava dobro, a plameno blistavilo istinu od dobra. **(3)**Ubrzo, stub je postao sasvim crn; a okolo stuba bilo je svetlo koje je bilo u nijansama koje su svetlucale i koje su pokazivale boje; čime je označeno stanje duhovne crkve. Crni stub je označavao Voljno koje je bilo sasvim uništeno, koje je bilo samo zlo; blistavost koja se menjala bila je Inelektualno u kojemu je bilo Voljno od Gospoda; jer Intelktualno je u nebu predstvljeno onim što blista.

4329. Pokazali su se na nekoj visini duhovi kojih je, sudeći po zvuku, bilo puno; bilo je otkriveno, po idejama njihove misli i po govoru koji se meni prenosio, da oni nemaju jasne ideje, nego samo opšte o mnogim stvarima. Iz ovoga sam zaključio da oni ništa jasno ne oplažaju, nego samo nešto opšte, nerazbirljivo, pa stoga i tamno; jer sam bio mišljenja da opšte mora da je takvo. Da je njihova misao bila opšta, to jest, misao mnogih skupa, jasno sam primetio po onome što je iz njihove misli uticalo u moju misao od njih. (*prim.prev. ovde se vidi da autor po opštim misli na nešto što je zajedniko*). **(2)** Ali im je bio dat jedan posrednik duh, preko kojega su govorili sa mnom; jer takva jedna opšta (zajednička?) stvar može da se pretvori u govor samo preko drugih. Kada sam govorio s njima preko posrednika, rekao sam (a to je bilo moje mišljenje) da opšte ne može da se predstavi u jasnoj ideji ni o čemu, nego mora da bude tamno, što kao da se i ne sadrži nijednu ideju. Ali, posle četvrt časa, pokazali su da imaju jasnu ideju o opštem, kao i o mnogim stvarima u opštem; a to se videlo po tome što su opažali promene u mojim mislima i osećanjima, u najmanjim pojedinostima, što nijedan drugi duh ne bi mogao da vidi bolje. Iz ovoga sam mogao da zaključim da je jedno stvar imati tamnu opštu ideju, kakvu imaju oni koji imaju malo znanja, pa su stoga u tami u pogledu mnogih stvari; a da je druga stvar imati jasnu opštu ideju, kao što je imaju oni koji su poučeni u istinama i dobrima koja ulaze u opštu (ideju) njihovim redom i u nizu, i koje su dobro sređene tako da se jasno vide iz opšte ideje. **(3)** To su oni koji u drugom životu sačinjavaju *opšte voljno čulo*, i to su oni koji su preko spoznaja dobra i istine stekli sposobnost da posmatraju ono što je opšte, a da

odatle razmatraju stvari široko, i da uočavaju trenutno da li je stvar takva. Oni, doista, vide stvari, reklo bi se zatanjeno, jer mogu da od tih stvari vide ono što je u opštem; ali pošto su ove stvari jasno sređene u onome što je opšte, one su im stoga i jasne. Ovo opšte voljno čulo postoji samo kod mudrih. Da su ovi duhovi bili takvi, bilo je potvrđeno; jer su posmatrali sve stvari u meni kako opšte tako i pojedinačne koje su pripadale zaključku o kome se radilo, a iz toga su vešto pravili zaključke u unutrašem mojih misli i osećanja tako da sam se plašio da dalje mislim; jer su otkrivali u meni stvari za koje nisam znao da su u meni, ali, zbog njihovih zaključaka, morao sam da ih priznam. Otuda sam u sebi opažao mucanje u govoru s njima: koje mucanje, kad sam obratio pažnju na to, izgledalo je kao nešto dlakavo, sa nečim što je tiho govorilo. Rečeno mi je da je ovo označavalo opšte čulno Telesno koje korespondira onim duhovima. Sledećeg dana ponovo sam govorio s njima, i još jednom našao da imaju opšte opažanje, ne tamno, nego jasno, i da je, u pogledu opštih stvari i stanja u opštim stvarima bilo sa zazlikama, tako da je bilo razlika između pojedinosti i u njihovim stanjima, jer su se potonje odnosile po redu i u nizu na prvašnje. **(4)**Rečeno je da još savršenija čula postoje u unutarnjim sferama neba; i da kada su anđeli u opštoj ili univerzalnoj ideji, da su u istio vreme i u najmanjim detaljima, koje Gospod postalja u jasan red u opšte ideje; isto tako, da opšte i univerzalno nije ništa ako u sebi nema pojedinačno u sebi, od kojega oni postoje i po čemu se nazivaju, i da postoje samo ako su ovi u njima; i da se otuda vidi univerzalna providnost Gospodova, u najistinitijim pojedinostima – koje su u tome, i da je glupo smatratida u Božanskom postoji jedno univerzalno, pa onda uzimati pojedino iz toga.

4330. Pošto tri neba zajedno sačinjavaju Velikoga Čoveka, i (kao što je pre rečeno) svi udovi, utroba i organi tela korespondiraju ovom čoveku u skladu sa njihovim funkcijama i službama, tome korespondiraju ne samo one stvari koje su spoljašnje i koje su vidljive, nego i one koje su unutrašnje i nevidljive; sledstveno, stvari spojašnjeg, i stvari unutrašnjeg čoveka. Društva duhova i anđela većim delo su s ove zemlje, ali oni kojima korespondiraju stvari unutrašnjeg čoveka, većim su delom odnekle drugo, Ova društva deluju kao jedno u nebima upravo onako kako deluju spoljašnji i unutrašnji čovek kod preporođenoga čoveka. Ali, ovih dana, mali broj onih s ove zemlje ulaze u drugi život, u kojima spoljašnji čovek deluje kao

jedno s unutrašnjim; jer su većinom čulni, tako da je malo onih koji veruju da je čovekovo spoljašnje ceo čovek; i da kada ovaj nestane, a što se dešava kad čovek umre, da jedva bilo šta ostaje što živi; još manje veruju da upravo unutrašnje živi u spoljašnjem, i da upravo unutrašnje živi onda kada spoljašnje umre. **(2)** Bilo je pokazano živim iskustvom kako su ovi protivni unutrašnjem čoveku. Bili su prisutni mnogi duhovi s ove zemlje, koji su bili takvi dok su živeli u svetu; a tada se pokazaše u njihovom vidokrugu duhovi koji se odnose na unutrašnjeg čulnog čoveka, i onda su oni odjednom počeli da ih napadaju, slično onome kako bezumni napadaju one koji su razumni, neprestano govoreći i umujući iz obmana čula, i iz iluzija, i hipoteza, verujući samo ono što se slagalo sa spoljnim čulima, postupajući prema unutrašnjem čoveku s prezirom. **(3)** Ali oni koji su se odnosili na unutrašnjeg čulnog čoveka, nisu na to obraćali pažnju, čudeći se ovakvom bezumlju i glupavosti spoljašnjih čulnih duhova; i za divno čudo, kad su se spoljašnji čulni duhovi primakli unutrašnjim čulnim duhovima, i skoro ušli u sferu njihovih misli, spoljašnji čulni počеше da dišu s mukom (jer duhovi i anđeli dišu jednako kod čoveka, samo što je njihovo disanje relativno unutrašnje (br. 3884-3895), tako da su se skoro ugušili, pa su se stoga povukli. A što su se dalje povlačili od unutrašnjih čulnih duhova, to su postajali mirniji i tiši, jer su disali lakše; a što su se više približavali, to su bili manje tihi i manje mirni. **(4)** Uzrok je to, da kada je spoljašnje čulno u obmanama, fantazijama, i pretpostavkama, a otuda u obmanama, tada su u mirovanju; ali kada se, na suprot, ove stvari njima oduzmu, a to je onda kada unurašnji čovek utiče sa svetlosću istine, tada oni osećaju mučninu. Jer u drugom životu postoje sfere misli i osećanja, i one komuniciraju u skladu sa prisustvom i približanjem (br. 1048, 1058, 1316, 1504-1512, 1695, 2401, 2489). Ovaj sukob je trajao nekoliko časova; i tako je pokazano kako su ljudi sve zemlje protivni unutrašnjem čoveku, i da spoljašnje čulno sačinjava skoro sve kod njih.

4331. Nastavak o Velikom Čoveku i o Korespondencijama naći će se na kraju sledećeg poglavlja; i tamo će se govoriti o korespondenciji sa čulima ponaosob.

POGLAVLJE TRIDESET I TREĆE.

4332. Kao prepredgovor prethodnom poglavlju bile su objašnjene stvari koje se odnose na stvari koje je Gospod pretkazao kod Mateje XXIV,32 do 34, o Svom dolasku, čime je označeno (kao što je tamo i na drugim mestima pokazano) poslednje vreme prethodne Crkve, i prvo vreme Nove Crkve. Poslednje vreme, ili kraj prethodne Crkve, i prvo vreme ili početak Nove Crkve, bilo je predmet razmatranja do sada (vidi što prethodi poglavlju XXIV,(br.4056-4060) i poglavlju XXIV. (br. 4229-4231). Sada treba da se otkriju stvari koje slede u istom poglavlju Jevanđelistem od stiha 36 do 42, naime, sledeće reči: *A o danu tome i o času niko ne zna, ni anđeli nebeski, do otac moj sam. jer kako što je bilo vrijeme Nojevo tako će biti i dolazak sina čovječijega. Jer kao što pred potopom jeđahu i udavahu se onoga dana kada Noje uđe u kovčeg, i ne osjetiše dok ne dođe potop i odnese sve; tako će biti i dolazak sina čovječijega. Tada će biti dva na njivi; jedan će se uzeti, a drugi će se ostaviti. Dvije će mljeti na žrvnjima, jedna će se uzeti, a druga će se ostaviti. Stražite dakle, jer ne znate u koji će čas doći Gospod vaš. Ali ovo znajte: kad bi znao domaćin u koje će vrijeme doći lupež, čuvao bi i ne bi dao potkopati uće svoje.*

4333. Šta je označeno u unutrašnjem smislu ovih reči pokazaće se iz sledećeg objašnjenja; naime, da se tu opisuje stanje kada će Stara Crkva biti odbačena, a Nova uspostavljena; da je odbacivanje Stare Crkve i podizanje Nove ono što je označeno *svršetkom vremena, i dolaskom Sina čovječijega*, i uopšte Poslednjim Sudom, što je višeputa bilo pokazano; a isto tako, da se Poslednji Sud dešavao nekoliko puta na ovoj kugli: naime, *prvi*, kada je Gospodova nebeska crkva, koja je bila Pradrevna, nestala sa prepotopcima u poplavi zala i obmana, što je u unutrašnjem smislu označeno potopom; **(2)***drugi*, kad je duhovna crkva, koja je bila posle potopa, i koja se zvala Drevna, i koja se prostirala preko većeg dela Azijskog sveta, prestala od sebe; **(3)***treći*, kada je reprezentativ crkve među Jakovljevim potomstvo bio razbijen, što se dogodilo onda kada su dest plemena odvedena u ropstvo i razasuta među nacije, i, konačno, kad je Jerusalim bio razoren i kada su se Jevreji rasuli. Pošto je tada bio svršetak vremena, posle Gospodovog dolaska, stoga se toliko mnogo toga kaže o Gospodu kod Jevanđelista o svršetku toga vremena, što se odnosi na Jevrejsku naciju, i kao što

to mnogi tumače, to se odnosi na njih i danas. Pa ipak, predmet o kome se govori u gornjim rečima posebno i naročito se odnosi na svršetak vremena koje se približava, naime, na svršetak Hrišćanske Crkve, o čemu se govori i kod Jovana u *Otkrovenju*. To će biti četvrti Poslednji Sud na ovoj kugli. Šta sadrže ove reči u stihovima 36 do 42 koji su gore navedeni, pokazaće se iz njihovog unutrašnjeg smislu, u ovome što sledi:-

4334. *A o danu tome i o času niko ne zna.* Ovo označava stanje crkve u to vreme u pogledu dobra i istine, koje stanje se neće pokazati nikome ni na zemlji ni u nebu. Jer *dan i čas* ovde ne označavaju dan i čas, nego stanje u pogledu dobra i istine. Da *vremena* u Reči označavaju stanja, vidi br. 2625,2788,2837,3254,2256; a da *dan* označava to isto, vidi br. 23,488,493,893,2788,3462,3785; otuda i *čas* označava isto, a stanje posebno. Da je to ovde stanje u pogledu dobra i istine, to je stoga što se govori o crkvi; jer dobro i istina čine rkvu. **(2)***Ni anđeli nebeski, nego samo Otac Moj sam,* označava da nebo ne zna stanje u pojedinosima crkve u pogledu dobra i istine, nego Gospod sam, niti znaju kada će crkva doći u to stanje. Da se Gospod sam ovde označava kao *Otac*, vidi br. 15,1729,2004,2005,3690; i da je Božansko Dobro u Gospodu ono što se naziva *Ocem*, a Božanska istina ono što se naziva *Sinom*, br. 2803,3703,3704,3736; oni, dakle, koji veruju da je On jedno a Sin nešto drugo, i koji ih razdvajaju jednog od drugog, oni ne poznaju Pisma. **(3)***Jer kako što je bilo prije potopa.* Ovo označava stanje pustošenja onih koji pripadaju crkvi, što se uspoređuje sa stanjem pustošenja prve ili Pradrevne Crkve; svršetak vremena ili Poslednji Sud opisuje se u Reči *potopom*. da se potopom označava poplava zla i obmana i sledstveno svršetak vremena, vidi br. 310, 660, 662, 705, 739, 790, 805, 1120. da *dani* označavaju stanje, vidi gore. **(4)***Jer kao što pred potopom jeđahu i pijahu i udavahu.* Ovo označava stanje u pogledu usvajanja zla i obmane, a otuda i povezivanje snjima. Da *jesti* označava usvajanje dobra, a *piti* usvajanje istine, vidi br. 3168, 3513 kraj, 3596; stoga, u obrnutom smislu, usvajanje zla i obmane. Da *ženiti se* označava povezivanje sa zlom, a udavati se, povezivanje s obmanom, može se videti iz onoga što je bilo rečeno i pokazano u odnosu na brak i bračnu ljubav (br. 686, 2173, 2618, 2728, 2729, 2737-2739, 2803, 3132, 3155), naime, da je to u unutrašnjem smislu povezivanje dobra i istine; ovde, međutim, u obrnutom smislu, to je povezivanje zla i obmane. Štogod

da je Gospodgovorio, pošto je Božanskom ono nije u unutrašnjem smislu kao što je u slovu. Stoga jedenje i piojenje u Svetoj večeri u duhovnom smislu ne onačava jedenje i pijeње, nego usvajanje dobra Gospodove Božanske ljubavi (br. 2165, 2177, 2187, 2343, 2359, 4364, 3478, 3735, 4211, 4217). A pošto se ovo kaže o crkvi i Gospodovom carstvu, bračno bračna veza) je povezivanje dobra ljubavi s istinom vere, pa se zbog ovog spajanja, Gospodovo carstvo u Reči naziva nebeski brak. **(5)** *Do onoga dana kad Noje uđe u kovčeg.* Ovo označava kraj prethodne crkve, i početak nove. Jer je *Nojem* označena Drevna Crkva u opšte koja je nastala posle Pra Drevne posle potopa (br. 773 i drugde); a *kovčegom*, sama crkva (br. 639). *Dan*, koji se pominje nekoliko puta u ovim stihovima, označava stanje, kao što je pokazano gore. **(6)** *I ne osjetiše dok ne dođe potop i odnese sve.* Ovo označava da ljudi u to vreme ne će znati da su poplavljeni zlima i obmanama, jer zbog zala i obman u kojima su, neće znati što je dobro ljubavi ka Gospodu, i dobro ljubavi ka blišnjemu, ni šta je istina vere, i da drugo potiče od prevog (vera potiče od ljubavi ka blišnjem), i da ona nije moguća ni kod koga osim kod onih koji žive u toj ljubavi (prema Gospodu) i ljubavi ka blišnjemu. Isto ako neće znati da onio što spasava, da je to unutrašnje, a ne spoljašnje odvojeno od unutrašnjeg. **(7)** *Tako će biti i dolazak Sina čovječijega.* Ovo označava Božansku Istinu, koju oni neće primiti. Ranije je rečeno (kod stihova 27 i 30, i u br. 2803, 2813, 3004, 3006, 3008, 3009, i 3704), da je dolazak Sina čovječijeg Božanska istina, koja će tada biti otkrivena. **(8)** *Tada će dva biti na njivi; jedan će se uzeti, drugi će se ostaviti.* Ovo označava one unutar crkve koji u dobru i one koji su unutar crkva a koji su u zlu, teda će oni koji su u dobru biti spaseni, a oni u zlu, osuđeni. da njiva označava crkvu u pogledu dobra, vidi br. 2971, 3196, 3310, 3317, 3766. **(9)** *Dvije će žene biti na žrvnjevima, jedna će se uzeti, a druga ostaviti.* Ovo označava one unutar crkve, to jest, oni koji su u osećanju (crkve) od dobra, da će oni biti spaseni; a oni unutar crkve koji su samo u istinim to jest u osećanju (istine) od zla, da će ti biti osuđeni. Da u Reči *žrvanj i mlin* imaju ovakvo značenje, videće se iz onoga što sledi sada. Iz svega ovoga sada je jasno da kakvo će stanje u crkvi biti u pogledu dobra i istine, kada crkva bude odbačena i nova usvojena.

4335. Da u Reči oni *koji melju* označavaju one u crkvi koji su u osećanju dobra, a u obrnutom smislu, one koji su u crkvi a koji su u osećanju zla, može se videti iz

sledećih odlomaka. Kod *Isaije*: *Siđi i sjedni u prah, djevojko kćeri Vavilonska, sjedi na zemlju, nema prijestolja, kćeri Haldejska; jer se ne ćeš više zvati nježna i ljupka. Uzmi žrvnje, i melji brašno, otkrij kosu svoju, izuj se, zagali goljeni, idi preko rijeka (XLVII.1,2). Kći Vavilonska* označava one kod kojih spoljašnje izgleda sveto i dobro, ali je unutrašnje oskrvnuto i zlo (br. 1182,1326); *kći Haldejska* označava one kod kojih je spoljašnje izgleda sveto i istinito, ali je unutarne oskrvnuto i lažno (br. 1368,1816); uzeti žrvanj i *mleti brašno* označava izleći stvari nauka iz istina koje su izokrenute; jer *brašno*, pošto je od pšenice ili ječma, označava istine od dobra, ali, i obrnutom smislu, istine koje oni izokreću kako bi zavodili. Kod *Jeremije*: *I učiniću da nestane među njima glasa radosna i glasa vesela, glasa ženikova i glasa nevjestina, lupe od žrvanja i svetla od žiška. I sva će ta zemlja biti pustoš i čudo (XXV.10,11). (2) I kod Jovana: I glas gudača i pjevača i svirača i trubača ne će se više čuti u tebi; i nikakav majstor ni od kakva zanata u Vavilonu ne će se više naći u tebi, i huka kamenja vodeničnog ne će se čuti u tebi; vidjelo žiškane će se više vidjeti u tebi, i glas ženika i nevjestice ne će biti čuven u tebi (Otkr. XVIII.22,23); Nikakovog majstora ni od kakovog zanata u Vavilonu ne će se naći u tebi, označava da neće biti istine; a svetlo žiška neće se vidjeti, znači da neće biti razumevanja istine. U *Plaču (Lamentaciji)*: *Sramote žene na Sionu i djevojke po gradovima Judinijem. Knezove vješaju svojim rukama, ne poštuju lica staračkoga. Mladiće uzimaju pod žrvnje, a djeca padaju pod drvima. Staraca nema više na vratima, ni mladića da pjevaju (V.11-14); mladiće uzimaju pod žrvnje (da melju),* označava izvoditi (izleći) obmane primenjivanjem istina, i na taj način ubeđivati (3) Kod *Mojsija*: *I pomrijeće svi prvenci u zemlji Egipatskoj, od prvenca Faraonova, koji šćaše sjedjeti na prijestolju njegovu, do prvenca sluškinje za žrvnjem, i od stoke što je god prvenac (Izlazak XI.5); prvenac u Egiptu* označava istine vere odvojene od dobra ljubavi ka bližnjem, koje istine postaju obmane (br. 3325); *prvenac sluškinja za žrvnjem* označava osećanje takve istine, odakle potiču obmane. Ove su stvari predstavljene ovim istorijskim pojedinostima. (4) Kod istoga: *Niko da ne uzima u zalogu žrvnja gornjega ni donjega, jer bi uzeo dušu u zalog (Zak. Ponovljeni XXIV.6);* Ovaj je zakon bio primenjivan zato što su *žrvnjem* označene stvari nauka (doktrine), a svim što se odnosi na *mlevenje*, istine stvari nauka, koje se ovde nazivaju *dušom onoga koje daje u zalog*. Jasno je da da nije bilo duhovnog značenja žrvnja i onoga što se odnosi na mlin, ovaj zakon ne bi bio proglašen, niti*

bi se reklo da je to njegova *duša*. (5) Da mlevenja povlači svoje značenje od reprezentativa koji postoje u svetu duhova, bilo mi je pokazano; jer sam video one koji kao da melju bez ikakve koristi ili cilja, a malo ili nimalo iz svoga zadovoljsva. U ovakvim slučajevima istine su lišene svog osećanja od dobra, i one se zaista pokazuju kao istine u spoljašnjem obliku; ali, pošto u njima nema unutrašnjeg, one su fantazmi (tvorevine mašte); i ako u njima postoji unutrašnje zlo, one se koriste da potvrđuju zlo, ina taj način, pošto se primenjuju za zlo, one postaju obmane.

POGLAVLJE XXXIII.

1. *A Jakov podigav oči svoje pogleda, a to Isav ide. i četiri sotine ljudi s njim, i razdijeli djecu uz Liju i uz Rahelu i uz dvije robinje.*
2. *I namjesti naprijed robinje i njihovu djecu, pa Liju i njezinu djecu za njima, a najposlije Rahelu i Josipa.*
3. *A sam prođe naprijed, i pokloni se do zemlje sedam puta dokle dođe do brata svojega.*
4. *A Isav pritrča pred nj i zagri ga i pade mu oko vrata i cjeliva ga, i obojica se zaplakaše.*
5. *I Isav podigav oči ugleda žene i djecu, pa reče: ko su ti ono? A Jakov reče: djeca, koju Bog milostivo dariva sluzi tvojemu.*
6. *I pristupiše robinje s djecom svojom, i pokloniše se.*
7. *Po tom pristupi i Lija i djecanjezina, i pokloniše se; a naposlije pristupi Josip i Rahela, i pokloniše se.*
8. *A Isav reče: šta će ti čitava vojska ona koju sretoh? A on reče: da nađem milost pred gospodarom svojim.*
9. *A Isav reče: ima, brate, u mene dosta; neka tebo što je tvoje.*

10. *A Jakov reče: ne, ako sam našao milost pred tobom, primi dar iz moje ruke, jer vidjeh lice tvoje kao da vidjeh lice Božje, tako si me lijepo dočekaao.*
11. *Primi dar moj, koji ti je doveden; jer me je obilato nagradio Bog i imam svega. I navali na nj, te primi.*
12. *Poslije reče Isav: hajde da idemo, ići ću i ja s tobom.*
13. *A Jakov reče: zna gospodar moj da su ova djeca nejaka, i imam ovaca i krava dojljica, pa ako ih ustjeram jedan dan, poginuće mi sve stado.*
14. *Nego neka gospodar moj ide pred slugom svojim, a ja ću polako ići koliko mogu djeca i stoka, dokle dođem gospodaru svojem u Seir.*
15. *A Isav reče: a ono da ti ostavim nekoliko ljudi što su sa mnom. A on reče: na šta? daj da nađem milost pred gospodarom svojim.*
16. *I tako vrati se Isav isti dan putom svojim u Seir.*
17. *A Jakov otide u Sokot, i ondje načini sebi kuću a stoci svojoj načini staje; za to nazva ono mjesto Sokot.*
18. *Poslije dođe Jakov zdravo u grad Seir u zemlji Hananskoj, vrativ se iz Padam-Arama, i namjesti se prema gradu.*
19. *I kupi komad zemlje, gdje razape šator svoj, od sinova Hemora oca Sihemova za sto novaca.*
20. *I načini ondje žrtvenik, i nazva ga: Silni Bog Izrailjev.*

SADRŽAJ.

4336. Predmet o kome se ovde govori u unutrašnjem smislu je povezivanje (spajanje) Božanskog dobra prirodnog, koje je *Isav*. sa dobrom istine, koje je *Jakov*, stoga, o potčinjavanju potonjeg, i njegovom uvođenju u Božansko dobro prirodno. Opisuje se proces kojim je ovo izvedeno. Na kraju, govori se o sticanju unutarnjih istina.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

4337. U prethodnim poglavljima, gde se govorilo o *Jakovu*, predmet koji se razmatrao bilo je sticanje istine u prirodnom, koje sticanje služi tome, da se ova istina poveže s dobrom; jer sva istina ima ovo kao cilj. *Jakov*, u unutrašnjem smislu, je ova istina, a *Isav* je dobro s kojim istina treba da se poveže. Pre povezivanja, istina izgleda da je na prvome mestu; ali posle povezivanja, dobro je na prvome mestu (vidi br. 3539,3548,3556,3563,3570,3576,3603,3701,3995). A to je ono što je označeno Isakovim proročanstvom *Isavu: Od mača svojega ćeš živjeti, i brata ćeš svojega služiti; i ali će doći vrijeme da zbačiš jaram njegov sa vrata svojega (Postanje XXVII.40)*. O ovome se stanju govori u ovome poglavlju. To je zašto *Jakov*, u ovom poglavlju, naziva *Isava gospodarem*, a sebe *slugom* (stihovi 5,8,13,14) **(2)** Neka se zna da *Jakov* odve predstavlja dobro istine (prim. prev. dobro koje se stiče primenom istine u životu) Ali viđeno u sebi, dobro istine je samo istina; jer sve dok je istina samo u memoriji, ona se naziva istinom; ali kad je u volji a otuda i u delu, naziva se dobro istine; jer to je činiti istinu. Što god proizlazi od volje, naziva se dobro; jer suština volje je ljubav i osećanje (te ljubavi), kao i sve ono što se rai od ljubavi i njebnog osećanja, naziva se dobrom. Niti se ova istina može povezati s dobrom koje utiče preko unutrašnjeg čoveka a koje je po preklju Božansko (koje je ovde predstavljeno *Isavom*), osim ako je istina u volji i delu, tjo jest, osim ako je dobro istine. Jer dobro koje utiče (uliva se) preko unutrašnjeg čoveka a koje je po poreklu Božansko, utiče u volju, i tu se susreće s dobro istine koje je tu ušlo preko spoljašnjeg čoveka.

4338. Stihovi 1-3. *A Jakov podigav oči svoje pogleda, a to Isav ide, i četiri stotine ljudi s njim. I razdijeli djecu uz Liju i uz Rahelu i uz dvije robinje. I namjesti naprijed robinje i njihovu djecu, pa Liju i njezinu djecu za njima, a najposlije Rahelu i Josipa. A sam prođe naprijed, i pokloni se do zemlj sedam puta dokle dođe do brata svojega. A Jakov podigav oči svoje pogleda, označava opažanje i primenu dobra od istine, što je Jakov; a to Isav ide, označava Božansko dobro prirodno; i četiri stotine ljudi s njim, označava stanje; i razdijeli djecu uz Liju, označava raspored spoljašnjih istina podosećanjem; i uz Rahelu, označava raspored unutarnjih istina*

pod njihovim osećanjem; *i robinje i njihovu djecu*, označava pod osećanjem stvari koje služe ovim osećanjima; *pa namjesti robinje i njihovu djecu naprijed, a Liju i njezinu djecu poslije, a najposlije Rahelu i Josipa*, označava red opštih stvari u kojem su i ostali, *a on sam prođe naprijed*, označava univerzalno, to jest, sve stvari; *i pokloni se do zemlje sedam puta*, označava potčinjenost svih stvari; *dokle dođe do brata svojega*, označava povezanost dobra od istine, koje je *Jakov*.

4339. Stih 1. *A Jakov podigav oči svoje pogleda*. Da ovo označava opažanje i primenjivanje dobra od istine, što je Jakov, vidi se iz značenja *podigav oči svoje pogleda*, što je opažanje i primenjivanje. Jer *podignuti oči* je spoljašnje koje korespondira uzdizanju uma. što je unutrašnjem; sledstveno to je opažanje; pa stoga *pogledati* korespondira primenjivanju. (Da *Jakov* ovde reprezentuje dobro od istine, može se videti gore, br. 4337).

4340. *A to Isav ide*. Da ovo označava Božansko dobro prirodno, vidi se iz reprezentacije *Isava*, što je Božansko dobro u Prirodnom (vidi br. 3576).

4341. *I četiri stotine ljudi s njim*. Da ovo označava stanje, ovde stanje povezanosti Božanskog dobra s istinom u Prirodnom, to je zato što je ovo povezivanje ono o čemu se radi. *Četiri stotine* u Reči označava stanje i trajanje iskušenja (br. 1847,2959,2966); a pošto se povezivanje dobra s istinom osvaruje preko iskušenja, to se ovde misli na iskušenja. (Da se dobra spajaju s istinama preko iskušenja, vidi br. 2272,3318; a da iskušenja dolaze onda kada dobro počne da zauzima prvo mesto, br. 4248,4249; kao i to. da je sjedinjenje Gospodove Božanske suštine sa Njegovom Ljudsom suštinom ostvareno preko iskušenja, br. 1737) **(2)** Dobro samo koje treba da se poveže s istinom ne iskušava se, nego istina. I štaviše, istina se ne iskušava dobrom, nego obmanama i zlima, kao i zabludama i iluzijama i njihovim osećanjima, koje prijanjaju uz istinu u Prirodnom. Jer kad dobro utiče (kad se uliva), što ide unutrašnjim putem, ili preko unutrašnjeg racionalnog čoveka, ideje prirodnog čoveka, oblikovane obmanama čula i iluzijama, ne mogu da podnesu njihovu približavanje, jer se ne slažu s njima, te otuda dolazi do teskobe u Prirodnom, i do iskušenja. To su stvari koje se opisuju u ovome poglavlju, u unutrašnjem smislu, Jakovljevim strahom i teskobom, a onda (se opiuje) i stanje potčinjenosti i poniznosti, kada je Isav došao sa četiri stotine

ljudi; jer se njihovo povezivanje ostvaruje samo na taj način. Iz ovoga se vidi da se sa *četiri stotine ljudi* označava stanje iskušenja; sa *četiri stotine*, to stanje samo, a *ljudima*, racionalne istine koje se povezuju s dobrom kada ono utiče (kad se uliva u) u Prirodno. (Da se *ljudima* označavaju intelektualne i racionalne stvari, može se videti br. 265,749,1007,3134) (3) Ali ove stvari su zatamnjene kod čoveka, jer kada je u telu, razlika između Racionalnog i Prirodnog se ne pokazuje – nikako onima koji se nisu preporodili, a vrlo malo onima koji su preporođeni. Jer oni ne razmišljaju o tome, niti se brinu za to, jer je znanje o unutrašnjim stvarima čoveka skoro nestalo, dok je u stara vremena ono bilo zbir i supstancija kod ljudi unutar crkve. Međutim, ove stvari se donekle pokazuju iz onoga što je pokazano o Racionalnom i njegovom influksu u Prirodno, naime, da se Prirodno preporuča pomoću Racionalnog (br. 3286, 3288). Ove istine, koje utiču s dobrom od Racionalnog u Prirodno, one su, u unutrašnjem smislu, označene sa *četiri stotine ljudi koji su bili s Isavom*.

4342. *I razdijeli djecu uz Liju.* da ovo označava raspoređivanje spoljašnjih isina pod njihovim osećanjima, vidi se iz značenja razdijeliti u, što je raspoređivanje; iz značenja djece, ili sinova, što su istine (vidi br. 489,491,533,1147,2623,3373); i iz reprezentacije Lije, što je osećanje spoljašnje istine (vidi br. 3793,3819). Otuda djeca ili sinovi ovde označavaju istine spoljašnjih osećanja, sledstveno spoljašnje istine. Za one se istine kaže da su spoljašnje koje su čulne istine, to jest, ne koje utiču neposredno iz sveta preko telesnih čula. Ali unutrašnje istine, koje su označene Rahelinom djecom, su one koje su unutra u Šrirodnom, i koje su na pogledu Racionalnog, uz koje zablude i iluzije ne prijanjaju s takvom silom kao što prijanjaju uz čulne istine. Jer što unutrašnje istine više ulaze, to se više čiste od svetskih i zemaljskih stvari.

4343. *I uz Rahelu.* Da ovo označava raspoređivanje unutrašnjih istina pod njihovim osećanjem, vidi se iz reprezentacije *Rahele*, što je osećanje unutrašnje istine (vidi br. 3758,3782,3793,3819). Otuda njena *djeca ili sinovi* ovde označavaju unutrašnje istine. (O unutrašnjim istinama vidi šta je rečeno gore, br. 4342),

4344. *I uz robinje.* Da ovo označava da je to bilo pod osećanjem stvari koje su korisne onim osećanjima, vidi se iz značenja *robinja*, što su osećanja za znanja i

spoznaje (br. 1895,2567,3835,3849), a što su sredstva koja služe za povezivanje spoljašnjeg i unutrašnjeg čoveka (vidi br. 3913,1917); i iz reprezentacije Zilfe i Bile, koje su ovde *robinje*, što su spoljna osećanja koja služe kao sredstva (br. 3849,3931)

4345. Stih 2. *I namjesti naprijed robinje i njihovu djecu, pa Liju i njezinu djecu za njima, a najposlije Rahelu i Josipa. Da ovo označava red od više opštih stvari u kojima su bili svi ostali, može se videti iz onoga što je gore rečeno o značenju robinja, Lije, Rahele, i njihove djece – naime, da robinje označavaju osećanja za znanja i spoznaje; Lija, osećanje spoljne istine; a Rahela, osećanje unutarnje istine. Osećanja za znanja i za spoznaje same su stvari od kojih i u kojima su istine. Osećanje spoljne istine sledi iz ovoga, i ono je više unutarnje: a osećanje unutarnje istine je još više unutarnje. Što su više spoljna, to su više opšta i relativno, ona se nazivaju pojedinostima i posebnostima. (2) U pogledu opštih stvari, slučaj je ovakav: nazivju se opštim zato što su sastavljene od pojedinih unutar ovih. Opšte, odvojeno od pojedinog, nije opšte. Slučaj je kao odnos celine i njenih delova. Celina se ne može nazivati celinom osim ako ima delove; jer se celina sastoji od delova. jer u prirodi stvari nema ničega što ne potiče i što ne opstoji od drugih stvari; ono što nastaje i opstaje od drugih stvari naziva se opštim, a stvari od se nešto sastoji i od kojih opstoji, za njih se kaže da su posebnosti (pojedinsti). Vanjske su stvari su one koje se sastoje od unutrašnjih, pa stoga su relativno opšte. Slučaj s čovekom i njegovim sposobnostima je da što su one više spoljne, to su više opšte; jer se sastoje od stvari više unutarnjih, a ove od najdubljih stvari u redu. (3) Telo samo, i stvari tela, kao one koje se nazivaju spoljnim čulima i pokretima, su relativno više opšte. Prirodni um i stvari ovoga uma su manje opšte, jer su više unutarnje, i, relativno, nazivaju se posebnosti. Ali racionalni um i stvariovoga uma su još više unutarnje i relativno su pojedinačne. Ovo postaje sasvim jasno kad čovek odloži telo i postane duh; jer mu se tada pokazuje da njegove telesne stvari nisu bile ništa osim same opšte stvari njegovoga duha, i da su telesne stvari postojale i opstojale od stvari njegovog duha; na taj način, da su stvari duha bile relativno pojedinačne. A kada isti duh postane anđeo (to jest, kada se uzdigne u nebo), postaje mu jasno da iste stvari koje je video pre toga i oseća u opšte, i tako kao u tami, on ih tada vidi i oseća*

posebno i jasno: jer on tada vidi i oseća bezbroj stvari koje je pre toga video i osećao kao jednu (stvar). **(4)** Sve je ovo isto tako jasno čoveku dok živi u telu – stvari koje vidi i oseća u detinjstvu su same opšte, ali one koje vidi i oseća u kasnijem detinjstvu i mladosti su pojedinosti ovih opštih; a one koje vidi i oseća u odraslom dobu, su posebnosti ovih pojedinosti. Jer kako čovek postaje stariji, on usauđuje pojedinosti u opšte stvari detinjstva, i, kasnije, posebnosti u ove pojedinosti. Jer on napreduje postupno prema unutarnjim stvarima, i ispunjava opšte s pojedinačnim stvarima, a pojedinačne s osobitim. Iz ovoga se sada vidi na šta se misli pod *redom od opštih u kojima su bile sve ostale*, što je označeno njegovim nameštanjem robinja i njihove dece ispred, a Lije i njene dece iza, a Rahele i Josipa i njene dece najposle. **(5)** Sa čovekom, kada se preporađa ili, što je isto, kada se istine u njemu povežu s dobrom, slučaj je sličan, i to je predmet ovde o kojemu je govori. Opšta osećanja s njihovim istinama (koja su ovde *robinje i njihova deca*, to jest, one su stvari koje su relativno pojedinačne (koje su ovde *Lija i njena djeca*); i najposle one stvari još više opšte, to jest, one koje su relativno pojedinačne (koje su ovde *Lija i njena djeca*); i na kraju, one još manje opšte, to jest, one koje su relativno pojedinačne (koje su ovde *Rahela i Josip*). Jer tada čovek kao da na neki način prolazi kroz doba, prvo je njegovo detinjstvo, tada kasno detinjstvo i mladost, a na kraju zrelo doba.

4346. Stih 3.A *on sam prođe naprijed*. Da ovo označava univerzalno, to jest sve stvari, vidi se iz reprezentacije Jakova, koji je *on sam*, a to je dobro od istine, to jest, istina u volji i činu (vidi br. 4337). Dobro od istine je univerzalno svih stvari; stoga što mu (univerzalnom) pripadaju opšte, pojedinačne, i posebne stvari o kojim je gore bilo reči, jer su one u njemu.

4347. *Pokloni se do zemlje sedam puta*. Da ovo označava potčinjavanje svih stvari, vidi se iz značenja *pokloniti se do zemlje*, što je rezultat poniznosti (br. 2153), to jest, potčinjenosti. Najveći sepen potčinjenosti je označen sa *sedam puta*, a potčinjavanje svih stvari sa *Jakov se pokloni*; jer Jakov predstavlja univerzalno svih stvari, kao što je rečeno gore (br. 4346) **(2)** Što je tiče poniznosti i potčinjenosti, malo ljudi zna zašto ove treba da postoje pred Božanskim kada je čovek u bogoštovanju (kada je u molitvi?); pa stoga ne znaju ni šta su efekti (bogoštovanja). Oni koji nemaju znanja o unutarnjim stvarima, mora da veruju da

Božansko (Bog) želi čovekovu poniznost i potčinjenost, kao što to želi čovek kojim vlada želja za slavom; sledstveno, da Božansko želi slavu iz toga, i da na njega utiče slava koju Mu čovek pripisuje. Božansko (Bog) nema nikakve želje za slavom; jer kakvu slavi prima Božansko (Bog) od čoveka? Nego On želi poniznost i potčinjenost ne sebe radi, nego čoveka radi. Jer kad je čovek u poniznosti i u potčinjenosti, on odbacuje zlo i obmanu koji su u njemu (br. 2327,2423,3994), i tako ih odstranjuje; a kada ih odstrani, tada Božansko utiče (uliva se) s dobrom i s istinom. To svak može da zna po sebi. Onaj koji je naduvenog uma (koji je umišljen), taj voli samoga sebe, i on ne samo da sebe vidi iznad drugih, nego ne ceni ništa Božansko, te stoga odbacuje influks dobra, pa stoga odbacuje i povezivanje dobra s istinama. Ovo je pravi razlog za čovekovu poniznost pred Božanskim (pred Bogom). **(3)** Otuda je jasno da se dobro ne može spojiti s istinama, a to znači da se čovek ne može preporoditi, ukoliko se ne ponizi i ne potčini. Poniznost i potčinjenost se odnose na istine, jer se istine ulivaju preko spoljašnjeg čoveka, a dobro preko unutrašnjeg; a ono što se uliva preko spoljašnjeg čoveka praćeno je obmanama s osećanjem za njih; međutim, kod onih kod kojih se istine ulivaju preko unutrašnjeg čoveka, nije ako, jer tu se Božansko (Bog) uliva (utiče) preko ovoga, i sreće se s istinama, da bi se (istine) povezale (s dobrom). Iz ovoga je sada jasno na šta se misli pod potčinjavanjem svega, što je označeno *Jakovljevim klanjanjem do zemlje sedam puta dokle dođe do brata svojega*.

4348. *Dokle dođe do brata svojega*. Da ovo označava povezivanje sa strane dobra od istine, koje je *Jakov*, vidi se iz značenja *dođe do (približi se)*, što je povezati se; iz reprezentacije *Isava*, koji je ovde brat, što je Božansko dobro u Prirodnom (vidi gore, br. 4337), i iz reprezentacije *Jakova*, što je dobro od istine (vidi br. 4337). Kako stoje ove stvari, bilo je objašnjeno gore (br. 4347).

4349. Stih 4. *A Isav pritrča preda nj i zagrlj ga i pade mu oko vrata i cjeliva ga, i obojica zaplakaše. Isav pritrča preda nj, označava prvo povezivanje kroz ljubav; i pade mu oko vrata, drugo povezivanje svih stvari u tome univerzalnom; i cjeliva ga, označava unutarnje povezivanje iz ljubavi; i obojica zaplakaše, označava efekat.*

4350. Isav pritrča preda nj. Da ovo označava influks Božanskog dobra prirodnog, vidi se iz značenja *pritrčati preda nj*, što je influks: i iz reprezentacije Isava, što je Božansko dobro prirodno (vi br. 4337,4340); da *pritrča pred nj* ovde označava influks, je stoga što se Božansko dobro uliva preko unutrašnjeg čoveka, i dolazi da sretnu istinu koja je bila usađena preko spoljašnjeg čoveka, kako bi se povezali. Isto je jasno i iz onoga što sledi; naime, da ga je zagrlio, pao mu oko vrata, i celivao ga: čime se, kao što će se videti, označava povezivanje kroz ljubav.

4351. *I zagrlji ga.* Da ovo označava prvo povezivanje iz ljubavi, jasno je iz značenja *zagrliti*, što je osećanje (vidi br. 3807). A pošto osećanje pripada ljubavi, a ljuvav teži povezivanju, to je stoga ovime označeno povezivanje iz ljubavi. Da je to bilo prvo povezivanje iz ljubavi, što se vidi iz toga što mu je pao oko vrata, i onda ga je celivao, što označava bliže i više unutrašnje povezivanje iz ljubavi. Da je grljenje efekat koji sledi iz povezanosti iz ljubavi, jasno je bez daljeg objašnjenja, a grljenje označava to povezivanje; jer stvari koje su u unutrašnjem smislu, predstavljene su u Reči spoljašnjim stvarima.

4352. *I pade mu oko (njegovog) vrata.* Da ovo označava drugo povezivanje svih stvari u tome univerzalnom, vidi se iz značenja *pasti oko vrata*, što je bliže povezivanje, jer je uži zagrljaj. Pored toga, vrat, u unutrašnjem smislu, označava influks i komunikaciju unutrašnjeg i spoljnog, pa otuda i povezivanje (vidi br. 3542,3603). Da to označava povezivanje svih stvari, ili povezivanje sa svim stvarima u tome univerzalnom, to je zato što Jakov, na koga se odnosi *njegovog*, označava univerzalno svih stvari u pogledu istina (br. 4346). **(2)** Ovde se opisuje povezivanje dobra s istinama u Prirodnom; a to ide ovako: dobro se uliva preko unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg, i tu se povezuje s istinama koje su usađene preko spoljašnjeg (čoveka). jer dobro koje se uliva preko unutrašnjeg pripada ljubavi, jer nema duhovnog i nebeskog dobra koje ne pripada ljubavi; ono potiče iz nje, i otuda se naziva dobrom kod čoveka. Sama ljubav koja je u dobru i kod dobra, to je ono što povezuje; da nema ljubavi unutar (dobra), ne bi bilo moguće bilo kakvo povezivanje; jer ljubav nije ništa drugo nego duhovna povezanost, jer se ona ostvaruje preko toga. Ta ljubav ne dolazi ni iz kojeg drugog izvora nego od Gospoda; jer On je izvor i poreklo sve nebeske i duhovne ljubavi, stoga i sveg dobra od nje. Ta ljubav je dvostruka, nebeska i duhovna. Nebeska ljubav je ljubav

prema Gospodu, a duhovna ljubav je ljubav prema bližnjemu, koja se naziva milosrđe (charitas). Ovo su ljubavi iz kojih potiče svo nebesko i duhovno dobro, koja se dobra povezuju s istinama nazvanim istinama vere; jer istine vere bez ljubavi samo su reči bez života; ali preko ljubavi, i tako preko povezivanja s dobrom ljubavi, one primaju život. Iz ovoga se vidi da nema vere u onima koji nisu u dobru ljubavi, i da je vera onakva kakva je ljubav. **(3)** I pošto postoji vera samo kod onih koji su u dobru ljubavi (koji su dobri iz ljubavi prema dobru), stoga samo kod njih postoji pouzdanje (da će biti spaseni?). Kod onih koji nisu u ljubavi i milosrđu, pouzdanje je lažno, to jest, ono je kao ono koje je moguće kod đavolskih duhova kada su u strahu i teskobi (da će biti odbačeni?), ili kada su ulažnom ubeđenju (da će biti spaseni?), na šta ih navodi ljubav prema sebi i svetlu. Ali zato što su u naše dane ljudi poverovali da vera spasava bez dela ljubavi ka bližnjem, iako vide kao iz daljine da istine vere ne mogu da ih spasu, jer i zli duhovi ih imaju (istine vere?), to stoga priznaju pouzdanje i poverenje (da će biti spaseni), i to nazivaju verom, ne znajući šta je to, i znajući da je ona moguća i kod zlih ljudi, i da nema duhovnog pouzdanja (uspasenje) osim onoga koje se uliva preko dobra ljubavi i milosrđa; a ne onda kad je čovek u strahu i teskobi, ili kada to veruje iz ljubavi prema sebi i svetlu, nego kada je slobodan (duhovno); i da toga pouzdanja nema osim kod onih kod kojih je dobro povezano s istinama, i koje je dobro uhvatilo korena tokom života, a ne u bolesti, u nevoljama, u životnim opasnostima i na smrti. Kad bi ovakvo pouzdanje i poverenje, koje se često vidi kad je čovek prisiljen spoljnim okolnostima, kad bi ono moglo da spasava, svi bi smrtnici bili spaseni; jer se u ovakvo pouzdanje može čovek lako dovesti; zaista, nema nikoga kome Gospod ne želi da bude spasen. Asli o pouzdanju, ili poverenju, koje se naziva verom, šta je to, i kakvo je, i kod koga postoji – biće govora, po Gospodovoj Božanskoj milosti, na drugome mestu.

4353. *I cjeliva ga.* Da ovo označava unutarnja povezivanja iz ljubavi, jasno je iz značenja *cjelivati*, što je povezanost iz ljubavi (vidi br. 3573,574,4215); ovde, označava unutarnju povezanost; u ovome stihu, povezanost Božanskog dobra koje pripada Prirodnom, koje je *Isav*, s istinom koja je *Jakov*, je predmet o kome se govori na opšti način; ali u onome što sledi, ova povezanost se razmatra na poseban način. U pogledu same povezanosti, ona sačinjava preporod kod čoveka;

jer se čovek preporuča preko istina koje se kod njega povezuju s dobrom, to jest, preko onoga što pripada veri, što se povezuje s onim što pripada milosrđu (charitasu); a to je proces se u celini opisuje u onome što sledi. Doista se govori o Gospodu –kako je Svoje Prirodno učinio Božanskim, stoga i kako je sjedinio Božansko dobro s istinom u Prirodnom; a pošto je čovekov preporod slika Gospodove glorifikacije (br. 3138,3212,3296,3490), i o ovome se govori u isto vreme u unutrašnjem smislu. A pošto čovek može da ima ideju o preporučanju, ali ne tako potpunu ideju o Gospodovoj glorifikaciji, to je ovo potonje može ilustrovati pređašnjim. **(2)** Jasno je iz onoga što je već objašnjeno, da povezivanje dobra s istinama, kojim se izvodi preporod, postaje sve više unutarnje; to jest, istine se na sve dublji način povezuju s dobrom. Jer je cilj preporoda da se unutrašnji čovek poveže sa spoljašnjim, to jest, da se Duhovno, uz pomoć Racionalnog, poveže sa Prirodnim: bez njihove povezanosti ne može da dođe do novog rođenja. Niti se pak ova povezanost može izvesti dok se dobro ne počne povezivati s istinama u Prirodnom; jer Prirodno mora da bude ravan (platforma?), a ono što je u Prirodnom treba da korespondira (da bude saobrazno). Ovo je razlog da, dok se Prirodno postupno preporuča, povezanost dobra s istinama postaje dublja. Jer se Duhovno prvo povezuje s najdubljim stvarima u Prirodnom, a tada pomoću ovoga, s onim stvarima koje su više spolja. Niti se čovekovo unutrašnje može povezati s njegovim spoljašnjim, osim kad istina u spoljašnjem postane dobro od istine, to jest, postane istina u volji i delu (br. 4337); jer tada po prvi put mogu da se povežu, jer Gospod utiče kod čoveka preko njegovog unutrašnjeg čoveka i, u stvari, preko dobra u njemu. Dobro u unutrašnjem čoveku može se povezati s dobrom u spoljašnjem čoveku, ali ne može dobro s istinom neposredno. **(3)** Iz ovoga je očito da istina u čoveku mora prvo da postane istina u volji i u delu, to jest, dobro istine treba da se ostvari u isto vreme kada dođe do povezanosti Racionalnog sa Prirodnim, ili unutrašnjeg čoveka sa spoljašnjim. Ali kako istina postaje dobro od istine, biće jasno svakome ko na to obrati pažnju. Sva Božanska istina se odnosi na ove dve zapovesti, naime, voleti Boga iznad svega, a bližnjega kao samoga sebe. Od ovih zapovesti i radi ovih zapovesti zavise sve istine, i kojima sve istine teže, na bliži ili udaljeniji način. Stoga, kada se istine pretvore u delo, one se usađuju u njihov početak i u njihov cilj, a to je ljubav prema bližnjemu i ljubav prema Gospodu, te na taj način istina postaje dobro, što

se naziva dobro istine (dobro od istine); a kada dođe do ovoga, tada se (dobro istine?) može povezati s unutrašnjim čovekom, koja povezanost postaje sve više unutarnja, i to onoliko koliko se istine dublje usađuju u ovo dobro.; jer ono što čovek radi iz razuma, on to na kraju čini iz volje, i na kraju to po navici postaje njegovo; i tadase usađuje u njegovog racionalnog ili unutrašnjeg čoveka. A kada se usadi, čovek ne čini dobra od istine nego od dobra; jer tada on počne da opaža u tome neku blaženost, i nešto što dolazi iz neba. Ovo kod njega ostaje posle smrti, i pomoću toga Gospod ga uzdiže u nebo.

4354. *I obojica se zaplakaše.* Da ovo označava efekat (znak, učinak), vidi se iz značenja *plača*, što je znak žaljenja, i znak radosti (vidi br. 3801); ovde, to je znak radosti zbog povezivanja dobra s istinama preko ljubavi.

4355. Stihovi 5-7. *A Isav podigav oči ugleda žene i djecu, pa reče: ko su ti ono? A Jakov reče: djeca, koju Bog milostivo dariva sluzi tvojemu. I pristupiše robinje s djecom svojom i pokloniše se. Po tom pristupi i Lija s djecom svojom, i pokloniše se; a najposlije pristupi Josip i Rahela, i pokloniše se. I on podigav oči, označava opažanje; i ugleda žene i djecu, označava opažanje osećanja istine i onih istina koje pripadaju opažanju; i reče; ko su ti ovo? označava priznavanje. A on (Jakov) reče: djeca koju je Bog milostivo dao sluzi tvojemu, označava istine od Božanskog Proviđenja. I pristupiše robinje sa djecom, i pokloniše se, označava čulne reči-znanja i njihove istine, i njihovou potčinjenost. I Lija sa djecom pristupi, i pokloniše se, označava osećanje istine vere u pogledu spoljnih stvari, i njihove istine, i njihovo uvođenje putem potčinjenosti; najposlije pristupi Josip i Rahela, i pokloniše se, označava osećanje istine vere u pogledu unutarnjih stvari, i njihovo uvođenje preko potčinjenosti.*

4356. Stih 5. *I on podigav oči.* Da ovo označava opažanje, vidi se iz značenja *podigav oči*, što je opažanje (vidi br. 4083,4339).

4357. *I ugleda žene i djecu.* Da ovo označava opažanje osećanja istina i opažanje istina koje pripadaju osećanjima, jasno je iz značenja *žene* – ovde, robinje Lijine i Raheline, koje su osećanja istine (vidi br. 3758,3782,3793,3819,4344); i iz značenja *djece ili sinova*, što su istine (br. 489,491,533,1147,2623,3373) – ovde, istine koje pripadaju osećanjima.

4358. *I reče: Ko su ti ovo?* Da ovo označava priznavanje, može se videti po tome što pitanja u smislu slova nisu pitanja u najvišem smislu; jer Gospod, o kome se govori u najvišem smislu, nema potreba da ispituje čoveka, jer On zna sve stavri kako u opštem tako i u posebnom. Otuda ovo pitanje, *Ko su ti ovo?* označava priznavanje. je je Isavom predstavljen Gospod u pogledu Božanskog dobra prirodnog, a Božansko dobro odmah priznaje istine koje povezuje sa sobom. I štaviše, svo dobro to čini: jer dobro ne može da postoji bez onoga što ono nativa istinama, niti istine bez onoga što one nazivaju dobrom. Oni se prirodno povezuju; ali kakvo je dobro, takve su i istine s kojima se ono povezuje. Dobro je to koje ih priznaje, i usvaja kao muž svoju ženu; jer povezanost dobra s istinama je, u duhovnom smislu, brak (vidi br. 2508,2618). (Da dobro priznaje svoju vlastitu istinu, a istina svoje vlastito dobro, i da se oni povezuju, vidi br. 3101,3102,3161,3179,3180).

4359. *I on reče: djeca koju Bog milostivo daje sluzi tvojemu.* Da ovo označava istine iz Božanskog Proviđenja, vidi se iz značenja *djece, ili sinova*, što su istine (vidi gore, br. 4357); i iz značenja reči *koje Bog daje milostivo*, što je iz Božanskog Proviđenja; jer što god Bog daje, u skladu je s Njegovim Proviđenjem.

4360. Stih 6. *I pristupiše robinje s djecom svojom, i pokloniše se.* Da ovo označava čulne reči-znanja i njihove istine, i njihovu potčinjenost, vidi se iz značenja *robinja*, što su osećanja reči-znanja i spoznaja koje pripadaju spoljašnjem čoveku (vidi gore br. 4344), stoga čulne reči-znanja (o kojima niže); iz značenja *djece ili sinova*, što su istine (o kojima gore, br. 4357); i iz značenja *pokloniti se*, što je potčinjenost. Čulne reči-znanja označena *robinjama* su reči-znanja spoljnih stvari, koje pripadaju svetu, pa su stoga najopštije (br. 4345), i to su one koje ulaze neposredno preko spoljašnjih čula, i koje se opažaju samim čulom. Sva mala deca imaju ovakvo opažanje; i šta više, ona (ova opažanja) služe kao planovi (platforme) za spoznaje duhovnih stvari; jer se duhovne stvari zasnivaju na prirodnim, i njima su predstavljene. Kako se istine povezuju s dobrom u skladu s redom, počevši od onih koje su više opšte (kao što je gore pokazano, br. 4345), stoga se ovde pominje da su se *robinje i njihov as deca poklonili*, to jest, da su se potčinili prvi.

4361. Stih 7. *Po tom pristupi i Lija i djeca njezina, i pokloniše se.* Da ovo označava osećanje istine vere u odnosu na spoljašnje stvari, i njihove istine, i njihovo uvođenje preko potčinjavanja, vidi se iz reprezentacije *Lije*, što je osećanje spoljašnje istine (vidi br. 3793,3819), stoga, osećanje istine koja pripada veri u odnosu na spoljašnje stvari; iz značenja *djece ili sinova*, što su istine (vidi gore), i iz značenja *pokloniti se*, što je potčinjenost – to jest, uvođenje kroz potčinjenost u Božansko dobro prirodno koje je predstavljeno Isavom.

4362. *A najposlije pristupi Josip i Rahela, i pokloniše se.* Da ovo označava osećanja istine koja pripada veri u odnosu na unutrašnje stvari, i njihovo uvođenje preko potčinjenosti, vidi se iz reprezentacije *Josipa*, što je nebesko-duhovno (vidi br. 4286); iz reprezentacije *Rahele*, što je osećanje unutrašnje istine (br. 3758, 3782, 3793, 3819), i iz značenja *pokloniti se*, što je uvođenje preko potčinjavanja (vidi gore, br. 4361). Kakav je slučaj s ovim stvarima, bilo je obašnjeno gore kod stiha 2.

4363. Stihovi 8-11. *A Isav reče: šta će ti čitava vojska koju sretoh? A on reče: da nađem milost pred gospodarom svojim. A Isav reče: ima, brate. u menedosta; neka tebi što je tvoje. A Jakov reče: ne; ako sam našao milost pred tobom, primi dar iz moje ruke, jer vidjeh lice tvoje kao da vidjeh lice Božje, tako si me lijepo dočekaao. Primi dar moj, koji ti je doveden; jer me je obilato nagradio Bog i imam svega. I navali na nj, i primi. A on reče: šta će ti čitava vojska koju sretoh?* označava posebne (specifične) stvari koje su od onih (osećanja); *a on reče: da nađem milost pred gospodarom svojim*, označava uvođenje koje je prijatno; *a Isav reče: ima, brate, u mene dosta; neka tebi što je tvoje*, označava prećutno prihvatanje, kako bi mogao da se ulagodi osećanjem dobra od istine. *A Jakov reče: Ne, molim*, označava prvi početak osećanja; *ako sam našao milost pred tobom, primi dar iz ruke moje*, označava uzajamnost osećanja kako bi se na taj način ulagivao (dopao); *jer vidjeh lice tvoje kao da vidjeh lice Božje, tako si me lijepo primio*, označava samo osećanje u opažanju sa kojim su se uzajamno ulagivali. *Primi dar (blagoslov) moj, koji ti je doveden (prinesen)*, označava Božanske stvari koje su trebale da je pripoje Božanskom dobru prirodnom; *jer me je obolilato nagradio Bog*, označava da je to od Proviđenja; *i imam svega*, označava da ima Njegovo duhovno bogatstvo; *i navali nanj, i primi*, označava da je ovo osećanje uvedeno od dobra istine pomoću osećanja koje je nadahnuto Božanskim dobrom.

4364. Stih 8. *A Isav reče: šta će ti čitava vojska koju sam sreo? A on reče: da nađem milost pred gospodarom svojim.* Da ovo označava specifične stvari koje pripadaju onim osećanjima, vidi se iz značenja *ovdevojske*, što su specifične stvari; jer to su one koje su nabrojane u prethodnom poglavlju (sihovi 14,15), naime, dvesta koza i dvadeset jaraca, dvesta ovaca i dvadeset ovnova, tridest kamila dojilica, četrdeset junica i deset volova, dvadeset magarica s deset magaradi; kojima su označena dobra i istine kod stvari koje im služe, i kroz koje može da dođe do uvođenja (vidi br. 4263,4264), a to su specifične stvari. Specifične stvari na koje se ovde misli, samo su potvrđivanja da su isine istinite, a i da su dobra dobra. One prate čovekove misli i osećanja, to jest, one stvari koje on zna i koje voli, i zbog kojih on podržava i potvrđuje daje nešto tako. Pokloni u crkvi u staro vreme koji su davani carevima i sveštenicima bile su ovakve (specifične) stvari. Dobro je poznato da se neko pridobija za jedno mišljenje, to jest za ono za što neko kaže da je dobro i istinito, kako razlozima tako i osećanjima; to se postiže upravo ovakvim stvarima pomoću kojih se nešto potvrđuje, a koje nazivamo specifične stvari, koje su ovde označene *vojskom*, iz kojega razloga se kaže da je ova vojska bila poslata s namerom *da se nađe milost pred gospodarem svojim*; a kasnije, *ako sam sada našao milost pred tobom, primi dar iz ruke moje.*

(2) Isti je slučaj i sa duhovnim stvarima, ili stvarima vere, kada se one povezuju s dobrom ljubavi ka bližnjemu. Čovek misli da dobra i istine utiču neposredno iz neba, bez njegovog posredovanja; ali on jako greši. Gospod svakoga vodi preko njegovih osećanja, i tako ga priklanja (savija) preko tajnog providenja, jer On vodi poštujući slobodu (čoveka) (br. 1837,1947). Da sloboda pripada (da je povezana) osećanju ili ljubavi, može se videti gore (2870,2873); pa otuda svako povezivanje dobra s istinom se događa u slobodi, a ne u prisili (br. 2875-2878, 2881, 3145, 3158, 4031). Kada se, dakle, čovek vodi u slobodi, istine se tada primaju i usađuju, i tada one deluju na njega, pa se na taj način malo po malo uvodi u nebesku slobodu. (*prim. prev. nebeska sloboda je stanje u kome čovek nije vođen duhovnom savešću, nego ljubavlju prema Gospodu, pa oseća sreću i blaženstvi kada čini ono što je pravo i dobro*) Kada onaj koji se nanovo rodio, a još više onaj koji voli Gospoda, razmišlja o svom prošlom životu, naći će da je bio vođen mnogim stvarima u svojim mislima i osećanjima. **(3)** Na šta se ovde misli pod specifičnim stvarima koje potiču od ovih, može da se rasvetli primerima. Neka

istina, koja treba da se uvede u volju, bude ta da čovek živi posle smrti. Ova se istina ne prihvata ako nije potvrđena specifičnim dokazima, kao ovim – da čovk može da misli ne samo o onim stvarima koje vidi i oseća, nego i o onima koje ne vidi i koje ne oseća; i da ove(potonje) utiču na njega; da može da se poveže s njima (sa stvarima o kojima misli) osećanjima, to jest, s nebom, čak i sa Samim Gospodom; i da onaj ko je povezan s Božanskim (s Bogom), nikad ne može umreti. Ove i mnoge takve stvari su specifične stvari koje se događaju pre nego li se istina usadi u dobro, to jest, pre nego li se u nju potpuno veruje. Ova se istine ne potčinjava , ali je specifične stvari navode da se potčini. **(4)** Uzmimo i drugi primer, (istinu) da je čovek duh, i da je samo obučen u telo dok živi u svetu. I ovo je istina koja treba da se uvde u dobro; jer ako se ne uvede (u dobro ili volju), čovek nemari (ne hajje) za nebo; jer misli o sebi kao što misli o divljim životinjama. Ali ova se istina ne mpže uvesti (usaditi) bez specifičnih dokaza, kao ovih – da telo koje nosi, služi svrhama u ovom svetu, naime, da stvari u svetu može da vidi materijalnim očima, i može da radi materijalnim mišićima, uz pomoć kojih može da nosi teška tela; a da pored toga postoji i nešto više unutrašnje što misli i hoće, čemu telo služi kao instrument ili materijalni organ; i da je njegov duh on, to jest, on sam, koji postupa i oseća preko ovih organskih oblika; i da se može ubediti u ovo vlastitim iskustvima, ako jednom poveruje da je tako. Sve su ovo specifične stvari, koje se iznose, i koje čine da se istina uvede u dobro; i one (specifične istine) se izvode iz ovoga. Ove i slične stvari označene su *vojskom*.

4366. Stih 9. *A Isav reče: ima, brate, u mene dosta; neka tebi što je tvoje.* Da ovo označava prećutno primanje kako bi se moglo usaditi osećanje dobra od istine, može se videti iz ovakvog odbijanja, koje sadrži pristanak; jer je ipak primio (dar ili blagoslov). Svrha odbijanja, kad neko ipak primi, ponekad je za to da bi se na taj način osećanje izazvalo; jer time se ono samo povećava, i tako prelazi od mišljenja u volju. Gospod vodi čoveka u duhovnom životu slično onome kako čovek vodi druge u građanskom (društvenom) životu, u kojem se obično ponuda odbija, kako bi je drugi učinio iz osećanja; tao, ne samo zato što tako misli, nego i zato što tako i hoće. Jer ako dar ne bi bio prihvaćen, cilj ne bi bio postignut; pa stoga kao da cilj nalaže nekome da misli malo pažljivije, te da na kraju i hoće to od srca. **(2)** Razlog da ovakva jedna stvar nije očita u duhovnom životu kao što je u građanskom

životu je to, što je malo onih kod koji je dobro povezano s istinama, to jest, koji su preporođeni; i šta više, malo je onih koji razmišljaju o ovakvim stvarima; pa tako ni ne čine to, jer ne znaju šta je duhovno dobro, jer ne znaju šta je ljubav prema bližnjemu i šta je bližnji u pravom smislu. A pošto ne znaju ove stvari, to ne mogu da imaju neku unutrašnju ideju o istini koja pripada veri. I šta više, oni razdvajaju duhovni život od građanskog toliko, da se nikad ne osmele da steknu neku ideju o jednom pomoću onoga drugoga. Da ova dva života korespondiraju, i da je duhovni život predstavljen u građanskom životu, oni to nikako ne znaju, a neki ne dopuštaju čak ni neko upoređenje; a slučaj je takav, da se ne može steći ideja o duhovnom životu osim po onim stvarima koje se vide u građanskom životu; pa stoga, ako se potonji odloži na stranu, onaj prvi (duhovni) pada na zemlju, tako da se na kraju ne veruje ni da postoji. Ovo je sasvim jasno iz toga, što se više ne veruje da se duhovi i anđeli družu i da razgovaraju kao što to ljudi čine, i misle o onome što je časno i pristojno, pravedno i pošteno, dobro i istinito, i to još savršenije (nego ljudi); a još manje da vide, čuju, i posmatraju jedan drugoga, da seudružuju, žive zajedno, i mnogo drugih stvari.

4367. Stih 10. *A Jakov reče: Ne, molim.* Da ovo označava prvi početak osećanja, može se videti iz onoga što je gore rečeno, naime, da odbijanje da je primi dar pojačava osećanje; što je ovde pokazano sa, *Ne, molim.* Iz ovoga jasno je da ove reči označavaju prvi početak osećanja.

4368. *Ako sam sada našao milost pred tobom, primi dar iz moje ruke.* Da ovo označava uzajamnost osećanja kako bi se ono usadilo, vidi se iz onoga što prethodi i onoga što sledi. Jer predmet o kome se govori je povezivanje dobra s istinama u Prirodnom, stoga usađivanje osećanja od dobra u istini. Da je odbijanje dara koji je Jakov poslao, imalo za cilj da se osećanje usadi u istini, to je bilo pokazano gore (br. 4366); stoga se rečima koje prethode neposredno, *Ne, molim,* označava prvi početak osećanja (br. 4367). Otuda se rečima, *Ako sam našao milost pred tobom, primi dar iz moje ruke,* označava uzajamnost osećanja kako bi se ono moglo usaditi; jer on ovo kaže od dobre volje, to jest, od osećanja. Otuda onome što sledi, kaže se, *I navali na nj.* **(2)** Pod uzajamnošću osećanja koje je se usađuje preko dobra predstavljenog Isavom u istinu koja je Jakov, to je ono na šta se misli kad se pominje osećanje istine. jer postoje dva nebeska osećanja –

osećanje dobra, i osećanje istine (već nekoliko puta pominjano). Osećanje istine ima izvor samo u dobru. Osećanje samo je otuda; ali istina nema života od sebe same, nego prima život od dobra; pa stoga kada istina deluje na čoveka, to ne dolazi od istine nego od dobra koje utiče u istinu, i stvara samo osećanje. To je ono što se ovde označava *uzajamnošću osećanja kako bi se ono moglo usaditi*. Dobro je poznato da ima mnogo onih na koje utiče Gospodova Reč, i koji je vredno čitaju; ali je manje onih kojima je cilj da se pouče u istini, jer većina ostaje u svojoj dogmi, koju žele da potvrde iz Reči. Ovi izgledaju kao da su u osećanju istine, ali nisu; jer samo su oni u osećanju istine, koji vole da prime pouku o istinama, to jest, da saznaju šta je istina, i koji istražuju Pismo s ovim ciljem. Samo oni koji su u ljubavi ka bližnjemu, samo oni imaju ovo osećanje, a još više ga imaju oni koji su u ljubavi ka Gospodu. Kod ovih samo dobro utiče u istinu i stvara osećanje; jer Gospod je prisutan u ovom dobru. Ovo se može rasvetliti sledećim primerima **(3)** Oni koji su u dobru prave ljubavi ka bližnjem, i koji čitaju ove reči koje je Gospod rekao *Petru: Ja ti kažem: ti si Petar, i na ovome kamenu (steni) sazidaću crkvu svoju, i vrata paklena ne će je nadvladati. I daću ti ključeve od carstva nebeskoga: i što svežeš na zemlji, biće svezano na nebesima; i što razdriješ na zemlji, biće razdriješeno na nebesima (Mateja XVI.18,19)*.

Oni koji su u ljubavi ka bližnjemu, ti vole da budu poučeni o tome šta je označeno ovim rečima; pa kada čuju da se kamenom (stenom) na kojoj će biti sazdana crkva (pa stoga i Petrom) označava vera koja dolazi od ljubavi ka bližnjemu, i da su stoga ključevi, kojima se otvara i zatvara nebo, gati ovoj veri (vidi predgovor *Postanju*, poglavlje XXII), oni se raduju i na njih ta istina utiče, jer na ovaj način sam Gospod, od kojega dolazi vera, daje im ovu moć. Oni koji nisu u osećanju istine od nekog drugog dobra, a još više ako je to iz ljubavi prema sebi i svetu, oni ne primaju uticaj od ove sitine, osim što ih čini tužnim, ili ljutitim, jer oni žele da pripisuju ovu moć sveštenstvu, Oni se ljute, jer se lišavaju vlasti, a tužni su jer gube poštovnje. **(4)**Uzmimo drugi primer: Ako oni koji su u osećanju istine od pravoga dobra, čuju da ljubav ka bližnjemu čini crkvu, a ne vera odvojena od ljubavi ka bližnjemu, oni primaju ovu istinu s radošću: dok oni koji su u osećanju istine od ljubavi ka sebi i svetu, oni je ne primaju. Pored toga, kad oni koji su u osećanju istine od dobra prave ljubavi ka bližnjemu, čuju da ljubav ka bližnjemu ne počinje

od sebe, nego od Gospoda, oni se vesele; dok oni koji su u osećanju istine od ljubavi ka sebi i svetu, oni se ne vesele ovoj istini, nego se čvrsto drže mišljenja da ljubav počinje od njih samih. Na taj način, oni ne znaju šta je to voleti bližnjega kao samoga sebe. Oni kojisu u osećanju istine od dobra prave ljubavi ka bližnjemu, raduju se kad čuju da se nebesko blaženstvo sastoji u činjenju dobra drugima od dobre volje, a ne radi nekog sebičnog cilja; dok oni koji su u osećanju istine od ljubavi prema sebi i svetu, oni se ne slažu s ovim; oni ovo ne shvataju. **(5)** Da oni koji su u osećanju istine od dobra prave ljubavi ka bližnjemu, kada su poučeni da dela spoljašnjeg čoveka nisu ništa akone potiču od unutrašnjeg čoveka, a to znači od dobre volje, oni to primaju s radošću; ali oni koji su u osećanju istine od ljubavi prema sebi i svetu, oni hvale spoljašnja čovekova dela, a ne mare (ne haju) za dobru volju unutrašnjeg čoveka, i pored toga, ne znaju da unutrašnji čovek ostaje posle smrti, i da su spoljašnja dela odvojena od unutrašnjeg čoveka, mrtva i da nestaju. A takav je slučaj i sa svim ostalim. Iz ovih primera jasno je da istine vere na mogu da se povežu ni sa kim ako taj nije u dobru prave ljubavi ka bližnjemu; a to znači, mogu se povezati samo s dobrom; kao i to da je svako pravo osećanje istine od toga dobra. Svako može da vidi da se ovo potvrđuje svakodnevnom iskustvom, naime, da oni koji su u zlu, da oni ne veruju, a da oni koji su u dobru, da veruju. Iz ovoga je sasvim jasno da se istina vere povezuje s dobro, a nikada sa zlom.

4369. *Jer vidjeh lice tvoje kao da vidjeh lice Božje, tako si me lijepo primio.* Da ovo označava osećanje u opažanju s kojim je bilo uzajamno uvedeno, jasno je iz značenja vidjeti njegovo lice kao lice Božje, što je osećanje u opažanju; jer se licima označava u unutrašnje stvari (br. 358,1999,2434,3527,3573,4066), a sa kao lice – lica Božje), označava se svo dobro (br, 222,223), a kada ovo uličem ono daje osećanje u opažanju; i iz značenja *primio me*, što je usađeno osećanje. da je značenje uvedeno osećanje, vidi se od onoga što je rečeo maločas gore o uvođenju osećanja; soga iz niza (stvari).

4370. Stih 11. *Primi dar moj koji ti je doveden.* Da ovo označava Božanske stvari koje su trebale da se dodaju Božanskom dobru prirodnom, vidi se iz značenja *blagoslova*, a što su stvari koje se pominju u prethodnom poglavlju (XXXI.14,15), čime su označena Božanska dobra i istine s njihovim stvarima koje služe za

uvođenje (vidi 4263,4264); da su ove trebale da se dodaju Božanskom dobrom prirodnom, objašnjeno je gore (br. 4364).

4371. *Jer me je obilato nagradio Bog.* Da ovo označava (da je ovo nilo) od Proviđenja, vidi se iz značenja ovih reči da se radi o providenju (vidi gore, br. 4359),

4372. *I imam svega.* Da ovo označava Njegovo duhovno bogatstvo, vidi se iz značenja *imam svega*; jer ono što je Jakov imao, bili su to ovce i stada, kojima se, kao što je rečeno, označavaju dobra i istine, koja su ono što se naziva duhovnim bogatstvom. Duhovno bogatstvo se odnosi na istinu, a njegove službe se odnose na dobro.

4373. *I navali na nj. I primi.* Da ovo označava da od dobra istine njegovo osećanje je bilo usađeno pomoću osećanja, koje nadahnjuje Božansko dobro, može se videti iz onoga što je do sada otkriveno od br. 4364. Dalje, u pogledu osećanja istine, o čemu se govori u ovim stihovima, treba da se zna da ovo izgleda da dolazi od istine, ali u stvari dolazi od dobra; jer istina nema u sebi života osim onoga koji dolazi od dobra. To što izgleda kao da dolazi od istine, tose može uporediti sa životom u telu, koji nije u telu, nego u duši. Niti dolazi od duše, nego preko duše od početka života (to jest, od Gospoda), iako izgleda kao da dolazi iz tela. To je isto kao i slika u ogledalu, koja izgleda da je u ogledajlu, dok je u stvari rezultat forme koja se uliva. **(2)** Onima koji obraćaju pažnju na istorijske detalje, njima se ne čini da je unutrašnji smisao ovih i pređašnjih reči takav; jer oni misle o Isavu i o Jakovu, i o daru koji se poslat pred njima; ne znajući da je Isavom predstavljeno Božansko dobro u Prirodnom, a Jakovom istina koja treba da se poveže s Božanskim dobrom; i da se njihovim prijateljskim susretom ovde označava osećanje koje se uliva u istinu preko dobra. Ali kada čovek čita ove istorijske detalje, anđeli ih razumeju na ovaj (unutrašnji) način; jer ideje anđela su duhovne, pa se stoga kod njih istorijski smisao menja u ovakve ideje. Na ovaj način, anđeoske misli korespondiraju sa ljudskim mislima. Upravo ovakve neprekidne korespondencije čine Reč svetom i Božanskom; jer uzdizanjem doslovni smisao postaje duhovan, i to (uzdizanje) ide sve do Gospoda, gde je (smisao) Božanski. A to je nadahnuće.

4374. Stihovi 12-16. *Poslije reče Isav: hajde da idemo, ići ću i ja s tobom. A Jakov mu reče: zna gospodar moj da su ova djeca nejaka, i imam ovaca i krava dojljica, pa ako ih ustjeram jedan dan, poginuće mi sve stado. Nego neka gospodar moj ide pred slugom svojim, a ja ću polako ići koliko mogu djeca i stoka, dokle dođem gospodaru svojem u Seir. A Isav reče: ono da ti ostavim nekoliko ljudi što su sa mnom. A on reče: na što? daj da nađem milost pred gospodarom svojim. I tako Isav vraci se isti dan svojim putem u Seir. Poslije reče Isav: hajde da idemo,* označava nizanje redom; *ići ću i ja s tobom,* označava da oni treba da se povežu; *A Jakov mu reče: zna gospodar moj da su ova djeca nejaka,* označava istine koje još nisu stekle Božanski život; *a imam i ovaca i krava dojljica,* označava dobra, unutrašnja i prirodna, koja još nisu stekla Božanski život; *pa ako ih usjeram jedan dan, poginuće ni svo stado,* označava odlaganje i nizanje, ida oni inače ne bi ostali živi, da su stoga spremni za povezivanje; *nego neka gospodar moj ide pred slugom svojim,* označava više opšte prisutnost; *a ja ću polako ići,* označava nizanje stanja *priprema; koliko mogu djeca i stoka,* označava u skladu s istinama; *dokle dođem gospodaru svojem u Seir,* označava da je to u skladu s istinama; *dokle dođem gospodaru svojem u Seir,* označava sve dok se ne budu mogli povezati; *Seir* označava povezivanje *duhovnih stvari s nebeskim u Prirodnom.* *A Isav reče:ono, daostavim nekoliko ljudi koji su sa mnom?* označava da neke stvari od istina dobra treba da se povežu; *a on reče: na što? daj da nađem milost pred gospodarem svojim,* označava prosvetljenje zbog prosvetljenost od prisusva koje je još više unutrašnje; *I Isav se vrati istoga dana u Seir,* označava stanje u vreme Božaskog dobra prirodnog kome su se pridružil dobra istine; *putem* označava ono što se odnosi na dobro istine.

4375. Stih 12. *On reče: hajde da idemo.* Da ovo označava nizanje, naime, povezivanje dobra s istinom, jasno je iz značenja *putovanja i ići,* što jasno obuhvata napredovanje do daljih stvari; jer napredovnje i nizanje sadržani su u unutrašnjem smislu stvari koje sad slede.

4376. *Ići ću i ja s tobom.* Da ovo označava da će biti povezani, vidi se iz značenja *ići stobom,* što je pridruživanje; ovde, znači da se dobro i istina povezuju.

4377. Stih 13. *A on mu reče: zna gospodar moj da su ova djeca nejaka.* Da ovo označava istine koje još nisu stekle Božanski život, vidi se iz značenja *djece*, ili *sinova*, što su istine (vidi br. 489,491,533,1147,2623,3373), i iz značenja *nejaka*, što označava skorašnje (stvari), a to su stvari koje su stekle malo života, ali ne još pravi život – ovde, ne Božanski, jer je predmet o kome se govori Gospodova glorifikacija u pogledu Božanskog Prirodnog. Ovo se može rasvetliti preko onoga što se dešava kod čoveka koji se nanovo rađa; jer je čovekov preporod slika Gospodove glorifikacije. Čovek koji se preporađa, kao i čovek koji se rodi, prolazi kroz sledeća doba – detinjstvo, zrelije detinjstvo, mladost, i odraslo doba; jer čovek koji se preporađa, nanovo serađa. Kada je dete, kod njega istine imaju života, ali to još nije duhovni život. To su samo opšte istine, bez pojedinosti i posebnosti, s kojima je tada dobro povezano; stoga, tu postoji samo spoljašnje povezivanje, ali ne i unutrašnje. Unutrašnje povezivanje se ostvaruje postupno, kako čovek prolazi kroz sledeća doba. Upravo je ovo stanje detinjstva označeno *nejakom djecom*, kao i onim što sledi: *a imam i ovaca i krava dojilica, pa ako ih ustjeram jedan dan, poginuće mi sve stado.*

4378. *A imam i ovaca i krava dojilica.* Da ovo označava dobra, kako unutrašnja tako i prirodna, koja još nisu stekla Božanski život, vidi se iz značenja *ovaca*, što su unutrašnja dobra (br. 2566, 3783); i iz značenja *krava*, što su spoljašnja ili prirodna dobra (br. 2566, idalje, br. 2180, 2781), i iz značenja *dojilica*, što su skorašnja dobra, ovde duhovna dobra koja je rađaju u Prirodnom. Jer, u stanju detinjstva, u odnosu na čovekovo preporađanje=, duhovne stvari su potencijalno unutra; jer se duhovni život odvija postepeno iz jedne faze u drugu, kao iz jajeta. Doba detinjstva je kao jedno jaje u odnosu na doba mladosti, a ovo je kao jaje u odnosu na odraslo doba; tako da se čovek, takoreći, neprekidno iznova rađa. Otuda je jasno na šta se misli pod dobrima kako unutrašnjim tako i prirodnim, kojajoš nisu stekla Božanski život, a koja su ovde označena *ovcima i kravama dojilicama*. (Vidi šta je gore rečeno o stanju detinjstva, br. 4377).

4379. *I ako ih ustjeram jedan dan, poginuće mi sve stado.* Da ovo označava odlaganje i postupnost, i da ovo inače ne bi moglo da živi, to jest, da se pripremi za povezivanje, može se videti iz samoga niza. Jer u onome što prethodi, govori se o povezivanju u opšte dobra s istinama u opšte, ali ovde radi o istome samo na

specifičan način. Sam proces uvođenja istine u dobro ovde se opisuje u unutrašnjem smislu. Kako je ovo, može se objasniti samo donekle, ali se ne mogu objasniti tajne, koje su bezbrojne. One su vidljive samo onima koji su u svetlosti neba, a samo na grub način onima koji su u svetlosti sveta, i to samo onda kada svetlost iz neba dopire do ovoga sveta. To se vidi donekle ako se uporedi sa čovekom koji se preporađa, da prolazi kroz uzastopna doba kao čovek koji se rodi, gde je pretodno doba kao jaje u odnosu na sledeće doba; tako da on biva začeti i da se rađa naprekidno; a to nije tako samo dok živi u svetlu, nego u večnosti, kada stigne u drugi život; no i pored toga, ne može nikada da se toliko usavrši da ne bi opet bio kao jaje u odnosu na one stvari koje su još ostale, a kojima nema granice. Iz ovoga se vidi koliko su bezbrojne stvari koje se dešavaju u vezi sa čovekovim preporodom, o kojima čovek jedva da bilo šta zna; tako se donekle vidi koliko velike stvari koje su sadržane u unutrašnjem smislu, u kojem se govori o stanju i načinu usađivanja dobra u istine.

4380. Stih 14. *Nego gospodar moj neka ide pred slugom svojim, a ja ću polako ići koliko mogu djeca i stoka, dokle dođem ka gospodaru svojem u Seir.* Da ovo označava još više opšte prisustvo, vidi se značenja *neka ide pred* nekim, kao ovde, gde se radi o povezivanju dobra s istinama, što je više opšta prisutnost. Jer slučaj sa preporodom, koji se ostvaruje preko povezivanja dobra s istinama, je da dobro deluje, a istina dopušta da ono na nju deluje; a onda kada je dobro učinjeno u skladu s istinama, i kada se donkle povezal(s istinom), tada se vidi da istina reaguje, Pa ipak, nije to istina, nego dobro koje je povezano ili pridruženo istini, tako da dobro reaguje kroz istinu. Kaže se, *povezanost dobra s istinama*, ali tu se misli na čoveka u kome su dobro i istina; jer ove ne postoje bez subjekta, koji je čovek. U nebu se misli i govori na ovaj način, pomoću apstraktnih stvari zato što se ne pripisuje dobro i istinu sebi, nego Gospodu, izato što dobro i istina, koji dolaze od Gospoda, ispunjavaju celo nebo. Govoriti na ovaj način, bilo je nešto obično kod drevnih (ljudi).

4381. *A ja ću polako ići.* Da ovo označava postupno stanje prepremanja, može se videti po tome, što se ovde radi o usađivanju dobra u istini, i o tome kako istina prima dobro; pošto *polako ići* znači postupno pripremanje.

4382. *Koliko mogu djeca.* Da ovo označava da će to biti u skladu s istinama, vidi se iz značenja *djece* ili *sinova*, što su istine (o kojima nekoliko puta gore). Istine u ovome su istine u opšte; jer opšte stvari su one kojese upoređene s jajetom (br. 4378)): jer u opštim sadržane su pojedinačne stvari, a u ovima opet posebne (br. 4325 kraj, 4329,4345). U oprooj fazi, to jest, u fazi detinjstva, pojedinačne su stvari, a u ovima potencijalno i posebne; ali same posle stvaraju, i prevaraju se u delo, i tako jedno za drugim (sukcesivno). Oni koji se preporučaju, njih Gospod vodi na ovaj način, jer se oni ispunjavaju opštim (stvarima) unutar koji postoje one koje slede, koje postupno izlaze, i to redom i u nizu, koji je neshvatljiv, jer Gospod provida sve stvari i opšte i pojedinačne, čak i one u večnosti. To je razlog da se samo one opšte istine povezuju s dobrom kod čoveka koji se preporuča, u kojima ima posebnih istina, kojese opet prilagođene pojedinačnim. **(2)** Međutim, ove pojedinačne, ali i posebne unutar pojedinačnih, samo su opšte u odnosu na one koje postoje iznad njih; jer i u posebnim postoje druge beskrajne stvari. Ovo priznaju i anđeli koji su, u odnosu na čoveka, u mudrosti tako velikoj da opažaju i znaju ono što je neizrecivo; naime, oni znaju samo ono što je relativno opšte, a ono što oni ne znaju, to je beskrajno: oni se ne usuđuju da kažu beskrajno, jer nema odnosa između krajnog i beskrajnog. Iz ovoga možemo samo da naslutimo kakav je karakter Reči; koja, pošto je Božanska, u sebi sadrži beskrajne stvari iz prazvora, a kojese neizrecive stvari anđeoske mudrosti; i na kraju, sadrži stvari koje su prilagođene ljudskom shvatanju.

4384. *Dokle dođem ka gospodaru svojem u Seir.* Da ovo označava dok se ne povežu, naime, istina koja je Jakov s dobrom koje je Isav, može se videti iz značenja *Seira*, što je povezanost duhovnih sa nebeskim stvarima, to jest, istine vere s dobrom ljubavi ka bližnjemu, u Prirodnom. Dobro s kojim se istina povezuje u Prirodnom, i u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu dobra povezanog s istinom, to je ono što je označeno *Seirom* u sledećim odlomcima u Reči. U proroštvu Mojsijevom o sinovima Izrailjevim: *Jehova izide sa Sinaja i pokaza im se sa Seira; zasja s gore Faranske, i dođe s mnoštvom tisuća svetaca, a u desnici mu zakon ognjeni za nji (Zak. Ponovljeni XXXIII.2).* U proroštvu Balamovom: *Vidim ga, ali ne sad; gledam ga, ali ne iz bliza; izaći će zvезда iz Jakova i ustaće palica iz Izrailja, koja će razbiti knezove Moapske, i razoriti sve*

sinove Setove. I Idumeja će osvojiti i Seira će osvojiti neprijateljinjegovi; jer će Izrailj raditi junački. (Brojevi XXIV.17,18). U pesmi Deborinoj i Barakovoj: O Jehova, kad si silazio sa Seira, kads i išao iz polja Edomskoga, zemlja se tresijaše, i nebesa kapahu, oblaci kapahu vodom. Brda se rastapahu pred Jehovom: taj Sinaj pred Jehovom Bogom Izrailjevim (Sudije V,4,5). Kod Isaije: Breme Dumi! Viče neko k meni sa Seira: stražaru! šta bi noćas? (XXI.11,12). Pored ovih odlomaka u pogledu Seira, pogledaj i one koji su navedeni gore (br. 4240).

4385. Stih 15. *A Isav reče: ono da ti ostavim nekoliko ljudi što su sa mnom. A on reče: na šta? daj da nađem milost pred gospodarom svojim.* Da ovo označava da neke stvari od istine od dobra treba da se pripoje, vidi se iz značenja *da ti ostavim nekoliko ljudi*, što su neke stvari od istine od dobra. Da *ljudi* (momci) označavaju istine, vidi br. 1259, 1260, 2928, 3295, 3581; otuda, *ljudi koji su sa mnom* označavaju istine od dobra. Šta su istine od dobra, bilo je rečeno već nekoliko puta: to su one istine koje proizlaze od dobra koje utiče s tim preko unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg čoveka. Da su ove istine bile označene sa *četiri stotine ljudi koje je Isav imao sa sobom*, može se videti gore (br. 4341); ovde su stoga označani neki od njih; jer se kaže, *od ljudi koji su sa mnom*.

4386. *A on reče: na šta? daj da nađem milost pred gospodarem svojim.* Da ovo označava prosvetljenje koje dolazi od prisutnosti koja je više unutrašnja, može se videti iz svega što se obuhvata formulom potčinjenosti; jer se kroz to najbliža prisutnost odbija, a udaljena prisutnost se prihvata; što je isto što i više unutrašnje prisustvo, od čega potiče prosvetljenje.

4387. Stih 16. *I tako Isav istoga dana vrati se istim putem u Seir.* Da ovo označava tadašnje stanje Božanskog dobra prirodnog kome se pridodaju dobra od istine, vidi se iz značenja *istoga dana*, što je stanje (vidi br. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462), te stoga *njegov povratak istoga dana* označava stanje u koje se tada ulazi; iz reprezentacije *Isava*, koji je Božansko dobro prirodno (vidi br. 4340); iz značenja *puta*, što je istina u volji i delu (br. 4347,4353), i iz značenja *Seira*, što je povezanost istine sa dobrom (vidi gore, br. 4384); iz svega ovoga što se svodi u jedan smisao, vidi se da se ovim rečima označava tadašnje stanje Božanskog dobra prirodnog kojemu su se pripojila dobra od istine. **(2)** Da su ove stvari

označene ovim rečima, ne pokazuje se u njihovom istorijskom smislu; međutim, to je sadržano u duhovnom ili unutrašnjem smislu. Jer nebo, koje je u čoveku, to jest, anđeli koji su kod njega, ne obraćaju pažnju nasvetske istorijske stvari, niti pak znaju šta je bio Isav, ni šta Seir, niti misle o danu kad se Isav vratio, ni o putu za Seir; nego primaju ideje od duhovnih stvari koje ovima korespondiraju, i u istom trenutku izvlače iz njih smisao (duhovni). Jer to je efekat korespondencija: što je na neki način kao kad jedna osoba gori na stranom jeziku, a njegov slušalac u istom trenutku razume sve kao da ovaj govori njegovim vlastitim jezikom; i ne smetaju mu reči koje imaju drugačiji zvuk i izgovor. Tako je i s unutrašnjim smislom Reči, koji odgovara uiverzalnom jeziku kojim anđeli govore, to jest, koji odgovara duhovnom jeziku njihove misli. Njihov je govor duhovan, jer njihova misao potiče od svetlosti neba, koja je od Gospoda.

4388. Stihovi 17-20. *A Jakov otide u Sokot. i ondje načini sebi kuću a stoci svojoj načini staje; za to nazva ono mjesto Sokot. Poslije dođe Jakov zdravo u grad Sihem u zemlji Hananskoj, vrativ se iz Padam-Arama, i namjesti se prema gradu. I kupi komad zemlje, gdje razape šator svoj, od sinova Hemora oca Sihemova za sto novaca. I načini ondje žrtvenik, i nazva ga: Silni Bog Izrailjev. I Jakov otide u Sokot, označava stanje života dobra od istine u to vreme; i ondje načinisebi kuću, označava porast dobra od istine u tome stanju; i ondje načini sebi kuću a stoci svojoj načini staje, označava porast u dobru od istine u opšte, tada; za to nazva ono mjesto Sokot, označava kvalitet toga stanja; poslije dođe Jakov zdravo u grad Sihem, označava unutrašnje istine vere koja pripada Gospodovom carstvu; vrativ se iz Padam-Arama, označava posle predašnjeg stanja; i namjesti se prema gradu, označava primenu, i kupi komad zemlje, označava sticanje dobra od te istine; gdje razape šator svoj, označava ono što je sveto; od sinova (iz ruke sinova) Hamora oca Sihemova, označava poreklo te istine od Božanskog korena iz drugoga izvora; za stotinu novaca, označava ono što je puno; i načini ondje žrtvenik (oltar), označava unutrašnje bogoštovanje; i nazva ga: Silni Bog Izrailjev, označava da je to bilo od Božaskog Duhovnog.*

4389. Stih 17. *A Jakov otide u Sokot.* Da ovo označava život dobra od istine u to vreme, vidi se iz reprezentacije *Jakova*, što je dobro od istine (o kojem gore), a ovde, dobro od istine u to vreme iz onoga što mu de pridodalo od dobra koje je

Isav, o kojim stvarima je već bilo govora; iz značenja *otići*, što je red i paktični život (vidi 1293), to jest, stanje života; i iz značenja *Sokota*, što je kvalitet stanja (o kojem u onome što sledi, br. 4391,4382).

4390. *I ondje načini sebi kuću.* Da ovo označava porast dobra od istine u tome stanju, vidi se iz značenja *načiniti(sagraditi) kuću*, što je poučiti spoljašnjeg čoveka u inteligenciji i mudrosti (vidi br. 1488); a pošto inteligencija pripada istini, a mudrost dobru, ovde *načiniti kuću* znači porast dobra od istine. (*Dakuća* označava dobro, može se videti, br. 2233 ,2234, 3142, 3652, 3720). Što je dobro od istine, rečeno je gore (br. 4337,4353), naime, da je to istina u volji i u delu: ova istina je ono što se naziva dobrom, i kao i savest koja je od dobra koje se naziva savest od istine (savesť zasnovana na istini), Ovo dobro, koje je od istine, ono raste onako kako se povećava čovekova ljubav ka blišnjem. **(2)** Razlog da se dobro i istina tako često pominju u objašnjenjima je to što su sve stvari u nebu, pa stoga i u Gopsodovoj crkvi, vezane za dobro i istinu. Govoreći uopšteno, ove dve (dobro i istina) obuhvataju sve stvari doktrine i života; istine obuhvataju sve stvari doktrine (verskog nauka), a dobro, sve stvari koje pripadaju životu. Pored toga, ljudski um, u univrzalnom smislu, nema drugih predmeta (koje razmatra) nego onih koji pripadaju istini i dobru; njegov razum (razum koji je deo uma) razmatra one stvari koje se odnose na istinu, a njegova volja one koje se odnose na veru (o čemu u sledećem poglavlju, gde se govori o Sihemu i okolnim gradovima). (Da *grad* označava istinu u veri, može se videti br. 402,2268,2449,2451,2943,3216). Da *Salem* označava mir, može se videti kod *David*: *Zna se u Judeji za Boga, u Izrailju je veliko ime njeovo. U Salimu (Salemu) je stan njegov i naselje njegovo na Sionu. Ondje je polomio krilate strijele luku, štiti i mač i rat. (Psalam LXXVI.1-3).* Gdje je jasno da *Salim* označava mir, jer se kaže da je tamo *Bog polomio krilate strijele luku, štiti i mač i rat*; kao i iz značenja u izvornom jeziku, jer *Salim* znači mir i savršenstvo. (Šta je mir, može se videti, br. 1726,3696). U ovome miru su unutrašnje istine; to jest, istine u veri i u životu kod onih koji su u unutrašnjim istinama. Alisve dok su oni i u spoljašnjim istinama, a posebno onda kada prelaze od spoljašnjih u unutrašnje, stanje je tada nemirno, jer se tada prolazi kroz borbe iskušenja. I to je ovde predstavljeno *Jakovom*, time što je prvo bio u strahu i zebnji zbog *Isava*, a onda je postigao mir.

4394. *Koji je u zemlji Hananskoj.* Da ovo označava u Gospodovom carstvu, vidi se iz značenja *zemlje Hananske*, što je Gospodovo carstvo (vidi br. 1413,1437,1607,3938,3481,3705). Kad je čovek u unutrašnjim istinama vere i u životu (vere), on je u Gospodovom carstvu, i u stanju mirovanja (mira), i tada gleda na spoljašnje stvari kao neko ko sa visikog brega gleda na nemirno more.

4395. *Vrativ se iz Padam-Arama.* Da ovo označava (stanje) posle pređašnjeg stanja, vidi se iz značenja *vrativ se*, što je posle; i iz značenja *Padam-Arama*, što su spoznaje dobra i istine (vidi br. 3664,4107,4112), ali spoljnih spoznaja, koje služe kao uvodu za prava dobra i istine; jer je tamo bio Laban, kojim su predstavljena osećanja ovokvog dobra (vidi br. 3612,3665,3774,3986kraj,4063,4189,4206). Stoga se kaže, *vrativ se iz Padam-Arama*, jer je to bilo (napredovanje) iz spoljašnjih istina i dobara u unutrašnja; na taj način, iz pređašnjeg stanja On je stigao u ovo.

4396. *I namjesti se prema(licu) grada.* Da ovo označava usmeravanje prema dobrima od te istine, vidi se iz značenja *namjestiti se*, što je postaviti se po redu (vidi br. 4236), ali, na ovome mestu, usmeravanje (nastojanje); jer *namjestiti se* (ulogoriti se, kampovati) ovde označava naseliti se s ovcama i stadom, koje se gore naziva logor (kamp) (br. 4364); i iz značenja *prema (naspram) gradu*, što je naspram dobrima te istine, jer *premalicu*(grada) označava unutrašnje (br. 358, 1999, 2434, 3527, 3573, 4066); stoga (označava) i osećanja dobra i istine, koje sijaju sa lica. (*Dagrad* označava istinu, vidi br. 402, 2268, 2449, 2451, 2712, 2943, 3216),

4397. Stih 19. *I kupi komad zemlje (polja).* Da ovo označava usvajanje dobra od te istine, vidi se iz značenja *kupiti*, što je učiniti svojim; i iz značenja *komada zemlje*, što je dobro koje je od te istine. (Da *zemlja (polje)* označava crkvu u pogledu dobra, a to znači da označava i dobro, vidi br. 2971,3196,3317,3500,3508,3766).

4398. *Gdje razape šator svoj.* Da ovo označava ono što je sveto, vidi se iz značenja šatora, što je ono što je sveto (vidi br. 414,1102,2145,2152,3210).

4399. *Od sinova hemora oca Shemova.* Da ovo označava poreklo te istine od Božanskog korena a od drugog izvora, videće se iz onoga što će biti rečeno u sledećem poglavlju gde se govori o Hamoru i Sihemu.

4400. *Za sto novaca.* Da ovo označava ono što je puno (potpuno), vidi se iz značenja *stotinu*, što je puno stanje (vidi br. 2636), stoga ono što je puno. Ali u stvari, ovde *stotinu* označava mnogo, jer predmet o kome se govori je usvajanje dobra od unutrašnjih istina, koje su označene *sinovima Hamorovim, oca Sihemova* (br. 4399). Novcem, a to je bio kovani novac, u unutrašnjem smislu, označene su takve istine. Ova reč tako isto potiče od reči koja znači *istinu* (Psalam. LX.6). Povezivanje dobra s ovim istinama biće razmatrano dole (br. 4402).

4401. Stih 20. *I načini ondje žrtvenik (oltar).* Da ovo označava unutarnje bogoštovanje, vidi se iz značenja *načiniti oltar*, što je bogoštovanje. Jer *oltar* je bio glavna predstava (reprezentacija) Gospoda (vidi br. 921,2777,2811), a otuda i glavna stvar u bogoštovanju. Bogoštoavanje na koje se ovde misli je unutarnje bogoštovanje od Božanskog Duhovnog, koji predmet sada sledi.

4402. *I nazva ga: Silni Bog Izrailjev.* Da ovo označava (da sve ovo dolazi) od Božanskog Duhovnog, vidi se iz značenja *Bog Silni* (objašnjeno u onome što je niže); i iz značenja *Izrailja*, što je duhovno (vidi br. 4286,4292). U pogledu onoga što reklo o stihu 17 ovoga poglavlja do sada, slučaj je ovakav: U ovom poglavlju, u najvišem smislu, govori se o Gospodu, i to prevazilazi čovekovu misao (jer je to Božansko), pa je stoga dopušteno rasvetliti te stvari onim što se pokazuje u idejama koje pokazuju kako Gospod preporuča čovekovo Prirodno; jer u unutrašnjem smislu, ovde se radi i o preporodu čovekovog Prirodnog, jer preporod čoveka je slika Gospodove glorifikacije (proslavljenja) (br. 3138, 3212, 3296, 3490). Jer je Gospod Sebe proslavio, to jest, učinio je Sebe Božanskim, u skladu s Božanskim redom; a u skladu s tim redom, On preporuča čoveka, to jest, čini ga duhovnim i nebeskim; ovde, kako On čini čoveka duhovnim, jer *Izrailj* označava duhovnog čoveka. **(2)** Duhovni čovek nije unutarnji racionalni čovek, nego unutarnji prirodni. Unutarnji racionalni čovek je ono što se naziva nebeski čovek. Šta je razlika između duhovnog i nebeskog čoveka, više puta je već bilo rečeno. Čovek postaje duhovan tako što se kod njega istine povezuju s dobrom, to jest, ono što pripada veri, povezuje se s onim što pripada ljubavi ka bližnjemu, a sve ovo u njegovom Prirodnom. Tamo se prvo istine povezuju s dobrom, onda unutarnje istine. Povezivanje spoljašnjih istina u Prirodnom razmatrano je u ovome poglavlju od stiha 1 do 17; a povezivanje unutarnjih istina s dobrom, od stiha 17

do kraja. Unutarnje se istine ne povezuju s dobrom ni na koji drugi način nego prosvetljenjem koje se uliva preko unutrašnjeg čoveka u spoljašnjeg. Preko ovoga prosvetljenja, Božanske istine postaju očite samo na opšti način, kao kad se bezbroj predmeta vidi okom kao neka tamna jednostavna stvar koja se neističe ničim. Ovo prosvetljenje, u kojemu se istine pokazuju samo na opšti način, bilo je označeno Isavovim rečima Jakovu, *a ono da ti ostavim nekoliko ljudi što su sa mnom*; i Jakovljevim odgovorom, *Na šta? daj da nađem milost pred gospodarom svojim (u tvojim očima) (o čemu vidi br.4385,4386) (3)* Da je duhovni čovek relativno u tami, vidi br. 2708, 715, 2716, 2718, 283,849, 2935, 2937, 3241, 3246, 3833. Ovaj duhovni čovek predstavljen je *Izrailjem* (br. 4286). Duhovni se čovek tako naziva jer se svetlo neba, u kome je inteligencija i mudrost, uliva u one stvari kod čoveka koje su u svetlu sveta, i čini da se stvari koje su u svetlu neba predstavljaju u onima koje su u svetlu sveta, i da na taj način korespondiraju. Govoreći preciznije, duhovno je Božanska svetlost sama koja je od Gospoda; stoga je ona shvatanje istine o otuda i mudrost. Ali kod duhovnog čoveka ova svetlost pada u stvari koje pripadaju veri kod čoveka, i za koje on veruje da su istinite; dok kod nebeskog čoveka ona pada u dobro ljubavi. Međutim, ove su stvari jasne onima koji su u svetlosti neba, a zatamnjene onima koji su u svetlosti sveta, a to zanči (zatamnjene su) većini ljudi u naše dane, toliko su zatamnjene da u skoro nerazumljive; pa ipak, pošto se o njima govori u unutrašnjem smislu, i pošto su takve prirode, treba ih otkriti; vreme dolazi kada će biti prosvetljenost. **(4)** Razlog da je oltar nazvan *Silni Bog Izrailjev*, i što se time označavalo unutarnje bogoštovanje od Božanskog Duhovnog, je to, što u najvišem smislu, *Bog Silni* je isto što i Božansko Duhovnom, a tako isto što i *Izrailj*. (Da *Izrailj* označava Gospoda u pogledu Božanskog Duhovnog a u reprezentativno smislu, Gospodovu duhovnu crkvu ili, što je isto, čoveka koji je duhovan, može se videti gore, br. 4286,4292).

U izvornom jeziku *El Elohe* znači *Bog Bog*, a najbliže je rečima *Bog bogova*. (*prim. prev. Bog znači Sila, Snaga, Mo*, u našem jeziku kao i u Sanskritu, jeziku Hinduskih Veda). U Reči, Jehova ili Gospod se na mnogim mestima označava sa *El*, u jednini, a isto taklo i sa *Eloah*; a On se naziva i *Elohim*, u množini; ponekad oba u istom stihu, ili u istom nizu. Onaj koji nije upoznat s unutrašnjim smislom Reči, taj ne

može znati zašto je ovako. Da *El* sadrži jedno, a *Eloah* drugo, a *Elohim* opet nešto drugo, svako može da prosudi iz toga što je Reč Božanska, to jest, poreklom je od Božanskog, i ona je nadahnuta u svakoj reči, štaviše, u svakoj najmanjoj tački. **(5)** Šta *El* sadrži kad se pomene, a šta *Elohim*, može se videti iz onoga što je ponekad pokazano gore, naime, da se *El i Elohim, ili Bog* pominje kada se govori o istini (vidi br. 709,2586,2769,2807,2822,3921kraj,4287). Otuda to, da *El i Elohim*, u najvišem smislu, označavaju Božansko Duhovno, jer je ovo isto što i Božanska istina, s tom razlikom što *El* označava istinu u volji i delu, što je isto što i dobro od istine (br. 4337,4353,4390). Izraz *Elohim* se koristi u množini, jer se istinom Božaskom označavaju sve istine koje su od Gospoda. Otuda se i anđeli ponekad nazivaju u Reči *Elohim, ili bogovi* (br. 4295), kao što će se pokazati iz odlomaka navedenih iz Reči niže. Sada, pošto u najvišem smislu, *El i Elohim* označavaju Gospoda u pogledu istine, oni isto tako označavaju Njega i u pogledu moći, jer istina je takoj se pripisuje moć (br. 3091,4015). Stoga, gde god se govori o istini u Reči, Gospod se naziva *El i Elohim*, to jest, *Bog*. Otuda isto tako, da u izvornom jeziku *El* oznčava onoga ko je silan. **(6)** Da se *El i Elohim ili Bog*, pominju u Reči gde se govori o Božanskom Duhovnom ili, što je isto, o Božanskoj istini, a otuda i o Božanskoj sili, a što je još vidljivije iz sledećih odlomaka. Kod *Mojsija: Bog reče Izrailju noći u utvari; Jakove! Jakove! A on reče: evo me! I Bog mu reče: ja sam Bog, Bog oca tvojega; ne bojse otići u Egip, jer ću od tebe učinii velik narod. (Postanje XLVI.2,3)*. Pošto su ove reči upućene Izrailju, kojega će On učiniti velikim narodom, pa je stoga predmet o kome se raspravlja istina i njena sila, to se kaže *ElElohim*, što, u približnom smislu, znači *Bog bogova*, a u približnom smislu, *Elohim znači bogove*, jer se time opisuju istine i njihova sila, što je jasno kod istoga: *I ondje načini žrtvenik, i nazva ono mjesto: Bog Betiljski, jer mu se ondje javi Bog, kada je bježao od brata svojega (Postanje XXXV. 7)*. I na drugome mestu kod istoga: *Jer je Jehova Bog vaš, Bog nad bogovima i gospodar nd gospodarma, Bog veliki, silni i strašni, koji ne gleda ko je ko, niti prima poklona (Zak. Ponovljeni X.17)*. gde se *Bog bogova* izražava s *Elohe Elohim*, a posle sa *Bog ili El*, kome se pripisuje veličina i moć . **(7)** Kod *David*a: *Jer je Jehovas velik Bog i velik car nad svijem bogovima. U njegovoj ruci su dubine zemaljske, i visine gorske njegove su. (Psalam XCV.3,4)*. ovde se koristi reč *Bog ili El*, jer se govori o Božaskoj istini i sili; kaže se *bogovi*, jer se govori o istinama koje otuda potiču; jer u unutrašnjem

smislu, car označava istinu (br. 1672,2015,2069,3009,3670). Otuda je očito šta označava *veliki car iznad svih bogova*. UNjegovoj su ruci dubine zemaljske označava istine crkve, koje se nazivaju *visine gorske*, zbog moći (sile) od dobra. Kod istoga: *Ko da se u nebu poredi s Jehovom? ko je među sinovima bogova (Elim) sličan Jehovi? Bog ili (El) silni je u tajnama svetih. O Jehova nad vojskama! ko je silan kao Ti, o Jah? (Psalam LXXXIX.6-8)*. Ovde sinovi bogova ili Elima, označavaju istine Božanske, čija je moć očita; jer se kaže *Bog, El, svemogući, Jehova Bog nad vojskama, ko je silan kao Ti? (8)* Tako i nadrugome mestu kod Davida: *Dajte Jehovi, sinovi Božiji, dajte Jehovi slavu i čast! (XXIX.1)*. Kod Mojsija: *A oni popadoše ničice i rekoše. Bože, Bože duhovima i svakom tijelu! ovaj je jedan zgriješio, i na sav li ćeš se zbor gnjeviti? (Brojevi XVI.22)*. Kod Davida: *Rekoh, bogovi ste (Elohim) i sinovi ste Najvišega (Psalam LXXXII.6; Jovan X.34); gde se nazivaju bogovima zbog istina, jer sinovi su istine (vidi br. 489,491,533,147,2628,3373,3704)*. Opet: *Slavite Jehovu, jer je dobar; jer je do vijeka milost njegova. Slavite Boga nad bogovima, jer je do vijeka milost njegova (Psalam CXXXVI.1,2)*. Kod Danila: *I taj će car činiti što hoće, i podignuće se i uzvisiće se iznad svakoga boga (El), čudno će govoriti na Boga nad bogovima (Elohim), i biće srećan dokle se ne svrši gnjev, jer će se izvršiti što je određeno. (XI.36)*. iz ovoga se vidi da, u približnom smislu, *bogovi* se odnose na istine koje su od Gospoda. **(9)** Da se kaže *El ili Bog*, u jednini, kada se govori o sili koja dolazi od Božanske istine, ili, što je isto, od moći koja je od Božanske istine, ili, što je isto, od Gospodovog Božanskog Duhovnog, može se videti iz sledećih odlomaka. Kod Mojsija: *neka moja ruka bude kao ruka Boga (El) na onoga koji čini zlo (Moga bih vam dosaditi, u Daničićevom prevodu) (Postanje XXXI.29)*. I opet: *Nema sile za Boga (El) (Zak. Ponovljeni XXVIII.32) (prim. prev. ovo je prevod u skladu s prevodom sličnoga teksta u Psalmu LXXXIX.26,27, vidi citat iz toga Psalma niže); inače, ovaj se tekst ne nalazi na označenom mestu)*. Kod Miheja: *Nema sile za Boga (El) (II.1) (prim. prev. onaj tekst se ne nalazi na označenome mestu.) Sile za Boga (ruka za Boga) označava da treba da ima moći. (Da ruka označava moć, može se videti, br. 878,3387; da se ruka kaže za istinu, br. 3091.)* Kod Davida: *Pružiću na more ruku njegovu, i na rijeke desnicu njegovu. On će me zvati: ti si otac moj, Bog (El) moj i grad spasenja moj (LXXXIX.25,26)*. govoreći o moći od istina. Kod istoga: *O Jehova, grade moj, zaklone moj, koji se ne može oboriti, izbavitelju moj, Bože (El) moj, kamena goro, na kojoj se ne bojim zla,*

štite moj, rože spasenja mojega, utišite moje! (Psalam XVIII.2-4). Kod istoga: Zao čovek kaže u srcu svome: Bog je zaboravio, okrenuo je lice svoje, ne će vidjeti nigda. Ustani, Gospode! digni ruku svoju, ne zaboravi nevoljnijeh! Za što bezbožnik da ne mariza Boga (Elohim) govoreći u srcu svome da ti ne ćeš vidjeti? (Psalam X.10-13). (10) Kod Isaije: Ostatak će se vratiti, ostatak Jakovljevi, Bogu (El) silnome (X.21). Kod istoga: Jer nam se rodi dijete, sin nam se dade, kojemu je vlast na ramenu, i ime će mu biti: divni, savjetnik, Bog (El) silni, otac vječni, knez mirni (IX.6). Kod istoga: Gle, Bog (El) je spasenje moj, uzdaću se i ne ću se bojati, jer mi je sila i pjesma Gospod Bog (El), on mi bi spasitelj. (XII.2). Kod istoga: Ja sam Bog (El). Ja sam od prije svijet posta, i niko nemože izbaviti iz ruke moje; kad radim, ko će smetati? (XLIII.12,13). kaže se za silu. Kod Jeremije: Bože (El) veliki i silni! kojemu je ime Jehova nad vojskama (XXXII.18). U drugoj knjizi Samuilovoj: S tobom razbijam vojsku, s Bogom (El) svojim skačem preko zida. Put je Božji vjeran, riječ Jehovina čista. On je štit svjema kojise uzdaju u nj. jer ko je Bog (El) osim Jehove? i ko je stijena osim Boga (Elohim) našega? Bog (El) je krjepost moja i sila moja (XXII.3033). **(11)** Kod Mojsija: Bog (El) nije čovek da laže, ni sin čovječiji da se pokaje. Što kaže neće li učiniti? i što kaže, ne će li izvršiti? On ga je izveo iz Egipta. on mu je kao snaga jednorogova. Jer nema čini na Jakova ni vraćanja na Izrailja; u ovo doba govoriće se o Jakovu i o Izrailju, šta je učinio Bog (El). (Brojevi XXIII.19,22,23); gde se, u unutrašnjem smislu, govori o moći i istini. Kod istoga: Bog (El) ga je izveo iz Egipta, i on mu je kao snaga jednorogova; poješće narode koji su mu neprijatelji, i kosti će njihove potrti, i strijelama svojim postrijaljati ih (XXIV.8) Da rogovi i snaga jednorogova označavaju moćistine od dobra, vidi br. 2832; da ne pominjemo druge odlomke. Pošto većina stvari u Reči imaju i suprotno značenje, tako isto i bog i bogovi, koje se reči koriste kada se govori o obmani i o moći obmane; kao kod Jezikilja: Najgrabriji unaci (bogovi, Elim) govoriće mu isred groba njihovijeh, koji sidoše i leže neobrezani, pobijeni mačem (XXXII.21). Kod Isaije: Koji se upaljujete ulugovima pod svakijem zelenijem drvetom (pod bogovima Elim), koljete sinove svoje u potocima, pod vrltima kamenijem (LVII.5). gde se reč bogovi koristi zbog obmana. Slično i na drugim mestima.

NASTAVAK O VELIKOM ČOVEKU I KORESPONDENCIJI, OVDE KORESPONDENCIJI S OKOM I SA SVETLOŠĆU.

4403. Kakvi su bili duhovi, i na koju su se oblast tela odnosili, bilo mi je dato da primetim i da znam iz njihovog položaja i mesta kod mene, kao i po mestu na kojemu su bili, i na kojoj udaljenosti. Oni koji su se videli blizu mene, većinom su bili Subjekti celih društava; jer društva šalju duhove drugima, i preko ovih duhova opažaju misli i osećanja, i tako upostavljaju komunikaciju. Ali o ovim duhovima, nazvanim Subjektima, ili izaslanicima duhovima – biće govora, po Gospodovoj Božanskoj milosti, u detaljima. O njima je zapaženo sledeće: Oni koji se pojavljuju iznad glave, i blizu glave, to su oni koji uče (druge), a lako dopuštaju da njih drugi uče. Oni koji su ispod zatiljka su oni koji su ćutljivi i oprezni. Oni koji su blizu leđa, deluju na slinačan način, ali s razlikom. Oni koji su u grudima, ili nedrima, oni su u ljubavi ka blišnjemu. Oni koji su kod slabina, ti su u bračnoj ljubavi. Oni koji su u nogama, to su oni koji su prirodni, a oni koji su u nožnim stopalima, ovi su grublja vrsta prirodnih. Ali oni koji su u licu, ti su raznih genija, prema korespondenciji sa društvima u tome delu. Na primer, oni koji su u nozdrvama, oni se ističu opažanjem, oni koji su u ušima, ti se ističu poslušnošću, a oni koji su u očima, to su inteligentni i mudri. i tako dalje.

4404. Pet spoljašnjih čula - dodir, ukus, njuh, sluh, i vid –svaki ima korespondenciju s unutrašnjim smislom. Ali danas su korespondencije poznate malom broju, a još manje je poznato da postoje korespondencije duhovnih stvari sa prirodnim, ili što je isto, sa stvarima koje pripadaju unutrašnjem čoveku s onim stvarima koje pripadaju spoljašnjem. Što se tiče korespondencija čula, govoreći uopšteno, čulo dodira korespondira osećanju dobra, čulo ukusa osećanju znanja, čulo njuha (mirisa) osećanju opažanja, čulo sluha osćnju učenja, i poslušnosti, a čulo vida, osećanju razumevanja i mudrosti.

4405. Razog da čulo vida korespondira osećanju razumevanja i mudrosti, je to što telesni vidi tačno korespondira duhovnom vidu, to jest razumevanju. Jer postoje dve svetlosti, jedna u svetu od sunca, i druga u nebu od Gospoda. U svetlosti sveta nema inteligencije; ali zato je ima u svetlosti neba. Otuda, koliko su stvari kod čoveka, koje pripadaju svetlosti sveta, rasvetljene onima koje pripadaju svetlosti

neba, toliko ove dve klase (svetlosti) korespondiraju, i toliko je čovek razuman i mudar.

4406. Pošto vid oka korespondira razumevanju, stoga se vid pripisuje razumu, i naziva intelektualnim vidom. Osim toga, stvari koje čovek opaža nazivaju se objektima (predmetima) toga vida; a isto tako, u običnom govoru, kaže se da su stvari *viđene*, kad se radi o razumevanju; tako isto, za razum se kaže da je u svetlosti i da je prosvetljen, pa otuda i da je nešto jasno kaže se za ono što se razume; s druge strane, tako se koriste i izrazi senka i tama, pa otuda i zamračenost. Ove i slične stvari ušle su običan govor među ljudima zbog njihove korespondencije; jer čovekov duh je u svetlosti neba, a njegovo telo u svetlosti sveta; a duh je ono što živi u telu, i ono što misli. Otuda to da se unutrašnje stvari izražavaju rečima.

4407. Oko je najplemenitiji organ lica; on komunicira neposrednije sa razumom nego ostali čulni organi. Isto tako, ono se modifikuje istančanijom atmosferom nego uho; pa stoga vid prodire u unutrašnja čula, koja su u mozgu, kraćim i više unutrašnjim putem nego govor koji se opaža uhom. Otuda to da neke životinje, koje su lišene razuma, imaju nešto kao dva dodatna mozga u orbiti među očima, jer njihovo intelektualno zavisi od njihovog vida. Ali ovo nije slučaj sa čovekom, jer on koristi jedan širi mozak, kako njegovo Inteliktualno ne bi zavisilo od vida, nego da bi vid zavisio od Inteliktualnog. Da čovekov vid zavisi od Inteliktualnog, jasno je iz toga što se njegova prirodna osećanj prikazuju reprezentativno na licu, a više unutrašnja osećanja, koja pripadaju misli, pokazuju se u očima, po nekom živom plamenu, koji svetluca u skladu s osećanjem koje je u misli. Ovo čovek zna i opaža a da ga tome ne uči nikakva nauka; razlog je to što je njegov duh u društvu duhova i anđela u drugom životu, koji ovo znaju po jasnom opažanju. (Da je svaki čovek svojim duhom u društvu s duhovima i anđelima, može se videti br. 12277,2379,3544,3645).

4408. Da postoji korespondencija očnog vida s intelektualnim vidom, jasno opažaju oni koji razmišljaju; jer predmeti u svetu, koji su svi povezani sa sunčanom svetlošću, ulaze preko oka, pa se onda spremaju u memoriju, i ovo očito u sličnoj vizuelnoj formi; jer ma šta da je reprodковано, vidi se na unutrašnji način. To je

izvor čovekove mašte, čije ideje filosofi nazivaju materijalnim (idejama). Kada se ovi predmeti pokažu na još više unutrašnji način, oni predstavljaju misao, i to u jednoj vizuelnoj formi, ali čistijoj, čije se ideje nazivaju nematerijalnim, a isto tako i intelektualnim. Da postoji unutrašnji vid, u kojem je život pa stoga i razumevanje i mudost, koji prosvetljava unutrašnji vid, i koji se tamo sreće s onim stvarima koje su ušle oreko spoljašnjeg vida, to je očito; a isto tako, da unutrašnja svetlost deluje u skladu sa rasporedom stvari koje su tamo a koje su iz svetlosti sveta. Stvari koje ulaze preko sluha, i one se na unutrašnji načinpretvaraju u forme kao one koje pripadaju visualnim formama, koje su iz svetlosti sveta.

4409. Pošto očni vid korespondira intelektualnom vidu, to on korespondira i istinama; jer sve u razumu odnosi se na istinu, a isto tako i na dobro, na ovaj način – da čovek nije samo sposoban da zna šta je dobro, nego je i u stanju da prima uticaj od toga (dobra). Asve stvari u spoljašnjem vidu odnose se na simetrije predmeta, stoga na njihove lepote i privlačnosti. Pažljiva osoba može da vidi da se svaka i sve stvari u prirodi odnose na istinu i dobro, i tako može da zna da je univerzalna priroda reprezentativna pozornica (teatar) Gospodovog carstva.

4410. Poznato mi je iz mnogog iskustva da vid levoga oka korespondira istinama razuma, a vid desnoga oka osećanjima istine, koja isto tako pripadaju razumu; sledstveno, da levo oko korespondira istinama vere, a desno oko dobrima vere. Razlog da postoji takva korespondencija je to, što u toj svetlosti od Gospoda nije samo svetlost, nego i toplina, gde je sama svetlost istina koja proističe od Gospoda, a toplina je dobro. Iz ovoga, kao i iz influksa u dve hemisfere mozga, postoji takva korespondencija; jer oni koji su u dobru, ti su na Gospodovoj desnoj strani, a oni u istini su na Njegovoj levoj strani.

4411. Svaka i sve stvari u oku imaju svoju korespondenciju u nebima; takve stvari kao što su tri telesna stanja, vodenasto, staklasto, i kristalno; i ne samo telesna stanja, nego i omoti (prekrivači), i svakipojedini deo. Što su više unutrašnji stvari u očima, to su lepše i čudesnije korespondencije, ali na različite načine u svakom nebu. Kada svetlo koje proističe od Gospoda utiče u najdublje ili treće nebo, tamo se ono prima kao dobro, koje se naziva ljubav ka bližnjemu; kada utiče u srednje ili drugo nebo, kako posredno tako i neposredno, svetlo se prima kao istina koja

dolazi od ljubavi ka bližnjemu; ali ova istina utiče u posednje ili prvo nebo, i pokazuje se kao rajski vrt, a na nekim mestima i kao grad sa palatama. Na ovaj način korespondencije idu jedna za drugom, sve do spoljašnjeg vida anđela. Slično je i sa čovekom, u njegoviom poslednjem (po redu savršenstva), koje je oko, ova istina se materijalno predstavlja vidu, čiji su predmeti u vidljivom svetu. Čovek koji je u ljubavi i u milosrđu (ljubavi ka bližnjemu), i u veri, njegovo je unutrašnje takvo, jer on korespondira trima nebima, i on je kao malo nebo.

4412. Bila je jedna osoba koju sam ponavao za života u telu, ali joj narav i unutrašnjue osećanje nisam poznao. On je sam mnom razgovarao nekoliko puta u drugom životu, ali na kratko i s udaljenosti. Obično se pokazivao preko prijatnih predstava (reprezentativa), jer je znao kako da predstavi stvari koje su bile prijatne, kao što su boje svake vrste i lepe obojene forme; da predstavlja malu decu ukrašenu kao anđeli, i mnogo sličnih stvari koje su bile prijatne i divne. On je delovao blagim i mekim influksom u opnu levoga oka. Na ovaj način on je pogodovao osećanjima drugih, sa ciljem da njihov život učini prijatnim i divnim. Anđeli su mi rekli da su takvoga karaktera oni koji se odnose (korespondiraju) na očne opne, i da oni komuniciraju s rajskim nebima, gde su istine i dobra predstavljeni u supsancijalnoj formi, kao što je rečeno gore (br. 4411) (*prim.prev. rajska neba su neba s rajskim vrtovima*).

4413. Da svetlost neba sadrži inteligenciju i mudrost, i da je inteligencija i mudrost od Gospoda ono što se pokazuje kao svetlost pred očima anđela, dato mi je da znam iz živog iskustva. Bio sam podignut u svetlost koja je iskrila kao svetlost blistavih dijamanta; i dok sam u njoj držan, činilo mi se da sam bio odvojen od telesnih ideja i bio uvden u duhove ideje, a to znači u one stvari koje pripadaju razumeanju istine i dobra. Misaone ideje, koje potiču od svetlosti sveta, tada su izgledale udaljene od mene, i kao da nisu meni pripadale, iako su bile nejasno prisutne; ovime mi je bilo pokazano da onoliko koliko je neko u svetlu neba, toliko ulazi i u inteligenciju. Otuda to, da što su anđeli inteligentniji, to su u blistavijoj svetlosti.

4414. Razlike u svetlosti u nebima su brojne kao što su brojna i anđeoska društva koja sačinjavaju nebo, a u stvari, ima ih (vrsta svetlosti) koliko i samih anđela.

Razlog je tome to što je nebo uređeno u skladu sa razlikama dobra i istine, a to je isto što i u skladu sa stanjima inteligencije i mudrosti, pa stoga i u skladu s različitim primanjima svetlosti koja je od Gospoda. Posledica je toga to, da svetlost nije nigde ista u nebu, nego , naprotiv, ona se razlikuje prema načinima nakoje se umerava plameno-crvena ili sjajno bela svetlost, a sve po stepenima intenziteta; jer inteligencija i mudrost nisu ništa drugo nego izvanredne modifikacije nebeske svetlosti koja proističe od Gospoda.

4415. Novo pristigle duše, ili duše novaci – to jest, oni koji, nekoliko dana posle smrti tela, stignu u drugi život – jako su iznenađeni kad nađu da u drugom životu postoji svetlost; oni u svom neznanju donose pojam da svetlost dolazi isključivo od sunca i materijalnog plamena. Ne znaju da postoji svetlost koja osvetljava razum; jer to u telesnom život nisu opažali, a još manje da ta svetlost daje sposobnost da se misli i da, preko influksa u forme koja dolaze od svetlosti sveta, pokazuje sve stvari koje pripadaju razumu. Ako su ovo dobri duhovi, oni se uzdižu u nebeska društva da bi bili poučeni, te idu iz jednog u drugo društvo, kako bi živim iskustvom se uverili da u drugom životu postoji svetlost, i da je jača od one na svetu, i da mogu da primete da kada su u svetlosti, da imaju inteligenciju. Neki koji su bili uzdignuti u nebesku svetlost, odatle su sa mnom govorili, pa su priznali da nikad ne bi verovali u ovako nešto, i da je svetlost sveta relativno mrak. Isto tako, gledali su otuda kroz moje oči u svetlost sveta, pa su primetili samo taman oblak, pa su sa sažaljenjem rekli da je takva svetlost u kojoj je čovek. Iz ovoga što je rečeno, može se videti zašto se anđeli u Reči nazivaju *anđelima svetla*; a tako isto i da je Gospod Svetlo, pa stoga i Život ljudima (Jovan I.1-9; VIII.12).

4416. Kakvi su duhovi u drugom životu, vidi se po svetlosti u kojoj su; jer, kao što je pre rečeno, svetlost u kojoj vide korespondira svetlosti u kojoj opažaju (duhovne stvari?). Oni koji su znali istine i koji su ih potvrđivali ali koji su živeli zlim životom, ti su u snežnom belilo (lux), hladnom, kao što je zimsko svetlo; a kada se približe onimakoji su u svetlosti neba, njihova svetlost (lux) sasvim potamni, i postaje mrkli mrak; a kada se udalje od svetlosti neba, pokaže se žutkasta svetlost (lumen) kao od sumpora, u kojoj oni izgledaju kao utvare, a njihove istine kao fantomi. Jernjihove istine potiču od lažne (persuazivne) vere, a koju su sledili zato što su tako sticali počasti, imanja, i ugled, a pri tome im nije bilo stalo da znaju da

li je nešto istinito, samo ako se to primalo (prihvatilo). **(2)** Ali oni koji su u zlu a iz toga i u obmanama, pojavljuju se u svetlu (lumen) koja je kao vatra upaljenog ugljena. Ova svetlost postaje sasvim neprozirna u svetlosti neba; ali sama svetlost u kojoj gledaju, razlikuje se već prema obmani i zlu u kojima su. Otuda je bilo jasno zašto oni koji vode zao život, ne mogu da imaju veru u Božanske istine iskreno iz srca; jer su oni u dimnjivoj svetlosti koja, kada na nju padne nebeska svetlost, njima postaje tama, tako da ne vidi ni svojim očima ni svojim umom; osim toga, padaju u agoniju, a neki i u nesvest. Otuda to da zli ne mogu da prime istinu, nego samo dobro. *(prim. prev. Ostaje nejasno zašto mogu da prime dobro....Valjda zato što je dobro koje moguda prime, je prirodno dobro, kao što je toplina koju mogu anđeli da na njih prenesu, za kratko vreme, da bi im otvorili želju da prime pouku i da sepoprave?)* **(3)** Čovek koji vodi zao život, nemožeda veruje da je on u takvoj svetlosti (lumen), jer ne može da vidi svetlost u kojoj je njegov duh, nego samo svetlost u kojoj je njegov očni vid, a iz ovoga vidi svoj prirodni um. Ali ako bi mogao da vidi svetlost svoga duha, i ako bi mogao da vidi kakva je svetlost istine i dobra, koja bi se ulila iz neba, on bi tada znao vrlo dobro koliko je daleko od toga da prima stvari koje pripadaju toj svetlosti, to jest, stvari vere, i koliko je daleko od toga da prigrli ljubav ka bližnjemu, a to znači koliko je daleko od neba.

4417. Jednom sam razgovarao s duhovima o životu – naime, da niko nema život od samog sebe, nego od Gospoda, iako mu izgleda da živi od sebe (poredi br. 4320). Pre svega, razgovarali smo o tome šta je život, to jest, da je to razumevati i hteti; i pošto se svako razumevanje odnosi na istinu, a sve htenje na dobro (br. 4409), da je život razumevanje istine, i htenje dobra. Ali neki su se duhovi, koji vole da se raspravljaju, pridružili – jer ima duhova kojise mogu nazvati svađalicama koji vole raspre, jer se spore oko svega, da li je nešto tako ili ne, a takvi su većinom u mraku u pogledu svake istine; ovi koji su prišli, su, reklo bi se, oni koji, uprkostoga što ne razumeju istinu i ne žele dobro, veruju da žive (da su živi) stvarno više od ostalih. Ali im je odgovoreno da život zla koji njima izgledakao život, da je to u stvari život koji se naziva duhovnom smrću, jer da to mogu znati po tome što je razumeti istinu i hteti dobro, daje to život od Božanskog; iz toga sledi da razumeti obmanu i hteti zlo, da je to ne može da bude

život, jer su zla i obmane suprotni samom životu. **(2)** Da bi ih se ubedilo, pokazano im je kakav je njihov život; a on je izgledao kao svetlost vatre od uglja pomešana s dimom. Kada su u ovakvoj svetlosti, oni pretpostavljaju da je život njihove misli i njihove volje jedini život koji postoji, a to više tako veruju, pošto se svetlo razumevanja istine same, njima nikako ne pokazuje; jer u trenu u kome dolaze u ovu svetlost, njihova vlastita svetlost se zamrača, tako da ne mogu ništa da vide, ni da opažaju. Dalje im je pokazano kakvo je stanje njihovog života, kada im se oduzelo uživanje u njihovim obmanama, što se u drugom životu izvodi na taj način što se izdvajaju (drugi) duhovi u čijem su društvu. Kad je to izvedeno, njihova su lica izgledala odvratno, kao lica leševa, tako da ih se moglo nazvati slikama smrti. Ali će o životu životinja, po Gospodovoj Božanskoj milosti, biti govora odvojeno. (prim. prev. Ovaj je deo osobito teško prevesti, ne samo zato što je autorov stil mestimično neprecizan, nego i stoga što se opisuju fenomeni sveta koji je malo kome dostupan pre fizičke smrti. Jedno mi se čini jasno, a to je da autor želi da kaže da je život ljudi lišenih spoznaje duhovne istine, sličan životu životinja. Međutim, ljubitelji životinja bi rekli da bi to bilo uvredljivo za životinje, koje sve imaju plemenitija osećanja od ljudi đavola.)

4418. Za one koji su u paklu kaže se da su u tami, jer su u obmanama: isto kao što svetlost korespondira istini, tako tama korespondira obmana. Jer oni su, kao što je rečeno, u svetlu koje je slično svetlu vatre od ugljena i sumpora i koja je žutkasta kao sumpor. Ova svetlost je ono što se naziva *tama (mrak)*; jer njihovo je razumevanje je kao ta svetlost, pa stoga i skladu s vidom koji dolazi od nje, jer ove dve stvari korespondiraju jedna drugoj. Naziva se tamom, zato što ovakva svetla postaju tama kad se pojavi nebeska svetlost.

4419. Sa mnom je bio jedan duh za kojega se, dok je živeo u telu, zbog svog širokog znanja, verovalo da je mudriji od svih ostalih; otuda je stekao zlo da, ma gde da je bio, hteo je da vlada nad svima. Meni je poslat bio od jednog društva da bi im poslužio kao subjekt, to jest, za komunikaciju (br. 4403), (*prim. prev. Subjekt je predstavnik jednog društva koji izrađava mišljeje i volju društva, a nikako svoju, u komunikaciji s drugim društvima ili pojedinim duhovima ili anđelima*), a isto tako da bi ga se oslobodili, jer je stvarao sukobe zbog toga što je hteo da nad njima vlada iz voje vlastite inteligencije. Dok je bio sa mnom, bilo mi je dopušteno da

govorim s njim o inteligenciji koja dolazi od propriuma (ego-a), da ona toliko preovlađuje u Hrišćanskom svetuda se veruje da je svaka inteligencija iz toga izvora, a ne od Boga; iako, kada govore po doktrine vere, oni kažu da sve što je istinito i dobro da dolazi od neba, to jest od Božanskog, sledstveno i sva inteligencija, jer ona potiče od istine i dobra. Ali, kako ovaj duh nije obraćao pažnju na ovo, rekoh da bi bilo dobro da se povuče, jer mi je sfera njegove inteligencije smetala; ali pošto je bio ubeđen da je inteligentniji od ostalih, odbio je da tako postupi. **(2)** Onda su mu anđeli pokazali kakva je inteligencija od propriuma, a kakva je inteligencija od Božanskog, i to sve preko svetlosti; jer se u drugom životu ovakve stvari predstavljaju na divotan način prelivima svetlosti. Inteligencija od propriuma pokazana je kao svetlost koja se gubi (lumen fatuum), okružena tamnom ivicom; a pored toga, ona se prostirala samo malo dalje od svog fokusa; i dalje, bilo je pokazano da se ova svetlost odjednom gasi kad na nju pogleda neko anđeosko društvo, upravo kao što je varljivo svetlo u sunčanom svetlu, ili dnevno svetlo. Na kraju, bilo je pokazano šta je ineligencija kada je od Božanskog, i to sve pomoću svetlosti: ova svetlost bila je jasnija nego li podnevno svetlo sunca, a prostirala se na veliku razdaljinu a obodi su joj bili kao sunčanom svetlu u svemiru; pa je rečeno da inteligencija i mudrost ulaze sa svih strana u sferu ove svetlosti, te da čine da se istina i dobro opažaju s neograničenom intuicijom; ali sve ovo u skladu sa kvalitetom istine od dobra.

4420. Iz svega ovoga može da se vidi da one stvari kod čoveka koje su od svetlosti sveta, da one korespondiraju onim koje su u svetlosti neba; sledstveno, da vid spoljašnjeg čoveka, a to je vid oka, korespondira vidu unutrašnjeg čoveka, koji je vid njegovog razuma; a tako isto, da se u drugom životu kvalitet inteligencije pokazuje pomoću svetlosti.

4421. Nastavak o korespondenciji s okom i sa svetlošću naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

POGLAVLJE TRIDEST I ČETVRTO.

4422. Kao uvod u ovo poglavlje, biće otkrivene Gospodove reči kod *Mateje* XXIV. stih 42 do kraja. Ove su reči poslednje u tome poglavlju koji govori o svršetku vremena, ili o Gospodovom dolasku, a koje u slovu izgledaju ovako: *Za to i vi budite gotovi (spremni); jer u koji čas ne mislite doći će sin čovječiji. Ko je dakle taj vjerni i mudri sluga kojega je postavio gospodar njegov nad svojim domašnjima da im daje hranu na obrok? Blago tome sluzi kojega došavši gospodar nađe da izvršuje tako. Zaista vam kažem: postavio ga nad svijem imanjem svojijem. Ako li taj rđavi sluga reče u srcu svome: ne će moj gospodar još za dugo doći. I počne biti svoje drugare, a jesti i piti s pijanicama, doći će gospodar toga sluge u dan kad se ne nada, i u čas kad ne misli. I rasjeći će ga napola, i daće mu platu kao i licemjerima; ondje će biti plač i škrgut zuba.* Šta sadrže ove reči, može se videti iz serije stvari; jer predmet o kome se govori u ovome poglavlju Jevanđeliste je svršetak vremena i Gospodov dolazak. Daje ovako, može se videti iz objašnjenja sadržaja ovoga poglavlja, kao što se može videti u predgovorima koji prethode poglavljima (naime, poglavljima XXVI, br. 3353-3356M poglavlju XXVII. br. 3486-3489; poglavlju XXIII. br. 3650-3656; poglavlju XXIX. br. 3751-3589; poglavlju XXX.br. 3850-3901, poglavlju XXXI.br. 4056-4060; poglavlju XXXII.br. 4229-4231; poglavlju XXXIII. br. 4332-4335). **(2)**A šta je saržano unizu , pokazano je, naime, da kad je Hrišćanska Crkva koja je ustanovljena posle Gospodovog dolaska, počela da se pustoši, to jest, da odstupa od dobra, ada se pustoši: 1. Nisu više znali šta je dobro i istina, nego su o tome raspravljali. 2. Prezirali su ih. 3. Sledeće, nisu ih više priznavali u srcu. 4. Posle, profanisali su ih (osvetogrdili su ih). 5. I pošto su istina vere i dobro ljubavi ka bližnjemu još bili ostali kod nekih, koji su nazvani *izabrani*, opisuje se tadašnje stanje vere. 6. A onda (se opisuje) i stanje ljubavi ka bližnjemu. 7. Na kraju, govori se o početku jedne nove crkve; i, 8. Stanje u odnosu na dobro i istinu unutar takozvane crkve opisuje se kada je odbačena stara a usvojena Nova Crkva. Iz ovoga niza može se videti ša reči koje su navdene gore, a koje su na kraju poglavlja, šta one sadrže, naime, da one sadrže potsticaj (ohrabrenje) onima u crkvi, da treba da budu u dobru vere, ako ne će da nestanu.

4423. Malo ko zna šta je to odbacivanje stare crkve a usvajanje nove. Onaj ko ne poznaje čovekova unutrašnja stanja, a stoga ni čovekova stanja posle smrti, on

pretpostavlja da oni koji pripadaju staroj crkvi, a kod kojih su dobra i istine opustošene, to jest, više se ne priznaju srcem, da ti nestanu, bilo kao što su prepotopci nestali s potopom, ili kao Jevreji izgonom iz njihove zemlje, ili na neki drugi način. Međutim, kada se crkva pustoši, to jest, kada više nije ni u kakvom dobru vere, ona nestane uglavnom u pogledu njenih unutrašnjih stanja, a to znači u pogledu njenih stanja u drugom životu. Tada se nebo od nje odvaja - a stoga i Gospod – i prenosi se na druge, koje se usvajaju umesto onih (prethodnih); jer bez crkve negde na zemlji, ne bi bilo komunikacije neba sa čovekom; jer crkva je kao srce i pluća Velikoga Čoveka na zemlji (vidi br.468,637,931,2054,2853)(2) Oni koji tada pripadaju staroj crkvi i na taj način se uklanjaju iz neba, ti su u nekoj vrsti poplave (potopa) u pogledu njihovih unutrašnjih stanja, i to u poplavi iznad glave (*prim. prev. poplavi koja pokriva glavu*). Ovu poplavu čovek ne primećuje sve dok živi u telu, nego onda kada stigne u taj (svet) posle smrti. U drugom životu ova poplava se jasno pokazuje, ali kao taman oblak koji ih okružuje, i koji ih time odvaja od neba. Oni koji su u ovom tamnom oblakunemogu da vide šta je istina vere a još manje, šta je njeno dobro (dobro vere); jer svetlost neba, u kojoj je inteligencija i mudrost, ne može da uđe u ovaj oblak. To je stanje opustošene crkve.

4424. Šta Gospodove reči, koje su gore navedene, sadrže u unutrašnjm smislu, može se videti bez objašnjavanja; jer Gospod nije govorio toliko preko predstava i značenja, koliko preko upoređivanja. Biće rečeno samo ono što je označeno rečima u poslednjem stihu, naime: *I rasjeći će ga napola, i daće mu platu kao i licemjerima; ondje će biti plač i škrgut zuba. I rasjeći će ga napola* označava razdvajanje i uklanjanje od dobara i od istina; jer oni koji su u poznanjima dobra i istine, kao oni u unutar crkve, a vode zao život, za njih se kaže da su *prepolovljeni* kada se spoznanja od njih odvoje. Jer se spoznanja dobra i istine odvajaju od njih u drugom životu, i oni se drže u zlima, pa stoga i u obmanama; ovo seradi kako bi ih se sprečilo da komuniciraju s nebom preko poznavanja dobra i istine, i s paklom preko zala i obmana, i da tako ne bi visili između /neba i pakla/; a isto tako, kako bi se sprečilo da svetogrde dobra i istine, a što se dešava kada se ovi (istine i dobra) pomešaju s obmanama i sa zlima. Ito je označeno Gospodovim rečima onome koji je bio sakrio svoj talant u zemlju: *Uzmite dakle od njega talant,*

i podajte ga onome što već ima deset talanta. Jer svakome ko ima, dodaće se, i preteći će mu; a od onoga koji nema, što ima uzeće se od njega (Mateja XXV.28.29); kao i onim što je Gospod rekao na drugome mestu kod *Mateje XIII.12,* i kod *Marka IV.25;* i kod *Luke VIII.18. (2) I daće mu platu kao i licemjerima;* označava njihov deo (sudbinu), kod kojih su izvana istine u pogledu nauka i dobro u pogledu života, ali iznutra neveruju ni u istinu ni u dobro, pa su stoga *licemeri.* Na ovaj način, oni su *prepolovljeni.* Dakle, kada se spoljašnje od njih oduzme, a što se dešava u drugom životu, oni izgledaju onako kakvi su iznutra, lišeni vere i ljubavi ka bližnjemu, od kojih su pravili predstavu kako bi pridobili druge sciljem da postignu počasti, dobitak, i ugled. Skoro svi oni u opustošenoj crkvi ovakvog su karaktera, jer oni imaju spoljašnje, ali nemaju unutrašnje. Otuda to da se govori o poplavi njihovih unutrašnjih (stanja) (br. 4423). **(3) I biće ondje plač i škrgut zuba;** označava njihovo stanje u drugom životu; *plač,* njihovo stanje u pogledu zala, a *škrgut zuba,* njihovo stanje u pogledu obmana: jer *zubi* u Reči označavaju prirodne stvari a u obrnutom smislu, njihove obmane. Zubi, međutim, korespondiraju ovim stvarima, a *škrnut zuba* je sukobljavanje obmana s istinama. Oni koji su u samim prirodnim stvarima, a u ovima su zbog čulnih obmana, i koji veruju samo ono što vide preko ovih, za njih se kaže da *škrguću zubima,* a tako i sebi izgledajukada prave zaključke iz svojih obmana o istinama vere. Ovakvih osoba ima mnogo u crkvi koja je opustošena u pogledu dobra i istine. Isto je označeno i na drugim mestima, kao *škrgutom zuba* kod *Mateje: A sinovi carstva izgnaće se u tamu najkrajnju, ondje će biti škrgut zuba (VIII.12).* Sinovi carstva su oni koji su u opustošenoj crkvi; *tama* označava obmane (4418), jer oni su u tami kada su u tmnom oblaku koji je gore spomenut; *škrgut zuba* je sukob obmana s istinama. Na isti način, i na drugom mestu, kao kod *Mateje XIII.42,50; XXII.13; XXV.30;* kod *Luke XIII.28).*

POGLAVLJE XXXIV.

1. *I Dina, kći Lijina, koju rodi Jakovu, iziđe da gleda djevojke u onome kraju.*
2. *I ugleda je Sihem, sin Simora Hevejina, kneza od one zemlje, i uze je i leže s njom i osramoti je.*

3. *I prionu srce njegovo za Dinu kćer Jakovljevu, i djevojka mu omilje, i on joj se umiljavaše.*
4. *I reče Sihemu Hemoru ocu svojemu govoreći: oženi me ovom djevojkom.*
5. *A Jakov ču da je osramotio Dinu kćer njegovu; a sinovi njegovi bijahu u polju sa stokom njegovom, a Jakov oćutje dokle oni ne dođu.*
6. *A Hemor otac Sihemov iziđe k Jakovu da se razgovori s njim.*
7. *A kad dođoše sinovi Jakovljevi iz polja i čuše šta je bilo, žao bi ljudima vrlo i razgnjeviše se veoma, što učini sramotu Izrailu obležav kćer Jakovljevu, kako ne bi valjalo činiti.*
8. *Tada im reče Hemor govoreći: sin moj Sihem srce prionu za vašu kćer; podajte mu je za ženu.*
9. *I oprijateljite se s nama: kćeri svoje udajte za nas i kćerima našim ženite se.*
10. *Pa živite s nama, i zemlja će vam biti otvorena; nastanite se i trgujte i držite baštine u njoj,*
11. *I reče Sihem ocu djevojčinu i braći joj: da nađem milost pred vama, i daću što god mi kažete.*
12. *Ištite mi koliko god hoćete uzdarja i dara, ja ću dati što god kažete; samo mi dajte djevojku za ženu.*
13. *A sinovi Jakovljevi odgovoriše Sihemu i Hemoru ocu njegovu prijeverno, jer osramoti Dinu sestru njihovu,*
14. *I rekože im: ne možemo to učiniti ni dati sestre svoje za čovjeka neobrezana, jer je to sramota nama.*
15. *Nego ćemo vam učiniti po volji, ako ćete se izjednačiti s nama, i obrezati sve muškinje između sebe.*
16. *Onda ćemo udavati svoje kćeri za vas i ženićemo se s vašim kćerima, i postaćemo jedan narod.*

17. *Ako li ne pristanete, mi ćemo uzeti svoje djevojke i otići ćemo.*
18. *I po volji biše (bjehu) riječi njihove Hemoru i Sihemu sinu Hemorovu.*
19. *I momak ne oklijevaše učiniti to; jer mu kći Jakovljeva omilje veoma; i on bješe najviše poštovan između svijeh u kući oca svojega.*
20. *I otide Hemor i sin mu Sihem na vrata grada svojega, i rekoše građanima govoreći:*
21. *Ovi ljudi hoće mirno da žive s nama, da se nastane u ovoj zemlji i da trguju po njoj; a evo zemlja je široka i za njih; pa ćemo se kćerima njihovijem ženiti i svoje ćemo kćeri udavati za njih.*
22. *Ali će tako pristati da žive s nama i da postanemo jedna narod, ako se sve muškinje među nama obreže, kao što su oni obrezani.*
23. *Njihova stoka i njihova goveda ne će li biti naša? složimo se samo s njima, pa će ostati kod nas.*
24. *I koji svi izlažahu na vrata grada njegova, svi poslušашe Hemora i Sihema sina njegova; i obreza se sve muškinje, svi koji izlažahu na vrata grada njegova.*
25. *A treći dan kad oni bijahu u bolovima, uzeše dva sina Jakovljeva. Šimun (Simeon) i Levije, braća Dinina, svaki svoj mač i uđoše slobodno u grad i pobiše sve muškinje.*
26. *Ubiše i Hemora i sina mu Šimuna oštrim mačem, i uzevši Dinu iz kuće Sihemove otidoše.*
27. *Tada dođoše sinovi Jakovljevi na pobijene, i oplijeniše grad, jer u njemu bi osramoćena sestra njihova.*
28. *I uzeše ovce njihove i goveda njihova i magarsce njihove, što god bješe u gradu i što god bješe u polju.*
29. *I sve blago njihovo, i svu djecu i žene njihove pohvataše i odvedoše, i što god bješe u kojoj kući.*

30.A Jakov reče Šimunu i Leviju: smetoste me, i omraziste me narodu zemlje ove, Hananejima i Ferezejima, u mene ima malo ljudi, pa ako se skupe na me, hoće me ubiti, te ću se istrijebiti ja i dom moj.

31.A oni rekoše: zar sa sestrom našom da rade kao s kurvom?

SADRŽAJ.

4425. Ovde se govori o Jakovljevom potomstvu u unutrašnjem smislu –da su ugasili sve istine doktrine koje su postojale u Drevnoj Crkvi. Hamor i Sihem, zajedno s narodom njihovoga grada, predstavljaju ovu istinu. Jer su reprezentativi crkve među Jakovljevom potomstvom bili sastavljani samo od spoljašnjih bez unutrašnjih /stvari/, dok su se reprezentativi Drevne crkve sastojali od spoljašnjih sa unutrašnjim stvarima.

4426. Stihovi 1-4. *A Dina kći Lijina, koju rodi Jakovu, izađe da gleda djevojke u onome kraju. I ugleda je Sihem, sin Hemora Hevejina, kneza one zemlje, i uze je i leže s njom i osramoti je. I prioni srce njegovo za Dinukćer Jakovljevu, i djevojka mu omilje, i on joj se umiljavaše. I reče Sihem Hemoru ocu svojemu govoreći: oženi me ovom djevojkom (mulier). Dina izađe, označava osećanje svih stvari vere, i crkvu iz toga; kćer Lijina, koju rodi Jakovu, označava u spoljašnjim (stvarima); da gleda djevojke u onome kraju, označava da se upozna s osećanjima istine i sa crkvama koje su bile od tih (osećanja); I ugleda je Sihem, označava istinu; sin Hemora Hetejina, označava od Drevnih; kneza one zemlje, označava ono što je prvo među crkvama: i uze je i leže s njom, i osramotije, označava da se istina ni na koji drugi način nije mogla povezati s osećanjem istine označenim sinovima Jakovljevim, njezinom braćom. I prionu srce njegovo za Dinu kćer Jakovljevu, označava naklonost ka povezivanju; i djevojka mu omilje, i on joj se umiljavaše, označava ljubav; I reče Sihem Hemoru ocu svojemu, označava misao od istine koja je posojala kod Drevnih; govoreći: oženi me ovom djevojkom, označava da je želeo da bude povezan s osećanjem ove istine.*

4427. Stih 1. *I Dina izađe.* Da ovo označava osećanje svih stvari vere i crkve koja potiče od vere, jasno je iz reprezentacije Dine, što je osećanje svih istina i crkve

koja je zasnovana na istinama (vidi br. 3963,3964); jer dvanaest sinova Jakovljevih predstavljaju sve stvari vere, stoga i sve stvari crkve. Jer crkva potiče od osećanja istine, jer bilo da kažeš osećanje istine ili osećanje crkve, to je ista stva, jer to dolazi od osećanja istine da je čovek crkva.

4428. *Kći Lijina koju rodi Jakovu.* Da ovo označava (da je to sve bilo) u spoljašnjem, vidi se iz reprezentacije Lije, koja je osećanje spoljašnje istine (vidi br.3793, 3819); i iz reprezentacije Jakova, što je, u najvišem smislu, Gospod u odnosu na Božansku istinu Prirodnog (vidi br. 3305, 3509, 3525, 356, 4234, 4273, 4337), a u relativnom smislu, spoljašnja crkva (br. 3305, 4286). Otuda je očito da *kćer Lijina koju rodi Jakovu*, označava osećanje istine u spoljašnjem.

4429. Da ovo označava biti upoznat s osećanjima istine a otuda i sa crkvama koje su od njih, vidi se iz značenja *zemlje*, ovde zemlje Hananske, a to je oblast gde je crkva (br. 662, 1066, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118, 2928, 3355, 3795, 3686). **(2)** Značenje stvari koje su sadržane u ovome stihu može se videti iz onoga što sledi: jer predmet o kome se radi je reprezentativ crkve koja je trebala da se ustanovi kod Jakovljevih potomaka. Da se ovaj reprezentativ nije mogao uspostaviti sve dok crkva nije bila sasvim opustošena u pogledu unutrašnjih istina – to jest, dok ih na kraju nije ni znala – može se videti u br. 4298. Unutrašnje istine su one koje su predstavljene i označene obredima koji su bili zapovedeni; jer su obredi predstavljali i označavali nešto u Gospodovom carstvu na zemlji, to jest, u crkvi; a ove stvari koje su bile predstavljene i označene, to su unutrašnje istine na koje se misli. Da je svaka i sve stvari zapovedene Jakovljevim potomcima, kada je trebalo kod njih ustanoviti reprezentativ crkve (kao što se to izlaže u *Mojsijevim Knjigama*, posebno u *Exodusu i u Leviticusu*), da su bili predstave i značenja stvari u Gospodovom carstvu, pokazano je svuda u objašnjenjima. Sve su ove stvari bile nepoznate Jakovljevim potomcima, jer su bili takvi da su ih znali, oni bi ih bili profanisali (br. 301-303,2520,3398,3769,4281,4293); pa stoga nisu ušli u ove reprezentative sve dok nisu bili potopuno opustošeni u pogledu unutarnjih stvari; u ovome poglavlju radi se o istinama u pitanju i o njihovom nestajanju kod Izraelićana. **(3)** Reprezentativi koji su bili zapovedeni Jakovljevim potomcima, nisu bili novi, nego se većina njih koristila kod Drevnih; samo što se Drevni nisu klanjali spoljašnjim (stvarima), nego unutrašnjim, a preko ovih, priznavali su Gospoda

Samoga. Još je bilo ostataka crkve u drevna vremena u Hananskoj zemlji, osobito kod onih koji su se nazivali Hetiti i Heviti; i to je razlog da su se kod tih nacija istine crkve sačuvale u reprezentativima. Iz svega što je rečeno, može se donekle videti šta je označeno Dinom, Jakovljevom kćerkom od Lije, koja je izašla da vidi devojke u toj zemlji; jer Dinom je predstavljena spoljašnja crkva onakva kakva je bila ustanovljena kod Jakovljevih potomaka, a kćerima (devojkama) u toj zemlji označene su crkve kod drevnih. Da *kćeri* svuda označavaju crkve u unutrašnjem smislu, vidi br. 2362,3024, gde je to bilo pokazano; i da *zemlja* označava oblast i naciju gde je crkva, to jest, označava crkvu, vidi br. 662, 1966, 1067, 1733, 1850, 2117, 2118, 2928, 3355, 3586, 3705.

4430. Stih 2. *A ugleda je Sihem.* Da ovo označava istinu, vidi se iz reprezentacije Sihema što je istina, ovde istina crkve iz drevnih vremena. Da je ovo predstavljeno Sihemom, to je stoga što su kod te nacije, kojoj je Sihem pripadao, još uvek postojali ostaci crkve. Da je ovo bila jedna od dobrih (well-disposed) nacija, jasno je iz iskrenosti s kojom su Sihem i Hemor govarili Jakovu i njegovim sinovima (stihovi 6-12); iz kojeg razloga su oni predstavljali istinu crkve. Osim toga, grad Sihem je bio Avramu mesto gde se prvo zaustavio kada je dolazio iz Sirije u zemlju Hanansku (*Postanje* XII.6); a sada je bio mesto gde se Jakov prvo zaustavio dolazeći iz Sirije, gde je razapeo svoj šator, načinio kolibe, i podigao oltar (*Postanje* XXXII. 17-20). Da su stranstvovanjima ili putovanjima bila predstavljena sticanja istina vere i dobara ljubavi – koja se, u najvišem smislu, odnose na Gospoda – bilo je više puta pokazano. Stoga se gradom Sihemom označavalo prvo javljanje svetlosti (br. 1440,1441), stoga i unutrašnje istine, jer to je prvo javljanje svetlosti. **(2)** Ali u ovome poglavlju, u unutrašnjem smislu, govori se o Jakovljevim potomcima – kako su ugasili ovu prvu pojavu svetlosti, ili unutrašnje istine u sebi samima. U ovome smislu, koji je unutrašnji istorijski smisao, njegovi sinovi predstavljaju sve njegove potomke; jer se u unutrašnjem smislu Reči radi samo o stvarima Gospodovog carstva, to jest o stvarima Njegovе crkve. Sami Jakovljevi sinovinu sačinjavali nijednu crkvu, nego njihovi potomci; i nisu je sačinjavali sve dok nisu izašli iz Egipta i došli u zemlju Hanansku. **(3)** Osim toga, što se tiče ovoga grada koji je dobio ime po Sihemu, on se u drevnosti zvao *Salem*, kao što se vidi iz sledećeg poglavlja: *I Jakov dođe u Salem, grad Sihemov, koji je u*

zemlji Hananskoj (Postanje XXXIII.18): da se Salemom označava mir. a gradom Sihemom unutrašnje istine vere, i da kad čovek dođe do tih istina, onda ulazi u mir, može se videti gore, br. 4393. Ali se isti grad kasnije zvao Sihem, kao što se može videti kod Jošue: I kosti Josipove, koje donesoše sinovi Izrailjevi iz Egipta, pogreboše u Sihemu, u dijelu polja koje je kupio Jakov od sinova Hemora oca Sihemova za sto novaca (XXIV.32). U Knjizi Sudija: I Gad sin Obedov reče: ko je Abimeleh, i šta je Sihem, da mu služimo? Nije li sin Jerobalov? I Zebul nije li njegov pristav? Služite sinovima Emora, oca Sihemova. A što bismo služili njemu? (IX. 28). (4) Isti se grad kasnije nazvao Sihar, kao što je jasno iz Jovana: Isus dođe u grad Samariju nazvan Sihar, blizu polja koje je Jakov dao sinovima Josipovim. A tamo je bio Jakovljevi studenac (IV.5.6). Da se ovim gradm označavala unutarinja istina, jasno je iz ovih odlomaka, i iz ostalih gde se imenuje, a isto tako kod Osije: Gilead je grad onijeh koji čine bezakonje, po njemu su krvavi tragovi. A družina je svećnička kao četa koja dočekuje ljude, ubijaju na putu u Sihemu, čine grdilo. U domu Izrailjevom vidim strahotu (VI.8-10). gde ubijaju na putu u Sihem označava da oni gase istine kako unutrašnje, tko i spoljašnje istine. Gašenje unutrašnjih istina označeno je i Abimelehovim razaranjem toga grada i sijanjem soli po njemu (Sudije IX.45).

4431. Sin Hemora Hetejina. Da ovo označava od drevnih vremena, vidi se iz značenja *sina*, koji je ovde Sihem, a što je unutarinja istina, o kojoj gore (da *sin* označava istinu, vidi br. 489,491,533,1147,2623,3373,1257), i iz reprezentacije *Hemora*, koji je otac ove istine, čije značenje potiče od Drevnih; jer istina koja je bila unutarinja u reprezentativima i obredima, proisticala je iz crkve drevnog vremena. Iz ovoga razloga Hemor se naziva *Hevitom*, jer se Hevitska nacija bila ta čijim se imenom označavala istina kod Drevnih, jer su Heviti bili u takvoj istini od drevnog vremena: otuda to da se Hemor ovde naziva *Hevitom*. Jer svim nacijama u Hananskoj zemlji bilo je označeno neko dobro ili istina crkve u drevno vreme, zato što je Pradrevna Crkva, koja je bila nebeska, bila tamo (br. 4116); ali kasnije su se ove nacije, kao i sve druge nacije kod kojih je bila crkva, okrenule prema idolopoklonstvu, pa su stoga njima označena i idolopoklonstva. Pa ipak, zato što su Heviti od drevnog vremena označavali unutarnje istine, i zato što su bili među boljim nacijama, kod kojih još uvek nepravde nije preovladala (to jest, istina crkve

se nije bila toliko izgubila), kao kod ostalih, to su Gibeonitski Heviti bili sačuvani po Gospodovom porviđenju, preko Jošuinog zaveta s njihovim knezovima (*Jošua* IX.15). Da su oni bili Heviti, može se videti kod *Jošue* IX.7; XI.19. Iz svega što je rečeno sada se vidi zašto se unutarinja istina od drevnog vremena označavala sa *Sihemom sinom Hemora Hetejina*.

4432. *Kneza od one zemlje*. Da ovo označava ono što je primarno (prvo) među crkvama, vidi se iz značenja *kneza* (prvaka), a to je primarno (vidi br. 1482,2089): i iz značenja *zemlje*, što je crkva (vidi br. 662, 1066, 1067, 1733, 1850, 2117, 2928, 3355, 3686, 3705).

4433. *I uze je i leže s njom i osramoti je*. Da ovo označava da se ova istina ni na koji drugi način nije mogla povazati s osećanjem istine koje je predstavljeno Jakovljevim sinovima, vidi se iz značenja *uze je, leže s njom i osramoti je*, što je biti povezan, ali ne na zakonit način, kao što je veridba. Ali da ove reči znače da nije moglo doći do povezivanja ni na koji drugi način, ne može se videti ako se ne zna kakav je ovaj slučaj. Unutarinja istina od Drevnih, koja je označena Sihemom sinom Hemora Hetejina, je ona istina koja je bila unutrašnja u crkvi kod Drevnih, a to je bilo ono što je bilo unutrašnje u njihovim uredbama, sudovima i zakonima; jednom rečju, u njihovim obredima i slično. Ove su istine bile i njihove doktrine prema kojima su živeli, jer su to bile doktrine o ljubavi ka bližnjemu; jer u drevno vreme, oni koji su bili u pravoj ljubavi ka bližnjemu, imali su samo ovakve doktrine. U odnosu na doktrine, iste semogu nazvati i unutarinjim istinama vere, a u odnosu na život, mogu se nazvati dobrima. Ako je neka crkva trebala da se ustanovi od nacije koja je potekla od Jakova, bilo je nužno da počne od ovih istina i dobara; jer ako nema unutrašnjih stvari u spoljašnjim, to jest, ako na njih ne deluju u isto vreme i spoljašnje stvari zbog unutrašnjih, ne bi mogla da se crkva ustanovi. Jer unutrašnje stvari čine crkvu, jer Gospod je u njima; o jest, u njikma su dhovne i nebeske stvari od Njega. **(2)** Ali nacija koja je potekla od Jakova, ot jest, Izrailjska i Jevrejska nacija, nisu mogle da se uvedu u ove unutrašnje (stvari) zakonitim (legitimnim) putem, što se radi preko veridbe, zato što njihovo spoljašnje bogoštovanje nije korespondiralo (unutrašnjem?). Zato što su od svojih očeva, naime, od Abrahama, Isaka i Jakova, primili bogoštovanje koje je bio usanovio Eber, a koje se razlikovalo po svome spoljašnjem od bogoštovanja

Drevne Crkve, kao što se može videti gore (br. 1238,1241,1343,2180). A pošto se to bogoštovanje razlikovalo, unutarnje istine koje su bile kod Drevnih nisu se mogle povezati legitimnim putem ko što je veridba, nego putem koji se ovde opisan, Iz ovoga se može shvatiti šta je označeno rečima, *nijednim drugim putem se ova istina nije mogla povezati s osećanjem istine označenim sinovima Jakovljevim, Dininom braćom. (3)* Ali iako se povezivanje moglo izvesti na ovaj način, u skladu sa zakonom koji je bio poznat Drevnima (vidi *Izlazak XXII.16; Zak. Ponovljeni XXII.28,29*), ipak je ta nacija bila takvoga karaktera da ne bi podnela nikakvo povezivanje unutarnje istine koja je bila kod Drevnih, sa spoljašnjim stvarima bogoštovanja koje je bilo kod Jakovljevih poromaka (vidi br. 4281, 4290, 4293, 4307, 4314, 4316, 4317). Iz ovoga razloga nije se mogla ustanoviti nijedna crkva kod te nacije, nego samo umesto (crkve) reprezentativ crkve (vidi br. 4281, 4288, 4307).

Da je ova nacija bila takva da je ne samo njima bilo nemoguće da prime unutarnje istine, nego su ih (istine) još ugasili do kraja, ovde je predstavljeno prevarom kojom su Jakovljevi sinovi odgovorili Sihemu i Hemoru (stih 13); a posle Šimunom i Levijem koji su mačem sasekli ceo grad, ubivši i Sihema i Hemora (stihovi 25,26), kao i ostalim sinovima koji su navalili na one koji su bili probodeni, oplenili grad i odveli stoku i volove, i sve što je bilo u gradu, u polju i u kućama (stihovi 27-29). Iz ovoga se vidi šta je označeno Jakovljevim proroštvom, tada Izrailjevim: *Šimun i Levije, mačevi su im oružje nepravdi. U tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slava moja; jer u gnjevu svome pobišeljudi, i za svoje veselje pokidaše volove. Proklet da je gnjev njihov, što bješe nagao, i ljutina njihova, što bješe žestoka; razdijeliću ih po Jakovu, i rasuću ih po Izrailju (Postanje XLIX. 5-7).*

4434. Stih 3. *I prionu srce (duša) njegovo za Dinu kćer Jakovljevu, i djevojka mu omilje, i on joj se umiljavaše.* Da ovo označava naklonost ka povezivanju, vidi se iz značenja *prionu srce (duša)*, što je naklonost. Da je to naklonost ka povezanju, jasno je, jer stvari koje pripadaju bračnoj ljubavi, u unutrašnjem smislu, sadrže duhovno povezivanje, a to je povezivanje istine sa dobrom, i dobra s istinom. Razlog zašto ono što pripada bračnoj ljubavi, u unutrašnjem smislu, sadrži ovo povezivanje, je to što bračna ljubav potiče od braka istine i dobra, i dobra i

istine (br. 2618, 2727, 2729, 2737, 2893, 3132). Otuda se izopačavanje (preljubočinstvo) dobra označava preljubom, a krivotvorenje istine *kurvarstvom* (br. 2466, 2729, 2750, 3399). Iz svega ovoga može se videti da se svim što je izneseno u ovome poglavlju o Sihemu i Dini, da se u unutašnjem smislu označava povezivanje istine predstavljene Sihemom s osećanjem istine predstavjenim Dinom; takoda se rečima, *njegovo srce (duša) prionu za Dinu*, označava naklonost ka povezivanju. **(2)** Kako se u celom ovom poglavlju govori o bračnoj ljubavi prema Dini, i kako ju je Sihem tražio za ženu, i kako se stvarima koje pripadaju bračnoj ljubavi označava duhovno povezivanje, to je dopušteno da potvrdimo iz Reči da brakovi i ono što pripada brakovima sadrži samo to (duhovno povezivanje). Kod *Jovana: Da se radujemo i veselimo, i da damo slavu Njemu; jer dođe svadba Jagnjetova, i žena njegova pripravljase. I reče: napiši: blago onima kojisu pozvani na večeru svadbe Jagnjetove (Otkr. XIX. 7,9)*. Kod istog: *I ja vidjeh grad sveti, Jerusalim nov, gdje silazi od Boga s neba, pripravljen kao nevjesta ukrašena mužu svojemu. I dođe k meni jedan od sedam anđela koji imahu sedam čaša napunjenih sedam zala posljednjih, i reče mi: hodi da ti pokažem nevjestu, Jagnjetovu ženu. I odvede me u duhu na goru veliku i visoku, i pokaza mi grad veliki, sveti Jerusalim, gdje silazi s neba od Boga (Otkr. XXI. 2,9.10)*. Da se ovim što se kaže o veridbi i braku označava Gospodovo povezivanje s crkvom, i to pomoću istine i dobra, vrlo je jasno da *sveti grad i Novi Jerusalim* označavaju samo crkvu. (Da je *grad* istina crkve, može se videti gore, br. 402,2268,2449,2451,2712,295,3216; i da je Jerusalim duhovna crkva, br. 402,2117,3654). **(3)** Kod *Malahije: Juda čini nevjeru, i gad se čini u Izrailju i u Jerusalimu; jer skrvni Juda svetinju Gospodovu, koju bi mu valjalo ljubiti, ženeći se kćerju tuđega boga. A vi govorite: za što! Za to što je Jehova svjedok između tebe i žene mladosti tvoje, kojoj ti činiš nevjeru, a ona ti je drugarica i žena, s kojom si u vjeri (II.11,14)*; gde *ženeći se kćerju tuđega boga* znači povezivanje sebe s obmanom umesto istinom, koja je *žena mladosti tvoje*. **(4)** Kod *Jezikilja: I uzimala si sinove svoje i kćeri svoje koje si rodila, i njih si im prinosila da ih spale. Malo ti bješe kurvarstva tvojega. A ti nisi samo njihovijem putem hodila, niti si samo činila po njihovijem gadovima, kao da ti to bješe malo, nego si bila gora od njih na svijem putovima svojim. (XVI.20,45)*.

Ovde se govori o gadovima (gadostima) Jerusalima koji se, pošto su to bila zla i obmane, opisuju u ovom poglavlju stvarima koje su suprotne braku, to jest, preljubama i kurvarstvom. Muževi koje su one prezirale, su dobra; a sinovi su istine, a kćeri, njihova osećanja. **(5)** Kod *Isaije: Veseli se (pjevaj), nerotkinjo, koja ne rađaš, zapjevaj i poklikni, i koja ne trpiš muka od porođaja, jer pusta ima više djece nego ona koja ima muža, veli Jehova. Jer ti je muž tvorac tvoj, ime mu je Jehova nad vojskama, a izbavitelj ti je svetaclzrailjev, Bog svoj zemlji zvaće se. Jer kao ženu ostavljenu i u duhu ožalošćenu dozva te Jehova, i kao mladu ženu puštenu, govori Jehova. A sinovi će tvoji svi biti naučeni od Jehove, i obilan mir imaće sinovi tvoji (LIV. 1,5,6,13).* Pošto se brakom označava spajanje dobra i istine, i istine i dobra, može se videti i šta se označava sa *muž i žena, sa sinovi i kćeri, sa udovica, sa razvedena, sa roditi, sa biti u trudovima, biti osavljena, i biti nerotkinja;* jer ovo se odnosi na brak. Šta ovo označava u duhovnom smislu, bilo je često objašnjavano. **(6)** Kod istoga: *Siona radi ne ću umuknuti, i Jerusalima radi ne ću se umiriti, dokle ne izađe kao svjetlost pravda njegova i spasenje se njegovo razgori kao svijeća. Ne ćeš se više zvati ostavljena, niti će se zemlja tvoja zvati pustoš, nego će se zvati milina moja, izemlja tvoja udata, jer ćeš biti mio Jehovi i zemlja će tvoja biti udata. Jer kao što se momak ženi djevojkom, tako će se sinovi tvoji oženiti tobom; i kako će se tebi radovati Bog tvoj (LXII. 1,4,5).*

Onaj ko ne zna unutrašnji smisao Reči, može da pretpostavi da su ovakve stvari u Reči samo upoređivanja, kao što su mnogi izrazi u običnom govoru, i da je to razlog zašto se crkva upoređuje sa kćeri, sa devicom, i sa ženom; a to znači, da se stvari koje pripadaju veri i ljubavi ka bližnjemu upoređuju sa brakom. Ali sve stvari u Reči su predstave duhovnih i nebeskih stvari, pa su stoga stvarne korespondencije; jer je Reč došla iz neba; a pošta je došla otuda, njeno poreklo je Božansko nebesko i duhovno, kojemu te stvari, koje pripadaju smislu slova, korespondiraju. Otuda i to da je Gospod uporedio carstvo nebesko (to jest, Njegovo carstvo u nebu i Njegovo carstvo na zemlji, koje je crkva) *sa čovekom, carem koji je načinio svadbu sinu svojem, i pozvao mnoge (Mateja XXII.2 i sledeći);* a isto tako sa *deset devojaka koje uzeše žiške svoje da sretnu ženika (Mateja XXV.1i sled).* Isto tako, Gospod je nazvao one koji pripadaju crkvi *svatovima (sinovima svadbe): A Isus reče im: eda li mogu svatovi plakati dok je s*

njima ženik? Nego će doći vrijeme kad će se oteti od njih ženik, i onda će postiti (Mateja IX.15). (8) Otuda se i osećanje dobra i osećanje istine nazivaju radost i veselje ženika i nevjeste, jer veselje je od i u osećanjima; kao kod Isaije: Jer kao što se momak ženi djevojkom, tako će se sinovi tvoji ženiti tobom; i kako se raduje ženik nevjesti, tako će se tebi radovati Bog tvoj (LXII.5). Kod Jeremije: Glas radostan i glas veseo, glas ženikov i glas nevjestin, glas onijeh koji će govoriti: slavite Jehovu nad vojskama, jer je dobar Jehova, jer je do vijeka milost Njegova (XXXIII.11). Kod istoga: I učiniću. te će iz gradova Judinijeh i s ulica Jerusalimskih nestati glasa radosna i glasa vesela, glasa ženikova i glasa nevjestina; jer će im zemlja opustjeti (VII.34; XVI.9; XXV.10). Kod Jovana: I vidjelo žiška ne će više svijeliti u tebi, i glas ženika i nevjeste ne će više čuti u tebi, jer trgovci tvoji bijahu boljari zemaljski (Otkr.XVIII.23). (9) Pošto preko ljubavi koja je istinska, brakovi na zemlji korespondiraju nebeskom braku, koji je brak dobra i istine, stoga zakoni koji su proglašeni u Reči o zarukama i o brakovima, korespondiraju duhovnim zakonima nebeskoga braka; kao onaj, da mogu da se ožene samo jednom ženom (Marko X.2-8; Luka XVI.18); jer tako je sa nebeskim brakom, da se dobro može spojiti samo sa svojom i nijednom drugom istinom, a istina samo sa svojim dobrom. Ako bi se dobro spojilo sa bilo kojom drugom istinom, ne bi opstalo, nego bi se raspalo i nestalo. U duhovnoj crkvi žena predstavlja dobro a muž predstavlja istinu, ali u nebeskoj crkvi muž predstavlja dobro a žena istinu; i – što je misterija – oni ne samo da predstavljaju , nego oni i po svojim delatnostima korespondiraju njima (dobru i istini). (10) Isto tako, zakoni proglašeni u Starom Zavetu o brakovima, korespondiraju sa zakonima nebeskoga braka; kao u Izlazak XXI.7.11; XXII.27,28; isto tako o zabranjenim stepenim (srodstva)(Levitska XVIII.6-20), o kojima, po Gospodovoj Božanskoj milosti, na drugome mestu. Da stepeni (srodstva) i zakoni braka imaju poreklo u zakonima istine i dobra, koji se odnose na nebeski brak, vidi se kod Jezikilja: Sveštenici i Leviti dase ne žene udovicom i puštenicom nego djevojkom od sjemena doma Izrailjeva, ili udovicom sveštenika neka se žene (XLIV.22). Predmet o kojemu se ovde govori je sveti grad Jerusalem i nebeski Hanan; jasno je da ovo predstavlja Gospodovo carstvo i Njegovu crkvu. Sledstveno, Levitima nisu ozačeni Leviti, niti udovicama i puštenicama udovice i puštenice, nego ono što korespondira.

4435. *I djevojka mu omilje, i on joj se umiljavaše.* Da ovo oznčva ljubav. vidi se bez objašnjenja.

4436. Stih 4. *I reče Sihem Hemoru ocu svojemu.* Da ovo označava misao koja je pripadala istini Drevnih, vidi se iz značenja *reći*, u istorijskim delovima Reči, gde je to opažanje i misao iz toga (vidi br. 3395); i iz reprezentacije *Sihema sina Hemorova*, što je istina kod Drevnih (br. 4430,4431). Otuda je jasno da *Sihem reče Hemoru ocu svojemu*, označava misao koja je pripadala istini koja je bila kod Drevnih.

4437. *Govoreći, oženi me ovom djevojkom.* Da ovo označava da je želeo da se spoji s osećanjem te istine, vidi se iz značenja djevojke, ovde Dine, koja je osećanje istine označeno Jakovljevim sinovima, njenom braćom (vidi 4427,4433), i iz značenja ožei se, što je spajanje (o čemu upravo gore, br. 4434).

4438. Stihovi 5-7. *A Jakov ču da je osramotio Dinu kćer njegovu; a sinovi njegovi bijahu u polju sa stokom njegovom, i Jakov oćutje dokle oni ne dođu. A Hemor otac Sihemov iziđe k Jakovu da se razgovori s njim. A kad dođoše sinovi Jakovljevi iz polja i čuše šta je bilo, žao bi ljudima vrlo i razgnjviše se veoma, što učini sramotu Izrailju obležav kćer Jakovljevu, kako ne bi valjalo činiti. A Jakov ču da je osramotio Dinu kćer njegovu, označava nezakonito spajanje (Jakov jeovde spoljašnja Drevna crkva); a sinovi njegovi bijahu u polju sa stokom njegovom, označava njegove potomke, da su bili u svojoj religiji; i Jakov oćutje dokle oni ne dođu, označava savet (mišljenje) od istina vere koje pripadaju njemu i njegovim potomcima. A Hemor otav Sihemov iziđe k Jakovu da se razgovori s njim, označava savetovanje o istini te crkve. A kada dođoše sinovi Jakovljevi iz polja, označava da su se posavetovali o svojoj religiji; i bi žao ljudima (viri) vrlo, i razgnjeviše se veoma, označava da su bili u zlu protiv istine crkve koja je bila kod Drevnih; što učini sramotu u Izrailju obležav kćer Jakovljevu, kako ne bi valjalo činiti, označava spajanje koje je bilo nezakonito u njihovim očima, pošto je bilo protivno istini koju su oni imali.*

4439. Stih 5. *A Jakov ču da je osramotio Dinu kćer njegovu.* Da ovo označavaspajanje koje nije zakonito, naime, s osećanjem istine koja pripada spoljašnjoj crkvi koju ovde predstavlja Jakov, vidi se iz značenja *osramotiti*, što je

spajanje koje nije zakonito –jer se brakom označava zakonito spajanje (vidi br. 4434), pa je otuda *sramoćenjem* označeno nezakonito spajanje (br. 4433); iz reprezentacije *Dine*, koja je osećanje svih stvari vere, i crkva otuda (br. 427), i iz reprezentacije *Jakova*, koji je ovde spoljašnja Drevna Crkva. Da se Jakovom ovde označava spoljašnja Drevna Crkva, to je stoga što je ta crkva trebala da bude ustanovljena kod njegovih potomaka, da su njegovi potomci primili unutarnje istine koje su bile kod Drevnih. Da je ova crkva ovde predstavljena *Jakovom*, vidi se i iz konteksta u ovome poglavlju; jer on nije bio u zaverisa svojim sinovima da udari na grad i da poseće Hemora i Sihema; stoga je i rekao Šimunu i Leviju, *omraziste me narodu ove zemlje* (stih 30), a u proroštvu pred svoju smrt, *U tajne njihove da ne ulaziduša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slava moja; jer u gnjevu svome pobišeljude, i za svoje veselje pokidaše volove* (*Postanje XLIX.6*). Osim toga, spoljašnja Drevna Crkva je predstavljena *Jakovom* u mnogim odlomcima u Reči (br. 422,4286). razlog da Jakov predstavlja ovu crkvu je to što, u najvišem smislu, on predstavlja Gospodovo Božansko Prirodno,kojemu korepondira spoljašnje crkve. Ali njegovim sinovma označeni su njegovi potomci, koji su kod sebe ugasili istinu koje je bila kod Drevnih, i tako razorili ono što pripada crkvi, pri čemu su ostali samo reprezentativi kod njih (vidi br. 4281,4288,4289,4303).

4440. *A njegovi sinovi bijahu u polju sa stokom njegovom.* Da ovo označava njegove potomke – da su bili su svojoj vlastitoj religiji, vidi se iz značenja *sinova*, a to su potomci; iz značenja *stoke*, što su spoljašnje istine (vidi br. 1435,4391), i iz značenja *polja*, što je crkva (br. 2971,3766). Otuda, *njegovi su sinovi bili u polju sa stokom njegovom*, označava da subili u svojoj religiji; jer ovakva stvar crkve kakva je postojala kod Jakovljevih potomaka treba da se nazove *religijom*, jer je to bilo spoljašnje bogoštovanje bez unutrašnjeg.

4441. *A Jakov oćutje dokle oni ne dođu.* Da ovo označava savetovanje od istina vere kojoj su pripadali on i njegovi potomci, jasno je iz značenja *oćutje*, što je misliti i tiho razmišljati, i iz značenja *dokle oni, sinovi, ne dođu*, što je učinii ovo od (u skladu sa) istina vere kojoj su pripadali on i njegovi potomci (da su *sinovi* istine, vidi r. 489,491,533,1147,2623,3373,4257). Pošto je savetovanje bilo sa sinovima.

a to znači s istinama označenim Jakovljevim sinovima, to sledi da je to bilo od istina koje su Jakovljeve i njegovih potomaka.

4442. Stih 6. *A Hemor otac Sihemov iziđe k Jakovu da se razgovori s njim.* Da ovo označava savetovanje o istine te crkve, vidi se iz reprezentacije Hemora oca Sihemovog, što je istina Drevnih (vidi br. 4430,4431), iz reprezentacije Jakova, što je spoljašnja Drevna crkva (br. 4439), i iz značenja *da se razgovori s njim*, što je savetovanje o istini one crkve. **(2)** Onaj ko ne zna da imena u Reči označavaju stvari, čudiće se da reči *Hemor otac Sihemov ode Jakovu da se s njim razgovori*, da to označava savetovanje o istini crkve koja je postojala kod Drevnih a koja je bila u skladu sa Drevnom Crkvom koja je trebada se ustanovi kod potomaka Jakovljevih; ali onaj ko zna da je unutrašnji smisao Reči takav, taj se ne će čuditi; niti će se čuditi oni koji su naučili iz knjiga koje su pisali Drevni, njihov način pisanja; jer bilo je to uobičajeno kod njih da iznose stvari kao skupni govor, kao mudrost, inteligencija, zbanja, i slično; tako isto da ovim stvarima (prim, prev, mudrosti itd) daju imena kojima su ove stvari bile označene. Bogovi i polubogovi su upravo bile ovakve stvari, koje su oni zamišljali kako bi te predmete predstavljali u istorijskom obliku. **(3)** Drevni mudraci primili su ovaj način (metod) od Drevne Crkve, koja se prostirala po većem delu Azije (br. 1238, 2385); jer su ljudi u Drevnoj Crkvi izražavali svete stvari pomoću predstava i značenja. Međutim, Drevna Crkva primila je ovo iz usta Pradrevnih ljudi, koji su bili pre potopa (br. 920, 1409, 1977, 2896, 2897), a ovi su to primili iz neba; jer oni su imali komunikaciju s nebom (br. 784, 1114-1125); i prvo nebo, koje je poslednje od tri, je u ovakvim predstavama i značenjima. Otuda to, da je Reč bila napisana u tome stilu. Ali Reč ima tu posebnu odliku, koju nemaju spisi Drevnih, a to je da posebni predmeti u neprekidnim nizovima predstavljaju nebeske i duhovne stvari Gospodovog carstva i, u najvišem smislu, Gospoda Samoga; i da su takve i same istorijske stvari; i – što je više – da su te stvari prave korespondencije, i da su one postoje neprekidno preko i neba od Gospoda.

4443. Stih 7. *A kad dođoše sinovi Jakovljevi iz polja.* Da ovo označava da su konsultovali (primali savet od svoje vlastite religije) svoju vlastitu religiju, vidi se iz značenja *sinova* Jakovljevih, što je nacija koja je od njega potekla, kod koje je bio ustanovljen reprezentativ crkve, i iz značenja *polja*, što je religija (vidi br. 4440). Da

dođoše iz polja označava primati savet od svoje religije, sledi od nizova, kao i iz toga što se *dođoše* odnosi na njihovu religiju.

4444. *I kada čuše šta je bilo, žao bi ljudima veoma i razgnjeviše se veoma.* Da ovo označava da su bili u zlu protivu istine crkve kod Drevnih, vidi se iz značenja *žaliti i veoma se gnjeviti*, što je biti u zlu. Da je to bilo suprotno istini crkve kod Drevnih, sledi, jer je bilo protivu Sihema sina Hemora, kojim je označena istina kod Drevnih, kao što je ranije rečeno (br. 4430,4431). Da su bili u zlu, jasno je iz onoga što sledi, to jest, da su govorili prevarno (stih 13), a kasnije, pošto su se Sihem i Hemor složili s njihovim zahtevima, da su ih poubijali (stihovi 26-29). Otuda *žao biljudima i razgnjeviše se veoma*, označava da su bili u zlu. Izgleda samo kao da je to bilo iz revnosti (za svoju religiju?), jer je on (Sihem) legao sa njihovom sestrom, u skladu s rečima koje odmah slede, *što učini sramotu u Izrailju obležav kćer Jakovljevu, kako ne bi valjalo činiti; i na kraju poglavlja, Zar sa sestrom našom da rade kao s kurvom?* (stih 31). Ali to nije bila revnost; jer nema revnosti kod onoga koji je u zlu, nego samo kod onoga ko je u dobru. Jer revnost ima u sebi dobro (br. 4164). **(2)** Istina je da je religija koja je postojala kod njihovog potomstva imala dobro iznutra, jer svaka i sve stvari u njoj predstavljale su nebeske i duhovne stvari Gospodovog carstva; ali u odnosu na one koji su pripadali toj religiji, kod njih nije bilo nikakvog dobra, jer su bili samo u spoljašnjem bez unutrašnjeg, kao što je pokazano gore. Isti je slučaj sa religijom te nacije koja preovlađuje među njima danas: oni priznaju Mojsija i proroke, a to znači priznaju Reč, koja je u sebi sveta, ali u odnosu na njih ona nije sveta; jer u svemu u njoj, oni gledaju sebe, u na taj način čine Reč svetskom, to jest, zemaljskom jer oni ne vide ništa nebesko u njoj, niti mare za to. Oni koji su u ovakvom stanju, ne mogu biti u dobru kad su u svojoj religiji, nego samo mogu biti u zlu, jer ništa nebesko ne utiče, jer su oni to u sebi ugasili. **(3)** pored toga, bilo je u skladu sa zakonom koji je bio poznat u Drevnoj Crkvi, da onaj koji siluje devojkicu, treba da joj da miraz i da je uzme za ženu; kao što se kaže kod *Mojsija: Ko bi prevario djevojku koja nije zaručena, te bi legao s njom, da joj da prćiju (miraz) i da je uzme za ženu. A ako mu je otac njezin ne bi htio dati, da da novaca koliko ide u prćiju djevojci (Izlazak XXII.16,17).* I na drugome mestu: *Ako ko nađe djevojku koja nije isprošena i uhvati je i legde s njom, i zateku se, tada čovjek onaj koji je legao s njom da da ocu djevojčinu*

pedeset sikala srebra, i neka mu ona bude žena za to što je osramoti; da je ne može pustiti dok je živ (Zak. Ponovljeni XXII.28,29). Da je isti zakon bio poznat Drevnima, jasno je iz Sihemovih reči devojčinom ocu i braći: *I reče Sihem ocu djevojčinu i braći joj: da nađem milost pred vama, i daću što mi god kažete. Ištite mi koliko hoćete uzdarja i dara, ja ću dati što god kažete; samo mi dajte djevojku za ženu (stihovi 11,12).* I pošto je Sihem bio voljan da ispuni zakon, i pošto su Dinina braća dala svoj pristanak pod uslovom da postanu kao i oni, obrezivanjem svega muškinja, prema rečima koje slede: *Nego ćemo vam učiniti po volji, što ćete se izjednačiti s nama i obrezati sve muškinje između sebe. Onda ćemo udavati svoje kćeri za vas i ženice ćemo se vašim kćerima, i postaćemo jedan narod (stihovi 15,16),* to je jasno da oni nisu postupili po ome zakonu, znači ne od dobra, nego protivno zakonu, to jest od zla. **(4)** Doduše, bilo je to prema njihovom zakonu, da se ne žene od naroda (od Neznabožaca), o čemu je pisano kod Mojsija: *I da ne bi kćerima njihovijem ženio svoje sinove, i da ne bi kćeri njihove činile preljubu za bogovima svojim učinile da sinovi tvoji učine preljubu za bogovima njihovijem (Izlazak XXXIV.16).* I opet: *Niti se prijatelji s njima; kćeri svoje ne daji za sina njihova, niti kćeri njihove uzimaj za sina svojega, jer bi otpadila sina svojega od mene, i služio bi bogovima drugim, te bi se razgnjevio Jehova na vas i potro vas brzo (Zak. Ponovljeni VII.3,4).* Ali ovaj se zakon odnosio na idolopokloničke narode, da se preko brakova s njima sinovi Izrailjevi ne bi otpadili od istinskog reprezentativnog bogoštovanja u idolopokloničko bogoštovanje; jer kad postanu idolopoklonici, tada više ne predstavljaju nebeske i duhovne stvari Gospodovog carstva, nego suprotne, koje su paklenske stvari; u stvari, oni su tada zazivali iz pakla izvesnog đavola kojemu su se klanjali, i kojemu su pripisivali Božanske reprezentative (predstave); pa se stoga kaže: *da se ne bi kurvali s njihovm bogovima.* Ovaj zakon bio je proglašen iz još jednog razlog, a to je što su se *narodima* označavala zla i obmane, s kojim se dobra i istine, koji su bili predstavljeni, nisu smeli mešati, a to znači, da se ne bi mešale đavolske i paklenske stvari s nebeskim i duhovnim stvarima (vidi br. 3024 kraj) **(5)** Ali im nikad nije bilo zabranjeno ženiti se s nacijama koje su prihvatale njihovo bogoštovanje i koje su, posle obrezivanja, prizivale Jehovu. Ove su oni nazivali, *tuđini i došljaci*, o kojim se ovako govori kod Mojsija: *Ako bi kod tebe sjedio tuđin (došljak) i htio bi svetkovati vazam (pashu) Jehovinu, neka mu se obreže sve muškinje, pa onda neka pristupi da ga*

svetkuje, i neka bude kao rođen u zemlji; a niko neobrezan da ga ne jede (vazam, pashu). Zakon jedan da je i rođenome u zemlji i došljaku, koji sjedi među vama (Izlazak XII.48.49). I na drugome mestu: *I ako bi među vama živio stranac i slavio bi vazam (pashu) Jehovinu, po zakonu i uredbi za vazam neka ga slavi; a zakon da vam je jednak i strancu i onomu ko se rodio u zemlji (Brojevi IX.14)*. Razlog da suse nazivali *tuđini došljaci među vama, i kod vas*, bilo je to što *došljak* označava onoga koji prima pouku; stoga *došljak* označava onoga koji dopušta da ga se pouči o uredbama i doktrinama. (Da *došljak* i *biti došljak* imaju ovo značenje, može se videti gore, br. 1463,2025,3672). Kod istoga: *Tako ako bude među vama i došljak ili ko bi se bavio među vama, pa bi prinio žrtvu ognjenu za miris ugodni Jehovi, neka čini onako kako vi činite. Zbore! vama i došljaku koji je među vama jedanda je zakon, zakon vječan od koljena na koljeno; došljak će biti kao i vi pred Jehovom. Jedan zakon i jedna uredba da bude vama i došljaku koji je među vama. (Brojevi XV.14-16)*. I na drugome mestu: *Ko je došljak među vama, neka vam bude kao onaj koji se rodio među vama, i ljubi ga kao sebe samoga; jer ste i vi bili došljaci u zemlji Egipatskoj: Ja sam Jehova Bog vaš. Zakon da vam je jedan, došljaku da bude kao i rođenome u zemlji. (XXIV.22)*. **(6)** Da je ova uredba bila poznata ne samo Jakovu i njegovim sinovima, nego i Sihemu i Hemoru, jasno je iz njihovih reči; jer uredbе, sudovi, i zakoni koji su bili dati Izrailjskoj i Jevrejskoj naciji nisu bili novi, nego su pre toga postojali u Drevnoj Crkvi kao i u drugoj Drevnoj Crkvi (koja se nazivala Hebrejska, od Ebera), bilo je već pokazano. Stoga, da je ovaj zakon bio poznat, jasno je iz reči Jakovljevih sinova, *I rekoše im: ne možemo to činii ni dati sestre svoje za čovjeka neobrezana, jer je to sramota nama. Nego ćemo vam učiniti po volji, ako ćete se izjednačiti s nama i obrezati sve muškinje između sebe. Onda ćemo udavati svoje kćeri za vas i ženićemo se vašim kćerima, i postaćemo jedan narod* (stihovi 14.16), i iz reči Hemora i Sihema, da se oni ne samo saglašavaju, nego i pristaju da sve muškinje u njihovom gradu bude obrezano (stihovi 18-24) **(7)** Ituda je jasno da je Sihem postao došljak u smislu ovoga zakona, pa je tako mogao uzeti Jakovljevu kćerku za ženu; sledstveno, da je pogubiti njih bilo zlo djelo, kao što je Jakov i posvedočio pred smrt (*Postanje XLIX. 5-7*). Da nisu samo Juda, nego i Mojsije, kao i carevi Jevrejski i Izrailjski, uzimali žene iz naroda (Neznabožaca, idolopoklonaca?), vidi se iz istorijskih delova Reči, i

da su ove žene priznavale uredbe, sudove, i zakone, i da su bile priznate kao došljaci, u to nema sumnje.

4445. *Što učini sramotu u Izrailju obležav kćer Jakovljevu, kako ne bi valjalo činiti.* Da ovo označava nezakonito spajanje u njihovim očima, i da je bilo protivno istinikoju su imali, vidi se iz značenja *učini sramotu u Izrailju obležav kćer Jakovljevu*, što je nezakonito spajanje, može se videti gore, br. 4439. Kaže se u *Izrailju*, jer se *Izrailjem* označava u unutrašnjem smislu unutrašnja crkva; a zatim se kaže, *Jakovljevu kćer*, jer se *Jakovom* označava spoljašnje crkve. (Da je *Izrailj* unutrašnje crkve a *Jakov* spoljašnje, može se videti u br. 4286,4292,4439). Daiako zakonito, u njihovim očima je izgledalo nezakonito, može se videti iz onoga što je rečeno i pokazano gore (br. 4444), i na drugim mestima.

4446. *Sihovi 8-12. Tada im reče Hemor govoreći: moj sin Sihem srcem prionu za vašu kćer; podajte mu je za ženu. I oprijateljite se s nama; kćeri svoje udajte za nas i kćerima našim ženite se. Pa živite s nama, i zemlja će vam biti otvorena; i nastanite se i trgujte i držite baštine u njoj. I reče Sihem ocu djevojčinu i braći joj: na nađem milost pred vama, i daću što god mi kažete. Ištite mi koliko god hoćete uzdarja i dara, ja ću dati što god kažete, samo mi dajte djevojku za ženu. Tada im reče Hemor govoreći, označava dobro Crkve kod Drevnih; Sihem moj sin, označava istinu koja je odatle proizašla; moj sin Sihem srcem (dušom) prionu za vašu kćer; podajte mu je za ženu, označava želju za spajanjem s ovom novom crkvom koja po spoljašnjem obliku sliči Drevnoj. I oprijateljite se s nama, kćeri svoje udajte za nas i kćerima našim ženite se, označava jedinstvo dobara i istina. Pa živite s nama, označava život; i zemlja će vam biti otvorena; i nastanite se, označava crkvu koja bi bila jedna; i trgujte i držite baštine u njoj, označava dogme (učenja) od onoga što je opšte sa čim posoji slaganje. I reče Sihem ocu djevojčinu i braći joj: označava istiniti savet (konsultaciju, mišljenje) od drevnog Božanskog korena kod dobra i istineove religije; da nađem milost pred vama, i daću što god mi kažete, označava ako se slažu s ovim. Ištite (umnožite) mi kolikogod hoćete uzdarja i dara, ja ću dati koliko god kažete, označava da će on prihvatiti stvari koje su kod njih, i učiniti ih svojima; samo mi dajte djevojku za ženu, označavasamo da dođe dospajanja.*

4447. Stih 8. *Tada im reče Hemor govoreći.* Da ovo označava dobro Crkve kod Drevnih, vidi se iz reprezentacije Hemora, a to je ono što je pripada Drevnima (vidi br. 431), naime, dobro crkve od njih. jer dobro crkve je *otac*, a istina od toga dobra, koja je *Sihem*, je *sin*; pa se stoga *ocem* u Reči oznčava dobro, a *sinom* istina. Ovde se kaže, *dobro Crkve kod Drevnih*, jer se pod Crkvom kod Drevnih misli na crkvu koja potiče od Pradrevne Crkve, koja je postojala pre potopa, a pod Drevnom Crkvom se misli na crkvu koja je postojala posle potopa. O ovim dvema crkvama bilo je reči više puta na prethodnim stranicama; a pokazano je da je Pradrevna Crkva, koja je bila pre potopa, bila nebeska, a Drevna crkva, koja je bila posle potopa, da je bila duhovna; a bilo je i reči o razlici među njima. **(2)** Ostaci Pradrevne Crkve, koji su bili nebeski, još su postojali u Zemlji Hananskoj, posebno među Hetitima i Hevitima. Razlog zašto nije bilo ostataka nigde drugo. bio je taj što je Pradrevna Crkva nazvana *Čovek* ili *Adam* (br. 478,479= bila u zemlji Hananu, pa je stoga *Edenski vrt*, kojim je označena inteligencija i mudrost ljudi te crkve (br. 100,1588), a drvećem njihovo opažanje (br. 103,2163,2722.2972) , bila u toj zemlji. Pa stoga što su inteligencija i mudrost bili označeni vrtom ili rajem, time je bila označena i sama crkva; a pošto je bila označena crkva, bilo je time označeno i nebo pa stoga Gospod jer je On nebo u najvišem smislu. Stoga u ovome smislu, zemlja Hananska označava Gospoda, u reletivnom smislu, nebo i crkvu, a u posebnom smislu, čoveka crkve (br. 1413,1437,1607,3038,3481,3705); pa stoga izraz *zemljak* ad se jednostavno pomeneu Reči, ima slično značenja (br. 556,662,1066,1067,1413,1607,3355): *novo nebo i nova zemlja* su nova crkva u pogledu njenog unutrašnjeg i njenog spoljašnjeg (br. 1733,1850,2117,2118,3355). Da je Pradrevna Crkva bila u zemlji Hananu, može se videti u br. 567. Rezultat je bio da su mesta tamo postala reprezentativi (predstave), pa je stoga Avramu naloženi da tamo ode, a zemlja je data njegovim potomcima, Jakovljevim sinovima, kako bi se reprezentativi tih mesta u skladu sa kojima je Rč bila napisana, mogli zadržati (sačuvati). (Vidi br. 3686; iz istog razloga sva su mesta, brda i reke, i granice, postali reprezentativi, br. 1585,1866,4240). **(3)** Sve ovo pokazuje da se sa *Crkva među Drevnima* oznčavaju ostaci Pradrevne Crkve. A pošosu ovi ostaci postojali među Hetitima i Hevitima, stoga su Abraham, Isak, i Jakov, zajedno sa njihovim ženama, pribavili mesto za pogreb kod Hetita u njihovoj zemlji (*Postanje* XXIII. do kraja; XLIX.29-32; L.13); a Josip kod Hivita (*Jošua*

XXIV.32). Hemor otac Sihemov predstavljao je ostatke ove Crkve, pa se stoga njima označavalo dobro Crkve među Drevnima, pa stoga i poreklo unutarnje istine od Božanskoga korena (br. 4399). (Kakva je razlika između Pradrevne Crkve koja je bila pre potopa, i Drevne crkve, koja je bila posle potopa, može se videti gore, br. 597,607,608,640,641,765,784.895,920,1114-1128,1327,2896,2897).

4448. *Sihem sin moj.* Da ovo označava istinu iz toga (dobra), vidi se iz reprezentacije Sihema, što je unutarnja istina (vidi br. 4430) to jest, istina iz toga (dobra), koje je *Hemor* (br. 4447); jer svaka istina crkve je od svog dobra, to jest, ova istina potiče samo iz ovoga izvora. Ova istina, ovde predstavljena Sihemom, naziva se unutarnjom istinom, a u svojoj suštini je dobro ljubavi ka bližnjemu. Pošto je bila nebeska, Pradrevna Crkva je bila dobru ljubavi ka Gospodu, a otuda i u opažanju svih istina, jer su ljudi te crkve bili skoro kao anđeli, i imali su komunikaciju s njima, od koje je dolazilo njihovo opažanje, pa stoga oni nikada nisu razglabali ni i jednoj istini vere, nego bi samo rekli, *To je tako*, jer su to opažali od neba, pa nisu bili voljni ni da spomenu veru, nego umesto nje, ljubav ka bližnjemu (vidi br. 202,337,2715,2718,3246); i to je razlog da se pod *unutarnjom istinom* ovde misli na ljubav ka bližnjemu. Da je bilo ostataka crkveu pitanju kod Hemora Hivićanina i njegovog sina Sihema, pokazano je gore (br. 4447). **(2)** Drugačije je bilo sa Drevnom Crkvom, koja je bila duhovna; jer ova crkva nije bila u ljubavi prema Gospodu, kao što je bila Pradrevna Crkva, nego u ljubavi ka bližnjemu; a do ljubavi ka bližnjemu su dolazili preko istina vere, o kojima nisu imali opažanja, kao pradrevni ljudi, pa su stoga počeli da postavljaju pitanja o veri, da vide da li je to tako. (U pogledu razlike između nebeskih koji su imali opažanje, i duhovnih koji ga nisu imali, vidi br. 2088,2669,708,2715,3235,3240,3246,3887.)

4449. *Njegovo srce (duša) prionu za kćer vašu; podajte mu je za ženu.* Da ovo označava želju za povezivanjem s ovom novom crkvom koja u spoljašnjoj formi izgleda kao Drevna Crkva, vidi se iz značenja *srce (duša) prionu*, što je želja; iz reprezentacije Dine koja je ovde *kćer*, što je osećanje istine, pa stoga i crkva; jer crkva je crkva od osećanja istine, a to je ovde označeno *novom crkvom*; i iz značenja *dati za ženu*, što je biti povezan (vidi br. 4434). **(2)** A što se tiče toga da je nova crkva, koja je bila ustanovljena među Jakoljevima potomcima, izgledala u vanjskoj formi kao Drevna Crkva, treba znati da uredbe, sudovi, i zakoni koji su

zapovedjeni Izraelitskoj i Jevrejskoj naciji preko Mojsija, nisu bili tuđi uredbama, sudovima, i zakonima u Drevnoj Crkvi, kao oni koji se odnose na zarudžbe(veridbe) i brakove, na sluge, na životinje, na svetkovine, na šatore, na večni oganj, i mnoge druge stvari; kao i na one o oltarima, žrtvama-paljenicama, prinosima, i nalivima, koje je (uredbe) primila druga Drevna Crkva, koja je bila od Ebera. Da su one bile poznate pre nego su naređene ovoj naciji, lako se vidi iz istorijskih delova Reči, kao na primer o oltarima, žrtvama-paljenicama i prinosima. **(3)** Kaže se za Balama, da je naredio da se podigne sedam olatara, i da se na njima prinesu žrtve-paljenice i junice i ovnovi na njima(*Brojevi XXIII.1,2,14,15,29*). Isto tako, na mnogim mestima se iznosio toj naciji, da su njihovi oltari bili oboreni; kao i o Balovi prorocima koje je Ilija pogubio, da su ovi (proroci) prinosili žrtve. Iz svega ovoga očito je da žrtve naređene Jakovljevm narodu nisu bile nove, niti su bile nove ostale uredbe, sudovi, i zakoni. Ali zato što su ove stvari postale sredstvaza idolopoklonstvo među narodima, posebno stoga što su se na ovaj način klanjali nekom profanom bogu, tako petvarajući predstave Božanskih stvari u paklenske, da ne spominjem njihova dodavanja drugih predstava (reprezentativa); stoga da bi se reprezentativno bogoštovanje Drevne Crkve ponovo uspostavilo, uvedene su iste stvari. Otuda se vidi da je ova nova crkva, ustanovljena među Jakovljevim potomcima, izvana izgledala kao Drevna Crkva.

4450. Stih 9. *I oprijateljite se (sklapajte brakove) s nama; kćeri svoje udajte za nas i kćerima našim ženite se.* Da ovo označava jedinstvo dobara i istina, vidi se iz značenja *oprijateljiti se (sklapati brakove)*, što je jedinstvo (vidi br. 4434); i iz značenja *kćeri*, što su osećanja, stoga i dobra (br. 489-491,2362,3963). Da je jedinstvo bilo s istinama, označeno je sa *udajte za nas i kćerima našim ženite se*; jer su Sihemom i i Jakovljevim sinovima označene istine, kao što je već pokazano. Otuda je jasno da se ovim rečima označava jedinstvo (sjedinenje) dobara i istina, to jest, da će ova nova crkva kroz ovo jedinstvo biti kao Drevna Crkva ne samo u spoljašnjoj formi, nego i u unutrašnjoj.

4451. Stih 10. *Pa živite s nama (nastanite se s nama).* Da ovo označava život, vidi se iz značenja *živeti (nastaniti se)*, što je živeti (nastaniti se) (vidi br. 1293,3384,3613): tako, *živjeti snama, nastaniti se s nama*) je živeti zajedno, i sačinjavati jednu crkvu.

4452. *I zemlja će vam biti otvorena (zemlja je pred vama, nastanite je).* Da ovo označava crkvu koja bi bila jedna, vidi se iz značenja *zemlje*, što je crkva (vidi br. 566,662,1066,1068,1413,1607,3355,4447); i iz značenja *živjeti s nama*, što je živjeti zajedno (vidi gore, br. 4451); naime, da bi crkva bila jedna.

4453. *Trgujte i držite baštine u njoj.* Da ovo označava dogme izvedene iz onoga u čemu se slažu, vidi se iz značenja *trgovati*, što je sticati za sebe znanja, kao i komunicirati ih (preneti, saopštiti) (vidi br. 2967), otudatrgujte označava ući u znanja dobra i istine koji su označeni Sihemom sinom Hemora i njegovim gradom; i iz značenja *držite baštine u njoj*, što je činiti jedno, to jest, slagati se; jer oni koji baštine (poseduju) zemlju zajedno, oni čine jedno i slažu se. Da trgovati označava sticati znanja, a isto tako i komunicirati ih, je zbog toga što u nebu, gde se Reč opaža u skladu s unutrašnjim smislom, nema trgovine. Jer u nebu nema zlata, srebra, ili bilo čega sa čim se trguje u ovom svetu; pa stoga kada mi čitamo u Reči o trgovanju, (u nebu) se misliu duhovnom smislu, i opaža se nešto što korespondira trgovanju, što je – govoreći uopšteno – sticanje i prenošenje (komunikacija) znanja, osobito onih koja su označena imenovanim predmetima. Tako, ako se pomene (imenuje) *zlato*, misli se na dobro ljubavi i mudrosti (br. 113,1551,1552); ako *srebro*, istina inteligencije i vere (br. 1551,2048,2954): ako *ovca, ovan, jare ili jagnje*, kojima su trgovali u drevna vremena, misli se na stvari koje su označene ovim životinjama, i tako dalje. **(2)** Ako kod *Jezikilja: I reci Tiru koji stoji na ulasku morskom, koji trguje s narodima na mnogim ostrvima: ovako veli Jehova: Tire, ti govoraše, ja sam sasvijem lijep. Međe su ti u srcu morskom; koji te zidaše, načiniše te sasvijem lijepim. Od jela Sanirskih gradiše ti daske, cedre s Libana uzimaše da ti grade stupobe. Od hrastova bazanskih gradiše ti vesla, sjedišta ti gradiše odslonove kosti, i od šimšira s ostrva Kitejskih, tanko plano Egipatsko izmetano razapinjao si da su ti jedra; porfirom i skrletom s ostrva Eliskih pokrivaio si se. Stanovnici Sidonski i Aradski bijahu ti veslari; mudraci tvoji, Tire, što bijahu u ebi, bijahu ti krmari. Starješine i mudraci Gibalski opravljahu u tebi što bi se pokvarilo; sve lađe morske i lađari bijahu u tebi trgujući s tobom. Persijanci i Lidijci i Puteji bijahu u vojsci tvojoj vojnici; štitove vješahu u tebi; oni te ukrašavahu. Sinovi Aradski s tvojom vojskom bijahu u zidovima tvojim naokolo, i Gamadeji bijahu u kulama tvojim, štitove svoje vješahu na zidovima tvojim u*

naokolo; oni ti dovršavahu ljepotu. Tarsis trgovaše s tobom mnogim svakojakim blagom; srebrom, gvoždem, kositerom, i s olovom dolažahu na sajme tvoje. Javan, Tubal, i Mozoh bijahu tvoji trgovci; s dušama ljudskim i sudima mjedenijem dolažahu na sajme tvoje. A koji s od doma Togormina, s konjima i konjicama imazgama dolažahu na sajme tvoje. Sinovi Dedanovi bijahu trgovci tvoji, mnogih ostrva trgovina bješe u tvojim rukma; kosti slonove i drvo ebenovo donošahu ti u promjenu. Sirija trgoaše s tobom mnoštvom djela tvojih dolažhu na sajme tvoje sa smaragdom i porfirom i uzvodom i tankim platnom, i koralom i ahatom. Juda i zemlja Izrailjeva bijahu tvoji trgovci, dolažahu na sajme tvoje sa pšenicom Menitskom i Feničkom i medom i uljem i balsamom. Damask trgovaše s tobom mnoštvom djela tvojih, mnoštvom svakog blaga, vinom Helbonskm i bijelom vunom. I Dan i Javan i Mozel dolažahu na sajme tvoje; urađeno(kovano) gvožđe i kasiju i cimet mijenjahu s tobom. Dedan trgoaše s tobom skpocijenimprosirkama za kola. Arapi i svi knezovi Cedarski trgovahu s tobom; s jaganjcima i ovnovima i jarcima dolažahu na sajme tvoje. Trgovci Sapski i Remski trovahu s tobom; dolažahuna sajme tvoje sa svakojakim mirisima i svakojakim dragim kamenjem i zlatom. Haran i Hena i Eden, trgovci Sapski, Adur i Helmad trgovahu s tobom. Ti trgovahu s tobom svakojakim stvarima, porfirom i uzvodom i kovčezima bogatijeh nakita, koji se svezivahu užima i bijahu od cedra. Lađe Tarsiske bijahu prve u tvojoj trgovini i ti bijaše veoma pun i veoma slavan u srcu morskom. Veslari tvoji odvezoše te na pučinu; vjetar istočni razbi te usred mora. Blago tvoje i sajmi tvoji, lađari tvoji i krmari tvoji i koji opravljahu kvarne lađe tvoje, i trgovci tvoji i vojnici tvoji pašće u srce moru kad ti propadneš. Od vike krmara tvojih uskolebaće se vali morski. I izaći će iz lađa svojih svi veslari, lađari, svi krmari morski, i staće na zemlju. I povikaće za tobom iza glasa i zaridati gorko, i posuće prahom glave svoje i po pepelu će se valjati. I zatobom će se načiniti ćelavi, i pripasaće kotrijet, i plakaće za tobom gorko izsrca, i gorko će ridati. I za tobom će zapijevati u žalosti svojoj i naricaće za tobom: ko je bio kao Tir, oboreni usred mora? Kad izlažahu trгови tvoji iz mora, sitio si mnoge narode, mnoštvom svojega bogatstva i trgovine svoje obogaćivao si careve zemaljske. Kada se razbi more na dubokoj vodi, trgovima tvoja i sav narod tvoj u tebi pade. Svi ostrvljani prepadoše se od tebe, i carevi njihovi uzdrktaše sei prebljediše u licu. Trgovci po narodima zavizdaše nad tobom: postao si strahota, i neće te biti do vijeka. **(3)** Iz ovoga i

mnogih drugih odlomaka u Reči, vidi se da se *trgovanje, trgovina, i roba* odnose na poznanja dobra i istine. Jer šta bi proroč Reč imala zajedničko sa trgovinom Tira kada se njima ne bi označavale duhovne i nebeske stvari? A pošto je tako, onda je sasvim jasno da ne samo robe nego i ostale stvari kao nacije i drugo imaju značenja; i da se ta značenja mogu znati samo iz unutrašnjeg smisla, kao značenja *Taršiša, Javana, Mešeha, sinova Dedanovih, Sirije, Jude, Izrailja, Dana, Harana, Kaneha, Edena, Asirije, Kilmada*; kao i što je označeno robama, kao *srebro, gvožđe, olovo, posude od mjedi, pšenica, med, ulje, vino iz Hešbona, vuna iz Zahara, jaganjci, ovnovi, začini, drago kamenje, zlato, izvezene tkanine, konopi, i kedrovina*. Ove i druge stvari označavaju dobra i istine crkve i Gospodovog crstva, kao i poznavanej ovih dobara i istina. To je razlog da se ovde radi o Tiru, jer se Tirom označavaju poznavanja (br. 1201). Te pošto ovakva trgovačka roba označava dobru istinu koja su u Gospodovoj crkvi i carstvu, to zemlja Hananska (koja označava Gospodovu crkvu i carstvo), od drevnih se vremena naziva po reči koja označava robu ili trgovinu, jer takvo je značenje naziva *Hanan* u izvornom jeziku. Iz svega ovoga sada je jasno da šta je označeno sa *trgovati po narodima*.

4454. Stih 11. *I reče Sihem ocu djevojčinu i braći joj: da nađem milost pred vama, i daću što mi god kažete.* Da ovo označava savetovanje (ispitivanje) o istini iz drevnog Božanskoga korena, o dobru i istini ove religije, vidi se iz značenja *reči*, što je ovde savetovati se (ispitivati); iz reprezentacije *Sihema*, što je istina od drevnog Božanskoga korena (vidi gore br. 4447); iz značenja oca, a to je ovde Jakov, što je dobro istine (br. 4273,4337); iz značenja *braće*, a to su ovde Jakovljevi sinovi, a što su istine o kojima gore. Da je Sihem istina od drevnog Božanskog korena. jasno je iz onoga što je gore navedeno (vidi br. 4447); jer Hemor Hivit, zajedno s njegovom nacijom i porodicom, bili su ostaci, u Hananskoj zemlji, Pradrevne Crkve koja je bila nebeska. Više nego ijedna druga na celom svetu, ova nacija poticala je od Božanskog, jer je bila u dobru ljubavi prema Gospodu. Njihovo Voljno i njihovo Intelektualno činili su jedno, to jest, jedan um, iz kojeg razloga su imali opažanje istine od dobra, jer je Gospod u njih uticao unutrašnjim putem u dobro njihove volje. a preko ovog u dobro njihovog razuma, ili u njihovu istinu; i to je bio razlog da se ova crkva, više nego ijedna druga, nazivala *Čovek* (477-479), kao i *slika Božija* (br. 51,473,1013). Otuda je jasno zašto se za Hemora i za Sihem

kaže da su bili od drevnog Božanskoga korena (vidi br. 4399). Da je Pradrevna Crkva, koja se nazivala *Čovek*, ili Hebrejskom reči *Adam*, bila u Hananskoj zemlji (kao što je rečeno gore, br. 4447), sasvim je jasno po njihovim potomcima nazvanim *Nefilimima* (*Postanje* VI.4), za koje se kaže u *Brojevima* XIII.33 da su bili u Hananskoj zemlji (vidi br. 581). Ali u to vreme cela ta zemlja nazivala se zemlja Hananska, koja se prostirala od reke u Egiptu to Eufratesa (*Postanje* XV.18).

4455. *Da nađem milost pred vama (u vašim očima). I daću što god mi kažete.* Da ovo označava ako su bili istoga uma kao on (istoga mišljenja), vidi se iz značenja *naći milost u vašim očima*, što je fraza koja podrazumeva naklonost (vidi br. 3980), ovde naklonost ovome – da bi on dao sve što mu kažu. Da ove reči znače da on sa svoje strane tako mislio (da bi bio takvoga uma) ako bi i oni tako mislili (biti takvoga uma), jasno je iz niza stvari u unutrašnjem smislu: jer u ovome smislu, *dati što oni kažu* označava da se želi biti s njima u pogledu istine i dobra.

4456. Stih 12. *Ištite mi koliko god hoćete uzdarja i dara, ja ću dati što god kažete.* Da ovo označava da će prihvatiti one stvari koje su kod njih, i da će ih usvojiti, to jest, da će primiti spoljašnje stvari crkve koje njima pripadaju i učiniti ih svojim zajedno s unutrašnjim stvarima koje pripadaju njemu, te da će tako sačinjavati jednu crkvu, vidi se iz značenja *dati onako kakokažete*, što je činiti jedno u skladu s istinom i dobrom (vidi upravo gore, br. 4455). Samo darje i uzdarje koje da oni umnože (povećaju), označava jedodušnost; jer dar koji se daje devojci koja je zaručena, znak je uzajamnog pristanka. On im kaže da mu povećaju dar i uzdarje prekomerno (više nego što određuje uredba, po kojoj je određeno pedeset srebrenika) za to što je legao snjom pre nego je prihvatio njihovu religiju, pa je bilo do Jakova da pristane ili da odbije, prema zakonu koji je bio poznat Drevnima, koji je potvrđen u *Izlasku* XXII.16; a posebno zato što je postojala želja za povezivanjem unutarnje istine, koja je *Sihem*, s osećanjem spoljne istine, koje je *Dina*. Razlog što je uzdrje bio znak pristajanja, a tako i potvrda uvođenja (inicijacije), bio je da se plati ili da srebro kao znak da je nešto bilo vlastito, pa da je stoga djevojka njegova; a primiti je bilo uzajamnost, što je označavalo da je nevesta pripadala ženiku, i ženik nevesti.

4457. *Samo mi dajte djevojku za ženu (mulier).* Da ovo označava da ovo sve važi poduslovom da dođe do povezivanja, vidi se iz značenja *dati za ženu*, što je povezivanje (vidi br. 4434), ovde samo pod uslovom da dođe do povezivanja, jer do sada nije bilo pogodbe.

4458. *Stihovi 13-17. A sinovi Jakovljevi odgovoriše Sihemu i Hemoru ocu njegovu prijeverno, jer osramoti Dinu sestru njihovu. I rekoše im: ne možemo to učinii ni dati sestre svoje za čovjeka neobrezana, jer je to sramota nama. Nego ćemo vam učiniti po volji, ako ćete se izjednačiti s nama i obrezati sve muškinja između sebe. Onda ćemo udavati svoje kćeri za vas i ženićemo se vašim kćerima, i postaćemo jedan narod. Ako li ne pristanete da se obrežete, mi ćemo uzeti svoju djevojku i otići ćemo. A sinovi Jakovljevi odgovoriše Sihemu i Hemoru ocu njegovom prijeverno,* označava zlu misao i nameru o istini idobru Crkve među Drevnima; *jer osramoti Dinu sestru njihovu,* označava da uvođenje u povezivanje, koje nije moglo biti drugačije, treba da se izvede pristupanjem. *A oni im rekoše: ne možemo toučiniti,* označava da nisu odobrili; *dati sestre svoje za čovjeka neobrezana,* označava samo ako učine da istina i dobro crkve budu u reprezentativima, i da otstupe od onoga što one označavaju; *jer je to sramota za nas,* označava da bi ovo bilo njima protivno. *Nego ćemo vam učiniti po volji, ako ćete se izjednačiti s nama,* označava pristup njihovom religioznom ubeđenju; *i obrezati sve muškinje između sebe,* označava samo spoljašnje reprezentative, ako bi on bili njima čisti; *onda ćemo udavati svoje kćeri za vas, i ženiti se kćerima vašim,* označava povezivanje na ovaj način; *i postaćemo jedan narod (živjećemo među vama),* označava u pogledu doktrine (nauka); *akoli ne pristanete da se obrežete,* označava ukoliko ne otstupe od od svojih istina i ne priđu spoljašnjim reprezentativima: *mi ćemo uzeti našu kćer i otići ćemo,* označava da neće biti povezanosti.

4459. *Stih 13. A sinovi Jakovljevi odgovoriše Sihemu i Hemoru ocu njegovu prijeverno, jer osramoti Dinu sestru njihovu.* Da ovo označava zlu misao i nameru u vezi s istinom i dobrom crkve među Drevnima, vidi se iz reprezentacije Sihema, što je istina među Drevnima, ili što je isto, istina od drevnog Božanskog korena (vidi br. 4399,4454), iz reprezentacije Hemora, što je dobro od kojega je proistekla istina (br. 4399,4431,4447,4454); i iz značenja *prijeverno*, što je zla misao i namera, jer u opštem smislu prevara podrazumeva zlo protivu drugoga, i protivu

onoga što drugi govori i radi, jer onaj koje prevaran taj misli i namerava ono što je protivno drugome, kao što se vidi po efektu opisanom u ovome poglavlju. Otuda je jasno da se sa *sinovi Jakovljevi rekoče Sihemu i Hemoru prijeverno*, označava zla misao i namera u odnosu na istinu i dobro Crkve među Drevnima. **(2)** Sinovi ili potomci Jakovljevi nisu mogli a da nemaju zlu misao i nameru u pogledu istine i dobra unutrašnjeg čoveka, jer su oni bili u spoljašnjem bez unutrašnjeg (vidi br. 4281,4293,4307,4429,4433); osim toga, oni nisu marili (obraćali pažnju na) unutrašnje stvari, nego su ih sasvim prezirali. Takva je ta nacija i danas, a takvi su svi oni ljudi koji su samo u spoljašnjim stvarima. Oni koji su samo u spoljašnjim stvarima, oni ne znaju šta je to biti u unutrašnjim stvarima, jer oni ne znaju šta je unutrašnje. Ako neko u njihovoj blizini spomene nešto što je unutrašnje, oni to ili potvrde da je tako jer je to iz doktrine (čineći ovo prevarno), ili to odriču srcem i usnama; jer ne idu dalje od čulnih stvari spoljašnjeg čoveka. Sledstveno, oni ne veruju u život posle smrti, niti veruju u uskrsnuće bez tela; stoga je njima dopušteno da se drže takvog mišljenja o uskrsnuću, jer inače ne bi imali nikakvog verovanja, jer oni smatraju da je sav život u telu, ne znajući da je život tela od života duha koji živi posle smrti. Oni koji su samo u spoljašnjim (stvarima) ne mogu a da tako ne veruju; jer kod njih spoljašnje stvari guše svu misao o unutrašnjim stvarima, a tako i svu veru u njima. **(3)** Zato što u naše dane ovakva vrsta neznanja preovladava, to je nužno izneti šta je to biti u spoljašnjim stvarima odvojeno od unutrašnjih. Svi oni koji su bez savesti, su samo u spoljašnjim stvarima; jer se unutrašnji čovek prepoznaje po savesti; a svi oni nemaju savesti koji misli i rade ono što je istinito i dobro ali ne zato što je to istinito i dobro, nego radi sebe to jest radi svoje časti i dobiti, a isto tako iz straha od zakona i straha za svoj život; jer kada njihova čast, dobit, ili život ne bi bili u opasnosti, oni bi srljali bez savesti u svaku vrstu nevaljalstva (zloće). U drugom životu, ovo je očigledno sudeći po onima koji su ovakvoga karaktera u životu tela, jer tamo, gde je unutarne otvoreno, oni su u neprestanom nastojanju (naporu) da unušte druge, pa su stoga u paklu, gde se drže vezani na duhovni način. **(4)** Da bi se dalje znalo šta je to biti u spoljašnjim stvarima, a šta biti u unutrašnjim, i da oni koji su samo u spoljašnjim ne mogu shvatiti šta su unutrašnje stvari, pa stoga (unutrašnje stvari) ne mogu na njih da deluju, jer na nikoga ništa ne deluje ako taj nema neku ideju o tome, uzмимо kao primer, da u nebu biti najmanji je biti najveći, i da onaj

koji se ponizi, da se uzvisuje; isto tako, siromašni i bedni su bogati i u obilju. Oni koji su samo u spoljašnjim stvarima ne mogu shvatiti ove činjenice, jer oni misle da najmanji nikad ne može biti najveći, niti da onaj po se ponizi, da biva uzdignut, ili siroah da bude bogat, onaj u nuždi da bude u obilju, iako je u nebu upravo tako. Apošto ne mogu da shvate ove stvari, one ne mogu da imaju uticaja na njega; i kada, zbog telesnih i svetskih stvari koje oni imaju, oni ne mogu da razmišljaju o njima, oni osećaju prema njima odbojnost. Da ovakve stvari postoje u nebu, oni ne znaju, i sve dok su samo u spoljašnjim stvarima, oni ih ne žele znati, tako ne mogu ni da ih znaju. Pa ipak, u nebu, čovek koji zna, priznaje, i veruje od srca – to jest, iz osećanja – da nema tu moć od sebe, nego da sva moć koju ima dolazi od Gospoda, za njega se kaže da je najmanji, ali je u stvari najveći, jer ima moć od Gospoda. Slučaj je isti sa čovekom koji je ponizan, u tome što se on uzdiže; jer onaj koji je ponizan, koji priznaje, i koji veruje od osećanja da on sam od sebe nema moći, nema inteligencije, i nema mudrosti, da nema istine ili dobra od sebe, taj je u stvari nadaren od Gospoda silom, razumevanjem istine, i mudročću koja dolazi od dobra. To je isto kao što je sa siromašnim i potrebitim u odnosu na bogatoga i onoga ko je u obilju; jer se kaže da je siromašan i potrebit onaj koji iz srca i iz osećanja veruje da ništa (što ima) nije njegovo, i da je mudar onaj koji zna da nije sam od sebe mudar. U nebu ovakav čovek je bogat i u obilju, jer mu Gospod daje bogatstvo, tako da je mudriji i bogatiji od ostalih, i živi u velepnim palatama (br. 1116,1626,1627), i u riznicama svih blaga neba. (prim, prev. Ovde, nesumnjivo, autor daje objašnjenje Deset Blaženstava – Beatitudines) **(5)** Uzmimo isto tako kao primer da onaj koji je samo u spoljašnjim stvarima, da ne može da shvati da je nebeska radost voleti bližnjega više nego sebe i Gospoda iznad svega, i da sreća zavisi od koliko ima i kakva je ta ljubav; jer čovek koji je samo u spoljašnjim stvarima, voli sebe više nego bližnjega; a ako i voli druge, to je zato što mu čine usluge, tako da ih voli sebe radi, to jest sebe u njima, i njih u sebi. Čovek ovaknoga karaktera ne može da zna šta je to voleti druge više nego sebe, a niti hoće da to zna, pa stoga kada mu se kaže da se nebo sastoji od ovakve ljubavi (br. 548), on oseća odbojnost prema njemu. Otuda to, da oni koji su ovakvoga karaktera u telesnom životu, ne mogu da se približe nijednom nebeskom društvu, jer kada to urade, jer su u toj odbojnosti, oni se bacaju glavačke u pakao. **(6)** Pošto je malo onih danas koji znaju šta su spoljašnje stvari, a šta su unutrašnje, i pošto

većina ljudi veruju da oni koji su u unutrašnjim stvarima ne mogu da budu u spoljašnjim stvarima, i obrnuto, mogu da radi ilustracije navedem još jedan primer. Uzmimo hranu za jelo i hranu za dušu. Onaj koji je obuzet samo spolašnjim zadovoljstvima, mnogo drži do sebe samoga, puni svoj stomak, živi raskošno, i smatra da je najveće zadovoljstvo u jedenju i piću. Onaj ko je u unutrašnjim stvarima nalazi zadovoljstvo u ovim stvarima, ali njegovo vladajuće osećanje je da u tome da nahrani svoje telo radi zdravlja, kako bi imao zdrav um u zdravom telu, to jest, uglavnom radi umnog zdravlja, kojemu telesno zdravlje služi kao sredstvo. Onaj ko je duhovan, ne zaustavlja se na ovome, nego smatra da je zdravlje uma ili duše sredstvo da stekne inteligenciju i mudrost – ne radi ugleda, počasti, i dobiti, nego radi života posle smrti. Onaj ko je duhovan u više unutarnjem stepenu, smatra inteligenciju i mudrost sredstvom preko kojega može da služi kao koristan član Gospodovoga carstva; a onaj ko je nebeski, da može da služi Gospoda. Takvome je telesna hrana sredstvo da bi uživao duhovnu hranu, a duhovna hrana sredstvo da bi uživao u nebeskoj hrani; i pošto ove (hrane) treba da služe na ovaj način, ove hrane korespondiraju, pa se stoga i nazivaju hranama. Otuda je jasno šta je to biti samo u spoljašnjim stvarima, a što je biti u unutrašnjim stvarima. **(7)** Jevrejska i Izrailjska nacija, o kojoj se govori u unutrašnjem smislu ovog poglavlja, je (osim onih koji umru kao deca) većinom ovakvoga karaktera, jer pošto su tvrdice (škrti), oni su više od ostalih u spoljašnjim stvarima. Oni koji vole dobit i korist samo radi zlata i srebra, u čijem posedovanju je njihovo uživanje, ti su u najviše spoljašnjim ili u najnižim stvarima, jer su predmeti njihove ljubavi čisto zemaljski; dokoni koji vole zlato i srebro radi neke svrhe, ti se uzdižu iznad zemaljskih stvari već u skladu sa svrhom. Sama svrha koju čovek voli, ona određuje njegov život i po njoj se on razlikuje od ostalih; zla svrha čini čoveka paklenim, a dobra svrha čini ga nebeskim – ne svrha sama, nego ljubav prema svrsi, jer svačiji život je njegova ljubav (njegova svrha ili ono što on voli).

4460. *Pa rekoše, jer osramoti Dinu sestru njihovu.* Da ovo označava da uvođenje i povezanost, koji nije moglo biti drugačije, trebalo je da bude prilaženjem, može se videti kroz objašnjenje reči, *on je uze i leže s njom, i osramoti je*, čime se označava da nije bilo drugoga načina da se ova istina poveže s osećanjem istine koja je

označenim Jakoljevim sinovima njenom braćom (br. 5533). Da ju je *osramotio*, ovde ima slično značenje.

4461. Stih 14. *I rekoše im: ne možemo to učiniti ni dati sestru svoju za čovjeka neobrezana, jer je to sramota nama.* Da ovo označava da oni nisu odobrili, vidi se bez objašnjavanja.

4462. *Dati sestru našu za čovjeka neobrezana.* Da ovo označava da samo ako učine da se istina i dobro crkve sastoje u reprezentativima, i da otstupe od onih stvari koje su sarržane u njima, jasno je iz značenja *okrajaka*, što je spoljašnji reprezentativ – znak da pripadaju toj crkvi; ; naime, bilo je uobičajeno da se govori o obrezanju i o okrajku kada se pravila razlika između onih koji pripadaju crkvi i onih koji ne pripadaju. Jer obrezanje znači otstupanje od nečistih ljubavi, to jest od ljubavi prema sebi i svetu, i pristup nebeskim ljubavima, koje su ljubav ka Gospodu i ljubav ka bližnjemu, a to je pristup crkvi. To je razlog da se ovim rečima označava pristupanje njihovoj religiji, sledstveno da, kao oni, i ovi treba da učine da istina i dobro crkve postanu reprezentativi tako što će se otstupiti od unutrašnjih stvari koje su označene , jer da inače ne bi bili kao oni, u skladu sa rečima koje slede: *Negoćemo se izjednačiti s vama, ako budete kao mi* (Da je *obrezanje* znak očišćenja od nečistih ljubavi, vidi br. 2039,2632; a da su u tim ljubavima oni koji su *neobrezani*, br. 2049,3412,3413). **(2)** Malo ko danas zna štaje posebno značenje obrezanja, pa se to mora kazati. Genitalije (polni organi) u oba pola označavaju stvari koje pripadaju povezivanju dobra i istine; ali one ne označavaju samo ove stvari, nego im one i korespondiraju. Na kraju prethodnih poglavlja bilo je pokazano da svi čovekovi organi i udovi imaju korespondenciju sa duhovnim stvarima u nebu, pa stoga i organi za rađanje. Ovi korespondiraju braku dobra i istine; a iz ovoga braka proističe bračna ljubav (vidi br. 2618,2727,2729,3132,4434). Pošto okrajak pokriva genitaliju (polni ud), to je u Pradrevoj Crkvi korespondirao zatamnjenju (zasenjenju) dobra i istine, ali u Drevnoj crkvi njihovom zagađenju. Jer kod čoveka Pradrevne Crkve, koji je bio unutrašnji čovek, dobro i istina su mogli biti zatamnjeni, ali ne i zagađeni; međutim, kod čoveka Drevne Crkve, koji je bio – upoređen s prvim – spoljašnji čovek, dobro i istina mogli su da bude zagađeni (onečišćeni), jer su oni spoljašnje stvari – to jest, spoljašnje ljubavi su ono što zagađuje. Iz ovoga razloga, oni koji su

pripadali Pradrevnoj Crkvi nisu ništa znali o obrezivanju, nego oni koji su pripadali Drevnoj Crkvi. **(3)** Iz ove crkve obrezanje se proširilo po mnogim nacijama; pa je stoga naređeno (obrezanje) Abrahamu i njegovim potomcima ne kao nešto novo, nego kao obred koji se nije bio vršio, da bi se ponovo ustanovio; te je njegovim potomcima ovo postao znak da pripadaju crkvi. Ali ta nacija niti je znala niti je želela da zna šta je time bilo označeno, jer se njima religija sastojala samo u reprezentativima, koji su spoljašnje stvari, te su stoga oni sve neobrezane uključivali u jednu opštu osudu, iako je obrezanje bilo samo znak očišćenja od ljubavi prema sebi i svetu. Oni koji se očiste od ovih ljubavi, oni su duhovno obrezani, i za njih se kaže da su *obrezanoga srca*, kao kod *Mojsija: I obrezaće Jehova Bog tvoj srce tvoje i srce sjemena tvojega, da bi ljubio Jehovu Boga svojega iz svega srca svojega, i iz sve duše svoje, da budeš živ (Zak. Ponovljeni XXX.6)*. I kod istoga: *Za to obrežite srce svoje, i nemojte više biti tvrdovrati (X.16)*. Kod *Jeremije: Obrežite se Jehovi, i skinite okrajak sa srca svojega (IV.3,4)*. **(4)** Ali oni koji su u ljubavi prema sebi i prema svetu, oni se nazivaju *neobrazanima*, uprkos činjenice da su bili obrezani; kao kod *Jeremije: Eto, idu dani, veli Jehova, kad ću pohoditi sve, obrezane i neobrezane; Egipćane i Judejce i Edomce i sinove Amonove i Moapce i sve koji ses kraja strigu, koji žive u pustinji; jer su svi ti narodi neobrezani, i sav je dom Izrailjev neobrezana srca (IX.25,26)*. Ovaj odlomak pokazuje da su mnoge nacije bile obrezane, jer se kaže, *pohodiću sve koji su obrezani*, tako da ovo nije bio neki novi obred, kao što je već rečeno, ili obred koji je bio ograničen samo na Jakovljeve potomke kao znak izdvajanja. Filistejci nisu bili obrezani, pa se običnooni nazivaju *neobrezanima (1 Samuilova XIV.6; XVII.26,36; XXXI.4; 2 Samuilova I.20; i na drugim mestima)*.

4463. *Jer je to sramota (prekor) nama.* Da ovo označava da bi ovo bilo njima protivno, vidi se iz onoga što je označeno *okrajkom*, a to je ono što je protivu njihove religije, pa stoga i protivu njih.

4464. Stih 15. *Nego ćemo vam učiniti po volji, ako ćete se izjednačiti s nama.* Da ovo označava pristupanje njihovoj religiji, vidi se iz značenja *učiniti po volji*, što je pristupanje; i iz značenja *izjednačiti se s nama*, što je to da oni treba da budu samo u spoljašnjim stvarima, a ne u unutrašnjim stvarima, jer da bi tada bili kao oni (vidi upravo gore, br. 4459, gde je pokazano šta je to biti samo u spoljašnjim

stvarima a šta biti u unutrašnjim). Nužno je ovde kazati zašto čovek treba da bude u unutrašnjim stvarima. Svako ko razmisli može da zna da preko unutrašnjih stvari čovek ima komunikaciju s nebom, jer je celo nebo u unutrašnjim stvarima, i ako čovek nije u nebu u pogledu svojih misli i osećanja, to jest, u pogledu stvari svoga razuma i volje, ne može da bude u nebu posle smrti, jer nema komunikaciju s njim (s nebom). Ovu komunikaciju čovek uspostavlja za života u telu preko istina koje pripadaju njegovom razumu i dobara koje pripadaju njegovoj volji, i ako ih ne stekne (dobra i istine) tada, on ih ne može steći posle, jer se posle smrti njegov um ne može otvoriti prema unutarjim stvarima ako njegov um nije bio otvoren za njih za vreme života u telu. **(2)** Čovek nije svestan toga da je okružen jednom duhovnom sferom, koja se slaže sa životom njegovih osećanja, i da anđeli opažaju ovu sferu više nego što ljudi opažaju sferu mirisa na zemlji. Ako je čovekov život zaokupljen samo spoljašnjim stvarima, a to su zadovoljstva koja dolaze od mržnje na bližnjega, od želje za osvetom, i od okrutnosti, kao i od preljuba, i uzdizanja samoga sebe i preziranja drugih, i tajnih krađa, od tvrdičluka, raskoši, i drugih sličnih zala, tada se duhovna sfera koja ga okružuje, oseća kao zadah lešina, izmeta, trulog smeća, i sličnih stvari na svetu. Čovek koji živi ovakvim životom, on nosi sa sobom posle smrti ovu prljavu sferu, i pošto je ceo u njoj, on mora da bude u paklu, koje je mesto ovakvih sfera. (O sferama u drugom životu, i od čega su, vidi br. 1048,1053,1316,1504-1509,1695,2401,2489). **(3)** Ali oni koji su u unutrašnjim stvarima, a to su oni koji osećaju zadovoljstvo u dobroj volji i u ljubavi prema bližnjemu, a iznad svega oni koji osećaju blaženstvo u ljubavi ka Gospodu, oni su okruženi zahvalnom i prijatnom sferom koja je sama nebeska sfera, i oni su stoga u nebu. Sve sfere koje se opažaju u drugom životu, imaju poreklo u ljubavima i njihovim osećanjima u kojima su ljudi, sledsveno one potiču od njegovog života, jer ljubavi i osećanja koja imaju izvor u njima, sačinjavaju sam život. A kako ove sfere potiču od ljubavi i osećanja, one potiču iz namera i ciljeva koje čovek hoće i u skladu s kojima postupa; jer vako ima za cilj ono što voli, pa tako čovekovi ciljevi određuju njegov život i kvalitet života, a ovo je glavni izvor njegove sfere. Ova se sfera na poseban način opaža u nebu, jer celo nebo je sfera ciljeva. Sada možemo da vidimo kakav je čovek koji je u spoljašnjim stvarima, kao i to zašto je nužno biti u unutrašnjim stvarima a ne samo u spoljašnjim. *(prim.prev. kao što se lako uočava, autor izjednačava u ovome broju, unutrašnje stvari s*

duhovnim i nebeskim, zato što unutrašnje stvari mogu da budu i paklenske kada je čovek iznutra okrenut protiv nebeskih i duhovnih stvari. Izjednačavanje unutrašnjeg (iznutrašnjeg) čoveka s duhovnim, i novim čovekom, nalazimo u Poslanici Efežanima 3:16, apostola Pavla. (4) Ali ovo ništa ne znači čoveku koji je samo u spoljašnjim stvarima, bez obzira kako je pametan u stvarima građanskog života, i bilo kakav da je njegov ugled u učenom svetu; jer je to čovek koji ne veruje ništa što ne vidi svojim očima i ne oseti dodirom, pa stoga ne veruje ni u nebo i u pakao; i ako mu se kaže da će ući u drugi život odmah posle smrti, i da će tada videti, čuti, govoriti, i imati čulo dodira savršenije nego u telu, on bi odbacio ovu tvrdnju kao paradoks ili kao nešto izmišljeno, iako je zaista slučaj ovakav; a bilo bi isto kad bi mu se reklo da je duša ili duh koji živi posle smrti, sam čovek, a ne telo koje nosi u svetu. (5) Iz ovoga sledi da oni koji su samo u spoljašnjim stvarima, da se ne staraju o onome što se kaže u unutrašnjim stvarima, iako su ove te koje čine čoveka blaženim i srećnim u carstvu u koje će ući, i u kojemu će ostati kroz večnost. Većima Hrišćana ovo ne znaju, što mi je dopušteno da znam po onima koji dolaze iz Hrišćanskog sveta u drugi život, i sa kojima sam razgovarao; jer u drugom životu oni ne mogu da prikriju šta su mislili, jer se tamo misli pokazuju otvoreno; niti mogu da sakriju šta su im bili ciljevi, to jest, šta su voleli, jer se sve ovo pokazuje u njihovoj sferi.

4465. *I obrezati sve muškinje između sebe.* Da ovo označava samo spoljašnji reprezentativ, i da bi tako preko njih (reprezentativa) postali čisti, jasno je iz značenja *obrezati sve muškinje*, što je spoljašnji reprezentativ, znak da pripadaju crkvi, a ovde, da se drže svoje religije (vidi br. 4462). Iz toga sledi da bi tako bili čisti u svojim očima, jer je Jakovljevo potomstvo videlo čistotu i svetost samo u spoljašnjim stvarima, a ne u unutrašnjim.

4466. Stih 16. *Onda ćemo udavati svoje kćeri za vas, i ženićemo se vašim kćerima.* Da ovo označava povezivanje na ovaj način, jasno je iz onoga što je rečeno gore o braku (br. 4434), naime, da je brak u duhovnom smislu spajanje dobra i istine; jer *udaati kćeri za vas i ženiti se vašim kćerima* su međubrakovi.

4467. *I bićemo jedan narod (boravićemo sa vama).* Da ovo označava povezanost u pogledu života, vidi se iz značenja *boravićemo sa vama*, što je živeti zajedno (vidi br. 1293,3384,3613,4451).

4468. *I postaćemo jedan narod.* Da ovo označava i povezanost u pogledu doktrine (nauka), vidi se iz značenja *naroda*, što je istina crkve, stoga i doktrine (vidi br. 1259,1260.3295,3581). Na taj način, *biti jedan narod*, označava povezanost u pogledu doktrine. Postoje dve stvari koje povezuju ljudi crkve – život i doktrine (nauk). Kada ih život spaja, doktrina ih (ljude crkve) ne razdvaja; ali ako ih povezuje samo doktrina, kao što je danas slučaj unutar crkve, tada se odvajaju jedan od drugoga, i čine onoliko crkava koliko ima doktrina; iako je doktrina radi života, a život je od doktrine. Da se ljudi crkve razvajaju jedan od drugoga ako ih samo doktrine povezuje, vidi se po tome što čovek koji prihvata jednu doktrine osuđuje onoga koji usvaja drugu doktrinu, ponekad i na pakao. A da doktrina ne razdvaja ljudi crkve ako ih život povezuje, jasno je po tome što čovek koji je u dobroti, on ne osuđuje onoga ko se drži drugoga mišljenja, nego ostavlja stvar njegovoj veri i savesti, a to čini i s onim koji su izvan crkve; jer on u svom srcu kaže da neznanje ne osuđuje onoga ko živi u nevinosti i u uzajamnoj ljubavi, kao što to čine mala deca, kao i oni koji su u neznanju kad umru.

4469. Stih 17. *Ako li ne pristanete da se obrežete.* Da ovo označava da ukoliko ne otstupe od svojih istina, i ne pristupe reprezentativima, vidi se iz onoga što je već objašnjeno (br. 4462). Ono što Jakovljevi sinovi kažu u ovim stihovima bilo je protivu onoga što je bilo u Hemovom i Suhemovom umu (duši), a stoga i protivu onoga što je u unutrašnjem smislu, kao što se vidi iz objašnjenja. Razlog je to, što su onim kao što je rečeno, govorili prevarno, jer onaj koji tako govori, on misli drugačije od onoga sa kojim govori.

4470. *Mi ćemo uzeti svoju kćer i otići.* Da ovo označava da ne bi bilo povezivanja, vidi se iz značenja *braka*, što je povezanost dobra i istine (vidi gore, br. 4466). Otuda *uzeti kćer i otići*, je ne dati je u brak (ne udati je), a to znači da ne bi bilo povezanosti. Ovde Jakovljevi sinovi govore kao da su Jakov njihov otac; jer oni ne kažu, *uzećemo našu sestru*, nego *našu kćer*; razlog za ovo se vidi iz unutrašnjeg smisla, jer to je bio očevo deo (uloga) da odbije ili da prihvati, prema zakonu,

Izlazak XXII.15,16. Ali pošto se ovde govori o Jakovu i i njihovoj religiji, to ovde su sinovi koji je predstavljaju, i koji stoga odgovaraju umesto svoga oca. Jakov sam nije mogao da odgovori, jer ovde on predstavlja Drevnu Crkvu (vidi br. 4439).

4471. Stihovi 18-24. *I po volji biše (bjehu) riječi njihove Hemoru i Sihemu sinu Hemorovu. I momak ne oklijevaše učiniti to; jer mu kći Jakovljeva omilje veoma; i on bješe najviše poštovan između svijeh u kući oca svojega. I otide Hemor i sin mu Sihem na vrata grada svojega, i rekoše građanima govoreći: Ovi ljudi hoće mirno da žive s nama, da se nastane u ovoj zemlji da trguju po njoj; a evo zemlja je široka i za njih, pa ćemo se kćerima njihovijem ženiti i svoje kćeri udavati za njih. Ali će tako pristati da žive s nama i da postanemo jedan narod, ako se sve muškinje među nama obreže, kao što su oni obrezani. Njihova stoka i njihovo blago, ne će li biti naši? složimo se samo s njima, pa će ostati kod nas. I koji god izlažahu na vrata grada njegovog, svi poslušaje Hemora i Sihema sina njegovog; i obrezaše sve muškinje, svi koji izlažahu na vrata grada njegovog. I bješe po volji riječi njihove Hemoru, označava popustljivost u pogledu života; u očima (po volji) Sihema sina Hemorovog, označava u pogledu doktrine; i momak ne oklijevaše učiniti to, označava želju da se pristane; jer mu kći Jakovljeva omilje veoma, označava u odnosu na religiozna ubjeđenja te crkve; i on bješe najviše poštovan u kući oca svojega, označava ono što je prvo (glavno) u istinama crkve među Drevnima. I otide Hemor i sin mu Sihem na vrata grada svojega, označava dobra i istine u doktrini onih koji su pripadali crkvi među Drevnima; i rekoše govoreći građanima grada svojega, označava ubjeđenost; ovi ljudi hoće mirno da žive s nama, označava slaganje; da se nastane u ovoj zemlji, označava u pogledu života; i da trguju po njoj, označava u pogledu doktrine; a evo zemlja je široka i za njih, označava prostiranje; pa ćemo se kćerima njihovim ženiti, označava povezivanje. Ali će tako pristati da žive s nama, označava da bise slagali u pogledu života; i postali bi jedan narod, označava u pogledu doktrine; ako se sve muškinje obreže između nas, kao što su oni obrezani, označava pod uslovom da budemo uvedeni u njihove reprezentative i značenja samo u pogledu spoljašnjih stvari. Njihova stoka i njihovo blago, označava njihove istine; ne će li biti naše? označava da su ovi bili slični, i jednog oblika; složimo se samo sa njima, pa će ostati kod nas; označava ako im udovoljimo (popustimo). I poslušaje Hemora i Sihema sina njegovog,*

označava pristajanje; *svi koji izlažahu na vrata od grada njihovoga*, označava da bi otstupili od doktrine crkve među Drevnima; *i obrezaše sve muškinje, svi koji izlažahu na vrata grada njegova*, označava pristupanje spoljašnjim stvarima.

4472. Stih 18. *I njihove riječi bjehu dobre u očima Hemorovim.* Da ovo označava popuštanje (ustupanje) u pogledu života, vidi se iz značenja *riječi bijahu dobre*, što je popuštaje (ustupanje, udovoljavanje); i iz reprezentacije Hemora, što je dobro crkve među Drevnima (vidi br. 4447), ovde (dobro) života, jer život pripada dobru, kao doktrina istini, koja je *Sihem*, što odmah sledi. Razlog da je Hemorom ovde označen život a ne dobro, je to što je on popuštao u pogledu spoljašnjih stvari Jakovljevim sinovima.

4473. *U očima Sihema, Hemorovog sina.* Da ovo označava u pogledu doktrine, vidi se iz reprezentacije Sihema, što je istina crkve koja je bila među Drevnima, koja je od dobra koje je *Hemor* (br. 4454). Ali ovde *Sihem* je doktrina, iz razloga pomenutoga gore (br. 4472).

4474. Stih 19. *I momak ne oklijaše učiniti to.* Da ovo označava želju za se pristane (prihvati), vidi se iz značenja *ne oklijevati to učiniti*, što je želja dase udovolji (popusti), to jest da se pristane.

4475. *Jer mu kći Jakovljeva omilje veoma.* Da ovo označava u odnosu na religijsko ubeđenje te crkve, vidi se iz reprezentacije Dine, koja je *Jakovljeva kći*, što je osećanje istine u Drevnoj Crkvi; jer ova je crkva predstavljena Jakovom (br. 4439). Postoji želja (čežnja) da se poveže s osećanjem istine ove crkve, ili što je isto, s ovom crkvom; ali je među Jakovljevim potomcima ova crkva (ovde predstavljena njegovim sinovima koji su govorili umesto njihovog oca, br. 4470) bila postala sasvim spoljašnja, i pošto su Hemor i Sihem pristali da prihvate ove spoljašnje (stvari), stoga se sa *kći Jakovljeva* sada označava religiozno ubeđenje ove crkve.

4476. *I on bješe najviše poštovan između svijeh u kući oca svojega.* Da ovo označava glavne (primarne) istine crkve među Drevnima, vidi se iz značenja *najviše poštovan*, što je biti glavni (prvi). Onaj ko je najviše poštovan, je skoro kao knez (princ), koji izraz označava ono što je prvo (primarno) (vidi br. 1442,2089). Ali kaže se da je bio *poštovan iznad svih u kući oca svojega*, a ne knez (princ), jer su

Hemor i Sihem bili ostaci Pradrevne Crkve (br. 4447,4454); a u ovoj se crkvi za onoga govorilo *da je poštovan* za kjege se u Drevnoj Crkvo govorilo da je *knez (princ)*. Označeno je ono što je među Drevnima bilo prvo među svim istinama crkve, jer se ovo kaže o Sihemu, kojim je predstavljena istina crkve među Drevnima, kao što se gore vidi (br. 4454).

4477. Stih 20. *I otide Hemor i sin mu Sihem na vrata grada svojega.* Da ovo označava dobra i istine u doktrine (nauka) onih koji su pripadali crkvi među Drevnima, vidi se iz reprezentacije Hemora, koji je dobro crkve među Drevnima (br. 4447); iz reprezentacije Sihema, koji je istina od toga dobra (br. 4454); i iz značenja *vrata grada*, što je doktrina istine (br. 2943).

4478. *I rekoše građanima govoreći (rekoše ljudima grada onoga govoreći).* Da ovo označava ubeđenje, jasno je iz značenja *govoriti*, što je hteti a isto tako i uticati (vidi br. 2951,3037), ovde ubeđivati, jer onaj koji hoće, taj je u ubeđenju, a onaj ko utiče, taj prenosi (komunicira) ubeđenje. Građanai (ljudi iz grada) su oni koji su u istinama doktrine, ovde koji su u istinama sličnim onima koje su predstavljene Sihemom. Jer u drvena vremena grad je bio jedna porodica neke nacije, a zajedničko življenje onih koji su bili jedna porodica nazivalo se *gradom*. A pošto se u unutrašnjem smislu ovde ne misli na porodicu, nego na kvalitet porodice u pogledu života i doktrine, stoga se *gradom* označava istina doktrine, a *građanima (ljudimagrada)*, dobro doktrine (vidi br. 402,2268,2449,2451,2721,2943,3216). Ali kada se staovnici grada nazivaju *ljudima grada*, to nije dobro doktrine nego njene istine koje su ovde označene, jer u Reči *ljudi (viri, muškarc)* označavaju istine (br. 3134).

4479. Stih 21. *Ovi ljudi hoće mirno da žive s nama.* Da ovo označava sporazum, ovde u pogledu stvari doktrine, vidi se iz značenja *ljudi*, što su istine (vidi br. 3134) a tako isto i stvari doktrine, jer su istine crkve, kada su sakupljene i priznate, one su stvari doktrine; i iz značenja *mirno*, što znači da se slažu, jer, u duhovnom smislu, mirnima se nazivaju oni koji su slozi u pogledu stvari doktrina i dogmi crkve.

4480. *Da se nastane u ovoj zemlji.* Da ovo označava u pogledu života, vidi se iz značenja *nastaniti se*, što je živeti (vidi goe br. 4467). *Zemljom* se ovde i na drugim

mestima označava crkva (br. 662, 1966, 1967, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118, 2928, 3355, 4447); stoga *nastaniti se uzemlji* označava život u skladu sa stvarima crkve. Što god da je napisano u Reči, po sebi je i po svojoj suštini duhovno. Poznato je da je Reč duhovna, ali se njeno duhovno značenje ne pokazuje u slovu, jer se u slovu odnosi na svetske stvari, osobito u istorijskim delovima; ali kad čovek čita Reč, svetske stvari u njoj postaju duhovne u duhovnom svetu, to jest, kod anđela, jer oni mogu da misle samo duhovno o svakom predmetu; a takov je slučaj i s izrazom *nastaniti se u zemlji*. Misliti duhovno je misliti o stvarima Gospodovog carstva, a to je o stvarima crkve.

4481. *I da trguju po njoj.* Da ovo označava u pogledu doktrine, vidi se iz značenja *trgovati ponjoj*, što je uči u poznanja dobra i istine (br. 4453), to jest doktrine, jer ova sadrži i uči ova poznanja.

4482. *A evo zemlja je široka i za njih.* Da ovo označava prostiranje (širenje) istine doktrine, vidi se iz značenja *zemlje*, koja je crkva (vidi upravo gore, br. 4480); i iz značenja *široka je i zanjih*, što je prostiranje u pogledu istina, a to znači u stvarima doktrine. U Reči, opisivanje pomoću mera ne znači merenje u unutrašnjem smislu, nego kvalitet stanja; jer mere uključuju prostore, a u drugom životu nema prostora ili vremena, nego ima stanja koja korespondiraju tome (vidi br. 2625,2837,3356,3387,3404,4321), pa stoga dužine, širine, i visine merenog prostora označavaju stvari koje pripadaju stanjima. Da *dužina* označava svetost, *visina* dobro, a *širina* istinu, može se videti gore (br. 650,1613,3433,3434), pa se stoga *zemljom širokom zanjih* označava prostiranje istine doktrine crkve. **(2)** Ovo značenje izraza *zemlja široka* mora da izazove čuđenje kod onih koji nisu svesni da u Rečima ima nešto duhovno osim onoga što se pokazuje u doslovnom smislu, ali da je slučaj upravo ovakav, može se videti iz odlomaka u Reči gde se spominje širina; kao kod *Isaije: Asirija će navaliti preko Jude, plaviće i razvaliće se i doći do grla, i krila će joj se raširiti preko svekolike zemlje tvoje, Emanuele!* Kod *Davidu: Ne daš me u ruku neprijatelju, postaviš noge moje na širokom (prostranome) mjestu (Psalam XXXI.8).* Kod istoga: *U tjeskobi povikah jah (Gospodu) i usliši me, izvede me na širokom (prostranome) mjestu (Psalam CXVIII.5).* Kod *Avakuma: Jer, evo, ja ću podignuti Haldejce, narod ljut i nagao, koji će ići širinom zemlje da osvoji naselja koja nijesu njegova (I.6).* Širine ovde označavaju istine crkve. **(3)** Razlog da

širina ima ovo značenje je to, što u duhovnom svetu ili u nebu, Gospod je središte svih stvari, jer On je tamo Sunce. Oni koji su u stanju dobra, oni su unutrašnji proporcionalno kvalitetu i kvantitetu dobra u kojemu su, pa se stoga za *visoko* kaže je dobro. Oni koji su u sličnom stepenu istine, pa su stoga na sličnom otstojanju ili, rakoreći, u istom obimu, pa stoga na istoj širini u pogledu istina; pa stoga kad čovek čita Reč, to je ono što anđeli, koji su kod čoveka, razumeju pod *širinom*. U onim delovima Reči gde se govori o kovčegu, hramu, i prostorima izvan grada, i o dimenzijama ovih u pogledu dužina, širina, i visina, opažaju se stanja dobra i istine. Sličan je slučaj i kada se govori o novoj zemlji, novom Jerusalimu, i novome hramu kod *Jezikilja* (XL do XLVII.), čime se označava nebo i jedna nova crkva, kao što se može videti iz svake pojedinosti. Tako isto kod *Jovana*, gde se kaže za novi Jerusalim, da će biti na četiri ugla, da će biti dužinom isto kao i širinom (*Otkr. XXI.16*). **(4)** Stvari koje su u duhovnom svetu unutarne opisuju se u Reči stvarima koje su visoke, a stvari koje su spoljašnje, stvarima koje su niske (br. 2148); jer dok je čovek u ovome svetu, on ne može da razume unutarne i spoljašnje stvari ni na koji drugi način, jer on je u prostoru i vremenu, a stvari prostora i vremena ulaze u ideje njegove misli, i utiču na sve u misli; iz čega se vidi da se izrazi koji se odnose na mere, koje su ograničavanja prostora, kao što su visine, dužine, i širine, one su, u duhovnom smislu, one koje određuju stanja osećanja dobra i osećanja istine.

4483. *Pa ćemo se kćerima njihovijem ženiti, i svoje ćemo kćeri udavati za njih.* Da ovo označava povezanost, vidi se iz objašnjenja koje gore dato (br. 4466), gde se pojavljuju slične reči.

4484. Stih 22. *Ali će tako pristati da žive s nama.* Da ovo označava da bi se oni slagali u pogledu života, vidi se iz značenja *pristati*, što je složiti se; i iz značenja *živjeti*, a to je život (vidi gore, br. 445,4452).

4485. *I da postanemo jedan narod.* Da ovo označava (da ćemo postati jedno?) u odnosu na doktrinu, vidi se iz značenja, što je doktrina (vidi gore, br. 4468).

4486. *Ako se sve muškinje među nama obreže, kao što su oni obrezani.* Da ovo označava, pod uslovom da se preko ovoga uvedu u predstave i značenja samo u pogledu spojašnjih (stvari), vidi se iz značenja *biti obrezan*, što je spoljna

predstava (reprezentativ), znak da pripadaju Jakovljevom potomstvu (vidi br. 4462). A pošto su ovi ljudi (muškarci) prihvali religiozno ubeđenje, koje se sastojalo samo u spoljašnjem (br. 4281,4283,4307), to se stoga kaže, *kao što su oni obrezani*. Otuda se vidi da gore navedene reči označavaju uvođenje, ovim sredstvom, u Jevrejske reprezentative i značenja samo u spoljašnjim (stvarima). Šta ove reči dalje sadrže, videće se u onome što sledi.

4487. Stih 23. *Njihova stoka i njihovo blago*. Da ovo označava njihove istine, vidi se iz značenja *stoke* (acquisitio) i *blaga*, što su istine; ali ovi se izrazi razlikuju jedan od drugoga na ovaj način: *stoka* (acquisition), kada se misli na *malu stoku*, označava dobro od istine, jer to je značenje male stoke, a dobro od istine je istina u volji i u činu (br. 4337,4353,4390); dok *blago*, na drugome mestu nazvano *srebro* (srebreno blago), označava istinu. Prethodno, ili dobro od istine, naziva se nebeskom istinom; dok se potonje naziva duhovnom istinom (br. 2048). Pređašnje, ili nebeska istina, je istina koja je ušla u život; dok je potonje, ili duhovna istina, istina doktrine.

4488. *I sva goveda*. Da ovo označava dobra, vidi se iz značenja goveda, što su dobra (br. 45,46,142,143,246,714,715,1823,2179,2180,2181,3218,35199).

4489. *Neće li biti naša?* Da ovo označava da su ovi bili slični i istog oblika, vidi se iz niza, a što ima za cilj da se dobra i istine Pradrevne Crkve, koja je delimično bila kod Hemora i Sihema i njihovih porodica, da se slože s dobrima i istinama Drevne Crkve među Jakovljevim potomcima; jer su obredi ustanovljeni među Jakovljevim potomcima, bili samo spoljašnje stvari Pradrevne Crkve. Otuda *neće li biti naša?* ili *zar neće biti njihova?*, označava da su bili slični i istoga oblika. **(2)**Da osvetlimo ovo jednim primerom. Oltar na kome su prinosisli žrtve bio je glavni reprezentativ Gospoda (br. 921,2777,2811); stoga je bio glavni deo bogoštovanja u Drevnoj Crkvi nazvanoj *Hebrejska*; tako su sve stvari u vezi s oltarom uopšte i u pojedinostima bile reprezentativne – njegove dimenzije, visina, širina, i dužina, njegovo kamenje, delovi od mjedi, rogovi, kao i vatra koja je neprekidno gorela, pored prinosa i žrtava paljenica. Ove su stvari predstavljale dobra i istine od Gospoda, i one su unutrašnje stvari bogoštovanja, koje je bilo po svom spoljašnjem slično po obliku s istinama i dobrima Pradrevne Crkve. Dimenzije,

naime, visina, širina, i dužina, označavale su, u opšem, dobro, istinu, i ono što je sveto iz ovih (dobra i istine) (vidi br. 650,1613,3433,3434,4482); *kamenje* je označavalo niže istine (br.1298,3720); *mjed* kojim je bio učvršćen oltar, označavao je prirodno dobro (br. 435,1551); *rogovi* su označavali moć istine od dobra (br. 2832); *vatra na oltaru* je označavala ljubav (br. 934); *prinosi u žrtve paljenice* označavale su nebeske i duhovne stvari prema njihovim vrstama (br. 922,1823,2180,2805,2807,2830,3519). Otuda se vidi da su unutrašnje stvari bile sadržane unutar spoljašnjih, i da su u pogledu unutrašnjih stvari dve crkve bile slične; a isti jeslučaj i s ostalim obredima. **(3)** Ali ljudi Pradrene Crkve nisu se brinuli za spoljašnje stvari, jer su bili unutrašnji ljudi, i Gospod je u njih uticao unutrašnjim putem, i učio ih šta je dobro. Raznovrsnosti i razlike dobra za njih su bile istine, pa su otuda znali šta sve stvari u opšem i u posebnom predstavljaju u Gospodovom carstvu; jer je ceo svet, i sveukupna priroda, teatar (pozornica) koja predstavlja Gospodovo carsvo (br. 2758,3483). Međutim, ljudi Drevne crkve nisu bili unutrašnji nego spoljašnji ljudi, pa stoga Gospod nije mogao u njih uticati unutrašnjim putem, nego spoljašnjim putem, da bi ih učio šta je dobro, i kao prvo, ono što je bilo predstavljeno i označeno (otkuda su nastali reprezenttivi crkve), a posle ih je učio preko dokrinarnih stvari dobra i istine, koje su stvari bile pretsavljene i označene (otkuda je nastala Hrišćanska Crkva). U pogledu njene unutrašnje forme, Hrišćanska Crkva je suštinski ista kao i reprezentativna crkva; ali su reprezentativi i značenja ove crkve (Drevne Crkve) prestali da važe (da označavaju iste stvari) posle Gospodovog dolaska na svet, jer su svaka i sve predstavljale Njega pa stoga i stvari Njegovog carstva, jer su ove od Njega i govore o Njemu. **(4)** Ali razlika između Pradrevne Crkve i Hrišćanske Crkve je kao između svetlosti sunca danju, i svetlosti meseca i zvezda noću; jer videti dobra unutrašnjim ili priornim putem je kao gledati ih danju u svetlosti sunca, dok je videti ih spoljašnjim ili posteriornim putem, videti ih noću pod svetlošću meseca i zvezda. Skoro je ista bila razlika između Pradrevne i Drevne Crkve, osim što su ljudi Hrišćanske Crkve bili u mogućnosti da budu u punijoj svetlosti ako su priznavali unutrašnje stvari, to jest, ako su verovali i činili istine i dobra koje je Gospod učio. Dobro samo je isto u obe (crkve), ali je razlika bila što je kod jednih to bilo jasno, a kod drugih zatamnjeno. Oni koji vide jasno, vide bezbroj tajni, skoro koliko i anđeli u nebu, i na isti način to doživljavaju; ali oni koji vide

zatamnjeno, malo šta vide a da ne sumnjaju; tako su stvari koje vide pomešane sa noćnim senkama (to jest, s obmanama), pa stoga i istina, tako da je rečima, *neće li biti naša?* označeno da su dobra i istine bili slični i istog oblika; jer kao što je već rečeno, Hemor i Sihem su bili ostaci Pradevne Crkve koja se nazivala *Hebrejska*, ali samo u njenim spoljašnjim stvarima. Ali da su Hemor i Sihem počinili veliko zlodelo prihvatajući obrezanje, videće se u onome što sledi (br. 4493).

4490. *Složimo se samo s njima, pa će ostati kod nas.* Da ovo označava da ako popustimo (udovoljimo), i da se udružimo u životu, vidi se iz značenja *složiti se*, što je popustiti (udovoljiti); i iz značenja *ostati kod nas*, što je zajedno živeti ili udružiti se životom (vidi br. 4467).

4491. Stih 24. *I svi poslušajte Hemora i Sihema sina njegovog.* Da ovo označava pristanak, vidi se bez objašnjavanja.

4492. *Svi koji izlažahu na vrata grada.* Da ovo označava da će ostaviti doktrinu crkve među Drevnima, vidi se iz značenja *koji izlažahu*, što je ostaviti (napustiti); i iz značenja *vrata grada*, što je doktrina (vidi br. 2943,4477), ovde *vrata grada*, to jest, Sihema, jer se Sihemom predstavlja istina crkve među Drevnima (br. 4454). Kao što je rečeno, crkvom među Drevnima se označava ono što je bilo od Pradevne Crkve. A kakv je taj slučaj, videće se u onome što sada sledi.

4493. *I obreza se sve muškinje, svi koji izlažahu na vrata grada.* Da ovo označava pristup spoljašnjim stvarima, vidi se iz značenja *obreza se sve muškinje*, što je biti uveden na taj način u reprezentative i značenja Jakovljevih potomaka samo u pogledu spoljašnjeg (vidi br. 4486); i iz značenja *izlažahu na vrata*, što je napuštati doktrinu crkve među Drevnima, o kojoj upravo gore (br. 4492). A pošto je označeno kako odvajanje od njihove vlastite doktrinetako i prihvatanje spoljašnje, to je označeno tako što se kaže prvi put *daizlažahu na vrata* njihovoga grada, a na drugome mestu, *ulažahu na vrata*, jer ulaženje označava pristup doktrini, i napuštanje spoljašnjeg, dok je ovde označeno obrnuto. **(2)** Nužno je ovde kazati kako stoji ovaj slučaj. Ljudi Pradevne Crkve, od kojih su ostaci bili Hemor i Sihem sa svojim porodicama, bili su sasvim drugačijega genija od ljudi Drevne Crkve. Stoga, kod ljudi Pradevne Crkve, Gospod je uticao preko Voljnoga, to jest, unutrašnjim putem; ali ne na taj čin kod ljudi Drevne Crkve, kod kojih je

Voljno bilo razrušeno, nego je kod ovih uticao u Intelektualno, a to znači ne unutrašnjim nego spoljašnjim putem, kao što je već rečeno (br. 4489). Uticati (ulivati se) preko Voljnoga je uticati preko dobra ljubavi, jer sve dobro pripada voljnom delu (uma): a uticati preko Intelektualnog je uticati preko istine vere, jer sva istina pripada intelektualnom delu. Kad je Gospod preporučao ljude Drevne Crkve, On je oblikovao novu volju (voluntas) u njihovom intelektualnom delu. (Da su se dobra i istine usađivali u voljni deo ljudi Pradrevne Crkve može se videti, br. 895, 927: ali u intelektualni deo ljudi Drevne Crkve, br. 863, 875, 895, 92z, 2124, 2256, 4328: Da se nova volja (nova voluntas) oblikuje u intelektualnom delu, br. 98, 1023, 1943, 1043, 1044, 4328; da postoji paralelizam između Gospoda i dobra koje je kod čoveka, ali ne između Gospoda i istine koja je kod njega (čoveka), br. 1813, 1832, 2718, 3514: Da su otuda ljudi Drevne crkve bili u relativnoj zamračenosti, br. 2708, 2715, 2935, 2937, 3246, 3833).

Iz svega ovoga jasno je da su ljudi Pradrevne Crkve bili sasvim drugačijega genija i naravi nego ljudi Drevne Crkve. **(3)** To je bio razlog da su ljudi Pradrevne Crkve bili unutrašnji ljudi i nisu imali spoljašnjeg bogoštovanja; jer oni prvi su videli spoljašnje stvari preko unutrašnjih kao u svetlosti sunca po danu, a drugi su videli unutrašnje stvari preko spoljašnjih kao u svetlosti meseca i zvezda po noći. Stoga, u nebu, Gospod se pokazuje prvima kao Sunce, dok se drugima (Drevne Crkve) kao mesec (br. 1521m 1529-1531,2441,2495,4060). U ovim objašnjenjima prvi se nazivaju nebeskim, dok se drugi nazivaju duhovnima. **(4)** Da bismo razjasnili razlike, uzmimo jedan primer. Ako bi čovek Pradrevne Crkve čitao istorijsku ili poročku Reč, on bi video njen unutrašnji smisao, bez prethodne pouke ili objašnjenja, i to tako potpuno da bi se nebeske i duhovne stvari njemu pokazivale bez traga doslovnog smisla; znači da bi mu unutrašnje stvari bile jasne, dok bi mu doslonve bile u tami. Bio bi kao onaj ko sluša drugoga dok ovaj govori, i razume značenje a da ne obraća pažnju na reči. Dok ako bi čovek Drevne Crkve čitao Reč, on ne bi mogao da vidi unutrašnji smisao bez prethodne pouke ili objašnjenja; tako bi njemu unutrašnji smisao bio u tami, a doslovni bi mu bio jasan. Bio bi kao onaj koji sluša drugoga, i obraća pažnju na reči dok ne prati značenje, koji se za njega izgubljeno. A kada čovek Jevrejske Crkve čita Reč, on ne razume ništa što je iznad smisla slova, niti je svestan da postoji unutrašnji smisao, i još ga poriče; a u

naše dane, slučaj je isti sa čovekom Hrišćanske Crkve. **(5)** Iz ovoga se vidi šta je bila razlika između onih koji su predstavljeni Hemorom i Sihemom (koji su kao ostaci Pradrevne Crkve bili u unutrašnjim a ne u spoljašnjim stvarima), i onih koji su označeni jakovljevim sinovima (koji su bili u spoljašnjima ne u unutrašnjim stvarima); i to dalje pokazuje da Hemor i Sihem nisu mogli da pristupe spoljašnjim stvarima i da prihvate te stvari koje su bile kod Jakovljevih potomaka a da se njihove unutrašnje stvari prvo ne zatvore; koje ako se zatvore, to čini da nestanu zauvek. **(6)** To je unutarnji razlog zašto su Hemor i Sihem s njihovim porodicama bili ubijeni; ovo se inače ne bi dozvolilo. Ali ovo ne oslobađa krivice Jakovljeve sinove za izvršenje ovoga stršnog zločina. Oni nisu znali ništa o ovome unutarnjem razlogu, i oni nisu ovo imali kao cilj. Svako je suđen prema svom cilju ili nameri, a da je njihova namera bila prevarna, to je jasno, jer se tako kaže u trinaestom stihu; i kada god Gospod dozvoli ovakav zločin, to potstiču pakleni (duhovi) koji su pravi autori ovoga (zločina). Uprkos svega, zlo koje zli nameravaju i čine, Gospod okreće u dobro, kao u ovome slučaju; jer Hemor i Sihem su bili spaseni (pri,prev, spaseni duhovno).

4494. Stihovi 25-29. *A treći dan kad oni bijahu u bolovima, uzeše dva sina Jakovljeva Šimun (Simeon) i Levije, braća Dinina, svaki svoj mač i uđoše slobodno u grad i pobiše sve muškinje. Ubiše i Hemora i sina mu Sihema oštrim mačem, i uzevši Dinu iz kuće Sihemove otidoše. Tada dođoše sinovi Jakovljeni na pobijene, i oplijeniše grad, jer u njemu bi osramoćena sestra njihova. i uzeše ovce njihove i goveda njihova i magarce njihove, što god bješe u gradu i što god bješe u polju. I sve blago njihovo, i svi djecu i žene njihove pohvataše i odvedoše, i što god bješe u kojoj kući. A treći dan, značava ono što se nastavlja do samoga kraja; kad bijahu u bolovima, označava požude; dva sina Jakovljeva, označava veru i ljubav; braća Dinina, označava istine i dobra te crkve; uzeše svaki svoj mač, označava obmanu i zlo; uđoše u grad slobodno i pobiše svemuškinje, označava da su iskorenili istine doktrine koja je pripadala crkvi Drevnih (ljudi); ubiše i Hemora i sina mu Sihema oštrim mačem, označava crkvu samu; i uzevši Dinu iz kuće Sihemove, označava da su oduzeli osećanje istine; tada dođoše sinovi Jakovljevi na pobijene, i oplijeniše grad, označava da je to potomstvo razorilo doktrinu; jer u njemu bi osramoćena sestra njihova, označava da su ukaljali istinu vere; i uzeše ovce njihove i goveda*

njihova, označava da su razorili racionalno i prirodno dobro; *i magarce njihove*, označava istine koje su otuda potekle; *što god bješe u gradu, i što god bješe u polju*, označava svu istinu i svo dobro crkve; *i sve blago njihovo*, označava reči-znanja koja su bili stekli; *i djecu njihovu*, označava svu nevinost; *i ženjenjihove*, označava ljubav ka bližnjemu; *pohvataše i odvedoše*, označava da su ih lišili svega i izopačili; *i što god bješe u kojoj kući*, označava sve što pripada crkvi.

4495. Stih 25. *A treći dan*. Da ovo označava ono što se nastavlja sve do samoga kraja, vidi se iz značenja *trećega dana*, a to je ono što je potpuno od početka do kraja (vidi br. 2788), to jest, ono što je neprekidno. Da je to značenje *trećega dana*, to teško mogu da poveruju oni koji gledaju na istorijske delove Reči kao na svetovne istorije, a svetima ih smatraju samo zato što su u svetoj knjizi (tomu). Ali da ne samo istorijski delovi Reči sadrže nebeske i duhovne stvari u smislu slova, nego i da svaka pojedina reč, i pojedini brojevi (imaju unutrašnje značenje), pokazano je u prethodnim objašnjenjima; da je ovakav slučaj, biće još očitije kada se bude, po Gospodovoj Božanskoj milosti, govorilo o proročkim delovima, u kojima nema tako uskog nizanje stvari u doslovnom smislu kao u istorijskim delovima: Ali da broj *tri*, a tako isto i broj *sedam*, i broj *dvanaest*, sadrže unutarnje stvari, mora da uoči svako ko istražuje Reč na unutarnji način: pa ako su ovi brojevi tako puni značenja, to mora da i u drugim brojevima ima nešto duboko skriveno, u svim brojevima u Reči, jer je Reč sveta u svim delovima. **(2)** Ponekad, dok sam razgovarao s anđelima, pokazivali su se pred mojim očima napisani brojevi, kao u po dana, pa sam opazio da se ono što su goorili pokazivalo kao brojevi. Iz toga sam bio poučen da svi brojevi koji se pominju u Reči sadrže neku misteriju, kao što se vidi iz sledećih odlomaka: *I izmjeri zid njegov na sto i četrdeset i četiri lakta, po mjeri čovječijoj, koja je anđelova (Otkr. XXI.17)*. Broj koji se pominje 144, rezultat je množnja broja 12 sa samim sobom, a da je 666 proizvod od tri i šest (*prim. prev. tri puta šest jedno pored drugoga*), što je jasno, ali koliko svetost ovi broji sadrže, mož se videti po svetosti broja dvanaest (vidi br. 577, 2089,2129,2130,3272,3858,3913, q broj tri)br. 720,901,1825,288,4010). **(3)** Ovaj poslednji broj, *tri*, pošto označava ono što je potpuno sve do kraja, a to znači jedan period, veliki ili mali, usvojen je kao reprezentativ crkve, i koristi se kad god treba da to označava; a pojavljuje se u Reči (u kojoj sve kako opšte tako i

posebno ima značenje), može se videti iz sledećih odlomaka: *Da dozvoli da iziđemo tri dana u pustinju, da prinesemo žrtvu (Izlazak III.18;V.3). Da treba dabudu spremni za tri dana, jer će u treći dan Jehova sići na Goru Sinajsku (XIX.11,15,16,18). Da ništa ne ostane od žrtve prinosa do trećega dana (Levitska VII.1-1; XIX.6,7). On neka se očisti onom vodom treći dan i sedmi dan, i biće čist (Brojevi XIX.11-22), A vi ostanite izvan okola sedam dana, svaki ko je ubio koga i koji se dotakao ubijenoga, očistite se treći dan i sedmi dan, sebe i roblje svoje (Brojevi XXXI.19-25). Spremite sebi brašnenice; jer ćete do tri dana prijeći preko Jordana da uđete i uzmete zemlju, koju vam je Jehova Bog vaš daje u našljedstvo (Jošua I..11; III.2). Da je Jehovao pozvao Samuila tri puta, i da je Samuilo otrčao Heliju tri puta. i Helije razumje da je Jehova pozvao Samuila tri puta (1 Samuilova III.1.8). Da je Jonatan rekao Davidu da se sakrije u polju do tri dana uveče, o da mu je Jonatan poslao trećega dana poruku o raspoloženju oca njegovog; i da se posle David poklonio pred Jonatanom tri puta (1 Samuilova XX.5,12,19,20,35,36,41). Da su Davidu ponuđene tri stvari između kojih da bira: da bude sedam godina glad, da bježi od neprijatelja tri mjeseca, ili da vlada pošast (kuga) u zemlji tri dana (2 Samuilova XXIV.11-13). Da Rehoboan reče narodu Izrailjskom koji su tražili da budu oslobođeni jarma njegovoga oca, da treba da odu tri dana, a onda da se vrate; da su se vratili Rehoboamu poslije tri dana, kao što im car nalaoži, koji im reče, Vratite se k meni opet posle tri dana (1 o Cravima XII,5,12). A Eliša leži po sinu udovičinu tri puta (1 o Carevima XVII.21). Da je Eliša rekao narodu da pospu vodom žrtvu paljenicu i drvo tri puta. i oni to učiniše tri puta (1 o Carevima XVIII.34). Da je Jona bio u trbuhu kita (velike ribe) tri dana i tri noći (Jona I.17; Mateja XII.40). Da je Gospod govorio vinogradaru i poslao mu svoje slugе tri puta, i najposlije i svoga sina (Marko XII.2,4-6; Luka XX.12.13). Da je On rekao Petru da će ga se odreći tri puta (Mateja XXVI.34; Jovan XIII.38). Da je On rekao Petru tri puta: *Violiš li Me?* (Jovan XXI.15-17).*

Iz ovih i mnogih drugim mesta u Reči može se videti da na ima neka misterija u broju *tri*, i da je stoga ovaj broj usvojen kao reprezentativ u drevnim crkvama; da je označavao potpun period crkve, i stvari u crkvi, bilo velike ilimale, to je jasno; i da je stoga označavao ono što je potpuno i ono što traje sve do kraja, jasno je kod

Osije: Jehova će nam povratiti život posle dva dana; na treći dan On će nas podignuti, i mi ćemo živjeti pred Njim (VI.2).

4496. *Dok su bili u bolovima.* Da ovo označava požude, vidi se iz značenja *bolova* posle obrezanja, a to je požuda. Razlog da ova bol označava požudu je to što obrezanje označava očišćenje od ljubavi ka sebi i svetu (br. 2039,2044,2632,3412, 3413,4462), a sve telesne požude su od ovih ljubavi, pa se stoga označava *bolom*, jer kada se čovek čisti od ovih ljubavi, kao što je slučaj sa čovekom koji se preporuča, on je u bolovima i u strahu, a to su požude koje bole kad se uklanjaju; kad god se neka misterija predstavlja nekim obredom, svaka pojedinost obreda sadri neku misteriju. Takav je slučaj s noževima ili lancetama pomoću kojih se obavljalo obrezivanje, jer su bili napravljeni od kamena (br. 2039,2046,2799); sa krlju koja se svaki put prolivala; način operacije, kao i stanje koje je sledilo: ovo se može dalje videti iz postupka oko čišćenja, uvođenja u službe i posvećivanja, kao i u drugim ceremonijama. U ovome slučaju se *bolom* posle obrezivanja označavala požuda Hemorova, i Sihemoka kao i građana da budu u reprezentativima u kojima su bili Jakovljevo potomci. (vidi gore br. 4493).

4497. *Tada dva sina Jakovljeva, Šimun i Levije.* Da ovo označava veru i ljubav, vidi se iz reprezentacije Šimuna (Simeona), što je vera u volji (vidi br. 3869-3872), i iz reprezentacije Livija, što je duhovna ljubav ili ljubav ka bližnjemu (br. 3975,3877). Ovo je značenja u pravom smislu Šimuna i Levija i plemena koja su po njima dobila ime, a u obrnuto smislu oni označavaju obmanu i zlo, jer je obmana suprotna istini vere, a zlo je suprotno dobru ljubavi ka bližnjemu. Takva je reprezentacija Šimuna i Levija o odnosu na Jevrejsku naciju, koja je u sebi ugasila svu veru i ljubav ka bližnjemu (koje su stavri bile unutrašnje bogoštovanja), što će se bolje videti u onome što sledi, gde se kaže za njih da su ubili Hemora, Sihema, i građane; i da su jakovljevi sinovi napali one koje su probili mačem, i koje su oplenili. Razlog da su ovo uradili upravo Šimun i Levije uspeli u tome, što su tako predstavljali činjenicu da istina vere i dobru ljubavi ka bližnjemu da ovo postanu obmana i zlo; jer kada u crkvi istine postanu obmana i zlo; jer kada u crkvi istina postane obmana a dobru postane zlo, tada je svršeno sa crkvom.

4498. *Dinina braća.* Da ovo označava istine i dobra te crkve, vidi se iz značenjaD, što su istine i dobra, ili vra i ljubav ka bližnjemu (vidi br. 367,3303,3803,4191,4267); i iz reprezentacije Dine, koja je osećanje istine, pa stoga i crkva (br. 3963,3964,4427).

4499. *Uzeše svaki svoj mač.* Da ovo označava obmanu i zlo, vidi se iz značenja *mača*, što je istina koja se bori, pa stoga i odbrana istine; a u obrnutom smislu, obmana koja se bori, pa stoga i pustošenje istine (vidi br. 2799). Da *mač* ovde označava i zlo, je stoga što je ovde umešan i Levije, kojim se predstavlja ljubav ka bližnjemu, odnosno dobro. a kada ovo postane zlo, ono se bori protivu uz pomoć obmane od zla, te što ono tada čini, to je zlo.

4500. *I uđoše slobodno u grad, i pobiše sve muškinje.* Da ovo označava da su iskorenili istine doktrine crkve među Drevnima, vidi se iz značenja *grada*, što je doktrina crkve (br. 402,2449,2943,3216,4478), ovde doktrine crkve među Drevnima, jer ova crkva je predstavljena Hemorom i Sihemom, čiji je bio grad; iz značenja *slobodno*, što znači s pouzdanjem, ovde s pouzdanjem u obmanu i zlo (br. 749,2046,4005). Otuda je očito da se sa *uđoše slobodno u grad i pobiše sve muškinja* označava da su opouzdaajući se u obmanu i u zlo iskorenili istine doktrine crkve među Drevnima (koja je potekla od Pradrevne Crkve), koja je trebala da se ustanovi među Jakovljevim potomcima, jer je Drevna Crkva nestajala; ali ovde se u unutrašnjem smislu opisuje da su oni u sebi ugasili svu istinu vere i dobro ljuavi ka bližnjemu, a to znači sve unutrašnje bogoštovanja, tako da kod njihovog potomtva nije mogla da se ustanovi nijedna crkva (br, 4281,4288-4290, 4293.4307,4314,4316,4317,4429,4433,4444.)

4501. Stih 26. *I ubiše Hemora i Sihema sina mu oštrim mačem.* Da ovo označava da su iskorenili samu crkvu, vidi se iz reprezentacije Hemora, a to je crkva među Drevnima u pogledu dobra (vidi br. 4447); iz reprezentacije Sihema, koji je crkva među Drevnima u pogledu istine /br. 4454,4472,4473), i iz značenja *oštrim mačem*, što je obmana i zlo koji se bore (br. 4499), stoga i sredstva pomoću kojih su u sebi ugasili crkvu.

4502. *I uzevši Dinu iz kuće Sihemove otidoše.* Da ovo označava da su oduzeli osećanje istine, vidi se iz reprezentacije *Dine*, što je osećanje istine (vidi gore, br.

4498). Prema približnom unutrašnjem smislu, oni su oduzeli osećanje istine od onih koji bili ostaci Pradrevne Crkve, jer se kaže da su je *uzeli iz kuće Sihemove*, što označava dobro istine te crkve. Ali pošto se ovde govori o iskorenjivanju istine i dobra među Jakovljevim potomcima, koji su ovde označeni njegovim sinovima, i pošto sve treba da se odnosi na predmeto kome se govori, stoga *kuća Sihemova* ovde jednostavno označava dobro istine onakvo kakvo je postojalo kod ljudi Pradrevne Crkve; a ovde je ovime označeno da je to bilo iskorenjeno u naciji koja je potekla od Jakova: jer se u unutrašnjem smislu Reči značenje imena određuje prema predmetu na koji se odnosi; pa ipak, ovde se u isto vreme označava kršenje dobra i istine kod Hemora i Sihema i njihove porodice, jer su pristupili spoljašnjim (stvarima), kao što je gore pokazano (4493). **(2)** Da je ono što je do sada otkriveno o Šimunu i Leviju zaista tako, može se videti iz Jakovljevih proročkih reči pre smrt: *Šimun i Levije, braća, mačevi su im oružje nepravdi. U tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sasavljaslava moja: jer u jarosti svojoj pobiše ljude, i za svoje veselje pokidaše volove. Proklet da je gnjev njihov, što bješe nagao, i ljutina njihova, što bješe žestoka; razdijeliću ih po Jakovu, i rasuću ih po Izrailju (Postanje XLIX. 5-7).* Šimunom i Levijem označena je istina vere koja je bila kod Jakovljevih potomaka, a koja se okrenula u obmanu, a dobro ljubavi ka bližnjemu okrenulo se u zlo (kao što je pokazano gore, br. 4499,4500). Oni se nazivaju *braćom*, jer dobro je brat istini, ili ljubav ka bližnjemu je brat vere (br. 4498). *Mačevi su im oružje nepravdi*, označava da su obmane i zlapočinili nasilje nad istinama i dobrima (br. 4499). *U tajne njihove da ne ulazi duša moja, sa zborom njihovijem da se ne sastavlja slava moja*, označava razdvajanje u pogledu života i doktrine, jer u Reči *duša* se kaže za život (br. 1000,1040,1742,3299), a *slava* za doktrinu. *Jer u jarosti svojoj pobiše ljudi, i za svoje veselje pokidaše volove*, označava da im je zao cilj bio da iskorene istinu crkve i dobro crkve (jer *čovjek* je istina crkve, br. 3134, a *vo* je njeno dobro, br. 2180,2566,2781). *Proklet da je gnjev njihov, što bješe nagao, i ljutina njihova što bješe žestoka*, označava kaznu zbog otkretanja od istine (napuštanja) i dobra (jer *prokleti* je otkrenuti se od, a tako isto i biti kažnjen zbog toga, br. 245,379,1423,3530,3584; *gnjev* je otkrenuti se od istine, a *jarost* je, od dobra, br. 357,3614). *Razdijeliću ih po Jakovu, i rasuću ih po Izrailju*, ozačava da dobra i istine više neće biti u spoljašnjem i u unutrašnjem njihove crkve (*razdijeliti i rasuti* označava odvojiti i iskoreniti ih, br.

4424; *Jakov* je spoljašnje crkve, dok je *Izrailj* unutrašnje, br. 4286) **(3)**Ove se stvari kažu za Šimuna i Levija u proroštvu zato što se njima označava istina i dobro crkve u opštem; a kada se ovi ponište, a još više kada na njihovo mesto dođu obmane i zla, tada je crkva iskorenjena. Da je ovakvo značenje proročkih reči, vidi se po tome što pleme Šimuno i Levijevo nisu bili prokleti više od ostalih plemena; jer je levijevom plemenu dato sveštenništvo, dok je pleme Šimunovo bilo jedno od plemena u Izrailju.

4503. Stih 27. *Tada dođoše sinovi Jakovljevi na pobijene, i oplijeniše grad, jer u njemu bi osramočena sestra njihova.* Da ovo označava da je svo to potomstvo razorilo doktrinu, vidi se iz značenja *sinova Jakovljevih*, što je potomstvo od Jakova (o kojemu gore); iz značenja *oplijeniti*, što je razoriti; i iz značenga *grada*, što je doktrina crkve (vidi gore, br. 4500). Da pošto su Šimun i Levije poubijali sve miškinje u gradu, kao i Hemora i Siheme, da su onda došli Jakovljevi sinovi na pobijene i oplijenili grad, to je misterija koja postaje jasna samo u unutrašnjem smislu. **(2)**Ova je misterija to, da kada su istina i dobro crkve bili iskorenjeni, a obmana i zlo zauzeli njihovo mestu, tada su pridodate obmane i zla označena u obrnuto smislu Jakovljevim sinovima. (Da je svaki Jakovljev sin predstavljao neko opšte načelo vere i ljubavi ka bližnjemu, bilo je gore pokazano, br. 2129, 3858, 3913, 3926, 3939, 4060; šta je predstavljeno Rubenom (Ruvimom), br. 3861, 3866, 3870; šta Judom, br. 3881; šta Danom, br. 3921-3923; šta Naftalijem, br. 3927, 3928; šta Gadom, br. 3934, 3935; šta Ašerom, br. 3938, 3939; šta Isaharom, br. 3956, 3957; a šta Zebulonom, br. 3960,3961). Ova opšta načena vere i ljubavi ka bližnjemu koja su predstavljena su njima, postaju obmane i zla te vrste kada se jednom istina i dobro crkve ugase, i kada se ove obmane i zla dodaju; jer obmane i zla neprekidno rastu u crkvi koja je izopačena i ugašena; i ovi (obmane i zla) označeni su Jakovljevim sinovima koji dođoše na pobijene i oplijeniše grad, pošto su Šimun i Levije bili poubijali sve muškinje u gradu, pa i Hemora i Sihema i kada su uzeli Dinu, i otišli. **(3)**Da se *pobijenima (probodenima)* u Reči označavaju istine i dobra koja su ugašena, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod *Isaije: A ti se izbacis iz groba svojega, kao gadna grana, kao haljina pobijenijeh, mačem probodenijehkoji silaze u jamu kamenu, kao pogažena strv (XIV.19).* kaže se za *Vavilon (Babilon); mačem probodeni* označavaju one koji su osvetogrdili istine crkve. Opet: *I pobijeni*

njihovi baciće se, i od mrtvacu njihovijeh dizaće se smrad i gora će se rasplinuti od krvi njihove (XXXIV.3). gde se govori o obmanama i zluma koji zagađuju crkvu, koje su ovde označene pobijenima (probodenima) (4) Kod Jezikilja: Najljući narod će istrgnuti mačeve svoje na ljepotu mudrosti tvoje, i ubiće svjetlost tvoju. Svaliće te u jamu, i umrijećeš usred mora smrću pobijenih (XXVIII.7,8). kaže se za Tirskoga kneza, kojim se označavaju prve stvari (glavne stvari) poznavanja istine i dobra; umrijeti smrću pobijenih (probodenih) posred mora, označava one koji izlegu (iznedre) obmane pomoću reči-znanja, pa time ukaljaju istine crkve. (5) Opet: I oni sidoše u grob k onima što su pobijeni mačem, i mišica njegova, i koji sjedahu u hladu njegovu među narodima. Na koje si među drvetima Edenskim nalik slavom i veličinom? Ali ćeš biti oboren s drvetima Edenskim u najdonji kraj zemlje, među neobrezanima ćeš ležati s onima koji su pobijeni mačem. XXXI.17,18). Opet: Od koga si ljepši? siđi i leži s neobrezanima. I pašče posred pobijenijeh mačem. Mač je dat, vucite ga i sve mnoštvo njegovo. Govoriće mu najhrabriji junaci isred groba, koji siđoše i leže neobrezani, pobijeni mačem (XXXII.19-21); kaže se za Faraona i za Egipat; pobijeni mačem označavaju one koji polude zbog znanja, čime ugase u sebi istinu vere koja pripada crkvi. (6) Kod Davida: Izjednačih se s onima koji silaze u grob (jambu), postadoh kao čovjek bez sile: kao među mrtve bačen, kao ubijeni, koji leže u grobu, kojih se više ne sjećaš, i koji su od ruke tvoje daleko (Psalam LXXXVIII.4,5). oni koji su pobijeni u paklu (u jami) i oni u grobu označavaju one koji su razorili istine i dobra u sebi preko obmana i zala. Očito je da oni nisu u paklu zato što su bili probodeni mačem. (7) Kod Isaije: Grade puni vike i vreve, grade veseli! tvoji pobijeni nijesu pobijeni mačem niti pogiboše u boju. Glavari tvoji uzmaoše svi koliki, povezaše ih strijelci; što se god nađe tvojih, svi su povezani, ako i pobjegoše daleko (XXII.2,3); kaže se za iluzije od čulnih stvari kroz koje se istine crkve ne mogu videti, a o kijima sumnajaju na negativan način, a za koje se kaže da su pobijeni, ali ne od mača. Kod Jezikilja: Evo me, pustiću na vas mač, i oboriću visine vaše. I vaši će se oltari raskopati, sunčani likovi vaši će se izlomiti, i pobijeni će padati usred vas. I poznaćete da sam ja Jehova kada budu pobijeni njihovi među gadnim bogovima njihovijem, oko oltara njihovijeh (VI.3,4,7,13); gde pobijeni (probodeni) označavaju one koji su u obmanama doktrine. (9) Opet: Oskrvnite dom, i napunite trijemove pobijenih; idite, i izašavši stadoše ubijati u gradu (IX.7); proročko viđenje; oskrvnuti dom i napuniti trijemove pobijenima,

označava profanirati dobra i istine. Opet: *Umnožismo pobijene u gradu, i napunismo ulice njegove pobijenijeh. Za to ovako veli Jehova nad vojskama: koje pobiste i pobacaste usred njega, oni su meso, a on je lonac, a vas ću izvesti iz njega (XI. 6,7).* **(10)** Pošto su pobijenima označeni oni koji su u sebi ugušili istine crkve obmanama i zloma, stoga je bio nečist u reprezentativnoj crkvi onaj, koji se dotakao ubijenoga, o kojemu čitamo kod Mojsija: *Kad se nađe ubijen čovjek u zemlji koju ti daje Jehova Bog tvoj da je naslijediš, gdje leži u polju, a ne zna se ko ga je ubio, tada neka iziđu starješine tvoje i sudije tvoje, i neka izmjere od ubijenoga do gradova koji su oko njega, pa koji grad bude najbliže ubijenoga, starješine onoga grada neka uzmu junicu iz goveda, na kojoj se još nije radilo, koja nije vukla u jarmu, i neka je odvedu starješine onoga grada tu junicu u pustu dolinu gdje se ne kopa ni sije, i neka zakolju junicu ondje u dolini. Po tom neka pristupe svećenici sinovi Levijevi; jer njih izabra Jehova Bog da mu služe i da blagosiljaju u ime Jehovino, i na njihovim riječima da ostaje svaka raspra i svaka šteta; I sve starješine onoga grada koji bude najbliže ubijenoga, neka operu svoje ruke nad zaklanom junicom u onoj dolini, I tvrdeći neka reku: ruke naše nisu prolile ove krvi niti su oči naše vidjele; Milostiv budi narodu svojemu Izrailju, koji si iskupio, o Jehova, i ne meći prave krvi na narod svoj Izrailja; tako će se očistiti od ove krvi (Zak. Ponovljeni XXI.1-8).* **(11)** Da su ovi zakoni dati zato što se pobijenima označava izopačenost, razaranje istine crkve obmanom i zlom, jasno je iz svake pojedinosti u unutrašnjem smislu. Kaže se *ubijeni koji leži u polju* zato što *polje* označava crkvu (vidi br. 2971,3310,3766). *Junica na kojoj se još nije radilo* označava nevinost spoljašnjeg čoveka koji je u neznanju. Da se ove stvari nisu objavile preko unutrašnjeg smisla, ljudi bi se čudili ovakvom procesu kojim se otklanja krivica.

4504. *Jer u njemu bi osramoćena sestra njihova.* Da ovo označava da su bili ukaljali istinu vere, vidi se iz značenja *osramotiti*, što je ukaljati; i iz značenja *sestre*, što je istina (vidi br. 1495,2508,2524,2556,3386), ovde istina vere, jer se Dinom, koja je ovde sestra, označava osećanje svih stvari vere (br. 4427). Razlog da Sihemovo sramoćenje njihove sestre označava da su bili ukaljali istinu vere, bio je predstavljen njom (Dinom) (br. 3963,3964); a pošto je njena braća nisu dala Sihemu za ženu, nego je kod njih ostala osramoćena, stoga ona predstavlja nešto

obrnuto, naime, izopačenu crkvu; tako da reči *jer su osramotili njihovu sestru* označavaju da su oni ukaljali istinu vere.

4505. Stih 28. *I uzeše ovce njihove i goveda njihova.* Da ovo označava da su razorili racionalno i prirodno dobro, vidi se iz značenja *ovaca*, što su racionalna dobra, i *goveda*, što su prirodna dobra (vidi br. 2566).

4506. *I njihove magarce.* Da ovo označava istine otuda izvedene, naime, iz prirodnog i racionalnog dobra, vidi se iz značenja *magaraca*, kao i *magaradi*, kao i *mazgi*, što su istine Prirodnog i Racionalnog (vidi br.2781).

4507. *I što god bješe u gradu, i što god bješe u polju.* Da ovo označava svu istinu i dobro crkve, vidi se iz značenja *grada*, što je doktrina (nauk), naime istina crkve (vidi br. 402,268,2449,2712,2943,3216,4492,4493); i iz značenja *polja*, što je crkva u pogledu dobra, naime dobro crkve (br. 2971,3310,3766,4440,4443); tako da *što god bješe u gradu, i što god bješe u polju* označava svu istinu i dobro crkve.

4508. Stih 29. *I svi djecu njihovu.* Da ovo označava svu nevinost, vidi se iz značenja *djece*, što je nevinost (vidi br. 430,2126,3183).

4510. *I žene njihove (foeminae).* Da ovo označava ljubav prema bližnjem, vidi se iz značenja *žena (ženskinja)* (foeminae), i *žena* (mulieres), i *žena*(supruga) (uxores), što su istina i osećanje dobra – osećanja istine kada se pominje *supružnik* koji se naziva *mužem*; i osećanja dobra onda kadase ne pominje *supružnik* nego se koristi izraz *čovjek* (vir, muškarac) (br. 915,1468,2517,3236). U ovome slučaju *žene* označavaju osećanja dobra, jer su to bile žene muževa u gradu, kojima su označene istine (br. 4478); a grad se svugde naziva *Sihemov grad*, kojim je predstavljena istina crkve među Drevnima (br. 4454). Osećanje duhovne istine je isto što i ljubav ka bližnjemu.

4511. *Pohvataše i odvedoše.* Da ovo označava da su ih ogolili i izopačili, jasno je iz niza stvari u unutrašnjem smislu.

4512. *I što god bješe u kojoj kući.* Da ovo označava sve crkve, jasno je iz značenja *kuće*, koja je crkva u odnosu na dobro (vidi br. 1795,3720), stoga sve crkve; i zbog ovoga značenja *kuća* se pominje poslednja.

4513. Stihovi 30,31. *A jakov reče Šimunu i Leviju: smetoste me, i omaziste me narodu ove zemlje, Hananejima i Ferezejima, u mene ima malo ljudi, pa ako se skupe na me, hoće me ubiti. A oni rekoše; zar sa setrom našom da rade kao sa kurvom? A jakov reče, označava spoljašnji Drevnu Crkvu; Šimunu i Leviju, oznčava repreezentativ duhovnih i nebeskih stvari; smetoste me, i orazistge me narodu zemlje ove, označava da će se oni koji pripadaju Drevnoj Crkvi njih (potomka Jakobvljevikh) užasavati. Hananejima i Ferezejima, označava one koji su u dobru i istini; U mene ima malo ljudi, da bi to bilo lako; pa ako se skupe na me. hoće me ubiti, označava da bi na taj način Drevna Crkva nestala; mene i dom moj, označava u odnosu na istinu i dobro; A oni rekoše. označava odgovor; Zar da s našom sestrom rade kao sa kurvom? označava da oni nisu imali olsećanja.*

4514. Stih 30. *A Jakov reče.* Da ovo označava spoljašnje Drevne Crkve, jasno je iz reprezentacije Jakova, što je Drevna Crkva (vidi br. 4439), i ono što se tie Drevne Crkve (vidi br. 4439). A pošto je svaka crkva spoljašnja i unutrašnja, to se Jakovom predstavlja u Reči spoljašnja istina a Izrailjem unutrašnja.

4515. *Šimunu i Leviju.* Da ovo označava reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, vidi se iz reprezentacije Šimuna, što je vera, a u obrnutom smislu obmana; i iz reprezentacije Levija, što je ljubav, a u obrnutom smislu zlo (vidi br. 4497,4502,4503); stoga ovde označavaju reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, iz razloga što se stvari vere nazivaju duhovnim stvarima, a stvari ljubavi, nebeskim stvarima. Kaže se da Šimun i Levije označavaju *reprezentativ* ovih stvari, zato što reprezentovati ih (predstavljati ih) nije što i biti to; zato što se reprezentacije ne tiču osobe (koja reprezentuje), nego stvari (br. 665,1097); da se reprezentativ crkve mogao ustanoviti među Jakovljevim potomcima, bez obzira na to kakvi su, pod uslovom da se stogo pridržavaju uredaba u spoljašnjoj formi, može se videti gore (br, 314,4208,4282,4292,4307,4444). Otuda se Šimunom i Levijem ovde predstavlja reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari (*prim.prev, pojednostavljeno, Š i L predstavljaju duhvne i nebeske stvari, a u obrnutom smislu, obmanu i zlo*).

4516. *Smetoste me. I omraziste me narodu ove zemlje.* Da ovo označava da bi se oni koji pripadaju Drevnoj Crkvi užasnuli, jasno je iz značenja *smetoste me, i mraziste me (učiniste da zaudaram)*, što je učiniti da osećaju odvratnost; kao i iz

značenja *naroda ove zemlje*, a to su ovde oni koji su pripadali Drevnoj Crkvi, jer se *zemljom* označava crkva (vidi br. 566, 662, 1066, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118, 2928, 3355, 4447), na taj način *narodom ovezemlje*, oni koji pripadaju crkvi, ovde Drevnoj Crkvi, jer je ova još uvek postojala kod nekih naroda u Hananskoj zemlji. Reprezentativ crkve nije bio ustanovljen u narodu koji je potekao od Jakova sve dok ova Drevna Crkva nije sasvim nestala, a što je označeno time, što Jakovljevim potomcima je bilo dopušteno da se vrate u zemlju Hanansku sve dok se nepravde stanovnika zemlje nisu navršile, kao što se kaže u *Postanju* XV.16; jer se nikad nova crkva ne ustanovljava dok prethodna nije opustošena,

4517. *Hananejima i Ferezejima.* Da ovo označava one koji su u dobru i u istini, jasno je iz značenja *Hananejaca*, a to su ovde oni kojisu bili u dobru istine crkve. Razlog da Hananeji i Ferezeji imaju ovo značenje je to je Drevna Crkva još uvek među njima postojala, kao što je gore rečeno (br. 4516). Jer je u zemlji Hananskoj postojao je narod Pradrevne Crkve (vidi 4447,4454), kao i narod Drevna Crkve, osobito od Drevne Crkve nazvane *Hebrejska*, iz kojega razloga su stanovnici Hananske zemlje nazivani *Hebrejima* (*Postanje* XL.15), te su imali oltare, i žrtve. A posle, kada su posali idolopoklonici, naloženo im je bilo više puta da sruše svoje oltare. Svedok je crkva ili bilo šta od crkve ostalo kod njih, dobro crkve bilo je označeno *Hananejima*, a istina crkve *Ferezejima*. Ali kad je sve crkve kod njih bilo nestalo, *Hananejima* je bilo označeno zlo, a *Ferezejima* obmana (br. 1573,1574).

4518. *U mene ima malo ljudi.* Da ovo označava da bi to bilo lako, vidi se iz značenjamalo ljudi; ali kada se u skladu sa serijama u unutrašnjem smislu, umesto kvantiteta razume kvalitet, tada se vidi da se misli da je lako. Jer, kao što sad čitamo, *pa ako se skupe na mene*, onda se mogu lako razrušiti (prim. prev. mogu se lako uništiti ostaci Drevne Crkve).

4519. *Pa ako se skupe na mene, hoće me ubiti, te će se istrijebiti ja i dom moj.* Da ovo označava da će na ovaj način Drevna Crkv nestati, vidi se iz značenja skupiti se, ubiti me, i istrijebiti, što je nestati. Razlog zašto se ovde misli na drevnu Crkvu, je to što to jakov kaže za sebe i za svoj dom (kuću). (Da je ovde Jakov Drevna Crkva, vidi gore, br. 4514).

4520. *Ja i moj dom.* Da ovo označava u pogledu istine i dobra, vidi se iz reprezentacije Jakova, koji je ovde *Ja*, što je crkva, osobito crkva u pogledu istine, može se zaključiti iz onoga što je bilo rečeno u pogledu reprezentacije Jakova (br. 3305, 3509, 3525, 3576, 3599, 3775, 4234, 4337), naime, da on predstavlja Gospodau pogledu Božanske istine prirodne. Sada u pogledu reprezentacija, čovek koji predstavlja, u najvišem smislu, Gospoda u pogledu Božanske istine Prirodnog, tako isto predstavlja i Gospodovo carstvo u pogledu Božanske istine u njemu, a sledstveno i crkvu u pogledu istine, jer ovi korespondiraju jedno drugom, pošto sva istina koja je u Njegovom carstvu i crkvi pripada Gospodu. A da je crkva u pogledu dobroznačena sa *moj dom (kuća)*, jasno je iz značenja *doma (kuće)*, što je crkva u pogledu dobra

4521. Stih 31. *A oni rekoše.* Da ovo označava odgovor, vidi se bez objašnjavanja,

4522. *Zar da s našom sestrom rade kao s kurvom?* Da ovo označava da nisu imali osećanja, vidi se iz reprezentacije Dine, posle sramoćenja, ili kad je postala kurva (*prim. prev. kurva uočima ubica?*), što je osećanje obmana pa stoga i (osećanje) izopačene crkve (kao što je gore pokazano, br. 4505), koja više nije imala nikakvog osećanja istine, kao što je tamo pokazano.

NASTAVAK O KORESPONDENCIJI OKA I SVETLOSTI S VELIKIM ČOVEKOM.

4523. Svako ko i malo znanja o zraku (vazduhu) i o zvuku, može znati da je uho sazdan da bi se tačno adaptiralo prirodi njihovih modifikacija (promena); stoga, da im, u pogledu njegove telesne i materijalne forme, uho korespondira; a svako koji je stekao imalo znanja o eteru i o svetlosti, zna da u pogledu njegove telesne i materijalne forme, da je uho tako sazdan da korespondira njihovim modifikacijama; i to u tolikoj meri da svaka unutarnja stvar koja je pohranjena u prirodi zraka (vazduha) i zvuka, da je upisana u na očnom organizmu. **(2)** Sledstveno, onaj ko je vešt u anatomiji i fizici, može da zna istraživanjem, da organi, kako čulni tako i organi pokreta, zajedno sa svom utrobom, korespondiraju raznim stvarima u prirodnom svetu, pa na taj način, da je celo telo jedan organ koji je sastavljen od najunutarnjijih stvari u prirodnom svetu, i da je u

skladu s njihovim skrivenim silama delovanja i njihovim divotnim načinima toka. Iz ovoga razloga su drevni nazivali čoveka malim svetom ili mikrokosmosom. **(3)** Onaj ko zna ovo, može da zna i to da sve što postoji u svetu i u prirodi ne dolazi od sebe, nego od nečega što mu prethodi; i da ovo prethodno ne dolazi od samoga sebe, nego od nečega što mu prethodi; i tako sve do Prvog, od kojega proističu sve stvari po redu. A pošto proističu iz toga, to i postoje od toga, jer postojanje je neprekidno nastajanje (proisticanje). Iz ovoga sledi da sve stvari u prirodi kako u opštem tako i u posebnom, sve do poslednjih, ne samo da su potekle od Prvog, nego i postoje (obstoje, traju) od Prvog; jer da nema neprekidnog proizlaženja, i da nema neprekidne povezanosti od Prvog, i tako sa Prvim, sve bi se raspalo i nestalo istoga trenu.

4524. Sada, pošto sve i svaka stvar u svetu i prirodi potiču, i to neprekidno, i pošto opstoje od stvari koje njima prethode, sledi da one proizlaze i opstoje od sveta iznad prirode, sveta koji se naziva duhovnim; i pošto, da bi one mogle opstati ili neprekidno proizlaziti, mora da postoji nepredna povezanost s tim svetom, pa stoga i u čoveku, iz toga sveta; a isto tako da su čistije i više unutarnje stvaritakve forme koje mogu da primaju influks. A pošto postoji samo jedan Izvor života, kao što u prirodi postoji samo jedan izvor svetlosti i topline, očito je da je sve u životu od Gospoda, koji je Prvo života. A zato što je tako, to sledi da sve i svaka stvar u duhovnom svetu korespondira Njemu, a sledstveno i sve i svaka stvar u čoveku; jer čovek je mali duhovni svet u najmanjoj formi. Otuda i to, da je čovek duhovna slika Gospodova.

4525. Iz ovoga je jasno da posebno kod čoveka, postoji korespondencija svih stvari u njemu s duhovnim svetom, i da bez ove korespondencije on ne bi mogao opstati ni trenutka; jer bez korespondencije ništa se ne nastavlja od samog Bića (Esse) života, to jest, od Gospoda; to jest, došlo bi do razdvajanja; pa bi se sve raspalo u ništa. Razlog da je korespondencija sa čovekom neposrednija i stoga bliža, je to što je on stvoren da prima život od Gospoda, te je stoga stvoren sa mogućnošću da ga Gospod uzdigne iznad prirodnoga sveta u njegovim mislima i osećanjima; sledstveno, on ima sposobnost da misli o Bogu i da oseća Božansko, i tako da se s Njim i poveže, za razliku od životinjana zemlji. Pa kada se telesne stvari ovoga sveta odlože, oni koji su u stanju da se povežu s Božanskim, oni ne

umiru, jer njihova unutrašnjost ostaje povezana s Njim. (prim.prev. oni umiru elesno ali ne umiru duhovno, jer i zli ljudi postoje posle fizičke smrti, samo u stanjima gde se Božansko svetlo prevara u mrak a ljubav i mržnju; što je pakao ili duhovna smrt).

4526. Dalje, što se tiče korespondencijeočnoga vida, o čemu se govorilo u pethodnom poglavlju, da on korespondira sa stvarima koje pripadaju razumu; jer razum je unutrašnji vid, a ovaj unutrašnji vid je u svetlu koje je superiorno (iznad) svetlu ovoga sveta. Razlog da čovek može da postane inteligentan pomoću stvari koje vidi u svetlu ovoga sveta, je to što viša (superiorna) svetlost (svetlost neba) utiče na predmete koji se vide u svetlu sveta, i čini da se (stvari duhovnog sveta?) pokazuju kao reprezentativi i kao korespondencije; jer svetlost koja je superiorna (savršenija) svetlosti sveta je ona koja proističe od Gospoda, a koja obasjava sveukupno nebo. Sama inteligencija i mudrost Gospodova tamo se pokazuju kao svetlost. Upravo ova svetlost stvara čovekov razum ili unutrašnji vid; i kada utiče preko razuma u predmeta koji su u svetlu ovoga sveta, ona čini da se (stvari duhovnog sveta?) pokazuju u reprezentativima i značenjima, to jest, na intelektualni način. I pošto očni vid u prirodnom svetu korespondira vidu razuma u duhovnom svetu, to on korespondira istinama vere, jer ove pripadaju pravom razumevanju; jer istine sačinjavaju celinu čovekovog razuma, jer sva njegova misao je o tome da li je nešto tako ili nije; to jest, da li je istinito, ili nije istinito. (Da očni vid korespondira istinama i dobrima vere, može se videti gore, br. 4410).

4527. Razgovarao sam s nekima nekoliko dana posle njihove smrti, koji su se našli, pošto su skoro došli, u svetlosti koja je njima bila različita od one u ovom svetu; to je učinilo da se zapitaju dali je ta svetlost iz nekoga drugoga izvora. Stoga su odvedeni do ulaza u nebo, gde je svetlost još jasnija; i, govoreći sa mnom iz toga položaja, rekoše da nikad nisu videli takvo svetlo; a to se desilo nekoliko sati posle našeg zalaska sunca. Onda su se čudili da duhovi imaju oči s kojima vide; a za života tela, verovali su da je život duhova samo misao, odvojena od predmeta; jer nisu bili u stanju da misle o bilo čemu ako to ne vide. A pošto su mislili da je tako, oni su zamišljali da pošto je duh samo misao, da će se on (duh) raspasti, kao dašak vetra ili kao plamen, zajedno sa telom u kom je bio, ukoliko ga na čudesan način Gospod ne drži skupa i da mu tako omogući da postoji. I tada su videli kako lako

učeni ljudi padaju u zabludu u pogledu života posle smrti, i da su oni ti koji, više od osalih, veruju samo ono što vide. Stoga su se čudili, da ne samo što mogu da misle, nego što mogu i da vide, i da uživaju sva ostala čula, i štoviše, da izgledaju sebi upravo kao ljudi, i da vide, čuju, i razgovaraju jedan s drugim, i osećaju svoje udove dodirom, i to još više nego dok su bili u životu tela. Tada su bili začuđeni da ljudi koji žive u ovome svetu ne znaju ništa o onome; i osetili su sažaljenje za ljudsku rasu zbog zato što ljudi ne znaju ovakve stvari, jer u njih ne veruju; a još su više žalili one koji su u većoj svetlosti, to jest koji su u crkvi i koji imaju Reč. **(2)** Neki od njih su verovali da će ljudi posle smrti bili kao aveti; u tome mišljenju su se utvrdili slušajući o avetima (utvarama); ali u pogledu ovih, zamišljali su da kod aveti postioji neki grubi princip života, koji se izdahne iz tela, ali se posle utopi ponovo u telo, i da se tako ugasi. Međutim, neki su verovali da neće ustati pre poslednjeg suda kada sve bude razoreno, naime, da će tada ustati u svojim telima, koja, iako su bila postala prah, ponovo će se sakupiti, i da će ustati s mesom i sa kostima. I pošto se taj poslednji sud ili razaranje sveta čekalo uzalud mnogo vekova, oni su pali u zabludu po kojoj neće više nikada ustati; a nisu verovali ono što su naučili iz Reči, a o čemu su ponekad govorili, rekavši da kada čovek umre, njegova je duša u Božijoj ruci, među srećnima ili nesrećnima, već prema životu koji su stekli navikama; a nisu mislili ni o onome što je Gospod rekao o bogatašu i Lazaru. Ali su bili poučeni, da se svačiji poslednji sud odigrava kada čovek umre; i da se on tada vidi sa telom kao u svetu, i da uživa svako čulo, samo još čistije i jasnije, jer telesne stvari više ne stoje tome na putu, i svetlo sveta ne zatamnjuje svetlost neba; tako da su kao u pročišćenom telu, i da se u drugom životu ne bi moglo nositi telo od kostiju i mesa kao što je ono u svetu, jer da bi bilo sastavljeno od zemljanoga praha. **(3)** S nekioma sam razgovarao istoga dana kad je njihovo telo bilo sahranjivano, koji su kroz moje oči videli svoj leš, nosila, i pogrebni obred; rekli su da su odbacili to telo koje im je služilo u svetu u kome su bili, i da sada žive u telu koje im služi u svetu u kome su sada; želeli su da to kažem njihovoj rodbini koja žali za njima; ali mi je bilo dopušteno da odgovorim da kad bih to uradio, da bi mi se narugali, jer da bi oni sve ono što ne vide svojim očima smatrali obmanom vida. jer ljudi ne mogu da veruju da kako ni vide jedan drugoga, da tako isto i duhovi vide jedan drugoga očima; i da čovek može da vidi duhove samo očima svoga duha, i da ih on vidi onda kada Gospod otvori njegov unutarnji vid, kao što je

bio slučaj sa prorocima, koji su videli duhove i anđele, kao i mnoge stvari u nebu; i da se može zapitati da li bi oni koji danas žive verovali da su živeli u ono vreme.

4528. Oko, ili bolje, vid, korespondira onim društvima u drugom životu koja su u rajskim oblastima, koja se pojavljuju iznad napred malo na desno, gde se jasno vide vrtovi, sa drvećem i cvećem tako mnogo vrsta i podvrsta da su ona na svetu malobrojna u upoređenju. U svakom predmetu ima nešto od inteligencije i mudrosti koji prosijava iz njega, tako da se može reći da su ljudi u tim vrtovima u isto vreme u rajevima inteligencije i mudrosti; te stvari (inteligencija i mudrost) na njih utiču iznutra, i prijaju ne samo njihovom vidu nego i njihovom razumu. **(2)** Ovi rajski vrtovi su u prvom nebu, na samom pragu onoga što je više unutarne u tome nebu; to su predstave koje se spuštaju iz višega neba, kada anđeli iz toga neba razgovaraju jedan s drugim o istinama vere. Ovakav se razgovor anđela tamo izvodi preko duhovnih i nebeskih ideja koje su kod njih verbalne forme, a koje su u nizovima neizrecive lepote i prijatnosti; a upravo je lepota i prijatnost njihovog razgovora predstavljena rajskim prizorima u nižem nebu. **(3)** U ovome nebu ima nekoliko različitih neba, kojima korespondiraju razne stvari u očnim komorama. Ima nebo rajskih vrtova kakvo je upravo opisano. Ima nebo gde postoje atmosfere raznih boja, i gde vazduh svetluca kao zlato, srebro, drago kamenje, cveće malog oblika, i bezbroj drugih stvari. Ima i nebo duga, gde se vide predivne duge, velike i male, u predivnim bojama. Ovo sve nastaje pomoću svetlosti koja dolazi od Gospoda, koja sadrži inteligenciju i mudrost, tako da u svakome predmetu ima nešto od inteligencije istine i od mudrosti dobra, što se sve pokazuje u predstavama. **(4)** Oni koji nemaju ideje o nebu, ni o tamošnjoj svetlosti, teško se mogu navesti da poveruju da ovakve stvari tamo postoje, pa oni koji ovakvo neverovanje donesu sa sobom u drugi život, a koji su bili u istini i dobru vere, oni se uvode u takve prizore, i kada ih ugledaju, oni su zabezeknuti (Što se tiče rajskih i duginih prizora, i atmosfera, vidi šta je već rečeno iz iskustva, br. 1619-1626, 2296, 3220; i da u nebima postoje neprekidne predstave, br. 1807, 1808, 1971, 1980, 1981, 2299, 2763, 3213, 3216, 3218, 3222, 3350, 3475, 3485).

4529. Jedna čovek o kome se mnogo govorilo i kome se mnogo pljeskalo zbog njegove veštine u botanici, posle smrti, na svoje veliko zadovoljstvo, čuo je da i u drugom svetu ima cveća i drveća koje se pokazuju vidu. I pošto je botanika bila

uživanje njegovog života, vatreno je želeo da zna da li je tako, pa je stoga bio odveden u rajске oblasti, gde je video najlepše nasade drveća i predivne cvetne vrtove kako se daleko šire. I dok je bio u tome oduševljenju, bilo mu je dopušteno da hoda po polju, i ne samo da posmatra bilje u detaljima, nego i da ih skuplja i ispituje u ruci, kako bi se uverio da je tako. **(2)** Govoreći otuda sa mnom, reče da to ne bi nikad verovao, i da mu je to bilo rečeno dok je bio na svetu, da bi to bio smatrao paradoksom. Dalje reče daje tamo video takvo obilje cveća kakvo nikad nije video na svetu, a što se tamo (na svetu) ne bi moglo ni zamisliti; da svetovi blistaju neshvaljivim sjajem, jer su od svetlosti neba. Da je sjaj bio duhovnog porekla, on nije bio u stanju da opazi, to jest, da su sijali jer je u svakom od njih bilo nešto od inteligencije i mudrosti istine i dobra. Nastavio je rekavši da ljudi na svetu ovo ne bi nikada verovali, jer malo ko veruje da postoji nebo i pakao; a oni koji veruju, znaju samo to da je nebo tamo gde je radost, ali mali broj njih veruje da tamo postoje stvari koje oči nisu nikad videle, uši čule, a um shvatio; iako su iz Reči znali da su proroci videli predivne stvari, kao one koje je Jovan video, a koje su zabeležene u *Otkrovenju*, akoje su bile samo predstave koje se neprekidno pokazuju u nebu, a koje su se pokazale Jovanu kad je bio otvoren njegov unutrašnji vid. **(3)** Ali ove stvari, upoređene s drugima, nisu tako važne. Oni koji su u samoj inteligenciji i mudrosti, koje su izvor ovih stvari, oni su u takvom stanju sreće da su im ove stvari od male važnosti. Neki duhovi koji su rekli, dok su bili u rajskim oblastima, da ovo prevazilazi svaku sreću, bili su uzneseni u nebo više na desno, gde je sve sijalo još više uz iskrice, a na kraju su bili odvedeni u nebo gde se opaža blaženstvo inteligencije i mudrosti koje postoje u ovakvim stvarima. I kad su tamo bili, rekli da je ono što su prethodno videli, da je bilo bezznačajno u upoređenju s ovim. Ali su na kraju bili uzneti u nebo u kojemu, zbog snažnog unutrašnjeg osećanja, jedva da su mogli da izdrže (opstanu), jer je sreća prodirala su samu njihovu srž, tako da su od ushićenja padali u svetu nesvest. (*prim. prev. Ova stanju su poznata kao ekstaze svetaca, koje su neki od mistika, kao Tereza od Avile, opisivali u svojim knjigama*).

4530. U drugom životu vide se i boje, koje se sjajem i lepotom ne mogu uporediti s onima na svetu. Ove nastaju zbog varijacija svetla i senke; a pošto se inteligencija i mudrost, koje dolaze od Gospoda, tamo pokazuju kao svetlost pred očima anđela

i duhova, a koja u isto vreme prosvetljuje njihov razum, u svojoj suštini ove bojesu varijacije to jest modifikacije inteligencije i mudrosti. Boje tamo – ne samo one na cveću i u atmosferi koje su tako sjajne, i u dugama, nego i one koje se vide u drugim formama – te boje sam ja video bezbroj puta. Njihova blistavost dolazi od istine inteligencije a njihov sjaj od dobra mudrosti; same boje potiču od njihovog sjaja i zatamnjenja, to jest, od svetla i senke, kao nežne šare u ovom svetu. Iz ovoga razloga su boje koje se pominju u Reči, kao boje dragoga kamenja u Aronovom napršnjaku i kao i na svetoj odeći, kao i one na zavesima u šatoru u kojemu je bio kovčeg, kao i one u temeljima Novoga Jerusalima, opisane u Jovanovo *Otkrovenju*, pored drugih koje se pominju, predstavljaju stvari koje pripadaju inteligenciji i mudrosti. Ali šta ove boje predstavljaju, biće, po Božanskoj Gospodovoj milosti, rečeno u objašnjenju. U opšte govoreći, boje koje se vide u drugom životu, imaju sjaj i blistavost koje dolaze od istine inteligencije, a one skrletne i vatrene dolaze od dobra mudrosti (*prim. prev. Istina inteligencije je inteligentna istina, ili istina koja pripada ineligenciji, zavisno od toga da li čitalac razume genitiv kao oznaku kavalifikacije ili posedovanja, genitivus qualificationis, ili genitivus possessionis*). One boje koje dolaze iz ovih izvora, pripadaju oblasti očiju,

4531. Pošto se inteligencija i mudrost od Gospoda pokazuju u nebu kao svetlost, anđeli u nebu nazivaju se anđelima svetla, pa se stoga bezumlje i ludilo koji su od sebe (*proprium*) ono što vlada u paklu, čineći da se imena onih koji su tamo povezuju s mrakom. U paklu zaista i vlada mrak, ali je to dimljiva osvetljenost kao od ugljena na vatri, u kome svetlu oni vide jedan drugoga, a bez čega ne bi mogli živeti. Ovo osvetljenje im dolazi od svetlosti neba, koja se pretvara u ovakvo osvetljenje kada se spusti u njihova bezumlja, to jest, u njihove obmane i požude. Gospod je prisutan svuda, pa i u paklu, sa svetlošću, jer bez toga oni tamo ne bi imali sposobnost da misle i da govore, ali ta je svetlost onakva kako je oni primaju. Ova osvetljenost je ono što se u Reči nativa *sjenom smrt*, i upoređuje se sa tamom, pa se u pretvara u tamu kod onih koji se se približe svetlosti neba (*prim. prev. kada se pakleni duhovi približe nebu, onigube i to malo osvetljenja, jer se ono pretvara u tamu*); a kada su u tami, oni su luckasti i glupi. Otuda je jasno da

svetlost korespondira istini, a tama obmani, i da se za one koji su u obmanama kaže da su u *slepi*.

4532. Oni koji misle da razumeju dobro i istinu od samih sebe, i pouzdaju se samo u sebe same, pa se stoga smatraju mudrijima od drugih (iako u stvari ne znaju šta je dobro i istinito), a posebno oni koji ne žele da razumeju šta je dobro i istinito, pa su stoga u obmanama, u drugom životu, stavljaju se u stanje mraka; i kad su u tome stanju, govore kao maloumni (kao idioti), jer su glupi. Rečeno mi je da ovakvih ima mnogo, a među njima su i oni koji su verovali da su u najvećoj svetlosti, i koji su tako izgledali drugim (ljudima).

4533. Među zadivljujućim stvarima koje se odigravaju u drugom životu je i to, da kada nebeski anđeli gledaju zle duhove, oni ih vide kao sasvim drugačije od onoga kao oni vide jedan drugoga. Kada su zli duhovi i geniji sami sa sobom, u njihovom varljivom svetlu (koje je, kao što je rečeno, kao vatra do ugljenja), oni se vide u ljudskom obliku, a isto tako i u skladu s njihovim deluzijama, ali ne ružni. Ali kada anđeli neba gledaju ove iste, ta se svetlost rasipa, i oni imaju sasvim drugačija lica, svaki u skladu sa svojim karakterom. Neki su tamni i crni kao đavoli; neki s odvratnim licima kao lica leševa, neki skorao da nemaju lica, a umesto lica, gustu kosu; neki škrguću zubima; neki su kao kosturi; a što je najčudnije, neki su kao čudovišta; lukavi su kao zmije, a najlukaviji su kao vipere (zmije otrovnice), dok drugi opet imaju drugačiji izgled. Ali čim anđeli prestanu da ih gledaju, oni dobijaju pređašnji oblik, kakav imaju u svom vlastitom svetlu. Anđeli gledaju zle (duhove) kad god primete da ovi pokušavaju da izađu iz iz svojih paklova i da uđu u svet duhova s namerom da nanese drugima zlo; na ovaj način se oni otkrivaju i bacaju natrag. Razlog da postoji takva sposobnost u anđelovom pogledu je to, što postoji korespondencija između intelektualnog vida i očnoga vida; stoga u njihovom pogledu postoji takva oštrina, pred kojom se gubi paklenska svetlost, kada se zli duhovi pokazuju oblikom i karakterom kome pripadaju.

4534. Nastavak o Velikom Čoveku i Korespondenciji naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

POGLAVLJE TRIDESET I PETO

4535. U predgovorima prethodnih poglavlja, počev od poglavlja XVI., dato je objašnjenje onoga što je Gospod pretskazao o Svom dolasku, ili o *Svešetku vremena*. I pokazano je više puta da se Njegovim dolaskom, ili Svršetkom vremena, označava poslednje vreme crkve, što se u Reči naziva *Poslednjim Sudom*. Oni koji ne vide više od slova, mora da pretpostavljaju da je Poslednji Sud razaranja sveta, i to posebno (zaključuju) iz *Otkrovenja*, gde se kaže: *I vidjeh nebo i zemlju novu; jer prvo nebo i prva zemlja prođoše, i mora više nema. I ja Ivan (Jovan) vidjeh grad sveti, Jerusalim Novi, gdje silazi od Boga kao nevjesta ukrašena mužom svojemu (XXI.1,2)*. A isto tako iz *Isaijevog* pororoštva, gde se javljaju iste reči: *Jer, gle, ja ću stvoriti nova nebesa i novu zemlju, i što je prije bilo neće se pominjati, niti će na um dolaziti. Nego se radujte i veselite se do vijeka radi onoga što ću ja stvoriti; jer, gle, ja ću stvoriti Jerusalim da bude veselje i narod njegov da bude radost (LXV.17,18; LXVI.22)*. **(2)** Oni koji ne vide iznad doslovnog značenja, mora da zakluče da će celo nebo i zemlja biti uništeni, i da će tada mrtvi po prviput ustati, i živeti u jednom novom nebu i na novoj zemlji. Ali da ne treba Reč tako razumeti, može se videti iz mnogih odlomaka u Reči gde se pominju neba i zemlja. Oni koji i malo veruju u unutrašnji smisao, mogu jasno da vide da *nova nebesa inova zemlja* označavaju jednu novu crkvu, koja će slediti onda kada prethodna crkva nestane (vidi br. 1733,1850,3355); i da je *nebo* njeno unutrašnje a *zemlja* njeno spoljašnje; **(3)** Ovo poslednje vreme prethodne crkve i prvo vreme nove crkve, to je ono što se naziva *svršetkom vremena*, o kojemu Gospod govori kod *Mateje XXIV.*, atako isto i Njegovim dolaskom, jer tada Gospod napušta prethodnu crkvu i dolazi u novu crkvu. Da je ovo *svršetak vremena*, može se videti iz drugih odlomaka u Reči, kao kod *Isaije: Ostatak će se obratiti, ostatak Jakovljev, k Bogu silnome. Jer ako bude naroda tvojega, Izrailje, kao pijeska morskoga, ostatak će se njegov obratiti. Pogibao je određena, različite se (poteći će) pravda. Jer će Jehova, Gospod na vojskama, izvršiti pogibao određenu u svoj zemlji (XXVIII.21-23)*. Kod istoga: *Nemojte se dakle više podsmijevati da ne postanu jači okovi vaši, jer čuh od Jehove Gospoda nad vojskama pogibao određenu svoj zemlji (XXVIII.22)*. Kod *Jeremije: Sva će zemlja opustjeti; ali neću sasvim zatrti (VI.27)*. Kod *Sofonije: I pritijesniću ljude, te će ići kao slijepi, jer zgriješiše Jehovi; i krv će se*

njihova prosuti kao prah i tjelesa njihova kao gnoj. Ni srebro ni zlato njihovo neće ih moći izbaviti u dan gnjeva Jehovinog; i svu će zemlju proždrijeti oganj revnosti njegove; jer će brzo učiniti kraj svim stanovnicima zemaljskim (I.17,18). Da *svršetak (učiniti kraj)* ovde označava posednje vreme crkve, i da je *zemlja* crkva, jasno je iz pojedinosti. **(4)** da *zemlja* označava crkvu, dolazi od toga što je zemlja Hananska bila zemlja gde je crkva bila od najstarijih vremena, i gde je posle bio reprezentativ crkve među Jakovljevim potomcima. Kadase za ovu crkvu kaže da će biti svršena, ne misli se na naciju, nego na svete stvari bogoštovanja koje postoje kod nacije gde je crkva. Jer je Reč duhovna, a sama zemlja nije duhovna, niti nacija u njoj, nego ono što pripada crkvi. (Da je zemlja Hananska bila zemlja gde je postojala crkva u najdrevnija vremena, može se gore videti, br. 567, 3686, 4447, 4454, 4516, 4517); i da iz ovoga razloga *zemlja* označava crkvu, br. 566. 662, 1066, 1067, 1262, 3355, 4447.) Iz ovoga je jasno na šta se misli kod *Isaije* pod *zemlju će proždrijeti oganj*, i kod Sofonije *jer će brzo učiniti kraj svima stanovnicima zemaljskim*. Da Jevrejska nacija koja je živela u toj zemlji, nije bila uništena, nego samo svete stvari bogoštovanja, dobro je poznato. (*prim. prev. Stvar označava zemaljsku ili duhovnu stvar, prema kontekstu; ovde, duhovnu*) **(5)** Da je ovo *svršetak*, vidi se jasno kod *Danila: Sedamdeset je nedjelja određeno tvome narodu i tvome gradu svetom da se svrši prijestup i da nestane grijeha i da se očisti bezakonje i da se dovede vječna pravda, i da se zapečati utvara i proroštvo, i da se pomaže sveti nad svetima. I utvrdiće zavjet s mnogima za nedjelju dana, a u polovinu nedjelje ukinuće žrtvu i prinos; i krilima mrskim, koja pustoše, do svršetka određenog izliće se na pustoš (IX.24,27).* **(6)** Iz ovoga svega se može videti se *svršetkom vremena*, u vezi s kojim su učenici rekli Gospodu, *Šta će biti znak Tvoga dolaska i svršetka vijeka?* (*Mateja XXIV.3*), da se označava samo poslednje vreme crkve; a tako isto i Gospodovim rečima, koje su poslednje reči kod istoga Jevanđeliste; *Učeći ih da sve drže što sam zapovijedao; i evo ja sam s vama u sve dane do svršetka vijeka (Mateja XXVIII.20).* Gospod je kazao učenicima da će biti s njima do svršetka vremena, jer su dvanaest učenika označavali dvanaest plemena Izrailjevih, naime, sve stvari ljubavi i vere, sledstveno sve stvari crkve (vidi br. 3354, 3488, 3858); što je isto ono što se označava sa dvanaest plemena (br. 3858, 3926, 3939, 4060). Da dolazi do svršetka crkve kad u njoj više nema ljubavi ka bližnjemu pa stoga ni vere, više puta je gore pokazano. Da u ovoj crkvi, koja se

naziva Hrišćanskom, nije skoro ništa nadživelo od ljubavi prema bližnjemu i od vere, i da je stoga blizu svršak vremena, biće pokazano, po Gospodovoj Božanskoj milosti, na sledećim stranicama.

POGLAVLJE XXXV.

- 1. I Bog reče Jakovu: ustani, idi gore u Betel (Vetilj)i ondje stani; i načini ondje žrtvenik Bogu, koji ti se javio kad si bježao od Isava brata svojega.*
- 2. I Jakov reče porodici svojoj i svijema koji bijahu s njim: bacite tuđe bogove što su u vas, i očistite se i preobucite se;*
- 3. Pa da se dignemo i idemo gore, u Betel, da načinim ondje žrtvenik (oltar) Bogu, koji me je čuo u dan nevolje moje i bio sa mnom na putu kojim sam išao.*
- 4. I dadoše Jakovu sve bogove tuđe koji bijahu u rukama njihovijem, i oboce, koje imahu u ušima; i Jakov ih zakopa pod hrastom kod Sihema.*
- 5. Po tom otidoše. A strah Božji dođe na gradove koji bijahu oko njih, te se ne digoše u potjeru za sinovima Izrailjevijem.*
- 6. I Jakovi sva čeljad što bijaše s njim dođoše u Luzu u zemlji Hananskoj, a to je Betel.*
- 7. I ondje načini žrtvenik, i nazva ono mjesto: Bog Betelski, jer mu se ondje javi Bog, kad je bježao od brata svojega.*
- 8. Tada umrije Debora dojkinja Rebečina, i pogreboše je ispod Betelapod hrastom koji nazva Jakov Alon-Bakut.*
- 9. I javi se Bog Jakovu opet, pošto izađe iz Padam-Arama, i blagoslovi ga.*
- 10. I reče mu Bog: ime ti je Jakov, ali se od sele ne ćeš zvati Jakov nego će ti ime biti Izrailj. I nadjede mu im Izrailj.*
- 11. I još mu reče Bog: ja sam Bog svemogući; rasti i množi se; narod i mnogi će narodi postati od tebe, i carevi će izaći od bedara tvojih.*

12. I daću ti zemlju koju sam dao Avramu i Isaku, i nakod tebe sjemenu tvojemu daću zemlju ovu.
13. I po tom otide od njega Bog s mjesta gdje mu govori.
14. A Jakov metnu spomenik na istom mjestu gdje mu Bog govori, spomenik od kamena, i pokropi ga kropljenjem, i preli ga uljem.
15. I Jakov prozva mjesto gdje mu Bog govori Betel (Vetilj).
16. I odoše od Betela. I kada im osta još malo puta do Efrate, porodi se Rahela, i bješe joj težak porođaj.
17. I kad se veoma mučашe, reče joj babica: ne boj se, imaćeš još jednoga sina.
18. A kad se rastavljaše sdušom te umitaše, nazva ga Benonije; ali mu otac nadjede ime Benjamin.
19. I umrije Rahela, i pogreboše je na putu u Efratu, a to je Betlem.
20. I metnu Jakov spomenik na grob njezin. To je spomenik Rahelin do današnjega dana.
21. A odande otišav Izrailj razape šator svoj iza kule Migdol-ederske.
22. I kad Izrailj življaše u onoj zemlji, otide Ruben i leže s Balom inočom oca svojega. I to doču Izrailj. A imaše Jakov dvanaest sinova.
23. Sinovi Lijini bijahu: Ruben prvenac Jakovljevi, i Šimun i Levije i Juda i Isahar i Zebulon.
24. A sinovi Rahelini: Josip i Benjamin.
25. A sinovi Bale robinje Raheline: Dan i Neftalije.
26. A sinovi Zelfe robinje Lijine: Gadi Aser. To su sinovi Jakovljevi, koji mu se rodiše u Padam-Aramu.
27. I Jakov otide k Isaku ocu svojemu u Mamru u Kirijat-Arbeju, koje je Hebron, gdje Avram i Isak bijahu došljaci.

28.A Isaku bješe sto i osamdeset godina.

29.I onemoćav umrije Isak, i bi pribran k rodu svojemu star i sit života; i pogreboše ga Isav i Jakov sinovi njegovi.

SADRŽAJ.

4536. Predmet o kome se govori u unutrašnjem smislu ovoga poglavlja je ostatak Gospodovog Prirodnog, koje je postalo Božansko. Unutarnje stvari Prirodnog, koje su postale Božanske, ovde su *Izrailj*. Napredovanje prema stvarima koje su još više unutarnje, gde je Racionalno, opisan jerođenjem Benjamina, a posle dolaskom sinova Jakovljevih Isaku

UNUTRAŠNJI SMISAO

4537. Stihovi 1-4. *I Bog reče Jakovu: ustani, idi gore u Betel i ondje ostani; i načini ondje žrtvenik Bogu, koji ti se javio kad si bježao od Isava brata svojega. I Jakov reče porodici svojoj i svjemakoji bijahu s njim: bacite tuđe bogove što su u vas, i očistite se i preobucite se. Pa da se dignema i idemo gore u Betel, da načinim ondje oltar (žrtvenik) Bogu, koji me je čuo u dan nevolje moje i bio sa mnom na putu kojim sam išao. I dadoše Jakovu sve bogove svoje koji bijahu u njihovim rukama, i oboce, koje imahu u ušima; i Jakov ih zakopa pod hrastom kod Sihema. I Bog reče Jakovu, označava opažanje prirodnog dobra, onakvoga kakav je bio Jakov sada, od Božanskog; ustani, idi gore u Betel, označava o Božanskom Prirodnom; i ondje ostani, označava život; i načini ondje žrtvenik Bogu, koji ti se javio, označava ono što je tamo sveto; kada si bježao od Isava brata svojega, označava kada je istina postavljena ispred dobra. I Jakov reče porodici svojoj i svjema koji bijahu s njim, označava raspored u prirodnom dobru, kakvo je onda bilo; bacite tuđe bogove što su u vas, označava da obmane treba da se odbace; i očistite se i preobucite se, označava svetost u koju treba da se obuku. Pa da idemo gore u Betel, označava Božansko Prirodno; da načinim ondje žrtvenik Bogu, označava svetost u kojoj treba da se završavaju unutarnje stvari; koji meču u dan nevolje*

moje, označava stanje kada se dobro postavljalo ispred istine; *i koji je biosa mnoma na poutu kojim sam išao*, označava Njegovo Božansko providenje; *I dadoše Jakovu sve tuđe bogove koji su bili u njihovim rukama*, označava da su odbacili obmane koliko su god mogli; *i oboce u njihovim ušima*, označava aktuelne (tekuće) stvari; *i Jakovih zakopa pod hrastom i Sihemu*, označava odbacivanje za uvek (večno odbacivanje); *hrast u Sihemu*, označava lažno prirodno.

4538. Stih 1. *I Bog reče Jakovu*. Da ovo označava opažanje prirodnog dobra, kakvo je sada predstavljeno Jakovom, od Božanskog, vidi se iz značenja u istorijskim delovima Reči *reči*, što je opažati (br. 1602, 1791, 815, 1822, 1898, 1919, 2061, 2080, 2238, 2260, 2619, 2862, 3395, 359; stoga da *Bog reče* označava opažanje od Božanskog; i iz reprezentacije Jakova koji je ovde, u najvišem smislu, Gospod u pogledu prirodnog dobra. Na prethodnim stranicama pokazano je šta Jakov predstavlja u Reči; i pošto on predstavlja razne stvari, to će ovde biti kratko objašnjeno. **(2)** U najvišem smislu Jakov predstavlja, u opštem smislu, Gospodovo Božansko Prirodno. Ali kako je Gospod proslavio (postupno) Svoje Prirodno, ono je bilo različito u početku od onoga kada se razvijalo i kakvo je bilo na kraju. Stoga Jakov predstavlja razne stvari, naime, Gospodovo Prirodno u pogledu istine, dok se razvijalo, zatim Gospodovo Prirodno u pogledu dobra od istine, a na kraju, Gospodovo Prirodno u pogledu dobra. Jer se Gospodova glorifikacija odvijala (napredovala) od istine prema dobru od istine, i na kraju u dobro, kao što je više puta pokazano. Sada, pošto je ovo kraj, Jakov predstavlja Gospoda u odnosu na prirodno dobro. (Vidi šta je prethodno rečeno o ovim tačkama, naime, da, u najvišem smislu, Jakov predstavlja Gospodovo Božansko Prirodno, u početku, u pogledu istine, br. 3305, 3509, 3546, 3576, 3599; a kada je napredovao taj proces, predstavlja Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu dobra od istine, br. 3659, 3669, 3677, 4234, 4273, 4337). Razloga da sada Jakov predstavlja Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu dobra, je to što je ovo kraj, kao što je rečeno. **(3)** Ovaj proces se odvijao onda kada je Gospod činio Svoje prirodno Božanskim, a to je proces sličan onome kada Gospod obnavlja čoveka. To je razlog da se više puta reklo da je čovekov preporod slika Gospodove glorifikacije (br. 3138, 3212, 3296, 2490, 44'2). Kad Gospod obnavlja čoveka, On ga prvo poučava u istinama vere, jer bez istina vere čovek ne zna šta je Gospod, šta je nebo, i šta je pakao, niti zna da

ovi postoje; a još manje zna bezbroj stvari koje se odnose na Gospoda, na Njegovo carstvom nebu, i na Njegovo carstvo na zemlji, to jest, u crkvi; niti pak zna šta su i kakve prirode ovima obratne stvari, koje se odnose na pakao. **(4)** Pre nego nauči ove stvari, on ne može da zna šta je dobro, naime, da to nije građansko i moralno dobro, jer se ova dobra uče pomoću zakona i uredaba, i razmišljanjem o ljudskom moralu (običajima ponašanja), kao i to da nacije izvan crkve znaju ove stvari; nego da se pod dobrom misli na duhovno dobro, koje se u Reči naziva ljubavlju ka bližnjem (*charitas*); a ovo dobro je, u glavnom, u tome da se hoće i čini dobro drugima, ne iz sebičnih razloga, nego iz uživanja u tome osećanju (činjenja dobra). Ovo dobro je duhovno dobro, a ovo dobro može da sedostigne samo pomoću istine vere, koju Gospod uči preko Reči i preko beseda iz Reči. **(5)** Pošto ga pouči u istinama vere, Gospod ga postepeno vodi da hoće istinu, a iz htenja i da je čini. Ova se istina naziva dobro istine (dobro od istine), jer dobro od istine je istina u volji i u činu; a naziva se dobro od istine zato što je istina nauka (doktrine) tada ulazi u njegov život. Konačno, kad čovek opaža uživanje u htenju i činjenju dobra od volje, to se više ne zove dobro istine, nego dobro: jer on je tada nanovo rođen, a to znači da neće i ne čini dobro od istine (sledeći istinu), nego od dobra (iz ljubavi prema dobru); a istina koju tada čini (tvori) je od dobra, jer prima svoju suštinu iz svoga izvora, koji je dobro. Iz svega ovoga, jasno je zašto i otkuda to da Jakov u najvišem smislu predstavlja Gospodovo Prirodno u pogledu dobra. Razlog da Jakov ovde predstavlja ovo dobro je to, što se sada, u unutrašnjem smislu, govori o daljem napredovanju prema unutaršnjim stvarima Prirodnog, koje su *Izrailj* (br. 4536). Niko koga Gospod preporuča ne može da se vodi ka ovim unutaršnjim stvarima svedok istina kod njega ne postane dobro.

4539. *Ustani, idi gore u Betel (Vetilj)*. Da ovo označava da se opažanje odnosi na Božansko prirodno, vidi se iz značenja *ustati*, što je biti uzdignut (vidi br. 2401, 2785, 2912, 2927, 3171, 4103), ovde uzdizanje Prirodnoga ka Božanskom; iz značenja *ići gore*, što je kretati se prema više unutaršnjim stvarima (o čemu u onome što sledi); i iz značenja *Betela*, što je Božansko u prirodnom, ili u poslednjem reda (br. 4089). Jer u izvornom jeziku, *Betel* znači *Božja kuća*, a Božja kuća je tamo gde su poznanja dobra i istine, pa stoga *Betelu* približnom smislu označava ova znanja (vidiono što je gore pokazano, br. 1453). Ali pošto se

unutarnje stvari završavaju i zatvaraju u poslednjim stvarima reda, i tamo su zajedno, i kao da žive u jednoj kući, a pošto je Prirodno u čoveku poslednje kod njega u čemu se unutarne završava, stoga *Betel ili Božja kuća* označava Prirodno (br. 3729, 4089), pa stoga i dobro u Prirodnom, jer u unutrašnjem smislu, *kuća* je dobro (br.2233, 2234, 3720, 3729); osim toga, poznanja su u Prirodnom, ili u poslednjem reda. **(2)**Da *ići gore* označava prema unutarjim stvarima jer unutarne stvari su ono što se naziva višim stvarima (br. 2148)pa stoga, kada se govori o napredovanju prema unutarjim stvarima u unutrašnjem smislu, koristi se izraz *ići gore*, kao *ići gore* iz Egipta u zemlju Hanansku, i iz svih krajeva prema Jerusalimu a u Jerusalimu prema Božjoj kući tamo. Na primer, *ići gore* iz Egipta u zemlju Hanansku, kod *Mojsija: I dođe anđeo Jehovin od Gilgala u Bokim i reče: izveo sam vas (poveo gore) iz Egipta i doveo vas u zemlju za koju sam se zakleo ocima vašim (Sudije II.1)*. Jer se *Egiptom*, u unutrašnjem smislu, označavaju Znanja-Reči, koja služeda se shvate stvari Gospodovog carstva: a *zemljom Hananskom* se označava Gospodovo carstvo. A pošto su znanja-reči niže, ili što je isto, spoljašnje, a stvari Gospodovog carstva više, ili što je isto, unutarne, stoga se kaže, *ići gore (podignuti se) iz Egipta prema zemlji Hananskoj*, a u drugu ruku, *sići iz zemlje Hananske u Egipat (Postanje XLII.2,3; XLIII.4,5.15; i na drugim mestima)*. **(3)**U samoj zemlji Hananskoj, *ići gore* je napredovati prema unutarjim delovima, kao kod *Jošue: A Jošua posle ljude iz Jeriha u Haj, koji bijaše blizu Bet-Avena s istoka Betelu, i reče im govoreći: idite (gore) u uhodite zemlju. I ljudi otidoše (gore) i uhodiše Haj. I vrativši se k Jošui rekoše mu: neka ne ide sav narod; do dvije tisuće ili tri tisuće neka idu (gore), i osvojite Haj; nemoj truditi svega naroda, jer ih je malo. I otidoše ih onamo iz naroda oko tri tisuće ljudi; ali pobjegoše od Hajana (VII.2-4)*. Pošto *zemlja Hananska* označava Gospodovo carstvo, to delovi udaljeniji od poslednjih granica označavaju unutarne stvari, pa se stoga ovde koristi izraz *ići (gore)*. Slično, *ići* iz okolnih delova ka Jerusalimu; a u Jerusalimu, *ići (gore, penjati se)* ka kući Božjoj (*1 o Carevima XII.27,28; 2 o Carevima XX.5,8; Mateja XX.18; Marko X.33; Luka XVIII.31; i mnoga druga mesta*): Pošto je Jerusalim bio ono najunutarnije (najdublje) u zemlji, jer se njime označavalo Gospodovo duhovno carstvo, to je *kuća Božja* je bila ono najunutarnije u Jerusalimum jer je ona označava Gospodovo nebesko carstvo a u najvišem smislu, Gospoda Samoga. Otuda su ljudi govorili *daidu gore* (da se penju) prema njima. Iz svega ovoga očito

je da se sa *ustani i idi gore uBetel*, označava napredovanje prema unutarnjim stvarima, a što je predmet o kojemu se govori u ovome poglavlju (br. 4536).

4540. *I ondje stani.* Da ovo označava život, vidi se iz značenja *stati, ili nastaniti se*, što je život (vidi br. 1293,3384,3613,4451).

4541. *I podigni ondje žrtvenik Bogu koji ti se javio.* Da ovo označava ono što je tamo sveto, vidi se iz značenja *žrtvenika (oltara)*, što je glavni reprezentativ Gospoda (vidi r. 921,2777,2811,4489); pa stoga *podignuti žrtvenik Bogu* označava ono što je sveto u bogoštovanju.

4542. *Kad si bježao ispred Isava brata svojega.* Da ovo označava kada je istina postavljena ispred dobra, vidi se iz reprezentacije *Isava*, koji je Božansko dobro Gospodovog Božanskog Prirodnog (vidi br. 3322,3494,3504,3576,3599). Da je značenje, kada je istina postavljena ispred dobra, može se videti iz objašnjenja koje je dato o Jakovu (*Postanje XXVII.*), kad je bežao pred Isavom; jer je uzrok njegovog bega bio to, što je Jakov bio preoteo prvenaštvo Isavu, što znači da se istina postavila ispred dobra; jer Jakov tamo predstavlja istinu Gospodovog Prirodnog, a Isav dobro (Gospodovog Prirodnog). Razlog zašto se istina postavlja ispred dobra je u tome, što kod svakoga ko se rađa iznova, istina je po izgledu na prvome mestu; ali kad se ć preporodi, tada je dobro na prvome mestu a istina na drugome (vidi br. 324, 3539, 3548, 3556, 3563, 3570, 3576, 3603, 3701, 4243, 4244, 4247, 4337). Otuda to, da *kada si bježao ispred Isava brata svojega*, označava kada je istina postavljena ispred dobra.

4543. Stih 2. *I Jakov reče porodici svojoj i svijem koji bijahu s njim.* Da ovo označava raspoređivanje prema prirodnom dobru, kakvo je tada bilo, vidi se iz značenja *reče porodici svojoj i svijema koji bijahu s njim*, što je raspoređivanje; i iz reprezentacija *Jakova*, što je ovde prirodno dobro (vidi gore, br. 4538). Razlog zašto *reći svojoj proodici i svijema oko sebe* znači raspoređivanje je to, što je u onome što sledi, predmet o kome se govori, raspoređivanje istina pomoću dobra. Jer kada duhovno dobro (opisano gore, br. 4538) počne da zauzima prvi deo prirodnoga uma, ono tada raspoređuje ili postavlja u red istine koje su u njemu.

4544. *Bacite tuđe bogo što su u vas .* Da ovo označava da obmane treba da se odbace, vidi se iz značenja *abaciti*, što je odbaciti; i iz značenja *tuđih bogova*, što su obmane.

4545. *I očistite se i preobucite se.* Da ovo onačava da treba da se obuku u svetost, jasno je iz značenja *očistiti se* ili *biti očišćen*, što je primiti posvećenje (o čemu u onome što sledi); i iz značenja *prebući se (promeniti haljine)*, što je ovde, obući se u svete istine; jer u unutrašnjem smislu Reči, *haljinama* se označavaju istine. Vrlo je vidljivo da je *promeniti haljine* reprezentativ primljen u crkvi, ali šta on predstavlja ne zna koji ne zna šta haljine predstavljaju u unutrašnjem smislu (vidi br. 2576). Pošto se ovde govori o odbacivanju obmana i raspoređivanju istina od strane dobra u Prirodnom, to se pominje činjenica da im je Jakov naložio da promene haljine. **(2)** Da promeniti haljine označava da treba da se obuku u svete istine (da prime svete istine), može se videti iz drugih odlomaka u Reči, kao kod *Isaije: Probude se, probudi se, obuci se u silu svoju, Sione; obuci krasne haljine svoje, Jerusalime grade sveti; jer neće više ući u tebe neobrezani i nečisti (LII.1)*. *Sion* je nebeska crkva, a *Jerusalim*, duhovna crkva, a pošto je nebeska crkva u dobru od ljubavi ka Gospodu, a duhovna crkva je u istini vere i u ljubavi ka bližnjemu, stoga se *sila* kaže za Sion, a *haljine* za Jerusalim; a to označava da su kroz to postali čisti. **(3)** Kod *Zaharije: A Isus (Jošua) bješe obučen u prljave haljine, i stajao pred anđelom. A on progovori i reče onima koji stajahu pred njim: skinite s njega te prljave haljine. I reče mu: vidi, uzeh s tebe bezakonje tvoje, i obukoh ti nove haljine (III.3,4)*. I iz ovoga odlomka, jasno je da skinuti haljine i obući haljine, predstavlja očišćenje od obmana, jer se kaže, *uzeh s tebe bezakonje tvoje*. I to je bio razlog da su ljudi bili promenili haljine, i da su na to bili pozvani (kada je za to prilika u Reči), jer je tako ustanoljena reprezentacija. **(4)** Pošto je ovo bilo predstavljeno promenom haljina, stoga kada se govori kod *Jezikilja* o novome hramu, kojim se u unutrašnjem smislu označava jedna nova crkva, kaže se: *Kad svećenici uđu, ne će izlaziti iz svetinje u spoljašnji trijem, nego će ondje ostavljati haljine svoje u kojima služe, jer su svete, i obačiče druge haljine, pa onda izlaziti k narodu. (XLII.14)*. Opet: *A kada izlaze u trijem spoljašnji, u spoljašnji trijem k narodu, neka svuku sa sebe haljine u kojima služe, i ostave ih u klijetima svetijem, pa neka obuku druge haljine; da ne osvećuju naroda haljinama svojim (da osvećuju*

*naroda u drugim haljinama) (XLIV.19). (5) Svak može da vidi da se novim hramom i svetim gradom ovde opisuje kod proroka kao i u prethodnim poglavljima i u onima koji slede, da se ne misli na neki novi hram, niti na novi grad i na novu zemlju, jer se pominju žrtve i obredi koji treba da se ponovo ustanove a koji su, međutim, bili opozvani. A pominju se po imenu plemena Izrailjeva među kojima da će se podeliti zemlja u nasledstvo među njima, a koja su međumim bila razasuta i koja se nisu nikada vratila. Otuda je jasno da se obredima koji se pominju označavaju duhovne i nebeske stvari crkve, slične onima koje su označene promenom haljina kada je Arom služio, kod Mojsija: *Svećenik neka obuče svoju haljinu lanenu, i gaće lanene neka obuče na tijelo svoje. Po tom neka svuče haljine svoje, i obuče druge haljine, i neka iznese pepeo na polje iz okola na čisto mjesto (Levitska VI.9-11).* (6) Da biti očišćen označava biti posvećen, može se videti po čišćenjima koja su bila zapovedena, kao da treba da operu svoje telo i svoje haljine, i da treba da se pokrope vodom odvajanja. Da niko ne postaje svet na ovaj način, može da zna svako ko zna i malo o duhovnom čoveku; jer šta bezakonje i greh imaju zajedničko sa haljinama koje treba da se operu? A ipak se kaže da kada se očiste, da će biti sveti. Iz ovog se vidi da su obredi naloženi Izrailjskoj crkvi bili sveti jer su predstavljali svete stvari; sledstveno, da oni koji su predstavljali, da nisu lično postajali sveti; nego da je svetost apstraktno predstavljena po njima oticala na duhove koji su bili kod njih, a preko toga i na anđele u nebu (br. 4307). (7) Jer nužno je da postoji komunikacija neba sa čovekom, da bi ljudska rasa postojala, i to preko crkve, jer bi bez toga (ljudi) postali kao zveri, lišeni unutrašnjih i spoljašnjih spona; tako bi svako jurio da razori drugoga, te bi tako jedan drugoga uništili. A pošto ova komunikacija nije bila moguća ni preko jedne crkve, to se Gospod na čudotvoren način postarao da postoji komunikacija pomoću reprezentativa (predstava). Da je posvećivanje bilo predstavljeno obredom pranja i čišćenja, jasno je iz mnogih odlomaka u Reči, kao kad je Jehova sišao na brdo Sinajsko, On je rekao Mojsiju: *Idi k narodu, i osveti ih danas i sutra, i neka operu haljine svoje. I neka budu gotovi za treći dan (Izlazak XIX.10,11).* Kod Jezikilja: *I pokropiću vas vodom šistom, i bićete čisti; ja ću vas očistiti od svih nečistota vaših i svih gadnijeh bogova vaših, I daću vam novo srce, i daću vam nov duh (XXXVI.25,26).* Ovde je jasno da kropljenje vodom čistom predstavklja očišćenje srca; na taj način, biti očišćen je biti posvećen.*

4546. Stih 3. *Pa da se dignemo i idemo gore u Betel.* Da oo označava Božansko prirodno., *vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 4539), gde se javljaju iste reči.*

4547. *Da načinim ondje žrtvenik Bogu.* Da ovo označava ono što je sveto, a u čemu se završavaju unutarnje stvari, *vidi se iz značenja načiniti žrtvenik (oltar) Bogu, što jesveto bogoštovanja (vidi br. 4541).* Kaže se, *dignuti oltar u Betelu, što je ovde označeno sa ondje , i zato što je Betelom označeno Prirodno, u kome se završavaju unutarnje stvari (vidi gore br. 4539).*

4548. *Koji me je čuo u dan nevolje moje.* Da ovo označava stanje kada je istina postavljena ispred dobra, jasno je iz značenja *dana, što je stanje (vidi br. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785).* Da se *danom nevolje moje* označava stanje kad se postavi istina ispred dobra, može se videti iz onoga što je gore rečeno (vidi br. 4542); jer *dan nevolje* ovde označava isto što i , *kad si bježao od Isava brata svojega.*

4549. *I koji je bio sa mnom na putu kojim sam išao.* Da ovo označava Njegovo Božansko providenje, *vidi se iz značenja biti s nekim na putu kojim ide, kada seto kaže o Gospodovom Božanskom, što je Njegova Božanska providnost; jer provideti je biti prisutan kod nekoga, i štititi ga od zla.*

4550. Stih 4. *I dadoše Jakovu sve bogove tuđe koji bijahu u njihovm rukama, i sve oboce, koje imahu u ušima; i Jakov ih zakopa pod hrastom kod Sihema.* Da ovo označava da su obmane bile odbačene koliko je to bilo moguće, što se vidi iz značenja *tuđih bogova, što su obmane (vidi br. 4511); i iz značenja koji bijahu u njihovim rukama, što znači onoliko koliko je moguće, jer ruka označava moć (br.878,3387).* Njihovodavanje ovih *Jakovu* označava da je dobro odbacilo obmane, jer se *Jakovom* u ovome polavlju predstavlja Prirodno (br. 4538).

4551. *I oboce, koji bijahu u ušima.* Da ovo označava tekuće (aktivne, aktuelne) stvari, *vidi se iz značenja oboca, što su znaci koji predstavljaju poslušnost (br. 2542,3869); a stvari poslušnosti su tekuće stvari, jer biti poslušan znači akuelne (aktivne) stvari (stvari u činu):* Ovde su aktuelne stvari bile obmane koje je trebalo odbaciti. Kazaćemo nekoliko reči o odbacivanju akuelnih obmana, o kojima se ovde govori u unutrašnjem smislu. Pre nego li čovek preko preporoda

od Gospoda dođe u dobro, i čini dobro od istine, on ima mnogo obmana pomešanih s istinama, jer se on uvodi u prvo (duhovno) doba, kad ima samo ideje detinjstva i malog deteta, preko istina vere; a te ideje, koje dolaze od spoljašnjih stvari u svetu i čulnih stvari u telu, one su na neki način pogrešne, pa prema tome su i obmane. Ove postaju aktivne, jer što čovek veruje, to i radi. Na ovakve obmane se ovde misli. One ostaju kod čoveka sve dok se nanovo ne rodi, to jest, svedok ne počne da postupa od dobra, a tada dobro, to jest, Gospod preko dobra, dovodi u red istine koje su naučene, i kada se to završi, tada se obmane odvajaju od istina, da bi se uklonile. **(2)** O ovome čovek ne zna ništa, dok uistinu postoji ovakvo uklanjanje i odbacivanje obmana od najranijeg detinjstva do njegovog poslednjeg doba, i to kod svakoga čoveka, osobito kod onoga koji se preporađa. Isto se događa sa čovekom koji se ne preporađa; jer kad odraste, on onda smatra svoja rasuđivanja iz detinjstva ispraznim i besmislenim, i smatra ih udaljenim od sebe. Ali razlika između preporođenog i nepreporođenog čoveka je u tome, da prvi posmatra one stvari koje su uklonjene kao one koje nisu u skladu s dobrom vere i s ljubavlju ka blišnjem dok nepreporođeni čovek odbacuje one koje se ne slažu s njegovim uživanjima, to je s onim što on voli. Ovi drugi, većinom, smatraju da su istine obmane, a obmane istine. A što se tiče oboca (naušnica), bilo ih je dve vrste, jedne koje su usađene iznad nosa na čelu, a druge u uši, One koje su bile usađene iznad nosa na čelu, predstavljale su dobro, i nazivale su se *nosni dragulji* (vidi br. 3103); dok su se one usađene u ušima, a koje su predstavljale poslušnost, nazivale *naušnice*. Ali u izvornom jeziku nativaju se istom rečju.

4552. *I Jakov ih zakopa pod hrastom kod Sihema.* Da ovo označava večno odbacivanje, vidi se iz značenja *zakopati (sakriti) ispod hrasta*, što znači odbaciti i zakopati kao mrtvo: i iz značenja *pod hrastom*, što je večnost; jer pošto je hrast drvo koje dugo živi, kad se nešto zakopa --sakrije ispod njega, to znači da je to trajno; a isto tako, označavalo je ono što je ispretpleteno (zamršeno), a to je ono što potiče od zabluda i obmana, jer najniže u Prirodi je relativno zamršeno i varljivo jer dobija znanje i zadovoljstvo od telesnih i čulnih stvari, a to znači od onoga što stvara iluzije. Pošto se *hrastom* posebno označava najniže Prirodnog, stoga, u dobrom značenju, on označava istine i dobra u njemu (u Prirodnom), a u obrnutom značenju, zla i obmane u njemu. **(2)** Osim toga, kada se obmane uklone

iz preporođenog čoveka, one se odbacuju u najniži deo Prirodnog; pa stoga, kada čovek sudi zrelije i bistrije, a osobito kad postane intelgant i mudar, one se uklanjaju na veću dajinu od njegovog unutarnjeg vida. Jer kod preporođenoga čoveka,istine su u najdubljem delu njegovog Prirodnog blizu dobra, a što je kao malo sunce tamo; a istine koje su zavisne od ovih, udaljene su prema stupnjevima, kao srodnici i privlačnosti sa dobrom. Zablude su u na vanjskim obodima, a obmane su odbačene na najudaljenije obode. Ove druge ostaju kod kočeka za uvek, ali ostaju u ovme redu sve dok čovek dopušta da ga Gospod vodi; jer je ovo nebeski red, jer je samo nebo u njemu (u tome redu). Ali kada čovek ne dopušta Gospodu da ga vodi, nego ga zlo vodi, tada su ove stvari u obrnutom redu, jer su tada zla s obmanama u sredini, a istine su odbačene ne obronke (obode, ivice), dok su najveće Božanske istine na najudaljenijem obodu; ovakv je red paklenski, jer je u njemu pakao, pošto je najdalji obod ono što je najniže u Prirodnom. **(3)** Da *hrastovi* označavaju obmane koje su najniže stvari u Prirodnom, to je zato što je u Drevnoj Crkvim, kada se obavljalo spoljašnje bogoštovanje koje je predstavljalo Gospodovo carstvo, drveće raznih vrsta predstavljalo je duhovne i nebeske stvari; na primer, maslinovo drvo i malinovo ulje označavali su stvari nebeske ljubavi; vinova loza i vino, stvari ljubavi ka bližnjemu i veru iz toga; a tako je i sa drugim drvećem, kao što je kedar, smokva, jablan, bukva, i hrast, čija su značenja ponekad data u objašnjenjima. To je razlog dase tako često pominju u Reči, kao i vrtovi, gajevi (šumarci), i šume, i da su ljudi obavljali obrede ispod odrečenog drveća. Ali pošto je ovakvo bogoštovanje postalo idolopoklonično, a Jakovljevo potomstvo, kod kojega je ustanovljen reprezentativ crkve, bilo sklono idolopoklonstvu, pa je stoga bilo postavilo nekoliko idola, to je njima bilo zabranjeno da bogosluže u vrtovima i gajevim, i ispod drveća;no i pored toga, drveće je zadržalo svoja značenja, i to ne samo ona plemenija, kao maslinovo drvo, vinova loza, i kedar, nego i jablan. bukva, i hrast, pa gde su god pomenuti u Reči, imaju značenja kao u Drevnoj Crkvi. **(4)**Da *hrastovi* u dobrom smisluoznačavaju istine i dobra koja su najniže u Prirodnom, a u obrnutom smislu, obmane i zla, vidi se iz odlomaka u Reči gde se pominju, kada se shvate u unutrašnjem smislu, kao kod *Isaije: A odmetnici od Jehove izginuće, jer će se posramiti od gajeva (čumaraka) koje željeste, i zastidjeti od vrtova koje izabrate (1.28-30)*. Kod istoga: *Jer će doći dan Jehove nad vojskama sve ohole i ponosite i*

na svakoga ko se podiže, te će biti poniženi. I na sve cedre Libanske velike i visoke i sve hrastove Bazanske (II.12,13). Da Dan Jehovin neće doći na kedrove i hrastove, to svako može da zna, nego na one koji su njima označeni. Opet: Siječe sebi cedre, i uzima česvinu i hrast ili što je najčvršće među divljem šumskim; sadi jasen, i od dažda raste (XLIV.14). (5)Kod Jezikilja: I poznacete da sam ja Jehova kad budu pobijeni njihovi među gadnim bogovimanjihovijem, oko oltara njihovijeh, na svakom visokom humu, i na svijem vrhovima gorskim i pod svakim zelenijem drvetomi pod svakim granatim hrastom, svuda gde su kadili gadnim bogoviom (idolima) njihovijem. VI.13).

Pored toga, Drevni su bogoslužilina bregovima i gorama, jer bregovi i gore označavaju nebesku ljubav; ali kada se njihovo bogoštovanje pretvorilo u idolopoklonstvo, kao ovde, kada su to bogoštovanje izvodili idolopoklonici, oni označavaju ljubav ka sebi i svetu (br. 795,796,1430,2722,4210); a oni su to radili ispod drveća, jer, kao što je rečeno, ova su označavala nešto, svako drvo prema svojoj vrsti. *Pod svakim granatim hrastom* ovde označava da je bogoštovanje zasnovano na obmanama, koje su ono što je najniže u Prirodnom, jer ove su stvari u zamršenom (granatom) stanju (br. 2831). Kod *Osije: Navrh gora prinose žrtve, i na humovima kade pod hrastovima, topolama i brijestovima, jer im je sjen dobar; za to se kurvaju kćeri vaše i snahe vaše čine preljubu (IV.13)*. Da je činiti *preljubu* pretvarati istinu u obmanu, a *kurvati se*, izopačavati dobra, može se videti u br. 2466, 2729, 3399. Kod *Zaharije: Otvori, Libane (Livane), vrata svoja, i oganj neka proždre cedre tvoje. Ridaj, jelo, jer pade cedar, jer krasnici propadoše; ridajte, hrastovi Bazanski, jer se posječe šuma ograđena (XI.1,2)*.

4553. Stihovi 5-7. *Po tom otidoše. A strah Božji dođe na gradove koji bijahu oko njih, te se ne digoše u potjeru za sinovima Izrailjevim. I Jakov i sva čeljad što bijaše s njim, dođoše u Luzu u zemlji Hananskoj, a to je Betel. I ondje načini žrtvenik (oltar), i nazva ono mjesto: Bog Betelski, jer mu se ondje javi Bog, kada je bježao od brata svojega. Po tom otidoše, označava ono što se nastavlja; a strah Božji dođe na gradove koji bijahu oko njih, te se ne digoše u potjeru za sinovima Izrailjevim, označava da obmane i zla nisu mogla da se približe; i Jakov dođe u Luzu u zemlji Hananskoj, označava Prirodno u svom prethodnom stanju; a to je Betel, označava Božansko Prirodno; on i sva čeljad što bijahu s njim, označava sa*

svim što je bilo kod njega u tome (u Božanskom Prirodnom). *I ondje načini žrtvenik*, označava kroz posvećivanje; *i nazva ono mjesto Bog Betelski*, označava ono što je sveto u prirodnom; *kada je bježao od brata svojega*, označava pošto su istine bile postavljene ispred dobra.

4554. Stih 5. *Po tom otidoše*. Da ovo označava ono što se nastavlja, jasno je iz značenja otići, što je nastaviti (vidi br. 4375), stoga ono što se nastavlja, naime, napredovanje prema unutarnjim stvarima.

4555. *A strah Božji dođe na gradove koji bijahu oko njih*. Da ovo označava da obmane i zla nisu mogli da se primaknu, vidi se iz značenja *straha Božjega*, što je zaštita (objasniće se u onome što sledi); iz značenja *gradova koji bijahu okolo njih*, što su obmane i zla, *gradovi* u pravom smislu, pošto su istine doktrine, a u obrnutom smislu, obmane doktrine (vidi br. 402,2449,2943,4478,4492,4493); razlog da *gradovi* ovde označavaju zla, je to što se misli na građane (stanovnike), koji su, u pravom smislu, dobra, stoga, u obrnutom smislu, zla (br. 2268,2451,2712); i iz značenja *te se ne digoše u potjeru*, što znači ne biti u stanju približiti se. **(2)** Da je *strah Božji* zaštita, može se rasvetliti kroz ono što se dešava u drugom životu, jer tamo paklovi ne mogu da se približe nebu, niti zli duhovi nekom nebeskom društvu, jer su u strahu od Boga. Jer kad zli duhovi priđu nekom nebeskom društvu, njih hvala strah i muka; a oni koji su pokušali nekoliko puta, više se ne usuđuju da se primaknu. To što se ne usuđuju, to je ono što se označava *strahom Božjim*. A to nije stoga što ih Bog ili Gospod zastrašuju, nego što su u onome što je suprotno dobrima i istinama; tako da same obmane i zla čine da osećaju strah i muku kadase približe dobrima i istinama.

4556. Stih 6. *I Jakov dođe u Luzu koja je u zemlji Hananskoj*. označava Prirodno u pređašnjem stanju, a *to je Betel* označava Božansko Prirodno, što je očito iz značenja *Luze*, što je Prirodno u prethodnom stanju, ili ono samo Prirodno koje je bilo ljudsko. Da je ovo učinjeno Božanskim, označeno je sa *ovo je Betel*. (Da je *Betel* Božansko Prirodno, može se videti gore, br. 4089,4339). Tako i na drugim mestima u Reči, gde se pominje *Betel*, *prethodno Luza*, kao kod *Jošue: I izide ždrijeb za pleme sinova Benjaminovih, i bi međa sa sjevera od Jordana, a odatle ide do Luze, s južne strane Luzi, a to je Betel (XVIII.11,13)*. I u knjizi *Sudija: Iziđoše*

sinovi Josipovi na Betel, i Jehova bijaše s njima. I uhodiše Betel sinovi Josipovi, a ime grada bijaše prije Luza. (I.22,23).

4557. *I sva čeljad što bijaše s njim.* Da ovo označava sa svim što je bilo kod njega, naime, što je bilo u Prirodnom, vidi se iz reprezentacije Jakova, što je ovde on, a to je dobro u tome (vidi br. 4538); i iz znašenja čeljadi, što su istine (br. 1259, 1260, 2928, 3295, 3581), tako čeljad koja bijahu s njim označava istine toga dobra. A pošto se sve u Prirodnom odnosu na dobra i istine, tim e rečima ovde označava sa svim što je bilo u tome.

4558. Stih 7. *I ondje načini žrtveik (oltar).* Da ovo označava posvećivanje, vidi se iz značenja *oltara*, što je glavni reprezentativ Gospoda, a otuda i svetog bogoštovanja (vidi br. 4541), a kada se kaže za Gospoda, predstavlja Njegovo Božansko Ljudsko, i Sveto koje proizlazi iz Njega (br. 2811). Jer ono što je u crkvi, to je glavni reprezentativ Gospoda, pa je isto tako, u najvišem smislu, i Sam Gospod u pogledu Njegovog Božanskog Ljudskog; jer ono što predstavlja je, u ovome smislu, Ljudsko Samo. Da je Prirodno bilo posvećeno, označeno je sa *podize ondje*, (to jest u Betelu, oltar), jer je Betelom označeno Božansko Prirodno (vidi gore, br. 4556).

4559. *I nazva ono mjesto Bog Betelski (EL-Betel).* Da ovo označava ono što je sveto i Prirodno, vidi se iz značenja *Betela*, što je Božansko Prirodno (vidi br. 4089, 4539, 556); ali kad se naziva *Bog Betelski*, to nije Božansko, nego sveto Prirodno; jer kad je Gospod učinio Svoje Ljudsko Božanskim, On Ga je prvo učinio svetim. (*prim. prev. Sveto znači odvojeno za Boga, ili Božije, otuda sveto zemljište, sveta kuća, sveti čovek*). Između učiniti svetim i učiniti Božanskim, ima ova razlika, a to je da ono što je Božansko je Jehova Sam, ali ono što je sveto, to je od Jehove (Jehovino). Prethodno je Božansko kao Biće (Esse), a potom je manifestacija (existens, ono što postoji). Kad je Gospod Sebe proslavio, On je učinio i Svoje Ljudsko Božanskim kao Biće, ili Jehova (br. 2156, 2329, 2921, 3023, 3035): ali pre nego što je to učinio, On je učini Svoje Ljudsko svetim. Takav je bio proces glorifikacije (proslavljenja) Gospodovog Ljudskog. Otuda se sada *Betel* naziva Bog Betelski (El-Betel), gde se dodaje El, jer *mu se pokazahu bogovi* (*prim. prev. U prevodima Starog zaveta reč Bog je prevod reči bogovi (Elohim), dok je reč Gospod*

prevod reči Jehova. Vodi se diskusija među biblijskim istraživačima o razlici, otkuda i čemu služi. Slažu se u tome, da je priča o Postanju postojala u dve verzije; prva je bila ona gde su bogovi stvarili svet, a druga, jedan Bog, ili Jehova, pa stoga po jednoj verziji, svet stvoren je u šest dana, a po drugoj se dodaje sedmi kao dan odmora; tako posoji tz Elohistički sloj, i Jehovistički sloj, gde bi prvi bio politeističkog porekla, a drugi monoteističkog. Naš autor, kaže u NT. br. 9160, da se bogovima označavaju istine, jer da se istina Božanska prima u nebu od strane anđela na razne načine, tako da ima onoliko načina, koliko ima i anđela; vidi i NT br. 4402, odeljak 4., i br.1054). Jer El u izvornom jeziku znači Bog; a ovde bogovi u množini, jer u izvornom jeziku bogovi označavaju svete istine (br. 4402). Ali u onome što sledi, naziva se Betel, jer se kaže, Jakov prozva mjesto ono Betel (stih 15); i dodaje se, gdje mu Bog govori, gde je Bog u jednini. Jer Betel u izvornom jeziku znači kuća Božja, a Bog Betelski (El-Betel) znači Bog kuća Božja. Otuda to da El Betel (Bog Betelski) označava sveto Prirodno, a Betel Božansko Prirodno.

4560. *Jer mu se ondje javi Bog (bogovi). Da ovo označava svete istine, vidi se iz značenjabogova, što su svete istine (vidi r. 4402). da su ove pridodate dobru koje je predstavljeno Jakovom, označeno je sa javiše mu se (pokazače mu se) bogovi. da se mesto zvalo El-Betel, a prethodno (u poglavlju XXVIII.19), kao i posle (stih 15) ovoga poglavlja) , kao i to da ovde, kada se naziva Betel, kaže se jer mu se bogovi pokazaše, u množini, a posle (stih 15), gde mu je Boggovorio, u jednini, što je misterija, pa se vidi da se ova misterija može razumeti samo iz unutrašnjeg smisla. Pored toga, mnoge su još misterije sakrivene u ovome, ali se ne mogu otkriti.*

4561. *Kad je bježao od brata svojega. da ovo označava kada su istine postavljene isped dobra, vidi se iz objašnjenja datoga gore (br. 4542), gde se javljaju iste reči.*

4562. *Stih 8. Tada umrije Debora dojkinja Rebečina, i pogreboše je ispod Betela pod hrastom, koji Jakov nazva Alon-Jakut. Umrije Debora dojkinja Rebekina, označava da je nasledno zlo bilo izagnano; i pogreboše je ispod Betela pod hrastom, označava da je izagnano za uvek; koji Jakov nazva Alon.Jakut, označava kvalitet Prirodnog koje je bilo izagbano.*

4563. *Tada umrije Debora dojkinja Rebekina.* Da ovo označava da je nasledno zlo bilo izagnano, vidi se iz značenja *umrije*, što je kraj, ili prestanak postojanja (vidi br. 494, 3253, 3259, 3276), ovde stoga izagnano, jer se govori o naslednom zlu; iz reprezentacije Deborine dojkinje Rebekine, što je nasledno zlo. Kad hrani i doji odojče, dojkinja označava u pravom (dobrom) smislu unošenje nevinosti uz pomoć onoga što se naziva nebesko-duhovnim, jer *mleko* označava nebesko-duhovno (br. 2184), a *odojče* označava nevinost (br. 430, 1616, 2126, 3205, 2306). Ali ovde se Deborom dojkinjom Rebekinom označava ono što se primi od majke i sa hranom u detinjstvu. Da je ovo bilo nasledno zlo od majke protivu kojega se Gospod borio, može se videti iz onoga što je bilo rečeno o ovome nasleđu (br. 1414, 1444, 1573), i iz toga kako je On izagnao isto, tako da na kraju više nije bio Marijin sin (vidi br. 2159, 2594, 2649, 3036). **(2)** Poznato je da čovek nasleđuje zlo od oba roditelja, i da se to naziva naslednim zlom. On se dakle rađa u tome, ali se ono ne pokazuje sve dok čovek odraste i postupa po svome razumu i volji, a u međuvremenu je sakriveno, posebno u detinjstvu. A po Gospodovoj milosti, niko se ne krivi za ono što je nasledno, nego za ono što je učinjeno (aktuelno) (br. 966, 2308), a ono što je nasledno ne može da postane aktuelno sve dok čovek ne deluje po svome razumu i svojoj vlastitoj volji; stoga malu decu vodi Gospod i anđeli, pa se stoga ona pokazuju u stanju nevinosti, dok nasledno zlo proviruje iz svega što rade (br. 2300, 2307, 2308). Ovo nasledno zlo kao da ih hrani, kao dadilja, dok ne počnu da rasuđuju sami za sebe (br. 4063); i tada, ako se preporučaju, Gospod ih uvodi u novo stanje novoga detinjstva, i na kraju u nebesku mudrost; ali uvodi ih u pravo detinjstvo, to jest, u pravu nevinost; jer pravo detinjstvo i prava nevinost leže u mudrosti (br. 2305, 3183). Razlika je u tome, što je nevinost detinjstva izvana, a nasledno zlo je iznutra; dok je nevinost mudrosti iznutra, a zlo kako aktuelno tako i nasledno, je izvana. Iz ovoga, kao i iz onoga što je do sada rečeno, vidi se da nasledno zlo deluje kao dojkinja od najranijeg detinjstva do doba novoga detinjstva; a otuda to, da se dojkinjom označava nasledno zlo, a tako isto da se dojkinjom označava unošenje nevinosti pomoću nebesko-duhovnog. **(3)** Pošto se u ovome poglavlju govori o raspoređivanju i sređivanju istina pomoću dobra u Gospodovom Prirodnom (br. 4536), i o napredovanju prema unutarnjim stvarima, stoga se govori i o naslednom zlu, o tome da je bilo izagnano. To je razlog da se u ovome stihu pominje Debora

dojkinja Rebekina, da je umrla i da je pogrebena pod hrastom, što nije toliko važna stvar da prekida niz, da se tu ne krije nešto drugo. **(4)** Posebno se misterija označena dojkinjom Rebekinom još ne može otkriti, jer se pre toga mora znati priroda influksa Racionalnog u Prirodno, naime, da je on od dobra Racionalnog neposredno u dobro Prirodnog, i iz dobra Racionalnog posredno, preko istine u njemu, u dobro prirodne istine. *Rebeka* je istina Racionalnog (br. 3012,3013,3077); a *Isak* je dobro Racionalnog (br. 3012,3194,3210); *Isav* je dobro Prirodnog preko neposrednog infuksa od dobra Racionalnog, ili od Isaka; a *Jakov* je dobro ili dobro istine Prirodnog preko posrednog influksa preko istine Racionalnog, ili Rebeke; (U pogledu ovoga influksa, posrednog i neposrednog, vidi gore, br. 3314,3573). Ovo treba znati pre nego se stekne bilo koje znanje misterije zašto se ovde dojkinjom Rebekinom označava i opisuje nasledno zlo; jer se tek tada može videti priroda ovoga zla.

4564. *I pogreboše je ispod Betela pod hrastom.* Da ovo označava daje (nasledno zlo) bilo odbačeno za uvek, vidi se iz značenja *pogreboše*, što je biti odbačen, jer *biti pogreben* je biti odbačen; i iz značenja *pod hrastom*, što je za uvek (vidi gore, br. 4552). *Ispod Betela*, označava izvan Prirodnog, jer se kaže da je ispod, ili niže, u unutrašnjem smislu, to je izvana (vidi br. 2148); *Betel* je Božansko Prirodno (br. 4089,4539). **(2)** A ovde je ovakav slučaj. Ni nasledno ni aktuelno zlo kod čoveka koji se preporuča, ne izgone se tako da nestanu i kao da ne postoje, nego su samo razdvojeni i, po Gospodovoj volji, odbačeni na obode (obronke) (br. 4551,4552); ono ostaje kod čoveka kroz večnost; ali da Gospod uzdržava čoveka od zla i održava u dobru. Kada se ovo dogodi, izgleda kao da su zla izbačena i da je čovek očišćen, ili kako se kaže, da je *opravdan*. Svi nebeski anđeli ispovedaju da kod njih, njih samih, nema ništa osim zla i obmane; ali da ono što je od Gospoda kod njih, da to sadrži dobro i istinu. **(3)** Oni koji su drugačijega mišljenja o ovome i koji su se, dok su živeli u svetu, utvrdili iz njihove doktrine u ideji dasu bili opravdani i da su bez greha, tako da su sveti, oni se (u drugom životu) vraćaju u stanje njihovih zala, kao akuelnih tako i naslednih, i drže se u tome stanju sve dok kroz živo iskustvo ne uvide da su samo zlo, i da je zlo za koje su mislili daje njihovo, da ono pripada Gospodu, i da stoga nije njihovo, nego Gospodovo. Takav je slučaj s anđelima, a takav je slučaj i sa prepороđenim ljudima. Ali s Gospodom je bilo

drugačije. Svenasledno zlo od majke, On je sasvim uklonio, izagnao, i isterao. Jer nije imao naslednog zla od Oca, jer je začet od Jehove, nego samo od majke. To je razlika; i to je ono na šta se misli kad se kaže da je Goposd postao Pravda, Svetost sama, i Božanski.

4565. *I nazva Jakov ono mjesto Alon-Jakut.* Da ovo označava kvalitet naslednog koje je bilo izgnano, vii se iz značenja nazvati imenom, što je kvalitet (vidi br. 144, 145, 754, 1896, 2009, 2724, 3006. 3421). *Alon-Jakut*, u izvornom jeziku, znači *hrast plača*. a to se mesto tako naziv jer hrast označava ono najniže u Prirodnom, u koje je, i iz kojega je nasledno zlo bilo izbačeno. (Da hrast označava najniže u Prirodnom, a isto ako i ošto je trajno, vidi gore, br. 4552). Ali plač označava poslednji pozdrav, pa je stoga običaj da se plače za mrtvim kada se pokapa, iako se znalo da se odbacuje samo mrtvo telo pogrebom, i da su oni koji su stavljeni u grob, živi u pogledu njihovog unutarnjeg. Ouda se vidi kakav je kvalitet onoga što je označeno *Alon-Jakutom*, ili *hrastom plača*.

4566. Stihovi 9-13. *I javi se Bog Jakovu opet, pošto izide iz Padam-Arama, i blagoslovi ga. I reče mu Bog: ime ti je Jakov, ali se od sele ne ćeš zvati Jakov, nego će ti ime biti Izrailj, I nadjede mu ime Izrailj. I još mu reče Bog: ja sam Bog svemogući; rasti i množi se; narod i mnogi će narodi postati od tebe, i carevi će izaći iz bedara tvojih. I daću ti zemlju koju sam dao Avramu i Isaku, i nakod tebe sjemenu tvojemu daću zemlju ovu. Po tom otide od njega Bog s mjesta gdje mu govori. I javi se Bog Jakovu opet, pošto izide iz Padam-Arama, i blagoslovi ga, označava unutarnje prirodno opažanje; i reče mu Bog, ime ti je Jakov, označava kvalitet unutrašnjeg Prirodnog opažanja; ali se od sele ne ćeš zvati Jakov, označava da ne treba više da bude samo spoljašnji, nego će ti ime biti Izrailj, označava kvalitet unutrašnjeg Prirodnog, ili kvalitet njegovog Duhovnog, koje je Izrailj; i nadjede mu ime Izrailj, označava unutarnje Prirodno, ili nebesko-duhovno u Prirodnom. i još mu reče Bog, označava opažanje od Božanskog; ja sam Bog svemogući (Šadaj, ili Onaj koji kuša) što označava stanje prošlih iskušenja, a sada Božansku utehu; rasti i množi se, označava dobro, a otuda i istinu Božansku; nacija i mnogi narodi postaće od tebe, označava dobro i Božanske forme dobra; i carevi će izaći iz tvojih bedara, označava istine iz Božanskoga braka, i daću ti zemlju koju sam dao Avramu i Isaku, i nakod tebe sjemenu tvojemu daću ovu zemlju, označava*

Božansku istinu prirodnu koja je usvojena; *po tom otide od njega Bog s mjesta gdje mu govori*, označava Božansko u tome stanju.

4567. Stih 9. *I javi se Bog Jakovu opet (Jakov vidje Boga opet), kad izide iz Padam-Arama, i blagoslovi ga.* Da ovo označava unutarnje prirodno opažanje, vidi se iz značenja *javi se Bog*, što je unutarnje opažanje. (Da *videti* označava shvatiti i opažati, vidi br. 2150, 2807, 3764, 3863, 4403-4421). Otuda, *vidio Boga, Bog se javi*, kada se to kaže za Gospoda, označava opažanje od Božanskog, što je isto što i unutarnje opažanje. Da je Prirodno imalo ovo opažanje, označeno je time što je *Jakov video Boga*, jer Jakov predstavlja Gospodovo Prirodno, kao što je često pokazano. *Kad izide iz Padam-Arama*, označava da kad je stekao poznanja dobra i istine, koja su označena *Padam-Aramom*. (vidi br. 3664, 3680, 4112). *I blagoslovi ga*, označava napredovanje prema više unutarnjim stvarima u Prirodnom, i povezivanje dobra i istine tamo (u Prirodnom); jer *blagosloviti* se kaže za svako dobro kojim je Gospod nekoga nadario (br. 1420, 1422, 2846, 3017, 3406), posebno za povezivanje dobra i istine (br. 3504, 3514, 3530, 3565, 3584).

4568. Stih 10. *I reče mu Bog: ime ti je Jakov.* Da ovo označava kvalitet Gospodovog spoljašnjeg Božanskog Prirodnog, vidi se iz značenja *imena*, što je kvalitet (vidi br. 144, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421); i iz reprezentacije Jakova, koji je Gospodovo Božansko Prirodno, o kojem vidi gore. Naziva se spoljašnjim, jer je *Izrailj* Gospodovo unutrašnje Božansko Prirodno, o kojemu u onome što sledi.

4569. *Od sele se ne ćeš zvati Jakov.* Da ovo označava da više ne treba da bude samo spoljašnji, vidi se iz onoga što je maločas rečeno, i iz onoga što sledi o Izrailji.

4570. *Nego će ti ime biti Izrailj.* Da ovo označava kvalitet Njegovog unutrašnjeg Prirodnog, ili kvalitet duhovnog u ovom Prirodnom, koje je *Izrailj*, i da *ime će ti biti Izrailj* označava Njegovo unutrašnje Prirodno, ili nebesko-duhovno u Prirodnom, vidi se iz značenja *imena*, što je kvalitet (vidi upravo gore, br. 4568); i iz značenja *Izrailja*, što je unutrašnje Gospodovog Prirodnog. Niko ne zna zašto je Jakov nazvan Izrailj ako ne zna šta je unutrašnje Prirodno, i šta je spoljašnje Prirodno, i dalje, šta je nebesko-duhovno u Prirodnom. Ove su stvari zaista bile objašnjene gore, kad je anđeo nazvao Jakova Izrailjem: ali kako su ove stvari takve prirode da je malo šta o njima poznato, nužno je da se ovde objasne. **(2)** Postoje u

čovjeku dve stavri koje se razlikuju, naime, Racionalno i Prirodno. Racionalno sačinjava unutrašnjeg čovjeka, a Prirodno spoljašnjeg; ali Prirodno, kao i Racionalno, ima svoje spoljašnje i unutrašnje. Spoljašnje Prirodnog je od telesnih čula, i iz onoga što utiče iz sveta neposredno preko telesnih čula. Preko ovih čovjek komunicira sa svetom i s telesnim stvarima. Oni koji su isključivo u ovom Prirodnom, nazivaju se čulni ljudi, jer u misli jedva da idu iznad ovoga. Dok se unutrašnje Prirodno sastoji od zaključaka koji se izvlače analitički i logički od ovih stvari u spoljašnjem, ali i pored toga, izvodi svoje zaključke od čula. Tako prirodno komunicira preko čula sa svetskim i telesnim stvarima, a preko logičkih i analitičkih sa racionalnim, a tako i sa stvarima u duhovnom svetu. Takvo je Prirodno. A postoji i jedno posredno koje komunicira i sa spoljašnjim i s unutrašnjim, a na taj način pomoću spoljašnjeg s onim što je u prirodnom, a pomoću unutrašnjeg s duhovnim svetom. Ovo Prirodno je ono što Jakov predstavlja, dok Izrailje predstavlja unutrašnje Prirodno. Isti je slučaj i sa Racionalnim, naime, da je ono i spoljašnje i unutrašnje, a isto tako i ono po sredi (posredno); ali, po Gospodovoj Božanskoj milosti, o ovome će biti govora u vezi sa Josipom, jer Josip predstavlja spoljašnje Racionalnog. (3) A šta je nebesko-duhovno, već je bilo rečeno, naime, da je nebesko ono što pripada dobru, a duhovno ono što pripada istini; na taj način, nebesko-duhovno je ono što pripada dobru od istine. Sada, pošto je Gospodova crkva i spoljašnja i unutrašnja, i pošto se Jakovljevim potomstvo mora pretsavjati unutrašnje crkve pomoću spoljašnjeg, jakov nije više mogao da nosi ime jakov, nego Izrailja (vidi šta rečeno o ovome gore. br. 4386,4292). Njega se zna, pored toga, da se i racionalno i Prirodno nazivaju nebesko i duhovno, nebesko kada primaju dobro od Gospoda, a duhovno kada primaju istinu od Njega; jer se dobro koje utiče ukiva se) od Gospoda u nebo, naziva nebesko, a istina se naziva duhovnom. o što je Jakov dobio ime Izrailj označava u najvišem smislu da je Gospod, napredujući prema unutarnjim stvarima, učinio Prirodno u Sdebi Božanskim, kako u pogledu njeovog spoljašnjeg tako i u pogledu njegovog unutrašnjeg; jer u najvišem smislu, ono što je predstavljeni odnosi se na Njega.

4571. Stih 11. *I još mu reče Bog.* Da ovo označava opažanje od Božanskog, vidi se iz značenja u istorijskim delovima Reči, reči *reči*, što je paziti (vidi br. 797, 1815, 1819, 1833, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3395, 3504). Da je to bilo od

Božanskog, , označeno je sa *Bog reče*; jer Božansko je bilo kod Gospoda od začeca. To je bilo Njegovo Biće (Esse); jer On je bio začet od Jehove, pa je stoga Njegovo opažanje bilo od Božanskog; ali je bilo u skladu sa stanjem primanja u Njegovom Prirodnom, jer On je učinio Ljudsko u Sebi Božanskim korak po korak. Otuda je očito da pošto je Božansko ili Bog biliu Njemu, o se rečima *reče mu Bog* označava opažanje od Božanskog.

4572. *Ja sam Bog svemogući (Šadai, Bog iskušenja)* . Da ovo označava stanje prošlog iskušenja, a sada Božansku utehu, jasno je iz značenja *Bog Šadai*, što je iskušenje a zatim uteha. Jer su Jehovu ili Gospoda drevni nazivali *Bog Šadai*, s obzirom na iskušenja i utehu koja sledi (vidi br. 992,3557). Sledstveno, *Bog Šadai* označava stanje posle iskušenja, a sada, Božansku utehu. Razlog de se govori o *prošlom iskušenju*, je to što su prethodno iskušenja bila predstavljena Jakovom, posebno kada se rvaio sandelom (*Postanje XXXII.25-32*), i kada se sreo s Isavom (*Postanje XXXIII*); a razlog da sada dolazi do utehe, je to što se preko iskušenja izvelo povezivanje dobra i istine u Prirodnom. A i samo povezivanje uzrokuje utehu, jer je uteha kraj iskušenja; jer kada neko dođe na kraj, on prima utehu u skladu s teškim stvarima, koje je podneo u međuvremenu. **(2)**Treba da se zna, u opštem, da se svako spajanje dobra i istine izvodi preko iskušenja, čemu je razlog što zla i obmane pružaju otpor i kao da se bune, i pokušavaju na svaki mogući način, da spreče povezivanje dobra s istinom, i istine s dobrom. Ova se borba odvija između duhovakoji su kod čoveka, naime, između duhova koji su u zlima i obmnama , i onih koji su udorbima i istinama, a koju čovek opaža kao iskušenje u njemu samome. Ali kada duhovi, koji su u u dobrima i istinama, pobede one koji su u zlima i obmanama, i ovi moraju da odu, ovi potonji doživljavaju radost preko neba od Gospoda, i tu radost čovek opaža kao utehu, i kao nešto u sebi. Ali radost i uteha nisu zbog pobede, nego zbg povezivanja (spajanja) dobra i istine; jer sva uteha dobra i istine nosi radost u sebi, jer je uteha nebeski brak u kojemu je Božansko.

4573. *Rasti i množi se*. Da ovo označava dobro i (iz dobra) istinu Božansku, vidi se po tome što *rasti (ploditi se)* se kaže za dobro, a *množiti se*, za istinu (vidi br. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847).

4574. *Narod i mnogi narodi postaće od tebe.* Da ovo označava dobro i Božanske forme dobra, vidi se iz značenja *naroda*, što je dobro crkve (vidi br. 1259, 1260, 1362, 1416, 1849); i iz značenja *mnogi narodi*, što su istine od dobra, ili što je isto, forme dobra; i, u najvišem smislu, u kom se govori o Gospodu, Božanske istine koje su od Božanskog dobra, ili Božanske forme dobra. **(2)** Prvo ću kazati šta su forme dobra, a onda da su one označene sa *mnogi narodi* Istine koje su od dobra, za njih se kaže da su forme dobra, jer one su samo formirana (oblikovana) dobra. Onaj koji misli o istinama na neki drugi način, a osobito onaj koji ih razdvaja od dobra, taj ne zna šta su istine. Doista, istine izgledaju kao da su odvojene od dobra, to jest, kao forma za sebe, ali samo onima koji nisu u dobru, to jest onima koji misle i govore različito od onoga što hoće i što čine. Jer čovek je tako stvoren, da razum i volja čine jedan um; a oni to i jesu onda kada razum deluje kao jedno s voljom, to jest, kad čovek misli i govori onako kako hoće i kako postupa, jer su tada stvari u njegovom razumu forme njegove volje. Stvari razuma nazivaju se istinama; jer istine zapravo pripadaju razumu; dok se stvari voljenazivaju dobrima, jer dobra zapravo pripadaju volji. Iz ovoga sledi da je razum samo formirana volja. **(3)** Ali pošto izraz *forma* potseća na ljudsku filosofiju, to ćemo ovu stvar rasvetliti jednim primerom, iz kojega će se videti da su istine forme dobra. U građanskom i moralnom životu ima nešto što je časno (*honestum*) nešto što je pristojno (*decorum*). Prvo je hteti dobro drugome od srca u poslovima građanskog života, a drugo je ovo svedočiti (potvrđivati) govorom i pokretom. Tako da ono što je pristojno, samo je forma onoga što je časno. Ovo je njegovo poreklo pa stoga, kada se se ono što je časno pokaže onim što je pristojno (to jest, na pristojan način govorom i pokretom, gestom), ono što je časno pokazuje se u svakoj pojedinosti onoga što je pristojno, jer što god se izrazi u govoru ili pokaže pokretom, pokazuje se kao časno, pa je pristojno forma ili slika kroz koju prosijava ono što je časno. Na ovaj način, dve stvari čine jednu, kao suština i njena forma, ili kao suštinsko i formalno. Ali ako neko razdvoji ono što je časno od onoga što je pristojno, to jest, ako neko hoće zlo svome drugu, a govori dobro i postupa dobro prema njemu, tada nema više ništa časno u njegovom govoru i pokretima, bez obzira koliko nastojida pokaže formu onoga što je časno preko onoga što je pristojno; jer je njegovo ponašanje u stvari nečasno; i svaka razumna osoba tako to naziva, jer je to pretvaranje, ili prevara, ili obmana. **(4)** Iz ovoga možemo da

vidimo kakav je slučaj s istinama i dobrima; jer su istine u duhovnom životu kao ono što je pristojno (*decorum*) u građanskom životu. Otuda se vidi kakve su istine kada u forme dobra, a kakve kada su odvojene od dobra; jer kad nisu forme dobra, one su forme nekog zla, i njegove su forme, ma koliko da krivotvore forme dobra. Da *mnogi narodi* označavaju forme dobra, može se videti iz značenja *naroda* (plural), što su dobra, o čemu gore. Otuda *mnogi ili njihova skupina* označave mnoge od njih, što je opet forma; a da je ovo istina, već je pokazano. A pošto su ovde označene istine, i pošto se *narodom* označava dobro, to se stoga kaže ne samo da će *narod* od njega postati, nego *mnogi narodi*; a da nije tako, jedan izraz bi bio dovoljan. Pored toga, u Reči *društvo, skupština i mnoštvo*, kaže se za istine (šta je *mnoštvo*, i šta *umnožiti se*, može se videti gore, br. 43,55,813,983,2846,2847),

4575. *I carevi će izići iz tvojih bedara.* Da ovo označava istine iz Božanskog braka, vidi se iz značenja *careva*, što su istine (vidi br. 1672,1728,2015,2069,3009,3670); i iz značenja *bedara*, što su stvari bračne ljubavi (br. 3021,4277,4280), stoga, stvari nebeskoga braka i, u najnižem smislu, Božanskog braka. Istine iz Božanskog braka su one koje proističu od Gospodovog Božanskog Ljudskog, i nazivaju se svetima, jer Gospodovo Božansko Ljudsko je Božanski brak sam, a stvari koje proističu iz njega su svete, i nazivaju se nebeskim i duhovnim, i one sačinjavaju nebeski brak, što je istina spojena s dobrom, i dobro spojeno s istinom. Ovaj brak postoji u nebu, i u svakome ko je u nebu, kao i u svakome ko je u crkvi, po uslovom da je u dobru a u isto vreme i u istini.

4576. Stih 12. *I daću ti zemlju koju sam dao Avramu i Isaku, tebi ću je dati.* Da ovo označava Božansko dobro usvojeno, vidi se iz značenja *zemlje*, što je dobro. Jer zemlja *Hananska*, na koju se odnosi ovde *zemlja*, označava, u unutrašnjem smislu, Gospodovo carstvo, a otuda i crkvu, koja je Gospodovo carstvo na zemlji (vidi br. 1607,3481,3705,4447,4517), a pošto označava ove (stvari), to označava i dobro, jer ovo je sama suštinska stvar Gospodovog carstva i crkve. Ali, u najvišem smislu, *zemlja Hananska* označava Gospodovo Božansko dobro, jer dobro koje je u Gospodovom carstvu u nebima i na zemlji je od Gospoda. Gornje je očito i iz reprezentacije Avrama i Isaka, što je Gospodovo Božansko – Avram je Božansko Samo, a Isak je Božansko Ljudsko, posebno Gospodovo Božansko Racionalno (o

Avramu vidi br. 1989,2011,3245,3251,3439,3703,4206,4207; a o Isaku, br. 1893,2066,2072,2083,2630,2774,3012,3194,3210,4180), i iz značenja *dati zemlju tebi*, što je usvajanje ovoga u Prirodnom; jer Jakov , koji je ovde *tebi*, je reprezentacija Gospodovog Božanskog Prirodnog, kao što je često pokazano. Iz ovoga svega , očito je da *zemlja koju sam dao Avramu i Isaku, tebi ću je dati* označava Božansko dobro usvojeno.

4577. *I nakon tebe sjemenu tvojemu daću ovu zemlju.* Da ovo označava Božansku istinu usvojenu, vidi se iz značenja *sjemena*, što je istina vere (vidi br. 1025,1447,1610,1940), i, u najvišem smislu, Božanska istina (br.3038); i iz značenja *dati zemlju*, što je prisvojiti (usvojiti) dobro (o čemu upravo gore, br. 4576); tako se sa *dati zemlju sjemenu tvojemu* označava, u najvišem smislu, pripojiti (usvojiti) Božansko dobro Božanskoj istini. Ali da je Božanska istina koja se usvaja, to je zato što pre nego li je Gospod bio proslavljen, On je bio, u pogledu Njegovog Ljudskog, Božanska istina, a otuda Gospod kaže za Sebe da je *On Istina. (Jovan XIV.6)*, i otuda se On naziva *sjeme ženino (Postanje III.15)*. Ali kada je Gospod bio proslavljen u pogledu Svog Ljudskog, On je postao Božansko dobro; i tada je od Njega kao Božanskog dobra proisticala i proističe Božanska istina, koja je Duh istine koju je Gospod trebao da pošalje, kako se kaže kod *Jovana XIV.16,17; XV.2627; XVI.13-15* (vidi br. 3704). Otuda je očito da se rečima *tvome sjemenu poslije tebe* označava, u najvišem smislu, Božanska istina koju je On usvojio; i da Božanska istina proističe iz Božanskog dobra, koje je On, i da je usvajaju oni koji su u dobru a otuda i u istini.

4578. Stih 13. *Po tom otide od njega Bog s mjesta gdje mu govori.* Da ovo označava Božansko u ovom stanju, vidi se iz značenja *Bog otide od njega*, što je Božansko; otići podrazumeva uzdizanje prema unutarnjim stvarima, a kada se kaže za Gospoda, koji je Bog, onda označava uzdizanje ka Božanskom (vidi br, 4539); i iz značenja *mjesto gdje mu govori*, što je ovo stanje. (Da *mjesto* označava stanje, vidi br. 2625,2837,3356,3387,4321.) Otuda *mjesto gdje mu govori* označava stanje u kojemu je On bio.

4579. Stihovi 14,15. *A Jakovl metnu spomenik na istome mjestu gdje mu Bog govori, spomenik od kamena, i pokropi ga kroljenjem, i preli ga uljem. I Jakov*

prozva mjesto gdje mu govori Bog Betel. A Jakov metnu spomenik na istome mjestu gdje mu Bog govori, označava svetost istine u tome Božanskom stanju; i pokropi ga kroljenjem, označava Božansko dobro istine; i preli ga uljem, označava Božansko dobro ljubavi; i Jakov prozva mjesto gdje mu Bog govori Betel, označava Božansko Prirodno, i njegovo stanje.

4580. Stih 14. *A Jakov metnu spomenik na istome mjestu gdje mu Bog govori.* Da ovo označava sveto istine u tome Božanskom stanju, vidi se iz značenja *spomenika*, što je sveto istine (o čemu u onome što sledi); i iz značenja *mjesta gdje mu Bog govori*, što je u tome stanju (vidi upravo gore, br. 4578). Nešto će se prvo reći o poreklu postavljanja spomenika, i kroljenja i prelivanja uljem. **(2)** Spomenici su se postavljali u drevna vremena ili kao znak, ili kao svedok, ili radi bogoslužjenja. Oni radi bogoslužjenja, prelivali su se uljem, i tada su bili sveti, i tako se obavljalo bogoslužjenje, u hramovima, u gajevima, u šumama pod drvećem, i na drugim mestima. Ovaj obred bio je reprezentativan zato što je, u drevno vreme, kamenje postavljano kao granica između porodica naroda, kako ne bi prelaziligrance jedni drugim na zlo (kao, na primer, u slučaju Labana i Jakova, *Postanje XXXI.52*). Da ne smeju prelazili granicu da bi činili zlo, bio je za njih zakon naroda (plural). A pošto je kamenje bilo na granicama (obroncima), kad su drevni ljudi (koji su u svemu na zemlji videli korespondirajuće nebeske i duhovne stvari) gledali ovo kamenje kao granice, oni su mislili o istinama koje su poslednje reda. (*prim.prev.Poslednje reda, u hijerarhiji duhovnih zakona ili istina*) Ali njihovi potomci, koji su u ovim predmetima manje videli nebeske i duhovne stvari, a više svetske, počeli su o njima da misle s poštovanjem samo zbog toga što su poticali iz drevnih vremena. I na kraju, potomci pradrevnih ljudi, koji su živeli neposredno pre potopa, a koji više nisu videli ništa duhovno i nebeskou zemaljskim i svetskim stvarima kao predmetima, počeli su da gledaju na ovo kamenje kao na nešto sveto, pa su ga kropili i prelivali uljem, i tada su ih nazvali *spomenicima (stupovima)*, i koristili ih kod bogoslužjenja. **(3)** Ovo je ostalo, posle potopa, u Drevnoj Crkvi, koja je bila reprezentativna, ali, s razlikom, da su spomenici (stubovi) služili za to da dostignu unutrašnje bogoštovanje; jer su mala deca i deca bila poučavana od roditelja šta ovi predstavljaju, pa su tako odgojena da znaju šta su svete stvari, tako da su na njih uticale stvari koje su bile predstajlene

spomenicima. To je bio razlog da su drevni imali spomenike za bogoslužje u svojim hramovima, gajevima, šumama, i na bregovima i brdima. Ali kada je unutrašnje bogoštovanje sasvim nestalo u Drevnoj Crkvi, i kada su počeli da spoljašnje stavri smatraju svetima, i tako da bogosluže na idolopoklonični način, podizali su spomenike za nekoliko njihovih bogova. A pošto su potomci Jakovljevi bili najskloniji idolopoklonstvu, bilo im je zabranjeno da podižu spomenike (stupove), da obavljaju bogoštovanje u gajevima, i šumama, i da bogosluže na brdima i bregovima; nego su trebali da svi budu dovedeni na jedno mesto, gde je bio kovčeg, a kasnije hram, u Jerusalimu; bez toga, svaka bi porodica imala svoje spoljašnje idole kojima bi se bili klanjala, pa se stoga reprezentativna crkva ne bi mogla ustanoviti kod te nacije (Vidi šta je rečeno o spomenicima, br. 3727). Vidi se iz ovih stvari šta je poreklo spomenika, šta su označavali, i da kadasu se koristili kod bogoslužja, predstavljali su svetu istinu, pa se stoga kaže *spomenik ili stub od kamena*, jer kamen označava istinu u poslednjem redu (br. 1298,3720,3769,3771,3773,3780,3798). Treba znati, pored toga, da ono što je sveto, to se posebno kaže za Božansku istinu; jer Božansko je u Gospodu, a Božanska istina proizlazi od Njega (br. 3704,4577), i naziva se Sveto.

4581. *I pokropi ga kroljenjem.* Da ovo označava Božansko dobro od istine, vidi se iz značenja *kropiti (politi)*, što je Božansko dobro istine, o čemu niže; ali kao prvo reći ću šta je dobro od istine (dobro istine). Dobro istine je ono što se na drugim mestima naziva dobro vere, i ono je ljubav prema bližnjem ili karitas. Postoje dve sveopšte vrste dobra, jedno koje se naziva dobro vere, a drugo dobro ljubavi. Dobro vere je ono što je označeno *nalivom*, a dobro ljubavi označeno je *uljem*. Oni koje Gospod vodi u dobro unutrašnjim putem, oni su u dobru ljubavi, ali oni koje vodi spoljašnjim putem, oni su u dobru vere. Ljudi nebeske crkve, kao i anđeli najdubljeg ili trećeg neba, su u dobru ljubavi; ali ljudi duhovne crkve, kao i anđeli srednjeg ili drugog neba, oni su u dobru vere. Iz ovoga razloga prethodni se nazivaju nebeski, a potonji duhovni. Razlika je ista kao razlika između hteti dobro od dobre volje, i hteti dobro od razumevanja šta je dobro. Potonje, to jest, duhovno dobro, ili dobro vere, ili dobro od istine, označava se sa *nalivom*; ali prethodno, naime, nebesko dobro, ili dobro ljubavi, označava se, u unutrašnjem smislu, *uljem*. **(2)** Da su ovakve stvari označene uljem i nalivom, može se videti

samo iz unutrašnjeg smisla, ali mora da je svakome jasno da su ovime predstavljene svete stvari jer, inače, što bi kropljenje i prelivanje uljem kamenog spomenika bilo nego neka smešna i idolopoklonična izvedba? A tako je i s ustoličenjem cara, da svete stvari nisu označene stavljanjem krune na glavu, pomazivanjem čela i dlanova uljem iz roga, stavljanjem žezla u njegovu ruku, pored sablje i ključeva, oblačenjem u skrletnu haljinu a onda sjedenjem na prestolu od srebra; i posle jahanje na konju sa carskimukrasima i posluživanjem za stolom od strane onih koji su najvišega ranga, da ne pominjemo druge formalnosti. Da sve ove ceremonije ne predstavljaju svete stvari, da se ne poštuju zbog njihovih korespondencija sa stvarima u nebu i u crkvi, ove stvari bi izdale kao kad se deca igraju širokom prostoru, ili kao predstava na pozornici (na bini).

(3) Pa ipak, svi ovi obredi potiču iz pradrevnog vremena, kadasu obredi bili sveti jer su predstavljali svete stvari, i zbog korespondencije sa svetim stvarima u nebu i u crkvi. Osim toga, u naše dane, oni se poštuju, ne zato što se zna šta one označavaju, ili zbog toga što nečemu korespondiraju, nego zbog tumačenja grbova, koji se koriste. Ali kada bi se znalošta svaka od ovih stvari predstavlja, i kojoj svetoj stvari korespondira – kao što su kruna, ulje, rog, žezlo, mač, ključevi, jahanje na belom konju, i jedenje dok plemići poslužuju – ljudi bi pili sa mnogo više poštovanja. Ali oni ovo ne znaju, i čudno je da se kaže, ni ne žele da znaju. U takvom su stepenu predstave i značenja u ovakvim stvarima i u Reči, razoreni u umovima ljudi, u naše dane.

(4) Da nalivi označavaju dobro istine, ili duhovno dobro, može se videti po žrtvama kada su se koristili. Žrtve su prinošene od ovaca ili od goveda, i one su predstavljale unutrašnje bogoštovanje Gospoda (br. 922,923,1823,2180,2805,2807,2830,3519). Ovima su se dodavali hlebovi i tečni nalivi. Hlebovi (kolači, pogače) sastojali su se od beloga brašna pomešanog s uljem, pa su označavali nebesko dobro, ili što je isto, dobro ljubavi, ulje je označavalo ljubav ka Gospodu, a belo brašno ljubav prema bližnjemu. Ali tečni nalivi sastojali su se od vina, koje je označavalo duhovno dobro, ili što je isto, dobro vere. Oba zajedno stoga – hlebovi i tečni nalivi – označavali su iste stvari kao hleb i vino u Svetoj Večeri,

(5) Da su se ove stvari dodavale hlebovima i prinosima, vidi se iz *Mojsija: I ovo ćeš prinositi na oltaru: dva jagnjeta od godine svaki dan bez prekida. Jedno jagnje prinosi jutrom a drugo prinesi večerom. I jošte desetinu efe pšeničnoga brašna smiješana s uljem cijedenjem dabude četvrt ina, i*

naljev vina, četvrt ina na jedno jagnje. A drugo jagnje prinesi u veče; kao sa žrtvom jutrenjom i s naljevom njezinijem tako i s ovom da čini da bude miris ugodan, žrtva ognjena Jehovi. Kod istoga: A u isti dan kad budete obrtali snop, prinesite jagnje od godine dana zdravo na žrtvu paljenicu Jehovi. I dar uza nj, dvije desetine efe bijeloga brašna zamiješana s uljem, da bude žrtva ognjena. A s tijem hljebom prinesite sedam jaganjaca od godine zdravijeh, i jedno tele i dva ovna, da budu žrtve pljenice Jehovi s darovima i naljevima svojim (Levitska XXIII.12,13,18). A ovo je zakon za Nazireje: kad se navršše dani Nazirejstu njegovu, neka dođe na vrata šatora od sastanka. I neka donese za žrtvu Jehovi jagnje muško od godine zdravo za žrtvupaljenicu, jagnje žensko za grijeh, i ovna zdrava za žrtvu zahvalnu, i kotaricu hljebova prijesnih, kolača bijeloga brašna zamiješaniog s uljem, i pogača prijesnijeh namazanijeh uljem, s darom njihovijem i s naljevom njihovijem. (Brojevi VI.13-15,17). Opet:- I stanite prinositi žrtvu ognjenu Jehovi, žrtvu paljenicu ili žrtvu zavjeta radi ili od drage volje. Kada ko prinese prinos svoj Jehovi, neka donesu uza nj dar, desetinu efe bijeloga brašna, pomiješanu s četvrtinom ina ulja. Tako neka bude uza svakoga vola i uza svakoga ovna i uza svako živinče između ovaca i koza (Brojevi XV.3-5,11). Opet: To je žrtva paljenica svagdašnja, koja bi prinesena na gori Sinajskoj za miris ugodni, žrtva ognjena Jehovi. I naljev njezin da bude četvrt ina na svako jagnje; u svetinji prinosi naljev dobra pića Jehovi (Brojevi XXVIII.6,7).

Pored toga, ohljevovima i naljevima kod žrtvovanja raznih vrsta, vidi *Brojevi XXVIII.7-13; XXIX.1-40* **(6)** Da su hljebovi i nalivi imali ovo značenje, može se videti iz toga što ljubav i vera čine sve u bogoštovanju. A može se videti gore da hleb (koji je, ovde, belo brašno pomešano s uljem) i vino u Svetoj Večeri označavaju ljubav i veru, pa stoga sve u bogoštovanju (br. 1789, 2168, 2177, 2187, 2343, 2359, 3464, 3735, 3813, 4211, 4217). **(7)** Ali kad je narod otpao od pravih reprezentativa kod bogoštovanja Gospoda i okrenuo se drugim bogovima i sipao nalive njima, tada su ovim žrtvama bile predstavljale suprotne stvari ljubavi ka bližnjemu i veri, naime, zla i obmane ljubavi prema svetu, kao kod *Isaije: Koji se upaljujete za bogovima u lugovima, pod svakim zelenijem drvetom, koljete sinove svoje u potocima, po vrletima kamenijem. Dio ti je među glatkim kamenjem potočnim; to je, to je tvoj dio: nejm u ljevaš naljev svoj, prinosiš dar; tijekom li ću se umiriti? (LVII.5,6). Upaljivati se za bogovima označava požude od obmana (da bogovi označavaju obmane, br. 4402,4544); pod svakim zelenijem drvetom*

označava verovanje u sve obmane (br. 2722,4552); *naljevati naljev i prinostiti dar* označava njihovo bogoštovnje. Opet: *Vi, koji ostavljate Jehovu, koji zaboravljate svetu goru moju i koji postavljate sto Gadu i lijevate naljev Meniju (Isaija LXV.11), Kod Jeremije; Sinovi kupe drva, a ocevi lože oganj, i žene mijese tijesto, da peku kolače carici nebeskoj, i da ljevaju naljeve drugim bogovima, da bi mene dražili (VII.18). (8) Ponovo: Evo, ja ću vam obratiti lice svoje na zlo, da istrijebim sve Judejce. I uzeću ostatak Judin, koji okrenu lice svoje da idu u zemlju Egipatsku da se ondje nastani, i izginuće svi; u zemlji će Egipatskoj pasti i izginuti od mača i od gladi, i biće uklin i čudo i prokletstvo i rug. I pohodiću one koji nastavaju u zemlji Egipatskoj, kao što sampohodio Jerusalem, mačem, ognjem, i pomorom. (XLIV.17-19). Carica nebeska označava svaku vrstu obmane; jer, u pravom smislu, vojske nebeske su istine, ili u obrnutom smislu, one su obmane, a slično i *car i carica*; tako *carica (kraljica)* označava sve obmane, a *naljevati joj naljeve*, označava bogoslužiti joj. (9) Opet: *I Haldejci koji biju taj grad ući će u nj, i upaliće ognjem taj grad i spaliće ga i kuće gdje na krovovima kadiše Balu i ljevaše naljeve bogovima drugim da bi me razgnjevili. (XXXII.29). Haldejci označavaju one koji su u bogoštovanju u kojemu je obmana; upaliće grad označava razrušiti i opustošiti one koji su u lažnim doktrinama; kaditi Balu na krovovima kuća označava bogoštovanje zla; ljevati naljeve drugim bogovima označava bogoštovanje obmane. (10) Kod Osije: *Oni ne će nastavati u zemlji Jehovinoj; nego će se vratiti Efraim u Egipat, i oni će jesti nečisto u Asirskoj. Ne će prinostiti Jehovi vina, niti će mu biti ugodne žrtvenjihove, nego će im biti kao hljeb onijeh koji tuže, ko ga god jede oskrvnuće se, jer im je hljeb za žrtve njihove, ne će ući u dom Jehovin (IX.3,4). Neće nastavati u zemlji Jehovinoj označava ne biti u dobru ljubavi; Efraim će se vratiti u Egipat označava da će intelektualno crkve postati znanja- reči i čulna znanja; jesti će nečisto u Asirskoj označava nečiste i profane stvari od umovanja; ne će prinostiti (naljevati) Jehovi vina označava ne bogoštovanje od istine (neistinito bogoštovanje). (11) Kod Mojsija: *I reći će se: Gdje su tvoji bogovi, stijena na koju si se pouzdao, koji su jeo salo od žrtava, i pio vino o njihovih naljeva? neka ih podignu i pomognu im (Zak. Ponovljeni XXXIII.37,38 ?(prim. prev. Ovaj navod je moj slobodan prevod, jer ga nisam našao u pogl XXXIII.37,38 Ponovljenih Zakona). Bogovi kao gore, označavaju obmane; koji si jeo salo od žrtava označava da su uništili dobro u bogoštovanju; piti vino od naljeva označava da su uništili istinu u****

bogoštovanju. Naljevi se odnose i na krv, kao kod *David*: *Neka drugi umnožavaju idole (bogove) svoje, neka trče k tuđima; ja im ne ću ljevati krvavih naljeva, niti ću meniti imena njihovijeh u usta (Psalam XVI.4)*. Ovim se rečima označava profanacija istine; jer u ovome smislu *krv* označava nasilje učinjeno ljubavi ka bližnjemu (br. 374,005) i profanaciju (br. 1003).

4582. *I preli ga uljem*. Da ovo označava Božansko dobro ljubavi, vidi se iz značenja *ulja*, što je Božansko dobro ljubavi (vidi br. 886,3728). *Postaviti spomenik i preli ga uljem* označava, u unutrašnjem smislu, napredovanje od istine u poslenjem reda, prema unutarnjoj istini i dobru, i na kraju prema dobru ljubavi. Jer *spomenik* je istina u poslednjem reda (br. 4580), *naliv* je unutarnja istina i dobro (br. 4580), a *ulje* je dobro ljubavi. Ovakav je bio Gospodov proces napredovanja dok je činio Svoje Ljudsko Božanskim, a takav je process kroz koji prolazi čovek dok ga Gospod preporađa, i čini ga nebeskim.

4583. Stih 15. *I prozva Jakov mjesto gdje mu govori Bog Betel*. Da ovo označava Božansko Prirodno i njegovo stanje, vidi se iz značenja *prozvati*, što je kvalitet (vidi br. 144,145,1754,2009,2724,3006,3421); i iz značenja *Betela*, što je Božansko Prirodno (br. 4559,4560). Da se misli na stanje ovoga (Božanskog Prirodnog), vidi se iz značenja *mjesto gdje mu Bog govori* (kao gore, br. 4578).

4584. Stihovi 16-20. *I otidoše od Betela; A kada im osta još malo puta do Efrate, porodi se Rahela, i bješe joj težak porođaj. I kada se veoma mučашe, reče joj babica: ne boj se, imaćeš još jednoga sina A kada se rastavljaše s dušom te umitaše, nazva ga Benonije; ali mu otac nadjede ime Benjamin. I umrije Rahela, i pogreboše je n putu koji ide u Efratu, a to je Betlem. I metnu Jakov spomenik na grob njezin. To je spomenik na grobu Rahelinu do dana današnjega. I otidoše od betela; a kada im osta još malo puta do Efrate*, označava da je sada Duhovno bilo od Nebeskog (*Josip* je Nebesko od Duhovnog); *porodi se Rahela, i bješe joj težak porođaj*, označava iskušavanje unutarnje istine; *i kad se mučашe veoma*, označava posle iskušenja; *reče joj babica:ne boj se*, označava opažanje od Prorodnog; *imaćeš još jednoga sina*, označava duhovnu istinu; *a kad se rastavljaše s dušom te umiraše*, označava stanje iskušenja; *nazva ga Benoni*, označava kvalitet toga stanja; *ali ga otac nazva Benjamin*, označava kvalitet Duhovnog koje potiče od

nebeskog; *i Rahela umrije, i pogreboše je na putu koji ide za Efratu*, označava kraj pređašnjeg osećanja unutarnje istine; *a to je Betlem*, označava na tome mestu uskrsnuće novog Duhovnog od Nebeskog; *i metnu Jakov spomenik na grob njezin*, označava ono što je sveto u duhovnoj istini koja će ponovo ustati tamo; *i to je spomenik Rahelin na grobu do dana današnjega*, označava stanje onoga što je sveto za uvek.

4585. Stih 16. *I otidoše od Betela; i kad im osta još malo puta do Efrate*. Da ovo označava da je sada Duhovno dolazilo od Nebeskog, vidi se iz značenja *otići od Betela*, što je ono što se nastavlja u napredovanju Božanskog od Božanskog Prirodnog (da *otići* označava ono što se nastavlja, može se videti gore, br. 4554, ovde, u najvišem smislu, ono što se nastavlja u napredovanju Božanskoga i da je Betel Božansko Prirodno, br. 4559,4560); iz značenja *osta još malo puta*, što je ono posredno (u sredini) (o čemu u onome što sledi); i iz značenja *Efrate*, što je Duhovno od Nebeskog u pređašnjem stanju (o čemu niže gde se govori o Betlehemu, što je Duhovno od Nebeskog u novom stanju), pa se otuda kaže, *Efrata, a to je Betlem*. (stih 19). **(2)** U ovim stihovima govori se o napredovanju Gospodovog Božanskog prema unutarnjim stvarima; jer kad je Gospod činio Svoje Ljudsko Božanskim, Njegovo napredovanje je bilo po sličnom redu po kojem On preporuča čoveka, to jest, od onoga što je spoljašnje prema onome što je unutarnje, tako, od istine koja je u posledjem reda prema dobru koje je unutarnje, ako je se naziva duhovnim dobrom, kao i od ovoga prema nebeskim dobru. Ali ove stvari ne može niko da razume ako ne zna šta je spoljašnji čovek a šta unutrašnji čovek, i da se prvi razlikuje od drugoga, iako oni, dok čovek živi u svetu, izgledaju kao jedan; isto tako, ako se ne zna da Prirodno sačinjava spoljašnjeg čoveka, a Racionalno unutrašnjeg; i dalje, ako se ne zna šta je Duhovno a šta Nebesko. **(3)** Ove su stvari, istina, bile objašnjene nekoliko puta; no uprkos toga, oni koji prethodno nisu imali ikakvu ideju o tim stvarima jer nisu imali želje da znaju stvari o večnom živou, nalaze da je nemoguće znati o tome ovakve ideje. Ovakvi ljudi kažu, *Šta je to večno? Šta je prirodno a šta racionalno? Nije li to neko novo razlikovanje? Čuli smo o duhovnom, ali daje nebesko nešto drugo, to nismo nikad čuli*. Međutim, slučaj je ovakav. Oni koji prethodno nisu stekli neku ideju o ovim predmetima, to je zato što su svetske i telesne brige zaokupljale svu njihovu

misao; ili su pak smatrali da je dovoljno daznaju svoje doktrine (nauke, svoj kredo, svoj vjeruju), onako kako se oni obično znaju, pa se stoga nisu više brinuli o tome, govoreći, *Vidimo ovaj svet, ali drugi ne vidimo; on možda postoji, a možda ne postoji*; ovakve osobe stavljaju nastranu ovakve predmete, jer kad god ih pogledaju, oni ih u srcu poriču. **(4)** Pa ipak, pošto seradi o stvarima koje su sadržane u unutrašnjem smislu Reči, a ove se ne mogu objasniti bez pogodnijih izraza:- *prirodno* za spoljašnje stvari; *racionalno* za unutarne stvari; *duhovno* za ono što pripada istini, i *nebesko* za ono što pripada dobru, to je apsolutno nužno da se koriste ovi izrazi, jer se bez pogodnih izraza predmet ne može objasniti. Stoga, dakle, da bi oni koji žele znati stekli neku ideju o tome šta je Duhovno a šta je Nebesko koje je petstavljeno *Benjaminom* i *Betlehemom*, to treba ukratko objasniti. U najvišem smislu, predmet o kom se goori, je glorifikacije Gospodovog Prirodnog, a u relativniom smislu, preporađanje čovekovog Prirodnog. Da *Jakov* predstavlja čoveka crkve u pogledu njenog spoljašnjeg, a *Izrailj* u pogledu njenog unutrašnjeg, tako da *Jakov* u pogledu njenog spoljašnjeg Prirodnog, a *Izrailj* u pogledu njenog unutarne Prirodnog, bilo je pokazano gore (br. 4286); jer je duhovni čovek od Prirodnog (potiče od prirodnog), a nebeski čovek od Racionalnog. Pokazano je da je Gospodova glorifikacija napredovala od spoljašnjih stvari prema više unutrašnjim stvarima, upravo onako kako napreduje i čovekovo preporađanje, pa se zbog ove reprezentacije *Jakov* naziva *Izrailj*. **(5)** Ali ovde se govori o daljem napredovanju prema više unutarne stvarima, naime, prema Racionalnom, jer, kao što je rečeno, Racionalno sačinjava unutrašnjeg čoveka. Posredničko između unutrašnjeg Prirodnog i spoljašnjeg Racionalnog je ono što se označava sa Duhovno od Nebeskog, koje je označeno *Efratom* i *Betlehemom*, a predstavljeno *Benjaminom*. Ovo posredničko dobija nešto od unutrašnjeg Prirodnog, koje je *Izrailj*, i od spoljašnjeg Racionalnog, koje je *Josip*; jer ono što je posredno, ono dobija nešto od svakoga krajnjega, jer bez toga ne bi moglo služiti kao posredno. Da bi neko od duhovnog postao nebeski, on mora nužno da napreduje preko ovoga posrednog, jer nije moguće popeti se na više bez nečega što je u sredini. **(6)** Stoga je priroda toga napredovanja preko posrednog ovde opisana *Jakovljev* dolaskom u *Efratu*, i *Rahelin*im porođajem *Benamina* tamo. Otuda je jasno da se idenjem od *Betela*, i time što su bili blizu *Efrate*, označeno nastavljanje napredovanja *Gospodovog Božanskog* od *Božanskog Prirodnog* do

Duhovnog od Nebeskog, što je označeno *Efratom i Betlehemom*, a predstavljeno je Benjaminom. Duhovno od Nebeskog je posrednik o kome se govori, gde se naziva *duhovno* zbog duhovnog čoveka, koji, gledan u sebi, je unutarne prirodno čoveka, a *nebesko* zbog nebeskog čoveka koji je, u stvari, racionalni čovek. Josip je spoljašnji racionalni čovek, i zato se Nebesko od Duhovnog odnosi na njega.

4586. *Porodi se Rahela, i bješe joj težak porođaj.* Da ovo označava iskušenja unutarne istine, vidi se iz značenja *poroditi se*, što je nastati u duhovnim stvarima istine i nebeskim stvarima dobra, jer, u unutrašnjem smislu, *poroditi se* označava stvari duhovnog rođeja (vidi br. 1145, 1255, 2584, 3860, 3868, 3905, 3915, 3919, 4070): iz reprezentacije *Rahele*, što je osećanje unutarne istine (vidi r. 3758, 3782, 3793, 3819); i iz značenja *teškog porođaja*, to je trpeti iskušenja jer se težak porođaj kaže za istine i dobra, ili za duhovne i nebeske stvari, i ne može da znači ništa drugo, jer niko ne može postići ove (stvari) osim preko iskušenja, jer se tada unutarne dobra i istine bore sa zlima i obmanama iz onoga što je nasledno i što je stvarno (aktuelno); a Gospod drži čoveka iznutra u dobrima i istinama, pošto ga napadaju zla i obmane koje izbijaju iz onoga što je nasledno, a koji su prisutni i zbog onoga što je stvarno (aktuelno), preko duhova i genija koji su u ovim zlima i obmanama i koji su kod čoveka. Otuda dolaze iskušenja, preko kojih se ne samo savladavaju zla i obmane, nego se potvrđuju dobra i istine. Ove stvari su označene Rahelinim porođajem, i njenim patnjama kod porođaja.

4587. Stih 17. *A kad se veoma mučашe, reče joj babica: ne boj se, imaćeš još jednoga sina.* Da ovo označava (stanje) posle iskušenja, vidi se iz onoga što je maločas rečeno (br, 4586), i tako i bez daljeg objašnjavanja.

4588. *Babica joj reče: ne boj se.* Da ovo označava opažanje od Prirodnog, vidi se iz značenja *reći* u istorijskim delovima Reči što je opažati (vidi br. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2868, 3395, 3509); i iz značenja *babice*, što je Prirodno. Razlog da ovde *babica (primalja)* označava Prirodno je to, što se, dok traju unutarne iskušenja, to jest, kada unutarni čovek prolazi kroz iskušenja, tada je Prirodno kao babica; jer da Prirodno ne pruži pomoć, ne bi se mogla roditinijedna unutarne istina; jer kad se unutarnerađa, Prirodno ga prima u svoja nedra, jer mu tako pruža priliku da nađe put da iziđe. To je uvek slučaj sa stvarima

duhovnog rađanja, da se ono prima u Prirodnom; i to je razlog da kada se čovek iznova rađa, Prirodno je prvo koje ga primi; i koliko ga ono prima, toliko se istine i dobra rađaju i množe. To je razlog da ako prirodni čovek, dok je na svetu, nije pripremljen da primi istine i dobra vere, on ih ne može primiti u drugom životu, pa stoga ne može ni biti spasen. To je ono našta je misli pod izrekom da gde drvo padne, tu i leži (tu i ostane); ili, kakav je čovek kada umre, takav i ostaje. Jer čovek ima, u drugom životu, svu svoju prirodnu memoriju svog spljašnjeg čovka (iako mu nije dopušteno da je koristi, br. 2469-2494), tako da je ona tamo kao temeljni plan, u koji padaju unutarinja dobra i istine; pa ako ovaj plan ne prima dobra i istine koje teku iznutra, ov unutarinja dobra i istine se ili gase, ili izokreću, ili se odbacuju. Iz svega ovoga je očito da je Prirodno kao babica (primalja). **(2)** Da onoliko koliko Prirodno prima, ono štorađa unutarnji čovek, ono je kao babica, to se može videti iz unutrašnjeg smisla onoga što se kaže o babicama koje su, protivno Faraonovom naređenju, spašavale sinove Hebrejki, o čemu čitamo kod *Mojsija: I još zapovjedi Faraon babicama Hebrejskim, od kojih jednoj bješe ime Sefora a drugoj Fuva, i reče: kad babičite hebrejke, i u porođaju vidite da je muško, ubijte ga, a kad bude žensko, neka ostane živo. Ali se babice bojahu Boga, i ne činjahu kako im reče Faraon, nego ostavljahu djecu u životu. A faraon dozva babice i reče im: zašto o činite, te ostavljate u životu mušku djecu? A babice rekoše Faraonu: Hebrejke nisu kao žene Egipatske; jače su; dok im dođe babica, one već rode. I Bog učini dobro babicama; i narod se umnoži i osili veoma. I što se babice bojahu Boga, načini im kuće. (Izlazak I. 15-21).* Time se kaže da su Hebrejke rađale, predstavljaju se dobra i istine jedne nove crkve; babicma, Prirodno onoliko koliko prima dobra i istine; carem Egipatskim, Reči-znanja (scu+ientificum) u opšte (vidi br. 1164, 1165, 1186) koje gase istine i dobra kada uđu u stvari vere izokrenutim putem, verujući samo ono što dolazi od čula i po diktatu Reči.znanja. Da babice ovde označavaju primanja istine u Prirodnom, biće, po Gospodovoj Božanskoj milosti, dokazano kda kada se sadržaj toga poglavlja otkrije.

4589. *Jer ćeš mati još jednoga sina.* Da ovo oznčava duhovnu istinu, može se videti iz značenja *sina* (vidi br. 489, 491, 533. 1147, 623, 1147), ovde duhovno predstavljeno Duhovnim od Nebeskog.

4590. Stih 18. *A kdse rastavljaše s dušom te umiraše.* Da ovo označava stanje iskušenja, vidi se iz značenja *rastavljaše se s dušom i umiraše*, što je najteže iskušenje koje postoji kada stari čovjek umire, a novi prima život. Da je ovo značenje, jasno je iz onoga što prethodi, a to je da se rastavljaše s dušom i umiraše, što označava iskušenje unutarnje istine (br. 4586,4587); i iz onoga što sledi u stihu 19, naime, da je *Rahela umrla*.

4591. *I nazva ga Benoni.* Da ovo označava kvalitet ovoga stanja, vidi se iz značenja *nazvati imenom*, što je kvalitet, kao što je gore često pokazano. Stanje koje se ovde opisuje, u uutrašnjem smislu, je stanje iskušnja, čiji kvalitet je ono što je označeno *Beninijem*, jer u izvornom jeziku, *Benoni* znači *sin tuge ili žaljenja* (Da su u drevna vremena imena koja su označavala stanje, davana maloj deci, može se videti gore, br. 1846,2643,3433,4298).

4592. *Ali mu otac nadjede ime Benjamin.* Da ovo označava kvalitet Duhovnog od Nebeskog, vidi se po reprezentaciji Benjamina, što je Duhovno od Nebeskog. Šta je ovo, bilo je objašnjeno gore (vidi br. 4585), naime, da je to posredno između Duhovnog i Nebeskog, ili između duhovnog čoveka i nebeskog čoveka. U izvornom jeziku *Benjamin* znači *sin desne ruke*; a *sin desne ruke* označava duhovnu istinu koja je od nebeskog dobra i moć koja iz toga potiče, jer dobro ima moć preko istine (br. 3563). *Sin* je istina (vidi br. 489,491,533,1147,2623,3373), a *ruka* je moć (br. 878,3091,3563); otuda je *desna ruka* najveća moć (sila). Otuda se vidi šta je označemo sa *sedeti o desnu ruku Boga*, naime, stanje moći preko istine koja je od dobra (br. 3389), što je, kada se kaže za Gospoda, svemoć, kao i Božanska istina koja proizilazi od Gospodovog Božanskog dobra (kao u *Psalmu CX.1; Mateja XXII.44;XXVI.63,64;Marko XIV.61,62; XVI.19; Luka XXII.69*); a pošto to označava Božanski moć – to jest, svemoć . to se kaže, *na desnu ruku moći* ili sile Božje. **(2)** Iz ovoga je jasno šta je, u pravom smislu, označeno *Benjaminom*, naime, duhovna istina od nebeskoga dobra koj je *Josip*. Oba su stoga posrednici koji su, kako je rečeno, između duhovnog i nebeskog čoveka (br. 4585). Ali ovo dobro i ova istina razlikuju se od nebeskog koje je predstaljeno *Judom*, i Duhovnoga koje je predstavljeno *Izrailjem*, od kojih je ono prvo više ili više unutarnje, a drugo je niže ili više spoljašnje, jer, kao što je rečeno, oni su posrednici. Ali niko ne može da ima ideju o dobru predstavljenom Josipom, i o istini predstavljenoj Benjaminom,

osim ako je prosvetljen svetlošću od neba. Anđeli imaju o njima jasnu ideju, jer su sve ideje njihove misli od svetlosti neba koja je od Gospoda, u kojoj oni vide bezbroj stvari koje čovek ne možeda razume, a još manje da izrazi. Kao ilustraciju uzmimo sledeći primer:- **(3)**Svi su ljudi rođeni kao prirodni, ali sa mogućnošću da postanu duhovni ili nebeski: ali samo je Gospod bio rođen kao duhovno nebeski (čovek), i to iz ovoga razloga. On je bio rođen u Betlehemu (Vitlejemu), gde je bila granica Benjaminove zemlje; jer se *Benjaminom* označava Duhovno od Nebeskog. Razlog da jesamo On bio rođen kao duhovno-nebeski je to, što je Božansko bilo u Njemu. Ovo ne može niko da razume ko nije u svetlosti neba; jer onaj koji je u svetlosti sveta, taj jedva da zna šta su dobro i istina, a još manje šta je to uspinjati se po stepenima prema unutarnjim stvarima istine i dobra; tako da ništa ne zna o bezbrojnim stvarima istine i dobra u svakom stepenu koje se stvari pokazuju anđelima kao u po dana. Otuda je jasno kakva je priroda mudrosti anđela kada se uporedi sa čovekovom mudrošću. **(4)** Ima šest imena koja se često javljaju kod proroka kada se govori o crkvi, naime, *Juda, Josip, Benjamin, Ehraim, Izrailj, i Jakov*. Onaj ko ne za koja se vrsta dobra i istine crkve njima označavaju svakim od njih u unutrašnjem smislu, taj ne može da zna ništa o Božanskim tajnama Reči. Niti zna šta je označeno onim što pripada crkvi, ako ne zna šta je to nebesko koje je *Juda*, šta Nebesko od Duhovnog koje je *Josip*, šta Duhovno od Nebeskog koje je *Benjamin*, šta unutrašnje Duhovno koje je *Izrailj*, a šta spoljašnje Duhovno koje je *Jakov*. **(5)** U pogledu Benjamina posebno, pošto predstavlja Duhovno od Nebeskog, a Josip Nebesko od Duhovnog, i tako oba zajedno (predstavljaju) ono što je posredno između nebeskog i duhovnog čoveka; a pošto su oni stoga usko povezani, stoga je njihova povezanost opisana u priči o Josipu kao što sledi:- *Josip reče svojoj braći da moraju dovesti svog najmlađeg brata, ili će umrijeti (PostanjeXLI.20). A pogledav vidje Benjamikna brata svojega, sina matere svoje, i reče: je li vam to najmlađi brat vaš za kojega mi govoriste? I reče: Bog da ti je milostiv, sinko! A Josipu goraše srce od ljubavi prema bratu svojemu, te brže potraži gdje će plakati, i ušav u jednu sobu, plaka ondje (Postanje XLIII.29,30). A Benjaminu dopade pet puta više nego drugima (Postanje XLIII.34). Tada pade oko vrata Benjaminu bratu svojemu i plaka. I Benjamin plaka o vratu njegovu (PostanjeXLV.14). I svakome dade po dvoje haljine, a Benjaminu dade trista srebrnika i petore haljine (Postanje XLV.22).* **(6)** Iz svega se ovoga vidi da su Josip i

Banjamin bili najuže povezani, ne zato što su bili od iste majke, nego zato što su predstavljali duhovnu povezanost koja postoji između dobra koje je *Josip* i istine koja je *Benjamin*; i zato što oba posreduju između nebeskog i duhovnog čoveka. Iz ovih razloga Josip nije mogao biti povezan sa svojom braćom ni s ocem, osim preko Benjamin, jer bez posredničkog (dobra) ne može da dođe do povezanosti, i to je razlog što se Josip nije otkrio ranije. **(7)** Osim toga, Benjaminom u drugim delovima Reči, posebno u Proročkoj, označava se duhovna istina crkve, kao u Mojsijevom proroštvu o sinovima Izrailjevima: *Za Benjamin reče: mili Jehovi, nastavaće bez straha s njim; zaklanjaće ga svaki dan, i među plećima njegovijem nastavaće (Zak. Ponovljeni XXXIII.112).*

Mili Jehovi je duhovna istina od nebeskoga dobra; a za ovo se dobro kaže da će *nastavati mirno* (ili među plećima Jehovim ili zaštićen od Jehove) s tom istinom, zaklanjaće ga svaki dan, a isto tako, nastavaće *među plećima*, jer, u nutrašnjem smislu, pleća (ramena) označavaju silu (br. 1085), a dobro ima silu pomoću istine (br. 3563). **(8)** Kod *Jeremije: Skupite se iz Jerusalima, sinovi Benjaminovi, i u Tekvi zatrubite u trubu, i podignite znak ognjen nad Bet-Akeremom, jer se vidi zlo od sjevera i velika pogibao (VI.1). Sinovi Benjaminovi* označavaju duhovnu istinu od nebeske; *Jerusalim* označava duhovnu crkvu; *kuća vinogradareva ili Bet-Akerem*, isto; *zlo od sjevera*, čovekovo Čulno i Reči-znanja (scientific). Opet: *Ako me poslušate, govori Jehova, da ne nosite bremena na vrata ovoga grada u subotu, nego svetite subotu ne radeći u nju nikakoga posla. I dolaziće iz gradova Judinijh i iz okoline Jerusalimske, i iz zemlje Benjaminove, i iz ravnice i iz gora s juga, i donosiće žrtve paljenice i prinose s darom i kadom, i žrtve zahvalne donosiće u dom Jehovin (XVII.24,26).* **(9)** Opet na drugome mestu: *U gradovima po gorama, u gradovima po ravnici i u gradovima južnijem i u zemlji Benjaminovoj i oko Jerusalima i po gradovima Judinijem opet će prolaziti stada ispod ruku brojačevih, veli Jehova (XXXIII.13).* Zemlja Benjaminova i ovde označava duhovnu istinu crkve; jer sve stvari crkve, od prve do poslednje, označene su *gradovima Judinijem, gradovima oko Jerusalima, i zemljom Benjaminovom, ravnicom i gorom, kao i jugom.* **(10)** Kod *Osije: Trubite u rog u Gabi, u trubu u Rami; vičite u Betavenu: tobom Benjamin! Efraim će opustjeti u dan kara; objavih među plemenima Izrailjevima što će za cijelo biti (V.8,9).*

Gaba, Rama, i Betaven označavaju stvari te duhovne istine od nebeske koja je Benjamin, jer Gaba je bila u Benjaminu (*Sudije XIX.15*), a Rama isto ako (*Jošua XVIII.25*), kao i Betaven (*Jošua XVIII.12*); *trubiti u rog i u trubu i vikati* označava da se najavljuje da je intelektualno crkve, koje je Efraim, da je opustilo. (11) Kod *Obadije: I dom će Jakovljevi biti oganj i dom Josipov plamen a dom Isavov strnjika, i razgorjeće se na njih, i spaliće ih, i neće biti ostatka domu Isavovu, jer Jehova reče (I.18,19)*. Da imena označavaju stvari, vrlo je jasno, ovde, kao i na drugim mestima, jer ako se ne zna šta je označeno *domom Jakovljevim, domom Josipovim, domom Isavovim, domom Josipovim, gorom Isavovom, Filistijom, poljem Efremovim, i poljem Samarijskim, Benjaminom, i Galadom, pa onda onima s juga, domom, i ravnicom, i gorom, i poljem*, ništa se ne može razumeti; a ove se stvari nisu dogodile i ne odnose ne na istoriju. Ali onaj ko zna šta je obuhvaćeno svakim izrazom, naći će u tome nebeske tajne. I ovde je Benjamin Duhovno od Nebeskog. (12) Slično, i ove reči kod *Zaharije: I Jehova će biti car nad svom zemljom, i u onaj dan biće Jehova jedan i ime njegovo jedno. I sva će se zemlja pretvriti u ravnicu od Gabe do Remona s juga Jerusalimu, koji će se podignuti i naseliti na svome mjestu od vrata Benjaminovih do mjesta gdje su prva vrata, do vrata na uglu, i od kule Hananeelove do tjeska careva. (XIV.8,9)*. Kod *Davidu: Pastiru Izrailjev, čuj! koji vodiš sinove Josipove kao ovce, koji sjediš na heruvimima, javi se ! Pred Efremom (Jefremom) i Benjaminom i Manasijom probudi krjepost svoju, i hodi da nam pomogneš (Psalam LXXX.1,2)*. Tako u prorošvu *Debore i Baraka: Sada će potlačeni obladati silnim iz naroda; Jehova mi dade da vladam silnima. Iz Efraima izide korjen njihov na Amaleke; za tobom bježe Benjamin s narodom tvojim; od Mahira izidoše koji postavljaju zakone, a od Zabolona pisari. (Sudije V.13,14)*, (13) Kod *Jovana: I čuh broj zapečaćenih, sto i četrdeset i četiri hiljade zapečaćenih od svijeh koljena sinova Izrailjevih; Od koljena Zebulonova dvanaest hiljada zapečaćenih; od koljena Josipova dvanaest hiljada zapečaćenih, od koljena Benjaminova dvanaest hiljada zapečaćenih. (Otkr. VII.4,8)*. Ovde se *plemenima Izrailjevim* označavaju oni koji su u dobrima i istinama, pa stoga i u Gospodovom carstvu; jer plemena i dvanaest, ili što je isto, dvanaest hiljada su sve stvari ljubavi i vere, ili sve stvari dobra i istine (br. 577, 2089, 2129, 2130, 3272, 3858, 3913, 3913, 3926, 3939, 4060). Ove stvari se ovde raspoređuju u četiri klase, od koji je poslednja dvanaest hiljada zapečaćenih od Zebulona, i od

Josipa, i od Benjamina, jer se *Zebulonovim plemenom* označava nebeski brak (br. 3960,3961), u kojemu je nebo, tako i sve stvari; *Josipom* se ovde označava Nebesko od Duhovnoga, ili dobro od istine; a Benjamin je istina od ovoga dobra, ili Duhovno od Nebeskog. Ovo je bračno u nebu, te se stoga ovi poslednji imenuju. **(14)** Pošto Benjamin predstavlja Duhovno od Nebeskog u crkvi, ili istinu od dobra, koja je posrednik between nebeskog dobra i duhovne istine, tako da je Jerusolim pao u nasleđe sinovima Benjaminovim; jer pre nego li je sagrađen Sion, *Jerusolim* je označavao crkvu u opšte. (Da je Jerusolim pao u deo Benjaminu, može se videti kod *Jošue XVIII.28*; i kod *Sudija I.21*).

4593. Stih 19. *I umrije Rahela, i sahraniše je na putu koji vodi u Efratu.* Da ovo označava kraj prethodnog osećanja unutarnje istine, vidi se iz značenja *umrije*, što je prestati biti takav (vidi br. 494), stoga kraj; iz reprezentacije *Rahele*, što je osećanje unutarnje istine (br. 3758,3782,3793,3819); iz značenja *biti sahranjen* što je odbacivanje prethodno stanje, i oživljavanje novog (br. 2916,2917,3256); i iz oživljavanja novog, što je *Betlehem*, o čemu vidi objašnjenje niže. **(2)** U pravom smislu, Rahelinim umiranjem i sahranom na putu za Efratu, označava se ono što je nasledno, jer je ono kroz iskušenja bilo izagnano za uvek, a ovo je bilo ljudsko osećanje unutarnje istine, koja je Božasko osećanje koje je izagnano. To je bio razlog da ga je njegova majka nazvala *Benoni* ili *sin žalosti*, a nazvan od njegovog oca *Benjaminom*, ili *sinom desne ruke*. U ljudskom osećanju od majke postoji nasledno u kome je zlo, dok u Božanskom osećanju postoji samo slavljenje sebe i sveta kao cilja radi kojega se postoji dok u Božanskom osećanju postoji cilj radi sebe da može da bude od sebe da se spasi ljudska rasa, prema Gospodovim rečima kod *Jovana: Molin se za one koje si mi dao, jer sve moje je tvoje, i tvoje je moje, i ja sam proslavljen u njima; da svi mogu biti jedno, kao što si ti Oče u meni i ja u tebi, da bi i oni bili jedno u nama. Slavu koju si mi dao, ja sam njima dao, da bi bili jedno kao što smo mi jedno; ja u njima, i ti u meni (XVII.9,10,11,21-23).*

4594. *Ovo je Betlehem.* Da ovo označava, uskrsnuće jednog novog Duhovnog od Nebeskog, vidi se iz značenja *Betlehema*, što je Duhovno od Nebeskog u novom stanju; jer je *Efrata* Duhovno od Nebeskog u prethodnom stanju (br. 4585), a njenim pogrebom tamo označava se uskrsnuće jednog novog stanja (br. 4593). To što je Rahela rodila još jednog sina ili Benjamina u Betlehemu, i umrla dok se

porađala, kao i to što je David bio rođen u Betlehemu i bio tamo pomazan za cara, i na kraju to što je Gospod bio tamo rođen, to je misterija koja do sada nije bila otkrivena, a ne može se ni otkriti nekome ko ne zna šta je označeno *Efratom*, i *Betlehemom*, i šta je predstaljeno Benjaminom, kao i Davidom, a posebno ako ne zna šta je Duhovno od Nebeskog; jer ovo je bilo označeno ovim mestima, i predstavljeno ovim osobama. **(2)**Razlog da je Gospod rođen tamo a ne negde drugo, je to što je On jedini bio rođen kao duhovno-nebeski čovek, a ne prirodni kao svi drugi ljudi, sa mogućnošću da postanu bilo nebeski ili duhovni preko preporoda od Gospoda. Razlog što se Gospod rodio kao duhovno-nebeski (čovek) bio je radi toga da bi učinio Svoje Ljudsko Božanskim, i to redom od najnižega stepena do najvišega, i da na taj način postavi u red svestvari u nebima i u paklovima. Jer Duhovno-nebesko je posrednik između prirodnog ili spoljašnjeg čoveka i racionalnog ili unutrašnjeg čoveka (vidi gore, br. 4585,4592), tako je ispod bilo prirodno ili spoljašnje, a iznad je bilo racionalno ili unutrašnje. **(3)** Onaj ko ne shvata ove stvari, ne može da shvati ni kroz otkrovenje zašto je Gospod bio rođen u Betlehemu. Jer od pradrevnih vremena, *Efrata* je označavala Duhovno od Nebeskog, a stoga, posle, *Betlehem* je imao isto značenje. To je razlog zašto je kaže kod *Davida*: *Opomeni se, Gospode, Davida, i njegove smjernosti, kako se kunijaše Jehovi, i zavjetovaše Bogu Jakovljevu: ne ću ući u šator doma svojega, niti ću leći u postelju odra svojega; ne ću dati sna očima svojim, ni vjeđama svojim drijema, dok ne nađem mjesta Gospodu, stana Bogu Jakovljevu. Evo, čusmo da je u Efremljivoj zemlji, nađosmo ga na poljima Kirijat-Jarimskim. Uđosmo u stan njegov, i poklonismo se podnožju nogu njegovijeh. (Psalam XXXII.2-7).*(prim. prev. *David je želeo da sagradi Hram gdje će se čuvati Kovčeg zaveta, koji nije imao još tada svoje stalno mesto. Sagradio ga je tek Davidov sin, premudri Solomon.*) Da se ovo kaže za Gospoda, očito je; *čusmo za Njega, nađosmo Ga, izrazi su koji u izvornom jeziku na kraju reči imaju slovo h* koje je uzeto iz imena Jehova.(prim. prev. *Prema našem autoru, slovo i glas h, pošto je to guturalni glas, tj izgovara se u najdubljen delu ustiju, je zvuk koji odražava i sugeruje Svetost (najveću dubinu). Tako je Avram kasnije, posle izdržanog iskušenja, nazvan Abraham, gde je umetnuto jedno h*). I kod *Miheja*: *A ti, Betleme Efrato, ako i jesi najmanji među tisućama Judinijem, iz tebe će mi izaći koji će biti gospodar u Izrailju, u kojemu su izlasci od početka, od vječnoga vremena. (V.2; Mateja I.6).*

Iz ovih proroštava bilo je poznato Jevrejskom narodu da će se Mesija ili Hristos roditi u Betlehemu, kao što se vidi iz *Mateje: I sabravši sve glavare svećeničke i književnike narodne, pitaše ih: gdje će se roditi Hristos? A oni mu rekoše: u Betlemu Judinu, jer je tako prorok napisao. (II.4,5)*. Kod *Jovana: Ne kaza li Pismo da će Hristos biti od sjemena Davidova, i iz sela Betlema odakle bješe David? (VII.32)*. A da je i bio tamo rođen, vidi se kod *Mateje II.1; Luke II.4-7*. Iz ovoga razloga, i zato što je bio od Davida, Gospod je nazvan *šibljika Jesejeva*, i *korjen Jesejev (Isaija XI. 1,10)*; Zato što je Davidov otac, Jesej, bio iz Betlehema; a David je rođen u Betlehemu i tamo je bio pomazan za cara (*1 Samuilova XVI.1-14; XVII.12*). Otuda se Betlehem naziva *gradom Davidovim (Luka II.4,11; Jovan VII.42)*. Davidom je naročito predstavljen Gospod u pogledu Njegovoga carevanja ili Božanske istine (br. 1888).

4595. Stih 20. *I metnu Jakov spomenik na grob njezin*. Da ovo označava svetost duhovne istine koja će tu ponovo ustati, vidi se iz značenja *spomenika*, što je svetost u istini (vidi br. 4580), ovde svetost duhovne istine od Nebeskog, jer ovo je istina o kojoj se govori; i iz značenja *groba*, što je uskrsnuće (br. 2916,2917,3256).

4596. *To je spomenik na grobu Rahelinu do današnjeg dana*. Da ovo označava stanje svetosti, koja je za uvek, vidi se iz značenja *spomenika*, što je svetost istine; i iz značenja *groba*, što je uskrsnuće (o čemu upravo gore); i iz značenja *do današnjeg dana*, što je za uvek (vidi r. 2838,3998).

4597. Stihovi 21,22. *Odatle otišav Izrailj razape šator svoj iza kule Migdol-ederske. I kad Izrailj življaše u onoj zemlji, otide Ruben i leže s Balom, inočom oca svojega. I to doču Izrailj. A imače Jakov dvanaest sinova. A otišav Jakov, nebesko-duhovno od Prirodnog u to vreme; i razape svoj šator iza kule Migdol-ederske, označava unutarnje stvari u tome; i kad Izrailj življaše u onoj zemlji, označava kad u ovome stanju; otide Ruben i leže s Balom inočom oca svojega, označava profanaciju dobra preko odvojene vere; i to doču Izrailj, označava da je ova vera bila odbačena.*

4598. Stih 21. *Odatle otišav Izrailj*. Da ovo znači Nebesko-duhovno u to vreme, vidi se iz značenja *otići*, što je ono što se niže ili nastavlja (vidi br. 4375,4554), ovde prema više unutarnjim stvarima; i iz reprezentacije *Izrailja*, što je ovde Nebesko-

duhovno koje pripada Prirodnom (br. 4286). Šta je Nebesko-duhovno od Prirodnog, bilo je ranije objašnjeno, naime, da je to dobro od istine, ili dobro ljubavi ka bližnjemu koje se stiže pomoću istina vere. Šta je napredovanje unutarnjim stvarima, malo se zna u svetu. To nije napredovanje u rečima-znanjima, jer ovo česo postoji i bez predovanja prema unutarnjim stvarima, a često i kada se odalji od njih (reči-znanja). Niti je to napredovanje u muževno rasuđivanje, jer ovo nekad postoji i kad se udalji od unutarnjih stvari. Niti je to napredovanje u spoznavanju (cognitiones) unutarnjih istina, jer ove ništa ne doprinose ako ne utiču na čoveka. Napredovanje prema unutarnjim stvarima je prema nebu i Gospodu pomoću spoznaja (cogniiones) istine koja se usađuje u njihovo osećanje, to jest prema osećanju. **(2)**Šta je napredovanje prema unutarnjim istinama, nije poznato nikome u ovom svetu, ali u drugom životu ono se jasno pokazuje, jer tamo postoji napredovanje (razvoj) od neke vrste magle do svetla, jer oni koji su samo u spoljašnjim stvarima, njih anđeli vide kao u tome (u nekoj vrsti magle); ali one koji su u unutarnjim stvarima, njih vide u svetlu, pa stoga i u mudrosti, jer svetlost je tamo mudrost; i što je za divljenje, oni koji su u magli ne mogu da vide one koji su u svetlosti, dok oni koji su u svetlosti, ti mogu da vide one koji su u magli kao u magli. Pošto je predmet o kome se ovde govori Gospodovo napredovanje prema unutarnjim stvarima, to se Jakov ovde naziva *Izrailjem*, a u drugim prilikama, *Jakovom*, kao u prethodnom stihu ovog poglavlja, i u poslednjem stihu.

4599. *I razape svoj šator iza kule Migdol-ederske.* Da ovo označava unutarnje stvari, vidi se iz značenja *razapeti šator*, što je napredovanje u onome što je sveto, ovde prema unutarnjim stvarima (da *šator* označava ono što je sveto, može se videti gore, br. 414,1192,2145,2152,3312,4391); iz značenja *iza kule*, što je u unutarnje stvari (o čemu u onome što sledi); i iz značenja *Edera*, što je kvalitet toga stanja, naime, napredovanja onoga što je sveto prema unutarnjim stvarima. Ova kula ima ovo značenje od drevnih vremena, ali pošto se nigde u Reči ne pominje osim kod *Jošue XV.21*, to se ovo nemože potvrditi uporednim odlomcima, kao što je slučaj s drugim imenima. Razlog zašto *iza kule* označava prema unutarnjim stvarima je to, što su ove izražene uzdignutim i visokim stvarima, kao što su brda, bregovi, kule, krovovi kuća, i slične stvari. Razlog je u tome što

umovima koji stižu ideje iz prirodnih stvari sveta preko spoljašnjih čula, unutarne stvari se pokazuju kao visočije (br. 2148). **(2)** Da kule označavaju unutarne stvari, može se videti iz drugih odlomaka u Reči, kao kod *Isaije: Dragi moj ima vinograd na rodnu brdašcu. I ogradi ga, i otrijebi iz njega kamenje, i nasadi ga plemenitom lozom, i sazida kulu u sred njega, i iskopa pivnicu u njemu, i počeka da rodi grožđem, a on rodi vinjagom. (V.1,2)*. Da vinograd označava duhovnu crkvu; a plemenita loza, duhovno dobro; a kula sazdana u srednjega, unutarne stvari istine. Tome je slično ono u Gospodovoj paraboli (priči) kod *Mateje: Bijaše čovjek domaćin koji posadi vinograd, i ogradi ga plotom, i iskopa u njemu pivnicu, i načini kulu, i dade ga vinogradarima, i otide. (XXI.33: Marko XII.1)*. **(3)** Kod *Jezikilja: Sinovi Aradski s tvojom vojskom bijahu na zidovima tvojim u naokolo, i Gamadej bijahu u kulama tvojim, štitove tvoje vješahz na zidovima tvojim u naokolo, oni ti dovršavaju krasotu. (XXVII.11)*. Ovo govori o Tiru, kojim se označavaju spoznaje (cognitiones) dobra i istine, ili oni koji su u takvim spoznajama; *Gamadej u svojim kulama* označava poznavanje unutarnjih istina. **(4)** Kod *Miheja: I Jehova će carovati nad njima na gori Sionu od sada i do vijeka. A ti, kulo stadu, stijeno kćeri Sionskoj, tebi će doći, doći će prva vlast, carstvo kćeri Jerusalimske. (IV.7,8)*. Ovde se opisuje Gospodovo nebesko carstvo, njegovo najdublje, koje je ljubav ka Gospodu, *gorom Sionskom*: ono što iz ovoga proističe, što je uzajamna ljubav, *gorom kćeri Sionske*, što je ljubav, u duhovnom smislu, naziva se ljubavlju ka bližnjemu; njegove unutarne istine od dobra, kulom stadu; da od toga potiče Duhovno nebeskog carstva. označeno je *carstvom kćeri Jerusalimske*. Kod *Davidu: Nek se veseli gora Sionska, nek se raduju kćeri Judejske sudova radi tvojih. Prođite oko Siona i obiđite ga, izbrojte kule njihove. (Psalam, XLVIII.11,12)*. Ovde kule označavaju unutarne istine, koje brane ono što pripada ljubavi i ljubavi ka bližnjemu (karitasu). **(5)** Kod *Luke: I ko ne nosi križa (krsta) svojega i za mnom ne ide, ne može biti moj učenik. I koji od vas kad hoće da zida kulu, ne sjede prvo i ne proračuna šta će ga stati, da vidi ima li da može dovršiti? Ili koji car da pođe s vojskom da se pobije s drugim carem i ne drži vijeću može li s deset hiljada sresti onoga što ide na njega s dvadeset hiljada? ako dakle svaki od vas koji se ne odreče svega što ima, ne može biti moj učenik (XIV.27,28,31,33)*.

Ko ne zna unutrašnji smisao Reči mora da pretpostavi da Gospod ovde govori kroz upoređenja, i da se *podizanjem kule i pripremama za rat* misli samo na to i ništa dalje, ne znajući da su sva upoređivanje u Reči značenja i predstave, i da *sazidati kulu* je steći sebi unutarne istine, i da se *poći s vojskom (ratovati)* označava borba od ovih (unutarnjih istina); jer se ovde govori o iskušenjima kroz koja prolaze oni koji pripadaju crkvi, a koji se ovde nazivaju Gospodovim *učenicima*. Ova su iskušenja označena križem (krstom) koji moraju nositi; i da oni ne pobeđuju od sebe i pomoću onoga što je njihovo vlastito, nego od Gospoda, označeno je sa *koji se ne odreče svega što ima, ne može biti moj učenik*. Tako se ove stvari slažu; međutim, kada bi se ove stvari o kuli i o ratu shvatile samo kao upoređenja, bez njihovog unutrašnjeg smisla, one se u tom slučaju nebi slagale. Iz svega ovoga jasno je šta kakvo svetlo dolazi iz unutrašnjeg smisla. **(6)**Unutarnje onih koji su u ljubavi prema sebi i svetu, tako i u obmanama od kojih se bore, i kojim potvrđuju svoja religijska ubeđenja, izražavaju se, u obrnutom smislu, isto tako *kulama*, kao kod *Isaije: Ponosite oči čovječije poniziće se, i visina ljudska ugnuće se, a Jehova će sam biti uzvišen u onaj dan. Jer će doći dan Jehovin nad vojskama na sve ohole i ponosite i na svakoga koji se podiže, te će biti poniženi. I na sve cedre Libanske velike i visoke i na sve hrastove Bazanske, i na sve gore visoke i na sve humove izdignute, i na svaku kulu visoku i na svaki zid tvrdi. (II.11-15)*. Ovde se unutarne i spoljašnje ovih ljubavi opisuje *cedrovima, hrastovima, gorama, bregovima, kulom i zidom* (unutarnje obmane *kulom*), tako se i unutarne stvari označavaju onim što je visoko, s tom razlikom da oni koji su u zlima i u obmanama, ti veruju da su visoko iznad drugih, a oni koji su u dobrima i u istinama, ti veruju da su oni manji i da su ispod ostalih (*Mateja X.44*). Uprkos toga, dobra i istine opisuju se visokim stvarima, jer su one u nebu najbliže Najvišem, to jest, Gospodu. Osim toga, *kulama* se u Reči opisuju istine, a *gorama*, dobra.

4600. Stih 22. *I kad Izrailj boravljaše (življaše) u onoj zemlji*. Da ovo označava kadu ovome stanju, naime, stanju dobra i istine, vidi se iz značenja *boraviti*, što je živeti, jer *boraviti* je isto što i *obitavati*, što je živeti, jer boraviti označava isto što i obitavati, ali s razlikom da boraviti se kaže za istinu, a obitavati za dobro (da *boraviti ili nastavati* označava živeti, i da tako označava i stanje, može se videti gore, br.3384); iz značenja *zemlje*, što je crkva u pogledu dobr (br.566, 662, 1066,

1967, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 2571, 2928, 3355, 4447, 4535), ovde u pogledu dobra od istine, čije je stanje (u kome je Izrailj bio sada) označeno.

4601. *Otide Ruben i leže s Balom (Bilom) inočom oca svojega.* Da ovo označava profanaciju dobra preko vere odvojene od ljubavi ka bližnjemu, i da *Izrailj ču* označava da je ova vera bila odbačena, vidi se iz rerezentacije *Rubena*, što je vera u doktrini i u razumu, što je prva (prvenstvena) stvar crkve (vidi br. 3861,3866), ovde ove vere odvojene od ljubavi ka bližnjemu (o čemu u onme što sledi); i iz značenja *leže s Balom (Bilom) inočom oca svojega*, što je profanacija dobra, jer izvršiti preljubu označava izokrenuti ili preljubočiniti dobra (br. 2466,2729,3399), ali *leći s inočom oca svojega* je profanirati ih; i iz značenja *Izrailj ču*, što znači je da je ova vera bila odbačena. U pravom smislu, time što je Izrailj čuo, označava se da je duhovna crkva znala ovo id a je pristala na to; jer se *slušanjem* označava prionuti, a *Izrailjem*, duhovna crkva; ali da se istinska crkva ne slaže, pokazaće se iz onog što će se reći o Rubenu. Ali u unutrašnjem smislu, označava se da je ova vera bila odbačena, jer je se kaže šta je Jakov osećao i mislio o ovome zlom djelu; pa ipak, da mu je to bilo odvratno i da se toga užasavao, jasno je iz proroštva o Rubenu (Ruvimu): *Rubene, ti si prvenac moj, krjepost moja i početak sile moje; prvi gospodstvom i prvi snagom. Navro si kao voda, ne ćeš biti prvi jer si stao na postelju oca svojega, i oskrnuo je legav na nju (Postanje XLIX.3,4).* pošto je Ruben zbog ovoga bio lišen prvenaštva (1 Dnevnika V.1). Otuda se vidi da *Izrailj ču* označava da je ova vera bila odbačena. (Da je *prvenaštvo* vera crkve, može se videti gore, br. 352,2435,3325) **(2)** Profanacija dobra je rezultat vere odvojene od istine crkve i njenoga dobra kada se istina i njeno dobro priznaju i veruju, a čovek živi suprotno njima. Jer kod onih koji odvajaju stvari vere od stvari ljubavi ka bližnjemu u razumu a onda i u životu, zlo se povezuje sa istinom, a obmana s dobrom; a ova povezanost je ono što se naziva profanacijom. Drugi je slučaj s onima koji, iako znaju šta su isine i dobra vere, u srcu ih ne veruju. (Vidi što je rečeno i pokazano pre o profanaciji, br. 301-303, 571, 582, 593, 1001, 1003, 1008, 1010. 1059, 1327, 1328, 2951, 2426, 3398, 3399, 4302, 3498, 3399, 3402, 3489, 3898, 4050, 4289; isto tako, da je profanacija dobra verom odvojenom ime, bila predstavljena Kainom koji ubija Avelja; i time što je Ham bio proklet od svog oca;

kao i Egipćanima koji su se udavili u Crvenome Moru, br. 3325; a ovde Rebenom, br. 3326,3870.) **(3)** da bi oni koji pripadaju duhovnoj crkvi mogli da se spasu, Gospod jena čudesan način odvojio njihov intelektualni deo od njihovog voljnog dela, i dao Inteljektu moć da primi novu volju (br. 963, 875, 895, 927, 928, 1023, 1043, 1044, 2256, 4328, 4493). Kada stoga Inteljektualno shvati i opazi dobro vere, i usvoji ga, a čovekovo Voljno (to jest, njegova zla volja) još uvek vlada i zapoveda, tada dolazi do povezivanja istine i zla, i dobra i obmane. Ovo povezivanje je profanacija, i označena je nedostojnim jedenjem i pijenjem pri Svetoj Večeri, što se kaže za one kod kojih se dobro koje je ovde označeno *telom*, i istina koja je ovde označena *krvlju*, ne mogu odvojiti, jer stvari koje su spojene na ovaj način, ne mogu se odvojiti ni u večnosti, pa takve stoga čeka najdublji pakao. Ali oni koji znaju šta su istina i dobro vere, ali ih u srcu ne veruju (kao što je slučaj s većinom ljudi danas), oni ih ne mogu profanisati, jer ih Inteljektualno ne prima i ne požima se njima. **(4)** Ovde se govori o odbacivanju vere odvojene (od ljubavi ka bližnjemu), jer, u onome što sledi, o istinama i dobrima govori se po njihovom istinskom redu, a neposredno posle toga, o njihovom povezivanju s Racionalnim ili Inteljektualnim. *Jakovljevi sinovi*, koji se ubrzo pominju, su istine i dobra u njihovom istinskom redu, a *Isak* je Racionalno ili Inelektualno. Dolazak Jakovljevi i njegovih sinova Isaku je, u unutrašnjem smislu, ova povezanost s Inteljektualnim.

4602. Stihovi 22-26. *A sinova Jakovljevih bijaše dvanaest. Sinovi Lijini bijahu: Ruben prvenac Jakovljev, i Šimun i Levije i Juda i Isahar i Zabulon; A sinovi Rahelini: Josip i Benjamin; A sinovi Bale robinje Raheline: Dan i Neftalije; a sinovi Zelfe robinje Lijine: Gad i Aser. To su sinovi Jakovljevi, koji mu se rodiše u Padam-Aramu. A sinova Jakovljevih bijaše dvanaest, označava stanje svih stvari sada u Božanskom Prirodnom. Sinovi Lijini bijahu, označava spoljašnja Božanska dobra i istine u njihovom redu; Ruben prvenac Jakovljev, označava dobro vere; a Šimun i Levije, i Juda, i Isahar, i Zebulon, označavaju suštinske stvari u ovima; sinovi Rahelini bijahu: Josip i Benjamin, označavaju unutrašnja dobravere; a Šimun i Levije, i Juda i Isahar i Zebulon, označavaju suštinske stvari u ovima; sinovi Rahelini bijahu Josip i Benjamin, označavaju unutarnja dobra i istine; a sinovi Bale, robinje Raheline, Dan i Neftalije, označavaju sledeće stvari koje služe unutaršnjim dobrima i istinama, a sinovi Zelfe, robinje Lijine, Gad i Aser, označavaju one stvari koje služe*

spoljašnjim dobrima i istinama; *ovo su Jakovljevi sinovi, koji mu se rodiše u Padam-Aramu*, označava njihovo poreklo i sadašnje stanje.

4603. Stih 22. *A sinova Jakovljevih bijaše dvanaest.* Da ovo označava stanje svih stvari sada u Božanskom Prirodnom, vidi se iz reprezentacije *Jakova*, što je Božansko Prirodno (o kojemu gore); i iz značenja *dvanaest*, što je sve, a kada se kaže za Jakovljeve sinove ili plemena koja su po njim dobila imena, tada su to sve stvari istine i dobra (vidi br. 2089, 2129, 2130, 3272, 3858, 3913, 3939). Što se tiče Gospodovog Prirodnog, pokazano je kako ga je On učinio Božanskim u Sebi, jer je ovo bilo predstaljeno *Jakovom*. Ali predmet o kome se ovde govori je povezivanje Božanskog Prirodnog sa Božanskim Racionalnim, koje je povezivanje predstavljeno Jakovljevim dolaskom kod Isaka, jer Isak predstavlja Gospodovo Božansko Racionalno. To je razlog da se svi Jakovljevi sinovi ponovo prebrojavaju, jer sve stvari istine i dobra mora da budu u Prirodnom pre nego se potpuno poveže s Racionalnim, jer Prirodno služi Racionalnom kao prijemnik, pa se stoga ove stvari nabrojavaju. Ali treba znati, da se Jakovljevi sinovi sada nabrojavaju na drugačiji način nego što su bili nabrojani pre; jer su Balini i Zelfini sinovi, naime, Dan, Neftalije, Gad, i Ašer, imenovani na poslednjem mestu, a oni su, međutim, bili rođeni pre Isahara, Zebulon, Josipa, i Benjamina. Razlog je to, što se sada govori o redu istina i dobara Prirodnom, kada ovo postane Božansko, jer red prema kojemu su imenovani u skladu je sa stanjem predmeta o kome se govori (br. 3862, 3926, 3939).

4604. Stih 23. *Sinovi Lijini.* Da ovo označava spoljašnja Božanska dobra i istine u njihovom redu, vidi se iz reprezentacije Lije, što je osećanje spoljašnje istine (vidi br. 3793, 3819). Otuda su njeni *sinovi* dobra i istine predstaljene Rubenom, Šimunom, Levijem, Judom, Isaharom, i Zebulonom, o kojima u onome što sledi,

4605. *Ruben, prvenac Jakovljev.* Da ovo označava dobro vere, vidi se iz značenja *prvenca*, što je vera (vidi br. 352, 367, 2435, 3325); i iz reprezentacije *Jakova*, što je dobro prirodne istine (vidi br. 4538); i iz reprezentacije *Rubena*, što je kvalitet vere. Jer *Ruben*, u pravom smislu, označava istinu vere (br. 3861, 3866); a kad istina vere postane dobro, on označava dobro vere. Pored toga, vera je, tačnije, ljubav prema bližnjemu, jer istina nije moguća osim od dobra; pa stoga, kada se

čovjek iznova rodi, dobro je na prvome mestu, ili ono je prvenac (prvorođeni) (br. 3325, 3494). To je zašto *Ruben, Jakovljevi prvenac* ovde označava dobro vere. A isto to označava i kod *Mojsija: (Ruben) ne traži mira njihova bi dobra njihova nigda za svoga vijeka. (Zak. Ponovljeni XXXIII.6)*. Razlog da *Ruben* označava dobro vere, je zato što sepostavlja na prvo mesto, a *Judana* drugo, a to je obrnutim redom u ovom *Mojsijevom* proroštvu o *Izrailjevim* sinovima nego što je u *Jakovljevom* proroštvu (*Postanje XLIX*); jer kao što je ranije rečeno (br. 4603), red po kojemu se imenuju određuje se u skladu sa stanjem predmeta o kome se govori. **(2)** Slično kod *Jovana: I čuh broj zapečaćenijeh, sto i četrdeset i četiri hiljade zapečaćenijeh od sviju koljena sinova Izrailjevih. Od koljena Judina dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Rubenova dvanaest hiljada zapečaćenijeh; od koljena Gadova dvanaest Hiljada zapaečaćenijeh. (Otkr. VII.4,5)*. Ovde se *Juda* imenujena prvome mestu, *Ruben* na drugome. a *Gad* na trećemu. Ovi troje ovde sačinjavaju prvu klasu; a kako se radi o *Gospodovom* carstvu, to *Juda* označava nebesko dobro. kakvo je u najdubljem ili trećem nebu, *Ruben* je duhovno dobro što je isti što i dobro vere, kakvo je u drugom ili srednjem nebu, dok je *Gad* dobro prirodnog, kao što je u prvom nebu. Ali drugačije je u *Deborinom* i *Barakovom* proroštvu: *I knezovi Isaharovi biše s Deborom, Isahar kao i Barak bi poslan udolinu s ljudima koje vođaše. Udijelu Rubenovu bijaše ljudivisokih misli. Što si sjedio u torovim slušajući kako bleje stada? U dijelu Rubenovu bijahu ljudi visikih misli. (Sudije V.15,16)*. Nemoguće je znati značenje ovih reči ako se ne na šta predstavljaju *Isahar, Debora, Barak, i Ruben*; a šta knezovi, dva bremena, i blejanje stada: ali je jaso da *Ruben* ovde predstavlja veru.

4606. *I Šimun, i Levije, i Juda, i Isahar, i Zebulon*. Da ovi označavaju suštinske stvari svih (stvari) koje su predstavljene njima, to jest, spoljašnja *Božanska* dobra i istine, vidi se iz reprezentacije svakoga od njih; naime, *Šimuna*, što je u najvišem smislu, *Porviđenje*; u unutrašnjem smislu, *vera* u volji, a u spoljašnjem smislu, *poslušnost* (vidi br. 3869-3872); *Levija*, što je, u najvišem smislu, *love* i *milost*, u unutrašnjem smislu, *ljubav* ka bližnjemu ili *duhovna ljubav* a u spoljašnjem smislu, *povezivanje* (br. 3875, 3877); *Jude*, što je, u najvišem smislu, *Božansko* *Gospodove ljubavi*, u unutrašnjem smislu, *Gospodovo nebesko carstvo*, au spoljašnjem smislu, *doktrinu* *Reči* koja pripada *nebeskoj crkvi* (br. 3881); *Isahara*, što je, u najvišem smislu,

Božansko dobro od istine i istina od dobra, u unutrašnjem smislu, nebeska bračna ljubav i, u spoljašnjem smislu, uzajamna ljubav (br. 3956, 397); i iz reprezentacije Zebulona, što je, u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Samo i Njegovo Božansko Ljudsko, u unutrašnjem smislu, nebeski brak a u spoljašnjem smislu ljubav (br. 3960,3962).Ovo su suštinske stvari koje su u spoljašnjim Božanskim dobrima i istinama Gospodovim, ali niko ne može otkriti svakoga od ovih iznutra, ako nije u nebeskoj svetlosti, jer se tamo odgovori pokazuju kao što su bili davani u Urimu i Tumimu, svelucanjem svetla i plamena, a otuda i opažanjem od Gospoda. Jer je u Urimu i Tumimu bilo dvanaest dragih kamenova prema dvanaest Izrailjevih plemena.

4607. Stih 24.*Sinovi Rahelini, Josip, i Benjamin.* Da ovo označava unutarnja dobra i istine, vidi se iz reprezentacije Rahele, što je osećanje unutarne istine (vidi br. 3758, 3782, 3793, 3819), otuda su *sinovi Rahelini* unutarnja dobra i istine. Suštinske (stvari) u ovima predstavljene su Josipom i Benjaminom; *Josipom*, u najvišem smislu, Božansko Duhovno, u unutrašnjem smislu, duhovno carstvo, a u spoljašnjem smislu, njegova dobra (vidi br.3969); a Benjaminom, Božansko Duhovno od Nebeskog (br 3969, 4592). Ove su suštinske (stvari) unutar unutarnjih dobara i istina.

4608. Stih 25. *A sinovi Bale robinje Raheline, Dan i Neftalije.* Da ovi označavaju sledeće stvari koje služe unutarnjim dobrima i istinama, vidi se iz reprezentacije *Bale*, Raheline robinje, što je sledeće osećanje koje služi kao sredstvo osećanju unutarne istine (vidi br. 3849). Osim toga,*robinja* označava sredstvo koje služi povezivanju (br. 39133917,3931), a njeni *sinovi* označavaju takva sredstva. Pod sledećim dobrima i istinama se misli na ona dobra i istine koja ne ulaze neposredno, ali koja potiču od onih koji tako ulaze, i koja se pridružuju kao robinje, koje posreduju i unapređuju. Njihove suštinske(stvari) predstavljene su *Danom i Neftalijem*; *Danom*, u najvišem smislu, Gospodova pravda i milost, u unutrašnjem smislu, svetost vere, a u spoljašnjem smislu, dobro života (br. 3921,3923): a *Neftalijem*, u najvišem smislu, Njegova sopstvena moć, u unutrašnjem smislu, iskušenje u kojem je pobeda a u spoljašnjem smislu, otpor koji pruža prirodni čovek (3927,3928). Ovo su suštinske (stvari) sredstava koja služe unutarnjim dobrima i isinama.

4609. Stih 26. *A sinovi Zilfe, robinje Lijine, Gad i Ašer.* Da ovi ozačavaju one koji služe spoljašnjim dobrima i istinama, vidi se iz reprezentacije *Zilfe*, Lijine robinje, a to je sledeće osećanje koji služi kao sredstvo osećanju spojašnje istine (vidi br. 3835). *Robinja* označava sredstvo koje je korisno za povezivanje (kao upravo gore, br. 4608), a njeni *sinovi* označavaju ovakva sredstva, čijaje suštna predstavljena *Gadom i Ašerom; Gadom*, u najvišem smislu, svemoć i sveznanje, u unutrašnjem smislu, dobro vere, a u spoljašnjem smislu, dela (br. 3934); *Ašerom*, u najvišem smislu, večnost, u unutrašnjem smislu, sreća nebeskog života; a u spoljašnjem smislu, uživnje u osećanju (br. 3938,3939). Ovo su stvari koje su obuhvaćene narbojavanjem Jakovljevih sinova; ali kako se te stavri slažu, kako slede jedna drugu, i kako je dedna sadržana u drugoj, ne može se videti u svetlosti sveta, ako se ne prima i prosvetljenje od svetlosti neba. A stvari koje se tada pojavljuju, ne mogu se izraziti rečima; jer su ljudske reči od ideja formiranih od stvari u svetlosti sveta. Ideje koj su od svetlosti neba prevazilaze ove u tolikoj meri da se to ne može izraziti; samo o tome mogu donekle misliti oni kojima je dato da povuku svoj um od čulnih stvari.

4610. *Ovo su Jakovljevi sinovi, koji mu se rodiše u Padam-Aramu.* Da ovo označava njihovo poreklo i njihovo sadašnje stanje, vidi se iz onoga što je već bilo rečeno o Jakovljevim sinovima kako u opštem tako i u posebnom, naime, da su njima označene sve stvari u Gospodovom Božanskom Prirodnom (br. 4603), jer sve ove stvari uzete zajedno su sada *Jakov*. Njihovo poreklo označeno je time što su bili rođeni u Padam.Aramu, ili od znanja istine i dobra, jer sve je ovo označeno *Padam-Aramom* (br. 3664, 3680). Pošto su svi ovi uzeti zajedno sada *Jakov*, stoga se u izvornom jeziku kaže koji *je rođen* njemu, u jednini. U onome što sledi, predmet o kome se govori je povezivanje Božanskog Prirodnog sa Božaskim Racionalnim. Povezanost je predstavljena Jakovljevim dolaskom Isaku svom ocu.

4611. Stihovi 27-29. *I Jakov dođe k Isaku ocu svojem u Mamru u Kirijat-Arbeju, koja je Hebron, gdje Avram i Isak bijahu došljaci. A Isaku bješe sto i osamdeset godina. I onemoćav umrije Isak, i bi pribran k rodu svojem star i sit života, i pogreboše ga sinovi njegovi Jakov i Isav. I Jakov dođe k Isaku ocu svojem, označava sada Božansko Racionalno s kojim se povezao; u Mamru u Kirfijat-Arbeju, označava njegovo stanje; koja je Hebron, označava stanje kada su se*

povezali; *gdje su Avram i Isak bili došljaci*, označava Božanski život zajedno. *I Isaku bješe*, označava stanje Božanskog Racionalnog; *sto i osamdeset godina*, označava kvalitet stanja. *I onemoćav umrije Isak*, označava uskrsavanje Božanskog Prirodnog; *i bi pribran rodu svome*, označava da je sada to bilo među stvarima Božanskog Prirodnog; *star i sit života*, označava novost života (novi život), *i Isav i Jakov sinovi njegovi sahraniše ga*, označava da je ponovo ustalo u dobro i u dobro od istine koja pripada Prirodnom.

4612. Stih 27. *I Jakov dođe k Isaku ocu svojemu*. Da ovo označava, sada, Božansko Racionalno s kojim se povezao, vidi se iz reprezentacije *Jakova*, što je Božansko Prirodno u stanju o kome se govori upravo gore (vidi br. 4604-4610), i iz reprezentacije *Isaka*, što je Božansko Racionalno (vidi br. 1893, 2066, 2072, 2083, 2630, 3012, 3194, 3210). Povezivanje je označeno njegovim dolaskom k njemu. U onome što sledi, sve do kraja poglavlja, predmet o kome se govori je povezivanje Prirodnog s Racionalnim; a stoga u onome što neposredno prethodi, opisuje se kvalitet Prirodnog, u tome što sadrži sve stvari dobra i istine, a ovaj kvalitet Prirodnog označen je s dvanaest Jakovljevih sinova; jer, kao što smo videli, svaki od njih predstavlja neku opštu stvar koja pripada istini i dobru. **(2)**Što se tiče povezivanja Prirodnog i Racionalnog, o čemu se govori u sledećim stihovima, treba znati da Racionalno prima istine i dobra ranije i lakše nego Prirodno (br. 3286, 3288, 3321, 3368, 3498, 3531). Jer je Racionalno čistije i savršenije nego Prirodno, jer je ono unutarnje ili više, i gledano u sebi, ono je u svetlosti neba, na koje se prilagodilo. Ovo je razlog zašto Racionalno prima stvari ovoga svetla (naime, istine i dobra, ili što je isto, stvari inteligencije i mudrosti), brže i lakše nego Prirodno. A Prirodno je grublje i manje savršeno, jer je ono spoljašnje ili niže, i gledano u sebi, ono je u svetlosti sveta; ova svetlost nema u sebi inteligenciju i mudrost, osim onoliko koliko prima preko Racionalnog, iz svetlosti neba. Inluks o kojem učeni ljudi danas govore, nije ništa drugo nego to. **(3)** Ali s Prirodnim slučaj je ovakav: od najranije detinjstva Prirodno prima svoj kvalitet od stvari koje utiču od sveta preko spoljašnjih čula, te preko njih i od njih čovek stiže Intelektualno. Ali pošto je tada u uživanjima ljubavi prema sebi i svetu, pa stoga i u požudama, kako iz nasleđa tako i iz tekućeg života, Intelektual koje tada stekne, ispunjeno je ovakvim stvarima; sve što pogoduje njegovim uživanjima, on smatra tada dobrima

i istinama, a rezultat je da se red dobara i istina u prirodnom izokreće, to jest, suprotan je nebeskom redu. Kada je čovek u tome stanju, svetlost neba doista uliva se preko Racionalnog; jer od toga on ima sposobnost da misli, razmišlja, govori, i postupa pristojno i kao dobra građanin u izvanjskom obliku; pa ipak, stvari svetla i one koje vode u njegovu večnu sreću, nisu u Prirodnom, jer su uživanja koja su u njemu, njima su odbojna jer uživavanjeljbavi prema sebi i svetu u sebi su dijametralno suprotne uživanjima ljubavi prema bližnjemu, pa stoga i ljubavi ka Gospodu. Čovek može da poznaje stvari koje pripadaju svetlosti neba, ali one ne utiču na njega, osim onoliko koliko pogoduju njegovoj ljubavi ka sebi i svetu. **(4)** Iz ovoga se vidi daje red u Prirodnom potpuno izokrenut, to jest, da je suprotan nebeskom redu, pa stoga, kada svetlost neba utiče preko Racionalnog u Prirodno, tada se ona ili odbacuje natrag, ili se uguši, ili se izokrene. To je razlog da Prirodno treba da se preporodi pre nego se spoji s Racionalnim. Jer kad se Racionalno preporodi, stvari koje tada utiču od Gospoda preko neba, tako preko Racionalnog u Prirodno, primaju se, jer se slažu. Jer Prirodno je ništa drugo nego prijemnik dobra i istine od Racionalnog, to jest, preko Racionalnog od Gospoda. Pod Prirodnim se misli na spoljašnjeg čoveka, koji se naziva i prirodnim čovekom, a pod Racionalnim se misli na unutrašnjeg čoveka. Ove se sve stvari iznose kako bi se znalo kakav je slučaj s onim što sledi, u čemu je predmet o kome se govori povezivanje Prirodnog s Racionalnim.

4613. *U Mamru u Kirijat-Arbeju.* Da ovo označava njegovo stanje, vidi se iz značenja *Mamre*, što je kvalitet i kvantitet onoga što se pripojilo (vidi br. 2970); i iz značenja *Kirijat-Arbeje*, što je crkva u pogledu istine (br. 2909), stoga istina. Otuda se sa *Mamre i Kirijat-Arbejom* označava stanje Prirodnog u pogledu istine, a *Hebronom* njegovo stanje u pogledu dobra, o kojem niže.

4614. *Koje je Hebron.* Da ovo označava stanje kada su se povezali, vidi se značenja *Hebrona*, što je dobro crkve (vidi br. 2909), ovde Božansko dobro Gospodovog Božanskog Prirodnog; jer one stvari koje, u unutrašnjem smislu, označavaju nešto što pripada crkvi, u najvišem smislu, označava nešto u Gospodovom Božanskom, zato što sve što sačinjava crkvu od Gospoda je. Da *Hebron* označava stanje kada su Racionalno i Prirodno spojeni (povezani), je zato što je Isak bio tu, koji predstavlja Gospodovo Božansko Racionalno; i što je tu došao Jakov, kojim je

prestavljen Gospodovo Božansko Prirodno, a njegovim dolaženjem tu označava se povezivanje (spajanje) (br. 4612). Kaže se *Mamre Kirijat-Arbeja*, koje je Hebron, zato što se Božansko Prirodno povezuje s dobrom Racionalnog pomoću dobra, jer Isak predstavlja Gospodovo Božansko Racionalno u pogledu dobra (br. 3012, 3194, 32109), dok Rebeka predstavlja to isto samo u pogledu istine (br. 3012, 3013, 3077), a Rebeka se ovde ne pominje.

4615. *Gdje su Avram i Isak bili došljaci.* Da ovo označava Božanski život zajedno, vidi se iz značenja *biti došljak*, što je život (vidi br. 1463, 2025); i iz reprezentacije Avrama, što je samo Božansko Gospodovo (br. 1989, 2011. 3245, 3251, 3439, 3703, 4206, 4207); i iz reprezentacije Isaka, što je Njegovo Božansko Racionalno (br. 1893, 2066, 2072, 2083, 2630, 2774, 3012, 3194, 3210, 4180). Pošto se ovde govori o spajanju Božanskog Prirodnog s Božanskim Racionalnim, stoga se imenuju Abraham i Isak, pa se kaže da su tu *bili došljaci*, da bi se u isto vreme označio i Božanski život, zajedno s Božanskim Prirodnim, koje je *Jakov*. Pa pošto su Božansko Samo, Božansko Racionalno, i Božansko Prirodno jedno u Gospodu, stoga se kaže, *gdje su Abraham i Isak bili došljaci (peregrinatus)* u jednini, a ne u množini. (prim. prev. Dakle, u izvornom jeziku stoji, *gdje je Abraham i Isak bio došljak*).

4616. Stih 28. *A Isaku bješe.* Da ovo označava stanje Božanskog Racionalnog u to vreme, vidi se iz značenja dana, što je stanje (vidi br. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785); i iz reprezentacije Isaka, što je Božansko racionalno (vidi upravo gore, br. 4615).

4617. *Sto i osamdeset godina.* Da ovo označava kvalitet stanja, može se videti iz toga što svi brojevi u Reči označavaju stvari (vidi br. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495); stoga sto i osamdeset godina označavaju kvalitet stvari, ili kvalitet stanja o kome se govori. Da stotina označava puno stanje, može se videti gore (br. 2636), a osamdeset, iskušenja (vidi br. 1963), ovde, preko iskušenja; pored drugih stvari koje se ne mogu znati. Jer brojevi imaju svoja značenja od prostijih brojeva od kojih rastu množenjem, kao ovaj od dvanaest i petnaest, i drugi koji su još prostiji.

4618. Stih 29. *I onemoćav umrije Isak.* Da ovo označava uskrsavanje Božanskog Prirodnog, jasno je iz značenja *onemoćav umrije*, što je uskrsavanje (vidi br. 3326,3498,3505). (*prim. prev. U drugom životu, kao i u Reči, umiranjem, pogrebom i sahranom, označava se novi život, to jest, ustajanje, povratak u život, uskrsavanje; jer uskrsavanje ili buđenje, na engleskom, resuscitation, treba razlikovati od reči Uskrnuće ili Uskrs, na engleskom resurrection, kojom se označava samo Gospodovo ustajanje iz mrtvih, jer je On ustao s telom koje je postalo Božansko, za razliku od čoveka, čije telo ide zemlji od koje je i načinjeno. Naši pokojnici se raduju našem dolasku, tj. našem izlasku iz zemaljskog tela kao uskrsnuću iz tela u kome je duša stekla iskustva i pripremila se za večni život*). Jer kada se u Reči kaže da je neko umro, značenje, u unutrašnjem smislu, je da je to njegovo poslednje i nešto novo, a to je nastavljanje, kao kad se kaže o carevima u Izrailju i u Judeji da su umrli, ili da je prvosveštenik umro. U unutrašnjem smislu, ovo označava da oni više ne predstavljaju ono što su do tada predstavljali, i da se isto nastavlja u drugoj (reprezentaciji), to jest uskrsavanju (oživljavanju). Pored toga, oni koji su u drugom životu, i koji su kod čoveka kada on čita ove stvari, nemaju ideju smrti, jer oni ne znaju ništa o umiranju. Umesto toga, oni opažaju nastavak u drugi (život). Osim toga, kada čovek umre, umire samo njegov telesni deo, koji mu je služio dok je bio na zemlji, i on nastavlja svoj život kao duh u jednom svetu gde mu telesne stvari više ničemu ne služe. (2) Razlog što se Isakovim izdisanjem i umiranjem označava uskrsavanje U Božanskom Prirodnom, je to što Racionalno nema života ukoliko mu Prirodno ne korespondira (ako mu nije saobrazno) (br.3493,3620,3623). Isto e ako s očnim vidom, on nestaje ako nema predmeta izan sebe da ga vidi; a kao je i s drugim čulima. Slučaj je isti i kada su predmeti sasvim suprotni, jer ovi vode u smrt; a tzako je i sa žilom izvora koje nema gde da se izliju, što čini da se izvor zaguši. Tako je i sa Racionalnim, njegov vid nestaje, jer znanja (scientifica) u Prirodnom su predmeti vida za racionalno; i ako su ovi predmeti suprotni svetlosti, to jest, inteligenciji osine i mudrosti dobra, vid racionalno nestaje, jer ne može da utiče u stvari koje su mu suprotne. To je zašto je kod onih koji su u zlima i obmanama Racionalno zatvoreno, ako da komunikcija s nebom nije otvorena osim kroz kao pukotine, kako bi još uvak posojala sposobnost mišljenja, razmišljanja i govora. Sledstgveno. da bi Prirodno bilo povezano (spojeno) s Racionalnim, ono mora biti spremno da ga primi, što

Gospod izvodi preko novoga rođenja; i tada, kada se povežu, Racionalno vidi svoje predmete u Prirodnom, upravo onako kako oko vidi predmete u svetu. (3) Racionalno ima doista svoj život koji je odvojen od života Prirodnog; ali je Racionalno u Prirodnom kao čovek u svojoj kući, ili kao duša u telu. Takav je slučaj i sa nebima. Najdublje ili treće nebo doista živi odvojeno od onih ispod sebe, , pa ikpak, ako nema primanja u drugom ili srednjem nebu, njegova se mudrost rasipa. Slično tome, ako nema primanja svetlosti i inteligencije ovoga nema u najnižem ili prvom nebu, i na kraju u čovekovom Prirodnom, inteligencija ovih neba bi se rasipala, da Gospod nije provideo da ovo primanje postoji drugde. Stoga, Gospod je je oblikovao neba tako da jedno služi drugome za primanje; i na kraju, čovek u pogledu svog prirodnog i Čulnog služi za najniže primanje, jer u njemu je Božansko u poslenjim read, i prelazi u svet. Stoga, akose poslednje slaže ili korespondira sa stvarima u prethodnom, prethodne stvari su tada zajedno s poslednjim ; jer su poslednje stvari prijemnici onih koje su im prethodne (priorne), tada su prethodne zajedno s poslednjim; tako da sve slede jedna drugu, i tako su zajedno. Otuda se vidi šta je označeno s uskrsavanjem u Bođanskom Prirodnom. (*prim. prev. Kratko rečeno, Gospod utiče i vlada svim nebima, tako da jedno nebo prima uticaj iz višega, a u isto vreme utiče u niže nebo, sve do čoveka, preko koga uticaj (influks) se završava u prirodi*).

4619. *I bi pribran rodu svome.* Da ovo označava da je ovo sada bilo među stvarima koje pripadaju Božanskom Prirodom, vidi se iz značenja *biti pribran svome rodu*, što je, u pogledu reprezentativa, da se više ne goori o ovome reprezentativu (br. 3255,3276); to jest, ovde to znači da je među stvarima Božanskog Prirodnog (kao što sledi iz onoga što je već rečeno, br. 4618). Kad god bi neko umro, drevni bi rekli *bi pribran rodu svome*, a time se označavalo, u približnom smislu, da je bio među svojim u drugom životu. Jer za vreme svog telesnog života, svaki čovek je svojim duhom u društvu duhova i anđela, i među njih i dolazi posle smrti (br. 1277,2379). Ovo je ono na šta se misli pod *rodom* kojemu se pribira. Ali, u unutrašnjem smislu Reči, u kome se govori o dobrima i istinama crkve ili Gospodovog carstva, *biti pribran rodu svome*, označava biti među istinama i dobrima koja se slažu ili korespondiraju. Sva nebeska društva su u istinama i dobrima, ali su u pogledu istina i dobara u odnosima kao rodbina ili prijatelji na

zemlji, sa svakom senkom razlike (br. 685,917,3815,4121), stoga njihov *rod* su istine u kojima su društva s kojima se slažu; ili društva koja su u tim istinama. (Da *rod* ovde označava istine, vidi br. 1259,1260,2928,3295,3581).

4620. *Star i sit života.* Da ovo označava novinu (novi) život, vidi se iz značenja *star*, što je odlaganje prethodnog stanja a ulazak u novo stanje (vidi r. 2198,3016,3254,3492), ovde stoga u novinu života (nešto novo u životu); i iz značenja *sit života (pun dana)*, što je puno stanje.

4621. *I pogreboše ga Isav i Jakov sinovi njegovi.* Da ovo označava da je to (Božansko Racionalno Gospodovo) ustalo ponovo u dobro i u dobro istine koja pripada Prirodnom, vidi se iz značenja *biti pogreben*, što je uskrsnuće (vidi br. 2916.2917), i što je stanje reprezentacije koja je ponovo oživela u drugom (br. 3256); iz reprezentacije *Isava*, što je Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu dobra (br. 3302,3576,4241); i iz reprezentacije *Jakova*, što je Gospodovo Božansko Prirodno u pogledu istine (br. 4273,4337,4538). Iz svega ovoga kao i iz onoga što je gore rečeno (br. 4618), jasno je da je Isavovim i Jakovljevim sahranjivanjem (svoga oca), označeno je da je to (Božansko Racionalno) ponovo ustalo (uskrslo) u dobro i u dobru od istinekoja pripada Prirodnom. Da *biti sahranjen*, u unutrašnjem smislu, znači ponovo ustati, to je stoga što kad je telo mrtvo, duša ponovo ustaje. Otuda, kada se u Reči pomene *sahrana*, anđeli ne misli o telu koje je odbačeno, nego o duši koja ponovo ustaje; jer su oni u duhovnim idejama, stoga u onome što pripada životu u duhovnom svetu.

NASTAVAK O KORESPONDENCIJI SA VELIKIM ČOVEKOM, OVDE, O
KORESPONDENCIJI S MIRISOM I NOZDRVAMA S TIM. (s Velikim Čovekom)

4622. Staništa blaženih u drugom životu su raznovrsna, a sazdana su takom veštinom da je to samo utelovljenje umetosti arhitekture, to jesr, kao da dolazi od same te umetnosti. (O ovome premetu vidi šta je već rečeno iz iskustva, br. 1116,1626.1630.) Ta staništa ne samo da se vide nego se mogu dodirivati; jer sve su stvari tamo prilagođene osetima duhova i anđela, tako da opažaju ne telesnim čulim čoveka, nego čulima onih koji su tamo. Znam da je ovo neverovatno

mnogima, ali to je stoga što se ništa ne veruje što se ne može videti telesnim očima i dodirnuti telesnim rukama. Stoga današnji čovek, čija je unutrašnjost zavorena, ne zna ništa o stvarima koje postoje u duhovom svetu to jest, u nebima. Doduše, on kaže iz Reči i iz doktrine crkve da postoji nebo, ali ništa više ne za zna o toj stvari. Kakav je to slučaj, on bi zaista želeo da zna, ali ne veruje ništa, zato što u srcu odriče postojanje ovakvih stvari, a želja da ovo sazna dolazi samo od doktrinarne radoznalosti, a ne iz nekog zadovoljstva zasnovanog na veri. A i oni koji nisu u veri, i oni odriču u srcu; a oni koji veruju, ti stiču ideje o nebu i njegovim radostima i slavi iz raznih izvora, svak iz onoga što sam sazna i razume, dok prosti (stiču ideje) iz telesnih oseta. **(2)** I pored svega toga, većina ljudi ne shvataju da duhovi i anđeli osećaju čulima jasnije nego ljudi na svetu, naime, da imaju vid, sluh, miris, i nešto slično ukusu, i dodir; a osobito uživanje u osećanjima. Kad bi ljudi samo poverovali da je njihova suština duh, i da su telo i njegovi oseti prilagođeni samo njihovim svrhama (službama) u ovome svetu, a da su duh i njegovi oseti i organi prilagođeni njihovim svrhama u drugom životu, tada bi sami od sebe došli do ideje o stanju svoga duha posle smrti. Jer bi pomislili da duh mora da je sam čovek koji misli, koji želi, koji žudi, i koji utiče preko ovih (stvari); i dalje, da sva moć oseta koja se izražava u telu, da pripada duhu, a telu samo preko influksa; a onda bi se sami utvrdili u toj ideji raznim obrazloženjima, pa bi na taj način više uživali u stvarima svoga duha nego u stvarima svoga tela. **(3)** Isto tako, apsolutna je činjenica da telo nije ono što vidi, čue, miriše, i oseća, nego njegov duh; pa stoga, kad duh odloži telo, i kada je u svojim vlastitim osetima, to je sada u istima u kojima je bio kada je bio u telu, samo sada u jasnijim; jer telesne stvari, pošto su reletino grube, čine da oseti otupe, a to još više stoga što je čovek uronjen u zemaljske i svetske stvari. Ovo mogu da potvrdim, da duh ima oštrij vidi nego čovek u telu, i mnogo jasniji sluh; i što začuđava, i čulo mirisa, a još više čulo dodira; jer duhovi vide, čuju, i dodiruju jedan drugoga. Osim toga, svako ko veruje u život posle smrti može da pretpostavi da je ovakav slučaj po tome što život nije moguć bez oseta, i da je život onakav kakvi su oseti, odista, da je Intelktualno nije ništa drugo nego izvanredan oset unutarnjih stvari, a više Intelktualno, oset duhovnih stvari; i od ovoga dolazi to, da se stvari Intelkta i njegovih opažanja nazivaju unutrašnjim osetima. **(4)** Što se tiče čovekove moći oseta, odmah posle smrti, ovakav je slučaj: Čim čovek umre i kad se sve u njegovom telu se ohladi, on

ponovo ustaje u život, i tada ponovo ima sve osete; i to u toj meri, da u početku misli daje u telu; jer ga takve misli navode njegovi oseti. Ali kad primeti da su mu čula savršenija, a posebno kad počne da govori s drugim duhovima, tada mu postane jasno da je u drugom životu, i da je smrt njegovog tela u stvari samo nastavljanje života njegovoga duha. Razgoarao sam sa dva moja poznanika na dan njihove sahrane, a s jednim koji je kroz moje oči video svoj mrtvački sanduk i nosila; i kako je ovaj čovek uživao sve svoje osete koje je imao u svetu, govorio je sa mnom o pogrebnim obredima dok je išao u svojoj pogrebnoj povorci, i o svome telu, rekavši da treba da ga bace jer da je on živ. **(5)**. Neka se zna, da oni koji su u drugom životu, da ne mogu ništa da vide u ovome svetu preko očiju čoveka; ali su mogli kroz moje jer sam ja s njima u duhu, a u isto vreme, u telu s onima koji su u svetu (vidi i br. 1880), A neka se zna i to, da ja nisam video one u drugom životu mojim telesnim očima, nego očima moga duha; a video sam ih jasno, ponekad i jasnije, nego što bi ih video telesnim očima; jer su po Gospodovoj Božanskoj milosti čula moga duha bila otvorena. **(6)** Ali svestan sam da ono što sam do sada rekao, da neće verovati oni koji su utonuli u telesne, zemaljske, i svetske stvari (to jest, oni kojima su takve stvari ciljevi), jer ovakvi ljudi shvataju samo one stvari koje se rasipaju sa smrću. Isto tako svestan sam da neće verovati ni oni koji mnogo misle i istražuju o duši, a koji nisu shvatili da je čovekova duša njegov duh, i da je njegov duh sam čovek koji živi u telu; jer takve osobe imaju ideju o duši kao o nečemu što može da misli, a što je kao plamen ili kao eter, koji deluju na organske forme tela, a ove u one čistije forme koje pripadaju duhu u telu; stoga (misle) da je duša takva stvar koja se rasipa s telom. A ovo je osobito slučaj s onima koji su se utvrdili u ovakvim gledištima, koja su postala ubeđenja njihove vlastite mudrosti.

4623. Ali treba znati to da je osećajni život duhova dvostruk; realan i nerealan (stvaran i nestvaran). Ono što se pokazuje onima koji su u nebu, to je stvarno, dok je ono što se pokazuje onima u paklu, nestvarno. Je sve što dolazi od Božanskog (to jest, od Gospoda), stvarno je, jer dolazi od samoga Bića (Esse) stvari, i od suštinskog života, dok sve ono što dolazi od duhovog propriuma (ego-a), to je nestvarno, jer ne dolazi od samog bića (esse) stvari, niti od suštinskog života. Oni koji su u osećanju dobra i istine, oni su u Gospodovom životu, stoga u stvarnom životu, jer Gospod je prisutan u dobru i istini preko osećanja; dok oni koji su u zlu i

u obmani kroz osećanje, oni su u životu iz onoga što je njihov proprium, stoga su u nestvarnom životu, jer Gospod nije prisutan u zlu i obmani. Stvarno se razlikuje od nestvarnog po tome što je stvarno zaista onakvo kakvo se pokazuje, a nestvarno po tome, što ono nije onakvo kakvo se pokazuje. **(2)** Oni koji su u paklu, oni imaju osećanja kao i ostali, i nisu svesni da je nestvarno ono što se njima pojavljuje preko njihovih čula; međutim, kada na njih gledaju anđeli, iste te stvari izgledaju kao fantomi (noćna prikazanja), koja iščezavaju, a oni sami izgledaju kao ne kao ljudi nego kao čudovišta.

Bilo mi je dato da s njima razgovaram o ovome, pa su neki rekli da oni veruju da je sve stvarno jer mogu to da vide i opipaju, dodajući da čulo ne može da vara. Ali bilo mi je dato da im odgovorim da ma koliko da stvari izgledaju njima stvarne, one ipak nisu stvarne, jer su oni sami u stvarima koje su suprotne Božanskom, naime, u zlima i u obmanama; i, štaviše, da su oni samo fantazije što se tiče njihovih misli, i to onoliko koliko su u zlim požudama i lažnim ubeđenjima. I videti nešto iz fantazije (zamišljanja) je videti stvari koje su stvarne kao nestvarne, a stvari nestvarne kao stvarne; pa sam im rekao, da nije bilo dato od Božanske milosti da se na ovaj način utiče na njihova čula, da ne bi imali čulnog (osetnog) života, pa stoga ni života, jer ono što se oseti, to čini ceo život. Kada bi dodato sva moja iskustva, ispunio bih mnogo stranica. **(3)** Stoga, kada uđete u drugi život, da vas se ne može obmanjivati, jer zli duhovi mogu da stvaraju iluzije (privide) mnogih vrsta pred onima koji su sveži iz sveta, i ako nemogu da ih obmanu, oni se trude da ubede da ništa nije stvarno, nego da je sve stvar zamisli ili ideje, čak i oni u nebu (da su samo zamisli).

4624. A što se tiče korespondencije čula mirisa s Velikim Čovekom, pa stoga i sa nozdrvama, one osobe pripadaju toj oblasti koje su u opštem opažanju, tako da se nazivaju *opažanjima*. Ovome korespondira čulo mirisa i njegov organ. Stoga se *mirisati, njušiti*, kao i reč *nos* koriste kadase opisuju osobe koje brzo nešto zaključe, i one što brzo zapažaju; zato što unutarne reči u čovekovom govoru potiču od korespondencija s Velikim Čovekom, jer u pogledu duha čovek je u društvu s duhovima, dok je u pogledu tela u društvu s ljudima.

4625. Ali društva od kojih je sačinjeno celo nebo (to jest, Veliki Čoek) su mnogobrojna, i ona su manje ili više univerzalna, Više su univerzalna ona kojima korespondira jedan ceo ud, organ ili utroba; a manje su univerzalna ona kojima korespondiraju njegovi delovi (delovi organa). Svako društvo je slika celog (neba), jer ono što deluje skupa (unanimum) sastavljeno je od više slika samoga sebe. Pošto su više univerzalna neba slike Velikoga Čoveka, ona imaju unutar sebe posebna društva koja korespondiraju na sličan način. Ponekad sam razgovarao s onimakoji su, u društvu u koje sam bio poslat, pripadali oblasti pluća, srca, lica, jezika, uha, oka, kao i s onima koji su pripadali oblasti nozdrva; od ovih poslednjih, bilo mi je dato da upoznam njihov karakter, naime, da su oni opažanja, jer oni su imali opšte opažanje svega što se dešavalo u društvu, ali ne i onoga što se događalo u pojedinim delovima, kao što to mogu oni koji su u oblasti oka, jer ovi uočavaju i posmatraju one stvari koje su stvari opažanja. Dalje mi je omogućeno da primetim da opažajna moć prethodnih varira u skladu s opštim promenama stanja u društvu u kojemu su.

4626. Kad se neki duh približava, čak i onda kada je daleko od pogleda, njegovo prisustvo, po Gospodovom dopuštenju, oseća se po određenoj duhovnoj sferi; a iz ovoga se zna i kvalitet njegovog života, njegovog osećanja i njegove vere. Anđeoski duhovi, koji imaju još oštrije opažanje, (po toj sferi) znaju bezbroj stvari u pogledi stanja njegovog života i vere, kao što sam se više puta osvedočio. Kada to blagoizvoli Gospod, te se sfere pretvaraju u mirise, pa se miris jasno opaža. Razlog da se ove sfere pretvaraju u mirise je u tome, što miris korespondira opažanju, i što je opažanje takoreći duhovni miris, od kojega potiču mirisi. (Ali pogledaj što je već navedeno iz iskustva o ovim premetima; o sferama, br. 1948, 1053, 1316, 1504-1519, 1695, 2401, 2489, 4464, o opažanjima, br. 483, 495, 503, 521, 536, 1383, 1384, 1388, 1391, 1397, 1398, 1504, 1640, a o mirisima koji od toga potiču, br. 1514, 1517-1519, 1631, 577).

4627. Međutim, oni koji se odnose na unutarnje nozdrva, ti su u savršenijem stanju opažanja nego oni (o kojima maločas) koji se odnose na njihove spoljašnje delove. O poslednjima, dozvoljeno je iznetisledće. Video sam nešto kao kupatilo, s dugačkim sedalima ili klupama, iz kojih je izbijala vrešina. Pojavila se jedna žena koja je ubrzo iščezla u jednom crnom oblaku; i tada sam čuo malu decu kako kažu

da ne žele da budu tamo. Ubrzo posle toga, primetio sam neke anđeoske horove, koji su mi bili poslani da bi odvratili napore nekih zlih duhova; i tada, odjednom, iznad i napred pojavili su se mali otvori, veći ili manji, kroz koje je sijala lepa žuta svetlost; a u tome svetlu unutar otvora video sam neke žene u snežnom sjaju. Tada su se opet pojavili mali otvori u različitom rasporedu, kroz koje su žene gladale napolje; i opet druge mali otvore kroz koje svetlo nije moglo da slobodno prolazi; **(2)** Na kraju primetih blistavo belo svetlo. Rečeno mi je da su to staništa onih koji sačinjavaju oblast nozdrva iznutra (jer su bili ženskoga roda); i da je ovo blistavilo opažanja onih koji su tamo, naime, da se ono predstavlja u svetu duhova ovakvim otvorima. Jer duhovne stvari u nebu predstavljene su u svetu duhova prirodnim stvarima, to jest, stvarima koje su slične onima u prirodnom svetu. Posle mi je bilo datoda s njima razovaram, i oni su mi rekli da preko ovih reprezentacija oni vide tačno šta se dešava niže, i da se otvoripokazuju okrenut prema onim društvima koja su posmatrali. I pošto su (otvori) bili okrenuti prema meni, rekoše da su mogli da posmatraju sve ideje moje misli, kao i ideje ljudi oko mene. Još rekoše, da su ne samo videli ideje, nego i da su ove bile predstavljene na razne načine, kao na rimer, ideje osećanja dobra odgovarajućim malim plamenovima, a ideje osećanja istine pelivima svetlosti. Dodali da su primetili neka anđeoska društva kod mene, i njihove misli predstavljene predmetima u mnogim bojama, kao grimiznom bojom kakvu vidimo na zavesama, kao i bojama duge prema tamnijoj pozadini, pa rekoše da su opazali ona anđeoska društva da pripadaju oblasti oka. **(3)** Kasijem viđeni su drugi duhovi koji su bili bačeni dole odakle su bili i razbacani tu i tao, za koje je rečeno da su to neki koji su se bili uvukli među njihsa ciljem da posmatraju nešto, i da vide šta se radi niže, ali s niskom namerom. Ovo se bacanje primećuje svaki put kada mi se približe anđeoski horovi i kad da počnu sa mnom da razgovaraju. A što se tiče onih koji su bili bačeni dole, oni rekoše da se ti odnose na sluz u nozdrvama, i da su tupi i glupi, i da nemaju savesti, da su lišeni unutarnjeg opažanja. Žena koja je bila viđena (a gore pomenuta) predstavljala je takve ženske zavodnice. Bilo mi je dato da razgovaram i s ovakvima. Rekoše da se čude da neko ima savest, da one ne znaju šta je savest; a kada sam rekao da je to unutarnje opažanje o onome što je dobro i istinito, i da postupanje protivno tome stvara strah (zebnu), one ovo nisu razumele. Takvi su oni koji korespondiraju sluzi (slini) u nozdrvama koje iritiraju

nozdrve pa se stoga izbacuju. **(4)** Onda mi je pokazano kakva je svetlost u kojoj žive oni koji se odnose na unutarnje delove nozdrva. Bilo je to lepo svetlo s pojasevima zlatnog plamena i srebrne svetlosti, gde se osećanje dobra bilo predstavljeno pojasevima zlatnog plamena, a osećanje istine, pojasevima srebrnaste svetlosti. Pokazano mi je i to, da postoje otvori sa strane, kroz koje su gledali, takoreći, nebo sa zvezdama u plavetnilu, a bilo mi je rečeno da je u njihovim odajama svetlost tako velika da nadilazi podnevnu svetlost ovoga sveta. Rečeno mi je da je tamo toplina kao u rano leto na zemlji; kao i to da su ovi anđeli ženskoga pola u društvu male dece koja ne vole da tu budu kada dođu žene zavodnice (mukusi), U svetlu duhova pojavljuju se nebrojne ovakve predstave (reprezentativi); ali ovo su bili reprezentativi koje opažaju ženski anđeli, a koji korespondiraju mirisu u unutarnjim delovima nozdrva.

4628. Dalje u pogledu mirisa u koje se pretvaraju sfere opažanja, oni se mirišu isto kao i na zemlji, ali oni ne dotiču čulo čoveka čije je unutarnje zatvoreno; jer oni utiču unutrašnjim putem, a ne spoljašnjim. Ti mirisi imaju dva porekla – opažanje dobra i opažanje zla; oni koji su od opažanja dobra, ti su vrlo slatki kao da potiču od mirisavog cveća u vrtu i drugih mirisavih stvari, i tako su prijatni i raznoliki da se to ne može izraziti rečima; anđeli u nebu su u sferama ovakvih mirisa; dok su mirisi od opažanja zla silno odbojni kao što su smradovi truleži iz zagađenih voda, izmeta, i lešina, kao i nečisti miris miševa i crva. U sferama ovakvih smradova su oni koji su u paklu; i što je zadivljujuće, oni koji su u njima, ne primećuju to, nego su im ti smradovi prijatni; i kada su u njima, oni su u sferi svojih uživanja i poslastica. Ali kada se pakao otvori, i kada njihova isparenja dođu do dobrih duhova, ove hvata užas i nemir, kao one koji na svetlu dođu u dodir s ovakvim smradovima.

4629. Kad bih izneo sva svoja iskustva povezana sa sferama opažanja koje se pretvaraju u mirise, ispunilo bi ceo tom. Vidi šta je prikazano o tome gore, br. 1514, 1517-1519, 1631, 3577, čemu ću amo dodati to, da sam jednom opazio opštu (zajedničku?) misao mnogih duhova o tome kako je Gospod bio rođen kao čovek, pa sam opazio da se sastojala od samih negativnih primedaba (zamerki); jer ono što duhovi misle, zajedno i posebno, to drugi opažaju. Miris te sfere opažao se kao smrad ustajale viode, i vodu zagađene prljavštinom.

4630. Bila je prisutna jena osoba, ali nevidljiva, iznad moje glave. Znao sam da je bio tamo po smradu kao od pokvarenih zuba, a posle sam osetio nešto kao miris izgorenoga roga ili kosti. Onda je došla velika gomila takvih osoba koja se podigla kao oblak odozdo, ne daleko od leđa; a pošto su i ovi bili nevidljivi, pomislio sam da su lukavi, ali i zli; a bi mi rečeno da su ovi nevidljivi tamo gde je duhovna sfera, ali vidljivi tamo gde je prirodna sfera. Jer oni koji su tako prirodni da nikako ne misle o duhovnim stvarima, niti veruju u postojanje pakla ili neba, ali su tajanstveni u svojim delovanjima, oni su takvi, i nazivaju se *nevidljivi prirodni*, a koji se drugima pokazuju svojim smradom, kao što je gore opisano.

4631. Dva ili tri puta me je zapahnuo miris lešine; i kada sam hteo da znam odakle dolazi, bio sam obavešten da je dolazio iz pakla gde su pljačkaši i ubojice, kao i oni koji vrše zločine obmanjivanjem. Ponekad sam osetio i smrad izmeta, i kad sam zapitao odakle dolazi, rečeno mi je da dolazi iz pakla gde su preljubočinitelji. A kada je zadah izmeta pomešan sa zadahom lešine, rečeno mi je da je to iz pakla gde su preljubočinitelji koji su i okrutni; i tako dalje.

4632. Jednom sam razmišljao o tome kako duša upravlja telom, kao i o influksu volje u dela, pa sam primetio da oni koji su u paklu koji odiše izmetom a koji je bio malo ovoren, da su mislili samo o kontroli duše nad anusom (čmarom), i o influksu volje na izbacianje izmeta, što je pokazalo u kojoj su vrsti sfere opažanja i odgovarajućem smradu bili. Slično se dogodilo kad sam razmišljao o bračnoj ljubavi, da su oni koji su bili u paklu preljubočinitelja tada mislili o preljubama. A kada sam razmišljao o iskrenosti, primetio sam da su oni koji obmanjuju mislili samo o zločinima prevara.

4633. Iz onoga što je sada rečeno o opažanju i o mirisima, jasno je da, u drugom životu, svačiji život, pa stoga da se svačije osećanje jasno pokazuju; pa stoga da se svako ko veruje da se njegov pređašnji karakter i kvalitet života ne zna, ili da on može da prikriva svoje raspoloženje kao što je to moguće u ovome svetu, da se taj vara. Osim toga, ne vide se samo one stvari koje je čovek znao o sebi, nego i one koje nije znao, naime, one koje je navikom stekao jer je u njima uživao toliko da nikad o njima nije mislio i koje je prosto izgubio iz vida. Sami ciljevi njegovih misli, njegovoga govora, i njegovih postupaka, koji su iz sličnog razloga i njemu bili

skriveni, jasno se pokazuju u nebu, jer nebo je u sferi i opažanju ciljeva (namera). *(prim. prev. Jasno je da duhovi negativnoga karatera nisu u nebu, nego da se tako vide gledani iz neba, to jest, kada se približe anđelima ili kada anđeli priđu njima. Autor tvrdi da svi ljudi koji vole dobro i istinu, bez razlike kojoj religiji pripadaju, dolaze pre ili posle u nebo, i da je njihov boravak u svetu duhovan samo priprema bilo za nebo ili za pakao).*

4634. Nastavak o Korespondenciji s Velikim Čovekom naći će se na kraju sledećeg poglavlja, a to će biti korespondencija sa sluhom i s ušima.

POGLAVLJE DVADESET I ŠESTO.

4635. U primedbama kao uvodu u prethodno poglavlje Kjig Postanja otkriena su Gospodova pretskazanja kod Mateje XXIV, o poslednjem vremenu crkve, a pošto se ista pretskazanja nstavljaaju kod Mateje XXV., želim da i ove otkrijem u pogledu njihovog unutrašnjeg smisla. Pretskazanaj su data slovom svojim redom kao što sledi: *Tada će carstvo nebesko biti kao deset djevojaka koje uzeše žiškesvoje i izidoše na susret ženiku. Pet od njih bijahu mudre a pet lude. I lude uzevši žiške svoje ne uzeše sa sobom ulja. A mudre uzeše ulja u sudovima sa žišcima svojim. A budući da ženik odocni, zadrijemaše seve, i pospaše. A u ponoći stade vika: eto ženika gdje ide, izlazite mu na susret. Tada ustaše sve djevojke on i ukrasiše žiške svoje. A lude rekoše mudrima: dajte nam od ulja svojega, jer naši žišci hoće da se ugase. A mudre odgovoriše govoreći: da ne bi nedostalo i nama i vama, bolje je idite trgovcima i kupite sebi. A kad oni otioše da kupe, uđe ženik, i gotove uđoše s njim na svadbu, i zatvoriše se vrata. A poslije dođoše i one druge govoreći: gospodaru! gospodaru! otvori nam. A on odgovarajući im reče: ne poznajem vas. Stražite, dakle, jer ne znate dana ni časa u koji će sin čovječji doći. (XXV. 1-13).*

4636. Da je Gospod ovom parabolom pretskazao Svoj dolazak, vidi se iz pojedinosti, i po kraju, gde On kaže: *Stražite dakle, jer ne znate dana ni časa u koji će sin čovječji doći*, kao što je rekao i u prethodnom poglavlju (XXIV), gde govoreći izričito o Svom dolasku, kaže: *Stražite dakle, jerne znate u koji će čas doći*

Gospod vaš (stih 42). Da je Njegov *dolazak* kraj vremena, ili poslednje vreme crkve, bilo je gore pokazano.

4637. Lako se vidi da su svaka i sve stvari koje je Gospod govorio u parabolama, predstave i značenja duhovnih i nebeskih stvari Njegovoga carstva, a u najvišem smislu, Božanskih stvari u Njegu; pa onaj ko ne zna ovo, mora da pretpostavi da Gospodove parabole nemaju u sebi ništa više od običnih upoređenja. Pa tako misli i o paraboli o deset devojaka, naime, šta one označavaju u unutrašnjem smislu, s deset devojaka, pa onda sa deset i pet, pa onda žiškima, posudama, i uljem, kao sa kupiti, svadba, i ostalo; a istio je tako i s ostalim parabolama. Stvari koje Gospod rekao u ovim parabolama, izgledaju u izvanjskom obliku kao obična upoređenja; ali u njihovom unutrašnjem obliku, one su takve da mogu da ispune celo nebo. Jer postoji unutrašnji smisao u svakoj pojedinosti, koje su takve prirode, da se njihovo Duhovno i Nebesko protire po nebu u svakom pravcu kao svetlost i plamen. Ovaj se smisao izdiže iznad smisla slova, i ističe iz nekoliko izraza, i iz nekoliko reči, i iz svake jote (znaka). Ali šta ova parabola označava u unutrašnjem smislu, biće rečeno u onome što sledi.

4638. *Tada će carstvo Božje biti kao deset djevojaka.* Ovo označava poslednje vreme stare crkve i u početak nove. Crkva je Gospodovo carstvo na zemlji. Deset devojaka su oni koji su u crkvi, naime, kako oni koji su u dobru i istini tako i oni koji su u zlu i u obmani. *Deset*, u unutrašnjem smislu, označava ostatke, a tako isto i ponoću, to jest, sve; a *djevojke* označavaju one koji su u crkvi, kao i na drugim mestima u Reči. **(2)** *Koje uzeše žiške svoje.* označava duhovne stvari, u kojima je nebesko, ili istine u kojima ima dobra, ili što je isto, vera u kojoj ima ljubavi ka bližnjemu, i milosrđa, u kojima je ljubav ka Gospodu; jer *ulje* je dobro ljubavi, kao što se vidi kasnije. Ali *žišci* u kojima nije bilo ulja označavaju iste u kojima nema dobra. **(3)** *I izidoše na susret ženiku.* označava njihovo primanje. *Pet od njih bijahu mudre a pet lude.* označava deo njih u istinama, koje su bile u dobrima, a deo njih u istinama u kojima nije bilo dobra. Prve su *mudre*, a druge su *lude*. U unutrašnjem smislu, *pet* označava neke, a ovde, stoga deo njih. *A lude uzevši žiške svoje ne uzeše ulja* označava nemanje ljubavi ka bližnjemu u svojim istinama; jer, u unutrašnjem smislu, *ulje* označava dobro ljubavi ka bližnjemu i dobro ljubavi. *A mudre uzeše ulje sa žiškima svojim,* označava da su one imale ljubavi ka bližnjemu

u svojim istinama; njihove *posude* su doktrinarne stvari vere. **(4)***A budući da ženik odocni, zadrijemaše sve i pospaše*, označava odlaganje, aotudai sumnju. *Zadremati*, u unutrašnjem smislu, je postati nemaran u stvarima crkve. a *zaspati* je zavoleti sumnju – kod mudrih, sumnju u kojoj ima osećanja, a kod ludih – sumnju u kojoj je osporavanje. *A u ponoći stade vika*; označava poslednje vreme crkve i početak nove. Ovo se vreme naziva *noć* u Reči, kada se govori o stanju crkve. *Vika* označava promenu. *Eto ženika gdje ide, izlazite mu na susret*. označava isto što i sud, naime, prihvatanje i odbacivanje. **(5)***Tada ustaše djevojke one i ukrasiše žiške svoje* označava pripremanje svih. Jer oni koji su u istinama u kojima nema dobra, oni su isto tako u veri da su primljeni kao oni koji su u istinama u kojima je i dobro; jer oni pretpostavljaju da sama vera spasava, ne znajući da nema vere ako u njoj nema i ljubavi ka bližnjemu. *A lude rekoše mudrima: dajte i nama ulja svojega jer se naši žiški gase*, označava da oni žele da im drugi predaju dobro u njihove prazne istine, ili u njihovu osiromašenu veru. Jer se u drugom životu sve duhovne i nebeske stvari prenose (komuniciraju) uzajamno, ali samo preko dobra. **(6)***A mudre odgovoriše govoreći: da ne bi nedostajalo i nama i vama*; označava da se to ne može predati, jer da bi i ono malo istine koju su imali, bilo od njih uzeto. Jer što se tiče saostavanja dobra u drugom životu onima koji su u istinama bez dobra, oni kao da uzimaju dobra od onih koji ga imaju, i usvajaju ga, i ne saopštavaju da drugima, nego ga ukaljaju; stoga im nije moguće saopštiti (preneti) dobro. Ovi će duhovi biti opisani iz iskustva na kraju sledećeg poglavlja (*Postanje XXXVII.*). **(7)***Bolje idite trgovcima i kupite sebi*, označava dobro zasluge. Oni koji se hvališu ovim (da se spasavaju svojom zaslugom), to su oni koji su označeni onima *koji prodaju (trgovcima)*, Pored toga, u drugom životu, oni koji su u istinama u kojima nema dobra, oni više od ostalih pripisuju sebi zaslugu za sve što urade, što izgleda dobro u spoljašnjoj formi iako je zlo u unutrašnjoj formi, prema onome što je Gospod rekao kod *Mateje: Mnogi će mi reći u onaj dan, Gospode, Gospode, nijesmo li prorokovali u Tvoje ime, i Tvojim imenom izgonili đavole, i Tvojim imenom činili čudesa? Ali tada ću im kazati: Ne poznajem vas, odlazite o mene, vi koji činite nepravdu* (VII.22,23). i kod *Luke: Kad ustane domaćin i zavori vrata, i stanete na polju stajati i kucati govoreći: Gospode! Gospode! Otvori nam; i odgovarajući reći će vam: ne poznajem vas otkuda ste. Tada ćete stati govoriti: mi jedosmo pred tobom i pismo, i po ulicama našim učio*

si. *A On će im reći: odstupite od mene svi koji nepravdu činite. (XIII.24,25,26). (8)A kad otidoše dakupe, dođe ženik. Ovo označava njihovu kasnu primenu (prim. prev. kasnu primena istina u životu). A gotove uđoše s njim na svadbu; označava da oni koji su bili u dobro a otuda i u istini, da su primljeni u nebo. Nebo se upoređuje sa svadbom zbog nebeskoga braka, koji je brak dobra i istine; a Gospod se upoređuje sa ženikom, jer se oni tada povezuju s Njim; a otuda se crkva naziva nevestom. I zatvoriše se vrata, označava da drugi ne mogu ući. (9)A poslije dođoše i one druge djevojke govoreći: Gospodaru! Gospodaru! Otvori nam označava da oni žele da uđu preko same vere bez dela ljubavi ka bližnjemu, i zbog dela u kome nema Gospodovog života, nego samo života od sebe. A on odgovarajući reče: zaista vam kažem. ne poznajem vas; označava odbacivanje. To što ih On ne poznaje, znači, u unutrašnjem smislu, da oni nisu bili u ljubavi ka bližnjemu pa stoga nisu bili povezani s Gospodom. Oni koji nisu povezani, za njih se kaže da ih se ne poznaje. (10)Stražite dakle, jer ne znate dana i časa kada će ženik doći. Ovo označava vredno primenjivanje u životu u skladu sa zapovestima vere, što je *stražite*. Vreme primanja, koje je nepoznato čoveku, i stanje, označeni su time što ni ne znaju dan ni čas dolaska Sina čovečjega. Na drugome mestu kod *Mateje*, onaj koji je u dobru, to jest, koji postupa po zapovestima, naziva se *mudrim*, a onaj koji je u poznanjima istine li koji ih ne čini, naziva se *ludim*: *Svaki dakle koji sluša ove moje riječi i izvršuje ih, kazaću da je kao mudar čovjek koji sazida kuću svoju na kamenu, a svaki koji sluša riječi moje a ne izvršuje ih, on će biti kao čovjek lud koji sazida kuću svoju na pijesku (VII.24,26).**

POGLAVLJE XXXVI.

1. *A ovo je pleme Isavovo, a on je Edom.*
2. *Isav se oženi između kćeri Hananejskih kćerju Elona Hetejina, i Olibamom kćerju Ane sina Sebeona Hevejina.*
3. *i Bazematom kćerju Ismailovom, sestrom Nabajoovom.*
4. *I rodi Ada Isavu Elifaza, a Bazemata rodi Rahuela.*

5. A Olibama rodi Jehusa i Ihelona i Koreja. To su sinovi Isavovi, koji mu se rodiše u zemljik Hananskoj.

6. I Isav uze žene svoje i sinove svoje i kćeri svoje i sve domašnje svoje, i stada svoja i svu soku svoju i sve blago svoje što bješe stekao u zemlji Hananskoj; pa otide u drugu zemlju daleko od Jakova brfata svojega.

7. Jer im blago bijaše vrlo veliko, te ne mogahu živjeti zajedno; niti ih zemlja u kojoj bijahu došljaci mogaše nositi od množine stoke njihove.

8. I Isav življaše na planini Seiru. Isav je Edom.

9. A ovo je pleme Isava oca Edomcima na planini Seiru;

10. Ovo su imena sinova Isavovijeh: Elifaz sin Ade žene Isavove, i Rahuelsin bazemate žene Isavove.

11. A Elifazovi sinovibjehu: Teman, Omar, Sefo, Gatam, i Cenez.

12. A Tamna bješe inoča Elifaza, sinu Isavovu, i rodi Elifazu Ameleka. To su sinovi Ade žene Isavove.

13. A ovo su sinovi Rahuelovi: Nahat, Zara, Sama, i Meza. To bjehu sinovi Bazemate žene Isavove.

14. A ovo su sinovi Olibame kćeri Ane sikna Sebeonova, žene Isavove. Ona rodi Isavu Jehusa i Iheloba i Koreja.

15. Ovo su sarješine sinovima Isavovijem: sinovi Elifaza prvenca Isavova: starješina Teman, starješina Omar, starješina Sefo, starješina Cenez,

16. starješina Korej, starješina gatam, starješina Amelek. To su starješine od Elifaza u zemlji Edomskoj. To su sinovi Adini.

17. A sinovi Rahuela sina Isavova: starješina Nahat, starješina Zara, starješina Sama, starješina Meza. To su starječine od Rahuela u zemlji Edomskoj. To su sinovi Bazemate žene Isavode.

18. *A sinovi Olibame žene Isavove: starješina Jehus, starješina Ihelon, starješina Korej. To su starješine od Olibame kćeri Anine, žene Isavove.*
19. *To su sinovi Isavovi, i to su starješine njihove; a on je Edom.*
20. *A ovo su sinovi Sera Horejina, koji življahu u onoj zemlji: Lotan i Sobal i Sebeon i Ana.*
21. *I Dizon i Ezer i Dizan. To su starješine Herejima, sinovi Seirovi u zemlji Edomskoj.*
22. *A sinovi Lotamovi bjehu Horij i heman, asestra Lotamova bješe Tamna.*
23. *A ovo su sinovi Sobalovi: Alvan i Manahat i ebal i Sefo i Onam.*
24. *A ovo su sinove Sebeonovi: Aja i Ana. A taj je Ana koji pronađe mazge u pustinji pasući magarce Sebeona oca svojega.*
25. *A ovo su djeca Anina: Dizon i Olibama kći Anina.*
26. *A ovo su sinovi Dizonovi: Hamdan i Ezeban i Jetran i Haran.*
27. *A ovo su sinovi Ezerovi: Balan i Zavan i Akan,*
28. *A ovo su sinovi Dizanovi: Husi Aram.*
29. *I ovo su starješine Horejima: starješina Lotam, starješina Sobal, starješina Sebeon, starješina Ana,*
30. *Starješina Dizon, starješina Ezer, starješina Dizan. To su starješine Horejima, kako im savjetovahu u zemlji Seiru,*
31. *A ovo su carevi koje carevahu u zemlji Edomskoj prije nego se zacari car nad sinovima Izrailjevijem.*
32. *Carova u Edomskoj Bela, sin beorov, a gradu mu bješe ime Denaba.*
33. *A kad umrije Bela, zacari se na njegovo mjesto Jobab sin Zarin od Bozre.*
34. *A kad umrije Jobab, zacari se na njegovo mjesto Huzam od zemlje Temanovske.*

35. *A kad umrije Huzam, zacari se na njegovo mjesto Adad sin Badadov, koji isiječe Medijance u polju Moapskom, a gradu mu bješe ime Avit.*
36. *A kad umrije Adad, zacari se na njegovo mjesto Semla iz mazreke.*
37. *A kad umrije Semla, zacari se na njegovo mjesto Saul iz Rohobota na rijeci.*
38. *A kad umrije Saul, zacari se na njegovo mjesto Balanan sin Ahoborov.*
39. *A kad umrije Balanan sin Ahoborov, zacari se na njegovo mjesto Adar, a grad mu se zvaše Fav, a ženi mu bješe ime Metabela koja bješe kći Matrede kćeri Mezaba.*
40. *I ovo su imena starješinama od Isava po porodicama njihovijem, po mjestima njiovijem: starješina Tamna, starješina Alva, starješina jetet,*
41. *Starješina Olibama, starješina Ela, starješina Finon,*
42. *Starješina cenez, starješina Teman, starješina Mapsar.*
43. *Starješina Magdijel, starješina Hiram. To su starješine Edomske kako nastavahu u svojoj zemlji. Ovaj Isav bio je otac Edomcima.*

SADRŽAJ.

4639. Predmet o kome se ovde govori u unutrašnjem smislu, je Gospodovo Božansko dobro prirodno, i ceo red ovoga dobra opisuje se imenima. Gospodovo Božansko dobro prirodno je *Isav*.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

4640. Stih 1. *A ovo je pleme Isavovo; a on je Edom. A ovo je pleme Isavovo, označava proishođenja (derivacije) u Gospodovom Božanskom dobru prirodnom; a on je Edom, označava Gospodovo Božansko Ljudsko u odnosu na Prirodno i Telesno.*

4641. Stih 1. *A ovo je pleme Isavovo.* Da ovo označava proishođenja (derivacije) u Gospodovom Božanskom dobru prirodnom, vidi se iz značenja *plemena (rođenja)*, što su proishođenja dobra i istine (vidi br. 1330, 3263, 3279, 3860, 3868, 4070); i iz reprezentacije *Isava*, što je Gospodovo Božansko dobro prirodno (br. 3302, 3322, 3494, 3504, 3576, 3599). Ovo dobro je sada predmet o kome se govori u ovome poglavlju; ali pošto je to takve prirode da ga ne shvata nijedan čovek, a malo i koji anđeo, stoga se opisuje samim imenima. Jer Gospodovo Božansko dobro prirodno, koje je predstavljeno *Isavom*, je ono koje je imao od Božanskog od rođenja, jer je bio začet od Jehove, tako da je od rođenja imao Božansko kao Biće (Esse), koje je imao kao Svoju dušu, pa stoga i kao ono najdublje u Svom životu. **(2)** Ovo je bilo obučeno (pokriveno) onim što je uzeo od majke; ali pošto to nije bilo dobro, nego je bilo po sebi zlo, On ga je stoga odstranio Svojom vlastitom moći, osobito kroz borbe u iskušenjima; i ovo Ljudsko, koje je učinio Božanskim u Sebi, On ga je tada spojio s Božanskim dobrom koje je imao od rođenja. Jakov je predstavljao dobro koje je On stekao vlastitom moći, a o kojemu se govorilo u prethodnim poglavljima. To je dobro koje je povezao s Božanskim dobrom, pa je tako Ljudsko u Sebi učinio Božanskim. Dobro koje Isav predstavlja, uticalo je unutrašnjim putem, i preko racionalnog dobra u prirodno, neposredno; ali dobro koje je predstavljeno Jakovom i Izrailjem, uticalo je spoljašnjim putem, pa je Božansko otišlo da ga sretne preko racionalnog dobra, ali posredno preko istine Racionalnog u prirodno. *Isak* predstavlja ovo racionalno dobro, a *Rebeka* ovu racionalnu istinu. (Vidi šta je već rečeno o ovim predmetima u br. 3314, 3573, 4563).

4642. *A on je Edom.* Da ovo označava Gospodovo Božansko Ljudsko u odnosu na Prirodno i Telesno, vidi se iz reprezentacije Edoma, što je Gospodovo Božansko Ljudsko u odnosu na prirodno dobro, kojemu su pridružene doktrinarne stvari istine (vidi br. 3302, 3322, 421), a to znači u odnosu na Prirodno i Telesno. Jer su doktrine kao telo istini, ili, u duhovnom smislu, one su telesne stvari prirodne istine. Otuda se Edomom predstavlja Gospodovo Božansko Ljudsko u odnosu na Prirodno i Telesno. Doktrina (Nauk) je, takoreći, utelovljenje istine, jer doktrina nije sama istina, nego istina je u doktrini kao duša u telu. **(2)** U onome što sada sledi, govori se o Gospodovom Božanskom dobru prirodnom, gde su njegova

proishođenja (derivacije) opisana imenima iz razloga koji je gore naveden – da derivacije ovoga dobra prevazilaze čovekovo shvatanje, čak i anđelovo. Jer su anđeli konačni, a ono što je konačno ne može da shvati ono što je beskonačno. Uprkos toga, kada se čita ovo poglavlje, derivacije koje su sadržane u imenima, predstavljaju se anđelima na opšti način putem influksa Božanske ljubavi od Gospoda, i influksa preko nebeskog plamena koji utiče na njih s Dožanskim dobrom. **(3)** Onaj koji ne veruje da je Reč nadahnuta do u najmanju jotu, i koji ne veruje da nadahnuta tako da svaki pojedini niz predstavlja Božanske stvari, a otuda i nebeske i duhovne stvari, i da ih svaka pojedina reč označava, mora da veruje da ova imena izlažu samo genealogije od Isava. Ali, čemu bi služile genealogije u Reči? i šta ima u njima Božansko? Ali da imena u Reči označavaju realne stvari, može se videti gore, br. 1224,1264,1876,1888,4442, kao i na svakome mestu gde se njihovo značenje otvara.

4643. Stihovi 2-5. *A Isav se oženi između kćeri Hananejskih Adom kćerju Elona Hetejina, i Olibamom kćerju Ane sina Sebeona Hevejina. I Bazematom kćerju Ismailovom, sestrom Nebajotovom. I rodi Ada Isavu Elifaza, a Bazemata rodi Rahuela. A Olibana rodi Jahusa i Ihelona i Koreja. To su sinovi Isavovi, koji mu se rodiše u zemlji Hananskoj. A Isav se oženi između kćeri Hananejskih, označava prvo povezivanje prirodnog dobra s osećanjem prividne istine; Adom kćerju Elona Hetejina, i Olibamom kćerju Ane sina Sebeona Hevejinam, označava kvalitet koji postoji još iz Drevne Crkve. I Bazematom kćerju Ismailovom, sestrom Nebajotovom, označava drugo povezivanje s osećanjem istine od Božanskoga korena. I rodi Ada Isavu Elifaza, a Bazemata rodi Rahuela, označava prvu derivaciju iz toga; A Olibama rodi Jahusa i Helona i Koreja, označava drugu derivaciju; To su sinovi Isavovi, koji mu se rodiše u zemlji Hananskoj, označava (da je to bilo) od dobra iz Gospodovog carstva.*

4644. Pošto je predmet o kome se ovde govori dobro koje je bilo u Gospodu od Njegovog rođenja, i povezivanje ovoga dobra s istinom i dobrom koje je On stekao za sebe kao čovek, kao i derivacije iz toga; i posto su ove stvari, kao što je rečeno, takve prirode koje ne može čovek, pa ni anđeo da shvati, stoga se one ne mogu objasniti u detalje. Osim toga, to su sama imena, kojima se opisuje ovo Božansko dobro s njegovim derivacijama; i da bi se otkrilo značenje svih imena, bez ikakvog

istorijskog smisla koji prethodi i koji sledi, te kako bi se dalo potvrđujuće svetlo, to bi moglo čak da unese neku sumnju u ovaj predmet, jer ma kako da se to jasno prikaže, malo bi ko poverovao da se realne stvari označavaju imenima u Reči. To je razlog da ću samo prepisati sadržaj ovoga poglavlja, i dodati nešto kao opšte objašnjenje pomoću stvari koje su prilagođene shvatanju, a koje su samo obrisi. Jer stvari koje su u Božanskom nikada se nikome ne pokazuju, nego se pokazuju stvari koje su od Božanskog i to na vrlo opšti način, u skladu s razumevanjem na koje utiču, i to samo i nejasnim obrisima. Međutim, treba da se zna da se nijedan čovek ne rađa i u jednom dobru, nego se svako rađa u zlu od svoga oca, i to u unutrašnjem zlu od svog oca, a u spoljašnjem zlu od svoje majke; jer je svačije nasleđe zlo. Ali u pogledu Oca, Gospod je bio rođen samo u dobru, i to u samom Božanskom dobru; i to je to Božansko dobro u kome se Gospod rodio, a koje je predmet o kome se govori ovde. Njegove derivacije (derivacije toga Božanskog dobra), to je ono što je poteklo iz Gospodovog Ljudskog kada je ono postalo Božansko, a pomoću kojega Ga je On proslavio. Otuda to, da se samo nešto opšte može dodati.

4645. Stihovi 6-8. *I Isav uze žene svoje i sinove svoje i kćeri svoje i sve domašnje svoje, i stada svoja i svu stoku svoju i sve blago svoje što bješe stekao u zemlji Hananskoj; pa otide u drugu zemlju daleko od Jakova brata svojega. Jer im blago bješe vrlo veliko, te ne mogahu živjeti zajedno; niti ih zemlja gdje bijahu došljaci mogaše nositi od množine stoke njihove. I Isav življaše na planini Seiru. A Isav je Edom. I Isav uze žene svoje i sinove svoje, i kćeri svoje, i sve domašnje svoje, i sva stada svoja, i svu stoku svoju i sve blago svoje što bješe stekao u zemlji Hananskoj, pa otide u drugu zemlju daleko od Jakova brata svojega, označava sve stvari Božanskog dobra kao i izvedene (derivativne) istine koje je On imao, a sa kojima je postojala korespondencija u nebu i od koje je nebo (udaljavanje od Jakova je bilo radi korespondencije). Jer im blago bješe vrlo veliko, označava zbog beskonačnosti; te ne mogahu živjeti zajedno, označava reprezentative; niti ih zemlja gdje bijahu došljaci mogaše nositi, označava da se sve stvari ne mogu opisati. I Isav življaše na planini Siru, označava istinu prirodnog dobra; A Isav je Edom, označava Gospodovo Božansko Ljudsko.*

4646. Stihovi 9-14. *A ovo je pleme Isava oca Edomcima na planini Seiru: Ovo su imena sinova Isavovih: Elifaz sin Ade žene Isavove, i Rahuel sin Bazemate žene Isavove. A Elifazovi sinovi bijahu: Teman, Omar, Sefo, Gatam, i Cenez. A Tamna bješe inoča Elifazu, sinu Isavovu, i rodi Elifazu Ameleka. To su sinovi Adežene Isavove. A ovo su sinovi Rahuelovi: Nahat, Zara, Sama, i Meza. To bijahu sinovi Bazemate žene Isavove. A ovo su sinovi Olibame kćeri Ane sina Sebeonova, žene Isavove. Ona rodi Isavu Jehusa i Ihelona i Koreja. A ovo je plemelsava oca Edomcima, označava derivacije (proishođenja) Božanskog dobra prirodnog (oca Edomskoga je Božansko dobro od kojega ostala potiču); na planini Seiru, označava (da je to bilo) u pogledu istina od dobra. Ovo su imena sinova Isavovih, označava kvalitet derivacija; Elifaz sin Ane žene Isavove, i Rahuel sin Bazemate žene Isavove, označava stanje ovih derivacija od braka dobra i istine. A sinovi Elifazovi bijahu Teman, Omar, Sefo, i Gatam i Cenez, označava prvu derivaciju dobra. A Tamna bješe inoča Elifazu sinu Isavovu, označava stvari koje im služe; a ovo su sinovi Ade žene Isavove, označava drugu derivaciju; A ovo su sinovi Rahuela: Natan i Zara, i Sama i Meza; to bijahu sinovi Bazemate žene Isavove, označava treću derivaciju; a ovo su sinovi Olibame kćeri Ane sina Sebeonova, žene Isavove, a ona rodi Isavu Jehusa i Ihelona i Koreja, označava sledeću derivaciju.*

4647. Stihovi 15-19. *A ovo su starješine sinovima Isavovijem: sinovi Elifaza prvenca Isavova: starješina Teman, staješina Omar, starješina Sefo, starješina Cenez, starješina Korej, starješina Gatam, starješina Amelek. To su starješine od Elifaza u zemlji Edomskoj. To su sinovi Adini. A sinovi Rahuela sina Isavova: starješina Nahat, starješina Zara, starješina Sama, starješina Meza. To su starješine od Rahuela u zemlji Edomskoj. To su sinovi Bazemate žene Isavove. A sinovi Olibame žene Isavove: starjena Jehus, starješina Ihelon, starješina Korej, to su starješine od Olibame kćeri Anine žene Isavove. To su sinovi Isavovi, i to su starješine njihove; a on je Edom. A ovo su starješine sinovima Isavovijem, označava glavne istine od dobra; sinovi Elifaza prvenca Isavova: starješina Teman, starješina Omar, starješina Sefo, starješina Cenez, sarješina Korej, starješina Gatam, starješina Amelek, označavaju prvo razvrstavanej (klasifikaciju), i njihov kvalitet, i kakvi su bili u Gospodovom carstvu; to su starješine od Elifaza u zemlji Edomskoj. To su sinovi Adini, označava glavne istine prve klase; a sinovi Rahuela*

sina Isavova: starješina Nahat, starješina Zara, starješina Sama, starješina Meza, označava drugu klasu i njen kvalitet, kao što je u nebu; to su starješine od Rahuela u zemlji Edomskoj, označava drugu klasifikaciju; ovo su sinovi Bazemate žene Isavove, označava (da je to) od braka dobra i istine; starješina Jehus, starješina Ihelon, starješina Korej, označavaju njihov kvalitet, kao i šta je njihov kvalitet u Gospodovom carstvu; to su starješine od Olibame kćeri Anine žene Isavove, označava glavne istine koje nastaju od povezanosti dobra i istine; a to su starješine njihove (ovo su dvanaest starješina od dvanaest plemena), prema njihovom rasporedu u vezi sa dobrom. To su sinovi Isavovi, a ovo su njihovi starješine; a on je Edom, označava u Gospodovom Božanskom Ljudskom.

4648. *Stihovi 20-28. A ovo su sinovi Seira Horejina, koji življahu u onoj zmlji; Lotan i Sobal i Sebeon i Ana i Dizon i Ezer i Dizan. To su starješine Horejima, sinovi Seirovi u zemlji Edomskoj. A sinovi Lotanovi bjehu Horije i Teman, a sestra Lotamova bješe Tamna. A ovo su starješine Sobalovi: Alvan i Manhat i Ebal i Sefo i Onam. A ovo su sinovi Sebeonovi: Aja i Ana. A taj je Ana koji pronađe mazge (magarce) u pustinji pasući magarce Sebeona oca svojega. A ovo su djeca Anina: Dizon i Olibama kći Anina. A ovo su sinovi Dizonovi: Hamdan, Ezeban, i Jetran i Haran. A ovo su sinove Ezerovi: Balan i Zavan i Akan. A ovo su sinovi Dizonovi: Hus i Aran. A ovo su sinovi Seira Horejina, označava glavne istine dobra od prethodnog; akoji življahu u onoj zemlji, označva istine u njihovom redu; Lotan i Sobal i Sebeon i Ana i Suzon i Ezer i Dizan, označavaju njihov kvalitet; ovo su starješine Horejima, sinovi Seirovi u zemlji Edomskoj, označava Gospodovo Božansko Ljudsko. A sinovi Lotanovi bijahu Horije i Teman, a sestra Lotamova bješe Tamna, označava drugu klasu istina; a ovo su sinovi Sebeonovi: Alvan i Manahat i Ebal i Sefo i Onam, označavaju treću klasu i njihov kvalitet; a ovo su sinovi Sebeonovi Aja i Ana, označava treću klasu i njihov kvalitet; a taj je Ana koji pronađe magarce (mazge) u pustinji, označava istine od reči-znanja (scientifica); a ovo su djeca (sinovi) Anini: Dizon i Olibama kći Anina, označava treću klasu i njihov kvalitet. A ovo su sinovi Dizonovi: Hamdan i Ezeban i Jetran i Haran, označava četvrtu klasu i njihov kvalitet. Ovo su sinovi Ezerovi: Balan i Zavan i Akan, označava četvrtu klasu i njihov kvaliet. Ovo su sinovi Dizonovi: Uzan i Aran, označava petu klasu i njihov kvalitet.*

4949. Stihovi 29,30. *A ovo su starješine Horejima: starješina Lotan, starješina Sobal, starješina Sebeon, strješina Ana. Starješina Dizon, starješina Ezer, starješina Dizan. To su starješine Horejima, kako im starjehovahu u zemlji Seiru. Ovo su starješine Horejima, označava glavne istine od ovih koje slede; strješina Lotan, starješina Sobal, starješina Sebeon, starješina Ana, starješina Dizon, starješina Ezer, starješina Dizan, označavaju treću klasu. To sustarješine Horejima, kako im starjehovahu u zemlji Seiru, označava glavne istine u njihovom nizu.*

4650. Stihovi 31-39. *A ovo su carevi koji carovahu u zemlji Edomskoj prije nego se zacari car nad sinovima Izrailjevim. A carova u Edomskoj Bela, sin Beorov, a gradu mu bješe ime Denaba. A kad umrije Bela, zacari se na njegovo mjesto Jobab sin Zarin od Bozre. A kad umrije Jobab, zacari se na njegovo mjesto Huzam od zemlje Temanovske. A kad umrije Huzam, zacari se na njegovo mjesto Adad sin Badadov, koji isiječe Madijance u polju Moapskom, a gradu mu bješe ime Avit. Akad umrije Adad,zacari se na njegovo mjesto Semla iz Mazreke. A kad umrije Semla, zacari se na njegovo mjesto Saul iz Rohobota na rijeci. A kad umrije Saul, zacari se na njegovo mjesto Balanan sin Ahoborov. A kad umrije Balanan, zacari se na njegovo mjesto Adar a grad mu se zvaše Fav, a ženi mu bješe ime Metabela koja bješe kći Matrede kćeri Mezapa. A ovo su carevi koji carevahu u zemlji Edomskoj, označava glavne istine u Gospodovom Božanskom Ljudskom; prije nego li se zacari car nad sinovima Izrailjevim, označava vreme (stanje) kad se još nisu bile pojavile unutarnje duhovno-prirodne istine. A carova u Edomskoj Bela sin Beorov a gradu mu bješe imeEdom, označava prvu istinu; a gradu mu bješe ime Denaba, označava doktrinu iz toga; a kad umrije Bela zacari se na njegovo mjesto Jobab sin Zarin od Bozre, označava ono što je u tome suštinsko, i njegov kvalitet; a kad umrije Jobab, zacari se na njegovo mjesto Husam, označava ono što je bilo od toga; iz zemlje Temanovske, označava odakle je to bilo. A kad umrije Husam, zacari se na njihovo mjesto Adad sin Badadov, označava ono što je bilo od toga; koji isiječe Madijance u polju Moapskom, označava očišćenje od obmana; a gradu mu bješe ime Avit, označava doktrinarne stvari otuda; A kad umrije Adad, zacari se na njegovo mjesto Semla iz Mazreke, označava ono što je poteklo od prethodnog i njegov kvalitet; a kad umrije Samla, zacari se na njegovo mjesto Saul, označava ono što je iz toga poteklo; iz Rohobota na rijeci, označava njegov*

kvalitet; a kada umije Saul, zacari se na njegovo mjesto Balanan sin Ahoborov, označava ono što je iz toga poteklo, i njegov kvalitet: a kad umrije Balanan, zacari se na njegovo mjesto Adar, označava ono što je iz toga; a gradmu se zvaše Fav, označava doktrinu; a ženi mu bješe ime Metabela, a koja bješe kćer Matrede kćeri Mezapa, označava njegovo dobro.

4651. Stihovi 40-43. *I ovo su imena starješina od Isava po porodicama njihovijem, po mjestima njihovijem, i po imenima njihovijem: starješina Tamna, starješina Alva, starješina Jetet, starješina Olibama, starješina Ela, starješina Finon, starješina Cenez, starješina Teman, starješina Mapsar, starješina Magdijel, starješina Hiram. To su starješine Edomske kako nastavahu u svojoj zemlji. Ovaj Isav bi otac Edomcima. I ovo su imena starješinama od Isava po porodicama njihovijem, po njestima njihovijem, po imenima njihovijem, označava doktrinarnе stvari o dobru od njih, njihov porast, stanje, i kvalitet: starješina Tamna, starješina Alva, starješina Jetet, starješina Olibama, starješina Ela, starješina Finon, starješina Cenez, starješina Teman, starješina Mapsar, starješina Magdijel, starješina Hiram, označava kvalitet njihovih doktrinarnih stvari; to su starješine Edomske, označava glavne doktrinarnе stvari; ovaj Isavbi otac Edomcima, označava Gospodovo Božansko dobro Prirodno u Gospodovom Božanskom Ljudskom.*

NASTAVAK O KORESPONDENCIJI S VELIKIM ČOVEKOM ILI NEBOM; OVDE, O KORESPONDENCIJI SLUHA I UŠIJU S TIM ČOVEKOM.

4652. Šta je priroda korespondencije (saobraznosti) između duše i tela, ili između stvari u duhu koji je u čoveku i onih u telu koje su izvana, može se jasno videti po korespondenciji, influksu i komunikaciji misli i opažanja duha s govorom i sluhom tela. Misao čoveka koji govori samo je govor njegovog duha, a opažanje govora je samo slušanje njegovoga duha. Kada čovek govori, njemu njegova misao ne izgleda kao govor, jer se ona spaja (povezuje) s telesnim govorom, i u njemu je; a kada čovek sluša, njegovo opažanje mu izgleda kao slušanje u uhu. To je razlog da mnoge osobe, koje ne razmišljaju, prepotavljaju da su sve senzacije (oseti) u organima tela te stoga, kada se ovi organi izgube zbog smrti, oni misle da ništa ne

preživi, dok u stvari čovek (to jest, negov duh) tek tada ulazi u najstvarniji život oseta (čulnog oseta). **(2)**Da je duh taj koji govori i čuje, bilo mi je pokazano kroz moje razgovore sa duhovima. Njihov govor, upućen mome duhu, ulazio je u moj unutarnji govor, a otuda u odgovarajuće organe, gde se završavao tako da sam to jasno opažao. Otuda sam čuo njihov govor glasno kao što je govor čovekov glasan. Ponekad, kad bi duhovi govorili sa mnom dok sam bio u društvu s ljudima, neki od njih su pretpostavljali da, pošto se njihov govor čuo tako glasno, da ih mogu čuti i drugiljudi koji su bili prisutni; ali su bili obavešteni da to nije slučaj, jer da njihov govor ulazi u moje uhu unutarnjim putem, dok ljudski govor ulazi spoljašnjim putem. Ovo pokazuje kako je Duh razgovarao s prorocima, ne kao čovek sa čovekom, nego kao duh sa čovekom, to jest. s duhom u njemu. (vidi *Zaharijal.9,11; II.2,7; IV.1,4,5; V.10; VI.4*, i na drugim mestima). Ali znam da ovo ne mogu da poveruju oni koji ne veruju da je čovek duh, i da mu telo služi samo radi svrha u ovome svetu. Oni koji su je utvrdili u ovom neverovanju, nisu voljni ni da čuju o nekakvoj korespondenciji, i pošto su u stanju poricanja, ako o tome čuju, oni to odbace, i onda su tužni na pomisao da se nešto oduzima telu. (prim. prev. da se tvrdi da telo nije sve u svemu).

4653. Duhovi koji korespondiraju sluhu, to jest, koji sačinjavaju oblast uha, oni su u prostoju poslušnosti, to jest, to su oni koji ne razmišljaju da li je nešto tako; stoga se mogu nazvati *poslušnostima*. Razlog da su takvi je u tome, što je govor prema sluhu kao nešto pasivno prema onome što je aktivno, to jest, kao onaj koji sluša govornika i koji se saglašava. Otuda se u običnom govoru kaže, *dati (prikloniti) uho*, što znači biti poslušan, a *poslušati glas* znači pokoriti se; jer su unutarnje stvari čovekovoga govora poreklom u korespondencijama, iz razloga što je čovekov duh među duhovima u drugom životu, i tamo misli; iako ovoga on nije svestan; a telesni čovek nije volja da to zna.**(2)**Ima mnogo razlika među duhovima koji korespondiraju uhu, to jest, njegovim funkcijama i službama. Ima onih koji se odnose na svaki mali deo organa, neki na spoljašnje uho, neki na opne koje se nazivaju bubne opne u uhu, neke na unutarnje opne koje se nazivaju prozorima, a neke čekićima, nakovanjem, cilindrom, i školjkom, a neki se odnose na delove koji su još više unutarnji, čak i na one supstancijalne delove koji su bliski duhu, i na kraju, na one koji su duhu; a na samom kraju su oni koji su toliko povezni s

onima koji pripadaju (oblasti) unutašnjeg vida, od kojih se razlikuju po tome što ne razmišljaju, nego se više pasivno slažu s njima.

4654. Bilo je duhova koji su uticali vrlo jako u moju misao kada sam razmišljao onome što se odnosi na Proviđenje, a osobito kada sam mislio o tome da se ne dešava ono što sam očekivao i želeo da se desi. Anđeli mi rekoše da su to bili duhovi koji, dok su živeli u telu i koji bi se molili za bilo šta i koji ne bi to postigli, koji su bili ljuti, te bi posumnjali u Proviđenje, ali koji su se, kad više nisu bili u tome stanju, ponašali pobožno onako kako su im drugi rekli (da treba), pa su tako bili u prostoju poslušnosti. Rečeno bi da ovakvi pripadaju oblasti spoljašnjeg uha ili ušne školjke, i tamo su se i pojavljivali kada su sa mnom razgovarali.

4655. Često sam opažao duhove blizu mog uha, a isto tako i unutar uha, takoreći. To što sam ih opažao kao unutra, to je bilo zato što tako izgleda, jer stanje u drugom životu stvara takav utisak.

4656. Bio je neki duh koji je sa mnom govorio na levoj ušnoj školjki na njegovom zadnjem delu gde su mišići koji podižu uho. Reče mi da je poslat da me obavesti da on ne razmišlja o stvarima koje drugi govore, nego da ih samo čuje. Dok je govorio, on je kao podrigivao reči, pa je i rekao da je to način na koji on izgovara. Iz toga mi je bilo dato da znam da u njegovom govoru nije bilo ničega unutarnjeg, to jest, da je bilo malo života; i da je to bio razlog što je podrigivao. Rečeno je bilo da oni koji malo obraćaju pažnju smislu neke stavri, da oni pripadaju hrskavičavom i koštatom delu spoljašnjega uha.

4657. Bilo je duhova, koji su sa mnom ponekad govorili mucajući, i to sasvim blizu levoga uha, kao da su želeli da mi kažu nešto što drugi ne treba da čuju. Ali mi je bilo dato da im kažem da to nije ispravno u drugom životu, jer to pokazuje da su bili oni koji šapuću, to jest da su stekli naviku da šapuću; a mnogi od ovih su takboga karaktera da primećuju poroke i greške kod drugih, i o tome govore skriveno svojim prijateljima, ili im to šapuću u uho kada su drugi prisutni; a oni vide i tumače sve na negativan način, postavljajući tako sebe iznad drugih; iz ovoga razloga oni se ne pripuštaju u društvodobrih duhova, koji ne kriju svoje misli. Bi rečeno da se u drugom životu ovakav govor (šapućući) čuje glasnije nego drugi govor.

4658. Unutarnjim delovima uha pripadaju oni koji imaju vid unutrašnjeg sluha, i koji sepokoravaju stvarima koje njihov duh tamo diktira, i koji jasno izražavaju ono što im se diktira. Bilo je pokazano i kakav je njihov karakter. Primećen je jedan prodoran zvuk niže, blizu leve strane levoga uha. Primetio sam da su to bili duhovi koji su se naprezalida izađu, ali nisam mogao da saznam kakav je bio njihov karakter. Ali dok su se borili da izađu, govorili su sa mnom, rekavši da su bili logičarui i metafizičari, i da su uranjali u svoje misli u takvim stvarima samo sa ciljem da čuju da se za njih kaže da su učenici, i da bi na taj način postigli počasti i bogatstvo, pa su se žalili da sada vode bedan život, jer da su sticali ovakve stvari koje nisu imale druge svrhe, pa stoga nisu usavršili svoje Racionalno na taj način. Njihov je govor bio polagan, i bio je prigušen. **(2)** U međuvremenu dvojica su razgovarala iznad moje glave; zapitani ko su bili, bi rečeno da su bili poznati u učenome svetu, i bi mi dato da razumem da je to bio Aristotel. Ko je bio onaj drugi, nije bilo rečeno. Tada je onaj prvi bio doveden u stanje u kojemu je bio kad je živio u svetu; jer se svako može lako dovesti u stanje u kome je bio u svetu, jer svako nosi svoje stanje iz života sa sobom. Ali, na moje iznenađenje, on je prišao mome desnom uhu, i tamo je govorio promuklo, ali razumno. Iz značenja onoga što je rekao, primetio sam da je bio drugačijega genija od prvih Skolastičara, jer su stvari koje je opisivao bile od njegovih vlastitih misli, i to je bilo poreklo njegovih filozofskih načela; tako da su termini koje je izmislio, i koje je primenio na predmete svojih misli, bili forme izražavanja pomoću kojih je opisivao unutarnje stvari. Bio je privučen ovakvim stvarima uživanjem u osećanju i u želji za saznavanjem stvari koje pripadaju mišljenju, i on je sledio poslušno ono što mu je njegov duh diktirao. To je bio razlog da je prišao mome desnom uhu. Drugačije je s njegovim sledbenicima, koji se nazivaju Skolastičarima, koje ne idu od misli ka stvari, nego od termina prema misli, a to je obrnut način. A mnogi od njih ne stižu do misli, nego ostaju u samim terminima, i ako ih primenjuju, to je da bi dokazivali sve što žele, i tako obmanama daju izgled istine, u skladu njihovom željom da nekoga ubede. Otuda je njima filozofija sredstvo da postanu ljudi više nego da postanu mudri, pa su stoga u tami umesto u svetlosti. *(prim. prev. Kada su evropski učenici ljudi upoznali Aristotelovu Logiku, koju su doneli Jevrejski trgovci iz Španije u Francusku, to je bio prvi korak udaljevanja od dogmatskog metoda Crkve, koja je smatrala da je sva istina sadržana u Svetom Pismu. Pravilima Logike, učenici*

teolozi, u prvom redu Toma Akvinski, dolazili su do zaključaka koji su ih zadržavali. Međutim, taj metod je iscrpljen i postao je smetnja slobodnom ispitivanju fenomena prirode, koji se mogu upoznati samo istraživanjem i eksperimentima, Ovoj poslenjoj školi pripada je i naš auor, koji nije skrivao svoje negativno mišljenje o ispraznosti metoda Aistotelovski nastrojenih filsofa, nazvanih Skolastičarima, koji su verovali da se do istine može doći sledeći određena prvila zaključivanja, zanemarujući objektivno posmatranje prirodnih fenomena.) **(3)** Posle toga sam s njim razgovarao o analitičkoj nauci, i bilo mi je dato da kažem da dete kaže stvari koje su više filsofske, analitičke, i logičke u pola sata nego što bi se moglo opisati utomovima (jer su sve stvari ljudskemisli, a otuda i ljudskog govora, analitičke (nauke), čiji zakoni dolaze iz duhovnog sveta); i da onaj koji želi da misli veštački od termina. da je sličan igraču (plesaću) koji želi da nauči plesati preko poručavanja pokretanja tkiva i mišića; ali ako bi dok pleše svoju pažnju usmerio ka tome znanju, on ne bi bio u stanju da mrdne nogom. A uprkos ovoga, i bez ovoga znanja, on je u stanju da pokreće sva svoja tkiva koja se prostiru po celom njegovom telu, a uz prilagođavanje ovih pokreta, da pokreće pluća, dijafragmu, slabine, ruke, vrat, i sve ostalo, a da bi ovo opisali, ne bi bili dovoljni tomovi. Slično je s onima koji žele da mislepočinjući od termina. Ovo je on odobravao, rekavši da ako bi se stavri ovako učile, da bi to bio izvrnut red, pa je dodao, *Ako neko želi da bude budala, neka ide tim putem; nego neka radije misli neprekidno o svrsi, i to iznutra.* **(4)** Tada mi je pokazao kakvu je ideju ima o Vrhovnom Božanstvu, On Ga je predstavio s ljudskim licem, i okružio Mu glavu svetlim krugom; a sada zna da je Gospod taj sam Čovek, i da je svetleći krug Božansko koje proizlazi od Njega, koje utiče ne samo u nebo, nego i u ceo svemir, i da ga sređuje i njim vlada. Dodao je da Ona ko raspoređuje i vlada nebom, tako isto raspoređuje i vlada svemirom, jer se jedno ne može odvojiti od drugoga. Rekao je i to da je on verovao samo u jednoga Boga, čiji su atributi i kvaliteti bili različiti onoliko koliko ima imena bogova kojma se klanjalo. **(5)** Bila je jedna žena koja je ispružila svoju ruku, želeći da ga udari po obrazu. Kada sam se ovome začudio, on reče, da kada je bio u svetu, ovakvu je ženu često video, koja bi ga udarila po obrazu, i da je njena ruka bila lepa. Anđeoski duhovi rekoše da su drvni ponekad videli ovakve žene, i da se se nazivale Palade; i da mu se ona pojavljivala, jer da je bila od onih duhova koji su, dok su živeli u svetu, nalazili zadovoljstvo u

idejama i u razmišljanju, ali bez filosofije. A pošto su ovakvi duhovi kod njega, i pošto su uživali pored njega, jer je on mislio o unutarnjim stvarima, stoga su oni pokazali pogledu takvu ženu na reprezentativan način (*prim. prev. začetnik filosofije, Sokrates, često je video takvu ženu koju je nazivao daimon, ili demon, što na grčkom znači duh; isto tako. i Rimski car filosof, Marko Aurelije, ideo je često svoju Egeriju.*) **(6)** Na kraju, rekao je kakvu je imao ideju o čovekovoju duši ili duhu, koju je on nazivao *pneuma*- da je to bio nevidljivo vitlno (životno) kao od etera. Rekao je i to, da je znao da će njegov duh živeti i posle smrti. jer je to bio njegov unutarnji princip (početak), koji ne može umreti, jer može da misli; i dalje, da on nijemogao misliti o duhu jasno, nego samo zatamnjeno, jer o tome nije imao nikakvog znanja osim iz sebe samoga, a vrlo malo od drevnih. Osim toga, Aristotel je među mudrim duhovima u drugom životu, ali su mnogi njegovi sledbenici među glupima.

4659. Gore je rečeno (br. 4652) da je čovek duh, a damu telo služi svrhama u svetu; abilo je rečeno ponekad, i na drugim mestima, da je duh čovekovo unutrašnje, a daje telo njegovo spoljašnje. Oni koji ne shvataju kako stoji stvar s čovekovim duhom i s njegovim telom, možda misle da stoga duh samo obitava unutar tela; ali neka se zna, da telo kao da okružava i oblači duh. A treba da se zna i to, da je čovekov duh u celom i u svakom delu njegovog tela, i da je njegova supstanca čistija, kako u organima pokreta tako i u čulima, i svuda drugde; i da je telo materijalni deo koji je svuda pripojen duhu, i da je prilagođen svetu u kome je tada. To j ono na što se misli kada se kaže da je čovek duh, i da mu telo služi svrhama u svetu; i da je duh njegov unutrašnji (čovek), a telo njegov spoljašnji. Iz ovoga svega vidi se da čovek posle smrti ima aktivan i osećajan život, i da je u ljudskom obliku, kao i u svetu, ali mnogo savršenijem.

4660. Nastavak o Korespondenciji s Velikim Čovekom ili Nebom naći će se na kraju sledećeg poglavlja, i tamo će biti o korespondenciji ukusa i jezika.

POGLAVLJE TRIDEST I SEDMO.

4661. U prethodnom poglavlju nastavili smo da objašnjavamo ono što je Gospod pretskazao o poslednjem vremenu crkve; pa je otkriveno ono što je pretskazao parabolom o deset devojaka (devica) (*Mateja XXV.1-13*): Posle ove sledi druga parabola, ona o slugama kojima je čovek, koji je išao u daleku zemlju, dao talente, jednom deset, drugome pet, a trećemi dva, a poslednjem jedan, da s tim trguju, a od ovih sluga, onaj koji se primio pet alenata, zaradio je još pet, a onaj koji je primio dva, zaradio je dva, a onaj koji je primio jedan, taj ga je zakopao u zemlju. Pošto ova parabola sadrži skoro iste stvari kao i parabola o deset devojaka, to ću je mimoići, i objasniti završni deo istoga poglavlja, koji u slovu ide ovako: *A kada dođe sin čovječji u slavi svojoj, i svi sveti anđeli s njime, onda će sjesti na prijestolju slave svoje. I sabraće se pred Njim svi narodi, i razlučiće ih između njih kao pastir što razlučuje ovce od jaraca. I postaviće ovce s desne strane sebi, a jarce s lijeve. Tada će reći car onima što stoje s desne strane: hodite blagosloveni oca mojega; primite carstvo koje je pripravljeno od postanja svijeta. Jer ogladnjeg, i dadoste mi da jedem; ožednjeh, i napiste me; gost bijah, i primiste me; go bijah, i odjenuste me; bolestan bijah, i obiđoste me; u tamnici bijah, i dođoste k meni. Tada će mu odgovoriti pravednici govoreći: Gospode! kad te vidjesmo gladna, i nahranismo? ili žedna, i napojismo? Kad li te vidjesmo gosta, i primismo? ili gola, i odjenusmo? Kad li te vidjesmo bolesna ili u tamnici, i dođosmo k tebi? I odgovarajući, car će im reći: zaista vam kažem: kad učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste. Tada će reći i onima s lijeve strane: idite od mene prokleti u oganj vječni pripremljen đavolu i anđelima njegovijem. Jer ogladnjeh, i ne dadoste mi da jedem; ožednjeh, i ne napojiste me, gost bijah, i ne primiste me; go bijah, i ne odjenuste me; tada će mu odgovoriti i oni govoreći: Gospode! kad te vidjemo gladna ili žedna ili gosta ili gola ili bolesna ili u tamnici, i ne poslužismo te? tada će im odgovoriti govoreći: zaista vam kažem, kad ne učiniste jednome od ove moje male braće, ni meni ne učiniste. Iovi će otići u muku vječnu, a pravednici u život vječni. (Mateja XXV. 31-46).*

4663. Onaj ko nije upoznat s unutrašnjim smislom. mora da misli da je ove reči Gospod govorio o nekom poslednjem danu, kad će se ceo svet pre Njim sakupiti, da bi im se tada sudilo; i da će postupak Suđenja biti upravo kako je opisan u

slovu, naime, da će one koje će suditi postaviti sa svoje leve strane, i da će im govoriti kao što stoji u parabolama. Ali oni koji su upoznati s unutrašnjim smislom, i koji su naučili iz drugih odlomaka u Reči da Gospod nikoga ne osuđuje na večni ogranak, nego da svako sam sebe osuđuje, to jest, baca sebe u to; i onaj koji je naučio da svako ima svoj Poslednji Sud kad umre, taj može da zna, donekle, šta ove reči označavaju u opštem. I onaj ko, iz unutrašnjeg smisla, i iz korespondencije zna unutarnje značenje reči, šta one posebno znače, naime, da svako u drugom životu prima nagradu u skladu sa svojim životom u svetu. **(2)** Oni koji smatraju da se čovek spasava preko same vere, ne mogu drugačije da objasne ove reči nego da ono što je Gospod rekao o delima, da se tu misli na plodove vere, i da ih je On pomenuo samo radi prostih, koji nisu upoznati s misterijama. Ali čak i prema njihovom mišljenju, sledilo bi da su plodovi vere ono što čini čoveka blaženim i srećnim posle smrti. Plodovi vere nisu ništa drugo nego život u skladu sa zapovestima vere; sledstveno, takav život spasava, ali ne vera bez života; jer posle smrti čovek nosi sa sobom sva stanja svog života, tako da je on onakav kakav je bio u telu. Na primer: onaj koji je za života tela prezirao druge u upoređenju sa samim sobom, on i u drugom životu prezire druge u upoređenju sa sobom; onaj koji je u životu tela je postupao obmanjujući druge; kao i u drugim slučajevima. Svako zadržava, u drugom životu, prirodu koju je stekao u životu tela; a poznato je da se čovekova priroda ne može izbaciti, akada bi se to dogodilo, u čoveku ne bi ostalo nimalo života. **(3)** To je razlog da je Gospod pomenuo samo dela ljubavi prema bližnjemu; jer onaj koji je u delima ljubavi ka bližnjemu ili, što je isto, u životu vere (po veri), taj može da primi veru, ako ne u telu, ali zato u drugom životu; ali onaj koji nije u delima ljubavi ka bližnjemu, to jest, u životu vere, taj nikako ne može da primi veru, ni u telu, ni u drugom životu. Jer se zlo ne slaže s istinom, pa stoga jedno odbacuje drugo; a ako oni koji su u zlu i govore istine, oni ih govore samo usnama, ne srcem, pa su tako zlo i istine ostaju vrlo udaljene.

4664. Ali šta je sadržano u unutrašnjem smislu u onome što je Gospod rekao o Poslednjem Sudu, to jest, o poslednjem sudu svakoga posle smrti, to je predugo da bi se otvaralo ispred ovoga poglavlja, pa će to biti otkriveno, po Gospodovoj Božanskoj milosti, ispred poglavlja koja slede.

POGLAVLJE XXXVII.

1. *A Jakov življaše u zemlji gdje mu je otac bio došljak, u zemlji Hananskoj.*
2. *Ovo su događaji Jakovljevi. Josip kad bješe momak od sedamnaest godina, pasijaše stoku s braćom svojom, koju rodiše Bala i Zelfa žene oca njegovog; i donošaše Josip zle glasove o njima ocu svojemu.*
3. *A Izrailj ljubljaše Josipa najvećma između svih sinova svojih, jer mu se rodio pod starost; i načini mu šarenu haljinu,*
4. *A braća vidjevši da ga otac ljubljaše najvećma između sve braće njegove, stadoše mrziti na nj tako da mu ne mogahu lijepo riječi progovoriti.*
5. *Uz to usni Josip san i pripovijedi braći svojoj, te oni još većma omrznu na nj.*
6. *Jer im reče: da čujete šta sam snio:*
7. *Vezasmo snoplje u polju, pa moj snop usta i ispravi se, a vaši snopovi idahu naokolo i klanjahu se snopu mojemu,*
8. *Tada mu rekoše braća: da ne ćeš još biti car nad nama i zapovijedati nam? S toga stadoše još većma mrziti na nj radi snova njegovijeh i radi riječi njegovijeh.*
9. *Poslije opet usni drugi san, i pripovijedi braći svojoj govoreći: usnih opet san, a to se sunce i mjesec i jedanaest zvijezda klanjahu meni.*
10. *A pripovijedii ocu svojemu i braći svojoj; ali ga otac prekori i reče mu: kakavje to san što si snio? edalićemo doći ja i mati tvoja i braća tvoja da se klanjamo tebi do zemlje?*
11. *I zaviđahu mu braća; ali otac čuvaše ove riječi.*
12. *A kad braća njegova otidoše da pasu stoku oca svojega kod Sihema,*
13. *Reče Izrailj Josipu: ne pasu li braća tvoja stoku kod Sihema? hajde da te pošaljmo k njima. A on reče: evo me.*
14. *A on mu reče: idi, vidi kako su braća tvoja i kako je stoka, pa dođi da mi javiš. I opravi ga iz doline Hebronske, i on otide put Sihema.*

15. *I čovjek nađe ga, a on luta po polju, pa ga zapita govoreći: šta tražiš?*
16. *A on reče: tražim braću svoju; kaži mi, molim te, gdje su sa stokom?*
17. *A čovjek reče: otišli su odavde, jer čuh gdje rekoše: idemo u Dotain, I otide Jospi za braćom svojom, i nađe ih u Dotainu.*
18. *A oni ga ugledaše iz daleka; i dok još ne dođe blizu njih, stadoše se dogovarati da ga ubiju.*
19. *I rekoše među sobom: gle, evo onoga što sne sanja,*
20. *Hajde sada da ga ubijemo i da ga bacimo u koju od ovijeh jama, pa ćemo kazati: ljuta ga je zvijerka izjela. Onda ćemo vidjeti što će biti od njegovijeh snova.*
21. *Ali kad Ruben ču to, izbavi ga iz ruku njihovijeh rekav: nemojte da ga ubijemo.*
22. *I još im reče Ruben: nemojte krvi proljevati; bacite ga u ovu jamu u pustinji, a ne dižite ruku n nj. A on ga šćaše iz ruku njihovijeh izbaviti i odvesti k ocu.*
23. *I kad Josip dođe k braći svojoj, svukoše snjega haljinu njegovu, haljinu šarenu, koju imaše na sebi.*
24. *I uhvatiše ga i baciše ga u jamu; a jama bješe prazna, ne bješe vode u njoj.*
25. *Poslije sjedoše da jedu, i podigavši oči ugledaše, a to gomila Ismailaca iđaše od Galada s kamilama natovarenijem mirisavoga korjenja, tamjna i smirne, te nošahu u Egipat.*
26. *I reče Juda braći svojoj. kaka će biti korist što ćemo ubiti brata svojega, i zatajiti krv njegovu.*
27. *Hajde da ga prodamo ovijemIsmailcima pa da ne dižemo ruke svoje na nj, naše je tijelo. I poslušашe ga braća njegova.*
28. *Pa kad trgovci Madijanci bijahu pored njih, i izvukoše i izvadiše Josipa iz jame, i prodadoše Josipa Ismailcima za dvadeset srebrenika; i oni odvedoše Josipa u Egipat.*
29. *A kad se Ruben vrati jami, to nema Josipa u jami; tada razdrije haljine svoje.*

30. *Pa se vrati k braći svojoj, i reče: nema djeteta; a ja kuda ću?*
31. *Tada uzeše haljinu Josipovu, i zaklavši jare zamočišehaljinu u krv.*
32. *Pa onda poslaše haljinu njegovu ocu njegovu poručivši, nađosmo ovu haljinu, vidi je li haljina sina tvojega ili nije.*
33. *A on je pozna i reče: sina je mojega haljina; ljuta ga je zvijerka izjela; Josip je doista raskinut,*
34. *I razdrije Jakov haljine svoje, i veza kostrijet, i tužaše za sinom svojim dugo vremena.*
35. *A svi sinovi i sve kćeri ustadoše oko njega tješeci ga, ali se on ne dadijaše utješiti, nego govoraše: s tugom ću u grob leći za sinom svojim. I njegov otac plakaše za njim.*
36. *A Madijanci prodadoše ga u Egipat Putifaru, dvorjaninu Faraonovu, zapovjedniku stražarskom.*

SADRŽAJ.

4665. Predmet o kome se govori u ovome poglavlju, u unutrašnjem smislu, je istine Božanske koje su od Ggospodovog Božanskog Ljudskog koje su, u toku vremena, bile odbačene u crkvi, te su na kraju bile primljene obmane. Posebno se opisuju oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu, i koji su stoga protivni Gospodovom Božanskom Ljudskom.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

4666. Stihovi 1-3. *A Jakov življaše u zemlji gdje mu je otac bio došljak, u zemlji Hananskoj. Ovo su događaji Jakovljevi. Josip kad bijaše momak od sedamnaest godina, pasijaše stoku s braćom svojom, koju rodiše Bala i Zelfa žene oca njegovog; i donosaše Josip zle glasove o njima ocu svojemu. A Izrailj ljubljaše Josipa najvećma između svijeh sinova svojih, jer mu se rodio pod starost; i načini*

mu šarenu haljinu. A Jakov življaše u zemlji gdje mu je otac bio došljak, u zemlji Hananskoj, označava da je Gospodovo Božansko Prirodno bilo saglasno s Božanskim Racionalnim dobrom; ovo sudogađaji Jakovljevi, označava stvari koje slede; Josip, označava Gospodovo duhovno BožanskoLjudsko; momak od sedamnaest godina, označava njegovo stanje(stanje Božanskog Ljudskog); pasijaše stado s braćom svojom, označava da je bilo prisutno kod onih koji su bili u veri i koji sunaučavali; bio je momak, označava u početku; sa sinovima Bale i Zelfe žena oca njegovog, označava da su ga da oni odbacili; i Josip donosaše zle glasove o njima ocu svojem, označava dase iz toga video njihov kvalitet. A Izrailj ljubljaše Josipa najvećma između svih sinva svojih, označava povezanost Božanskog duhovnog od Racionalnog sa Božanskim duhovnim odPrirodnog; jer mu se rodi pod starost, označava svoj vlastiti život u tome (život BožanskogLjudskog); i načini mu šarenu haljinu, označava privide istina iz toga, po čemu se Duhovno Prirodnog poznaje i razlikuje.

4667. Stih 1. *A Jakov življaše (boravljšaše) u zemlji gdje mu je otac bio došljak.* Da ovo označava da je Gospodovo Božansko Prirodno bilo saglasno pod Božanskim Racionalnim dobrom, vidi se iz značenja *boraviti*, što je živeti (vidi br. 1293, 3384, 3613, 4451); iz reprezentacije Jakova, što je, u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Prirodno (br. 3305, 3509, 3525, 3546, 3576, 3599, 3775, 4009, 4234, 4286, 4538, 4570); iz reprezentacije Isaka, koje je ovde *otac*, što je Gospodovo Božansko Racionalno u pogledu dobra (br. 1893, 2066, 2630, 3194, 3210), i iz značenja *zemlje Hananske*, što je, u najvišem smislu, Gospodovo Božansko Ljudsko (br. 3038, 3705). Iz svega ovoga sledi da Jakovljevi boravak u zemlji u kojoj je njegov otac bio došljak, u zemlji Hananskoj, označava Gospodovo Božansko Prirodno koje živi zajedno to jest u saglasnosti pod Božanskim Racionalnim dobrom, u Božanskom Ljudskom. O Gospodovom Prirodnom bilo je reči gore (u poglavlju XXXV. stihovi 22 do 26), (gde je rečeno) da su sve stvari u njemu sada Božanske (vidi br. 4602-4610); i (u sledećim stihovima istoga poglavlja, 27-29) o povezanosti Gospodovog Božanskog Prirodnog s Njegovim Božanskim Racionalnim (br. 4611-4619). Ovde sledi zaključak: da je Božansko Prirodno živelo u slozi pod Božanskim Racionalnim dobrom. **(2)** Kaže se, *pod Božanskim Racionalnim dobrom*, jer Prirodno živi pod ovim; jer je Racionalno više ili

unutarnje, prema uobičajenom načinu govora, ono je priorno, dok je Prirodno niže ili spoljašnje, stoga, i posteriorno; na taj način je drugo je potčinjeno prvome. Doista, kada se slažu, Prirodno je samo ono opšte Racionalnog; jer sve što Prirodno čini, ne pripada njemu, nego Racionalnom. Razlika je onakva kakva postoji između pojedinog i opšteg (zajedničkog), ili između pojedinačnih stvari i njihove forme, u kojoj se pojedinosti vidi kao jedno. Poznato je učenima da je cilj (svrha) u svemu što pripada uzroku, i da je uzrok u svemu što pripada efektu; na taj način, uzrok je cilj u formi, a efekat je uzrok u formi; i da efekat nestaje ako mu oduzmete uzrok, a uzrok ako mu oduzmete cilj (svrhu); i štaviše, da je uzrok pod ciljem, a efekat pod uzrokom. Slično je s Prirodnim i Racionalnim.

4668. Stih 2. *Ovo su događaji Jakovljevi.* Da ovo označava stvari koje slede, vidi se iz značenja *događaja*, što su proishođenja (derivacije) onih stvari koje pripadaju crkvi, naime, derivacije istine od dobra, ili vere od ljubavi; jer druga događanja se ne pominju u unutrašnjem smislu Reči. O ovima se govori u onome što sledi, pa se stoga kaže *događaji Jakovljevi*, da oni označavaju stvari koje slede. Da je ovakvo značenje *događaja*, vidi se i po tome što se u onome što sledi ne pominju genealogije rađanja; nego se pominje samo Josip, njegovi snovi, zaveravanja njegove braće protivu njega, i na kraju njegov odlazak u Egipat. (Da *događaji* označavaju proishođenja, vidi br. 145,1255,1330,3263,3279,3860,3868,4070).

4669. *Josip.* Da ovo označava Gospodovo Božansko duhovno Ljudsko, vidi se iz reprezentcije Josipa, što je, u najvišem smislu, Gospod u pogledu Božanskog Duhovnog (br. 3969). Da je Gospod predstavljen Josipom, poznato je u crkvi, jer kad se govori o nebeskom Josipu, samo se o o tome govori; ali šta je u Gospodu predstavljeno Josipom, nije tako dobro poznatom, jer je to Božansko Duhovno koje proizilazi od Njegovog Božanskog Ljudskog. Božansko Duhovno, koje proizilazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, je Božanska istina koja je od Njega u nebu i u crkvi. Duhovno u svojoj suštini je upravo to. Božansko Duhovno, ili Božanska istina, naziva se isto tako i Gospodovim kraljevstvom, a označava se i Hristom ili Mesijom (vidi br. 2015kraj, 3009,3670). Iz toga razloga Josip je takoreći postao kralj (car) u Egiptu, da bi tada mogao predstavljati ono što pripada Gospodovom kraljevstvu.

4670. Momak (sin) od sedamnaest godina. Da ovo označava njegovo stanje (stanje Božanskog Ljudskog), vidi se po godinama onih koji se pominju u Reči, jer i one kao i drugi brojevi označavaju stvari i stanja. (Da brojevi u Reči označavaju stvari i stanja, može se videti gore, br. 575, 647, 648, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495); i godine, br, 487, 488, 493, 893) **(2)** Zaista izgleda kao da brojevi godina, nemaju drugoga značenja, jer izgledaju više istorijski nego drugi brojevi. Ali da i oni sadrže stvari i stanja, vidi se iz onoga što je otkriveno u petom poglavlju *Postanja*, gde se govori o dobu Avrama (*Postanje* XVII.1; XXV.7; kao i Isaka (*Postanje* XXXV.28); i, štaviše, iz toga što u Reči nema ni jedne istorijske tvrdnje a da ne sadrži nešto nebesko; a u što se i menja onda kada prelazi iz misli čoveka koji čita, anđelima koji su kod njega, a preko anđela u nebo, gde se u istorijskim detaljima u Reči vidi duhovni smisao. **(3)** Ali šta je označeno Josipovim dobom od sedamnaest godina, može se videti po značenju ovoga broja na drugim mestima, naime, da je to početak reprezentacije preko Josipa (da ovaj broj označava početak i ono što je novo, može se videti gore, br. 755.853). Osim toga, na opšti i potencijalni način, ovaj broj obuhvata sve što je predstavljeno Josipom; jer *sedam* predstavlja ono što je sveto, a *deset*, ostatke, (Da *sedam* u Reči dodaje svetost, može se videti gore, br. 881; i da *deset* označava ostatke, br, 576,2284). Da *ostaci* u Gospodu, pomoću kojih je sjedinio Svoju Ljudsku suštinu sa Božanskom, da su bili Božanski i od Njega, može se videti gore, br. 1906).

4671. Pasijaše stado sa braćom svojom. Da ovo označava da je ono bilo prisutno kod onih koji su u veri i koji naučavaju (uče), vidi se iz značenja *pasti stado*, što je naučavati (učiti), osobito doktrinarne stvari, one (ljude) koji su u crkvi. (Da onaj koji hrani stado ili koji je pastir označava onoga koji uči, može se videti gore, br. 343,372,3795.). Ovde znači da je bilo prisutno kod onih koji uče, jer je kaže da *Josip pasijaše sa braćom svojom*; jer njegova braća u ovompoglavlju predstavljaju crkvu koja se otkreće od ljubavi ka bližnjemu prema veri, i na kraju se prilazi veri koja je odvojena, a to znači prilaze obmanama, kao što će se pokazati u onome što sledi.

4672. Bješe momak (sin) od sedamnaest godina. Da ovo označava na početku (isprva), vidi se iz značenja *momka*, kad se kaže za novu crkvu, što je početak, ili prvo stanje; jer crkva je kao dete, kao momak, kao čovek, i na kraju kao starac, jer

prolazi kroz nekoliko doba kao čovek. Osim toga, crkva je u opšte kao čovek, a tako se i naziva. Osim toga, koja se prema svom dobu naziva momak (mladićem), a onda je takva da se brzo otkreće od Gospoda koji je prisutan na početku, kako kod onih koji naučavaju tako i kod onih koji uče; ali Ga oni kasnije otstranjuju, što je predstavljeno Josipom koga su braća bacila u jamu i prodala. **(2)** Takva je svaka crkva koja počinje od vere, ali je drugačija crkva koja počinje od ljubavi ka bližnjemu. Crkva koja počinje od vere, nema ništa što bi joj davalo pravac, osim razuma, a u razumu je samo ono što je nasledno u čoveku, to jest, ljubav ka sebi i svetu. Ove ljubavi ubede razum da traži u Reči ono što će potvrđivati te (ljubavi), i što će objasniti ono što se ne slaže s njima. Drugačije je sa crkvom koja počne od ljubavi ka bližnjemu: dobro je njen upravljač, a u dobru je Gospod; jer između Gospoda i vere posreduje dobro ljubavi ka bližnjemu i ljubav, a bez ovoga posredovanja nema duhovne komunikacije, jer nema influksa bez nečega što posreduje. Ako je zlo umesto dobra, ono izgoni Gospoda, i odbacuje ili izokreće stvari koje Mu pripadaju, tako, odbacuje sve što pripada veri, jer je vera od Njega preko dobra.

4673. *Sa braćom koju rodiše Bala i Zelfa žene oca njegova.* Da ovo označava da su ga oni odbacili, vidi se iz značenja *sinova Bale i Zelfe* koje su spoljašnja ili niža osećanja istine koja služe kao sredstva (br. 3849, 3931); tako *sinovi Bale i Zelfe* označava da je Božanska istina, koja je Josip, bila odbačena u niže stvari, koje su relativno stvari koje služe. Za Božansku istinu se kaže da je odbačena u niže stvari kad se vera postavlja ispred ljubavi ka bližnjemu ili kada ona postaje glavna stvar u srcu a ljubav ka bližnjemu se postavlja iza i postaje drugorazredna u srcu; jer je sva Božanska istina od Božanskog dobra, i proističe iz njega. Ako to nije slučaj sa čovekom, on nije u Gospodu. Ova Božanska istina je sama sveta stvar duha koji proizilazi od Gospoda, i koja se naziva *Parakletom, i Duhom istine (Jovan XIV.16,17)*.

4674. *I donosaše Josip zle glasove o njima ocu svome.* Da ovo označava da se kroz ovo pokazao njihov karakter, vidi se iz reprezentacije *Josipa*, što je Božansko Duhovno ili Božanska istina koja je od Gospoda (br. 4286,4675); iz značenja *oca*. što je dobro (br. 3703,3704), ovde dobro Drevne Crkve koja je predstavljena Jakovom, kao što će se videti pred kraj ovoga poglavlja; i iz značenja *zlih glasova*,

što su pogreške i poroci onih koji su označeni *Josipovom braćom*, koja, kao što je rečeno (br. 4671), označavaju one u crkvi koji je otkreću od dobra i istine. Ovo pokazuje šta je označeno ovim rečima u približnom značenju, naime, da su pogreške i poroci Josipove braće bili izloženi pogledu, ili koji su se pokazali preko Božanske istine kad se na njih gleda od dobra Drevne crkve; ili što je ista stvar, da je kroz ovu istinu njihov kavalitet postao poznat. **(2)** U pogledu tih stvari, ovakav je slučaj: Obmane i zla crkve (to jest, onih koji su u crkvi) nisu vidljivi onima koji su u njima, jer se obmane ne vide iz obmana, ni zla iz zala, jer lažna načela potpuno bacaju u zasenak istine, a zao život ih guši. Kako lažna načela tako i zao život čine da obmane izgledaju kao istine, a zla kao dobra. Da je ovako, vidi se iz mnogih iskustava. Ali crkva ili oni koji su u crkvi, izgledaju sasvim drugačije u nebu; jer u nebu postoji Božanska istina od Gospoda, a Božanska istina u nebu je svetlost, a u toj svetlosti njihov karakter postaje vidljiv. Jer svaki je čovek svojom dušom ili duhom u nekom je društvu, anđeoskom ili đavolskom. Njegova je misao tamo, a on govori i ponaša se među ljudima različito od onoga kako govori s njima. **(3)** Dalje, kakav je slučaj u pogledu kvaliteta onih koji su u crkvi koji se pokazuje kroz Božansku istinu ili u Božanskoj svetlosti, može se videti iz sledećih razmatranja. Pre nego zli se duhovi koji su skoro stigli iz sveta bace u pakao, oni više nego oslali prepostavljaju da će biti primljeni u nebu, verujući da je primanje jedino što im treba, i da svako, bez obzira kakav je, može, kroz milost, da bude pripušten u nebo. Ali im se ponekad kaže da Gospod nikome ne brani nebo, i da će biti pripušteni, ako mogu da tamo i ostanu. Neki od njih bivaju uzdignuti u prva društva, do samog ulazau nebo; ali kada tamo stignu, osećaju mučenje i kao da se guše, tako se muči njihova misao i volja – život njihove misli od lažnih načela i život njihove volje od zlog života u svetu. I kada se vide u tamošnjoj svetlosti, vide se kao đavoli, neki se vide kao leševi, a drugi opet kao čudovišta, pa se stoglavlačke bacaju iz toga društva i iz te svetlosti, u gustu paklenu maglu, gde im se disanje vraća, i gde kroz iluziju, oni sebi ne izgledaju kao zli duhovi. Na ovaj način oni saznavaju svoj kvalitet. Iz ovoga sada je jasno da se njihov karakter pokazuje u Božanskoj istini.

4675. Stih 3. *A Izrailj ljubljase Josipa najvećma od svih sinova svojih.* Da ovo označava povezanost Božanskog Duhovnog od Racionalnog sa Božanskim

Duhovnim od Prirodnog, vidljivo je iz reprezentacije *Jakova* kad se nazina *Izrailjem*, što je Božansko Duhovno od Prirodnog, ili Nebesko od Duhovnog od Prirodnog (br. 4286,4598); iz reprezentacije *Josipa*, što je Božansko Duhovno od Racionalnog, ili Nebesko Duhovo od Racionalnog (br, 4286,4592); i iz značenja *ljubiti*, što je biti spojen, jer ljubav je duhovno spajanje. Stoga je očito da *Izrailjem kojiljubi Josipa* označava spajanje Božanskog Duhovnog od Racionalnog sa Božanskim Duhovnim od Prirodnog. Pre nego se govori o ovome spajanju, Jakov se ovde ne naziva Jakovom u prvom i drugom stihu, nego Izrailje. Iz promene imena može se zaključiti da je ovde sadržana neka tajna u unutrašnjem smislu. Ali kakva je priroda spajanja Božanskog Duhovnog od Racionalnog sa Božanskim Duhovnim od Prirodnog, ne može se otkriti, jer o tome se ne govori u ovome poglavlju, nego u poglavljima koja slede, gde će se, koliko je to moguće, otvoriti ova tajna. Ovoliko treba ovde reći, a to je da se Duhovno kaže kako za racionalno tako i za prirodno; jer je Duhovno Božanska istina od Gospoda koja, kada sjaji u racionalnom ili u unutrašnjem čoveku, naziva se Duhovnom od Racionalnog, a kada otuda sija u Prirodno ili u spoljašnjeg čoveka, naziva je Duhovnom od Prirodnog.

4676. *Jer mu se rodio pod starost.* Da ovo označava njegov vlastiti život u tome, vidi se iz značenja *pod starost*, što je odlaganje prethodnog stanja i ulazak u novo stanje, a isto tako u novinu života (br. 3492,4601). *Jer pod starost*, u unutrašnjem smislu, ne znači pod starost, jer unutrašnji čovek, ili čovekov duh, ne zna šta je starost; nego kada telo ili spoljašnji čovek ostari, unutrašnji čovek ulazi u novinu života, pošto se čovekov duh usavršava s vremenom, dok se njegove telesne snage umanjuju. To je još više slučaj u drugom životu, Gospod vodi one u nebu u sve savršeniji život, i na kraju u cvat mladosti, pa i one koji umiru u dobokoj starosti. Iz ovoga se vidi da *starost*, u unutrašnjem smislu, znači život. Šta je označeno kad se kaže da je njegov vlastiti život u tome, objašnjeno je gore (br. 4667). **(2)** Rečeno je da čovekov duh ili unutrašnji čovek ne zna šta je starost; međutim, kao što je rečeno, ovaj duh je ono što misli u telu, i telo od toga ima svoj život. Razog da se ova misao duha ne može komunicirati telu, i da čovek živi posle smrti je to, da sve dok čovek boravi u telu, on može da misli samo po načelima kojima je ispunjen njegov prirodni čovek. Jer kad se neko utvrdi u

načelu i u ubeđenju da samo telo živi, i da kad čovek umre, da on sasvim umre (ceo umre), influks o ovoj stvarnosti ne može da se primi. Ali influks je očit sudeći po tome da se većina ljudi brine za svoju sahranu, za govor na sahrani, a neki i za svoj ugled, što je razlog da podižu sebi velelepne spomenike da se sećanjenjih ne bi izgubilo. U takve se stvari influks od neba menja kod onih koji inače ne veruju da se život nastavlja (posle smrti). Naime, bez ovoga influksa, oni bi bili sasvim ravnodušni prema svemu onome što se tiče sećanja na njih posle smrti.

4677. *I načini mu šarenu haljinu.* Da ovo označava izgled (privide) istine iz toga, po čemu se Duhovno od Prirodnog poznaje i razlikuje, vidi se iz značenja *haljine (tunic)*, što je istina Prirodnog, o kojoj kasnije; i iz značenja *šarenu (raznih boja)*, što su izgledi (prividi) istine po čemu se Duhovno iz Prirodnog poznaje i razlikuje. Da su ove stvari (prividi istine) označene šarenim (raznim bojama), to može da zna samo neko ko zna da i u drugom životu postoje boje kao i u svetu, ali koje prevazilaze ove lepote raznovrsnošću, i koji zna šta je izvor ovih boja. Boje koje se vide u drugom životu potiču od preliva svetlosti, a one su, može se reći, modifikacije (prelivi) inteligencije i mudrosti; jer svetlost je tamo od Božanske istine koja je od Gospoda, ili Božansko Duhovno od Njega, ili što je isto, Božanska inteligencija i mudrost; ove se pokazuju kao svetlost pred očim anđela i duhova. Otuda se vidi šta je označeno bojama od te svetlosti, naime, od osećanja dobra i istine. (O bojama u drugom životu vidi br. 1942,1043,1053,1624,3993,4530). **(2)** Da je *haljina (tunica)* istina Prirodnog, bilo je rečeno gore (br. 3301), ali nije bilo tamo i potvrđeno, pa ću stoga to potvrditi odlomcima u Reči. Pošto su carevi u Jevrejskoj Crkvi predstavljali Gospoda kao Božansko Duhovno, ili Božansku istinu (br. 2015,2069,3009,3670), to su stoga njihove kćeri oblačile šarene haljine: jer su kćerima označena osećanja dobra i istine, pa stoga i crkve (vidi br. 2362,3963); o kojim čitamo u drugoj knjizi *Samuila: A ona imaše na sebi šarenu haljinu, jer take haljine nošahu carske kćeri dok su djevojke. (XIII.18).* **(3)** A pošto su prvosveštenici predstavljali Gospoda kao Božansko nebesko ili Božansko dobro, Aron je bio obučen u odeću koja je predstavljala Božansku istinu, koja je od Gospodovog Božanskog dobra; jer je Božansko dobro u Gospodu, a Božanska istina proizilazi od Njega, i to je ono što je bilo predstavljeno ovim haljinama. Tako isto, kadase Gospod preobrazio pred Petrom, Jakovom, i Jovnom, Božansko dobro se

pokazalo kao sunce, a Božanska istina se pokazala kao odeća koja je bila kao svetlost (Mateja XVII.2). **(4)**Odeća u koju su bili obučeni Aron i njegovi sinovi ovako je opisana kod *Mojsija: I načini košulju od finoga platna izmetanoga, i načini kapu od tankoga platna, i pojas načini vezen. A sinovima Aronovijem načini košulje, i načini im pojase, i kapice im načini za čast i diku. (Izlazak XXVIII.39,40).* Svaka pojedinost ovde je označavala nešto što pripada Božanskoj istini od Gospodovog Božanskog dobra, gde *košulje od finoga platna (lana)* posebno označavaju Božansko Duhovno. A tako i na drugim mestima: *I uzevči haljine, obuci Aronu košulju i plašt ispod oplaćka i oplećak i naprsnik, i opaši ga pojansom od oplećka. I sinove njegove dovedi i obuci im košulje (XXIX.5,6; XL.14).* Šta ove pojedinosti označavaju, biće pokazano, po Gospodovoj Božanskoj milosti, kadase bude o tome govorilo. (Da su *haljine (odeća)* u opšte istine, vidi br. 297, 1073, 2576, 4545) **(5)** I proroci su bili obučeni u košulje, ali od kose; zato što su proroci predstavljali Gospoda u pogledu istina doktrine, i zato što ove pripadaju prirodnom ili spoljašnjem čoveku, proroci su imali košulje od kose (kostrijeti), jer kosa (kostrijet) označava ono što je prirodno (br. 3301) **(6)** Da *košulja* označava Božansku istinu od Gospoda, još se bolje vidi iz odlomaka u Novom Zavetu u kojemu se *košulja* pominje kod *Jovana: A vojnici kad razapeše Isusa uzeše njegove haljine i načiniše četiri dijela, svakome vojniku po dijel, i dolamu; a dolama ne bješe šivena nego izatkana sva s vrha do dna. Onda rekoše među sobom: da je ne deremo, nego da bacimo kocke za nju kome će dopasti: da se zbude pismo koje govori: razdijeliše haljine među sobom, a za dolamu svoju naciše kocku. (XIX.23,24).*

Onaj ko čita ove reči, pretpostavlja da je sva misterija u tome, da su haljine bile podeljene između vojnika, a da je kocka bačena za dolamu; međutim, svaka pojedinost je reprezentativna i označava nešto Božansko, naime, da su haljine bile podeljene na četiri dela, i da je dolama bila nedeljiva, pa su bacili kocku za nju, posebno, da je dolama bila bez šava i satkana od vrha do dna. Jer je dolamom bila oznčena Božanska istina koja, budući *samo jedna*, i od dobra, bila je predstavljena dolamom bez šavova i satkana od vrha do dna. **(7)**Isto je bilo predstavljeno Aronovom košuljom koja je bila izatkana, to jest, bila je delo tkača (tkalca), što se vidi kod *Mojsija: I načiniše košulju od tankoga lana izmetanoga Aronu i sinovima*

njegovijem (Izlazak XXXIX. 27). Da Gospod nije dopustio da se Božanska istine cepa na delove, kao što su uradili Jevreji s nižim istinama crkve, bilo je ovim predstavljeno. (8) Zato što je Božanska istina, koja je od Božanskog dobra, samo jedna, stoga je dvanaestorim učeninicima, kad su poslani da propovedaju dobru vest o carstvu, naloženo da ne nose dve košulje; kao kod Luke: I posla ih Isus da propovijedaju carstvo Božije, i da iscjeljuju bolesnike. I reče: ništ ne uzimajte na put, ni štapa ni torbe, ni hljeba ni novaca, niti po dvje košulje da imate. (IX.2,3). A kod Marka: I pozva dvanaesticu, i poče ih slati dva po dva, i davaše im vlast nad duhovima nečistijem. I zapovijedi im da ne uzimaju ništa na put osim jednoga štapa; ni torbe, ni hljeba, ni novaca u pojasu. (7,8). i kod Mateje: Ne nosite zlata ni srebra ni mjedi u pojasevima svojijem, ni torbe na put, ni dvije haljine ni obuće ni štapa; jer je poslanik dostojan svoga jela. (X.9,10). (9) Sve pojedinosti u ovim odlomcima predstavljaju nebeske i duhovne stvari Gospodovog carstva koje su učenici bili poslani da propovedaju, da nisu smeli da uzmu sa sobom zlata, srebra, ili mjedi, ni torbe, ni kruha, bilo je zbog toga što su ovim stvarima označena dobra i istine koje pripadaju samo Gospodu – zlato je označavalodobro (br. 113, 1551, 1552); srebro, istinu od dobra. (br. 1551, 2954); mjed prirodno dobro (br. 425, 1551); kruh, dobro ljubavi ili nebesko dobro (br. 276, 680, 2165, 2177, 3478, 3735, 4211, 4217). Ali košulja i obuća su označavali istine u koje su bili obučeni, dok je štap označavao moć istine od dobra, (Da je štapmoć, može se videti gore, br. 4013, 4015; da je obuća najniže prirodno, br. 1748, ovde prirodno u pogledu istine); a haljinaje unutarnja prirodna istina, i pošto ovestvari nisu smele da se udvostručavaju (dele), nego su trebale da budu jedno, to je bilo zabranjeno imati dva štapa, dva para obuće, ili dve košulje. Ove su tajne sadržane u Gospodovoj zapovesti, i one semogu razumeti samo kroz unutrašnji smisao. (10) Sve i svaka stvar koju je Gospod rekao predstavljalesu Božanske stvari, pa su stoga prilagođene shvatanjuljudi a u isto vreme mogli su ih razumeti duhovi i anđeli; stoga su one stvari, koje je Gospod rekao, ispunjavale i ispunjavaju celo nebo. Otuda je očito koliko je važno da se poznaje unutrašnji smisao Reči. Osim toga, bez poznavanje ovoga smisla, svako može da potvrdi iz Reči bilo koju dogmu koja mu se dopada; i pošto je izgled Reči takav onima koji su u zlu, oni Je ispejavaju, i mogu da poveruju sve, osim da je Ona Božanska.

4678. Stihovi 4-11. *A braća videći da ga otac ljubi najvećma između sve braće njegove, stadoše mrziti na nj tako da mu ne mogahu riječi progovoriti. Uz to usni Josip sani pripovijedi braći svojoj, te oni još većma omrznu na nj. Jer im reče: dačujete šta sam snio: vezasmo snoplje u polju, pa moj snop usta i ispravi se, a vaši snopovi išahu unaokolo i klanjahu se snopu mojemu. Tada mu braća rekoše: da ne ćeš još biti car nad nama i zapovijedati nam? S toga još većma stadoše mrziti na nj radisnova njegovijeh i radi riječi njegovijeh. Poslije opet usni drugi san, i pripovijedi braći svojoj govoreći: usnih opet san: a to se sunce i mjesec i jedanaest zvijezda klanjahu meni. A pripovijedi i ocu svojemu i braći svojoj; ali ga otac prekori i reče: kakav je to san što si snio? edalićemo doći ja i mati tvoja i braća tvoja da se klanjamo tebi do zemlje? I zaviđahu mu braća; ali otac njegov čuvaše ove riječi. (Postanje XXXVII.4-11).* A braća njegova videći, označava one stvari koje pripadaju veri, a u približnom smislu, one koje označavaju Jakovljevo potomstvo; da ga otac ljubi najvećma između sve braće njegove, označava da je ono bilo povezano s Božanskim Prirodnim, a u približnom smislu, s Drevnom Crkvom, koja je otac; i stadoše mrziti na nj tako da mu ne mogahu riječi progovoriti, označava prezir i odbojnost; a Josipusni san, označava pretskazivanje o Božanskom Ljudskom; i pripovijedi braći svojoj, označava u prisustvo onih koji su u odvojenoj veri; te oni još većma omrznu na nj, označava još veći prezir i odbojnost; Jer im reče: počujte san koji sam usnio, označava sadržaj pretskazanja; vezasmo snoplje u polju, označava da su oni učili iz doktrine; pa moj snop ustade i uspravi, ovde označava doktrinu od Gospodovog Božanskog Ljudskog; a vaši snopovi išahu u naokolo, označava one koji su bili u veri; i klanjahu se snopu mojemu, označava divljenje. Tada mu braća rekoše, označava one koji su bili u veri odvojenoj; a ne ćeš još biti car nad nama i zapovijedati nam? označava da li treba da se oni pokore stvarima razuma i volje; te ga još većma stadoše mrziti na nj radi snova njegovijeh i radi riječi njegovijeh, označava još veći prezir i odbojnost zbog besedenja iz Reči; a on usni još jedan san, označava opet besedenje; i reče ga braći svojoj govoreći, označava u prisustvu onih koji su u veri odvojenoj; usnih opet san, a to se sunce i mjesec, označava prirodno dobro i prirodnu istinu; i jedanaest zvijezda, označava spoznaje (cognitiones) dobra i istine; klanjahu se meni, označava divljenje; ali ga otac ukori i reče mu, kakav si to san snio? označava negodovanje; ovde je otac Jevrejska religija koja potiče od Drevnih; eda li ću ja i mati tvoja i braća tvoje da se

tebi klanjamo do zemlje? označava da li će se crkva diviti? i *zaviđahu mu braća*, označava njihovu odbojnost; ali *otac njegov čuvaše ove riječi*, označava daje istina ostala u njihovom religioznom ubeđenju.

4679. Stih 4. *A braća videći.* Da ovo označava stvari koje pripadaju veri, a u približnom smislu, Jakovljevo potomstvo, vidi se iz značenja *videti*, što je primetiti i razumeti (br. 2150,2325,2807,3764,3863); i iz reprezentacije *Josipove braće*, a to su stvari koje pripadaju veri. Jer, u ovom poglavlju, Jospi predstavlja Božansko duhovno ili Gospodovu Božansku istinu; a njegova braća predstavljaju crkvu koja se otkrenula od ljubavi ka bližnjemu, a onda usvojila a veru odvojeno od ljubavi ka bližnjemu, i na kraju, usvojila obmane (vidi br.4665,4671): Stoga se *Josipovom braćom* označavaju one stvari koje pripadaju veri; a pošto je potomstvo Jakovljevo bilo takvo, to se njima (braćom Josipovom) označava i to potomstvo.

4680. *(da ga otac ljubi) najvećma između sve braće njegove.* Da ovo označava da je ovo bilo spojeno s Božanskim Prirodnim a u približnom smislu, sa Drevnom Crkvom, koja je *otac*, vidi se iz onoga što je gore objašnjeno (br. 4675), gde se pojavljuju iste reči. Da ovo, u približnom smislu, označava da je to bilo povezano sa Drevnom Crkvom, i da je ova crkva predstavljena *ocem*, to je stoga što se, u ovom smislu, kao što je rečeno, *Josipovom braćom* označava Jakovljevo potomstvo, pa stoga i crkva koja je među njima (preko njih) predstavljena. Više puta je bilo rečeno kako ovo treba razumeti, ali će i pored toga još jednom da se kaže u onome što sledi. **(2)**Drevna Crkva, koju je Gospod ustanovio posle potopa, bila je reprezentativna crkva, te je bila takve prirode da su u njoj sve stvari i svaka pojedina u spoljašnjem bogoštovanju predstavljale nebeske i duhovne stvari Gospodovog carstva, a u najvišem smislu, Božanske stvari Samoga Gospoda; ali sve i svaka stvar u unutrašnjem bogoštovanju odnosila se na ljubav ka bližnjemu. Ova crkva se prostirala preko velikog dela Azijskog sveta, i u mnogim carstvima tamo; iako je bilo razlika između doktrina vere, crkva je još uvek bila jedna, jer svaka od ovih (doktrina) smatrala ljubav prema bližnjemu suštinom svoje crkve. Oni koji su u to vreme razdvajali veru od ljubavi ka bližnjemu, nazivali su se *Hamom*. Ali, tokom vremena, ova se crkva okrenula idolopoklonstvu, a u Egiptu, Babilonu, i na drugim mestima, i magiji (čaranju); jer su počeli da se klanjuju spoljašnjim umesto unutrašnjim stvarima; i pošto su se tako odvojili od

ljubavi ka bližnjemuj, nebo se od njih povuklo, a umesto nebom, bili su vođeni duhovima iz pakla. **(3)**Kad je ova crkva bila opustošena, počela je neka vrsta nove crkve nazvane Eberom (Heberom), koja je nazvana Hebrejska Crkva. Ova je crkva postojala u Siriji i Mesopotamiji, a isto tako i kod nekih naroda u Hananskoj zemlji; ali se ova nova crkva razlikovala od Drevne po tome, što su žrtve u njoj bile suština njihovog spoljašnjeg bogoštovanja. Doduše, i ona je priznavala da se unutrašnje bogoštovanje sastoji u ljubavi ka bližnjemu, ali to nije priznavala toliko srcem kao što je to činila Drevna Crkva; ali i ova crkva je tako isto postala idolopoklonična. **(4)**Na kraju, Gospod je blagoizvoleo da se među Avramovim potomcima ustanovi jedna nova vrsta crkve, i dau nju uvede spoljašnje stvari bogoštovanja Drevne Crkve. Ali je priroda ovoga naroda bila takva, da nisu mogli da prime ništa unutrašnje od crkve, jer im se srce protivilo ljubavi ka bližnjemu; stoga je među njima ustanovljena samo reprezentacija crkve. To je razloga da Jakovljevi sinovi, ili Josipova braća, u približnom smislu, označavaju takvu crkvu, i zašto Jakov, njihov otac, označava Drevnu Crkvu. Na mnogim mestima u Reči, osobito u proročkoj, Drevna Crkva se naziva *Jakovom*; a ponekad se Drevna Crkva naziva *ocem i majkom* – *ocem* u pogledu dobra, a *majkom* u pogledu istine. Iz ovoga je sada jasno vidi zašto se time što je njihov otac voleo Josipa više nego njegovu braću, označava Gospodova Božanska istina povezana sa Drevnom Crkvom.

4681. *Braća stadoše mrziti na nj, tako da mu ne mogahu lijepo riječi progovoriti.* Da ovo označava preziranje i odbojnost, preziranje za Božansku istinu predstavljenu Josipom, a odbojnost prema njoj, vidi se iz značenja *mrziti*, što je prezirati; jer mržnja, u unutrašnjem smislu, ne znači mržnju koju ljudi osećaju kada mrže, jer značenje reči postaje blaže kako se uspinje ka nebu, jer oni u nebu ne znaju šta je mržnja. pa se mržnjom označava preziranje; a to što *nisu mogli da mu progovore lijepu riječ*, time se označava odbojnost. Jer govoriti lijepo (*mirno*) znači svakome želeći dobro, jer mir kod drevnih, u najvišem smislu, označavao je Samoga Gospoda, u unutrašnjem smislu, Njegovo carstvo i život u njemu, ili spasenje, a u spoljašnjem smislu, sigurnost i zdravlje u svetu. Suprotno ovome je ne moći mirno govoriti nekome, to jest, ne želeći mu dobro, a to je osećati odbojnost prema njemu, ovde prema Božanskoj istini.

4682. Stih 5. *Uz to usni Josip san.* Da ovo označava pretskazivanje (besedenje) o Sebi, vidi se iz značenja *usniti san*, što je pretskazati; a pošto san govori o Josipu, označava se pretskazivanje o Gospodovom Božanskom Ljudskom. Da *san* ovde označava pretskazivanje, je zato što su u dva Josipova sna sadržane skupno sve stvari koje su bile predviđene i providene u pogledu Josipa, ili, u unutrašnjem smislu, sve stvari koje su bile predviđene i providene u pogledu Božanske istine unutar crkve, koja je predstavljena *Josipovom braćom*, to jest, onima koji počinju od vere. Pored toga, o Božanskim istinama se znalo preko govora, viđenja, ili snova, kao i iz pretskazanja koja su od ovih dolazila; sledstveno, prorocima se u Reči Božanska istina pokazivala preko govora, preko viđenja, preko snova, onima koji uče istine, a u apstraktnom smislu, istine doktrine (br. 2534). **(2)** Stoga je isto označeno *viđenjem utvara i sanjanjem snova*; kao kod *Joila: I poslije izliću duh svoj na svako tijelo, i proricaće sinovi vaši i kćeri vaše, starci će vaši sanjati sne, mladići će vaši viđati utvare. I na sluge ću i na sluškinje u one dane izliti duh svoj (II.28,29).* Ovde *izliti duh na njih* označava poučavati o istinama, a *prorokovati* označava učiti i besediti istine; a isto je označeno *snevanjem snova*. *Starci* su mudri; *mladići* su inteligentni, *sluge* su oni koji znaju. **(3)** Kod *Jeremije: Ovako veli Jehova nad vojskama: ne slušajte što govore proroci koji vam prorokuju; varaju vas, govore utvare svojega srca. Čujem što govoreti proroci koji u ime moje prorokuju laž govoreći; snio sam, snio sam. Koji će učiniti da narod zaboravi ime moje uza sne njihove, koje pripovijedaju jedan drugome. Prorok koji sni, neka pripovijeda san. Nego ovako govorite svaki bližnjemu svojem i svaki bratu svojem: šta odgovori Jehova? Evo me na one koji prorokuju lažne sne, veli Jehova, i propovijedajući ih zavode narod moj lažima svojim i hitrinom svojom. (XXIII.16,25,28,32).*

Ovde, opet, prorokovanje označava učenje i besedenje, ali iz lažnih snova, od kojih prorokuju. **(4)** Slično i na drugim mestima (kao kod *Jeremije XXIX.8,9; Zaharija X:2*) Kod *Mojsija: Ako ustane među vama prorok ili koji sne sanja, ili kaže ti znak ili čudo, pa se zbude taj znak ili čudo koje ti kaže, i on ti reče: hajde da idemo za drugim bogovima, kojih ne znaš, i njima da služimo. Nemoj poslušati što ti kaže taj prorok ili sanjač, jer vas kuša Jehova Bog vaš da bi se znalo ljubite li Jehovu Boga svojega iz svega srca i sve duše svoje. A onaj prorok ili sanjač da se pogubi, jer vasje nagovao dase odmetnete Jehove Boga svojega, koji vas izvede iz zemlje*

Egipatske i iskupi vas iz kuće ropske, i jer je odvrćao od puta koji je zapovijedio Jehova Bog tvoj da ideš njim (Zak. Ponovljeni XIII.1-3,5). Kako prorok tako i onaj koji sneva snove označavaju one koji uče i besede, ovde obmane.

4683. *I pripovijedi to braći svojoj.* Da ovo označava (da je to bilo) u prisutnosti onih koji su u veri odvojenoj, vidi se iz reprezentacije *Josipove braće*, što je crkva koja se odvratila od ljubavi ka bližnjemu a okrenula prema veri, ili u apstraktnom smislu, stvarima vere, kao gore (br.4665,4671,4679); ovde, one koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu, jer se dodaje, *te oni još većmaomrznu na nj*, koje reči označavaju još veće preziranje i odbojnost. Jer u pogledu ove crkve, činjenica je da je na početku propovedana ljubav ka bližnjemu, ali samo kao stvar doktrine, to jest, znanja (scientificum), ali ne od same ljubavi ka bližnjem, to jest ne iz osećanja, ili od srca. U toku vremena, kako su ljubav ka bližnjem i osećanje nestali u srcu, propovedana je vera; i na kraju, kad više nije bilo ni malo ljubavi ka bližnjem, propovedana je vera sama, za koju se govorilo da spasava i bez dela; ta se više dela nisu zvala delima ljubavi ka bližnjemu, nego dela vere, te su nazvana *plodovima vere*. **(2)** Na ovaj način ljudi su povezivali ljubav ka bližnjemu i veru, ali samo u doktrini, ali ne i u životu. Pošto nisu smatrali da se spasenje postiže životom vere, ili dobra, nego samo verom (iako znaju vrlo dobro iz Reči i po svojoj vlastitoj inteligenciji, da doktrina nije ništa bez života, to jest, da vera nije ništa bez njenih plodova), oni su smatrali da se spasavajuća moć vere zasniva na pouzdanju, tako da su se na ovaj način odvojili i od plodova; ne znajući da sve pouzdanje potiče iz svrhe života, i da je pravo pouzdanje moguće samo (kad je čovek) u dobrom, dok je lažno pouzdanje moguće čak i u zlu. A kako bi još više odvojili veru od ljubavi ka bližnjemu, oni su se ubedili da pouzdanje u jednom jedinom trenutku može da donese spasenje, čak i u poslednjem času života, bez obzira na to kakav je pre toga bio život; iako znaju da svačiji život ostaje s njim posle smrti, i da se svakome sudi prema delima njegovog života. Iz ovih reči vidi se šta je kvalitet vere odvojene od ljubavi ka bližnjemu, a iz toga i kakva je crkva u kojoj je vera ono suštinsko, a ne život po veri (život u veri). O obmanama koje izviru iz ove (vere odvojene od ljubavi ka bližnjemu), biće govora po Gospodovoj Božanskoj milosti na sledećim stranicama.

4684. *Te oni još većma omrznu na nj.* Da ovo označava još veće preziranje i odbojnost, vidi se iz onoga što je rečeno gore (br. 4681), gde se javljaju slične reči.

4685. Stih 6. *Da čujete šta sam snio.* Da ovo označava sadržaj pretskazivanja, vidi se iz značenja *snevati san*, što je pretskazivati (br. 4682); ovde sadržaj pretskazanja, jer sada sledi opisivanje sna.

4686. Stih 7. *Vezasmo snoplje u polju.* Da ovo označava da su oni besedili po doktrini, vidi se iz značenja *snop*, što je doktrina (nauk vere), a otuda *svezati snoplje* je učiti o doktrini (o kojoj docnije): i iz značenja *polja*, što je crkva (br. 2971,3766,4440,4443). U polju je ono što je unutarne u crkvi, stoga, su to oni koji su u veri i u nekoj ljubavi ka bližnjemu; jer u, u unutrašnjem smislu, je ono što je unutarne i najdublje (br. 1974,2940,2973). jer ima nekih svakoj crkvi koji su u središtu, ili u najdubljem, a to su oni koji su u ljubavi ka bližnjemu, ovde, oni koji su u veri i u nekoj ljubavi ka bližnjemu. Gospod je kod ovih prisutan, jer je Gospod u ljubavi ka bližnjemu, a preko ljubavi ka bližnjemu, u veri (br. 4672). Da je ovo označeno, jasno je iz onoga što sledi. *da je Josipov snop ustao, i da su ostali išli okolo i klanjali mu se*; jer je Josipovim snopom označena doktrina od Gospodove Božanske istine. **(2)** Da se *snopom* označava doktrina (nauk vere), to je stoga što je *polje crkva*. a *žito koje stoji u polju* je istina crkve; stoga, *snop u kome ima žita* označava doktrinu u kojoj je istina. Snopovi imaju slično značenje kod *David*: *Koji su sa suzama sijali, neka žanju s pjevanjem. Ide i plače koji nosi sjeme da sije, počiće s pjesmom noseći snopove svoje. (Psalam CXXVI.5.6).* Ovo se kaže za one koji su u duhovnom ropstvu (sužanjstvu), a koji su oslobođeni. Koji nosi *sjeme* označava poučavanje u istinama, *ićis pjesmom* označava veselost osećanja istine, a *nositi snopove*, doktrinarne stvari ove istine.

4687. *A moj snop usta i ispravi se, a vaši snopovi iđahu u naokolo i klanjahu se snopu mojemu.* Da ovo označava ono što je doktrinarno u vezi sa Gospodovim Božanskim Ljudskim, vidi se iz značenja *snopa*, što je doktrina (vidi odmah gore); i iz značenja *ustati i ispraviti se*, što je da najviša stvar koja treba da vlada, i da oni treba da je bogoštuju (da joj se klanjaju). Da je to Gospodovo Božansko Ljudsko, vidi se iz onoga što sledi, naime, da su se jedanaest snopova klanjali tome snopu, i

u drugom snu, da su se sunce i mesec i jedanaest zvezda klanjali Josipu, čime se označava najveća stvar koja treba da vlada, a kojoj će se oni klanjati; stoga je Jakov rekao, *E da li ću ja i mati tvoja i braća tvoja tebi se klanjati do zemlje?* Kao što je rečeno, Gospodova Božanska istina predstavljena je Josipom; najviša stvar u ovome je Gospod Sam, a najviša stvar u doktrini je to, da je Njegovo Ljudsko Božansko. **(2)**Što se tiče najviše stvari u doktrini, slučaj je ovakav: Pradrevna Crkva, koja je bila nebeska, i koja se više od ostalih nazivala Čovekom, obožavala je Beskonačno ili Biće (Esse), i Beskonačno Proizlazeće (Manifestaciju) (Existens); a pošto iz onoga što je njihov nutrašnji čovek mogao opažati i što su mogli da osete u njihovom spoljašnjem, kao i iz vidljivih stvari u svetu, ljudi te crkve nisu mogli da opažaju Beskonačno kao Biće, ali su mogli da donekle opažaju Beskonačno Proizlazeće, stoga su oni obožavali Beskonočno Proizlazeće u kojemu je Beskonačno kao Biće. To Beskonačno Proizlazeće, u kojemu je Beskonačno Biće, oni su opažali kao Božanskog Čoveka, jer su znali da Beskonačno Proizlazeće silazi kroz nebo od Beskonačnoga kao Bića. I pošto je nebo Veliki Čovek, koji korespondira u svemu i u svakoj pojedinosti čoveku (kao što je pokazano na kraju prethodnih poglavlja, i kao što će biti pokazano na kraju onih koji slede), stoga su oni mogli opažati Beskonačno Proizlazeće (Manifestaciju) samo kao Božanskog Čoveka. Jer što god od Beskonačnog kao Bića prolazi kroz nebo kao Velikog Čoeaka, to se otiskava u svemu (što pripada Velikom Čoveku). Kada je ta nebeska crkva počela da slabi, oni su predvideli da Beskrajno Proizlazeće ne će više moći da utiče na ljudske umove, i da će na taj način ljudska rasa da nestane; stoga im je bilo otkriveno da će biti rođen Jedan koji će Ljudsko u sebi učiniti Božanskim, i na taj način postati isto Beskonačno Proizlazeće koje je postojalo pre, i koje će, na kraju, postati jedno s Beskonačnim kao Bićem kao što je ono pre bilo. Iz ovoga je došlo proročanstvo u *Knjizi Postanja* o Gospodu (pogl. III.15). **(3)** Ovo je opisano kod *Jovana* ovim rečima: *U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Ona bješe u početku u Boga. Sve je kroz Nju postalo, i bez Nje ništa nije postalo što je postalo. U Njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima. I Riječ postade tijelo, i useli se u nas puno blagodati i istine; i vidjesmo slavu Njegovu, slavu kao jedinorodnoga od Oca (I.1.4,14).* Riječ je Božanska istina koja je, u svojoj suštini, Beskonačno Proizlazeće (Manifestacija) od Beskonačnoga kao Bića, koja je Sam Gospod u pogledu Njegovog Ljudskog. To je ono samo Ljudsko od kojega istina Božanska sada

proizilazi i uliva se u nebo, a preko neba u umove ljudi; koje, stoga, vlada i upravlja svemirom od večnosti. Jer je to jedno i isto Beskonačno kao Biće, jer On je spojio Ljudsko sa Božanskim, a što je postignuto na taj način, što je On učinio Ljudsko u Sebi Božanskim. Iz ovoga se sada vidi da je najviša stvar u istini Božanskoj to, daje Gospodovo Božansko Ljudsko, a otuda i to, da je najviša stvar doktrine crkve to, da je Njegovo Ljudsko Božansko. (*prim.prev. U kasnije objavljenim delima, ovu tezu od Gospodu, autor je učini lakše razumljivom, jer je Trojstvo uporedio sa Suncem, njegovom svetlošću i delovanjem oba u svetu, kao slici Oca, Sina, i Duha Svetoga. Silazeći u svet, Bog Otac se utelovio kao Ljudsko koje je imao od večnosti, i po čijoj slici je bio i nebeski čovek stvoren; a koristeći se smrtnim ljudskim od majke, proslavio svoje večno Ljudsko koje je Božanska istina. Stekavši iskustvo smrtnog čoveka, On kao Božansko Ljudsko vlada i upravlja tako što je osigurao za uvek čovekovu moralnu i duhovnu slobodu, i tako privlači k Sebi i smrtne ljude koji postižu blaženstvo, mir, i sreću tj večni život u Njemu i kroz Njega. Ovo je samo slobodno prepričavanje nauka o Hristu koje je izloženo najjasnije u autorovom poslednjem delu Istinka Hrišćanska Religija*).

4688. *I gle, vaši snopovi idahu u naokolo.* Da ovo označava one koji su bili u veri, naime, u veroanju u neku ljubav ka bližnjemu, vidi se iz značenja *oni se klanjahu snopu njegovom*, čime je označeno obožavanje; kao i iz značenja *snopa*, što je doktrina (o kojoj gore. br. 4686), ovde sve stvari doktrine, ili sve stvari vere. Da *snopovi* imaju ovde takvo značenje je zato što su, u pravom smislu, sve stvari vere predstavljene svim Jakovljevim sinovima (br. 3858,3926), a tako isto i snopovima, jer su ovi usnu zauzeli mesto Jakovljevih sinova; a i stoga što se ovo događa u *sred polja*, a *sredina polja* označava ono što je unutarne, ili one koji su unutarnji ljudi u crkvi (o kojoj gore, br. 4686), stoga, predstavlja one koji veruju u neku ljubav ka bližnjemu. Ovi su, dakle, oni koji su predstavljeni *snopovima koji idahu u naokolo, i koji se klanjahu Josipovom snopu*. Da se ovde ne misli na one koji su spoljašnji ili više udaljeni od središta, i koji su u pravom smislu ovde predstavljeni braćom Josipovom, jasno je iz onog što prethodi i onoga što sledi – da su ga oni mrzeli sve više i više, to jest da su ga prezirali i osećali odbojnost; jer *mrzeti, ili ne govoriti lijepo, i zavideti*, što se kaže za braću, označava preziranje i odbojnost.

4689. *I klanjahu se snopu mojemu.* Da ovo označava obožavanje, vidi se iz značenja *klanjatise*, što je efekat poniznosti (vidi r. 2153), stoga, obožavanje; i iz značenja *Josipovog snopa*, što je ovde doktrina o Gospodooom Božanskom Ljudskom (br. 4686), stoga to označava Božansko Ljudsko koje obožavaju oni koji su u unutarnjem crkve. Ali oni koji su u spoljašnjem, to jest, oni koji su u veri odvojenoj, oni su daleko od obožavanje koliko je to god moguće. Vera odvojena od ljubavi ka bližnjemu ima ovakav efekat, jer, kao što je rečeno, Gospod je prisutan u ljubavi ka bližnjem, a u veri samo preko ljubavi ka bližnjemu; jer je ljubav ka bližnjemu sredstvo (srednje) koje spaja. Šta je istina bez dobra? i šta je razumevanje bez volje? tako i šta je vera bez ljubavi ka bližnjemu? ili pouzdanje bez suštine? **(2)** Da oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu, ne obožavaju Gospodovo Božasko Ljudsko, jasno mi je pokazano po onima koji su ovakvoga karaktera, a koji dolaze u drugi život iz Hrišćanskog sveta, s kojima sam razgovarao; u tome životu srce govori, a ne usta kao na svetu. Svačije misli se tamo saopštavaju (prenose, komuniciraju) mnogo jasnije nego govorom u svetu; i nikome nije dopušteno da govori drugačije nego što misli i veruje. Mnogi od onih koji su u svetu besedili o Gospodu, tamo Ga sasvim poriču. A kada ih se pita šta im je bio cilj ili razlog u svetu da čak i besede o Gospodu, i da Ga izvana u svetom obliku i obožavaju, nađeno je da su to činili jer se to od njih tražilo, zbog službe koju su obavljali, a i zato što su na taj način sticali ugled i bogatstvo; a oni koji Ga nisu besedili, ali su Ga ispovedali, da su to radili zato što su bili rođeni u crkvi, i jer bi inače bili izgubili ugled, da su govorili protivu religije.

Niko iz Hrišćanskog sveta nije znao da je Gospodovo Ljudsko Božansko; a malo je ko znao da On Sam vlada svemirom, a još manje da je Njegovo Božansko Ljudsko Sve u nebu. Da je ovako, nije se moglo otvoreno pokazati, zato što je Gospod predvideo da će se Hrišćanska crkva udaljiti od ljubavi ka bližnjemu i prići veri, te stoga, da će se odvojiti od Njega, i da će ne samo odbacii nego i profanisati ono što je sveto od Njegovog Božanskog Ljudskog; **(3)** Da je u naše dane vera odvojena od ljubavi ka bližnjemu, to je očito; jer su crkve odvojene jedne od drugih zbog svojih dogmi, te svako ko veruje drugačije nego što njihova dogma uči, taj se izbacuje iz njihove zajednicem bez milosti, lišava svojih poseda, po uslovom da se to ne radi otvoreno, a koji lukavo prave planove protivu bližnjih, koji nanose

sramotu delima ljubavi ka bližnjemu, i koji vrše preljube – ti se i pored svega nazivaju Hrišćanima, po uslovom da prisustvuju svetim obredima i govore u skladu sa doktrinom. Iz ovoga je jasno da doktrina u ove dane, da ne život, sačinjava crkvu; i da su plodovi, koji se dodaju veri, da su samo u doktrini, a ne nikako u njihovim umovima.

4690. Stih 8. *Tada mu braća rekoše.* Da ovo označava one koji su u veri odvojenoj, vidi se iz reprezentacije *Josipove braće*, koji su crkva koja je ostavila ljubav ka bližnjemu i približila se veri, pa na kraju i veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu (br. 4665,4671,4679); ali oni koji su unutarjni u crkvi, označeni su *snopovima* u snu (br.4686,4688). Razlog da Josipova braća predstavljaju ovu crkvu je to, što u približnom smislu, oni predstaju reprezentativ (predstavu) crkve, ili religiozno ubeđenje koje je ustanovljeno među Jakovljevim potomcima; ovo potomstvo nije ništa znalo o veri kako se vera shvata u Hrišćanskoj Crkvi, nego su znali samo o istini. Istina je njima bila isto što i vera Hrišćanima, i štaviše, u Hebrejskom jeziku, koristi se ista reč za oba (izraza). Ali Jevrejska Crkva pod istinom je razumela samo Desetorečje (Dekalog), kao i zakone, uredbe, statute, i svedočanstva koja su primljena od Mojsija. Oni nisu poznavali unutarne stvari istine. **(2)** Međutim, Hrišćanska Crkva daje ime vere onim doktrinarnim predmetima za koje oni kažu da su to unutarne stvari crkve i koje treba verovati; ali obični narod je pod verom mislio na kredo (vjeruju), ili ono što su knjige učile o Kredima (Verovanjima, naucima); ali oni koji misle da doktrine vere ili znanje o njima ne spasava nikoga, i koji veruju da je samo malo njih u životu vere (daprimenjuju veru u život), oni veru nazivaju pouzdanjem. Oni su, međutim, iznad običnog sveta, i oni su učeniji od osalih. Iz ovoga se vidi da predmet o kome se ovde govori, u unutrašnjem smislu, nije samo reprezentativ crkve koja je bila ustanovljena kod Jakovljevog potomstva, nego i Hrišćanska Crkva koja ju je nastavila (nasledila); jer je Gospodova Reč sveopšta, i obuhvata u opšte svaku crkvu. Jer je Gospod isto tako provideo kakav će slučaj biti i sa Hrišćanskom Crkvom, i kakav će biti s Jevrejskom Crkvom, gde god se ovaj smisao naziva približnim, ili unutrašnjim istorijskim smislom, a drugi unutrašnjim smislom.

4691. *Da nećeš još biti car nad nama i zapovijedati nam?* Da ovo označava zar će oni biti potčinjeni stvarima razuma i volje, vidi se iz značenja *biti nad*, što je biti

potčinjen stvarima razuma; i iz značenja *zapovedati*, što je biti potčinjen stvarima volje. Da biti *car nad njima izapovedati im*, označava da oni treba da se potčine, jasno je: ali razlog da se ovde koriste dva izraza je to, što se jedan odnosi na stvari razuma, a drugi na stvari vilje. Obična je stvar u Reči, osobito u proročkoj, da se ista stvar izražava na dva načina; onaj koji ne zna ovu misteriju, mora da misli da se ovde radi o običnom ponavljanju da bi se nešto naglasilo. Ali nije tako, jer u svakoj pojedinosti u Reči postoji nebeski brak, naime, brak istine sa dobrom i dobra s istinom; baš kao što postoji i brak razuma i volje u čoveku. Jedan se izraz odnosi na istinu, drugi na dobro; tako se jedan odnosi na razumevanje, jer ovome pripada istina - a drugi na vilju, jer ova pripada dobru. To je tajna sakriena u dva izraza koji se koriste za jednu stvar (vidi br, 683,793,801,2173,2516,712,4138). Tako isto u pogledu *nacarovati nad njima i zapovedati im*, gde se *carovati nad* odnosi na istinu u razumu, a *zapovedati* na dobro u volji. *Carstvo* se kaže za istinu (br. 1672,2547), a *zapovdanje* se kaže za dobro, kao kod *Danila, u kojem se odlomku govori o Gospodovom Božanskom Ljudskom: I dade mu se vlast i slava i carstvo da mu služe svi narodi i plemena i jezici; vlast je njegova vlast vječna, koja ne će proći, a carstvo se njegovo ne će rasuti (VII.14)*. Kod *David*a: *Carstvo tvojeje carstvo od vječnosti, tvoja vlast je od koljena do koljena (Psalam CXIV. 13)*

4692. *Stoga još većma stadoše mrzeti na nj, radi sanova njegovijeh i radi riječi njegovijeh.* Da ovo označava još veće preziranje i odbojnost zbog propovedanja istine – ovde o Gospodovom Božanskom Ljudskom – vidi se iz značenja *još većma*, što je više; iz značenja *mrzeti*, što je prezirati i osećati odbojnost (br. 4681); iz značenja *sna*, što je pretskazivanje (br. 4682,4685); i iz značenje *riječi*, što su istine. Da *riječi* označavaju istine, je stoga što je sva Reč u nebu od Gospoda; stoga *reči*, u unutrašnjem smislu, označavaju istine, a Reč u opštem oznčava svu Božansku istinu. **(2)**U pogledu samoga predmeta, ovo je najviša istina u svim crkvama koje su odvojile veru od ljubavi ka bližnjemu, da oni preziru, naime, da osećaju odbojnost prema istini da je Gospodovo Ljudsko Božansko. Svi oni koji su pripadali Drevnoj Crkvi i koji nisu razdvajali ljubav ka bližnjem od vere, verovali su da je Bog svemira jedan Božanski Čovek, i da je On bio Božanski kao Biće (Esse); otuda su mu i dali ime *Jehova*. Ovo su oni znali od pradrevnih ljudi, a i stoga što se On pokazivao kao Čovek nekoj njihovoj braći. (*prim.prev. Autor stalno pominji*

ime Jehovino, iako zna (vidi br. 2921,3035), da onaj koji jeste, nema imena. Značenje reči Jehova je ONAJ KOJI JESTE, baš kako se objavio Mojsiju kod gorućega grma, i Jevreji nisu nikad izgovarali tu reč, jer je sveta, nego su umesto nje, govorili reč Gospod, Adonai, koju se reč pisala iznaz slova JHV, kao znakove samoglasnika reči Gospod i koje sučitali Gospod umesto Jehova.) Isto ako, oni su znali da svi obredi i sve spoljašnje stvari njihove crkve predstavljaju Njega. Ali oni koji su bili u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu, ti nisu mogli da razumeju kako je Ljudsko postalo Božansko, niti su mogli da razumeju da je to izvela Božanska ljubav, jer sve ono što nisu mogli da shvate od neke ideje koju su primili preko spoljašnjih čula, oni su smatrali da to ni ne postoji. To je ono što prati veru odvojenu od ljubavi ka bližnjemu; jer kod onih koji ovamo misle, njihovo je unutrašnje zatvoreno, jer nema ništa posredno kroz koje bi mogao da im dođe influks. **(3)**Jevrejska Crkva, koja došla posle ove, verovala je doista da je Jehova Čovek i Bog, jer se On pojavljivao kao čovek Mojsiju i prorocima, što je bio razlog da su Jevreji nazivali svakoga anđela koji im se pokazivao *Jehova*. (*prim. prev. Nazivali su ga Jehova ali su izgovarali reč Gospod, i tako su se obraćali anđelima koji su poslanici Božiji (to jest, Jehovini); što se tiče Mojsija, on je Jehovi video samo leđa, jer se ne može videti Bog i živeti, kao što se ne može dodirnuti Sunce i ostati živ, ali se može osetiti i uživati u Svetlosti koja dolazi od Sunca*). Uprkos toga, oni su imali istu ideju o Njemu kao i Neznabošci o njihovim bogovima; Jevreji su više voleli Jehovu Boga nego te bogove, jer je On mogao činiti čuda (br. 4299); oni nisu znali da je Jehova Gospod u Reči (br, 2921,3035), i da je Njegovo Božansko Ljudsko bilo predstavljeno u svim njihovim obredima,. Njihova jedina misao o Mesiji ili Hristu bila je da će On biti veliki prorok, veći od Mojsija, i najveći car, veći od Davida, koji će ih velikim čudima vratiti u zemlju Hanansku. Nisu hteli ništa da čuju o Njegovom nebeskom carstvu, jer su oni razumeli samo svetske stvari, pošto su se bili odvoji od ljubavi ka bližnjemu. **(4)**Međutim, Hrišćanska Crkva, u spoljašnjem bogoštovanju, doista obožava Gospodovo Božansko Ljudsko, posebno u Svetoj Večeri, jer je On kazao da je hleb Njegvo telo, a vino Njegova krv; ali u svojoj doktrini, oni ne smataju da je Njegovo Ljudso Božansko, jer prave razliku između Božanske prirode i ljudske prirode. Razlog ovome je to što se crkva udaljila od ljubavi ka bližnjemu prema veri, i na kraju prema veri odvojenoj. A pošto ne priznaju da je Gospodovo Ljudsko Božansko, mnogi se spotiču i , u srcu, poriču Ga

(br. 4689). Pa ipak, istina je da je Gospodovo Božansko Ljudsko Božansko i da je proističuće (Manifestacija) (Existens) od Božanskog kao Bića (Esse), i da je On Božanski kao Biće (Esse) i Božansko Proističuće da su jedno, kao što Gospod jasni uči kod *Jovana: Isus reče Filipu, Koliko sam dugo s vama, i nisi me poznao? Onaj ko vidi Mene, vidi Oca. Zar ne vjeruješ da sam ja u Ocu, i Otac u Meni? Vjeruj da sam ja u Ocu, i da je Otac u Meni (XIV.9-11)*. kao i na drugim mestima. Jer Božansko Proističuće (Existens) je Božansko Samo koje proizilazi od Božanskog kao Bića (Esse), a u slici je Čovek; jer nebo, u kome je to sve, predstavlja Velikog Čoveka, kao što je gore rečeno (br. 4687), i kao što je bilo pokazano na kraju poglavlja, u korespondenciji svih stavri u čoveku s njim (s Velikim Čovekom). **(5)** Gospod je doista bio rođen kao i svaki drugi čovek, i imao jedno slabo ljudsko od majke; ovo je ljudsko Gospod je odstranio, tako da na kraju nije više bio Marijin sin, te je učinio Svoje Ljudsko u Sebi Božanskim, što se označava time što se kaže se se proslavio; a isto tako, On je pokazao Petru, Jakovu, i Jovanu, kad se preobrazio, je je On Božanski Čovek.

4693. Stih 9. *Poslije opet usni drugi san.* Da ovo opet označava pretskazivanje, vidi se iz značenja *sna*, što je pretkazivanje (o čemu gore, br. 4682).

4694. *I pripovijedi braći svojoj govoreći.* Da ovo označava u prisustvu onih koji su u veri odvojenoj, vidi se iz reprezentacije Josipove braće, što su oni koji su u veri odvojenoj (o čemu gore, br. 4665,4671,4679,4690).

4695. *Usnih opet san.* Da ovo označava sadržaj pretskazivanja, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br.4685).

4696. *A to se sunce i mjesec.* Da ovo označava prirodno dobro i prirodnu istinu, vidise iz značenja *sunca*, što je nebesko dobro (br. 1529, 1530, 2120, 2441, 2495, 3636, 3643, 4060); i iz značenja *mjeseca*, što je duhovno dobro, ili istina (br. 1529, 1530, 2495). *Sunce*, u najvišem smislu, označava Gospoda, jer se On pokazuje kao Snce onima u nebu koji su u nebeskoj ljubavi. I *mjesec*, u najvišem smislu, označava Gospoda zato što se On pokazuje kao mesec onima u nebu koji su u duhovnoj ljubavi; otuda je sva svetlost u nebu. Stoga, tamo gde je sunce, tamo je nebesko ljubavi, a tamo gde je mesec, tamo je duhovno ljubavi, ili istina; stoga, u ovom odlomku, *sunce* je prirodno dobro, a *mesec* je prirodna istina, jer se to kaže

za Jakova i Liju, što se vidi iz stiha 10, gde Jakov kaže, *E da li ću ja i mati tvoja i braća tvoja tebi se klanjati do zmlje?* Jer jakov predstavlja prirodno dobro, a Lija prirodnu istinu, što je više puta gore pokazano. Božansko koje dolazi od Gospoda je, u najvišem smislu, Božansko u Njemu; ali, u relativnom smislu, to je Božansko od Njega. Božansko dobro od Njega je ono što se naziva nebesko, a Božanska istina od Njega je ono što se naziva duhovno. Kada Racionalno primi ove, dobro i istina Racionalnog je ono što je time označeno; ali kada ih Prirodno prima, tada je dobro i istina Prirodnog ono što je označeno. Oni su ovde dobro i istina Prirodnog, jer se to kaže za Jakova i Liju.

4697. *I jedanaest zvijezda.* Da ovo označava poznavanja (cognitiones) dobra i istine, vidi se iz značenja *zvezda*, što su poznavanja dobra i istine. Da *zvezde* imaju ovo značenje u Reči je stoga, što su one mala svetla koja sijaju noću, kada daju našoj atmosferi račak svetlosti, baš kao što znanja (poznanja) daju zračak dobra i istine. Da su ovakva poznavanja označena *zvezdama*, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, kao kod *Jeremije: Ovako veli Jehova koji daje sunce da svijetli danju, i uredbu mjesecu da svijetli noću, koji raskida more i buče vali njegovi, kojemu je ime Jehova nad vojskama (XXXI.35).* Ovde se govori o jednoj novoj crkvi, gde se sa *daje sunce da svijetli danju*, označava dobro ljubavi, a *daje uredbu mjesecu da svijetli noću*, označava se istina i poznavanja. **(2)** Takođe i kod *Davidu: Stvorio je velika vidjela; jer je do vijeka milost Njegova. Sunce, da upravlja danom; jer je do vijeka milost Njegova. Mjesec i zvijezde, da upravljaju noću; jer je do vijeka milost Njegova (Psalam XXXVI. 7-9).* Onaj koji ne zna ništa o unutrašnjem smislu Reči, verovaće da se *suncem* ovde označava sunce sveta, a *meseccem i zvezdama*, mesec i zvezde sveta; ali iz ovoga se ne pokazuje duhovni smisao, a Reč je nebeska u svakoj pojedinosti; iz čega se opet vidi da su ovde označena dobra ljubavi ka bližnjemu, i istine vere, zajedno sa poznavanjima ovih. **(3)** Isto tako u prvom poglavlju *Postanja*, gde se opisuje novo stvaranje nebeskog čoveka: *Po tome reče Bog: neka budu svjetila na svodu nebeskom, da dijele dan i noć, da budu znaci vremenima i danima i godinama; I neka svijetle na svodu nebeskom, da obasjavaju zemlju. I bi tako. I stvori Bog dva vidjela velika: vidjelo veće da upravlja danom, i vidjelo manje da upravlja noću, i zvijezde. I posta*

vi ih Bog na svodu nebeskom da obasjavaju zemlju. I da upravljaju danom i noću, i da dijele svjetlost od tame, i vidje Bog da je dobro. (Postanje I. 14-18, vidi br. 30.38). **(4)** Kod Mateje: *I odmah po nevolji dana tjele sunce će pomrčati, i mjesec će svetlost svoju izgubiti, i zvijezde s neba pasti, i sile nebeske pokrenuti se.* (XXIV.29). Da se ovde *suncem* i *mjesecom* označava ljubav i ljubav ka bližnjemu ili dobro i istina, a *zvijezdama* poznavanja (cognitiones), može se videti gore (br. 4060); a pošto se ovde govori o poslenjem danu ili poslednjem stanju crkve, to se *suncem* koje će pomrčati i *mjesecom* kojineće davati svjetlosti svoje označava da će tada dobro ljubavi i ljubav ka bližnjemu nestati; *zvijezdama* koje će pasti s neba, da će i poznavanja dobra i istine nestati; **(5)** Da su označene ove stvari, vidi se iz proročkih delova Reči, u kojoj se kažu slične stvari o poslednjem stanju crkve, kao kod *Isaije: Evo, ide dan Jehovin ljuti s gnjevom i jarošću da obrati zemlju u pustoš, i grijeshnike da istijebi iz nje. Jer zvijezde nebeske i prilike nebeske ne će pustiti svjetlosti svoj. Sunce će pomrčati o rođaju svome, mjesec ne će pustiti svjetlosti svoje.* (XIII.9,10). Kod *Joila: Dan Jehovi je blizu. Sunce će i mjesec pomrčati, i zvijezde ne će davati svjetlosti svoje* (III.14,15). Kod *Jezikilja: I kad te ugasim, zastrtijeću nebo, i zvijezde na njemu pomrčati, sunce ću zakloniti oblakom, a mjesec neće svetliti svetlošću svojom. Sva će svijetla vidjela na nebu pomrčati za tobom, i pustiću tamu na tvoju zemlju, govori Jehova Bog* (XXXII.7,8). I u *Otkrovenju: I četvrti anđeo zatrubi i udarena bi trećina sunca, i trećina mjeseca, i trećina zvijezda, da pomrča trećina njihova, a trećina dana da ne svijetli, tako i noću.* (VIII.12). **(6)** Osim toga, da su zvezde poznavanja dobra i istine, jasno je iz sledećih odlomaka: kod *Danila: I iz jednoga od njih izide jedan rog malen i naraste vrlo velik prema jugu i istoku i prema krasnoj zemlji. I naraste dori do vojske nebeske, i obori na zemlju neke od vojske i od zvijezda, i pogazi ih.* (VIII.9,10). I u *Otkrovenju: I rep njezin odvuče trećinu zvijezda nebeskih, i baci ih na zemlju. laždaha stajaše pred ženom koja šćaše da se porodi, da joj proždre dijete kad rodi.* (XII.4). Da zvijezde nisu označene u ovome odlomku, jasno je. Kod *Danila* i u *Otkrovenju* opisuje se stanje crkve u njeno poslednje vreme. **(7)** Isto tako kod *Davidu: I izbroja mnoštvo zvijezda, i sve ih imenova* (Psalam CXLVII.4). Opet: *Hvalite Jehovu, sunce i mjesece! Hvalite ga sve zvijezde!* (Psalam CXLVIII.3). A u *Otkrovenju: I znak veliki pokazao se na nebu: žena obučena u sunce, i mjesec pod nogama njezinim, i na glavi njezinoj vijenac od dvanaest zvijezda.* (XII.1).

(8) Pošto *zvijezde* označavaju poznavanja dobra i istine, one isto tako označavaju i doktrinarne stvari crkve, jer su i ovo poznavanja. Doktrine o veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu u poslednja vremena, ovako se opisuje zvezdom u *Otkrovenju: I treći anđeo zatrubi, i pade s neba velika zvijezda, koja goraše kao svijeća, i pade na trećinu rijeka i na izvore vodene. I ime zvijezdi bješe Pelen, i trećina voda posta pelen, i mnogi ljudi pomriješe od voda ovo označava obožavanje, vidi se iz značenja klanjati se, što je obožavanjem o kojem gore, br. 4689) da, jer bijahu grke (VIII.10,11). Vode koje su ogrčale zbog ove zvezde su istine, a rijeke i izvori vodeni su inteligencija iz toga i mudrost od Reči. (Da su vode istine, može se videti gore, br. 2702,3058,3424; da su rijeke inteligencija, br. 3051; a da su izvori mudrost od Reči. (br. 2702,3424.)*

4698. *I klanjahu mi se.* Da ovo označava obožavanje, vidi se iz značenja klanjati se, što j obožaanje, o kojem gore (br. 4689)-

4699. Stih 10. *I pripovijedi i ocu svojemu i braći svojoj.* Da ovo označava da je bilo dato da se to zna, može se videti i bez objašnjavanja.

4700. *Ali ga otac prekori i reče: kakv je to san što si snio?* Da ovo označava ljutnju (negodovanje), vidi se iz značenje *prekoriti*, što je biti ljutit, i to zbog besedenja istine o Gospodovom Božanskom Ljudskom, koje je besedenje označeno *sanjanjem sna* (br. 4682,4693,4695). *Otac i Josipova braća* ovde označavaju religiju od drevnih. Spoljašnje ove crkve većinom je bilo kao spoljašnje Drevne Crkve. Međutim, kod onih koji su pripadali Drevnoj Crkvi, postojalo je unutrašnje u njihovom spljašnjem, ali ne kod onih koji su bili Jevrejske religije, jer Jevreji nisu priznavali nikakvo unutrašnje, ni do današnjeg dana; ali je ipak postojalo jedno unutrašnje. Ovo spoljašnje kod njegovog unutrašnjeg, je ono što se ovd naziva *ocem*, dok je spoljašnje bez unutrašnjegono što se naziva *braćom*; otuda sledi tvrdnja da *mu braća zaviđahu, a da je otac čuvao riječi one.* S prvim rečima označava se odbojnost onih koji su u spoljašnjem bez unutrašnjeg, dok se poslenjim označava da je još ostalo istine u toj religiji. **(2)** To je isto kao i u Hrišćanskoj Crkvi, gde oni koji su u spoljašnjem bez unutrašnjeg jedu hleb i piju vino u Svetoj Večeri, s onima koji samo misle da ovo treba raditi zato što je zapovedeno i prihvaćeno od crkve. Neki od njih veruju da su hleb i vino sveti, ali

ne veruju da svetost u njima dolazi od toga što je hleb sveta stvar ljubavi i ljubavi ka bližnjemu u nebu i veri u nebu (br. 3464,3735). Dokoni koji su u spoljašnjem a u istio vreme i u unutrašnjem bogoštovnju, ne obožavaju hleb i vino, nego Gospoda kojega predstavljaju, i od Kojega dolazi sveta stvar ljubavi i ljubavi ka bližnjemu, i vere; a ovo oni ne čine zbog doktrine, nego zbog ljubavi, ljubavi ka bližnjemu, i vere, koje su usvojili u životu (primenili u život).

4701. *Eda li ćemo ja i mati tvoja i braća tvoja doći k tebi i klanjati se do zemlje?* Da ovo označava (pitanje) da li će crkva obožavati?, vidi se iz značenja *doći i klanjati se*, što je obožavati (vidi br. 4689,4698), i iz značenja *oca* (koji je ovde *Ja*) i *majke i braće*, što je crkva, ovde Jevrejska crkva, kao što je pokazano.

4702. Stih 11. *I braća mu zavidaahu.* Da ovo označava njihovu odbojnost, vidi se iz značenja *zavideti*, što je osećati odbojnost, kao mrzeti, i ne govoriti lijepo (mirno), kao gore (br. 4681); jer, u izvornom jeziku, reč *zavideti* označava isto što i biti ljubomoran i svađalica; a ljubomora i svađa su efekti mržnje, a odbojnost je oznčena istom reči.

4703. *Ali ga otac ukori.* Da ovo označava da je ostalo istine u njihovom religioznom ubeđenju, vidi se iz značenja ovde *oca*, što je ovde Jevrejska Religija koja je poreklom od drevne (o čemu gore. br. 4700); i iz značenja *čuvati (držati)*, što je istina (o čemu gore, br. 4692). Šta je dalje označeno time što je bilo ostalo istine u njihovom religioznom ubeđenju, može se videti gore (br. 4700).

4704. Stihovi 12-17. *A kad braća njegova otidoše da pasu stoku oca svojega kod Sihema, reče Izrailj Josipu: ne pasu li braća tvoja stoku kod Sihema? hajde da te pošaljem k njima. A on reče: Evo me. A on mu reče: idi vidi kako su braća tvoja i kako je stoka, pa dođi da mi javiš. I opravi ga iz doline Hebronske, i on otide put Sihema. I čovjek jedan nađe ga a on luta po polju, te ga zapita govoreći: šta tražiš? A on reče: tražim braću svoju; kaži mi, molim te, gdje su sa stokom? A čovjek reče: otišli su odavde, jer čuh kad rekoše: hajdemo u Dotain. I otide Josip za braćom svojom; i nađe ih u Dotainu. A kad braća njegova otidoše da pasu stoku, označava one koji uče od vere; oca svojega, označava od Drevne i Prvobitne Crkve; kod Sihema, označava prvo korenje; reče Izrailj Josipu, označava opažanje od Božanskog duhovnog; ne pasu li braća tvoja stoku kod Sihema? označava da oni*

uče (naučavaju); *hajde da te pošaljem k njima*, označava da treba da se naučava Božansko duhovno dobro; *a on reče: evo me*, označava potvrđivanje; *idi vidi kako su braća tvoja*, označava svaki Gospodov dolazak, i opažanje kakvo je bilo kod oni koji su naučavali; *i kako je stoka*, označava (da sazna) kako je stanje bilo kod oni koji su učili, ili u crkvi; *pa dođi da mi javiš*, označava poznanje; *i opravi ga od doline Hebronske*, označava odprirodnog i čulnog Božanskog; *i on otide put Sihema*, označava poznavanje opštih doktrinarnih stvari; *a čovjekjedan nađe ga, a on luta po polju*, označava da su oni bili otpali od opšte istine crkve; *i čovjek gazapita: šta tražiš?* označava providenje; *a on reče: tražim braću svoju; kaži mi molim te gdje susa stokom*, označava znanje o tome kakav je slučaj, i kakvom su stanju bili. *A čovjek reče: otišlisu odavde, jer čuh gdje rekoše: hajdemo u Dotain*, označava da su se okrenuli od opštih stvari doktrine i uputili prema posebnim stvarima doktrine; *i otide Josip za braćom svojom; i nađe ih u Dotainu*, označava da su bili u pojedinostima lažnih načela.

4705. Stih 12. *A kad njegova braća otidođe da pasu stoku*. Da ovo označava one koji naučavaju od vere, vidi se iz značenja Josipove *braće*. a to su oni u crkvi koji su u veri (o kojima vidi gore, br. 4665,4671,4679,4690); i iz značenja *pasti stoku*, što je naučavati (br. 343,3767,3768,3772,3783).

4706. *Oca svojega*. Da ovo označava od Drevne i Prvobitne Crkve, vidi se iz značenja ovde *oca*, ili Jakova, a to je Drevna crkva (o kojoj gore, br. 4680); da je ovde označena i Prvobitna Crkva, može se videti gore (br. 4690). Pod Prvobitnom Crkvom se misli na Hrišćansku Crkvu u njenom početku. Uglavnom govori se u Reči o četiri crkve različite među sobom. Bila je crkvakoja je postojala pre potopa a koja se nazivala Čovek; ova se naziva Pradevna Crkva. Sledeća je ona koja je postojala posle potopa, a koja se naziva Drevna Crkva. Tada je sledila ona koja je postojala kod Jakovljevog potomstva, koja nije bila crkva, nego reprezentativ crkve; koji se reprezentativ naziva i religijsko ubeđenje. Onda dolazi ona koja je ustanovljena posle Gospodovog dolaska, nazvana Hrišćanskom Crkvom. Ova se u svome početku naziva Prvobitna Crkva.

4707. *Kod Sihema*. Da ovo označava prvo korenje, vidi se iz značenja Sihema, što je istina poreklom od drevnog Božanskoga korena (br. 4399,4454), a pošto je to

doktrina (br. 3372,4473), to je prvo korenje doktrine o veri; jer se ime daje prema predmetu u njegovome nizu. Prvi koreni su i opšte stvari doktrine; opšte je ono što se prvo prima, a pojedinosti slede.

4708. Stih 13. *Reče Izrailj Josipu.* Da ovo označava opažanje od Božaskog Duhovnog, vidi se iz značenja reči u istorijskim delovima Reči, što je opažanje (br. 1791,1815,1819,1822,1898,1919,2080,2619,2862,3395,3509); i iz reprezentacije Josipa, što je Božansko Duhovno (br. 4669).

4709. *Ne pasu li braća tvoje stoku kod Sihema?* Da ovo označava da oni naučavaju, vidi se iz značenja *pasti stoku*, što je naučavati (o čemu gore, br. 4705); i iz značenja *Sihema*, što su prvi koreni doktrine o veri (br. 4707).

4710. *Hajde da te pošaljem k njima.* Da ovo označava da treba da se naučava Doktrina duhovnih dobara, vidi se iz reprezentacije *Josipa*, što je Gospodovo Božansko Duhovno (4669,4708). Kad se kaže *poslati*, to označava naučavati Božanska duhovna dobra, jer, u unutrašnjem smislu, poslati je i proizlaziti (br. 2397), u isto vreme naučavati; ovde, stoga. od Gospodovog Duhovnog. Božanska duhovna dobra su dobra ljubavi i ljubavi ka bližnjemu; ali Božanske duhovne istine su istine vere iz ovih (dobara). Onaj koji naučava prve, on naučava i druge: jer druge su od prvih i o njima. Da, u unutrašnjem smislu, *biti poslat* je onaj koji proističe i naučava, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, gde se često kaže da je Gospod bio *poslat od Oca*, što znači da proističe od Njega, to jest, od Božanskog dobra; kao i da *Gospod šalje Tešitelja, ili Duha Istine*, što označava da sveta istina proističe od Njega. I proroci su bili *poslani*, čime se označava da su naučavali ono što proističe od Gospoda. Svako može da ove stvari potvrdi iz Reči, na mestima gde se one javljaju.

4711. *A on mu reče: Evo me!* Da ovo označava potvrđivanje, vidi se i bez objašnjavanja.

4712. Stih 14. *A on mu reče: idi, vidi kako su braća tvoja. (da vidiš mir tvoje braće.)* Da ovo označava svaki Gospodov dolazak, i opažanje o tome kako je s onima koji naučavaju, vidi se iz značenja *reči*, što je opažati (o čemu upravo gore, br. 4708); i iz značenja *mira*, što je sigurnost (bezbednost) (br. 4681), stoga, kako je s njima; i

iz reprezentacije *braće*, što su ovde oni koji naučavaju od vere (4705). Iz ovoga je jasno da se ovim rečima označava opažanje kako je onima koji naučavaju. Da se ovde označava i svaki Gospodov dolazak, je stoga što je preko Josipom predstavljen Gospod u pogledu Božanskog Duhovnog (br. 4669,4708,4710); stoga, kad se kaže da Josip treba da ode da vidi mir(da vidi kako su) svoje braće, označava se Gospodov dolazak. Svakim dolaskom se označava kadgod istina od Reči utiče u misao.

4713. *I kako je stoka.* Da ovo označava (pitanje) kako je s onima koji uče, ili sa crkvom, vidi se iz značenja *kako je sa*, što je pitanje kako su (o čemu upravo gore br. 4712); i iz značenja *stoke (ovaca)*, a to su oni koji uče. Jer *pastir*, ili onaj koji napasa stoku, označava onoga koji naučava dobru ljubavi ka bližnjem i koji ga vodi; da *stoka (stado)* označava one koji uče i koji se vode (br. 343); ali označava tako isto i crkvu.

4714. *Pa dođi da mi javiš.* Da ovo označava znanje, vidi se iz značenja *dođi da javiš*, što je izveštaj o tome kako idu stvari, a to je znanje.

4715. *I opravi ga iz doline Hebronske.* Da ovo označava da je ovo (znanje) poticalo od prirodnog i čulnog Božanskog, vidi se iz značenja *opraviti (poslati) nekoga*, a to je nastaviti i naučavati (vidi br. 4710); i iz značenja *doline*, a to je ono što je ispod (vidi br. 1723,3417); i iz značenja *Hebrona*, što je Gospodova crkva u pogledu dobra (br. 2909). Na taj način, ovim se označava da se naučavalo ono što je niže (ispod) u crkvi, i to stoga što oni nisu razumevali ono što je više. Jer onaj koji uči veri, a koji nije spodoban da uči ljubavi ka bližnjemu, taj nije u stanju da opaža ono što je više ili ono što je unutarne u crkvi, jer ga ništa ne vodi ka tome, da mu pokaže šta pripada veri, to jest, šta je istinito. Ali ako uči ljubavi ka bližnjem, tada on ima dobro (u sebi), a ono mu je upravljač i vođa, jer sva istina je od dobra i govori o dobru, ili što je isto, sve što pripada veri potiče od ljubavi ka bližnjemu i govori o ljubavi ka bližnjemu. Svako, već po prirodnoj svetlosti (zdravom razumu?) može da zna da se ceo nauk (doktrina) odnosi na život. **(2)** Da se tim rečima označava da to znanje potiče od prirodnog i čulnog Božanskog, to je najviši smisao; jer se za niže stvari u crkvi kaže da potiču od Gospodovog prirodnog i čulnog Božanskog; ne da su je to u Gospodu niže, jer u Gospodu je sve

beskonačno, jer je On Jehova u pogledu svake suštine (br. 2156,2329,2921,3023), nego je je to tako u čoveku (jer čovek tako to opaža). Jer oni koji su čulni, oni shvataju na čulan način ono što je u Gospodu i od Njega, a oni koji su prirodno, na prirodan način. Tako se kaže zbog toga kakvi su oni koji primaju. Ali oni koji su nebeski ljudi, pa su stoga istinski racionalni, oni opažaju unutarne stvari, i za njih se kaže da njihov nauk potiče od Gospodovog racionalnog Božanskog. Ovo je, kao što je rečeno, najviši smisao ovih reči. **(3)** Da je *dolina* ono što je niže u crkvi, vidi se iz drugih odlomaka u Reči, kao kod *Isaije: Breme dolini viđenja: Što li ti je te si sva izašla na krovove? Jer ovo je dan muke i potiranja i smetnje od Gospoda, Gospoda na vojskama, u dolini viđenja, obaviće zid, i vika će viti do gore. (XXII.1,5). Dolina viđenja* označava ono što je dobro i istinito u prirodnom ili spoljašnjem čoveku. Opet: *Glas nekoga koji viče u pustinji: pripravite u pustinji put Gospodov, poravnite u pustoši stazu Bogu našem. Sve doline neka se povise, i što je krivo neka bude pravo, i neravna mjesta neka budu prava (XL.34). Dolina* označava ovo što je niže. **(4)** Kod *Jeremije: Kako možeš reći: nisam se oskrvnio, nijesam išao za Balima? Pogledaj put svoj po dolu; poznaj šta si učinila, brza kamilo, koja postavljaš znak na svojim putovima. (II.23). Dol* označava reči-znanja (scientifica) i ono što je čulno. a to je ono što je niže, a čime se izokreću stine. Opet: *Evo me na tebe, koji sjediš u dolini, kao stijena u ravnici, govori Jehova, na vas, koji govorite: ko će doći na nas? i ko će ući u stanove naše? (XXI.13). Koji sjede u dolini i koji su kao stijena u ravnici, označavaju veru u kojoj nema ljubavi ka bližnjemu. Opet: I doći će satirač u svaki grad, neće se sačuvati ni jedan grad; dolina će propasti i ravnica će se opustošiti, jer Gospod reče. (XLVIII.8), što ima slično značenje, opet: Što se hvališ dolinama? Rastopila se dolina tvoja, kćeri odmetnico! koja se uzdaš u blago svoje: ko bi udario na me? (XLIX.4). Dolina* označava ono što je spoljašnje u bogoštovanju, a to je i ono što je najniže. **(5)** Kod *Jezikilja: I u to ću vrijeme dati Gogu mjesto za grob u Izrailju, dolinom kojom se ide na istok ka moru, i ona će stisnuti usta putnicima. I prohodice zemlju i što je u njoj, i ko vidi kosti ljudske, načiniće kod njih znak, dokle ih ne ukopaju grobari u dolini mnoštva Gogova. (XXXIX.11,15). Gog* označava one koji su u spoljašnjem bogoštovanju bez unutrašnjeg (br. 1151), a otuda se i njegovo mesto pogreba naziva *dolinom onih koji prohode i dolinom mnoštva*. Kod *Davidu: Da pođem i dolinom sjena smrtnoga. ne ću se bojati zla; štap tvoj i palica tvoja tješi me. (XXIII.4). Dolina sjena smrtnoga*

označava ono što je niže, a što je relativno u senci. **(6)** Kako su doline bile između brda i bregova, i niže od njih, to se *dolinama* označava ono što je niže u crkvi, jer *brda i bregovi* označavaju ono što je više ili unutarnje, i to bregovi ono što pripada ljubavi ka bližnjemu, a brda ono što pripada ljubavi ka Gospodu (795,1430,2722,4210); a pošto se *zemljom Hananskom* označava Gospodovo carstvo i Njegova crkva, stoga se to naziva *zemljom brda i dolina koje napaja dažd nebeski* (Zak. Ponovljeni XI.11). Razlog da se ovde kaže da je Josip bio poslan iz doline Hebronske je u tome što je njegova misija bila da bude s onima koji primaju nauk o veri (vidi br. 4705); jer oni koji su u veri, a ne i u ljubavi ka bližnjemu, ti su u onome što je niže; jer kod njih vera je samo u memoriji, a ne u srcu a otuda i u delima.

4716. *I on otide put Sihema.* Da ovo označava znanje o onome što je opšte u naucima (doktrinama), vidi se iz značenja *Sihema*, a to su prvi koreni, ili što je isto, ono što je opšte u naucima (doktrinama) (br. 4707).

4717. Stih 15. *A čovjek jedan nađe ga a on luta po polju.* Da ovo označava da su oni bili otpali od opšte istine crkve, jasno je iz značenja *lutati po polju*, što je otpasti od opšte istine crkve; jer polje je crkva u pogledu dobra (br. 2971,3196,3766), a *čovjek na polju* je dobro života od nauka (br. 3310). Kaže se *čovjek*, jer *čovjek* (muškarac, vir) označava istinu crkve (br. 3134). Za one se kaže da su otpali od opšte istine crkve, koji priznaju Gospoda, ali ne i Njegovo Ljudsko kao Božansko; kao i za one koji priznaju veru kao suštinsko, ali ne i ljubav ka bližnjemu. I jedno i drugo su opšte (zajedničke) istine crkve, i kada čovek otpadne od jedne, on otpada od opšte (zajedničke) istine); a ko god tako otpadne, taj otpadne i od posebnih istina (o čemu u onome što sledi); upravo onako kao kada neko pođe od lažnog načela i iz njega izvlači zaključke, koji su isto tako lažni, jer načelo vlada u zaključcima, koji samo još više jačaju načelo.

4718. *Te ga zapita govoreći: šta tražiš?* Da ovo označava providanje, može se videti iz niza, jer niz obuhvata providenje.

4719. Stih 16. *A on reče: tražim braću svoju; kaži mi, molim te, gdje su sa stokom?* Da ovo označava znanje o tome kako stoji ova stvar, i u kakvom je stanju, a približno, u skladu sa rečima, kako je s onima koji naučavaju od vere (koji

naučavaju polazeći od vere kao glavnog načela), i da sazna nešto u njihovom stanju, to je očito; jer se *braćom* označavaju oni koji naučavaju od vere (vidi br. 4712); a u kakvom su stanju, označava se sa *tražim braću*, ili sa *gde su* (br. 4712,4713); sa *gdje* se označava stanje, jer, u unutrašnjem smislu, sve što se odnosi na mesto, označava stanje (br.2625,2837,3356,3387,4321); sa *oni koji napasaju* označavaju se oni koji naučavaju (br. 343,3767,3768,3772,3783).

4720. Stih 17. *A čovjek reče: otišli su odavde, jere čuh gdje rekoše: hajdemo i Dotain.* Da ovo označava da su pošli od opštih ka posebnim stvarima doktrine, vidi se iz značenja *otišli*, što je poći, okrenuti se; i iz značenja *iz Sihema*, a to je mesto od kojega su otišli, što znači otišli dalje od opštih stvari doktrine (br. 4707,4716); i iz značenja *Dotaina*, što su opšte stvari doktrine. Da *Dotain* označava opšte stvari doktrine ne može se potpuno potvrditi iz ostalih odlomaka u Reči, jer se pominje samo u drugoj Knjizi o Carevima (VI.13), gde se iznosi kako je car Sirije poslao veliku vojsku Elisiju, i da su bili udareni slepilom, i da ih je Elisije odveo u Samariju. (2) Kako su sve istorijske stvari Reči reprezentativi nebeskih i duhovnih stvari Gospodovog carstva, tako je i ova, pa tako car Sirije predstavlja one koji su u poznanjima istine (br. 1232,1234,3249,3664,3664,3680,4112); ovde, u obrnutom značenju, one koji su u poznanjima onoga što nije istinito; *Elisijem* je predstavljena Reč Gospodova (br. 2762); *Dotainom*, doktrine iz Reči; *kolima i konjanicima i velikom vojskom*, koju je poslao car Sirije, označene su lažne doktrine; brdom s puno konja i kolima ognjenim oko Ilije, koje je njegov momak (učenik) video, označavaju se dobra i istigine doktrine iz Reči (br. 2762); slepilom kojim su bili udareni oni koje je poslao car Sirije, označavaju se laži (obmane) same (br. 2383); a time što ih je Elisije odveo u Samariju, gde su im se oči otvorile, označava se pouka uz pomoć Reči. Ovakve su stvari obuhvaćene ovom istorijom, gde se *Dodainom*, gde je bio Elisije, označavaju doktrine dobra i istine iz Reči. Njihovo značenje je slično i u ovome stih, gde se upravo govori o pojedinostima u doktrini; samo što su ovde označene pojedinosti lažnih načela, jer je predmet o kome se govori crkva koja počinje od vere, na koji se način (crkva) odvaja od ljubavi ka bližnjemu od samoga početka. Sve njene doktrine imaju ukus opšteg načela, to znači načela vere bez ljubavi ka bližnjemu; otuda potiču obmane koje su pojedinosti lažnih načela. (3) Svaka crkva, u svom početku, poznaje samo opšte

stvari doktrine, jer je ona tada u jednostavnosti (prostoti), i kao da je u svom detinjstvu, ali, tokom vremena, ona dodaje pojedinosti, koje su delom potvrđivanja opštih stvari, a delom dodavanja (koja, međutim, nisu suprotna opštima), a delom su i objašnjenja kojima se pomiruju protivurečnosti i izbegava da se vređa zdrav razum. Sve su ove stvari pojedinosti lažnih načela; jer sve stvari bilo koje doktrine koje priznaju opšte načelo kao oca, odnose se jedna prema drugoj kao vrsta udruženosti, i povezuju se kao po srodstvu i po privlačnosti. Iz ovoga je jasno da kada je opšte načelo lažno, da sve ostalo ima ukus lažnosti.

4721. *I otide Josip za braćom svojom, i nađe ih u Dotainu.* Da ovo označava da su bili u pojedinostima lažnih načela, vidi se iz reprezentacije Josipa, koji je Gospod u pogledu Božanske istine (vidi br. 5669); iz reprezentacije njegove braće, što je crkva koja se odvaja od ljubavi a okreće veri, i na kraju veri odvojenoj (br. 4667,4676,4680,4690); i iz značenja *Dotaina*, a to su pojedinosti lažnih načela (o kojima gore, br. 4720). Iz ovoga je jasno da se ovim rečima označava da su nađeni da su bili u pojedinostima lažnih načela. (2) Kako bi se znalo šta se je to biti u pojedinostima lažnih načela, uzmimo radi ilustracije neke doktrine u crkvi koja priznaje veru samu kao načelo (*sola fide*), a to je da se čovek opravdava samom verom, da mu se brišu svi grehovi, da može da se spasi samom verom i na samom času smrti, da je spasenje samo u tome da se bude primljen u nebo po milosti, da se i deca spasavaju verom, da se Neznabošci, jer nemaju veru, ne spasavaju; pored drugih (pojediniosti). Ove i ovakve tvrdnje su pojedinosti načela vere same. Ali ako bi crkva priznavala kao svoje načelo život vere(po veri), tada bi priznavala i ljubav ka bližnjemu i ljubav ka Gospočodu, pa sledstveno i dela ljubavi ka bližnjemu i dela ljubavi,i tada bi se sve one pojedinsoti raspale, a mesto opravađanja priznavali bi novo rođenje (regeneraciju), a o kojoj Gospod kaže kod *Jovana, Ako se čovek ne rodi nanovo, ne će vidjeti carstva Božijega (III.3)*; tada bi crkva priznavala da se novo rođenje postiže životom po veri, ne verom odvojenom. I I I ne bi propovedala da se svi grehovi brišu čoveku, nego da Gospod svojom milošću uzdržava čoveka da ne greši, i da ga drži u dobru a onda i u istini; tako da je svo dobro od Gospoda, a svo zlo od njega (čoveka). Niti bi onda crkva ispovedala da se čovek može spasti i na smrtnom času svog života nego da se spašava životom po veri, koji život ostaje s njim. Niti bi se propovedalo da je spasenje samo čin

primanja u nebo po milosti, jer Gospod nikome ne brani da uđe u nebo; nego bi crkva priznavala da ako nečiji život nije takav da on može da bude s anđelima, on beži od neba sam od svoje volje (br. 4674). Niti bi se propovedalo da se deca spasavaju verom, nego da Gospod u drugom životu poučava decu o dobrima ljubavi ka bližnjemu i o istinama vere, i da se tako ona primaju u nebo (br. 2289-2308). Niti bi se propovedalo da pošto Neznabšci nemaju veru, da se oni ne mogu spasiti; nego da njihov život ostaje s njima kao i s drugima, i da se spasavaju oni koji su živeli u uzajamnoj ljubavi, da ti primaju pouku o dobrima vere, i da se tako primaju u nebo, a to je ono što žele i veruju oni koji su u dobru života (br. 2589-2604); i tako je s mnogim drugim pojedinostima. (3) Crkva koja priznaje samu veru kao načelo, ne može da zna šta je ljubav ka bližnjemu, čak ni šta je bližnji, pa tako ni šta je nebo; i čudila bi se da iko može kazati da je sreća života posle smrti i radost u nebu u stvari samo Božansko koje se uliva u volju da se čini dobro drugima; i da je sreća i blaženstvo koje od toga dolazi takvo da prevazilazi svaku moć opažanja, i da se opažanje ovoga influksa ne može dati nikome ko ne živi životom vere, to jest, nekome ko nije u dobru ljubavi ka bližnjemu. Da život vere (po veri) spasava, Gospod uči jasno kod *Mateja XXV. stihovi 31 do kraja*, i na mnogim drugim mestima; pa otuda i verovanje koje je nazvana Atanazijansko, koje uči na kraju, *Svak će polagati račun za svoja djela; onaj ko čini dobro, ući će u život vječni, a onaj ko čini zlo u vječni oganj.*

4722. Stihovi 18-22. *A oni ga ugledaše iz daleka; i dok još ne dođe blizu njih, stadoše se dogovarati da ga ubiju. I rekoše među sobom: gle onoga što sne sanja. Hajde da ga ubijemo i da ga bacmo u koju od ovijeh jama, pa ćemo kazati da ga je zvjerka izjela. Onda ćemo vidjeti šta će biti od njegovih snova. Ali Ruben kad ču to, izbavi ga iz ruku njihovih rekav: nemojte da ga ubijemo. I još im reče Reben: nemojte krvi proljevati; bacite ga u ovu jamu u pustinji, a ne dižite ruke na nj. A on ga šćaše izbaviti iz ruku njihovijeh i odvesti ga k ocu. A oni ga ugledaše iz daleka, označava opažanje Gospodovog Božanskog Ljudskog iz daljine; i još ne dođe blizu njih, stadoše se dogovarati da ga ubiju, označava da su želeli da ugase Božansko duhovno koje potiče od Gospodovog Božanskog Ljudskog; i rekoše među sobom, označava njihove uzajamne misli; *gle onoga što sne sanja*, označava da su (oni smatrali) da su te stvari bile isprazne; *hajde da ga ubijemo*, označava gašenje*

suštine doktrine o Gospodovom Božanskom Ljudskom; *i da ga bacimo u koju od jama*, označava među obmanama; *pa ćemo kazati da ga je zvjerka izjela*, označava laž koja potiče od požuda u životu; *i onda ćemo vidjeti šta će biti od njegovih snova*, označava da bi pretskazivanja o tome bila na taj način lažna, i da bi se to pokazalo; *a kad Ruben ču to*, označava ispovedanje vere crkve u opštem; *i izbavi ga iz ruke njihove*, označava oslobađanje; *rekav: nemjte da krvi proljevati (nemojte da ga ubijemo, dušu)*, označava da to ne treba ugasiti, jer da je to život religije; *A Ruben im reče*, označava potsticanje; *nemojte da ga ubijemo (ne proljevajte krvi)*, označava da ne smeju da izvrše nasilje nad onim što je sveto; *bacite ga u ovu jamu u pustinji*, označava da to treba da sakriju u međuvremenu među obmanama; *i ne dižite ruke na nj*, označava da ne smeju da izvrše nasilje nad tim; *a da ga šćaše izbaviti iz ruku njihovijeh, i odvesti ga k ocu njegovu*, označava da bi to trebalo da pripada crkvi.

4723. Stih 18. *A oni ga ugledaše iz daleka*. Da ovo označava opažanje Gospodovog Božanskog Ljudskog iz daljine, vidi se iz značenja *ugledaše*, što je opažanje (vidi br. 2150,3764); iz značenja iz daljne, što je daleko; i iz reprezentacije Josipa, kojega su videli iz daljne, što je Gospod u pogledu Božanske istine (br. 4669). Da je ovde pod Josipom predstavljeno Gosodovo Božansko Ljudsko, to je zato što je ovo ono najviše u Božanskoj istini. Postje dve suštinske stvari koje sačinjavaju crkvu. pa stoga i dve načelne stvari koje čine crkvu, a ouda i dve načelne stvari u doktrini – jedne, da je Ljudsko u Gospodu Božansko; druga, da ljubav prema Gosčodu i ljubav prema bližnjemu čine crkvu, a ne vera odvljena od ljubavi i ljubavi ka bližnjemu; posto su ovo prve stvari u Božanskoj istini, to su ve stvari predstavljene Josipom; jer ista osoba koja predstavlja Božansku istinu u opštem, ona predstavlja i specifične stvari Božanske istine; ali št je posebno predstavljeno, vidi se iz niza.

4724. *I dok još ne dođe blizu njih, stadoše se dogovarati da ga ubiju*. Da ovo označava da su želeli da ugase Božansko Duhovno koje je od Gosodovog Božanskog Ljudskog, vidi se iz značenja *dogovarati se*, što je hteli nešto iz izopačenoga uma, jer što se ljudi dogovore iz izopačenoga uma, to se oni dogovaraju i izvode; i iz značenja *ubiju*, što je ugasiti; i iz reprezentacije *Josipa*, što je Božansko Duhovno ili Božanska istina, kao što je više put gore rečeno. Pošto Božanska istina proističe od Gospodovog Božanskog Ljudskog, stoga se kaže,

Božansko Duhovno koje je od Gospodovog Božanskog Ljudskog. (2) Ovakav je ovo slučaj: Sva Božanska istina u celom nebu ima izvor samo u Gosodovom Božanskom Ljudskom. Da ono što je iz Božanskog Samog ne može da utiče neposredno u nijednog anđela, jer je to ono što je beskonačno; ali može posredno preko Gospodovog Božanskog Ljudskog, što je označeno i ovim Gospodovim rečima: *Nikad niko nije video Boga; osim jedinorodni od Oca, nego Ga je objavio. (Jovan 1.18)*. Iz Ivoga razloga, Gospod se u pogledu Njegovog Božanskog Ljudskog naziva Posrednikom (Medijatorom). (3) I ovo je bilo od večnosti, jer Božansko kao Biće (Esse), da nije proizilazilo (postojalo, existens), ne bi se moglo kominicirati (prenositi) ni jednom anđelu, a još manje duhu, a još manje čoveku. Da je Gospod u pogledu Samog Božanskog Božanski kao Biće /Esse), i da je Božansko Ljudsko Božanska manifestacija (exitens), može se videti gore (br. 4687). A Gospodovo Ljudsko Samo nije mogo da primi influks od Božanskoga kao Bića, da u Njemu Ljudsko nije bilo učinjeno Božanskim; jer ono što prima Božansko kao Biće, to isti tako mora da bude Božansko. Iz ovo nekoliko stvari može se videti da Božanska istine ne proizilazi neposredno od Božanskog samog, nego od Gospodovog Božanskog Ljudskog. (4) I ovo u sebi guše oni koji smatraju da sama vera spasava i koji ne žive život po veri; jer oni misle da je Gospodovo Ljudsko čisto ljudsko, slično ljudskom kod svakoga čoveka; otuda mnogi takvi osporavaju Gospčodu da je Božanski, ma kako da ispovedaju svojm usnama. Ali oni koji žive životom vere, sa povijenim klenima i sa poniznim srcima, klanjaju se Gospodu kao Bogu Spasitelju, i tada ne misle od doktrine koja govori o razlici između Božanske i Ljudske prirode; kao što se to radi kod Svete Večere. Stoga je jasno da je kod njih Gospodovo Božansko Ljudsko u njihovim srcima.

4725. Stih 19. *I rekoše među sobom (kao brat s bratom)*. Da ovo označava njihove uzajamne misli, vidi se iz značenja *rekoše*, što je opaziti i misliti (br. 3395); i iz značenja *kao brat s bratom*, što je uzajamno. Bio je to uobičajen način govora kod drevnih, reći kao brat s bratom, kada se označavalo nešto uzajamno; a to iz razloga što se *čovekom (vir, muškarcem)* označava istina (br. 3134,3459), a *bratom* dobro (br. 4121), među kojima postoji najdublji odnos; jer se istina povezuje s dobrom i dobro s istinom na najdublji uzajamni način (br. 2731).

4726. *Evo onoga što sne sanja.* Da ovo označava da su te stvari isprazne (*prim.prev. Da to znači da takvi ljudi kao ovi koji su predstavljeni braćom Josipovom, smatraju da je proroštvo o Božanskom Ljudskom Božijem prazna priča*), vidi se iz značenja *snova*, koji su pretskazivanja (br. 4682), ovde pretskazivanja o Božanskoj istini, jer se govori o Josipu. Ali pošto je Božanska istina, što se tiče njenih suštinskih stvari, odbačena od onih koji su u veri samoj (kao što je pokazano u vezi s Gospodovim Božanskim Ljudskim i s ljubavlju ka bližnjemu), stoga *sнови* ovde označavaju isprazne stvari; jer ovakvim osobama obmane izgledaju kao istine, a istine kao obmane, ili ako ne izgledaju kao obmane, a to izgledaju kao prazne priče; a *onaj koji sanja* je onaj koji ih razglašava. Da Božanske istine izgledaju takvim kao prazne priče, vidi se iz mnogih stvari – na primer, Božanska je istina da je Reč sveta i da je Božanski nadahnuta u svakoj joti, i da Božansko nadahnuće čini da sve u njoj predstavlja i označava nebeske i duhovne stvari Gospodovoga carstva. Ali kada se Reč otvori u pogledu unutrašnjeg smisla, i kad se pokažu pojedinosti, tada oni koji su u veri samoj, odbacuju ove stvari kao nešto isprazno, govoreći da one ničemu ne služe; iako su pravo ovo one nebeske stvari u kojima uživa unutrašnji čovek više nego u spoljašnjim stvarima; tako i u mnogim drugim primerima.

4727. Stih 20. *Hajde da ga ubijemo.* Da ovo označava potiranje suštinske doktrine o Gospodovom Božanskom Ljudskom, jasno se vidi iz značenja *ubiti*, što je potrti : i iz reprezentacije Josipa, kojega su želeli da ubiju, a koji je Gospodova Božanska istina, a posebno doktrina o Njegovom Božanskom Ljudskom, a što je bilo pokazano da je to suština doktrine (br. 4723). Da crkva koja priznaje veru samu zatire ovi suštinsku istinu, poznato je; je ko među njima veruje da je Gospodovo Ljudsko Božansko? Zar se ne odvrću glavu od same ideje? dok se u drevnim crkvama verovalo da je Gospod, koji je trebao da dođe u svet, da je Božanski Čovek, i kada su Ga videli, On se nazivao Jehovom, kao što je jasno iz mnogih odlomaka u Reči; ali za sada navešćemo samo ovaj iz *Isaije: Glas vapijućeg u pustinji: pripravite put Jehovi, poravnite staze Bogu našem (XL.3)*. Da ove reči govore o Gospodu, i da je put poravnao za Njega Jovan Krstitelj, vrlo je poznato, iz Jevanđelista (Mateja III.3; Mark I.3; Luka III.4; Jovan I.23); a dalje iz Gospodovih sopstvenih reči, da je On jedno s Ocem, i da je Otac u Njemu, i On u Ocu; tako isto,

da je Njemu data sva moć u nebu i na zemlji, i da sud pripada Njemu. Onaj koji i malo zna o moći u nebu i na zemlji, i o sudu, može da razume da oni ne bi bili ništa da On nije Božanski i u Svom Ljudskom. (2) Oni koji su u veri samoj, oni ne mogu znati šta je novi čovek, i šta ga čini svetim, a još manje šta čini da je Gospodovo Ljudsko Božansko; jer oni ništa ne znaju o ljubavi i o ljubavi prema bližnjemu, što čini novoga čoveka i što ga posvećuje; a Sama Božanska Ljubav učinila je Gospoda Božanskim. Jer je ljubav samo biće (Esse) čoveka, a otuda i njegovog života; i ona oblikuje čoveka po svojoj slici, upravo kao što duša čovekova, koja je njegova unutarnja suština, stvara ili oblikuje telo prema svojoj slici; i to čini na takav način, da duša preko tela deluje i oseća onako kako ona hoće i misli. Na taj način telo je kao efekat (rezultat), a duša je kao uzrok u kome je svrha; sledstveno, duša je sve u telu, kao što je uzrok svrhe ceo u efektu. Ljudsko Onoga čija je duša bila Jehova Sam (kao što je bio slučaj sa Gospodom, jer je bio začet od Jehove), moralo je biti Božansko, kada se On proslavio. Iz ovoga je jasno koliko zastranjuju oni koji gledaju na Gosodovo Ljudsko, pošto se bio proslavio, kao na ljudsko svakoga čoveka, dok je Ono zaista Božansko. Iz Njegovog Božanskog Ljudskog proističe sva mudrost, sva inteligencija, i sva svetlost, u nebu. Štogaod proističe od njega, sveto je; a sveto koje ne proistče od Njegovog Božanskog, nije sveto.

4728. *I da ga bacimo u koju od ovijeh jama.* Da ovo označava da (doktrinu o Božanskom istinitom) treba svrstati među obmane, vidi se iz značenja *jama*, koje su obmane. Da su *jame* obmane, je stoga što se ljudi koji su u lažnim načelima, posle smrti, drže neko vreme u nižoj zemlji, dok se obmane ne odvoje od njih, to jest, dok se ne gurnu na stranu. Na ovim mestima dolazi do pustošenja (br. 1106-1113,2699,2701,2704). To je razlog da se *jamama*, u apstraktnom smislu, označavaju obmane. Niža zemlja je približno ispod stopala i oblasti okolo na kratkom otstojanju. Ovde su većina osoba posle smrti, pre nego se uzdignu u nebo. Ova se zemlja često pominje u Reči. Ispod nje su mesta pustošenja, nazvana *jame*, a ispod ovih i okolo na znatnom rastojanju, su paklovi. (2) Iz ovoga se u izvesnoj meri može videti šta je označeno *paklom*, šta *nižom zemljom*, a šta *jamom*, kada se pominju u Reči, kao kod *Isaije: A ti se u pakao svrže, u dubinu grobnu. A ti se izbaci iz groba svojega, kao gadna grana, kao haljina pobijenijeh,*

koji slaze u jamu kamenu, kao pogažen strv. (XIV.15,19). Ovde se govori o caru Babilonskom, kojim se predstavlja profanacija istine. Jer car je istina (br. 1672,015,2069,3009,4581), a Babilon je profanacija (br. 1182,1326). Pakao je tamo gde su prokleti, a njihovo se prokletstvo upoređuje s gadnom granom, kao s haljinom pobijenijeh mačem, i s onima koji silaze u grobnu jamu. Haljine pobijenijeh su profanisana istina; pobijeni mačem, oni u kojima je istina zatrvena; jama je obmana koja treba da bude opustošena; kamenovi su ograde, pa se otuda nazivaju i stranama: okolo jama su paklovi. (Da su haljine istine, vidi gore, br. 257; a haljine pobijenijeh mačem, profanisana istina, jer krv kojom su umrljane je ono što je profano, br. 1003, a da su oni pobijeni mačem oni u kojima je istina zatrvena, br. 4503). Iz ovoga je jasno da se, bez unutrašnjeg smisla, ne može znati šta je ovim označeno. (3) Isto tako kod Jezikilja: I kad te svalim s onima koji slaze u jamu k starom narodu, namjestim te na najdonjim krajevima zemlje, u pustinji staroj s onima koji slaze u jamu, da se ne živi u tebi, tada ću opet postaviti slavu u zemlji živijeh.(XXVI.20). Koji slaze u jamu označavaju one koji su poslani da budu opustošeni, ne živet s onima koji slaze u jamu, znači biti oslobođen obmana. (4) Opet: Da se ne ponosi visinom svojom ni jedno drvo kraj vode, i ne diže vrha svojega među guste grane i od svijeh što se natapaju da se ni jedno ne uzda u se zbog veličine svoje; jer su svi predani na smrt, bačeni na najdonji kraj zemlje među sinove ljudske s onima koji slaze u jamu. Praskom padanja njegova ustresoh narode, kad ga svalih u grob s onima koji slaze u jamu, i utješise se u na najdonjoj strani zemlje sva drveta Edenska, što je najbolje i najljepše na Libanu, sva što se natapaju. (XXXI.14,16). Ovo se kaže za Egipat, kojim se označava znanje pomoću kojega se ulazi u misterije vere, to jest, označavaju se oni koji ulaze (br. 1164, 1165, 1186). Iz ovoga što je rečeno gore jasno je šta je označeno paklom, a šta jamom, a šta nižom zemljom, koje vode prorok pominje; a to se ne pokazuje osim preko unutaršnjeg smisla, naime, šta je označeno drvetima kraj vode, drvetima u Edenu, gustim granama, najljepšim drvetima u Libanu, i svim drvetima koja se natapaju (5) Opet: Ovo je naricanje što će se naricati; tako će naricati kćeri narodne, za Egiptom i njegovijem mnoštvom. Ondje je Asirac i sav zbor njegov, grobovi su mu oko njega, svi su pobijeni pali od mača. Grobovi su mu u dnu jame, a zbor mu je oko njegovoga groba; svi su pobijeni, pali od mača, koji zadavahu strah zemlji živijeh (XXXII.18,22,23).

Značenje ovoga se može videti iz onoga što je gore rečeno. Kod *David*a: *O Jehova! izveo si iz pakla dušu moju i oživio si me da ne siđem u grob (Psalam XXX.3)*. Opet: *Izjednačih se s onima koji u grob odlaze, postadoh kao čovjek bez sile, metnuo si me u jamu najdublju, u tamu, u bezdanu (Psalam LXXXVIII.4,6)*. Kod *Jone*: *Optekoše me vode do duše, bedana me opkoli, sita mi se omota oko glave. (II.4,6)*. Ovde se govori o Gospodovim iskušenjima, i oslobođenju od njih. *Bezdana* su tamo gde su oni koji su najprokletiji; *donje oblasti u oblacima* su bezdani (6) Da je jama pustošenje obmana, a u apstraktnom smislu da je obmana, još se jasnije vidi kod *Isaije*: *I skupiće se kao što se skupljaju sužnji u jamu, i biće zatvoreni u tamnicu, i poslije mnogo vremena biće pohađeni. (XXIV.22)*. Opet: *A gdje je gnjev onoga koji pritješnjuje? Brzo će se oprostiti sužanj, ne će umrijeti u jami, niti će biti bez hljeba. (LI.13,14)*. Kod *Jezikilja*: *Za to, eto, dovešću na tebe inostrance najjače između naroda, i oni će istrgnuti mačeve svoje na ljepotu mudrosti tvoje, i ubiće svjetlost tvoju. Svaliće te u jamu, i umrijećeš usred mora smrću pobijenih. (XXVIII.7,8)*. Ovde se govori o Tirskom knezu, kojim su označeni oni koji su u načelu obmane (koji se drže lažnog načela). (7) Kod *Zaharije*: *Raduj se mnogo, kćeri Sionska, podvikuj, kćeri Jerusalimska; evo car tvoj ide k tebi, pravedan je i spasava, krotak i jaše na magaretu, i na magaretu, mladetu magarčinu. A ti za krv zavjeta tvojega pustih sužnje tvoje iz jame, gdje nema vode. (IX.9,11)*. *Jama gdje nema vode*, ovde označava obmanu u kojoj nema ništa istinito; a isto tako u onome što sledi, kaže se da su Josipa bacili u jamu, i da je jama bila prazna, da nije bilo vode u njoj (stih 24). Kod *David*a: *K tebi, o Jehova, vičem; grade moj, nemoj mi mučati da ne bih, ako uzmučiš, bio kao onaj koji odlazi u jamu (grob). (Psalam XXVIII.1)*. Opet: *Izvadi me iz jame koja buči, iz gliba, i postavi na kamen noge moje, i utvrdi stope moje. (Psalam XL.2)*. Opet: *Neka me ne poguta talas vodeni, i da me dubina (jama) ne proguta, i da se vrata jame ne zatvore nada mnom (prim. prev. moj slobodan prevod, Inače ovo nisam mogao da nađem na označenome mjestu:Psalam XLIX.15)*. (8) Opet: *Posla riječ svoju, i iscijeli ih, izbavi ih iz groba (jame) njihovog. (Psalam CVII.20)*. *Iz jame* označava iz obmane. Opet: *Pohitaj, usliši me, o Jehova, nestaje duha mojega, nemoj odvratiti lica svojega od mene, jer ću biti kao oni koji odlaze u grob (jama). (Psalam CXLIII.7)*. *Jama (grob)* označava obmane, a slep označa one koji su u obmanama (br. 2383); stoga je Gospod rekao: *Ostavite ih ; oni su slijepi vođe slijepcima; a slijepac slijepca ako vodi, oboje*

u jamu će pasti (Mateja XV.; Luka VI.39). Slično je predstavljeno Josipom kod proroka Jeremije, o kojemu on kaže: Tada uzeše Jeremiju i baciše ga u jamu Melhije sina Amelehova, koja bijaše u trijemu od tamnice, i spustiše Jeremiju o užima; a u jami ne bješe vode, nego glib, i Jeremija se uvali u glib. (Jeremija XXXVIII.6). To znači, oni su odbacili Božanske istine među obmane u kojima nije bilo nimalo istine.

4729. *Pa ćemo kazati, Ljuta ga je zvijer pojela.* Da ovo označava laž koja potiče od životnih požuda, vidi se iz značenja *ljute zvijeri (divlje zvijeri)*, što je osećanje i požuda (br. 774,841,908); otuda se *zlom divljom zveri* ovde označava život u požudama; a da je to laž, jasno je. Ovo ima veze s onim što je pre ovoga događa – da je njihovo odbacivanje (svrstavanje) Božanskih istina među obmane, da je to bila laž zasnovana na životu požuda. Jer postoje tri izvora obmana – jedna je doktrina crkve, drugi je iluzije čula, a treći izvor je život u požudama. Ona (obmana) koja potiče od doktrine crkve, zauzima samo intelektualni deo čoveka; jer je on od detinjstva ubeđivan da je tako, a druge stvari kasnije to pojačavaju. Ali obmana koja potiče od iluzija čula ne ostavlja takav trag na intelektualnom delu čoveka; a to je stoga što oni koji su u obmani zbog čulnih iluzija primaju malo svetla iz razuma, jer oni misle od nižih stvari i od čulnih stvari. Ali obmane koje potiču od požuda izviru iz same volje, ili što je isto, iz srca; jer ono što čovek hoće iz srca, to on i želi. Ova obmana je najgora od svih, jer ona postaje sastavni deo (čoveka), i može se iskoreniti samo novim životom koji dolazi od Gospoda. (2) Kao što je poznato, postoje dve unutrašnje sposobnosti kod čoveka – razum i volja. Ono što razum upija i čime se ispunjava, to ne prelazi nužno i u volju; ali ono što volja upija, to prelazi u razum (razumevanje). Jer što god čovek hoće, on to i razume. Pa stoga kada hoće zlo zbog požuda, on to misli i potvrđuje. Potvrde zla uz pomoć misli nazivaju se obmanama od života u požudama (od životnih požuda). Ove mu obmane izgledaju kao istine; i kada se one slože s njim, tada njemu istine izgledaju kao obmane; jer je on na taj način isključio influks svetla kroz nebo od Gospoda. Ali ako on ove obmane ne potvrdi u sebi, tada se istine kojima se prethodno razum bo napojio, one se opiru i ne dozvoljavaju da se ove (obmane) i potvrde-

4730. *Onda ćemo vidjeti šta će biti od njegovih snova.* Da ovo označava da bi tada pretskazivanja o ovome bila lažna, i da bi se to i pokazalo, vidi se po značenju *snova*, što su pretskazivanja (br. 4682); stoga, ovde se snovima označavaju pretskazivanja o Božanskoj istini, posebno onoj da je Gospodovo Ljudsko (postalo) Božansko, koje je predstakazivanje u njihovm očima lažno. A da su im ova (pretskazivanja) izgledala kao obmane, označeno je ovim rečima: *Videćemo šta će biti od njegovih snova.* Da su supretskazivanja o Gospodovom Božanskom Ljudskom izgledala i još izgledaju kao obmane onima koji su u veri samoj, može se videti iz onoga što je gore rečeno (br. 4729 kraj.); jer ono što se potvrdi kroz život u požudama, ono tako i izgleda. (2) Da se obmane potvrđuju kroz život ispunjen požudama, to je i stoga što oni (koji su u njima) ne znaju šta je nebo, ili pakao, niti šta je ljubav prema bližnjem, ni ljubav prema sebi i svetu. Kada bi oni ovo znali, ili kad bi barem bili voljni da saznaju, oni bi mislili sasvim drugačije. Ko danas zna ne zna da je ljubav k bližnjem davati nešto svoje siromasima, pomagati svojim bogatstvom drugima, i biti im od koristi na neki način, ne gledajući da li je taj dobar ili zao? No pošto bi čovek, ovako postpajući, sebe lišio svoga bogatstva, pa bi i sam postao siromah i nevoljan, on stoga odbacuje dokrinu o ljubavi ka bližnjem, i usvaja onu o veri. I kada se potvrdi protivu doktrine o ljubavi ka bližnjemu mnogim argumentima, kao na primer da je rođen u grehu i da ne može od sebe da čini dobro, i da ako bi i činio dela ljubavi ka bližnjemu, da bi smatrao da time zaslužuje (spasenje). I kada u jednu ruku tako misli, a u drugu ruku misli o životu u požudama, on uzima stranu onih koji kažu da sama vera spasava. I kada se ovo desi, tada se još više utvrđuje, sve dok ne poveruje da dela ljubavi ka bližnjemu nisu nužna za spasenje; a kada se ova isključe, on pada u novu misao, a to je da je Gospod pripremio spasenje preko nečega, i da je to vera. Na kraju veruje da može da bude spasen i na samrtnm času, kao kaže s pouzdanjem da će mu Bog biti milostiv ako veruje u Sina da je On patio za njega, zanemarujući sasvim ono što je Gospod rekao kod *Jovana* (I.12.13), i na mnogim drugim mestima. To je bio razlog da je vera sama (sola fide) bila priznata u crkvama kao nešto suštinsko. Ali da nije bila priznata u svim crkvama bilo je stoga, što sveštenici ne mogu zaraditi ništa ako besede veru samu, nego ako besede dela. (3) Međutim, da su ovi ljudi znali šta je zaista ljubav ka bližnjemu, ne bi nikad bili pali u ovu ovu doktrinu koja je obmana.

Osnovna stvar u ljubavi ka bližnjemu je postupati ispravno i pravedno i svemu što pripada čovekovoju dužnosti i poslu. Kao na primer, da sudija kazni zločinca u skladu sa zakonom, i to čini iz revnosti, on je tada u ljubavi ka bližnjemu; jer on želi njegov popravak, to jest njegovo dobro, a tako isto želi dobro društvu i svojoj zemlji, kojoj ovaj zločinac neće više štetu nanositi; tako da on može da ga voli kada se ovaj popravlja, kao što otac voli sina kada ga kažnjava; i na taj način on (sudija) voli društvo i svoju zemlju, koji su njegov bližnji u opštem smislu. Tako je i u mnogim drugim slučajevima. Ali ovo će biti pokazano, po Gospodovoj Božanskoj milosti, potpunije na drugome mestu.

4731. Stih 21. *Ali Ruben kad ću to.* Da ovo označava ispovedanje (ispovest) vere u crkvi u opšte (opšte ili zajedničko) vidi se iz reprezentacije Rubena, koji je vera u razumu ili u doktrini, što je prva stvar novog rađanja (preporoda); to je skupno istina doktrine, preko koje se postiže dobro (br. 3861,3866); a ovde je stoga ispovedanje vere u crkvi u opšte. Da Ruben ovde posreduje (interveniše), to je stoga, što crkva koja počinje verom, prestala bi da bude crkva ako Božanska istine ne ostane u njoj- (istina) da je Gosodovo Ljudsko Božansko, jer ovo je najviša ili najdublja istina u crkvi. Iz ovoga razloga Ruben želi da spasi Josipa, kojim je ovde ta istina predstavljena, iz ruku njegove braće, i da ga vrati ocu; čime je označeno da on insistira na tome da ta istina pripada crkvi. Štaviše, kad se Ruben vratio k jami, i video da tamo nema Josipa, on je razdero svoje haljine, i rekao svojoj braći, *Nema deteta; a ja, kuda ću?* (stihovi 29,30) čime je označeno da više nema ni malo vere u Gospoda, pa stoga ni crkve. (2) Ovu najvišu ili najdublju istinu, da je Gosodovo Ljudsko Božansko, osporavaju oni koji su u samoj veri; međutim, pošto znaju iz Reči da je u Gospodu bilo Božansko, a ne shvataju kako Ljudsko može da bude Božansko, to oni pripisuju i jedno i drugo Gospodu, pri čemu razlikuju između Njegove Božanske i Njegove Ljudske prirode. Međutim, oni koji žive životom vere, ili ljubavi ka bližnjemu, oni obožavaju Gospoda kao svoga Boga i Spasitelja; i dok Ga obožavaju, oni o Gospodovoj Božanskoj prirodi misle ne odvajajući Je od Njegove Ljudske prirode, pa stoga u srcu priznaju da je sve u Gospodu Božansko. Ali kada misle polazeći od doktrine, tada ne mogu da shvate kako Ljudsko može biti Božansko, i tada govore po doktrini. (*prim. prev. U ovome delu, koje je napisano u početku autorovog prosvetljenja, razlikovanje između*

Ljudskog od večnosti (ab aeterno) i ljudskog od majke se ne vidi jasno. U kasnijim delima, autor tvrdi da je Gospod proslvio direktno ono Ljudsko od večnosti po kojemu je i stvorio čoveka po svojoj slici i prilici, i ojačao Ga na taj način što je preko Njega osigurao za uvek čovekovu slovodu volje, i što je stvario jedna nov, i efikasniji model čovekovog duhovnog preporoda; a proslavio je, indirektno samo, ono ljudsko koje je dobio od majke, koje je rođeno s naslednim grehom odnosno sa tendencijom da se odvoja od Tvorca, jer ga je iskoristio da privuče sve demone da ga preko toga slabog ljudskog iskušavaju; na taj način je došau dodir s njima, i savladao ih za uvek).

4732. *Izbavi ga iz ruku njihovih.* Da ovo označava oslobođenje, vidi se i bez objašnjavanja.

4733. *Nemojte proljevati krvi (ne ubijte ga, dušu).* Da ovo označava da ne treba da se zatre (doktrina o Božanskoj istini), jer je to život religije, vidi se iz značenja *ubiti*, što je zatrti; i iz značenja *duše*, a to je život (br. 1000,1005,1436,1742), ovde život religije. Da je priznavanje i obožavanje Gospodovog Božanskog Ljudskog život religije, jasno je iz onoga što je maločas rečeno (br.4731); kao i iz toga, da je u ljudskoj prirodi da žele da obožavaju nešto što mogu da opažaju i o čemu mogu da misle i da, kao čulni ljudi, mogu to da opažaju nekim čulom, pod uslovom da je u tome Božansko. To je zajedničko ljudskoj rasi. Iz toga razloga Nezbabošci se klanjaju idolima u kojima veruju da je Božansko, a drugi opet obožavaju ljude posle njihove smrti za koje veruju da su ili bogovi ili sveci. Jer se iz čoveku ne može ništa izazvati ako se ne utiče na njegova čula. (2) Oni koji kažu da priznaju Vrhovno Biće, o kojemu nemaju nikakvu ideju, u većini slučajeva, ne priznaju nikakvoga Boga, nego prirodu umesto toga, jer oni to mogu da razume. Mnogi među Hrišćanima su takvi, a to je zato što ne veruju da je Ljudsko Gospodovo Božansko. Da ne bi stoga ljudi koji su se toliko udaljili od Božanskog, i toliko postali telesni, da ne bi obožavali drvo i kamenje; i kao ne bi obožavali čoveka posle smrti, i pod njim, nekoga đavola, a ne Samog Boga, jer Ga nisu nikako mogli da opaze, i da ne bi na taj način sve u crkvi nestalo, a sa crkvom i ljudska rasa, to je Samo Božansko htelo da uzme na sebe Ljudsko i da ga učini Božanskim. Neka se stoga učeni čuvaju od toga da misle o Gospodovom Ljudskom a ne u isto vreme i o

Njegovom Božanskom, jer čineći tako, oni sebi stvaraju kamen spoticanja, i na kraju ne veruju ni u šta.

4734. Stih 22. *I još im reče Ruben.* Ovo označava potsticanje , u približnom smislu, ispovest vere u crkvi u opšte (što je *Ruben*, br. 4731), potsticanje ili naredbu da ne čine nasilja , kao što je u onome što sledi.

4735. *Ne proljevajte krvi.* Da ovo označava da ne treba da čine nasilje nad onim što je sveto, vidi se iz značenja *krvi*, a to je ono što je sveto, o čemu u onome što sledi; otuda, *proljevati krv* je nasilje nad onim što je sveto. Sve što je sveto u nebu, proizilazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, pa stoga i sve što je sveto u crkvi. Kako se ne bi vršilo nasilje nad tim, u crkvi je Gospod ustanovio Svetu Večeru u kojoj se jasno kaže da je hleb Njegovo telo, a vino Njegova krv, da je prema tome to Božansko Ljudsko iz čega dolazi sve što je sveto. Kod drevnih, hleb i vino su označavali ljudski proprium (ego), jer se ljudsko sastoji od tela i krvi; stoga je Gospod rekao Simonu: *Blago tebi jer ti to nije reklo telo i krv, nego Otac Moj koji je na nebesima (Mateja XVI.17).* Stoga telo i krv označavaju hleb i vino, a u Svetoj Večeri Gospodov Ljudski proprium. Gospodov Proprium sam, koji je On stekao svojom vlastitom moći, je Božanski. Njegov je Proprium po začecu bio ono što je dobio od Jehove Svog Oca, i to je bilo Jehova Sami. Otuda je Proprium koji je stekao za Sebe u Ljudskom, bio Božanski. Ovaj Božanski proprium u Ljudskom je ono što se naziva Njegovim telom i krvlju; *telo* je Njegovo Božansko dobro (br. 3813), a *krv* je Božanska istina od Božanskog dobra. (2). O Gospodovom Ljudskom, kada se proslavilo ili postlo Božansko, ne može se misliti kao o ljudskom, nego kao o Božanskoj ljubavi u ljudskoj formi; a to je više (forma ljubavi) nego što je kod anđela koji se (kako sam ih ja video) pokazuju kao oblici ljubavi i ljubavi ka bližnjemu pod ljudskim oblikom, od Gospoda; jer Gospod je iz Svoje Božanske Ljubavi učinio Svoje Ljudsko Božanskim; baš kao što čovek kroz nebesku ljubav postaje anđeo posle smrti, tako da se (anđeo) vidi, kao što rekoh, kao forma ljubavi i ljubavi ka bližnjem pod ljudskom formom. Stoga je jasno da se Gospodovim Božanskim Ljudskim označava, u najvišem smislu, Božanska ljubav sama, koja je ljubav ka celoj ljudskoj rasi, u tome što hoće da spasi sve i da ih učini blaženim u večnosti, i da Svoje Božansko učini njihovim koliko to mogu da prime. Ova ljubav i uzajamna ljubav čovekova prema Gospodu, kao i ljubav ka

bližnjemu, to je ono što je označeno i predstavljeno u Svetoj Večeri – nebeska Božanska ljubav telom ili hlebom, a duhovna Božanska ljubav krvlju ili vinom. (3) Iz ovoga se sada vidi šta je označeno onim što je rečeno kod *Jovana* jedenjem Gospodovog tela i pijenjem Njegove krvi: *Ja sam hleb živi koji siđe s neba; koji jede od ovoga hljeba živjeće u vijek; i hleb koji ću ja dati tijelo je moje, koje će se dati za život svijeta. A Isus im kaže: zaista, zaista vam kažem: ako ne jedete tijela sina čovječijega, i ne pijete krvi njegove, ne ćete imati života u sebi. Koji jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni, i ja ću ga ukrsnuti u posljedni dan. Jer je tijelo moje pravo jelo, i krv moja pravo piće. Koji jede moje tijelo i pije moju krv, stoji u meni i ja u njemu. Kao što me posla živi otac, i ja živim radi oca; i koji jede mene, i on će živjeti mene radi. Ovo je hleb koji siđe s neba, ne kao što vaši oci jedoše manu i pomriješe; koji jede hleb ovaj, živjeće u vijek. (VI.51-58).* Pošto *tijelo i krv* označavaju, kao što rekoh, nebesko Božansko i duhovno Božansko koji su od Gospodovog Božanskog Ljudskog, ili što je isto, Božansko dobro i Božanska istinu Njegove ljubavi, to se jedenjem i *pijenjem* označava usvajanje ovih od strane čoveka; a ovo se postiže životom ljubavi i ljubavlju ka bližnjemu, koja je i život vere. (Da *jedenje* znači usvajanje dobra, a *pijenje* usvajanje istine, može se videti gore, br.2187,3069,3168,3513,3596,3734,3832,4017,4018.) (4) Pošto *krv* u nebeskom smislu označava duhovno Božansko ili Božansku istinu koja proizilazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog, to ona označava sveto proizlazeće; jer Božanska istina koja proizilazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog je sama svetost; (5) Svetost je samo to, i ni iz kojeg drugog izvora. Da *krv* označava svetost, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, od kojih ćemo navesti sledeće: *Ti, dakle, sine čovječiji, govori ovako Jehova Bog, reci pticama, svakojakim pticama, i svijem zvijerima poljskim: skupite se i hodite, saberite se sa svijeh strana na žrtvu moju, koju koljem za vas, na veliku žrtvu na gorama Izrailjevim; i ješćete mesa i pićete krvi. Ješćete mesa junačkoga i pićete krvi knezova zemaljskih, ovnova, jaganjaca i jaraca, i sve ugojene stoke Bazanske. I ješćete pretiline da ćete se nasititi, i pićete krvi da ćete se opiti, od žrtava mojih koje ću naklati. I nasitićete se za mojim stolom konja i konjika, jnaka i svakojakih vojnika, govori Jehova Bog. I pustiću slavu svoju među narode, i svi će narodi vidjeti sud moj koji ću učiniti i moju ruku koju ću dignuti na njih. (Jezikilj XXXIX. 17-21).*

Predmet o kome se ovde govori je poziv svima da se skupe u Gospodovo carstvo, a posebno uspostavljanje ponovno crkve među Neznabošcima; a njihovim jedenjem mesa i pijenjem krvi označava se usvajanje Božanskog dobra i Božanske istine, to jest, usvajanje svetoga koje proizlazi od Gospodovog Božanskog Ljudskog. Ko ne može da vidi da se pod *tijelom* ne misli na telo, niti *krvlju* na krv, gde se kaže da treba da jedu telo i piju krv knezova zemaljskih, i da će se nasititi konja i konjika, i junaka, svakojakih ratnika? (6) Slično i u *Otkrovenju: I vidjeh jednoga anđela gdje stoji na suncu i povika glasom velikijem govoreći svima pticama koje lete ispod neba: dođite i skupite se na veliku večeru Božiju. Da jedete mesa d careva, i mesa od vojvoda, i mesa d junaka, i mesa od konja i konjika, i mesa od slobodnjaka i robova, od malenijeh i od velikijeh.* (XIX.17,18). Ko bi ikada razumeo ove reči kad ne bi znao šta je označeno u unutrašnjem smislu telom, a šta *carevima*, vojvodama, jakima, konjima, o konjicima, slobodnjacima i robovima? (7) Dalje kod *Zaharije: Jer ću istrijebiti iz Efraima kola i iz Jerusalima konje, i istrijebiće se luk ubojiti; i on će kazivati mir narodima, i vlast će mu biti od mora do mora i od rijeke do krajeva zemaljskih. A ti, za krv zavjeta tvojega pustih sužnje tvoje iz jame, gdje nema vode.* (IX.10,11). Ovde se govori o Gospodu. *Krv tvojega zavjeta* je Božanska istina od Njegovog Božanskog Ljudskog, i svetost sama, koja je, kad se On proslabio, proisticala od Njega. Ova sveta stvar je ono što se naziva Svetim Duhom, kao što se vidi kod *Jovana: A u posljednji veliki dan praznika stajaše Isus i vikaše govoreći: Ko je žedan neka dođe k meni i pije. Koji me vjeruje, kao što pismo reče, iz njegovog tijela poteći će rijeke žive vode. A ovo reče za Duha kojega poslije primiše oni koji vjeruju u ime njegovo; jer Duh Sveti još ne bješe na njima, jer Isus još ne bješe proslavljen* (VII.37-39). Da je sveto proističuće od Gospoda *duh*, može se videti kod *Jovana VI.63.* (8) Osim toga, da je krv sveto proističuće od Gospodovog Božanskog Ljudskog, kod *Davidu: Od prijevare i nasilja iskupiće duše njihove, i skupa će biti krv njihova pred očima njegovima* (Psalam LVII.14). *Skupa (dragocjena) krv* označava svetu stvar koju će primiti. U *Otkrovenju: Ovo su oni koji dođoše od nevolje velike, i oprawe haljine svoje i ubijeliše haljine svoje u krvi jagnjetovoj* (VII.14). Ponovo: *I oni ga pobijediše krvlju jagnjetovm i riječju svjedočanstva njegova, i ne mariše za život svoj sve do same smrti.* (XII.11). (9) Crkva danas smatra da *krv Jagnjetova* označava Gospodovo stradanje, jer ljudi misle da se spasavaju samo preko Gosodovoe patnje, i da je on

radi toga bio poslan u svet; ali neka ovo gledište bude za proste, koji ne mogu da razumeju unutarnje tajne. Gospodova patnja bila je njegovo poslednje iskušenje, preko kojega je do kraja proslavio Svoje Ljudsko (*Luka XXIV.26; Jovan XII.23,27,28; XIII.31,32; XVII.1,4,5*); ali *krv Jagnjetova* je isto što i Božanska istina, ili sveto proizlažeće od Gospodovog Božanskog Ljudskog; na taj ačin, isto što i *krv zavjeta* o kome se gore govori, a o čemu piše kod *Mojsija*: (10) *I uze knjigu zavjetnu i pročitao narodu. A oni rekoše: što god je rekao Jehova činićemo i slušaćemo. A Mojsije uze krv i pokropi njom narod, i reče: evo krv zavjeta koji učini Jehova s vama za sve riječi ove. (Izlazak XXIV.7,8). Knjiga Zavjeta* je bila Božanska istina koju su oni imali, anstvo potvrđenoa krvlju da je to bilo od Njegovog Božanskog Ljudskog. (11) U obredima Jevrejske Crkve, krv je imala samo to značenje a to je bilo sveto proizlažeće od Gospodovog Božanskog Ljudskog; stoga, kada su se posvećivali, to se činilo krvlju. Tako kada su Aron i njegovi sinovi bili posvećivani, krvlju su bili poprskani krajevi rogova na oltaru, a ostatkm je poprskan donji deo oltra, kao i kraj desnoga uha, palac desne ruke, i veliki palac na desnoj nozi, kao odeća (*Izlazak XXIX.12,16,20; Levitska VIII.15,19,23,30*). I kada je Aron ulazio iza zavesa sedišta milosti, trebalo je poprskati prstom sedište milosti prema istoku sedam puta (*Levitska XVI.12-15*). Tako isti (se radilo) pri ostalim posvećivanjima, kao i kod ispaštanja i očišćenja, u vezi s kojima vidi sledeće odlomke, *Izlazak XII.7,13,22;XXX.10; Levitska I.5,11,15;III.2,8,13; IV.6,7,17,18,25,30,34; VI.27,28; XIV.14-19,25-30;XVI.12-15,18,19; Zak. Ponovljeni XII.27*). (12) Pošto se krvlju, u pravom smislu, označava svetost, tako, u obrnutom smislu, *krv i krvi* označavaju one stvari koje vrše nasilje nad tim (nad svetošću), jer se prolivanjem nevine krvi vrši nasilje nad onim što je sveto. Stoga su zle stvari i prafane stvari bogoštovanja nazvane *krv*. Da *krv i krvi* imaju takvo značenje, vidi se iz sledećih odlomaka. Kod *Isaije*: *Kada Gospod opere nečistotu kćeri Sionskih i iz Jerusalima očisti krv njegovu duhom koji sudi i sažiže. (IV.4)*. Kod *Jeremije*: *I jošte na skutovima tvojim nalazi se krv siromaha pravijeh (II.34)*. (13) Opet: *Ali za grijeh proroka njegovijeh, i za bezakonja svećenika njegovijeh, koji proljevaju krv pravedničku usred njega. Lutahu kao slijepci po ulicama, kaljajući se krvlju koje ne mogahu da se dotiču haljinama svojim. (Plač IV.13,14)*. Kod *Jezikilja*: *I idući mimo tebe i vidjeh te gdje se valjaš u krvi svojoj, i rekoh ti: da si živa u svojoj krvi i opet ti rekoh: da si živa u krvi svojoj! I okupah te vodom, i sprah s tebe krv tvoju, i*

*pomazah te uljem (XVI.6,9). A ti, sine čovječiji, hoćeš li suditi gradu krvničkom? i hoćeš li mu pokazati sve gadove njegove? Reci: ovako veli Jehova Gospod: ide vrijeme gradu koji proljeva krv u sebi i gradi gadne bogove svoje da se skrvni. Skrivio si krvlju koju si prolio, i oskrvnio si se o gadne bogove svoje koje si načinio. Gle, knezovi Izrailjevi u tebi dadoše se da proljevaju krv svaki svom silom svojom. U tebi su opadači da proljevaju krv i na gorama jedu u tebi, grdila, čine u tebe. (XXII.2-4,6,9). Kod Mojsija: Ako iko prinese žrtvu bilo gde osim na oltaru u šatoru, to mu je krv, kao da je prolio krv (Levitska XVII.1-9). (14) Krivotvorena i profanisana istina označena je u sledećim odlomcima koji pominju krv. Kod Joila: I učiniću čudesa na nebu i na zemlji, krv i oganj i pušenje dima. Sunce će se pretvoriti u tamu i mjesec u krv prije nego dođe veliki i strašni dan Jehovin. (II.30,31). U Otkrovenju: I vidjeh kad otvori šesti pečat, gle, zatrese se zemlja vrlo, i sunce posta crno kao vreća od kostrijeti, i mjesec posta kao krv. (VI.12). Opet: I drugi anđeo zatrubi, i kao velika gora ognjem zapaljena pade u more; i trećina mora posta krv. (VIII.8). Opet: I drugi anđeo izli čašu svoju u more; i posta krv kao od mrtvaca, i svaka duša živa umrije u moru. I treći anđeo izli čašu svoju na rijeke i na izvore vodene, i posta krv. (XVI.3,4). (15) Slično u knjizi Izlaska (VII.15-22), o rekama, močvarama, i vodenim ostavama u Egiptu, koji su se pretvorili u krv; jer se Egiptom ozbačavaju znanja (*scientia*) preko kojih se ulazi u nebeske misterije, i tako se izokreću, osporavaju, i profanišu Božanske istine (br. 1164,1165,1186). Sva čudesa u Egiptu, pošto su Božanska, sadrže ovakve stvari. Reke koje su postale krv su istine inteligencije i mudrosti (br. 108,109,3051); vode imaju slčno značenje (br.680,2702,3058), kao i izvori (br. 2702, 3096,3424); mora su istine skupno, koje su isinite reči-znanja (*vera scientifica*) (br. 28); mjesec za koji se kaže da se pretvorio u krv, je Božanska istina (br. 1529.1531,2495,4060). Iz ovoga se vidi da se mesecom, morem, izvorima, vodama, i rekama, koje su se pretvorile u krv, označava istina koja je krivotvorena i profanisana.*

4736. *Bacite ga u ovu jamu u pustinji.* Da ovo označava da treba da u međuvremenu sakriju (Božansku istinu) među obmane, to jest, da treba da je smatraju lažnom, ali da je ipak sačuvaju jer je bila važna za crkvu, a što se vidi iz značenja *jame*, što su obmane (vidi br. 4728); i iz značenja *pustinje*, što je ono mesto gde nema istina. Jer reč *pustinja* ima široko značenje, jer znači zemlju koja

nije nastanjena, pa stoga nije ni obrađena; a kada se to kaže za crkvu, to znači gde nema dobra, pa stoga ni istine (br. 2708,3900). *Jamom u pustinji* ovde se označavaju obmane u kojima nema istine, zato što nema dobra. Kaže se u kojoj nema istine zato što nema dobra. Ova istina nije živa, je je u njoj lažno načelo, pa stoga kod svakoga ko ima takvu istinu, istina je obmana jer u njoj vlada neko lažno načelo. Načelo je kao duša, od čega ostalo prima život. S druge strane, ima obmana koje se primaju kao istine, kad ima dobra u njima, osobito ako je to dobro nevinosti, kao kod Neznabožaca, i kod mnogih koji su u crkvi.

4737. *I ne dižite ruke na nj.* Da ovo označava da ne treba da joj (Božanskoj istini) čine nasilje, vidi se i bez objašnjavanja.

4738. *A šćaše ga izbaviti iz ruku njihovijeh i odvesti ocu.* Da ovo označava da je hteo da traži da ona pripadne crkvi, vidi se iz značenja *izbaviti iz ruke*, što je osloboditi, kao gore (br. 4732); i iz značenja *odvesti g ocu*, što je smatrati da pripada crkvi; jer je *Jakovom*, koji je ovde otac, predstavljena Jevrejska religija koja vuče poreklo od Drevne Crkve, kao gore (br. 4700,4701). To je bila Božanska istina o Gosodovom Božanskom Ljudskom koja je trebala da prpada crkvi, jer se Josipom, kao što je rečeno, posebno označava ova istina. (2) Dalje, treba da se zna da je Drevna Crkva priznavala to (tu istinu), a tako isto i prvobitna Hrišćanka Crkva; ali kada se papska vlast tako proširila da je imala vlast nad svim ljudskim dušama, i pošto je sama sebe uzdigla, kao što se kaže o caru Babilnskom kod *Isaije*, *A govorio si u srcu svome: izaći ću na nebo, više zvjezda Božijih podignuću prijesto svoj, i sješču na gori zornoj na strani severnoj. Izaći ću u visine nad oblake, izjednačiću se s Višnjim*, (XIV.13,14), tada su Gospodu oduzeli Božansko Ljudsko, to jest, napravili su razliku između Njegovg Božanskog i Njegovog Ljudskog. (3) Kako je o ovome načinjen dekret na jednom concilu, bilo mi je pokazano. Pojavili su mi se neki duhovi napred na levo na planu stopala noge, na određenom otstojanju od mene, koji su razgovarali između sebe, ali nisam čuo o čemu. Onda mi je bilo rečeno da su to bili neki od onih koji su bili u onome concilu u kome je donešen dekret o dve Gospodove prirode, Božanskoj i Ljudskoj. Ubrzo mi je dato da s njima razgovaram. Rekli su, da su oni koji su imali najviše uticaja u concilu, i koji su bili rangom i autoritetom iznad ostalih, da su otišli u jednu zamračenu sobu i tamo doneli zaključak da Gospodu treba pripisati i Božansku i

ljudsku prirodu; da inače se ne može podržati papska vlast. Jer da su priznali da je Gospod jedno s Ocem, kao što je On Sam rekao, niko ne bi mogao biti priznat kao Njegov predstavnik (vicar) na zemlji; jer su se tada pojavljivale skizme koje su mogle da unište papinsku vlast ako oni ne naprave ovu razliku; i da bi ojačali ovu izmišljotinu, oni su tražili podršku u Reči, i ubedili ostale. (4) Duhovi su dodali da su pomoću toga bili u stanju da vladaju u nebu i na zemlji, jer da su to imali iz Reči da je Gospodu data sva moć u nebu i na zemlji, koja se moć ne može pripisati nijednom vikaru, ako se i Ljudsko prizna da je Božansko; jer da znaju da nikome nije dopušteno da se pravi jednakim Bogu, i da Božansko ima tu moć za Sebe, ali ne Ljudsko, ako mu to nije dato, kao što je kasnije dato Petru. Nastavili su, da šizmatici toga vremena imaju oštar um, koje su oni na ovaj način mogli da učutkaju, a na koji način je papska moć bila potvrđena. *(prim.prev. Moje tumačenje ovoga: Duhovi su smatrali da je ljudska priroda Gospodova ta koja treba da vlada na zemlji, da je to ta priroda i vlast koja je prenešena na Petra i njegove naslednike, sve dok Gospod ponovo ne dođe da sudi živima i mrtvima. Treba napomeniti u da je taj deo poglavlja XVI iz Mateje stihovi 13 do 18, umetnut, jer se ne nalazi u ranijim verzijama toga Jevanđelja, i da je vjerovatno dodat da bi ojačao papski autoritet).* Iz svega ovoga se vidi da je ova razlika bila izmišljena samo radi dominacije (vladanja); i da je to bio razlog da nisu želeli da znaju da je moć bila data Gospodovom Ljudskom u nebu i na zemlji, što bi pokazivalo da je i ono (Ljudsko) Božansko. Da Petar, kome je Gospod dao ključeve neba, ne oznčava Petra, nego veru koja dolazi od ljubavi ka bližnjemu, koja, pošto pripada samo Gospodu, ona je i moć koja pripada samo Gospodu, što se može videti u predgovoru dvadest i sedmog poglavlja knjige *Postanja* (autor ima na umu predgovor u delu *Nebeske Tajne*).

4739. Stihovi 23-30. *I kad Josip dođe k braći svojoj, svukoše s njega haljinu njegovu, haljinu šarenu, koju imaše na sebi. I uhvativši ga baciše ga u jamu; a jama bješe prazna; ne bješe vode u njoj. Poslije sjedoše da jedu. I podigavši oči, ugledaše, a to gomila Izmailaca iđaše od Galada s kamilama natovarenim mirisavoga korjenja i tamjana i smirne, te nošahu u Egipat. I reče Juda braći svojoj: kaka će biti korist što ćemo ubiti brata svojega i zatajiti krv njegovu? Hajde da ga prodamo ovijem trgovcima Izmailcima pa da ne dižemo ruke na nj, jer nam je brat,*

naše je tijelo. I poslušajte ga braća njegova. Pa kad trgovci Madijanci bijahu blizu njih, oni izvukoše i izvadiše Josipa iz jame, i prodadoše Josipa Izmailcima za dvadeset srebrnika; i oni odvedoše Josipa u Egipat. A kad se Ruben vrati k jami, a to nema Josipa u jami; tada razdrije haljine svoje. Pa se vrati k braći svojoj, i reče: nema djeteta! a ja, kuda ću? I kad Josip dođe k braći svojoj, označava kad je pretskazivanje dato; svukoše s njega haljinu njegovu, označava da su izagnali i uništili izgled istine; haljinu šarenu (haljinu od mnogo boja), koja bijaše na njemu, označava kvalitet izgleda (privida) u pogledu istina od dobra. I uhvativši ga baciše ga u jamu, označava među obmanama; i jama bješe prazna, i nemaše u njoj vode, označava da u tome nije bilo ništa istinito; poslije sjedoše da jedu, označava usvajanje zla koje dolazi od obmane; i podigvši oči svoje ugledaše, označava dalju misao; kad gle, mnoštvo Izmaelćana išaše od Galada, označava one koji su u prostom dobru, kao što su Neznabošci; s kamilama natovarenim mirisavga korjenja, tamjana i smirne, označava unutarnje prirodne istine; te nošahu u Egipat, označava pouku od znanja-reči; a Juda reče braći svojoj, označava izopačene u crkvi koji se protive svemu što je dobro; kaka će biti korist što ćemo ubiti brata svojega i zatajiti njegovu krv? označava da se time ne bi ništa osobito postiglo, ako bi se ovo potpuno zatrlo; hajde da ga prodamo ovijem Izmailcima, označava da ove stvari priznaju oni koji su u prostom dobru; da ne dižemo ruke svoje na nj, označava da bi oni bili bez krivice; jer je naše tijelo, označava da ono što je od njih, da je to prihvaćeno; i poslušajte ga braća njegova, označava odobravanje; pa kad trgovci Madijanci bijahu blizu njih, označava one koji su u istini od ovoga dobra; oni izvukoše i izvadiše Josipa iz jame, označava pomoć onih koji ne žele da se (ova istina) sakriva među obmanama; i prodadoše Josipa Izmailcima, označava primanje od strane onih koji su u prostom dobru, a otuđenost od onih koji su u veri odvojenoj; za dvadeset srebrnika, označava procenu; i oni odvedoše Josipa u Egipat, označava savetovanje s rečima-znanjima. A Rubem se vrati k jami, označava veru u crkvi u opšte; a to nema Josipa u jami, označava da više nije bilo nikakve vere; i on razdrije haljine svoje, označava žaljenje (tugovanje); I reče: nema djeteta! označava da više u tome nije bilo vere; a ja, kuda ću? označava (pitanje) gde je sada crkva?

4740. Stih 23. *I kad dođe Josip k braći svojoj.* Da ovo označava kada se pretskazivalo (besedilo), vidi se iz reprezentacije Josipa, koji je istina Božanska, posebno o Gospodovom Božanskom Ljudskom; kada se kaže *dođe k njima* , to znači da je njima upućeno pretskazivanje (beseda); jer njegova braća predstavljaju crkvu koja je u veri odvojenoj, kojima se besedilo (pretskazivalo).

4741. *Svukoše s njega haljinu njegovu.* Da ovo označava da su zatrli i uništili izgled istine, vidi se iz značenja *svukoše*, kada se kaže za Božansku istinu, koja je ovde Josip, da je zatrvena i uništena; i iz značenja *haljine*, koja je bila iz raznih boja, što su izgledi istine (br.4677). Zatiranje i uništavanje izgleda istine dešava se pošto je istina odbačena; jer istina sama sjaji u umu, ma kako da je zatrvena, ona se i dalje pokazuje, osobito kod onih koji su u dobru. Ovo se jasno vidi kod onih koji su uništili istinu u sebi, jer se oni i dalje trude da izagnaju i unište izgled istine. (2) Uzmite ilustracije radi jedan primer: ko ne vidi da je hteti dobro i činiti dobro istinski Hrišćanski život? I ako bi bilo ko rekao da je to ljubav ka bližnjemu, svak mora da prizna (da je tako): a oni koji tako hoće, kažu da znaju da je tako, jer to pripada životu. Ali ako se radi o pozdanom mišljenju da je ovo ili ono istinito (kao što su voljni da kažu oni koji su u veri odvojenoj), oni će reći da oni ne znaju šta je to, jer da oni to opažaju nešto kao dim koji se gubi. Kako vera sama i pouzdanje (u sasenje) koje potiče od te vere imaju takav karakter, a tako misle svi koji ozbiljno sude o ovome, posebno oni koji su u dobru, stoga se ovakve osobe (koje su u veri samoj) trude da razagnaju i unište čak i izgled (istine), tako što odvajaju sve što je tome slično, i sve što potseća na ovu Božansku istinu. Ovo je označeno skidanjem Josipove haljine, koja je bila na njemu. (3) Iste osobe veruju da su mudrije od ostalih, koje, kad su jednom prihvatile ma koju dogmu, mogu da je potvrde raznim stvarima, i koje raznim razglabanjima čine da ta dogma izgleda kao istina. Ali nije ništa od toga manje vredno mudroga čoveka; to je ono što svak s malo razuma može da uradi, a zli još veštije od pravednih. Jer ovo nije ono što treba da čini racionalan čovek, jer on može da vidi, kao odozgo, da li je ono što je potvrđeno istinito ili nije; i pošto on to vidi, on odbacuje potvrđivanje obmane; i one mu izgledaju smešne i prazne, bez obzira koliko drugi u njih veruju da su ih stekli u samoj školi mudrosti. Jednom rečju, ništa nije vrednije mudrog čoveka nego da racionalno proceni da li je nešto istinito, i tada da to potvrdi. U stvari,

videti da je nešto istinito, to je videti to iz svetlosti neba, koja je od Gospoda; a videti obmanu kao istinu, to je videti to iz varljive svetlostii, koja dolazi od pakla.

4742. *Haljinu šarenu, koja bješe na njemu.* Da ovo označava kvalitet izgleda u odnosu na istine od dobra, vidi se iz značenja *šarene haljine (haljine od mnogo boja)*, što su izgledi istine preko kojih je duhovno Prirodnog poznato i razaznatljivo (br. 4677); ovde, stoga, kvalitet izgleda; iz kojeg razloga se haljina pominje dva puta – *svukoše s njega haljinu njegovu, haljinu šarenu*. Kvalitet izgleda je prema tome kakve su istine od dobra, što se može videti kada se istina pokaže u svetlosti neba, to jest, u drugom životu, gde postoji samo to jedno svetlo koje dolazi od Njegove Božanske istine; jer ova se pred očima anđela pokazuje kao svetlost (br. 2776,3190,3195,3222,3339,3340,3636,3643,3993,4302,4413,44159.) Ova se svetlost menja kod svakoga prema tome kako je prima. Sva misao anđela je rezultat varijacija ove svetlosti, kao i misao čoveka, iako on toga nije svestan; zato što kod njega ova svetlost pada u materijalne slike ili ideje, koje su, pošto su u njegovom prirodnom ili spoljašnjem čveku, iz svetlosti sveta. Tako se svetlost neba kod njega zatamnjuje u tome stepenu da teško da zna da je njegova intelektualna svetlost i vid iz toga (svetla). Ali u drugom životu, kada očni vid nije više u svetlosti sveta, nego u svetlosti neba, postaje jasno da njegova misao dolazi iz toga izvora. (2) Kad ova svetlost pređe iz neba u svet duhova, ona se tamo pokazuje po izgledima u više boja, koje po lepoti, raznovrsnosti, i divotnosti beskrajno prevazilazi boje koje potiču iz svetlosti sveta. (Vidi šta je rečeno gore u pogledu boja, iz iskustva, br. 1053,162,3993,4530,4677). Pošto su boje u drugom životu iz ovoga izvora, one su po svome poreklu samo izgledi istine od dobra. Jer istina ne sjaji od sebe, jer nema u njoj samoj ništa plameno; nego sija od dobra, jer dobro je kao plamen koji daje svetlo. Takvo, dakle, kakvo je dobro, tako istina izgleda da je; a kakva je istina, na takav način ona sija iz dobra. Iz ovoga se vidi šta je označeno, u unutrašnjem smislju, šarenom haljinom (haljinom od mnogo boja), naime, to je kvalitet izgleda istine od dobra; jer Josip, kome haljina pripada, predstavlja Božansku istinu, kao što je gore pokazano.

4743. Stih 24. *I uhvativši ga baciše ga u jamu.* Da ovo označava među obmane (da su Božansku istinu svrstali među obmane), jasno je iz onoga što je gore pokazano (br. 4728,4736), gde se javljaju iste reči.

4744. *A jama bješe razna, ne bješe vode u njoj.* Da ovo označava da tada ništa nije bilo istinito, vidi se iz značenja *jame*, što su obmane (vidi vr. 4728); iz značenja *biti prazan*, što je biti tamo gde nema ništa istinito, jer nema dobra (o čemu kasnije); i iz značenja *vode*, što je istina (br. 680,739,2702, 3058,3424). Da *biti prazan* označava gde nema išta istinito jer nema ništa dobro, vidi se iz drugih odlomaka u Reči, kao do *Jeremije: Najveći između njih šalju najmanje na vodu; došavši na studence, ne nađoše vode, vraćaju se s praznim sudovima svojim, stide se i srame, i pokrivaju svoju glavu (XIV.3).* *Biti prazan* ovde označava istine u kojima nema istina od dobra. Ponovo: *Izjede me i potr me Nabuhodonosor car Babilonski, načini od mene nepotreban sud, proždrije me kao zmaj, napuni trbuh svoj milinama mojim, i otjera me. (LI.34).* *Nepotreban (prazan) sud* ovde označava stanje gde nema istine; a *Babilon*, one koji pustoše, to jest, one koji druge lišavaju istina (br. 1327kraj). Opet: *Pogledah na zemlju, a gle, bez obličja je i pusta; i na nebo, a svetlosti njegove nema (IV.23).* Kod *Isaije: Nego će je naslijediti gem i ćuk, sova i gavran naseliće se u nj, i Gospod će rastegnuti preko nje uže pogibli i mjerila ustoši. (XXXIV.11).* (2) Ponovo: *Pustoš će ostati u gradu, i vrata će se razvaliti; jer će biti u zemlji i u narodu kao kad se oberu masline, ili kao kad se paljetkuje poslije berbe. Ovi će podignuti glas svoj i pjevaće, radi veličanstva Jehovina podvikivaće od mora. (XXIV.10-12).* *Pustoš* se ovde izražava drugom reči u izvornom jeziku, koji, međutim, ima slično značenje. Da je *pustoš* tamo gde nema istine jer nema dobra, jasno je, u unutrašnjem smislu, iz značenja *grada, i kuće, podvikivati, vina, i ulice.* Kod *Jezikilja: Jer ovako veli Gospod Jehova: teško gradu krvničkome! I ja ću naložiti veliki oganj. Metni ga prazna na živo ugljeglje da se ugrije i izgori mjed njegova i da se istopi u njemu nečistota njegova i da nestane zagorjeli njegove (XXIV.9,11).* Jasno je što znači *biti prazan*. *Prazan sud* je onaj u kome ima nečisti i zagorelosti, to jest, zla i obmane. (3) Tako kod *Mateja: A kad nečisti duh izide iz čovjeka, ide kroz bezvodna mjesta tražeći pokoja, i ne nađe ga. Onda reče: da se vratim u dom svoj otkuda sam izašao; i došavši ondje nađe prazan, pometen i ukrašen. Tada otide i uzme sa sobom drugih duhova gorijeh od sebe, i ušavši žive ondje; i bude potonje gore od prvoga. Tako će biti i rodu ovome zlome. (XII.43-45).* *Nečisti duh* označava nečistotu života kod čoveka, kao i nečiste duhove kod njega, jer nečisti duhovi žive u čovekovoju nečistoti; *suha mjesta, ili mesta bez vode,* označavaju gde nema istina; *prazna kuća* označava unutarne čovekovo ispunjeno

nečistotomi, to jest, obmanama od zla. Kod Luke: *Gladne napuni blaga, a bogate otpusti prazne. (1.53). Bogati* označavaju one koji imaju mnogo znanja, jer bogatstvo, u duhovnom smislu, su reči-znanja, doktrinarne stvari, i spoznaje (cognitiones) dobra i istine. Nazivaju se *prazni bogati*, koji znaju ove stvari ali ih ne čine (tvore); jer njima istine nisu istine, jer su bez dobra (vidi br. 4736).

4745. Stih 25. *Poslije sjedoše da jedu.* Da ovo označava usvajanje zla od obmana, vidi se iz značenja *jedu*, što je usvajanje (br. 3168, 3513, 3596, 3832); i iz značenja *hleba (hrane)*, što je dobro ljubavi (br. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735), i sva hrana u opšte (br. 216). Međutim, ovde hleb označava obrnuto, naime, zlo; jer je poznato da oni koji primaju Svetu Večeru nedostojno, ne usvajaju dobro, nego zlo; otkuda je jasno da, u obrnutom smislu, *jesti hleb* označava usvajati zlo. Bio je običaj kod drevnih da jedu zajedno kad je trebalo da se donese neka važna odluka koju bi drugi potvrdili, kojom se označavalo njeno usvajanje, to jest, da su to učinili svojim vlastitim; kao kod Jezikilja: *Gle, knezovi Izrailjevi dadoše se da proljevaju krv svaki silom svojom. U tebi su opadači da proljevaju krv i na gorama jedu u tebi, grdila, čine usred tebe. (XII.6,9).* Treba da se zna dalje, da postoje uglavnom dva porekla zla, jedan od života, a drugi od doktrine. Zlo koje je od lažne doktrine naziva se zlom od obmane, i to je zlo na koje se ovde misli.

4746. *I podigavši oči ugledaše.* Da ovo označava dalju misao, vidi se iz značenja *podigavši oči ugledaše*, što je oštra pažnja i misao, ili uporna misao (br. 2789, 2829, 3198, 3198, 3202, 4339). Da je ovde označena dalja misao, vidi se iz nize.

4747. *A to gomila Izmaelaca iđaše od Galada.* Da ovo označava one koji su u prostom dobru, kao što su Neznabošci, vidi se iz reprezentacije *Ismaelita*, što su oni koji su u prostom dobru u pogledu života, a stoga u prirodnoj istine u pogledu doktrine (br. 3263); i iz značenja *Galada*, što je spoljašnje dobro, u koje se prvo uvodi onda kad počne da se preporučaa. Iz ovoga se vidi se mnoštvom *Ismaelita* od *Galada* označava takvo dobro kao što je kod Neznabožaca, odnosno kao kod Neznabožaca, to jest, kod onih koji su u prostom dobru. (2) Kakav je slučaj s ovim stvarima, može se videti iz onoga što je do sada rečeno. A ovo još treba reći unapred: oni koji su u crkvi i koji su se utvrdili protivu Božanskih istina, a posebno

protivu ovih – da je Gospodovo Ljudsko Božansko, i da dela ljubavi ka bližnjemu doprinose spasenju – ako su se utvrdili protivu njih, ne samo preko doktrine nego i preko života, noveli su se u takvo stanje, da se kasnije ne mogu navesti da ih prime; jer ono što je jednom potvrđeno i doktrinom i životom, to ostaje u večnosti. Oni koji ne poznaju unutarne stanje čoveka, ti misle da svako, bez obzira koliko se utvrdio protivu istina, može lako da ih primi kasnije, pod uslovom da ga se ubedi. Ali da je to nemoguće, bilo mi je dato da saznam iz mnogo iskustva s takvim osobama u drugom životu. Jer u šta se čovek ubedi preko doktrine, to usvaja intelektualno; a ono što se ukoreni u jedno i drugo (u razumu i u volji) u čovekovom životu, ne može se iskoreniti. Sama čovekova duša, koja živi posle smrti, oblikovana je na taj način, i takve je prirode da se nikada od toga ne odvaja. To je razlog da je stanje (sudbina) onih koji su u crkvi gore od onih koji su izvan crkve; jer oni koji se nazivaju Neznabošcima, oni se nisu potvrdili protivu tih istina, jer ih nisu ni znali; pa stoga oni među njima, koji su živeli u uzajamnoj ljubavi, lako primaju Božanske istine, ako ne u svetu, a onda u drugom životu. (Vidi šta je navedno iz iskustva o stanju i sudbini onih Neznabožaca i drugih naroda u drugom životu, br. 2589-2604). (3) Iz ovoga razloga, kad god Gospod ustanovljava jednu novu crkvu, to se radi od onih koji su u crkvi, ali i od onih koji su van crkve, to jest, od Neznabožaca. O ovome se često govori u Reči.

Ovoliko kao uvod, da bi se znalo šta je označeno Josipovim bacanjem u jamu od strane braće, i time što je zbog Madijanaca bio izvađen iz jame i prodat Izmaelitima. Jer su Josipovom braćom predstavljeni oni koji su unutar crkve a koji se utvrde protivu Božanske istine, osobito protivu dve istine, da je Gospodovo Ljudsko Božansko, i da dela ljubavi ka bližnjemu doprinose spasenju, i to da se utvrde ne samo doktrinom nego i životom; dok su Izmaelitima predstavljeni oni koji su u prostom dobru, a Madijancima oni koji su u istini ovoga dobra. Za druge se kaže da su izvukli Josipa iz jama; a za prve da su ga kupili. Ali što je označeno time što su ga odveli u Egipat, i time što su ga prodali Potifaru, biće pokazano u onome što sledi.

4748. *I s kamilama natovarenim mirisavoga korjenja, tamjana i smirne.* Da ovo označava unutarne prirodne istine, vidi se iz značenja *kamila*, a to su u opštem (smislu) one stvari prirodnog čoveka koje služe duhovnom (čoveku), a posebno

opšte reči-znanja u prirodnom čoveku (br. 3048,3071,3114,3143,3145,4156); i iz značenja *mirisavoga korjenja, tamjana i smirne*, a to su unutarnje prirodne istine povezane s dobrom u prirodnom čoveku (u čemu u onome što sledi). U svetom bogoštovanju kod drevnih, koristile su se mirišljave stvari, među kojima miro i tamjan; a slične su se stvari mešale s uljem kojim su se pomazivali. Ali poreklo ovih radnji danas je nepoznato, jer je sasvim nepoznato da su stvari koje su se koristile u bogoštovanju drevnih, da su poreklom iz duhovnih stvari koje su u nebima, i koje im korespondiraju. Čovek se toliko udaljio od stvari u nebu, i uronio u prirodne, svetske, i telesne stvari, da je on u mraku a mnogi su i u poricanju, što se tiče bilo čega duhovnog ili nebeskog. (2) Razlog zbog kojega su se smirna (miro) i tamjan koristini pri svetim obredima kod drevnih, bio je to što miris korespondira opažanju, a prijatan miris, kao od začina raznih vrsta, ugodnom i prijatnom opažanju, kao što je (opažanje) istine od dobra, ili vere od ljubavi ka bližnjemu. Doista, korespondencija je takva da u drugom životu, kad god to blagoizvoli Gospod, sama se opažanja menjaju u mirise (kao što se može videti iz onoga što sam navodio iz iskustva, br. 925,1514,1517-1517,3577,4624-4634). Šta je ovde označeno mirišljivim korjenjem, tamjanom i smirnom, može se videti iz odlomaka u kojima se oni pominju. U opštem, oni predstavljaju unutarnje istine Prirodnog, ali takve kakve su od dobra; jer istine same ne sačinjavaju Prirodno, nego to čini dobro pomoću istina. Otuda su njihove vrste u skladu s kvalitetom istine povezane s dobrom, stoga i sa kvalitetoj dobra; jer dobro ima svoj kvalitet od istina. (3) Pošto se *Galadom* označava spoljno dobro kao ono što je čulno zadovoljstvo (br. 4117,4124); a *Egiptom*, u dobrom smislu, znanja-reči koja su spoljne istine prirodnog čoveka, koje korespondiraju ovome dobru, ili se s njim slažu (br, 1462); stoga se *Izmaelitima od Galada*, koji na kamilama nose začine u Egiptat, označava da su nosili svoje unutarnje istine od svojih reči-znanja, prema rečima-znanjima koja su označena *Egiptom* (o čemu kasnije). Unutarnje istine su zaključci iz spoljnih istina, ili iz reči-znanja; jer reči-znanja prirodnog čoveka služe da bi se izvlačili zaključci o unutarnjim stvarima, i kako bi se ove sagledavale; baš kao što jedan čovek posmatra um (misli) drugoga čoveka na njegovm izrazu lica, u prelivima svetla u njegovim očima, u zvuku njegovoga glasa, i u njegovim pokretima i delima. (*prim.prev. Osnovni pojmovi u Reči su označeni rečima i izrazima, iz kojih se rezonovanjem mogu praviti razni zaključci. Ova znanja reči su*

postojala kod raznih naroda iz drevne crkve, i ona su prenošena preko trgovaca koji su nosili i knjige i znanje. Egipat je bio prostor gde su ta znanja bila i brojna a nekad i magijska, a u unutarnjem smislu Egipat i predstavlja ta znanja-reči koja naš autor naziva *scientifica*. Izlaskom iz Egipta se označava, u nebu po korespondenciji, udaljavanje od toga površnog a ponekad i štetnog znanja reči i pojmova, ka pustinji gde se čiste od negativnosti donešene iz Egiptam i pripremaju za ulazak u dublje duhovno znanje predstavljeno obećanom zemljom, Hahanom, koju se trebalo privesti veri u jednoga Boga, koji se otkrio Mojsiju, jer su Hananeji bili poklonici kulta plodnosti, i uz to mnogobošci i idolopoklonici. Ovoliko, da se čitaocu pomogne da ne izgubi strpljenje, čitajući izraze koji se često ponavljaju, a kojima se sažeto iznosi Reč kako je razumeju oni u nebima dok je mi čitamo i o Njoj razmišljamo na zemlji). (4) Pošto se uz pomoć ovakvih istina čovekovo Prirodno usavršava i popravlja, stoga se lečenje pripisuje ovim vrstama začina, kao što je balsam, kod Jeremije: *Nema li balsama u Galadu? nema li ondje ljekara? za što se dakle ne iscijeli kći naroda mojega?* (VIII.22). Opet: *U jedan put pade Babilon, i razbi se; ridajte za njim; donesite balsama za rane njegove, ne bi li se iscijelio.* (LI.8). (5) Da ovakve stvari imaju duhovno značenje, jasno se vidi u *Otkrovenju: I trgovci zemaljski zaplakaće i zajaukati za njom, što njihovijeh tovara niko više ne kupuje; tovara zlata i srebra i kamenja dragoga i bisera i uzvoda i porfire i svile i skrleta, i svakog mirisnog drveta, i svakojakijeh sudova od fildiša, i svakojakijeh sudova od najskupljeg drveta, mjedi i gvožđa i mermera i cimeta i tamjana i mira i livana, i vina i ulja, i nišesteta i pšenice, i goveda i ovaca, i konja i kola, i tjelesa i duša čovječijih* (XVIII.11.13). Ove stvari nikad ne bi bile ovako posebno nabrojene da svaka od njih ne označava takve stvari u Gospodovom carstvu i u Njegovoj crkvi, jer bi inače bile reči bez značenja. Poznato je da se *Babilonom* označavaju oni koji su izokrenuli bogoštovanje Gospoda u klanjanje samome sebi, i koji su stoga u profanisanom unutrašnjem bogoštovanju a u spoljnoj svetosti, dok se njihovom trgovinom (robom) označavaju stvari koje su oni brižno i lukava izmislili kako bi se sami sebi klanjali, kao što se ovima označavaju i doktrinarne stvari dobra i istine iz Reči, koje su oni izokrenuli u svoju korist. Stoga su pojedinostima ovde pomenutim označene takve stvari, kao *cimetom, tamjanom, uljem, i smirnom*, istine od dobra; a u odnosu na *njih*, istine izokrenute i obmane od zla. (6) Istinito je i ono što se iznosi kod Jezikilja o trgovini

Tira: *Juda i zemlja Izraelova bijahu tvoji trgovci, dolažahu na sajme tvoje sa pšenicom Menitskom i Feničkom i medm i uljem i balsamom. (XVII.17). Balsamom se ovde označava istina od dobra. Onome ko ne veruje u unutrašnji smisao Reči, svi prethodni izrazi mora da izgledaju kao gole reči, kao sudovi nije ništa ne sadrže; dok su u njima sadržne Božanske, nebeske, i duhovne stvari.*

4749. *I oni ga (Josipa) odvedoše u Egipat.* Da ovo označava poučavanje u znanjima-rečima, vidi se iz značenja *Egipta*, što su znanja-reči (br.1164,1165,1462); a pošto su *mirisavim korjenjem, tamjanom, i smirom* označene unutarne istine onih koji su u prostom dobru, kao što su Neznabošci, stoga se, sa *odvesti ga u* označava njihovo poučavanje (onih koji su u prostom dobru). U pogledu tih stvari, ovakav je slučaj: znanja-reči predstavljena *Egiptom*, su one stvari koje uvode u duhovni život, a koje korespondiraju duhovnim istinama. Jer je ranije Drevna Crkva bila i u Egiptu; ali kada se ona okrenula magiji, tada su reči-znanja u dobrom smislu, kao i u obrnutom smislu, označavana u Reči *Egiptom* (br. 1164,1165,1462); a ovde, i dobrom smislu. Reči-znanja od kojih su unutarne stvari, označene Izmaelitima koji na kamilama nose začine, balsam, i smirnu, nisu takva da pripadaju crkvi, nego onakvima koji su kao Neznabošci. Istine od ovih reči-znanja se ne mogu ispraviti ni na koji drugi način osim preko reči-znanja prave crkve, to jest, poukama u ovim (istinama). To je ono što je ovde označeno (*prim. prev. Znanja-reči koja se gaje kod Neznabožava, treba da se isprave tako da korespondiraju unutarne smislu Reči u crkvi koja ima prava znanja-reči, a to je ovde Egipat u koji dolaze trgovci sa začinima.*)

4750. Stih 26. *I reče Juda braći svojoj.* Da ovo označava izopačene u crkvi koji se opiru svemu što je dobro, vidi se iz reprezentacije *Jude*, koji je u dobrom smislu, dobro nebeske ljubavi (br. 3654,3881), ali, u suprotnim smislu, protivan svakom dobru (o čemu kasnij); i iz značenja *braće*, što su oni u crkvi koji su u veri odvojenoj. Da se *Judom* ovde predstavljaju oni koji se protive svakome dobru, je stoga što, u dobrom smislu, njime su predstavljeni u Reči oni koji su u dobru nebeske ljubavi. Nebeska ljubav je ljubav črema Gospčodu i ljubav prema bližnjemu. Oni koji su u ovoj ljubavi, oni su najdublje povezani s Gospodom, i stoga u najdubljem nebu, gde su u stanju neviknosti zbog čega izgledaju kao mala deca, i kao forme ljubavi. Drugi im se ne mogu približiti, pa stoga kad se ni šalju

drugima, oni su opkoljeni drugim anđelima, čijom sferom se njihova ljubav umerava, jer bi bez toga onaj kome se šalju izgubio svest; jer sfera njihove ljubavi prožima sve do srži (moždine?). (2) Pošto se ova ljubav ili ovo dobro, koje se naziva nebeskim, predstavlja Judom, u dobrom smislu, to se u obrnutom smislu, koji je suprotan nebeskom dobru, pa stoga suprotan svakom dobru, to se njim oznasčava tako isto i ono što je suprotno (nebeskoj ljubavi). Većina stvari u Reči imaju dvostruki smisao, dobri smisao i njegovu suprotnost. Iz dobrog smisla zna se i onaj obrnuti; jer sve što je sadržano u suprotnom smislu, dijametrično je suprotno onome što je sadržano u dobrom smislu. (3) Dobra ljubavi su uglavnom dva: dobro nebeske ljubavi, i dobro duhovne ljubavi. Dijametralno suprotno dobru nebeske ljubavi je zlo ljubavi prema sebi; a dijametralno suprotno dobru duhovne ljubavi je zlo ljubavi prema svetu. Oni koji su u zlu ljubavi prema sebi, protive se svakome dobru; ali se toliko ne protive oni koji su u ljubavi prema svetu. U Reči se Judom, u suprotnom smislu, označavaju oni koji su u ljubavi prema sebi; a Izrailjem oni koji su u ljubavi prema svetu. Razlog je to što se Judom (Judejom) predstavlja Gospodovo nebesko carstvo, a Izraelom Njegovo duhovno carstvo. (4) I paklovi se razlikuju prema ove dve ljubavi. Oni koji su u ljubavi prema sebi, pošto su protivni svakome dobru, oni su u najdubljem paklu, stoga u najgorem paklu; a oni koji su u ljubavi prema svetu, pošto nisu toliko protivni svakom dobru, oni su u paklovima koji nisu toliko duboki, i strašni. (5) Zlo ljubavi prema sebi nije, kako se obično misli, ono osećanje koje se naziva ponos; nego je to mržnja protivu blišnjeg, i goruća želja za osvetom, kao i uživanje u okrutnosti; ovo su unutarnje oznake ljubavi ka sebi. Njene spoljašnje oznake su potcenjivanje drugih u upoređenju sa sobom, i odbojnost prema onima koji su u duhovnom dobru, a to ide ponekad s osećanjem ponosa, a ponekad bez toga. Jer onaj koji oseća takvu mržnju prema blišnjemu, iznutra voli samo sebe, i one za koje misli da su jedno s njim; tako on njih voli u sebi, i sebe i njima, gde je jedini cilj on sam. (6) Takvi su oni koji su predstavljeni Judom u obrnutom smislu. Jevrejska nacija je bila u takvoj ljubavi od samoga početka; jer su gledali da ostali svet kao na najniže roblje, i kao na bezvredne u upoređenju sa sobom, a u isto vreme su ih i mrezeli; i što je još više, kada ih ljubav prema sebi i prema svetu ne bi dovela u dodir s drugima, oni su progonili same svoje saveznike i braću istom mržnjom. Ova narav još uvek u njima

prevladava; ali pošto žive u stranim zemljama, gde ih podnose, oni to (tu narav) skrivaju.

4751. *Kaka će biti korist ako ubijemo brata svoega i zatajimo njegovu krv?* Da ovo oznčava da se ništa važno ne bi postiglo ako se ovo zatre, vidi se iz značenja, *kaka će biti korist?* što znači da se time ništa ne dobija, ništa što je važno (izvanredno); i iz značenja *ubijemo*, što je zatrti, ovde Božansku istinu, osobito ono o Gospodovom Božanskom Ljudskom, što se označava *braćom*, to jest, *Josipom*; i iz značenja *ako zatajimo*, što je sasvim sakriti svetu istinu (Da *krv* označava svetu istinu, može se videti gore, br. 4735). Kakav je slučaj s ovim stvarima, videće se u onome što sledi. (2) Da korist ovde označava ne samo ono što je korisno, nego i ono što je važno, ili da, *Kaka je korist?* označava da neće biti koristi ili važnosti, to je zato što se ovo kaže ga pohlepu i škrtost, jer pohlepa i škrtost imaju u sebi želju ne samo da poseduju ceo svet, nego da oplene i poubijaju ljude radi dobiti; doista, svako koga ovakva požuda goni, počinio bi umorstvo da nije zakona koji ga u tome susprežu. Štaviše, ovakav čovek u posedovanju zlata i srebra gleda sebe kao da ima najveću moć, iako to izvana ne pokazuje: ovo pokazuje da škrtost postoji ne samo u ljubavi ka svetu, nego i u ljubavi ka sebi, i t to u najprljavijoj ljubavi ka sebi. Jer uzdizanje uma, ili ponos, u onima koji su prljavo škrti, ne primećuje se izvana, jer se prikriva pokazivanjem bogatstva; niti je to ona vrsta ljubavi prema sebi koja se obično javlja sa ljubavlju prema zadovoljstvima; jer ovakve osobe malo se brinu o svom telu, ili hrani ili odeći. Nego je to ljubav sasvim zemaljska, bez drugog cilja osim novca, verujući samo u posedovanje novca, ne stvarno nego kao mogućnost, da tako bude iznad svih ostalih. Iz ovoga se vidi da je škrtost najniža i nagora ljubav prema sebi; jer je to razlog da škrtice, u drugom životu, sami sebi izgledaju kao svinje (br. 939); i oni se, više od drugih, protive svakome dobru. Stoga su oni u tako gustom mraku da ne mogu ništa da vide šta je dobro i šta je istinito; oni ne shvataju da čovek ima jedno unutrašnje koje živi posle smrti; a u srcu smeju se onima koji misle da čovek ima jedno unutrašnje. (3) Jevrejska je nacija bila takva od početka, stoga se kod njih ništa unutrašnje ne može ravno otvoriti, što je očito i iz Reči Staroga Zaveta; i pošto su ukorenjeni u najgoroj ljubavi prema sebi, oni bi ukaljali unutarne istine i dobra, i tako bi ih više profanisali nego svi drugi, da nisu preko škrtosti tako udaljeni od unutrašnjih stvari, i tako držani u potpunom

mraku; jer ne mogu da profanišu sve dok to ne priznaju (br. 1008, 1010, 1059, 2051, 3398, 3402, 3898, 4289, 4601). To je bio razlog da je za njih Gospod rekao kod Jovana, *Vaš otac je đavo, i vi činite volju oca vašega. On je ubica od početka. (VIII.44)*; a o Judi Iz Kariota, koji je predstavljao Jevrejsku naciju, *Ne izabrah li ja vas dvanaestoricu, a jedan od vas je đavo? (Jovan VI.70)*. Judas, jer je prodao Gospoda, ima slično značenje kao Juda ovde (brat Josipov), koji se rekao, *Hajde da prodamo Josipa*.

4752. Stih 27. *Hajde da ga prodamo ovijem Izmaelcima*. Da ovo označava da to priznaju oni koji su u prostom dobru, vidi se iz značenja *prodati*, što je otuđiti od sebe, i tako biti primljen od drugih (br. 4098), što kad se odnosi na istinu, kao ovde, označava biti priznat od njih; i iz reprezentacijed *Izmaelita*, a to su oni koji su u prostom dobru, o kojima gore (br. 4747). Da oni koji su u prostom dobru, priznaju Božansku istinu, posebno onu o Gospodovom Božanskom Ljudskom, pokazano je gore.

4753. *Pa da ne dižemo ruke svoje na nj*. Da ovo označva da oni treba da budu bez krivice, vidi se iz značenja *ne dizati ruke na nekoga*, što je ne vršiti nasilja, kao gore (br. 4737); a zato što ne vršiti nasilja znači biti bez krivice, i ovo je označeno ovim rečima.

4754. *Jer nam je brat, naše je tijelo*. Da ovo označava da stoga što je to od njih, to se prima, vidi se iz značenja *brata*, koje znači krvno srodstvo od dobra (br. 3815); i iz značenja *tijela*, što je ono vlastito u oba smisla (br. 3813), stoga da je to primljeno, zato što je to od onih koji pripadaju crkvi, i da je bilo primljeno od ovih koji su u prostom dobru. Jer *Izmaeliti* predstavljaju one koji su u prostom dobru, a *Josipova braća* predstavljaju one koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu. Oni koji su u prostom dobru, ti priznaju Gospodovo Božansko Ljudsko, a ako isto priznaju da ako čovek hoće da bude spasen, da mora da čini dela ljubavi ka bližnjemu. Oni koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu, oni znaju ovo, i stoga oni ne tvrde ovo uporno pred drugima o ovoj veri, a skoro nikako pred onima koji su u prostom dobru; uglavnm stoga što se ne usuđuju da govore protivu zdravog razuma, stoga što bi to oduzimalo nešto od njihovog dostojanstva i dobiti. Jer ako bi odrecali ove istine, oni u prostom dobru rekli bi za

ove da su ljudi; jer oni koji su u prostom dobru, oni znaju šta su dela ljubavi, a šta je vera odvojena od njih (dela ljubavi), oni to ne znaju. Argumente u prilog vere koja se protivi dobrim delima, i o razlikovanju između Ljudskog i Božanskog u Gospodu, oni bi nazvali sofizmima koje oni ne razumeju. Stoga, da bi bili prihvaćeni, oni koji su u veri odvojenoj, oni voljno čine ustupke; jer kad bi ove istine bile zatrte, oni bi osali bez zarada i dobitka (br. 4751).

4755. *I poslušajte ga braća njegova.* Da ovo označava odobravanje (slaganje), vidi se i bez objašnjavanja.

4756. Stih 28. *Pa kad trgovci Madejanski bijahu pored njih.* Da ovo označava one koji su u istini od ovoga dobra, vidi se iz reprezentacije *Madijanaca*, koji označavaju one koji su u istini od prostoga dobra (vidi br. 3242); i iz značenja trgovaca, što su oni koji imaju znanja dobra i istine; jer ovi su, u duhovnom smislu, *bogati* i *trgovci*; otuda *trgovati* je sticati i prenositi (komunicirati) ova znanja (br. 2967,4453). Ovde nije označeno znanje dobra, nego znanje istine; jer Madijanci su oni koji su u istini od prostoga dobra, kao što je pre rečeno; a zbog toga oni se nazivaju *ljudi* (viri, muškarci): jer oni se nazivaju ljudi (muškarci) koji su u istini (br. 3134,3309). Iz istorijskog niza se vidi da je Josip bio prodat Izmaelitima, ali da su ga iz jame izvukli Madijanci, i da su ga Madijanci prodali u Egiptu Potifaru; jer se u poslednjem stihu ovoga poglavlja kaže, *A Madijanci prodadoše ga u Egipat Potifaru, dvorjaninu Faraonovu, zapovjedniku straže.* Može se pretpostaviti da pošto je bio prodat Izmaelitima, da su ga oni prodali u Egiptu, a ne Madijanci; ali ovo se dogodilo ovako radi reprezentacije stvari u unutrašnjem smislu; jer Josipa (to jest, Božansku istinu) ne mogu da prodaju oni koji su u dobru, nego oni koji su u istini od toga dobra. Razlog za ovo će se videti u objašnjenju poslednjeg stiha u ovome poglavlju.

4757. *Oni izvukoše i izvadiše Josipa iz jame.* Da ovo označava pomoć da ne bude (Božanska istina) među obmanama, vidi se iz značenja *izvući* i *izvadi iz*, što je osloboditi i pružiti pomoć (o čemu posle); i iz značenja *jame*, što su obmane (br. 4728), tako da ne bi bila među obmanama. Da *izvlačenje* i *vađenje* ovde označava pružanje pomoći, je zato što je istina ta koja pomaže dobru; jer se moć pripisuje istini, zato što dobro deluje preko istine (br. 3091,3563); osim toga, preko istine se

prepoznaje obmana, tako da svako dobija pomoć od istine kad se oslobađa od obmane. Otuda to, da su Madijanci bili ti koji su izvukli i izvadili Josipa iz jame, a Izmaeliti oni koji su ga kupili.

4758. *I prodadoše Josipa Izmaelitima.* Da ovo označava primanje od strane onih koji su u prostom dobru, i otuđenost od onih koji su u veri odvojenoj, vidi se iz značenja *prodati*, što je otuđiti u odnosu na one koji su u veri odvojenoj, a koji su bili predstavljeni Josipovom braćom, jer su ga oni prodali; dok su ga prihvatili oni koji su u prostom dobru, koji su ovde predstavljeni *Izmaelitima*. (Da su *Izmaeliti* oni koji su u prostom dobru, bilo je pokazano gore, br. 3263,4747. O ovome vidi što je gore rečeno, br. 4756).

4759. *Za dvadeset srebrnika.* Da ovo označava procenjivanje, vidi se iz značenja dvadeset, što su dobro i istina koje Gospod čuva u unutarnjem čoveku, a što se naziva *ostacima (reliquiae)* (br. 2280), to jest, sveto dobro ili istina, ovde sveta istina (br. 1551,2954). Isti broj označava i ono što nije sveto, jer većina izraza koji se koriste u Rerči, imaju i obrnuto značenje; a ovde (označava) ono što nije sveto u odnosu na one koji su se otuđili od Božanske istine, odnosno prodali Josipa (br. 4758), ali označava ono što je sveto u odnosu na one koji su je primili (Božansku istinu), to jest, koji su ga kupili. Ovo označava ono što nije sveto u odnosu na Josipovu braću, to jest, na one koji su u crkvi a u veri odvojenoj, ali što je sveto u odnosu na Izmaelce, to jest, one koji su u prostom dobru. Ovo su stvari koje su označene procenjivanjem. (2) *Dvadeset* označava i ono što nije sveto, je stoga što *dvadeset* označava ostatke, kao što je rečeno. *Dvadeset* označava ono što nije sveto kod onih koji nemaju ostatke dobra i istine u svom unutarnjem čoveku, a umesto toga imaju zlo i obmanu, a što je nešto prljavo ili profano, već prema vrsti zla i obmane. Da *dvadeset* označava ono što nije sveto, vidi se kod *Zaharije: Potom opet podigoh oči svoje, a to knjiga (svitak) lećaše. A on mi reče: šta vidiš? A ja rekoh: vidim knjigu (svitak) gdje leti, dužina joj dvadeset lakata a širina deset lakata. Tada mi reče: to je prokletstvo koje izađe na svu zemlju, jer svaki koji krade istrijebiće se po njoj s jedne strane, a koji god se kune krivo istrijebiće se s druge strane. (V.1-3).* Kod *Ageja: Prije toga kad ko dođe ka gomili od dvadeset mjera, bješe deset; kad dođe ka kaci da dobije pedeset vjedara iz kace, dobije dvadeset. Bih vas sušom i medljikom i gradom, svako djelo ruku vaših; ali se vi ne obratiste k*

meni, govori Gospod. (II.16,17). (3) Kod Jezikilja: I jela tvojega što ćeš jesti neka bude mjerom dvadeset sikala na dan; na rokove jedi ga. A hljeb ječmen prijesan jedi, ispekav ga na kalu čovječijem na njihove oči. I reče Gospod: tako će jesti sinovi Izrailjevi hljeb svoj nečist među narodima u koje ću ih razagnati.

(IV.10,12,13). U ovim odlomcima *dvadeset* označava ono što je nesveto, nečisto, i profano. Da su svi koji su bili stariji od dvadeset godina morali da umru u pustinji (*Brojevi XIV.29;XXXII.11*), predstavljalo je ono što je sveto u donosu na one koji su ispod tog broja godina, a što je nesveto kod onih koji su bili iznad. (Da svi brojevi u Reči označavaju stvari, vidi br. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 4264, 4495, 4670; i da su ostaci dobra i istine sačuvani od Gospoda u unutarnjem čoveku, br. 468, 530, 560, 561, 576, 660, 798, 1738, 1906, 2284.)

4760. *I odvedoše Josipa u Egipat.* Da ovo označava konsultaciju (pitanje za savet) od reči-znanja, vidi se iz značenja *Egipta*, što su reči-znanja (vidi br. 1164,1165,1186,1462); jer je tada Božanska istina dovedena ovima da se dogovore (posavetuju); jer se Josipom, kao što je rečeno, označava Božanska istina. Na šta se misli pod konsultacijom o Božanskoj istini od reči-znanja, biće ukratko opisano. Konsultovati reči-znanja o Božanskoj istini je videti od njih da li je tako. Ali ovo rade na jedan način oni koji su u afirmativnom odnosu prema istini, koji kada konsultuju reči-znanja, potvrde istinu rečima-znanjima, i na taj način jačaju veru; ali na drugi način konsultuju reči-znanja oni koji su u negativnom odnosu prema istini, koji kada konsultuju reči-znanja, bacaju se u još dublje obmane; jer kod ovih negativno vlada, a kod prvih afirmativno (potvrđujuće) vlada. Osim toga, to je u skladu s intelektualnom sposobnošću svakoga čoveka. Ako oni koji nemaju viši odnosno unutarnji pogled, konsultuju reči-znanja, oni u njima ne vide potvrdu istine, nego ih reči-znanja povuku u negiranje istine; ali oni koji imaju viši, to jest, unutarnji pogled, oni vide potvrđivanje, ako ne dublje, a ono barem preko korespondencija. (2) Uzmite kao primer istinu da čovek živi posle smrti. Kada oni koji su u negativnom odnosu prema ovoj isini konsultuju reči-znanja, ni se u svome uverenju utvrđuju bezbrojnim razlozima, kao to što su i divlje životinje isto tako žive, da imaju osećanja, misao, koje čovek ima iznad zveri, koje stiže kada sazri; a da je čovek životinja ove vrste; i hiljadama ovakvih razloga. Tako je očito da ako ovi, koji su u negativnom, konsultuju reči-znanja (*scientifica*),

oni se samo još više bacaju u zagrljaj obmana, tako da na kraju ništa ne veruju o zagrobnom životu. (3) Ali kada oni koji su u afirmativnom odnosu prema ovoj istini konsultuju reči-znanja, oni pomoću njih potvrđuju svoje uverenje. Jer oni vide da divlje zveri postupaju po instinktu, dok čovek postupa po razumu, i da divlje životinje gledaju nadole, dok čovek gleda nagore, i da mišlju obuhvata stvari o duhovnom svetu, i da one na njega utiču, i da može da se poveže sa Samim Bogom preko ljubavi, i da usvaja život od Božanskog; i da je to tako kako bi bio vođen i uzdignut, i da je to razlog da on do zrelosti dolazi kasnije. Pored toga, takav čovek vidi potvrdu u svemu što pripada prirodi, pa tako vidi u celokupnoj prirodi predstavu nebeskoga carstva. (4) Kao što je dobro poznato, obična je stvar za učene da manje veruju u život posle smrti nego prosti, i u opšte, da vide Božanske istine manje jasno od prostih. Razlog je to što oni konsultuju reči-znanja (kaja oni poseduju u većem obilju od ostalih) s negativnog stajališta, i na taj način zatiru u sebi uvid koji primaju do svoga višeg ili unutarnjeg (čoveka); a kada se ovaj poged zatre, oni više ništa ne vide iz svetlosti neba, nego samo iz svetlosti sveta; jer su reči-znanja u svetlosti sveta, pa ako se ove (reči-znanja) ne prosvetle svetlošću neba, one unose tminu, iako izvana izgledaju drugačije. To je bio razlog da su prosti verovali u Gospoda, a nisu verovali Književnici i Fariseji koji su bili učeni ljudi u Jevrejskoj naciji, kao što se vidi iz ovih reči kod *Jovana: Mnogi od onih koji slušahu riječi ove, rekoše; U istinu, ovo je prorok. Drugi govoraahu: Ovo je Hristos (Mesija). A Fariseji im odgovoriše: da li je i jedan starešina ili od onih koji vladaju povervao u njega? VII.40,41,47,48*). Kod *Luke: U taj čas obradova se Isus u duhu i reče: Hvalim Te Oče, Gospode neba i zemlje, što si ovo sakrio od premudrijeh i razumnijeh, a kazao si maloj djeci (prostima). Mala djeca su prosti (nišči). A kod Mateje: Stoga im govorim u pričama (parabolama), jer gledajući ne vide, a slušajući ne čuju, da ne bi razumjeli (XIII.13)*.

4761. Stih 29. *A kad se Ruben vrati k jami*. Da ovo označava veru crkve u opštem, vidi se iz reprezentacije *Rubena*, koji je ispovedanje vere crkve u opštem (vr, 4e731,4734); i iz značenja *jame*, što su obmane (br.4728). Stoga se Rubenovim povratkom na jamu označava da je vera crkve u opšte došla da pogleda obmane koje pripadaju veri odvojenoj.

4762. *A to nema Josipa u jami.* Da ovo označava da nije više bilo nikakve vere, vidi se iz reprezentacije *Josipa*, što je Božanska istina; a kada se ova pojavi među obmanama, koje su označene *jamom*, tada više nema nikakve vere.

4763. *Tada razdrije haljine svoje.* Da ovo označava žaljenje (žalovanje), vidi se iz značenja *razdrijeti haljine*, što je žaljenje, zbog istine koja je zatrvena, to jest, nije više bilo vere. Često čitamo u Reči o osobama koje razdiru svolju haljinu; ali poreklo ovoga sada nije poznato; a to je reprezentativ žalosti za istinom koja se izgubila. Ovaj čin postao je reprezentativ zbog toga što haljine označavaju istine, kao što je pre pokazano (br. 4545). Dalje u ovome se poglavlju kaže da je Jakov, kad je prepoznao haljnu svoga sina, razderao svoju haljinu (stih 34); a ovim je označeno žaljenje za istinom koja je zatrvena. Tako i u drugim delovima Reči, kao kad je Rabsekah, koga je bio poslao Asirski car Sednasherib, izgovorio uvrede protivu Jerusalima; na šta su Eliakim koji je bio nadzornik nad carevm domaćinstvom, i Šebna pisar, i Joah beležnik, razderali svoje haljine i kazali ove stvari caru Jezeckiji; a kada je car čuo, i on je razderao svoje haljine, i pokrio se vrećom (*Isaija XXXVI.22;XXXVII.1: 2 o Cvarevima XVIII.37; XIX.1*). Uvrede koje je Rabsenah izgovorio bile su protivu Boga, cara, i Jerusalima, stoga su bile Božanske istine, što je još jasnije iz unutrašnjg smisla ovoga odlomka; otuda se vidi da su se haljine razdirale zbog žaljenja. (2) Kada je Jehudi pročitao pred carem svitak knjige koju je bio napisao Jeremija, kaže se da ju je car bacio u vatru i da car i sluge koje su čule one reči, nisu razderali svoje haljine (*Jeremija XXXVI.23,24*); to što nisu razderali haljine označava da nisu žalili kad su se Božanska istina nije primila. Razdiranje haljina od strane Jošue sina Nunovog, i Kaleba sina Jehunina, kad su izviđači doneli zle glasove o zemlji Hananskoj, i kad su govorili protivu njih (*Brojevi XIV.6*), imaju slično značenje; jer zemlja Hananska označava Gospodovo carstvo, pa stoga govoriti protivu te zemlje, bilo je kao govoriti protivu Božanske istine. Kada su Filisteji oteli kovčeg Božiji, i kada su dva sina Ilijina poginuli, istrčao je jedan čovek iz vojske Siloha s rascepanom haljinom i prahom na glavi (*I Samuilova IV.11,12*).ovo označava žaljenje zbog izgubljene Božanske istine i Božanskog dobra; jer, pošto je kovčeg predstavljao Gospodovo carstvo, a u najvišem smislu, Gospoda Samog, a otuda i svete stvari crkve, to je razdiranje haljina označavalo žaljenje nad izgubljenom Božanskom istinom; a prah na glavi, za izgubljenim

Božanskim dobrom. (3) Čitamo o Samuilu i o Saulu: *A Samuilo reče Saulu: ne ću se vratiti s tobom, jer si odbacio riječ Gospodovu, i za to je tebe Gospod odbacio da ne budeš više car nad Izrailjem . I Samuilo se okrete da ide, ali ga Saul uhvati za skut od plašta njegova, te se odadrije. Tada mu reče Samuilo: odadbro je Gospod carstvo Izrailjevo od tebe danas, i dao ga bližnjemu tvojemu (XV.26-28)*. Saulovo otkidanje skuta na Samuilovom plaštu predstavljalo je ono što je Samuilo rekao – da će carstvo biti otkinuto od njega, i da više neće biti car nad Izrailjem, jer carstvo, u unutrašnjem smislu, označava Božansku istinu (br. 1672,2547,4691), a isto tako i *cara i carstvo* (br. 1672,1728,2015,2069,3009,3670,4575,4581), a posebno *carstvo i cara Izrailjevog*, jer Izrailj predstavlja Gospodovu carsku službu. Tako i ono što se iznosi o Jeroboamu i proroku Ahiji: *Pa u to vrijeme kad Jeroboam otide u Jerusalem, nađe ga na putu Ahija Silonjanin prorok imajući na sebi novu haljinu, i bijahu njih dvojica sami u polju. I Ahija uze novu haljinu koja bješe u njega, i razdrije je na dvanaest komada. I reče Jeroboamu: uzmi deset komada; jer ovako veli Jehova Bog Izrailjev: evo istrgnuću carstvo iz ruke Salamunove, i daću tebi deset plemena (I o Carevima XI.29-31)*. (4) Isto je istinito o cepanju haljina kad je Saul poginuo u boju, kao što se iznosi u drugoj knjizi *Samuilovoj: A po smrti Saulovoj, kad se David vrati pobivši Amaleka, i osta u Sicelegu dva dana, trećga dana, gle, dođe jedan od vojske Saulove razdrtijeh haljina i glave posute prahom; i došav k Davidu, pade na zemlju i pokloni se. I reče mu David: od kuda ideš? A on reče: iz okola Izrailjskog utekoh. Tada David zgrabi haljine na sebi i razdrije ih; tako i svi ljudi koji bijahu s njim. (I.1,2,11)*. I ovim je predstavljeno žaljenje zbog izgubljene Božanske istine i odbacivanja onih koji su u veri odvojenoj. Jer kao što je rečeno, Božanska istina je označena carstvom, a oni koji su u veri odvojenoj, predstavljeni u Filistejima, koji su pogubili Saula (br. 1197,1198,3412,3412); kao što se vidi i iz Davidovo plača nad njim u istom poglavlju (stihovi 17 do 27). (5) Kad je Apsalom pogubio svog brata Amnona, i vest stigla Davidu da je Apsalom pogubio sve carske sinove, David je *razdro haljine svoje i pao na zemlju, a sve sluge njegove razdriješ haljine svoje (2 Samuilova XIII.28,30,31)*; ovo se radilo radi reprezentacije da su istine od Božanskog bile zatrte, što je bilo označeno , u unutrašnjem smislu, i carskim sinovima. Tako, kad je David bežao pred Aspsalomom, sreo ga je Husai Arhit sa razdrtim plaštem (2 Samuilova XV.3); jer u Reči se carem, posebno Davidom, predstavlja Božanska istina. Slično i kada je

prorok Ilija kazivao Ahabu caru Izrailja reči Jehovine, da će ovaj biti odbačen zbog zla koje je bio počinio, Ahab je razdro svoje haljina i navukao vreću na svoje telo (*1 o Carevima XXI.27*). (6) Da razdiranje haljina predstavlja žaljenje zbog izgubljene istine, dalje se vidi iz sledećih odlomaka: *Helkija svećenik nađe knjigu zakonika u domu Jehovinom, i Helkija dade knjigu pisaru Safanu, i on je pročitao caru. A kad car ču riječi u zakoniku, razdrije haljine svoje. (2 o Carevima XXII. 11).*

Jasno je da je ovo bilo zbog Reči (to jest, Božanske istine) koja je dugo bila izgubljena, i izbrisana u srcu i životu. Kad je Gospod priznao da je On Hristos Sin Božiji, prvosveštenik je razdro svoju haljinu, rekavši, *Evo sad čuste hulu njegovu (svetogrđe njegovo) (Mateja XIV.63.65; Marko XIV.63,64)*; ovo označava da je on (prvosveštenik) verovao da je Gospod govorio protivu Reči, pa stoga i protivu Božanske istine. (7) Kad se Ilija uzneo u vihoru, a Eliša to gledao, on je uzeo svoju haljinu, i poderao je u dva dela: i uzeo plašt Ilijin koji je pao na njega, i udario po vodi, i ona se razdelila, i Eliša je preko nje prešao (*2 o Carevima II.11-14*); Eliša je tada pocepao svoju haljinu u znak žalosti što je Reč (Božanska istina) bila nestala; a to za to što je Ilija predstavljao Gospoda kao Reč, to jest, kao Božansku istinu (br. 2762). Plašt koji je spao s Ilije, i koji je uzeo Eliša, predstavljao je da je Eliša nastavio reprezentaciju (Božanske istine ili Reči). Da je plašt Božanska istina, može se videti gore (br. 4677), stoga i haljina koja je cepana u znak žalosti bio je plašt, što se vidi iz odlomka gore navedenog. Pošto je haljina predstavljala istinu crkve a u najvišem smislu Božansku istinu, to je bila sramota hodati sa razderanim haljinama, osim u znak žalosti; kao što se vidi po onome što je učinjeno Davidovim slugama od strane Hunana cara sinova Amonovih, koji je obrijao do pola njihove brade, i pocepao njihove haljine po sredini, sve do stražnjica; zbog čega nisu mogli da se pokažu Davidu (*2 o Carevima X.4,5*).

4764. Stih 30. *Pa se vrati k braći svojoj.* Da ovo označava one koji uče (naučavaju druge), vidi se iz reprezentacije *Josipove braće*, a to su oni koji se drže vere odvojene; a bili su pastiri, što znači oni koji uče druge od vere, kao gore (br. 4705).

4765. *Pa reče: nema djeteta!* Da ovo označava da u ovome nije bilo vere, vidi se iz značenja *djeteta*, što je istina vere, jer je istina označena *sinom* (br. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2803, 2813, 3393, 3704), stoga se djetetom, a to je bio Josip, kao što

je rečeno, predstavlja Božanska istina; pošto je sva istina od vere; jer se to u Drevnoj Crkvi nazivalo verom (vidi br.4690), pa stoga, sa *Nema djeteta!* označava se da nema u tome vere.

4766. *A ja, kuda ću?* Da ovo označava, Gde je sada crkva? vidi se iz reprezentacije Rubena, što je vera crkve u opštem (smislu) (br. 4731,4734,4661); a kako Ruben kaže o sebi, *A ja, kuda ću?*, to označava, Gde je sada vera crkve? To označava da nema crkve gde nema nebeskog Josipa (to jest, Gospoda kao Božanske istine), posebno u pogledu Božanske istine da je Gospodovo Ljudsko Božansko, i da je ljubav ka bližnjemu suštinsko crkve, pa se stoga na dela ljubavi prema bližnjemu treba gledati onako kako je pokazano u ovome poglavlju o obe ove istine. (2) Ako se ova Božanska istina da je Gospodovo Ljudsko Božansko ne primi, onda nužno sledi da treba obožavati trojstvo, a ne jedno; isto tako, sledi da treba obožavati pola Gospoda, Njegovo Božansko, a ne Njegovo Ljudsko; jer ko obožava ono što nije Božansko? I šta je crkva ako se obožava trojstvo, jedno odvojeno od drugoga, ili što je isto, gde se trojica podjednako obožavaju? Jer iako se troje nazivaju jednim, ipak misao razlikuje i pravi tri, a samo pokret usta kaže jedan. Neka svak za sebe razmisli kada kaže da priznaje i veruje u jednoga Boga, zar ne misli na tri; i kada kaže da je Otac Bog, Sin Bog, i Sveti Duh Bog, i da su ovo različite osobe, i različite po službama, da li može da misli o jednom Bogu, osim na način da tri različita čine jedno slaganjem, a isto tako i snishodljivošću (potčinjavanjem) utoliko što jedan proizilazi iz drugoga. kada se obožavaju tri Boga, gde je crkva? (3) Ali kad se samo Gospod obožava, u kome je savršeno trojstvo, i Koji je u Ocu, i Otac u Njemu, kao što On Sam kaže: *Ako Mene ne vjerujete, vjerute djelima mojim; da biste znali i vjerovati, da je Otac u meni, i ja u Ocu (Jovan X.38); Ko vidi mene, vidi Oca, zar ne vjeruješ, Filipe, da sam ja u Ocu, i Otac u meni? vjeruj da sam ja u Ocu i Otac da je u meni (Jovan XIV. 9-11.); Onaj ko vidi mene, vidi onoga koji me poslao (Jovan VII.45); Sve moje je Tvoje, i Tvoje je moje (Jovan XVII.10), tada postoji Hrišćanska Crkva, to jest, kada crkva ostaje u tome što je Gospod rekao: *Prva je zapovest od svijeta: čuj, o Izrailju, Gospod je Bog naš Gospod jedini; i ljubi Gospoda Boga svojega svijem srcem svojim i svom dušom svojom i svom snagom svojom. Ovo je prva zapovijest. Druga je kao i ova: ljubi bližnjega svojega kao samoga sebe. Druge zapovijesti veće od ovijeh nema (Marko XII.29.31).* Da je*

Gospod naš Bog upravo *Gospod*, može se videti na mnogo mesta (*Mateja IV.7,10; XXII.41-45; Luka I.16,17; Jovan XX.28*), a isto tako da se *Jehova* u Starom Zavetu naziva *Gospodom* u Novom (vidi br. 2921). Ako se ova Božanska istina ne primi i u doktrini i u životu – da je ljubav ka bližnjemu, ili milosrđe, suština crkve – to nužno sledi da crkva mora da misli šta je istinito, ali da ne misli šta je dobro; i tako misao čoveka crkve postaje odjednom protivurečna i nedosledna; to jest, može da misli ono što je zlo a u isto vreme i ono što je istinito; na taj način, misleći zlo da bude s đavolom. misleći istinu, sa Gospodom; a istina i zlo nikad se ne slažu, *Niko ne može služiti dva gospodara, jer će ili mrzeti jednoga a voljeti drugoga (Luka XVI.13)*. Kada vera odvojena ovo ustanovi, i kada to potvrdi životom, ma kako da govori o plodovima vere, gde je tada crkva?

4767. Stihovi 31-35. *Tada uzeše haljinu Josipovu, i zaklavši jare zamočiše haljinu u krv. Pa onda poslaše šarenu haljinu ocu njegovu poručivši: našosmo ovu haljinu; vidi je li sina tvojega ili nije. A on je pozna i reče: sina je mojega haljina; ljuta ga je zvjerka izjela; Josip je doista raskinut. I razdrije Jakov haljine svoje, i veza kostrijet oko sebe, i tužaše za sinom svojim dugo vremena. I svi sinovi njegovi i sve kćeri njegove ustadoše oko njega tješeći ga, ali se on ne dadijaše utješiti, nego govoraše: s tugom ću u grob leći za sinom svojim. Pa i njegov otac plakaše za njim. Tada uzeše haljinu Josipovu, označava izgled (privide); i zaklavši jare, označava spoljne istine od prijatosti; zamočiše haljinu u krv, označava da su je ukaljali obmana od zla; onda poslaše šarenu haljinu, označava izgled tako ukaljane; i poslaše je ocu njegovom, označava upoređivanje s dobrima i istinama Drevne i Pradrevne Crkve; i poručiše: našosmo ovu haljinu, označava da to tako njima izgleda; vidi je li sina tvojega ili nije, označava da li ima sličnosti; a on je pozna, označava da je zaista to; i reče: mojega je sina haljina, označava da je to istina crkve; ljuta ga je zvijer izjela, da su je (Božansku istinu) požude zatrle; Josip je doista raskinut, označava da je takva zbog obmana, i da nije ništa; I Jakov razdrije haljine svoje, označava žalost za zatrtom istinom; i veza kostrijet oko sebe; i tužaše za sinom svojim dugo dana, označava stanje; I svi sinovi njegovi, označava one koji su u obmanama; i sve kćeri njegove ustadoše, označava one koji su u zlima; da ga tješe, označava da tumače po smislu slova Reči; ali se on ne dadijaše utješiti, označava da ovo nije moglo biti; i reče: s tugom ću u grob leći za sinom svojim,*

označava da bi Drevna Crkva mogla nestati; *i njegov otac plakaše (tužase) za njim*, označava unutarnje žaljenje.

4768. Stih 31. *Tada uzeše haljnu Josipovu.* Da ovo označava izgled, vidi se iz značenja *haljine*, ovde haljine od mnogo boja, što su izgledi istine (vidi br. 4677, 4741, 4742). U onome što sledi, predmet o kome se govori je pokušaj da se odstrani krivica za zlo delo koje su bili počinili; i, u unutrašnjem smislu, potvrđivanje obmane protiv Božanske istine (o kojoj gore, br. 4788), i to izgledima, koji se otkrivaju umovanjem od smisla slova Reči. Sva potvrđivanja obmana pomoću tumačenja doslovnog smisla Reči su izgledi, kojima se prosti zavode, a pri čemu je obmana predstavljena kao istina, a istina kao obmana. O ovim se izgledima govori u unutrašnjem smislu sledećih stihova.

4769. *I zaklavši jare.* Da ovo označava spoljne istine od prijetnosti (zadovoljstava), vidi se iz značenja u Reči *jareta*, što su prirodne istine, to jest, istine spoljašnjeg čoveka od kojega potiču životna zadovoljstva; a potiču i spoljašnje istine od zadovoljstava, o kojima kasnije. Istine spoljašnjeg čoveka, od kojega potiču životna zadovoljstva, jesu Božanske istine onakve kakve su one iz doslovnog smisla Reči, iz kojih se izvode doktrinarne istine prave crkve; ove su istine zapravo označene *jaretom*, a same istine su označene *jarcima*, a zadovoljstva koja potiču od njih označena su *kozama*. Otuda *jare* (kozle od kože), u pravom smislu, označava one koji su u takvim istinama i u zadovoljstvima od ovih (istina). Međutim, u obrnutom smislu, kozletom od kože se označavaju oni koji su u spoljnim istinama (to jest, u izgledima istine koji potiču iz smisla slova) u skladu sa zadovoljstvima njihovog života, kao što su telesna zadovoljstva, koja se, uopšteno, nazivaju prijetnostima, i uživanjima nižega uma, a koja su počasti i dobici. Ovakve su osobe označene kozletom od kože (*jaretom*) u obrnutom smislu. Jednom rečju, *jaretom* se u ovome smislu označavaju oni koji odabiraju u Reči samo one istine koje se slažu sa zadovoljstvima njihovoga života, to jest, s onima koji pogoduju njihovoj ljubavi prema sebi i svetu. Druge istine se dovode u sklad tumačenjima, i tako prilazuju izgledu kao da su istine. (2) Da *kozle od kože* označava one koji su u veri odvojenoj, vidi se kod *Danila: A kad ja motrah. Kad, gle, izide jarac od zapada povrh sve zemlje; i taj jarac imaše rog znamenit među očima svojim. I iz jednoga od njih izide jedan malen i naraste vrlo velik prema jugu i istoku i prema krasnoj zemlji. I*

naraste dori do vojske nebeske, i obori na zemlji neke od vojske nebeske i od zvijezda, i pogazi ih. I vojska bi mu dana u otpad od žrtve svagdašnje, i obori istinu na zemlju, i što činjaše napredovaše mu (VIII.5,9,10,12). Ovde se govori o stanju crkve u opšte, ne samo Jevrejske Crkve, nego i one koja je sledila, a to je Hrišćanska Crkva; jer je Reč Gospodova univerzalna. *Jarac* u pogledu Jevrejske Crkve govori o onima koji ne drže do unutrašnjih istina, a prihvataju spoljašnje istine onoliko koliko one pogoduju njihovim ljubavima, a to su bile želje da budu najveći i najbogatiji. Zbog toga su priznavali kao Hrista ili Mesiju, kojega su očekivali, kao jednog cara koji će ih uzdignuti iznad svih nacija i naroda celoga sveta. koje bi oni potčinili kao najniže robove; to je bio izvor njihove ljubavi za Njega. Nisu znali šta je ljubav ka bližnjemu, osim da je to učestvovanje u takvim počastima i preko dobitka. (3) Ali *jarac* u pogledu na Hrišćansku Crkvu označava one koji su u spoljašnjim istinama od zadovoljstava, to jest, označava one koji su u spoljašnjim istinama od zadovoljstaca, to jest, u veri odvojenoj; ni ovi ne drže do unutrašnjih istina, ali ako ih naučavaju, to je samo zato da bi sticali ugled, da bi bili uzdignuti u počastima i stekli dobitak. To su zadovoljstva koja su u njihovim srcima dok su istine samo u njihovim ustima. Štaviše, oni su ti koji krivim tumačenjima nagone istine prave vere da pogoduju njihovim ljubavima. Otuda je vidljivo šta je označeno, u unutrašnjem smislu, gornjim rečima kod *Danila*, naime, da se *jarcem* označavaju oni koji su u veri odvojenoj. Da *jarac koji dolazi od zapada* označava od zla (da *zapad* označava zlo, može se videti gore, br. 3708). Njegov dolazak preko lica cele zemlje, ali ne dodirujući zemlju, označava da je pokrio celu zemlju; jer se *zemljom* u Reči označava zemlja gde je crkva, to jest, crkva (br. 566, 662, 1968, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 117, 2118, 2928, 3355, 4447, 4453). *Rogovima između očiju* označava se moć od umovanja o istinama vere, kao što se može videti iz onoga što je pokazano o *oku* (br. 440-4421, 4523-4534). *Jedan rog koji je rastao prema jugu, istoku, i krasnoj zemlji*, je moć od vere odvojene koja raste prema onim stvarima koje su stanja svetlosti neba, i stanja dobra i istine. Da je *jug* stanje svetlosti, može se videti gore (br. 3708), a da je *istok* stanje dobra (br. 12t0,3249,3708); da je *krasna zemlja* stanje istine, vidi se iz Reči gtu i tamo. *Njegov rast sve do vojske nebeske, skidajući na zemlju neki deo vojske i zvezda, i gazeći po njima* označava da je tako učinjeno sa poznanjima dobra i istine. (Da su *vojske nebeske i zvijezde* poznanja dobra i istine, može se videti gore, br. 4697). Iz

ovoga se zna šta je označeno *bacanjem dole istine na zemlju*, naime, da je to odbacivanje stvarne vere, koja je u sebi ljubav ka bližnjemu; jer vera se odnosi na ljubav ka bližnjemu, jer proizilazi od ljubavi ka bližnjemu. Ono što se u Drevnoj Crkvi nazivalo istinom, to se u Novoj Crkvi naziva verom (br. 4690). (4) *Jarac* ima slično značenje kod *Jezikilja: A vama, stado moje, ovako govori Jehova Gospod: evo ja ću suditi između ovce i ovce, između ovnova i jaraca. Malo li vam je što pasete na dobroj paši, nego ostatak paše svoje gazite nogama svojim? i što pijete bistru vodu, a ostatak mutite nogama? Za to ću izbaviti stado svoje da ne bude više grabež, i sudiću između ovce i ovce (XXXIV. 17,18,21)* I u ovome odlomku *jarac* označava one koji su u veri odvojenoj, to jest, koji stavljaju doktrinu ispred života, i da se ne brinu na kraju za život. Dok život odvojen, a ne doktrina, sačinjava čoveka; i život ostaje posle smrti, a ne doktrina osim onoliko koliko je bila primenjena u životu. Za ove se kaže da *pasu na dobroj paši, a da gaze nogama ostatak paše; i da piju bistru vodu a ostatak mute nogama, kao i da gone slabe rogovima dok iz ne razagnaju* . (5) Iz ovoga se sada vidi na šta se misli pod *jarcem* a na šta pod *ovcom* o kojima Gospod govori kod *Mateje: I sabraće se pred njim svi narodi, i razlučiće ih između sebe kao pastir što razlučuje ovce od jaraca. I postaviće ovce s desne strane sebi, a jarce s lijeve. Tada će reći car onima što mu stoje s desne strane: hodite blagosloveni oca mojega; primite carstvo koje vam je pripremljeno od postanja svijeta, itd. (XXV.32,33)*. Da su *ovce* oni koji su u ljubavi ka bližnjemu a otuda i u istinama vere, a da su *jarci* oni koji nisu u ljubavi ka bližnjemu, iako su u istinama vere, to jest, koji su u veri odvojenoj, jasno je iz svih pojedinosti, kojima se ovakve osobe opisuju. (6) Ko i kakvi su oni koji su u veri odvojenoj i koji su označeni *jarcima*, može se videti iz sledećih odlomaka: *Svako drvo koje ne rađa roda dobra, sijeku i u oganj bacaju. I tako po rodovima njihovijem poznaćete ih. Ne će svaki koji mi govori: Gospode! Gospode! ući u carstvo nebesko; nego koji čini po volji oca mojega koji je na nebesima. Mnogi će reći meni u onaj dan: Gospode! Gospode! nijesmo li u ime tvoje prorokovali, i tvojijem imenom đavole izgonili, i tvojijem imenom čudesa mnoga činili? I tada ću im ja kazati: nikada vas njesam znao; idite od mene koji činite bezakonje! (Mateja VII.19-23)*. I kod *Luke: Kad ustane domaćin i zatvori vrata, i stanete na polju stajati i kucati u vrata govoreći; Gospode, Gospode! otvori nam; i odgovarajući reći će vam: ne poznajem vas otkuda ste. Tada ćete stati govoriti: mi jedosmo pred*

tobom, i po ulicama našim učio si. A on će reći: kažem vam, ne poznajem vas otkuda ste; odstupite od mene svi koji nepravdu činite. (XIII.25-27). To su oni koji su u veri odvojenoj, i koji se nazivaju *jarcima*. Ali u dobrom smislu, *jarci* označavaju one koji su korišteni za žrtve a koji se ponekad pominju kod proroka – o njima će biti reči po Gospodovoj Božanskoj milosti na drugome mestu.

4770. *I zamočiše haljinu u krv.* Da ovo označava da su je ukaljali obmanama od zla, vidi se iz značenja *zamočiti u krv*, što je uprljati obmanama; jer *krv*, u obrnutom smislu, je istina krivotvorena (br. 4735). Pošto je to bila krv *jareta*, kojom se označavaju spoljašnje istine od zadovoljstava, kao što ih imaju oni koji su u veri odvojenoj, jasno je da su ovde označene obmane od zala – kao što je očito i iz onoga što sledi, gde Jakov kaže, *Ljuta ga je zvijer pojela; Josip je raskinut*. Jer se ovim rečima označava da su je požude od zla zatrle, tako da zbog obmana kao da više nije ni postojala. Da postoje tri porekla obmana – doktrina crkve, obmane čula, i život ispunjem požudama – i da su ove poslednje najgore, može da se vidi gore, br. 4729).

4771. Stih 32. *Pa onda poslaše haljinu od raznih boja (šarenu haljinu).* Da ovo označava izgled koji su tako ukaljani, vidi se iz značenja *haljine raznih boja*, što su izgledi (vidi br. 4677,4741,4742,4768). Da su bile ukaljane, označeno je time što je haljina zamočena u krv. (br.4770).

4772. *Pa je onda poslaše njegovom ocu.* Da ovo označava upoređivanje s dobrima i istinama Drevne Crkve i Pradrevne Crkve, vidi se iz reprezentacije *Jakova*, koji je ovde *otac*, što je Drevna Crkva (br 4680.4700), a i Pradrevna Crkva, to jest, Hrišćanska Crkva u svom početku, o čemu kasnije. Doneti ovakvu haljinu ovoj crkvi, je, u unutrašnjem smislu, ustpostaviti upoređenje krvotvorenih dobara i istina s dobrima i istinama prave crkve. Da se Jakovom ovde predstavlja ne samo Drevna Crkva, nego i Primitivna to jest Hrišćanska Crkva u početku, to je zato što su one iste u unutrašnjim stvarima, a razlikuju se samo po spoljašnjim. Spoljašnje stvari su sve predstavljale Gospoda kao i nebeske i duhovne stvari Njegovoga carstva, to jest, ljubav i milosrđe i veru iz toga, pa stoga i stvari koje pripadaju Hrišćanskoj Crkvi. Tako kada se spoljašnje stvari Drevne, a isto tako i Jevrejske Crkve otvore i kao da im se skine omotač, tada se otkriva Hrišćanska Crkva. To je

bilo označeno zavesom koja se raspukla (*Mateja XXVII.51; Marko XV.38; Luka XXIII.45*). To je bio razlog da je Jakovom kao ocem predstavljena ne samo Drevna Crkva, nego i Prvobitna Hrišćanska Crkva.

4773. *Rekavši: nađosmo ovu haljinu.* Da ovo označava da to tako njima izgleda, vidi se iz niza stvari u unutrašnjem smislu; jer oni nisu rekli da je to Josipova haljina, nego samo da su je našli; ostavljaju to svom ocu da (vidi) sazna da li je to haljina njegovoga sina ili nije. Otuda sledi da se ovim rečima označava da njima to tako izgleda. Ovo se odnosi na ono što prethodi i na ono što sledi, to jest, da je došlo do upoređivanja falsifikovanih dobara i istina sa pravim dobrima i istinama crkve, što je označeno time što su poslali haljinu zamočeću u krv njegovom ocu (/br.4772). Otuda u ovome odlomku, *vidi da li je haljina tvoga sina ili nije* označava da on treba da uporedi da li je kao, to jest, da li je slična.

4775. Stih 33. *A on je pozna.* Da ovo označava da je doista bila, i da *on reče, sina je mogega haljina* označava da je to bila istina crkve, vidi naiz značenja haljine, što je isgtina crkve br. 4677). Ali pošto je bila ukaljana, znalo se da je to bila istina crkve, ali ne istina kao ona u Drevnoj Crkvi i u Prvobitnoj Crkvi; otuda se kaže *da je doista bila.*

4776. *Ljuta ga je zvjerka izjela.* Da ovo označava da su je zle požude zatrle, vidi se iz značenja *ljute zvjerke*, što je laž koja potiče iz života u požudama (br. 4729), stoga iz požuda; i iz značenja *izjesti*, što je zatrti, jer se kaže za istinu crkve. Najvažnija istina crkve je da su ljubav ka Gospodu i ljubav ka bližnjemu primarne stvari (*Marko XII.29-31*). Požude zatiru ovu istinu; jer oni koji žive životom požuda, ne mogu da budu u životu ljubavi i milosrđa, jer su ovo dve suprotnosti. Život požuda se sastoji u voljenju samoga sebe, a ne bližnjega, osim radi sebe. Otuda oni koji su u ovoj ljubavi, oni zatiru ljubav ka bližnjemu u sebi, a oni koji zatru ljubav ka bližnjemu, ti isto tako zatiru i ljubav ka Gospodu; Jer nema drugog načina da se voli Gospod nego preko ljubavi ka bližnjemu, jer je Gospod u toj ljubavi. Osećanje ljubavi ka bližnjemu je nebesko osećanje, koje dolazi od Gospoda samog. Iz ovoga se vidi da zle požude zatiru najvažniju istinu crkve, a kad se ova istina zatru, prilazi se sredstvu koje pomaže (da se spasimo) a to je vera: a kad se ova odvoji o ljubavi ka bližnjem, istine se kaljaju, jer se više ne zna šta je

ljubav ka bližnjem, a stoga ni šta je unutrašnji čovek, ni šta je nebo. Jer unutrašnji čovek, i nebo u čoveku, to je ljubav ka bližnjemu – to jest, hteti dobro drugome, društvu, svojoj otadžbini, crkvi, Gospodovom carstvu, i Gospodu Samome. Iz ovoga možemo da zaključimo kakve su istine crkve kada se u njoj ne znaju njene suštinske stvari, i kada vladaju stvari koje su suprotne ovima. Kada život požuda govori o ovim istinama, zar se one ne kaljaju toliko da se ne mogu prepoznati? (2) Da niko ne može da se spasi ukoliko ne živi životom ljubavi ka bližnjemu, i ako se ne ispuni njenim osećanjem, koje se sastoji u tome da se hoće dobro drugima, a od htenja dobra i da se čini dobro; i da niko ne može da primi istine vere – to jest, da se ispuni njima i da ih usvoji - osim onaj koji je u životu ljubavi ka bližnjemu, pokazali su mi oni koji su u nebu, s kojima mi je bilo dopušteno da razgovaram. Tamo, svi su forme ljubavi ka bližnjemu, s lepotom i dobrotom u skladu s njihovom ljubavlju ka bližnjemu; njihovo uživanje, zadovoljstvo, i sreća potiču od toga što su u stanju da čine dobro drugima iz dobre volje. S druge strane, čovek koji ne živi u ljubavi ka bližnjemu, taj ne može da zna da se nebo i njegova radost sastoje u tome da se hoće dobro, i da se čini dobro zato što se hoće dobro, jer je njegovo nebo u tome da hoće dobro samo sebi, a iz ovoga /sebičnog/ dobra hteti dobro drugima, a to je pakao. Jer se nebo razlikuje od pakla po tome, kao što je gore rečeno, da se čini dobro iz dobre volje, a pakao da se čini zlo iz zle volje. Oni koji su u ljubavi ka bližnjemu, ti čine dobro iz dobre volje; ali oni koji su u ljubavi prema sebi, ti čine zlo iz zle volje. Razlog je, da oni vole samo sebe, a druge samo ako sebe vide u njima, i njih u sebi. Isto tako, oni ove gledaju s mržnjom, koja se pokazuje čim se ovi povuku i više nisu njihovi. Oni su kao razbojnici, koji vole jedni druge samo dok su jedna družina (banda), ali u srcu žele jedan drugoga da ubiju, ako tako mogu da prisvje plen. (3) Iz ovoga se može videti da je nebo voleti bližnjega; a da je pakao voleti sebe. Oni koji su u ljubavi prema bližnjemu, oni su u stanju da prime sve istine vere, i mogu da se njima ispune i da ih usvoje; jer u ljubavi ka bližnjemu je i vera, jer su nebo i Gospod u njoj (u ljubavi ka bližnjem). S druge strane, oni koji su u ljubavi ka sebi, ne mogu da prime istine vere, jer je pakao u ovoj ljubavi; niti mogu da prime istine vere osim kada je to radi svojih počasti i dobitaka; tako, oni se ne mogu njima ispuniti niti ih mogu usvojiti; a ono čime mogu da se ispune i da usvoje, to je odricanje istine; jer u srcu oni ne veruju da ima nebo ili pakao, ili da postoji život posle smrti, pa stoga ne veruju bilo šta da

se kaže o paklu i nebu, ili o životu posle smrti, dakle, ništa što se kaže u Reči i u doktrini o veri i o ljubavi ka bližnjemu. Kada su u bogoštovanju, njima se čini da veruju, ali to je samo zato što su od ranog detinjstva podignuti da izgledaju kao da veruju; a onda, kada misle sami za sebe, ništa ne veruju; a onda, već prema tome šta vole, oni smišljaju stvari koje idu u prilog onoga što oni vole; ove stvari oni nazivaju istinama, i te potvrđuju doslovnim smislom Reči, a koje su zablude. Takvi su svi oni koji su, u životu i u doktrini, u veri odvojenoj. (4) Osim toga, treba da se zna da ljubav sadrži sve stvari, jer ljubav čini život; stoga, Gospodov život utiče u sve čovekove ljubavi (u sve ono što čovek voli); kakve su ljubavi, takav je život, jer je takvo primanje života. Ljubav ka bližnjemu prima život neba, a ljubav ka sebi prima život pakla. Da ljubav sadrži sve stvari, može se ilustrovati mnogi stvarima u prirodi. Životinje, kako one koje hodaju po zemlji, tako i one koje leteu vazduhom ili one koje plivaju u vodi, sve se ponašaju prema svojim ljubavima, a u njihove se ljubavi uliva sve ih održava u životu, što služi hrani, obitavanju, i razmnožavanju. Otuda to, da životinje svih vrsta znaju svoju hranu, njihovo stanište, i njihovo društvo, kao ono radi parenja, građenja gnezda, polaganja jaja, i podizanja mladih. (5) Pčele znaju kako da grade ćelije, kako da sišu med iz cveća, da njima pune saće, i da spremaju zimicu, čak i da imaju oblik uprave pod kraljicom; pored drugih čudesnih stvari. Sve su ove stvari rezultat influksa u njihove ljubavi; efekti njihovog života razlikuju se zbog formi njihovih osećanja. Sve su ove stvari u njihovim ljubavima; što bi tek bilo u nebeskoj ljubavi, kad bi čovek bio u njoj? Ne bi li bilo sve što pripada mudrosti i inteligenciji, koji su u nebu? Otuda to, da oni koji žive u ljubavi ka bližnjemu, da se primaju u nebo; i da od ljubavi ka bližnjemu imaju sposobnost da primaju i da se ispunjavaju svim istinama, to jest, svim stvarima vere. Ali suprotno je s onima koji su u veri odvojenoj, to jest, u nekim istinama a ni u malo ljubavi ka bližnjemu. Njihove ljubavi primaju ono što se s njima slaže, to jest, s ljubavlju prema sebi i svetu, koje ljubavi primaju one stvari koje su suprotne istinama, kao što su one u paklovima.

4777. *Josip je doista raskinut.* Da ovo označava da je tako zbog obmana da kao da je više ni nema, vidi se iz značenja *biti raskinut u komade*, što je biti razasut zbog obmana, ili što je isto, da su je obmane skoro uništile (Božansku istinu),

Obnane od zala ili od požuda su ono na šta se ovde misli (br. 4770); u odnosu na ovo, pogledaj što je gore rečeno (br. 4776).

4778. Stih 34. *I razdrije Jakov haljine svoje.* Da ovo označava žalost zbog zatrte istine, vidi se iz značenja *razdiranja haljine*, što predstavlja žaljenje zbog zatrte istine, o čemu gore (br. 4763).

4779. *I veza kostrijet oko sebe (oko bedara, slabina, pojasa).* Da ovo označava žalost zbog uništenog dobra, vidi se iz značenja *vezati kostrijet oko sebe*, što predstavlja žaljenje za uništenim dobrom. Jer *pojas* (slabine) označava bračnu ljubav, a otuda i nebesku i duhovnu ljubav (br. 3021), 3294, 4277, 4280, 4575), i po korespondenciji; jer ljudsko telo korespondira Velikom Čoveku, kao što je pokazano na kraju prethodnih poglavlja – tako da *pojas* (bedara) korespondira onima u Velikom Čoveku ili nebu, koji su u pravoj bračnoj ljubavi; a pošto je bračna ljubav osnova svih ljubavi, stoga se pojaseom označava u opštem sva nebeska i duhovna ljubav. Od toga je potekao obred oblačenja kostreteti (pojas od kamilje dlake?) oko pojasa (bedara) kada se žali za nekim izgubljenim dobrom, jer svako dobro pripada ljubavi. (2) Da su se oblačili u kostret u znak žalosti, može se videti u istorijskim i prorčkim delovima Reči, kao kod *Amosa: I pretvoriće praznike vaše u žalost i sve pjesme vaše u plač, i metnuću kostrijet oko svih bedara, i učiniću da svaka glava očelavi i da bude žalost kao za jedincem, i kraj će joj biti kao gorak dan (VIII.10).* Staviti *kostrijet oko pojasa (bedara)* označava žaljenje zbog zatrtog dobra; oko *pojasa, bedara* označava sva dobra ljubavi. Kod *Jone: Ninivljani povjerovaše Boga, i oglasiše post, i obukoše se u kostrijet od najvećega do najmanjega. Jer kad dođe ta riječ do cara Ninivskoga, on usta sa svojega prijestola, i skide sa sebe svoje odijelo, i obuče se u kostrijet, i sjede u pepeo. I proglasi se i kaza se po Ninivi po zapovijesti carevoj i knezova njegovijeh govoreći: ljudi i stoka, goveda i ovce, da ne okuse ništa, ni da pasu ni da piju vode. Nego i ljudi i stoka da se pokriju kostrijeću, i da prozivaju Boga jako, i da se vrati svaki sa svoga zloga puta i od nepravde koja mu je u ruci. (III.5.8).* Ovo je doista znak koji predstavlja žaljenje zbog zla zbog kojega je Niniva trebala da nestane; to znači, žaljenje zbog uništenog dobra. (3) Kod *Jezikilja: I povikaće za tobom iza glasa i zaridati gorko, i posuće prahom glave svoje i po pepelu će se valjati. I za tobom će se načiniti čelavi, i pripasaće kostrijet, i plakaće za tobom gorko iz srca, i gorko će*

ridati. (XXVII. 30,31). Ovo se kaže o Tiru, gde pojedivosti predstavljaju žaljenje za obmanama i zlama, to jest, za zatrtim istinama i dobrima. *Plakaće i gorko ridati* označava plač zbog obmana odnosno zatrte istine (br. 2240); *Posuće prahom glave svoje* označava biti proklet zbog zla (br. 278); *valjati se po pepelu* označava biti proklet zbog obmana; *načiniti se ćelavim* označava žaljenje zbog toga što prirodni čovek nema istine (br. 3301); *opasati se kostrijetom* označava žaljenje jer nema dobra. Slično kod Jeremije: *Kćeri naroda mojega, pripaši kostrijet i valjaj se u pepelu, žali kao za sinom jedincem i ridaj gorko, jer će brzo doći na te zatirač. (VI.26).* Opet: *Starješine kćeri Sionske sjede na zemlji i muče, posule su prahom glavu i pripasale kostrijet, i oborile su k zemlji glave svoje djevojke Jerusalimske. (Plaç II.10)* Ovde ima sličnih reprezentativa u skladu s vrstama dobra i istine koji su bili zatrti, kao gore; (4) Kod Isaije: *Otide u dom u Dibon, na visine, da plače: Moab će ridati za Nebonom i za Medabom, sve će mu glave biti ćelave, svaka brada oskubena. Po ulicama će njegovijem pripasivati kostrijet, na krovovima njegovijem i na ulicama njegovijem sve će ridati lijući suze. (XV.2,3).* Moab označava one koji preljubochine dobra (br.2468). Žalost zbog preljubochinjenja koje je označeno Moabom, opisuje se takvim stvarima koje korespondiraju zlu ove vrste; pa se stoga iste reči pojavljuju kod Jeremije: *Jer će sve glave biti ćelave i sve brade obrijane, i sve ruke izrezane, i oko bedara kostrijet. Na svijem krovovima Moabovijem i po ulicama njegovijem biće samo plač, jer ću razbiti Moaba kao sud na kom nema miline, govori Jehova. (XLVIII.37,38).* (5) *A kad ću car Ezekija, razdrije haljne svoje, i veza oko sebe kostrijet, pa otide u dom Jehovin (Isaija XXXVII.1; 2 o Carevima XIX.1).* Ovo je bilo stoga što je govorio protivu Jehove, cara, i Jerusalima, zbog čega je bila žalost; da je to bilo protivu istine, označeno je razdiranjem haljine (br. 4763); a da je bilo protivu dobra, označeno je oblačenjem kostrijeti. Jer gde se u Reči govori o istini, govori se i o dobru, zbog nebeskoga braka, koji postoji između dobra i istine u svakoj pojedivosti; kao i kod Davida: *Ti si promijenio plač moj na radost, skide s mene vreću, i opasa me veseljem (Psalam XXX.11).* Radost (igra) ovde označava istine; veselje se kaže za dobra, kao i u drugim odlomcima u Reči; stoga *skinuti vreću* označava prekinuti žaljenje za uništenim dobrom. (6) U drugoj knjizi Samuilovoj: *Reče David Joabu i narodu koji bješe s njim: Razdrite haljine svoje i obucite se u kostrijet zbog žalosti za Abnerom (III.31).*

Ovo je bilo stoga zlo jez zlo delo bilo počinjeno protivu onoga što je istinito i dobro, pa je stoga David naložio da razderu svoje haljine i da se obuku u kostrijet. *A kad Ahab ču riječi te, razdrije haljine svoje, i priveza kostrijet oko tijela svojega, i pošćaše, i spavaše u kostrijeti, i hodijaše polagano (1 o Carevima XXI.7).* (7). Da se vreća od kostreti kaže za uništeno dobro, vidi se i iz *Otkrovenja: Kad otvori šesti pečat, gle, velika trešnja, i sunce postade crno kao kostrijet, a mjesec posta kao krv (VI.12).* *Trešnja (zemljotres)* označava promenu stanja crkve u pogledu dobra i istine (br. 3355); *sunce* označava dobro ljubavi (br. 1529, 1530, 2441, 2495, 4060, 4300, 4696), pa se stoga *vreća od kostreti* povezuje s uništenjem ovih; *mjesec* označava istinu vere (1529, 1530, 2126, 2120, 2495, 4060), što se odnosi na krv, jer *krv* je krivotvorena istina i profanisana (br. 4735). (8) Pošto *biti obučen u kostret i valjati se po pepelu* označava žalost zbog zala i obmana, stoga to predstavlja i poniznost i pokajanje; jer glavna stvar poniznosti je priznati po sebi čovek je samo zlo i obmana. Isto važi i za pokajanje, koje se izvodi samo poniznošću, i to preko ispovesti srca, da je čovek takav po prirodi. Da je *oblačenje kostreti* bio znak poniznosti, može se videti u *1 Knjizi o Carevima XXI.27-29*; a znak pokajanja, kod *Mateje XI.2*; *Luke X.13*; ali da su to samo bili reprezentativi, samo opšte stvari koje pripadaju telu, a ne neka unutrašnja stvar koja ide od srca, jasno je iz *Isaije: Taki li je post koji izabrah da čovjek muči dušu svoju jedan dan? da stavija glavu svoju kao sita i da stere poda se kostrijet i pepeo? To li ćeš zvati post i dan ugodan Jehovi? A nije li ovo post što izabrah da razvežeš sveze bezbožnosti, da razdriješ remene od bremena, da otpustiš potlačene, i da izlomite svaki jaram? Nije li da prelamaš hljeb svoj gladnome, i siromahe prognane da uvedeš u kuću? kad vidiš gola da ga odjeneš, i da se ne kriješ od svojega tijela? (LVIII.5-7).*

4780. *I tužaše za sinom svojim dugo vremena.* Da ovo onačva stanje žalosti zbog zatrtog dobra i istine, vidi se iz reprezentacije Josipa, koji se ovde sin, što je Božanska istina, posebno one istine o kojima se govorilo gore (br. 4776); i iz značenja *dana*, što su stanja (br, 23,487,488,493,893,2788,3785), ovde stanja velike žalosti jer se kaže mnogi dana, dugo vremena.

4781. Stih 35. *I svi sinovi njegov.* Da ovo označava one koji su u obmanama, vidi se iz značenja *sinova*, što su istine, a u obrnutom značenju obmane, ili oni koji su u istinama ili obmanama (br. 489,491,533,1147,2623,2803,2813,3373,3704), ovde

oni koji su u obmanama, jer su sinovima Jakovljevim, ili Josipovom braćom, predstavljeni oni koji su u veri odvojenoj, stoga, oni koji su uništili Božansku istinu, a otuda su u obmanama, kao što je gore pokazano.

4782. *I sve kćeri njegoe ustadoše.* Da ovo označava one koji su u zlima, vidi se iz značenja *kćeri*, što su dobra, a u obrnutom smislu zla, ili oni koji su u dbrima ili u zlima (49.491,58,2362,3024,3963).

4783. *Tješeci ga.* Da ovo označava tumačiti (Božansku istinu) po doslovnom smislu Reči, jasno je iz značenja *utješiti*, što je ukloniti nemir uma nekm na neki način (br. 3610), ovde nemir ili žalost zbog zatrtog dobra i istine; a pošto se ovaj nemir može ukloniti samo tumačenjem iz Reči, i pošto se ovde govori o *sinovma i kćerima Jakovljevim*, kojima su označeni oni koji su u obmanama i zlima (br. 4781,4782), stoga se *tješanjem* ovde označavaju tumačenja preko doslovnog smisla. Jer doslovni smisao sadrži opšte stvari, koje su kao posude, koje se mogu napuniti istinama ali i obmanama, a pošto su to opšte stvari, one su u upoređenju s drugima zatamnjene, primajući svetlo iz drugim izvora a ne iz unutrašnjeg smisla; jer unutrašnji smisao je u svetlosti neba, jer je to Reč za anđele: dok je smisao slova u svetlosti sveta, jer je to Reč za ljude pre nego dođu u svetlost neba od Gospoda, od Kojega tada primaju prosvetljenje. Iz ovoga se vidi da je smisao slova od koristi prostima da bi se uveli u unutrašnji smisao. (2) Da se tumačenjem doslovnog smisla Reči može objasniti tako da povlađuje svemu, to je vrlo jasno posmatrajći sve vrste doktrina, čak i jeresi, da se potvrđuju, kao na primer dogma o veri odvojenoj koja se potvrđuje ovim rečima Gospodovim; *Bog je tako volio svijet da je dao Svog jedinoradnog Sina, da ko god Njega vjeruje, da neće umrijeti, nego da će imati život vječni (Jovan III.10).*

Iz ovih reči, kao i iz drugih odlomaka, zaključuje se da vera i bez dela daje večni život; i kada se oni koji su u ovoj veri ubede u ovo, oni više ne obraćaju pažnju na ono što je Gospod tako često govorio o ljubavi prema bližnjemu i o delima (br. 1017,2371,3934), kao na primer što je rekao kod *Jovana: A koji ga primiše, dade im vlast da budu sinovi Božiji, koji vjeruju u ime Njegovo. Koji se ne rodiše od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego od Boga, (I.12,13).* Ako bi im se kazalo da niko ne može verovati u Gospoda ako nije u ljubavi ka bližnjemu, oni se

odmah sklanjaju u tumačenja kao ova – da je zakon opovrgnut, da su rođeni u grehu i da ne mogu od sebe dobro činiti, i da oni oni koji ga čine, da oni mora da sebi za to pripisuju zaslugu; i ovo oni potvrđuju doslovnim smislom Reči, kao onim što je rečeno u paraboli o Fariseju i cariniku (*Luka XVII.10-14*), kao i u drugim odlomcima; iako se svi oni ne odnose na ovaj sljučaj. (3) Oni koji su u veri odvojenoj, nužno veruju i da se svak prima u nebo po milosti, bez obzira kako je živeo, to jest, da kod njega ne ostaje život nego samo vera posle smrti. Oni ovo potvrđuju doslovnim značenjem Reči, iako se zna iz duhovnog smisla da Gosod oseća milost prema svakome, i da kad bi se ulazilo u nebo po milosti, bez obzira kakav je život bio, svak bi bio spasen. Razlog da oni koji su u veri odvojenoj tako veruju je to, što oni ne znaju šta je nebo, jer ne znaju šta je ljubav ka bližnjemu. Kad bi znali koliko mira i radosti i sreće ima u ljubavi prema bližnjemu, oni bi znali šta je nebo; ali ovo je sasvim skriveno od njih. (4) Opet, oni koji su u veri odvojenoj, mora da veruju da će ustati ponovo s telima, i to na dan suda. Ovo potvrđuju mnogim odlomcima u Reči, koja objašnjavaju prema doslovnom značenju; a u isto vreme ne obraćaju pažnju na ono što je Gospod rekao o bogatašu i o Lazaru (*Luka XVI.22-31*); i na ono što je On rekao razbojniku: *Doista ti kažem, Danas ćeš biti sa Mnom u raju* (*Luka XXIII.43*); i na ono što je govorio na drugim mestima. Razlog da takvi koji su u veri odvojenoj tako veruju je to što, da im je rečeno da telo neće ustati ponovo, oni bi potpuno poricali svako uskrsnuće; jer oni niti znaju niti shvataju šta je unutrašnji čovek, jer niko ne može da zna šta je to, niti šta je njegov život posle smrti, osim onaj koji je u ljubav prema bližnjemu; jer ljubav ka bližnjemu pripada unutrašnjem čoveku. (5) Oni koji su u veri odvojenoj, nužno veruju da se ljubav ka bližnjemu sastoji samo u davanju siromasima i pomaganju nevoljnih; oni ovo potvrđuju doslovnim smislom Reči; iako se ljubav ka bližnjemu sastoji u činjenju onoga što je pravedno i pošteno, svak u svome poslu, iz ljubavi prema onome što je pravedno i pošteno, i prema dobru i istini. (6) Oni koji su u veri odvojenoj, oni vide samo ono u Reči što potvrđuje njihove dogme; jer oni nemaju unutaršnjeg pogleda, nisu u osećanju ljubavi ka bližnjemu, imaju samo spoljašnje svetlo, ili niži pogled, iz kojega niko ne može da vidi više stvari, jer one njemu izgledaju zamračene. Otuda oni vide obmane kao istine, a istine kao obmane, pa stoga tumačenjem po doslovnom smislu, oni uništavaju dobru pašu i mute bistru vodu svetog izvora ili Reči, prema ovim

rečima kod Jezikilja: *Malo li vam je što pasete na dobroj paši, nego ostatak paše svje gazite nogama svojim ? i što pijete bistru vodu, nego ostatak mutite nogama svojim? Što bocima i ramenima otiskujete i rozima svojim bodete sve bolesne tako da ih razagnaste na polje (XXXIV.18,21).*

4784. *I ne dadijaše se utješiti.* Da ovo označava da ovo ne može da bude, vidi se iz onoga što se do sada reklo.

4785. *Govoreći: s tugom ću u grob leći za sinoim mojim.* Da ovo označava da će Drevna Crkva nestati, vidi se iz reprezentacije *Jakova*, koji to kaže o sebi, koji je Drevna Crkva (o kojoj gore, br. 4680,4700,4772); i iz reprezentacije *Josipa*, koji je ovde *moj sin*, a to je Božansko Duhovno, ili Božanska istina, o kojoj gore; i iz značenja *u grob leći s tugom*, što je umreti, a kada se odnosi na crkvu i na Božansku istinu, znači nestati.

4786. *I njegov otac plakaše (tužашe) za njim.* Da ovo označava unutarnje žalovanje, vidi se iz značenja *plakati*, što je tuga u žalost poslednjeg stepena, stoga unutarnje žalovanje. Među spoljnim stvarima kojima su se izražavale unutarnje, u drevnim crkvama postojalo je naricanje i plakanje nad mrtvim, što je označavalo unutarnje žaljenje (iako samo žaljenje nije bilo unutarnje), kao što čitamo o Egipćanima koji su pošli s Josipom da sahrane Jakova: *A kad dođoše na gumno Atadotovo, koje je s onu stranu Jordana, plakaše ondje mnogo i vrlo tužno; i Josip učini žalost za ocem svojim za sedam dana (L.10,11).* I o Davidovm tugovanju za Abnerom: *Sahraniše Abnera u Hebronu. I car podiže glas svoj i plakaše na grobu Abnerovm, i sav narod s njim (2 Samuilova III.32).*

4787. Stih 36. *A Madijanci prodadoše ga u Egipat Potifaru, dvorjaninu Fraonovu zapovjedniku straže. A Madijanci prodadoše ga u Egipat,* označava da su oni koji su bili u istini od prostog dobra, pitali za savet (konsultovali) reči-znanja (scietifica); *Potifaru dvorjaninu Faraonovu zapovjedniku straže,* označava unutarnje reči-znanja; *dvorjaninu Faraonovu, zapovjewdniku straže,* označava glvne stvari kod tumačenja.

4788. *A Madijanci prodadoše ga u Egipat.* Da ovo označava da oni koji u u prostom dobru, da pitaju za savet (konsultuju) reči-znanja, vidi se iz reprezentacije

Madijanaca, a to su oni koji su u istini od prostog dobra, (br.3242,4756); i iz značenja *Egipta*, što su reči-znanja /br.1164,1165,1186,1462,2588,4749); i iz značenja *prodati*, što je otuđiti (br. 4752,4758); i iz reprezentacije *Josipa*, što je Božanska istina. Kad se za nju kaže da je prodana ili otuđena od strane onih koji su u istini od prostoga dobra, oni dopuštaju da ih se zavede preko obmana čula pa stoga i preko reči-znanja, koja od ovih potiču . (2) Gore je rečeno (stih 28) da su Madijanci izvukli Josipa iz jame, da je bio prodan Izmaelitima; iz ovoga bi izgledalo da su ga samo Izmaeliti mogli prodati u Egiptu. Ali razlog zašto ga nisu prodali Izmaeliti, nego Madijanci, je to, što Izmaeliti predstavljaju one koji su u prostom dobru (br.4747), a Madijanci one koji su u istini od ovoga dobra. Josipa, ili Božansku istinu, nisu mogli prodati oni koji su u prostom dobru, nego oni koji su u istini; jer oni koji su u dobru, oni znaju od dobra šta je Božanska istina, ali ne i oni koji su u istini (u malo istine od prostoga dobra). (3) Ljudi u crkvi ima dve vrste – oni koji su u dobru, i oni koji su u istini. Oni koji su u dobru, nazivaju se nebeskim, a oni koji su u istini, nazivaju se duhovnim. Velika razlika postoji između ove dve vrste. Oni koji su u dobru, oni su u osećanju činjenja dobra (oni vole da čine dobro) i u ljubavi prema dobru bez ikakve nagrade od drugog; jer njima je nagrada to što im je dopušteno da čine dobro, jer čineći dobro, oni osećaju radost; ali oni koji su u istini, i oni su u osećanju činjenja dobra, ali ne radi samoga doba, nego zato što je tako zapovedeno, a većinom očekuju neku nagradu (priznanje); njihova radost potiče iz ovoga, a nekad i od hvalisanja. (4) Iz ovoga je jasno da oni koji čine dobro od dobra (vođeni dobrom?), čine to od unutrašnjeg osećanja; dok oni koji čine dobro od istine (vođeni istinom?), čine to od spoljašnjeg osećanja. Otuda je razlika očita, naime, da su prvi unutrašnji ljudi, a drugi da su spoljašnji. Stoga, oni koji su unutrašnji ljudi, oni ne mogu prodavati, to jest, otuđivati Božansku istinu koja je predstavljena Josipom, jer oni opažaju istinu u dobru; pa otuda to, da njih ne mogu da zavedu čulne obmane niti reči-znanja. Ali oni koji su spoljašnji ljudi, ti mogu da je prodaju ili otuđuju, jer oni ne opažaju istinu od dobra, nego je poznaju samo iz doktrine i od učitelja; a ako prime savet (ako se oslanjaju) na reči-znanja, njih lako obmane mogu da zavedu; jer oni nemaju unutrašnji diktat. To je bio razlog da Josipa nisu prodali Izmaeliti, nego Madijanci.

4789. *Potifaru, dvorjaninu Faraonovu.* Da ovo označava unutarnje stvari u reči-znanjima, vidi se iz značenja *dvorjanina*, a to je ono što je unutarnje, o čemu ubrzo; i iz reprezentacije *Faraona*, što su reči-znanja; jer se *Egiptom* označavaju reči-znanja u opšte, kao što je pokazano (br. 1164,1165,1186,1462), a slično i *Faraonom*; jer ono što je u Reči označeno zemljom ili nacijom, to je isto tako označeno i njenm carem, pošto je on glava nacije. Da su unutarnje stvari reči-znanja ono što je označeno *Faraonovim dvorjaninom*, to je zato što su se dvorjani starali za unutrašnje stvari cara; jer su oni bili njegovi najuži službenici (oficiri), što je jasno i iz značenja reči u izvornom jeziku.

4790. *Zapovjedniku straže.* Da ovo označava glavne (primarne) stvari kod tumačenja (konsultacije), vidi se iz značenja *zapovjednika*, što je ono što je glavno (primarno) (br.1482,2089). DA zapovjednik straže ovde označava glavne stvari pri tumačenju, to je zato što je predmet o kome se govori Božanska istina, koju su prodali oni koji su bili u istini od prostog dobra, jer su tumačili pomoću reči-znanja, otkuda dolazi do lutanja i otuđenosti od Božanske istine, i do tumačenja prema doslovnim smislu Reči (vidi br. 4783); dok su *stražom* označene one stvari koje služe.

NASTAVAK O KORESPONDENCIJAMA VELIKOG ČOVEKA S UKUSOM I SA JEZIKOM I SA LICEM.

4791. Jezik otvara ulaz u pluća, a tako isto i u stomak, pa stoga predstavlja nešto kao predvorje duhovnim i nebeskim stvarima – prvima, zato što služi plućima a prema tome i govoru, a drugima, zato što služi stomaku, koji snabdeva hranom krv i srce. Da srce korespondira nebeskim a pluća duhovnim stvarima, može se videti gore (br. 3635,3883-3896). Stoga jezik korespondira u opštem (smislu) osećanju istine ili onima u Velikom Čoveku koji su u osećanju istine, a posle onima koji su u osećanju dobra od istine; stoga oni koji vole Gosodovu Reč, žele znanja istine i dobra, oni pripadaju ovoj oblasti; s tom razlikom što ima onih koji pripadaju samom jeziku, neki larinksu a neki traheji (dušniku), a neki grlu, neki zazubicama, a neki usnama; jer u čoveku ne postoji ni najmanja stvar koja ne korespondira. Da oni koji su u osećanju istine pripadaju ovoj oblasti u širem

smislu, bilo mi je dato da iskusim, i to jasnim influksom od njih, nekad u jezik, nekad u u usne; a bilo mi je dato da s njima i razgovaram, i da opazim da neki od njih korespondiraju unutrašnjim delovima jezika i usana, a neki spoljašnjim. Delovanje onih koji primaju (influks) samo kao osećanjq spoljašnjih istina, ali koji ne odbacuju unutrašnje istine, njih sam opažao ne unutar jeika, nego spolja.

4792. Pošto hrana i ishrana korespondiraju duhovnoj hrani i ishrani, stoga ukus (čulo ukusa?) korespondira opažanju i osećanju ove hrane. Duhovna hrana je znanje, inteligencija, i mudrost; jer od ovoga žive anđeli i duhovi i time se hrane, i oni žele i imaju apetit za ovu hranu. Otuda apetit korespondira ovoj želji. I što je zadržljivo, ova ih hrana vodi ka zrelosti; jer mala deca koja umru, pojavljuju se u drugom životu kao mala deca, a takva su i po svom razumevanju; ali kako rastu u inteligenciji i mudrosti, oni se više ne vide kao mala decxa, nego kao odrasli, dok ne postanu zreli. Razgovarao sam s nekima koji su umrli u detinjstvu, a koje sam video kao mladiće, jer su tada bili inteligentni. Iz ovoga se vidi šta je duhovna hrana i ishrana.

4793. Pošto ukus korespondira opažanju i osećanju za znanje, razumevanje, i mudrost, i pošto je čovekov život u ovom osećanju, stoga nijednom duhu ili anđelu nije dopušteno da utiče u čovekov ukus, jer bi to bilo uticati u ono što je čovekovo sopstveno. Međutim, ima duhova lutalica iz paklene čete, opasnijih od ostalih, koji su imali naviku u životu tela da ulaze u čovekova osećanja da bi škodili (čoveku), a koji u drugom životu zadrže tu želju; oni pokušavaju na svaki način da uđu u čovekov ukus; a kada i uđu, oni posednu njegove nutarnje stvari, to jest, život njegovih misli i osećanja, jer, kao što je rečeno, oni korespondiraju; a stvari koje korespondiraju, deluju kao jedno. U naše dane, mnogi ljudi su posednuti od ovakvih duhova; jer danas postoje unutarne opsednutosti, ali ne i spoljašnje kao nekad. *(prim. prev. Prema autoru, spoljašnje opsednosti nisu moguće otkako je Gospod savladao sve paklove, ali su moguće unutarne opsednutosti, koje su vladavima nečistih duhova nad čovekom koji nema odbrane u veri i milosrđu, koji stvaraju auru svetlosti oko čoveka, kroz koju ne mogu da prođu nečisti duhovi i đavoli).* (2) Unutarne opsednutosti su delo ovakvih duhova; a kakvi su oni, to se može videti ako se obrati pažnja na misli i osećanja, posebno na unutarne namere, koje se čovek boji da pokaže, a koje su tako bezumne da,

kad ga spoljašnje stege , kao čast, dobit, ugled i strah od smrti i od zakona ne bi zadržavali, on bi srljao u ubistvo i otimanje više nego oni koji su opsednuti (spolja). Ko i kakvi su ti duhovi koji opsedaju unutarnje takvih ljudi, može se videti gore (br. 1983). (3) Da bih znao kakav je ovo slučaj, njima je bilo dopušteno da uđu u moj ukus, a što su oni svom snagom i pokušali i da urade; a onda mi je rečeno, da su bili uspeli da uđu u ukus, oni bi bili posednuli i unutarnje, zato što ukus zavisi od tih unutrašnjih (stvari) preko korespondencije. Ali im je ovo bilo dopušteno samo kako bih ja saznao kakav je slučaj sa korespondencijom ukusa; jer oni su u trenu bili odaganani odatle. (4) Ovi opasni duhovi posebno se trude da olabave sve unutrašnje stege, koje su osećanja za ono što je dobro i istinito, i ona što je pravedno i pošteno, strah od Božanskog zakona, i od srama kada se čini zlo društvu i svojoj zemlji; a kada se ove stege opuste, tada ovakvi duhovi opsednu čoveka. A kad nisu u stanju da uđu u unutrašnje (delove) neprekidnim naporom, oni to pokušavaju magijskim sredstvima, kojih ima mnogo u drugom životu, a koji su potpuno nepoznati u svetu.; i oni preko ovoga izokreću reči-znanja u čoveku, a primenjuju samo one reči-znanja koji pogoduju njihovim prljavim željama. Ove se opsednutosti mogu izbeći samo kad je čovek u osećanju dobra i veri od Gospoda. (5) Pokazano mi je kako se oni odagone. Kad su se već uvukli u unutrašnje delove glave i mozga, bili su provedeni kroz prolaze kuda ide izmet, a onda prema spoljnom delu kože; a onda sam video kako su bili bačeni u jarak pun tečne prljavštine. Bilo mi je rečeno da ovakvi duhovi korespondiraju malim prljavim jamicama na vanjskoj koži, gde se pojavljuje skorbut; a to znači da oni korespondiraju šugi (scabies)

4794. Duh, ili čovek posle smrti, ima sva čula koja je imao dok je živio u svetu – vid, sluh, miris, i dodir; ali ne i ukus; a umesto toga, ima nešto slično koje je pridodato mirisu. Razlog što nema ukus je to, da ne bi mogao da uđe u čovekov ukus i da tako zaposedne njegovo unutarnje; isto tako, da ga ovaj ukus ne bi odvratio od želje za znanjem i mudrošću, jer su to duhovni apetiti.

4795. Iz svega ovoga se vidi da je jeziku dat dupli zadatak, naime, zadatak da pomaže govoru, i da pomaže pri hranjenju. Jer po tome što pomaže pri hranjenju, on korespondira znanju, razumevanju, i mudrosti u pogledu istina; iz kojega razloga mudrost (sapientia) i biti mudar (sapere) dolazi od reče okusiti (sapor); a

pošto pomaže govoru, on korespondira osećanju za razmišljanje i pronalaženje istina.

4796. Kada se anđeli vide, sva njihova unutarnja osećanja pokazuju se jasno i sijaju s lica. tako da je lice jedna vanjska forma i slika osećanja. U nebu nije dopušteno imati drugačije lice nego ono koje odgovara njegovim osećanjima. Oni koji pokazuju drugo lice (simuliraju), ti se izbacuju iz društva. Iz ovoga se vidi da lice korespondira unutrašnjim (stvarima) u opštem (smislu), kako čovekovim osećanjima tako i njegovim mislima, to jest, onome što pripada njegovoj volji i što pripada njegovom razumu. Otuda u Reči, *lice i lica* ozničavaju osećanja; a kad se kaže da je Gospod *podigao Svoje lice* na nekoga, time se označava da se smilovao od Božanskog osećanja, a to je od ljubavi.

4797. Promene stanja u osećanjima pokazuju se uživo na licu anđela. Kada su u njihovom društvu, imaju svoje vlastito lice, ali ne kada su u drugom društvu gde se njihovo lice menja u skladu s osećanjima dobra i istine toga društva; a pri tome stvarno lice je kao podloga (plan) koje se prepoznaje u tim promenama. Video sam uzastopne promene koje su se pokazivale u skladu s osećanjima društava s kojima su komunicirali. Jer svaki anđeo je u nekoj oblasti Velikog Čoveka, i tako komunicira široko sa onima koji su u istoj oblasti, iako je još uvek u tom delu oblasti kojemu sasvim korespondira. Opažao sam kako menjaju lica od jedne granice osećanja do druge; ali se primećivalo da se isto lice, u opštim crtama, zadržavalo, tako da je vladajuće osećanje uvek prosijavalo s promenama, tako da su bila pokazana lica celog jednog osećanja. (2) I što je još više za čuđenje, promene osećanja od detinjstva to odraslog doba bile su pokazane preko promena na licu; i bilo mi je pokazano koliko je od detinjskog izraza bilo zadržano u odraslom dobu, i da je to bilo njegovo pravo ljudsko. Jer kod maloga deteta postoji nevinost u samom ljudskom, jer u to kao u podogu uliva se ljubav i milost od Gospoda. Kada se čovek počne iznova rađati i kada postaje mudar, nevinost detinjstva, koja je spoljašnja, postaje unutrašnja. To je razlog da prava mudrost leži samo u nevinosti (vidi br. 2305,2306,3183,3994); isto tako da niko ne može da uđe u nebo ako u njemu nema nešto nevino, prema Gospodovim rečima, *Ako ne budete kao mala deca, ne ćete ući u carstvo nebesko (Mateja XVIII.3; Marko X.15).*

4798. Zli duhovi se mogu prepoznati po njihovim licima; jer sve požude ili zla osećanja ispisana su na njihovim licima. A iz njihovih lica se može znati s kojim su paklovima povezani; jer ima mnogo paklova, koji se razlikuju prema vrstama i podvrstama zlih požuda. Njihova lica, kad se vide u svetlosti neba, skoro da su bez života, neka su bleđa kao leševi, neka su crna, a neka kao čudovišta; jer oni su forme mržnje, okrutnosti, prevare, i licemerja. Ali u njihovoj vlastitoj svetlosti oni izgledaju drugačije, iz fantazije (prim. prev. kako se zamišljaju).

4799. Bili su sa mnom neki duhovi s druge zemlje (o čemu na drugome mestu), čija se lica razlikuju od lica ljudi naše zemlje; ona su kao isturena, posebno oko sana, i koja su pokretnija. S njima sam razgovarao o njihovom načinu života, i kako oni razgovaraju između sebe. Rekoše da međusobno razgovaraju uglavnom promenama na licu i usnicama; i da izražavaju osećanje delom lica oko očiju, tako da njihovi drugovi mogu da razumeju iz toga što ovi misle i šta hoće. Nastojali su da mi to pokažu influksom u moje usne, pomoću raznih savijanja i izmena oko njih. Ali ja nisam mogao da izvedem te promene, jer moje usne nisu bile naučene od detinjstva na takve pokrete; ali po komunikaciji njihove misli, opazio sam šta su mi govorili. Ali da se taj govor može se izraziti usnicama, bilo mi je pokazano po nizu mišićnih vlakana u usnicama, koja se vlakna uvijaju jedna u druga, i tako deluju otvoreno i slobodno; i tako su bili u stanju da izraze mnoge promene koje su neponate onima čija se mišićna vlakna tako ne pomeraju. (2) Govor ovoga naroda je takav, jer oni nisu sposobni da se pretvaraju, ili da misle jedno a da drugo pokazuju licem. Jer oni žive u takvoj iskrenosti da oni ništa ne kriju jedan pred drugim; jer se u istom trenu zna šta misle i šta hoće, i kakvi su, a tako isto šta rade. Jer su dela ovih koji su iskreni u skladu sa savešću; stoga se unutarjni izrazi koji se pokazuju na njihovom licu to jest njihovi umovi jasno pokazuju drugima na prvi pogled. (3) Pokazali su mi da oni ne prisiljavaju svoje lice, nego ga ostavljaju slobodnim, za razliku od onih koji su naučili od mladosti da se pretvaraju, to jest, da govore i rade različito od onoga što misle i hoće. Lice ovih drugih nije slobodno jer je spremno da se promeni kako to lukavost zahteva. Sve što čovek želi da prikrije, smanjuje slobodu njegovoga lica, a što se menja kada se nešto što izgleda iskreno pokaže na licu na pretvoran način. (4) Dok sam čitao iz Reči Novoga Zaveta o Gospodu, sada opisani duhovi bili su prisutni, a i neki Hrišćani, pa se primetilo da

su ovi drugi u sebi voleli ono što su kamenovi spoticanja (skandali), protivu Gospoda, i koji su šutnjom hteli da ih saopšte. Oni koji su bili s druge zemlje, čudili su se da su ovi bili kakvi, ali je meni bilo dopušteno da kažem, da su ovi u svetu bili takvi u srcu ali ne i na usnama, i da ima takvih koji su besedili o Gospodu, a koji su bili u stanju da se pretvaraju da su revni i koji su pokazivali pobožnost da bi potakli običan svet da ovi uzdišu a ponkad i da liju suze, ne pokazujući nikada šta im je bilo u srcima. Oni su se čudili da može da postoji takvo neslaganje između unutrašnjeg i spoljašnjeg, to jest, između misli i govora; a onda rekoše da je takvo neslaganje njima potpuno nepoznato, i da je njima nemoguće da izgovore ili da pokažu licem ono što se ne slaže s osećanjima njihovog srca; i kada ne bi bilo tako, da bi se oni raspukli i na bi nestali.

4800. Vrlo je malo ljudi koji mogu da poveruju da ima društava duhova i društava anđela kojima stvari u čoveku korespondiraju; i da što je više društava, i više njih u jednom društvu, da je bolja i jača korespondencija; jer je snaga u brojevima ako postoji slaganje. Kako bih znao kakav je ovo slučaj, bilo je pokazano kako oni utiču u lice, u mišiće čela, i obraza, brade, kao i vrata. Oni koji su pripadali toj oblasti, bilo im je dopušteno da utiču, i tada sam osećao promene u skladu s njihovim utucajem. Neki su od njih sa mnolm razgovarali, ali ti nisu znali da su bili određeni za oblast lica; jer duhovima nije poznato kojoj su oblasti dodeljeni, ali je ponato anđelima.

4801. Neki je duh sa mnom razgovao, koji kad je živeo u svetu, bio je upoznat više od ostalih sa spoljašnjim stvarima vere, ali koji nije vodio život u skladu sa zapovestima vere, i koji se voleo sebe a prezirao druge u upoređenju sa sobom; on je mislio da će biti među glavnima u nebu; ali pošto je bio takvga karaktera, on je mislio o nebu kao o nekom zemaljskm carstvu. Kada je u drugom životu otkrio da je nebo sasvim drugačije, i da su oni glavni koji sebe nisu visoko postavljali iznad ostalih, a posebno iznad onih koji su smatrali da nisu vredni, i koji su mislili da su zbog svojih zasluga odbačeni, bio je jako ljut, i odbacio je stvari koje su od vere. On je nastojao svim silama da povredi one koji su bili u oblasti jezika. Bilo mi je dato da znam za njegove napore nekoliko nedelja, i da saznam ko su i kakvi oni koji pripadaju oblasti jezika, i oni koji su njima suprotstavljeni.

4802. Ima i duhova koji, iako zli, u izvesnoj meri dopuštaju da do njih dopree malo svetlosti neba i da primaju istine vere, tako da imaju neko opažanje istine. Oni željno primaju istine, ali ne da bi po njima živeli, nego da bi drugima izgledali više inteligentni i oštro-umni. jer čovekov razum je takav da može da prima istine, samo što ih on ne usvaja sve dok ne živi prema njima. Kad čovekov razum ne bi bio takav, one se ne bi mogao popraviti. (2) Oni koji su u svetu bili ovakvi, to jest, koji su razumevali istine a koji su živeli zlim životom, i u drugom su životu takvi, ali tamo oni korite svoju sposobnost da razumeju istine, da bi stekli neku vlast; pošto oni znaju da se pomoću istina može općiti s nekim društvima u nebu, da tako mogu da budu i u zlu i da imaju neku moć. Jer u drugom životu istine imaju u sebi moć; ali pošto je njihov život zao, oni su u paklu. (3) Razgovarao sam s dve osobe koje su bile takve u životu tela, i one su se čudile da su bile u paklu, iako su verovala u istine vere. Ali im je rečeno da je svetlo iz kojega su ne razumele te istine, bilo kao svetlost u zimu u svetu, kada predmeti izgledaju lepo, ali i imaju boje kao da je leto; ali je, kad je zima, sve mrtvo, i ništa se ne stvara što je radosno i prijatno; i da pošto je njihov cilj bio da se hvališu i da je to sve bilo sebe radi, tako da kada se sfera njihovih ciljeva podigne ka nebu, tada anđelima, koji opažaju ciljeve, to postaje neizdržljivo, i oni to odbacuju: i da je to razlog da su u paklu. (4) Bilo je dodato da su se nekad ovakve osobe nazivali zmijama na drvetu poznanja, jer kada misle od života, one govore protivu istina; i da su takve osobe kao žena koja je lepoga lica, ali koja ima neprijatan miris, i koja se isteruje iz svakoga društva. Osim toga, kada ovakve osobe, u drugom životu, dođu u neko anđeosko društvo, one stvarno imaju gadan miris, a to one i same olpažaju, čim se približe tim društvima. Iz ovoga se vidi šta je vera koja je bez života vere.

4803. Vredno je pomenuti, a što je sasvim nepoznato u svetu, da se stanja dobrih duhova i anđela neprekidno menjaju i popravljaju, tako da se uvode u sve više unutarnje oblasti u kojima su, i u plemenitije zadatke. Jer u nebu postoji neprestano pročišćavanje, tako reći, novo stvaranje; ali nikad ni jedan anđeo ne može da dostigne apsolutno savršenstvo ni u večnosti. Gospod je samo savršen; u Njemu i od Njega je savršenstvo. Oni koji korespondiraju ustima, oni neprestano žele da govore, jer u govoru nalaze najveće zadovoljstvo. Kad se oni usavršavaju, oni se svode na to da govore samo ono što je korisno njihovim drugovima, opštem

dobru, nebu, i Gospodu. Uživanje u takvom govoru, kod njih, raste jer gube želju da vide samo sebe u onome o čemu govore i da traže mudrost u svome propriumu (ego-u).

4804. U drugom životu ima mnogo društava koja se nazivaju društvima prijateljstva. Ona se sastoje od onih koji su nalazili najveće zadovoljstvo u razgovorima, i koji su voleli one s kojima su razgovarali, ne brinući se da li su ovi zli ili dobri, pod uslovom da su bili zabavni; a koji nisu bili prijatelji dobru ili istini. Oni koji su bili takvi u životu tela, takvi su i u drugom životu; oni se druže samo iz zadovoljstva da razgovaraju. Mnoga su takva društva bila kod mene, ali na otstojanju, a video sam ih uglavnom malo na desno odmah iznad glave. Opažao sam da su bili kod mene po ukočenosti i tuposti, i po tome što sam gubio zadovoljstvo u kome sam tada bio; prisustvo takvih društava ima takav efekat. Jer gde god dođu, oni druge lišavaju zadovoljstva; i što je čudno, oni to rade na svoj način; jer oni odagone duhove koji su oko nekoga, i okreću ih prema sebi, a time njegovo zadovoljstvo prenose na sebe; i pošto su zbog toga neprijatni i pošto škode onima koji su u dobru, njih Gospod drži dalje, kako ne bi prilazili nebeskim društvima. Iz ovoga sam mogao da saznam koliko štete čoveku nanosi prijateljstvo čovekovom duhovnom životu, ako se gleda na osobu a ne na dobro. Svak može, doista, da bude u prijateljskim odnosima sa nekim, ali treba da bude u prijateljstvu naročito s onim koji su u dobru.

4805. Postoje u društva unutarjenjeg prijateljstva koja ne oduzimaju od drugih spoljašnja zadovoljstva i ne okreću i k sebi, nego umesto toga oduzimaju unutrašnja zadovoljstva ili blaženost koja dolazi od osećanja duhovnih stvari. Ova su društva napred desno blizu iznad niže zemlje, a neka od njih su malo više. *(prim. prev. Niža zemlja je oblast neposredno ispod sveta duhova gde obitavaju duhovi koji se čiste od onoga što nije bitno i njihovo, da bi onda bili spremni da se uzdignu, ili da siđu u niže sfere koje su paklovi. To je ono stanje koje bi se moglo navati i čistilištem).* Nekoliko puta sam s njima razgovarao, i to s onima koji su bili ispod; a tada su oni koji su bili iznad, uticali na neodređen način. U životu tela, bili su takvi da su od srca voleli one koji su bili unutar njihovog prijateljstva, i grlili su jedni druge s bratskim osećanjem. Za sebe su verovali da su oni jedini živi i u svetlosti, a da oni koji su bili izvan njihovog društva da u upoređenju s njima nisu

bili živi i nisu bili u svetlosti; i pošto su bili takvi, mislili su da se Gospodovo nebo sastoji od malog broja takvih. (2) Ali mi je bilo dopušteno da im kažem da je Gospodovo nebo neizmerno, i da se sastoji od svakog naroda i jezika, i da su u njemu svi oni koji su bili u dobru ljubavi i u veri. Pokazano je bilo da u nebu svak se odnosi na neku oblast tela kako unutrašnjih tako i spoljašnjih delova (tela); ali da ako oni teže ka onome što je iznad onoga što korespondira njihovome životu, a naročito ako osuđuju one koji su van njihovoga društva, oni u tom slučaju ne mogu da dobiju (poseduju) nebo; i da je u tome slučaju njihovo društvo, društvo unutarnjeg prijateljstva, koje je, kao što je pre rečeno, takvo da kada se oni približe drugima, oni ove lišavaju blaženstva duhovnog osećanja. Jer oni ih (iz neba) ne gledaju kao izabrane, i kao one koji nisu živi (duhovno); i kada je ova msao bila saopštena, ona je unela tugu, a što je, u skladu sa zakonom reda u drugom životu, da se sve njima vraća.

4806. Nastavak o Korespondenciji s Velikim Čovekom naći će se na kraju sledećeg poglavlja.

POGLAVLJE TRIDESET I OSMO.

4807. Pre prethodnog poglavlja (br. 4661-4664) počelo se s otvaranjem onoga što je Gospod rekao kod *Mateje* (pogl. XXV. od stih 31 do kraja) o sudu nad dobrima i zlima, koji se nazivaju ovce i jarci. Šta je unutrašnji smisao ovih reči, nije do sada, ali će sad biti otkriveno pre ovog i nekih drugih poglavlja. I tada će biti očito da sed pod Poslednjim Sudom ne misli na ploslednje vreme sveta, i da će mrtvi tada po prvi put da ustanu i da se sakupe pred Gospodom da budu suđeni; nego da se tu misli na poslednje vreme svakoga ko prelazi u drugi život; jer je tada njegov sud, i to je sud na koji se misli. Ali da je ovako, to se ne vdi iz smisla slova, nego samo iz unutrašnjeg smisla. Razlog da je Gospod tako govorio je to što je On tako radio svuda u Reči Starog i Novog Zaveta, preko predstava i značenja, jer govoriti u predstavama i značenjima, je govoriti u isto vreme i ljudima i anđelima. Ovakav je govor Božanski, jer je univerzalan, pa je stoga on svojstven Reči. Stoga oni koji su u svetu i koji se staraju samo za svetske stvari, oni ne razumeju ništa šta je Gospod rekao ovde o Poslednjem Sudu, da će svi ustati ponovo u isto vreme, i da

će tada Gospod da sedne na presto slave, i da će govoriti onima koji su se sakupili, ovim rečima. Ali oni koji se staraju za nebeske stvari, ti znaju da je uskrsnuće svakome onaj dan kada umre, i da Gospodove reči znače da će svakome biti suđeno prema njegovom životu, tako da svak nosi sa sobom svoj sud, jer nosi sa sobom svoj život.

4808. Da je ovo sadržano u unutrašnjem smislu reči u pitanju, biće pokazano iz objašnjenja pojedinosti a u skladu s tim smislom; ali ovde će biti navedene samo one stvari koje se odnose na stihve od 31 to 33: *I kad dođe Sin čovječiji u slavi Svojoj i svi sveti anđeli s Njime, i razlučiče ih između Sebe ko pastir što razlučuje ovce od jaraca. I postaviće ove s desne strane Sebi, da jarce s lijeve.*

4809. *Kad Sin čovječiji dođe u slavi Svojoj.* Ovo označava kada se Božanska istina pokaže u svojoj svetlosti, što se dešava kad god čovek umre, jer on tada dolazi u svetlost neba, u kojoj može da opaža šta je istinito i dobro, a iz toga i kakav je on sam. *Sin čovječiji*, u unutrašnjem smislu, je Gospod kao Božanska istina koja je od Gospoda. *Slava* je inteligencija i mudrost iz nje, koja se pokazuje kao svetlost, i pred anđelima kao blistavo svetlo. Ova blistava svetlost, u kojoj je mudrost i inteligencija koja dolazi od Božanske istine koja je od Gospoda, to je ono što se u Reči naziva *slavom*. (Da je *Sin čovječiji*, u unutrašnjem smislu, Božanska istina, može se videti br. 259, 2803, 2813, 3704) (2) *I svi sveti anđeli s njim.* označava anđeosko nebo. *Sveti anđeli* su istine koje su od Gospodvog Božanskog dobra; jer se anđelima u Reči ne označavaju anđeli, nego stvari koje su od Gospoda (vidi br. 1925,4085); jer anđeli su prijemnici života istine koja proizilazi od Gospodavog Božanskog dobra, pa koliko je primaju, toliko su anđeli. Iz ovoga je jasno da su anđeli ove istine. Pošto se ovde radi o stanju svakoga posle smrti, i o sudu nad svakim u skladu s njegovim životom, to se kaže da će *svi sveti anđeli biti s Njim*; a time se označava da će sud biti izvršen pomoću neba; jer sav influks Božanske istine odvija se preko neba, jer niko ne može da primi neposredni influks. (3) *I On će sjediti na prijestolu slave Svoje.* Ovo označava Sud, jer *prijetolje* se odnosi na Gospodovu carsku službu, a Gospodova carska služba je Božanska istina (br. 1728, 2015, 3009, 3670), a Božanska istina je ono u skladu sa čim se izvodi Sud. (4) *I sabraće se pred Njim svi narodi.* Ovo označava da će se pokazati sva dobra i zla: narodima se u unutrašnjem smislu Reči označavaju dobra, a u obrnutom smislu

zla (1259,1260,1416,2588,4574); tako će se dobra i istine pokazati u Božanskoj svetosti, to jest, u svetlosti od Božanske istine, što je označeno *narodima* koji će se sakupiti pred Njim. (5) *I razlučiče ih između sebe kao što pastir razlučuje ovce od jaraca.* Ovo označava razdvajanje dobra od zla; jer *ovce* su oni koji su u dolbru, a *jarci* oni koji su u zlu. Oni se zapravo nazivaju *ovcama* koji su u ljubavi ka bližnjem i u veri, a oni su *jarci*, koji su u veri ali ne i u ljubavi ka bližnjemu – a ovde se govori i o jednima i o drugima. Da su *ovce* oni koji su u ljubavi ka bližnjemu a otuda i u veri, može se videti gore (br. 2088,4169), a *jarci* su oni koji su u veri a ne i u ljubavi ka bližnjemu (br. 4769). (6) *I postaviće ovce s desne strane sebi, a jarce s lijeve.* Ovo označava odvajanje prema istinama od dobra, i prema obmanama od zla. U drugom životu, oni koji su u istinama od dobra, zaista se pokazuju na desnoj strani, a oni koji su u obmanama od zala, na levoj strani. Otuda, biti stavljen na desnu stranu i na levu, to je biti postavljen u skladu sa životom.

4810. I svega ovoga se vidi šta obuhvataju ove Gospodove reči, i da ih ne treba shvatiti doslovno (naime, da će Gospod u neko poslednje vreme doći u slavi i svi sveti anđeli s Njim, i da će sedeti na prestolu slave), nego da će svako biti suđen prema svom životu, kada izađe iz života na svetu u život večni.

POGLAVLJE XXXVIII.

1. *A u to vrijeme dogodi se, te Juda otide od braće svoje i uvrati kod nekoga Odolamejca, kojemu bješe ime Hiras.*
2. *I ondje vidje Juda kćer nekoga Hananejca, kojemu ime bješe Suje, i uze je i leže s njom;*
3. *I ona zatrudnje, i rodi sina, kojemu nadje ime Her.*
4. *I opet zatrudnje i rodi sina, kojemu nadjene ime Onan.*
5. *I opet rodi sina, i nadjede mu ime Sela.*
6. *I Juda oženi prvenca svojega Hera s djevojkom po imenu Tamarom.*
7. *Ali Her prvenac Judin bješe nevaljao pred Gospodom, i ubi ga Gospod.*

8. A Juda reče Onanu: uđi k ženi brata svojega, i oženi se s njome na ime njegovo, da podigneš sjeme bratu svojemu.

9. A Onan znajući da ne će biti njegov porod, kad lijegaše sa ženom brata svjega, prosipaše na zemlju, da ne rodi djece bratu svojemu.

10. Ali Gospodu ne bješe milo što činjaše, te ubi i njega.

11. I Juda reče Tamari snasi svojoj: ostani udovicom u kući oca svojega dokle odraste Sela sin moj. Jer govoraše: da ne umre i on kao braća mu. I otide Tamara, i življaše u kući oca svojega.

12. A kad porođe mnogo vremena, umrije kći Sujeva, žena Judina. I kad se Juda utješi, pođe u Tamnu k ljudima što mu strizijahu ovce, sam s Hirasom prijateljem svojim Odolamejcem.

13. I javiše Tamari govoreći: eto svekar tvoj ide u Tamnu da striže ovce svje.

14. A ona skide sa sebe udovičko ruho svoje, i uze pokrivalo i pokri lice, i sjede na raskršće na putu koji ide u Tamnu. Jer vidje da je Sela odrastao a nju još ne udaše za nj.

15. A Juda kad je vidje, pomisli da je kurva, jer bješe pokrila lice svoje.

16. Pa svrnu s puta k njoj i reče joj: pusti da legnem s tobom. Jer nije poznao da mu je snaha. A ona reče: šta ćeš mi dat da legneš sa mnom?

17. A on reče: poslaću ti jare iz stada. A ona reče: da mi daš zalog dokle ga ne pošlješ.

18. A on reče: kakav zalog da ti dam? A ona reče: evo prsten i rubac, i štap što ti je u ruci. I on joj dade, te leže s njom, i ona zatrudnje od njega.

19. Poslije ustavši Tamara otide i skide pokrivalo sa sebe i obuče udovičko ruho,

20. A Juda posla jare po prijatelju svom Odolamejcu da mu donese natrag od žene zalog. Ali on je ne nađe.

21. Pa pitaše ljude po onome mjestu gdje je ona bila govoreći: gdje je ona kurva što je bila na raskršću na onome putu? A oni rekoše: nije ovdje bilo kurve.
22. I vrati se k Judi i reče: ne nađoh je, nego još rekoše mještani: nije ovdje bilo kurve.
23. A Juda reče: neka joj, da se ne sramotimo; ja sam slao jare, ali je ti ne nađe.
24. A kad prođe do tri mjeseca dana, javiše Judi govoreći: Tamara snaja tvoja učini preljubu i evo zatrudnje od preljube. A Juda reče: izvedite je da se spali.
25. A kad je izvedoše, posla k svekru svojemu i poruči: s čovjekom čije je ovo zatrudnjela sam. I reče: traži čiji je ovo rubac i prsten i štap.
26. A Juda pozna i reče: pravija je od mene, jer je ne dadoh sinu svojemu Seli. I više ne leže s njom.
27. A kad dođe vrijeme da rodi, a to blizanci u utrobi njenoj.
28. I kad se porađaše, jedno dijete pomoli ruku, a babica uze i veza nu crveni konac oko ruke govoreći: ovaj je prvi.
29. Ali on uvuče ruku, i gle izađe brat njegov, a ona reče: kako prodrije? prodiranje neka ti bude. I nadješe mu ime Fares.
30. A poslije izađe mu brat, kojemu oko ruke bješe crven konac, i nadješe mu ime Zara.

SADRŽAJ.

4811. Predmet o kome se govori u ovome poglavlju, u unutrašnjem smislu, je Jevreska Crkva i prava Crkva (prim. prev. prava Crkva je zapravo Hrišćanska Rana Crkva); Jevrejska Crkva je označena Judom, a prava Crkva Tamarom.

4812. Tamarini sinovi označavaju dve suštinske stvari crkve, naime, veru i ljubav – Ferez (Perez) veru a Zara ljubav. Njihovo rođenje predstavlja da je ljubav uistinski prvorođenac crkve, a vera je to (prvorođenac) samo po izgledu.

UNUTRAŠNJI SMISAO.

4813. Stihovi 1-5. *U to vrijeme dogodi se, te Juda otide od braće svoje i uvrati se kod nekoga Odolamejca, kojemu bješe ime Hiras. I ondje vidje Juda kćer nekoga Hananejca, kojemu ime bješe Suje, i uze je i leže s njom. I ona zatrudnje i rodi sina, kojemu nadje ime Her. I opet zatrudnjevši rodi sina, kojemu nadjede ime Onan. I opet rodi sina, i nadjede mu ime Sela; a Juda bješe u Hazbi kad ona rodi toga sina. U to vrijeme dogodi se, označava stanje stvari koje slede; te Juda otide od braće svoje, označava potomstvo Jakovljevo, osobiti Judno pleme, koje se odvojilo od ostalih; i on uvrati kod nekoga Odolamejca, označava obmanu; kojemu bješe ime Hiras, označava njegov kvalitet; i ondje vidje Juda kćer nekoga Hananejca, označava osećanje zla od obmane od zla; kojemu ime bješe Suje, označava njegov kvalitet; i uze je i leže s njom, označava da se pleme Judino povezalo s takvim stvarima; i ona zatrudnje i rodi sina, označava da je obmana crkve potekla otuda; kojemu nadjede ime Er, označava njegov kvalitet; i ona opet zatrudnje i rodi sina, označava zlo; i nadjede mu ime Onan, označava njegov kvalitet; i ona ponovo zatrudnje i rodi sina, označava idolopoklonstvo; i nadjede mu ime Sela, označava njegov kvalitet; a Juda bješe u Hazbi kad ona rodi toga sina, označava stanje.*

4814. Stih 1. *U to vrijeme dogodi se.* Da ovo označava stanje stvari koje slede, vidi se iz značenja *vrijeme*, što je stanje (br. 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 3404, 3938). Da je to stanje stvari koje slede, označeno je sa *u to vrijeme dogodi se*, jer ono što se dogodilo povezano je s onim što sledi; Pored toga, stvari koje slede u nizu proizilaze iz onih koje prethode; jer se u prethodnom poglavlju kaže za Jakovljeve sinove da su prodali Josipa, i da ih je Juda ubedio, o čemu se kaže u tome poglavlju, *i reče Juda braći svojoj; kaka će nam biti korist ako ubijemo brata svojega i zatajimo krv njegovu? Hajde da ga prodamo ovijem Izmaelitima* (stihovi 26, 27), čime se označava da se Božanska istina otuđila od njih, osobito od Jude, i od onih u crkvi koji su izopačeni i koji se protive svakome dobru (br.4750, 4751). Na to se odnosi to kad se kaže *u to vrijeme*, jer se sada govri o Judi, i njegovim sinovima od žene Hananejke, a kasnije od njegove snahe Tamare; a ovim stvarima, u unutrašnjem smislu, opisuje se Judino pleme u odnosu na crkvu koja je ustanovljena kod toga plemena. (2) Da se vremenom označava stanje, a otuda da se s *u to vrijeme dogodi se*, označava stanje stvari koje slede, doista izgleda

čudno, a to iz razloga što se ne može shvatiti kako se vreme može promeniti u stanje, to jest, da kada se u Reči pomene *vreme*, misli se na stanje. Ali treba da se zna da anđeoske misli da potiču od nečega što se vezuje za vreme ili prostor, jer su anđeli u nebu; jer kad su oni ostavili svet, ostavili su i ideju vremena i prostora,, a dobili ideju stanja, to jest, stanja dobra i istine. Stoga kad čovek čita Reč, i misli o vremenu i stvarima koje pripadaju vremenu, anđeli koji su kod njega, ne opažaju ništa što ima vezu s vremenom, a umesto toga misle o stanju. koje tome korespondira. Niti pak čovek, u svojoj unutarnoj misli, opaža vreme, nego samo u svojoj spoljašnjoj, što se vidi po stanju čoveka kada njegova spoljna misao utihne, to jest, kada spava; kao i iz drugih raznih iskustava (*prim. prev. Autor je praktikovao tz unutrašnje disanje, što je slično transcendentalnoj meditaciji, koja se u naše vreme preporučuje i upražnjava*). **(3)** Ali neka se zna, da uglavnom postoje dva stanja, stanje dobra i stanje istine. Stanje dobra je ono što se naziva bićem (*esse*), a stanje istine je stanje manifestacije (*existere*); jer biće pripada dobru, a manifestacija istini. Prostor korespondira stanju bića. a vreme stanju manifestacije. Otuda se može razumeti da kad čovek čita reči, *u to vrijeme dogodi se*, anđeli koji su kod njega ne opažaju ovo kao što to čovek opaža. Tako i u drugim slučajevima. Jer sve što je napisano u Reči takve je prirode, da se kod anđela pretvara u stanje koje tome korespondira, što nije nikako ono što se pokazuje u slovu; jer ono što je svetsko u slovu, pretvara se u ono što je duhovno u unutrašnjem smislu.

4815. *Te Juda otide od braće svoje.* Da ovo označava Jakovljevo potomstvo, naročito Judino pleme, koje se odvojilo od ostalih, vidi se iz reprezentacije *Jude*, što je u univerzalnom smislu potomstvo Jakovljevo, a u posebnom smislu pleme nazvano Judinm plemenom; i iz značenja *otide od braće svoje*, što je biti odvojen od ostalih plemena, ovde je to ići u gore zlo od njihovog. jer *otići (sići, ići dole)*, znači biti bačen dole u zlo, kao što je *ići gore* znači biti uzdignut u dobro (br.3084,4539). Razlog za ovo, kao što je rečeno, je to što zemlja Hananska predstavlja Gospodovo carstvo a Jerusalim i Sion, njegove najdublje delove; a delovi izvan oboda te zemlje predstavljali su stvari koje su izvan Gospodovog carstva, naime, obmanu i zlo. Stoga se idenje od Siona i Jerusalima prema obroncima (granicama) nazivalo *ići dole (silaziti)*; a idenje od granica prema

Jerusalimu i Sionu, nazivalo se *ići gore ili penjati se*. Otuda *ići gore* označava uzdizanje u ono što je istinito i dobro. a *ići dole (silaziti)*, biti bačen dole u obmanu i u zlo. Pošto se ovde govori o obmani i o zlu u koje se bacilo pleme Judino, to se kaže da je *Juda otišao dole (sišao)*, a onda da je *uvratio* (skrenuo) čoveku Odolamejcu, a *uvraćanjem (skretanjem)* se označava okretanje ka obmani, a posle ka zlu. (2) Poznato je da se Judino pleme odvojilo o ostalih plemena, a to je bilo stoga, kako bi ono predstavljalo Gospodovo nebesko carstvo. a ostala plemena, Gospodovo duhovno carstvo. Iz toga razloga Juda predstavlja nebeskog čoveka, a u univerzalnom smislu, Gospodovo carstvo (br.3654,3881): ostala plemena nazvana su jednim imenom, Izrailjcima, jer *Izrailj*, u reprezentativnom smislu, je duhovni čovek, a u univerzalnom smislu, Gospodovo duhovno carstvo (br. 3654, 4286) (3) Da se Judino pleme spustilo (sišlo) u gore zlo o ostalih plemena, posebno se označava ovim rečima, *Juda otide (okrene se od, siđe) od braće svoje*. Da je Judino pleme otišlo u gore zlo nego ostala plemena, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči, posebno kod proroka; kao kod *Jeremije: I pošto učini sve to, rekoh: vrati se k meni; ali se ne vrati; i to vidje sestra njezina nevjernica, Juda; I svidje mi se za sve to što učini preljubu odmetnica Izrailj! da je i pustim i dam knjigu rasmusnu; ali se ne poboja sestra nevjernica joj Juda, nego otide te se i ona prokurva. I sramotnijem kurvanjem svojim oskrvni zemlju, jer činjaše preljubu s kamenjem i drvetom. I kod svega toga ne vrati se k meni nevjernica sestra joj Juda svijem srcem svojim, nego lažno govori: Gospode, Za to mi reče Gospod: odmetnica Izrailj opravda se više nego nevjernica Juda (III.7-11)*. I kod *Jezikilja: A sestra njezina Oliba videći to upaljivaše se još gore nego ona, i kurvarstvo njezino bješe gore od kurvarstva sestre joj. itd (XXIII.11 sve do kraja poglavlja)*. govoreći o Jerusalimu i Samariji, ili plemenu Judinom i plemenima Izrailjevim. Tako i na mnogim drugim mestima. (4) U unutrašnjem smislu, ovde se opisuje kako je ovo pleme palo u obmanu, a otuda i u zlo, a na kraju u idolopoklonstvo. Ovo je doista opisano u unutrašnjem smislu pre nego li se to pleme odvojilo od ostalih, i pre nego se to dogodilo; ali no što je u unutrašnjem smislu, to je Božansko, pa su u tome prisutne i Božanske buduće stvari. (Vidi šta je pretskazano o ovoj naciji u Zak. *Ponovljeni XXXI.16-22; XXXI.15-44*).

4816. *I uvrati (skrene) kod jednog čovjeka Odolamejca.* Da ovo označava obmanu, vidi se iz značenja *uvratiti, skrenuti*, što je otići u ono što je izokrenuto, jer se *uvraćanje i skretanje i silaženje*, kaže kada se udaljava od dobra ka zlu, i od istine ka obmani; i iz značenja *čovjeka (muškarac, vir)*, što je onaj ko je inteligentan u apstraktnom smislu, predstavlja istine (br. 265,749,1007,3134,3134,3309); ali u obrnutom smislu, to je neko ko nije inteligentan, pa je stoga obmana. Ova je obmana predstavljena *Odolamejcem*. Jer je Odolameja bila na granici Judinog nasleđa (teritorije) (*Jošua XV.35*), pa otuda je označavala istinu od dobra; kao kod *Miheja: I još ću ti dovesti našljednika stanovnice Mareska; doći će do Odolama, slave Izrailjeve (I.15)*. Ali pošto većina stvari u Reči imaju i obrnuto značenje, tako ima i Odolama, i tada označava obmanu od zla. Da većina stvari imaju i obrnuto značenje je stoga što pre nego li je Hanan posao nasleđe Jakovljevih sinova, on je pripadao nacijama kojima su bile označene obmane i zla; i kasnije, kad su Jakovljevi sinovi ušli u tu zemlju, ona je predstavljala ono što je obrnuto; jer zemlje preuzimaju reprezentaciju naroda i plemena koja je nastanjuju, prema tome kakvi su.

4817. *A ime mu bješe Hiras.* Da ovo označava njegov kvalitet, vidi se iz značenja *imena i nazvati imenom*, što je kvalitet (vidi br. 44, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3009. 3421). Kvalitet obmane o kojoj se govori, to je ono što je označeno. Jer u Reči imenima i mestima označena su stanja i stvari (br. 1224, 1264, 2876, 1888, 1946, 2643, 3422, 4298, 4442).

4818. Stih 2. *I ondje vidje Juda kćer nekoga Hananejca.* Da ovo označava osećanje zla od obmane od zla, vidi se iz značenja *kćeri*, što je osećanje dobra (br. 2362), a u obrnutom smislu, osećanje zla (br. 3024); i iz značenja *čovjeka*, što je onaj ko je inteligentan, a u apstraktnom smislu, istina, a u obrnutom smislu, onaj ko nije inteligentan, i obmanu, baš kao gore (br.4816); i iz značenja *Hananejca*, što je zlo (br. 1573,1574). Iz ovoga je očito da *kćer Hananejca* označava zlo iz obmane od zla. Šta je zlo od obmane od zla, biće pokazano niže. (2) Ovde treba nešto reći o poreklu Judinog plemena, jer se ono opisuje u ovm poglavlju. Postoje tri porekla ovoga plemena, ili Jevrejske nacije – jedno je od Sele, Judinog sina, od njegove žene Hahanejke; drugo je od Fareza, a treće je od Zare, sinova Judinih od Tamare njegove snahe. Iz toga se vidi da je cela Jevrejska nacija od ova trti sina Judina koja

su s njim došla u Egipat (Postanje XLVI.12); a tako isto to se vidi iz njihove klasifikacije po porodicama, kod *Mojsija: Bijahu pak sinovi Judini po porodicama svojim: od Sele porodica Selina; od Fareza porodica Farezova; i od Zare porodica Zarina.* (Brojevi XXVI.20; 1 knjiga Hronika IV.21). Ovo pokazuje poreklo ove nacije, naime, da je trećina od majke Hananejke, a dve trećine od snahe; sledstveno, da su svi poticali iz nezaknitih veza, jer je brak sa Hananeskim kćerima bio strogo zabranjen kao što se vidi u *Postanju XXIV.3; Izlasku XXXIV.16; Zak, Ponovljen VII.3; 1 o Carevima XI.2; Ezra IX.i X.*), a leći sa snahom bi je veliki greh, što se vidi kod *Mojsija: Ko bi spavao sa ženom sina svojega, oboje da se pogube; učiniše sramotu; krv njihova na njih* (Levitska XX.12). U vezi s Judinim delom, pozivanjem na Levitski zakon, gde se govori o bratu a ne o ocu (što je jasno iz stiha 26 ovoga poglavlja), znači (po implikaciji) da su njegove sinove od Tamare treba priznati za sinove Hera njegovog prvenca od Hananejke majke, a koji je bio zao u očima Jehovinim i zato je umro (stih 7). Jer oni koji su bili prvi rođeni muževljevom bratu nisi bili od onoga ko ih je rodio, nego od onoga ko ih je podigao, kao što se vidi iz *Zak. Ponovljenih XXV.5,6*, kao i iz stihova 8 i 9 ovoga poglavlja. Osim toga, oni koji su rođeni od Tamare, rođeni su iz preljube (fornicatio), jer je Juda pretpostavljao da je ona bila prostitutka (stihovi 15,16,21). Ovo pokazuje otkuda je i kakva je bila Jevrejka nacija, i da su oni govorili lažno kad su rekli: *Mi nijesmo rođeni od kurvrstva* (Jovan VIII.41). (3) Šta sve ovo poreklo označava i predstavlja, jasno je iz onoga što sledi, naime, da je njihovo unutarne bilo takvo ili da je bilo takvoga porekla, tako da brak s ženom Hanejkom znači poreklo od zla, jer je to označeno u unutrašnjem smislu *kćer čoveka Hananejca*, a što je legao sa snahom sadrži i predstavlja osudu koja dolazi od istine falsifikovane zlom, jer svuda u Reči, kurvarstvo označava krivotvorenje istine (br. 3708). Zlo od obmane od zla je zlo od lažne doktrine koje je izleglo zlo ljubavi prema sebi, to jest, to su učinili oni koji su u tome zlu i koji su to potvrdili smislom slova u Reči- Takvo je poreklo zla kod Jevrejske nacije, i takvo je njeno poreklo kod nekih u Hrišćanskm svetu, posebno onih koji su u Reči označeni Babilonom. To je zlo takve prirode da ono zatvara prilaz unutrašnjem čoveku, jer se u njemu ne može oblikovati savest. Jer zlo koje čovek čini sledeći lažnu doktrinu, on veruje da je dobar, jer on veruje da je to biti istinit; pa stoga on sve od radi slobodne volje i s uživanjem, kao nešto dozvoljeno. Tako je njemu nebo zatvoreno da se ne može otvoriti. (4) Kakvo je ovo zlo, može

se pokazati jednim primerom. Kod onih koji, iz ljubavi prema sebi, veruju da je Jehova izabrao samo jednu naciju, a da su sve ostale bedni robovi, i tako bedni da se mogu pogubiti i s njima okrutno postupati – kao što je Jevrejska nacija verovala, a danas to veruje i Babilonska nacija – i da potvrđuje to verovanje smislom slova Reči, tako da bilo koje zlo da čine, oni to potvrđuju ovom lažnom doktrinom i sve na njoj grade, to je zlo od obmane od zla, (zlo koje je zasnovano na obmani koja je zasnovana na zlu), koje zlo razara unutrašnjeg čoveka, i sprečava da se u njemu oblikuje savest. To su oni o kojima se govori u Reči da su *u krvi*, jer oni besne protivu svakoga onoga koji se ne klanja njihovim članovima vere, to jest, njima samima, i koji ne ostavlja darove na njihovim oltarima. (5) Uzmimo drugi primer: kod onih koji veruju da mora da neko bude Gospodov predstavnik (vikar) na zemlji, koji ima moć da otvara i zatvara nebo, i da tako vlada umovima i savestima svih ljudi, i koji ovu obmanu potvrđuje smislom slova Reči, to znači da svako zlo koje učine, ono potiče od obmane zla, koje razara unutrašnjeg čoveka kod onih koji ovo veruju, zlo koje smatra da mu pripada svaka moć, i da ima pravo da vlada. Ovo zlo je razorno u toj meri, da oni više ne znaju šta je unutrašnji čovek, niti da postoji savest, a ne veruju ni da postoji život posle smrti, bez obzira kako oni govore o ovim stvarima. (6) Priroda ovoga zla se ne može lako razlikovati o drugih zala, ali u drugom životu anđeli je vide kao u svetlu dana; jer se zla i obmane u tome životu pokazuju u svojim osobinama i poreklu, koje su bezbrojne, a prema njihovim vrstama i podvrstama raspoređeni su i paklovi. O ovim razlikama čovek ne zna skoro ništa. On samo veruje da zlo postoji, ali kakvo je, on to ne zna, a to je stoga što ne zna ni šta je dobro, a ovo ne zna zato što ne zna šta je ljubav prema bližnjemu; jer kad bi znao šta je dobro ljubavi ka bližnjemu, on bi znao i ono što je tome suprotno, to jest, šta je zlo, sa njegovim razlikama.

4819. *I on je uze, i leže s njom.* Da ovo označava da se Judino plema povezalos ovim stvarima, naime, sa zlima koja potiču od obmana od zla, vidi se iz značenja *uze je* - to znači uze je za ženu – *i leže s njom*, što je biti povezan, kao što je nekoliko puta objašnjeno gore. Jer u unutrašnjem smislu, brakovi predstavljaju povezivanja dobra i istine, jer je u njima njihov izvor (br. 2727-2759), ali u obrnutom smislu povezivanja zla i obmane; ovde povezivanja Judinog plemena sa zlom i obmanom; jer se ovo kaže za Judu, čije se pleme naziva po njemu, kao što

se može videti gore (br. 4815), Ne kaže se da *ju je uzeo za ženu (exorem)*, nego samo da *ju je uzeo i legao s njom*, jer je povezivanje bilo nezakonito (br, 4818); a i zato što se prećutno pokazuje da to nije bio brak, nego kurvarstvo, tako da su deca rođena od njege bila rođena od kurvarstva. Povezivanje zla i obmane je upravo to. To što se kasnije nazvala ženom, u ovim rečima – *i kad prođe mnogo dana, i kad umrije kći Sujeva, žena Judina*, (stih 12) – o tome će biti govora kasnije.

4821. Stih 3. *I ona zatrudnje i rodi sina i nadjede mu ime Her.* Da ovo označava da je otuda poreklo obmane u crkvi, vidi se iz značenja *zatrudnjeti i roditi*, što je priznavati u veri i činu (br. 3905, 3915, 3919); i iz značenja *sina*, što je istina crkve, ali u obrnutom značenju, obmana (br. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373, 4257). Otuda se njenom trudnoćom i rađanjem sina označava da je crkva u Judinom plemenu priznala obmanu u veri i u činu. Da je ovim sinom označena obmana crkve, to je zato što je on bio prvenac, a u drevnim crkvama prvorođenim se označavala istina vere (br. 352, 3325), i u obrnutom značenju, obmana – kao što je bila označena muškim prvencima i prvencima životinja u Egiptu (br 3325). Da nije označena istina nego obmana, jasno je iz onoga što uskoro sledi; jer se kaže, *Ali Her prvenac Judin bješe nevaljao pred Jehovom, i Jehova ga ubi (učini te umrije) (stih 7)*. Ime njegovoga sin Her označava kakav je bio, kao i ime drugoga sina Onana koje označava kakav je bio, to jest, označava nešto krivo ili zlo.

4822. *I nadjede mu ime Her.* Da ovo označava kakav je bio, vidi se iz značenja *nadjesti ime*, što je kvalitet (br. 144, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421), naime, kvalitet obmane crkve, o kojoj malopre (br. 4821). Kaže se, kvalitet obmane, jer se obmane razlikuju jedne od drugih, baš kao i istine, i to u takvom stepenu da se njihove vrste jedva da mogu nabrojati; tako da svaka obmana ima svoj kvalitet po kome se razlikuje od ostalih. Postoje opšte (zajedničke) obmane koje vladaju kod izopačenih u svakoj crkvi, i obmana koje su kod svakoga drugačije u skladu s njegovim životom. Obmana koja je bila u Jevrejskoj Crkvi, a o kojoj se ovde govori, bila je obmana od zla od ljubavi prema sebi, i od izvedene ljubavi prema svetu (vidi br. 4818).

4823. Stih 4. *I opet zatrudnjevši rodi sina i nadjede mu ime Onan.* Da ovo označava zlo, vidi se iz značenja *sina*, što je istina, a isto tako i dobro (br. 264); a na taj

način, u obrnutom značenju, obmana i zlo, ali zlo od obmane. Ovo je zlo u svojoj suštini obmana, jer potiče od nje; jer onaj ko od lažne doktrine čini ono što je zlo, taj obmanu pretvara u čin; te pošto je u delu, ona se naziva zlom. Da se prvorodjenčetom označava obmana, a od ove, zlo, jasno je iz onoga što je izneseno o ovome sinu, da je sproveo zlo u čin, naime, da je *prosipao sjeme na zemlju, da ne bi rodio dete bratu svojemu. A to je bilo zlo pred Jehovom, te Jehova učini te umrije (stihovi 9 i 10)*. I ovde je očito da je ovo zlo bilo od obmane. Osim toga, u drevnim crkvama se drugim sinom označavala istina vere u činu; stoga, ovim sinom, obmana u činu, to jest, zlo. Da je njime bilo označeno zlo, može se videti i iz toga što je Heru kao prvencu otac Juda dao ime; dok je drugome sinu Onanu, dala ime majke, kći Suje, što se vidi u izvornom jeziku. Jer se u Reči *čovekom* (muškacem, vir) označava obmana, a *ženom*, zlo od obmane (br. 915, 2517, 4510). Da se preko kćeri Suje označava zlo, može se gore videti (br.4818, 4819). Otuda Her, jer mu je ime dao otac, i Onan, jer mu je ime dala majka, označava zlo; jer prvi je bio, na taj način, sin očev, dok je drugi, na taj način, bio sin majčin. (2) U Reči se često pominju *čovek (vir)*, *i žena (uxor)*, *muž (maritus)*; kad se pomene *čovek i žena*, *čovekom* se označava istina, a *ženom* dobro, a u obrnutom smislu, *čovekom* se označava obmana, a *ženom* zlo; ali kada se pomenu *muž i žena*, dobro se označava *mužem*, a istina *ženom*, i u obrnutom značenju, *zlo* se označava *mužem*, a obmana *ženom*. Razlog za ovu misteriju je ovaj; u Nebeskoj Crkvi *muž* je bio u dobru, a *žena* je bila u istini ovoga dobra; ali u Duhovnoj Crkvi *muž* je u istini, a *žena* u dobru od te istine; takvi su oni tada doista i bili, i takvi su sada, jer je unutarne čovekovo prošlo kroz ove međupromene (*prim. prev promene u odnosima između muškog i ženskog elementa u svakom ljudskom biću, odnosno istine i dobra u muškarcu i u ženi*). Otuda tamo gde se govori o nebeskom dobru i nebeskoj istini, kaže se *muž i žena (suprug i supruga)*; ali gde se govori o duhovnom dobru i istini, kaže se *čovek i žena*, ili radije *čovek i žena* (*mulier, ne uxor*, što je supruga). Tako se iz samih izraza može znati, po unutrašnjem smislu, o kojem se dobru i istini govori, kada se oni pominju u Reči. (3) Ovo je razlog da se ponekad navodilo da brakovi označavaju povezanost dobra i istine. i istine i dobra. Osim toga, bračna ljubav je poreklom iz ove povezanosti; kod onih koji su nebeski (ljudi), to je od povezanosti dobra s istinom; a kod duhovnih, od istine sa dobrom. Brakovi tako isto korespondiraju ovoj povezanosti. Iz svega ovoga je očito zašto

otac daje ime prvome sinu, a majka drugome, a tako isto i trećemu – kao što se vidi u izvornom jeziku – da je otac imenovao prvoga sina, jer se njime označavala obmana, a da je majka imenovala drugoga sina, jer se njime označavalo zlo.

4824. *I nadjede mu ime Onan.* Da ovo označava kako je bio zao, rečeno je maločas gore (br.4823), a to se vidi iz značenja *nadjesti ime*, što je kvalitet (br. 4822): *Onan* označava kakvo je bilo ovo zlo.

4825. Stih 5. *I opet zatrudnje i rodi sina.* Da ovo označava idolopoklonstvo, vidi se iz značenja *sina* ovde, a to je ono što je idolopokloničko, jer su oni koji su bili pre rođeni, označavali su obmanu i zlo (br. 4821, 4823). Iz ovoga sledi da treći sin označava ono što je idolopokloničko, jer i obmana i zlo se pretvaraju u idolopoklonstvo, i oni su u njemu. Od tri sina koji su rođeni Judi od žene Hananejke, ovaj je jedini koji je ostao živ, od kojega je potekla trećina Jevrejske nacije; a da je ta nacija nastala od idolopoklonstva, to je ovde označeno u unutrašnjem smislu. Da je ova nacija bila sklona idolopoklonstvu, vidi se iz istorijskih i proročkih delova Reči, prema smislu slova. Jer se idolopoklonstvo ne sastoji samo u klanjanju idolima, rezanim likovima, i drugim bogovima, nego i u klanjanju spoljašnjim stvarima bez unutrašnjih. U ovome, ta nacija je neprestano idolopoklonička, klanjajući se samo spoljašnjim stvarima, i sasvim zapostavljajući unutrašnje, ne želeći o njima ni da znaju. Imali su oni svete stvari – kao šator od sastanka, kovčeg, sedište milosti na njemu, stol na kome su bili hlebovi, i na kojemu su prinošene žrtve paljenice i prinosi – od koji su sve ove nazivane svetima; a najdublji deo se nazivao Svetinja nad Svetinjama, kao i svetilište. Imali su i odežde koje su pripadale Aronu i prvosveštenicima, a koje su nazivali odežde svetosti (svete odežde); jer je postojao /na njima/ i naprsnik (efod) na kojemu su bili Urim i Tumim, pored ostalih stvari. Ali ove stvari nisu bile svete same po sebi, nego su bile svete jer predstavljaju svete stvari, naime, Božanske nebeske i duhovne stvari Gospodovog carstva, a isto tako i Gospoda Samog. Još su manje bile svete zbog naroda kod kojega su bile; jer te stvari, koje su predstavljale svete stvari, nisu imale uticaja na njih na unutrašnji nego samo na spoljašnji način; kad neko prima samo spoljašnji uticaj a ne i unutrašnji, onda je to idolopoklonstvo, jer je to klanjanje drvetu i kamenu, kao i zlatu i srebru kojim su (idoli) bili pokriveni, da bi stvarali iluziju da su sveti u sebi. Takva je bila ta nacija, a takva je i

danas. (prim. prev. Autorova mišljenja o Jevrejskoj naciji treba povezati s njegovim mišljenjem da je u njegovo vreme je postojala (a i danas postoji) jedna nacija-religija koja je idolopoklonična, a to je bila Rimio-katolička Crkva na čelu s papom kao živim idolom koji je sebi obmanom i prevarom dao ime predstavnika Božijeg na zemlji, kako bi vladao i svetskim i duhovnim stvarima celoga ljudskog roda. U tome je sve ono što je S . napisao o Jevrejskoj, on napisao i o Rimo- katoličkoj Crkbi koju naziva Babilonom, i koji ju je video kao takvu u svetu duholva. Ništa nije bio manje kritičan ni o Protestantskoj Crkbi, koju je video kao Aždaju iz Otkrovenja, jer su se držali same vere (sola fide), time izbegavajući da vide da je suština svake religije ljubav prema bližnjemu (karitas). Mnogi proučavaoci i ledbenici Swdenborgov duhovnog opusa, smatraju da i njegovi teološki spisi imaju i unutrašnji smisao, pa se mesta o Jevrejskoj naciji tumače kao da se odnose na ono u svakom čoveku ili verskoj zajednici što je idolopokloničko, a to je obožavanje spoljašnjih stvari, materijalnih i nematerijalnih, kojima se hrani negativni čovekov ovozemaljski ego. Međutim, prema njemu, obmane u religijama ne sprečavaju da se ljudi, uprkos prihvatanja ovih dogmi svojim razumom, i pored toga spasavaju prevlasti zla u sebi, jer vole bližnjega, to jest, jer postupaju iskreno i pošteno u svakom poslu, o žele nesebično da pomognu svakome kome je potrebna pomoć.)

(2) Međutim, i pored toga, kod njih može da postoji reprezentativ crkve, jer reprezentativ se ne odnosi na osobu nego na stvar. (vidi br. 665, 1097, 3670, 408, 4281, 4288). Na taj način, njihovo bogoštovanje ih nije činilo blaženim u drugom životu, nego samo uspešnima u svetu sve dok su u reprezentativnom bogoštovanju, i dok se ne okrenu idolima Neznabožaca, i ne postanu idolopoklonici i izvana; jer u tome slučaju, ništa od crkve ne bi moglo da bude predstavljeno kod toga naroda. Ovo su stvari koji su označene onim što je idolopokloničko, a to je označeno trećim Judinim sinom od žene Hananejke. Idolopoklonstvo ove nacije ima poreklo u unutrašnjem idolopoklonstvu, jer su oni više od drugih naroda bili u ljubavi prema sebi i svetu (br. 4459kraj, 4750); a oni koji su u ljubavi ka sebi i svetu, ti su u unutrašnjem idolopoklonstvu, jer se oni klanjaju sebi i svetu, a izvode svete obrede kako i se klanjali sebi i dobitku, to jest, oni su sami sebi cilj – a neGospodovo carstvo i crkva , to jest, ne Gospod.

4826. *I nadjede mu ime Sela.* Da ovo označava kakav je, vidi se iz značenja nadjenuti ime, što je kvalitet, o čemu gore, gde se govori o dva prethodna sina Judina, o heru i o Onanu (br. 482,4824). kakva je idolatrija, označeno je Selom, jer ima mnog idolatrija – posoji spoljašnja idolatrija, i unutrašnja, a obe su klanjanje obmani i zlu.

4827. *A on bijaše u Hazbi kad ona rodi toga.* Da ovo označava stanje, vidi se i značenja *Hazbe*, a što je stanje, naime, stanje idolopoklonstva označenog *Selom*, u kojemu je bila Jevrejska nacija; i iz značenja *roditi*, što je biti spojen činom (br. 3905)3915,3919); i pošto je spajanje bilo sa zlom koje je u idolatriji, to se kaže, *ona* nadjede mu ime Sela, što je jasno u izvornom jeziku; jer se sa *ona*, naime, sa kćer Suje, označava zlo od obmane od zla (br. 4818,4819).

4828. Stihovi 6-10. *I Juda oženi prvenca svoga Hera djevojkom po imenu Tamarom. Ali Her prvenac Judin bješe nevaljao pred Jehovom, i Jehova ga ubi. A Juda reče Onanu: uđi ženi brata svojega i oženi se njom na ime bratovo, da podigneš sjeme bratu svojemju. A Onan znajući da ne će biti njegov porod, kad liježaše sa ženom brata svojega, prosipaše na zemlju, da ne rodi djece bratu svojemju. Ali Jehovi ne bi milo što činjaše, te ubi i njega. A Juda oženi, označava crkvu za njegovo potomstvo; prvenca svoga Hera, oznčava obmanu vere; a bješe joj ime Tamara, označava kakva je crkva, da je bila reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari; i Juda reče Onanu: označava da treba da sačuva reprezentativ crkve; uđi k ženi brata svojega, i oženi se njom na ime bratovo, označava da (reprezentativ crkve) treba da se nastavi; da podigneš sjeme bratu svojemju, označa kako ne bi crkva nestala; a Onan znajući da ne će biti njegov porod, označava odbojnost i mržnju; kad liježaše sa ženom brata svojega, prosipaše ga na zemlju, označava ono što je suprotno bračnoj ljubavi; da ne rodi djece bratu svojemju, označava da na ovaj način nije bilo nastavljanja; ali je ovo bilo zlo pre očima Jehovinim, označava ono što je bilo suprotno Božanskom redu; i ubi ga Jehova, označava da nije više bilo reprezentativa crkve.*

4829. Stih 6. *I Juda oženi.* Da ovo označava crkvu koja je bila za njegovo potomstvo, vidi se iz reprezentacije *Tamare*, koja je ovde žena, što je crkva, o

kojoj u onome što sledi. Da je to bilo za Judino potomstvo, označeno je time što ju je uzeo za svoga prvenca Hera, kako bi imao potomstvo.

4830. *Za Hera prvenca svojega.* Da ovo označava obmanu vere, vidi se iz reprezentacije Hera, što je obmana (br. 4821,4822); i iz značenja *prvenca*, što je vera (352,335,4821).

4831. *Djevojkom po imenu Tamarom.* Da ovo označava kakva je crkva, da je to bila crkva reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, vidi se iz značenja *imena*, što je kvalitet (br.144, 145, 1754, 1896, 2009, 2724, 3006, 3421), ovde kvalitet crkve, jer u ovome poglavlju Tamarom je predstavljena crkva, i to crkva reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, koja je trebala da se ustanovi kod Judinog potomstva. Da je ova crkva predstavljena Tamarom, vidi se iz onoga što sledi. Ovo celo poglavlje, u unutrašnjem smislu, govori o Jevrejskoj Crkvi, da treba da postane reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari Gospodovog carstva, kao što je bila Drevna Crkva, i to ne samo u spoljašnjem nego i u unutrašnjem obliku. Jer crkva nije crkva zbog spoljašnjih stvari, to jest, zbog obreda, nego zbog unutrašnjih, koje su suštinske, dok su spoljašnje samo forma. Potomstvo Jakovljevio bilo je takvo da nije bilo voljno da primi unutrašnje stvari; stoga se kod njih nije mogla obnoviti Drevna Crkva, nego samo reprezentativna Crkva (br. 4307, 4444, 4500). Unutrašnje crkve je ovde Tamara, a spoljašnje je Juda sa tri sina od žene Hananejke.

4832. Stih 7. *Ali Her prvenac Judin bješe nevaljao pred Jehovom.* Da ovo označava da je on bio u obmani od zla, vidi se iz reprezentacije *Hera* i značenja *prvenca*, što je obmana vere, o kojoj malopre gore (br. 4830). Da je ovo bila obmana od zla, jasno je iz onoga što je gore rečeno (br. 4818); ali je obmana od zla u njegovom sinu bila takve prirode, da se kod njega nije mogao ustanoviti ni reprezentativ crkve, kod njegovog potomstva; stoga se kaže da je *bio nevaljao u očima Jehovim, te je Jehova učinio da umre.* Kod te nacije, od njenog početka, bila je obmana od zla, to jest, lažna doktrina od zla života, ali različita od jednog do drugog sina. Bilo je provideno šta može da bude korisno za crkvu, a to nije moglo biti ono što je predstavljeno Herom ili Onanom, nego onim što je bilo kod Sele. Stoga su prva dva sina bila uništena, a treći je bio pošteđen. Da je obmana od zla

bila kod cele nacije od samog početka, jasno se opisuje ovim rečima kod *Mojsija*: *Oni se pokvariše prema Njemu; njihovo nevaljalstvo nije nevaljalstvo sinova njihovijeh; to je rod zao i pokvaren. Kad to vidje Jeholva, razgnjevi se na sinove svoje, i na kćeri svoje: I reče: sakriću od njih lice svoje, vidjeću kakav će im biti pošljedak, jer su rod pokvaren, sinovi u kojima nema vjere. Oni me razdražiše na revnost onijem što što nije Bog, razgnjeviše svojim taštinama; i ja ću njih razdražiti na revnost onijem koji ide na narod, narodom ludijem razljutiću ih. Jer se oganj razgorjeo u gnjevu mojem, i gorjeće do najdubljega pakla; spaliće zemlju i rod njezin, i popaliće temelje brdima. Zgrnuće na njih zla, strijele svoje pobacaću na njih. Glad će ih cijediti, vrućice i ljuti pomori proždrijeće ih; i zube zvjerske poslaću na njih i jed zmija zemaljskih. Jer su narod koji propada sa svojih namjera, i nema u njih razuma. Jer je čokot njihov od čokota Sodonskog i iz polja Gomorskoga, grožđe je njihovo grožđe otrovno, puca su mu gorka. Vino je njihovo otrov zmajevski i ljuti jed aspidin. Nije li to sakriveno u mene, u riznicama mojim? Moja je osveta i plata, u svoje vrijeme popuznuće noga njihova, jer je dan propasti njihove, i ide brzo što će ih zadesiti. (Zak. Ponovljeni XXXII.5,19-24,28,32-35).* Ovim rečima u unutrašnjem smislu opisuje se obmana od zla u kojoj je bila ta nacija, i koja je (obmana od zla) ukorenjena u njima.

4833. *I ubi ga Jehova (učini te umrije).* Da ovo označava da nije bilo reprezentativa crkve, vidi se iz značenja *umrijeti*, što je prestati postojati (vidi br. 494), i kraj reprezentacije (br. 3253,3259,3276); ovde je stoga označeno da ne može da bude reprezentativa crkve među njegovim potomstvom, u skladu s onim što je gore rečeno (br. 4832).

4834. Stih 8. *I reče Juda Onanu.* Da ovo označava da treba sačuvati reprezentativ crkve, vidi se iz onoga što sledi, a na šta se ovi odnose; jer on mu je reako da trba da za svoga brata izvrši dužnost kao muž, čime je predstavljeno čuvanje i nastavak crkve, kojoj će se sada govoriti.

4835. *Uđi k ženi brata svojega i oženi se njom na ime bratovo.* Da ovo označava da on treba da nastavi reprezentativ crkve, vidi se iz značenja *ući k ženi brata svojega i oženiti se njom na ime bratovo*, a što znači da treba da sačuva i nastavi ono što pripada crkvi. Zapovest Mojsijevog zakona da ako čovek umre bez dece, njegov

brat treba da uzme udovicu za ženu i da podigne seme svome bratu, i da se prvorođenac mora nazvati njegovim (bratovljevim) imenom, a da se svi sledeći nazivaju njegovim (deverovim), nazivao se *dužnost djeverska*.

Da ova uredba nije bila nešto novo što je počelo sa Jevrejskom Crkvom, nego da je postojalo i pre, vidi se iz ove istorije; a isto je tako i sa drugim uredbama koje su upućene Izrailjskom narodu od Mojsija - da se ne uzimaju za žene kćeri Hahanejske, i da se ne žene unutar porodica (*Postanje XXIV.3,4; XXVIII.1,2*). Iz ovoga i mnogih drugih slučajeva, jasno je da je postojala crkva i pre, u kojima su ove stvari ble ustanovljene a kasnije proglašene i naređene sinovima Jakovljevim. Da su oltari i žrtve korišteni od drevnih vremena, jasno je iz knjige Postanje VIII.20,21;XXII.3,7,8,13. Iz ovoga jasno je da Jevrejska Crkva nije bila neka nova crkva, nego da je to bilo uskrsavanje Drevne Crkve, koja je bila nestala. **(2)** Kakav je zakon devera (muževljevog brata), vidi se kod *Mojsija: Kad braća žive zajedno pa umre jedan od njih bez djece, onda žena umrloga da se ne uda iz kuće za drugoga; brat njegov neka otide k njoj i uzme je za ženu i učini joj dužnost djeversku. I prvi sin kojega ona rodi neka se nazove imenom brata njegova umrloga, da ne pogine ime njegovo u Izraelu. Ako taj čovjek ne bi htio uzeti snahe svoje, onda snaha njegova neka dođe na vrata pred starješine, i reče: ne će djever moj da podigne bratu svojemu sjemena u Izrailju, ne će da mi učini dužnosti djeverske. Tada neka ga dovedu starješine mjesta onoga i razgovore se s njim, pa ako se on upre i reče: ne ću da je uzmem; Onda neka pristupi k njemu snaha njegova pred starješinama, i neka mu izuje obuću s noge njegove i pljune mu u lice, i progovorivši neka reče: tako valja da bude čovjeku koji ne će da zida kuće bratu svojega. I on neka se zove u Izraelu: dom bosoga. (XXV.5-10.)* **(3)** Onaj ko ne zna šta deverska dužnost predstavlja, mora da misli da je to bilo samo radi čuvanja imena, i radi nasleđivanja; ali čuvanje imena i nasleđivanje nije bilo od takve važnosti, da bi se radi toga brat ženio bratovljevom ženom; nego je ovo bilo naređeno kako bi se predstavilo čuvanje i nastavak crkve. Jer brak predstavlja brak dobra i istine; i kada je crkva u tome braku, ona je jedno s nebom, koje je sam nebeski brak. Pošto brak ima ovu reprezentaciju, stoga su sinovi i kćeri predstavljali i označavali istine i dobra; stoga biti bez dece označavalo je lišavanje dobra i istine, to jest, da više nema reprezentativa crkve u tome domu, stoga da je

van zajednice. Osim toga, brat je predstavljao srodno dobro, s kojim bi se mogla povezati istina predstavljena udovicom ženom; jer da bi istina bila istina te crkve, ona ne može da se poveže ni sa kojom drugom vrstom dobra nego s onom koja joj je srodna. To je ono što se opažalo u nebu odredbom o deverskoj dužnosti. **(4)** Da ako čovek ne bi hteo da izvrši deversku dužnost, da treba da njegova snaha skine obuću s njegove noge i da mu pljune u lice, označavalo je da bi ovaj postao kao neko ko je lišen spoljašnjeg i unutrašnjeg dobra i istine, koji bi na taj način razorio stvari koje pripadaju crkvi; jer *obuća* je ono što je spoljašnje (br. 1748), a *lice* je ono što je unutrašnje (br. 1999, 434, 3527, 4066, 4796). Iz ovoga se vidi da se deverskom dužnošću predstavlja čuvanje i nastavljanje crkve. Ali kada su s Gospodovim dolaskom prestali reprezentativi, tada je ovaj zakon izgubio snagu. Ovo je kao čovekova duša ili duh i njegovo telo. Čovekova duša ili duh je njegovo unutrašnje, a telo je njegovo spoljašnje; ili što je isto, duša ili duh su sama forma čoveka, a telo je slika koja ga predstavlja; i kad čovek ponovo ustane, njegova slika koja ga predstavlja ili njegov spoljašnji čovek, koji je njegovo telo, odlaže se; jer tada je on u svom unutrašnjem, ili u samoj svojoj formi. To je kao s nekim ko je u mraku, i iz njega gleda ono što je u svetlosti; ili, što je isto, to je kao onaj ko je u svetlosti sveta, i iz toga svetla vidi ono što je u svetlosti neba; jer svetlost sveta upoređena sa svetlošću neba je kao mrak. U mraku, ili u svetlosti sveta, stvari koje su u svetlosti neba ne izgledaju onakve kakve su u sebi, nego kakve su u slici koja ih predstavlja, kao što se čovekov um vidi na njegovome licu; pa stoga kada se svetlost neba jasno pokaže, mrak ili slika koja predstavlja, izgubi se. Ovo se dogodilo s Gospodovim dolaskom. *Da podigneš sjeme bratu svojemu*. Da ovo označava kako crkva ne bi nestala, vidi se iz značenja *sjemena*, što je istina od dobra, ili vbera od ljubavi ka bližnjemu (br. 1025, 1447, 1610, 1940, 2848, 3310, 3373, 3671). Isto je označeno i sa *prvencem koji će nositi ime umrloga brata* (br. 352, 367, 2435, 3325, 3494). *Podignuti sjeme bratu svojemu* je nastavio ono što pripada crkvi, u skladu s onim što je malopre rečeno (vidi br. 4834), a to znači kako crkva ne bi nestala.

4836. Stih 9. *A Onan znajući da ne će biti njegov porod (sjeme)*. Da ovo označava odbojnost i mržnju, vidi se iz reprezentativa Onana, što je zlo (br. 4823, 4824); a stoga što ne hteti dati svoje seme svome bratu, ili ne izvršiti deversku dužnost, je

ne hteti dobro i istinu crkve, i njeno produžavanje (br. 4834), stoga se ovim rečima označava odbojnost i mržnja: jer zlo je ništa drugo nego odbojnost i mržnja prema dobru i istini crkve.

4837. *Pa kad lijegaše sa ženm brata svojega, prosipaše sjeme na zemlju.* Da ovo označava ono što je suprotno bračnoj ljubavi, vidi se iz onoga što sad sledi. Judinim prvencem Herom opisuje se obmana od zla u kojoj je bila u početku Jevrejska nacija; Onanom drugim sinom opisuje se zlo koje je od obmane od zla, u kojemu je ta nacija bila kasnije; a Selom trećim sinom opisuje se idolopoklonstvo otuda, u kojemu je bila posle neprekidno (4826). Zlo iz obmane od zla opisuje se onim što je Onan radio, da nije hteo dati svoje seme svome bratu, nego ga je uništavao u zemlji. Da je ovim označeno ono što je suprotno bračnoj ljubavi, je stoga što se u unutrašnjem smislu, bračnim označava ono što pripada crkvi; jer crkva je brak dobra i istine, i ovome braku je zlo od obmane sasvim suprotno, to jest, oni koji su u ovome zlu, ti su protivni ovome braku. **(2)** Da ova nacija nema ničega bračnog, bilo da se to shvati u duhovnom ili u prirodnom smislu, to je vrlo jasno iz toga što je njima bilo dopušteno da imaju više žena od jedne; jer gde se brak shvata u duhovnom smislu, to jest, da je tamo gde ima dobra i istine crkve, ovo nije dopušteno; jer pravi bračni odnos je moguć samo kod onih kod kojih je crkva ili Gospodovo carstvo, i to samo između dvoje (br.1907,2740,3246).

Brak između dve osobe koje su u pravoj bračnoj ljubavi korespondira nebeskome braku, to jest, povezanosti dobra i istine, gde muž korespondira dobru, a žena istini od toga dobra; štaviše, kada su oni u pravolj bračnoj ljubavi, oni su i u nebeskome braku. Stoga, gdegod da je crkva., nikad nije dozvoljeno bilo kome da ima više od jedne žene; ali pošto među Jakovljevim potomcima nije bilo crkve, nego je bila samo reprezentacija crkve, ili spljašnje crkve bez unutrašnjeg (br. 4311, 4500), to je među njima to bilo dopušteno. Dalje, brak jednog muža s nekoliko žena bi predstavljao u nebu ideju ili sliku kao da je jedno dobro povezano s nekoliko istina koje se ne slažu jedna s drugom, pa bi to bilo kao da nema dobra, jer dobro od istina koje se ne slažu postaje ništa, jer dobro dobija svoj kvalitet od istina i od njihovog slaganja. **(3)** To bi isto predstavljalo ideju kao da crkva nije jedna nego da ih je nekoliko, i kao da se razlikuju jedna od druge prema istinama vere, kili prema doktrinama; a ona je jedna onda kada je dobro

suštinsko u njoj, pa je ono takoreći modificirano istinama. Crkva je slika neba; jer ona je carstvo Božije na zemlji. U nebu postoje različita opšta društva, gde su manja potčinjena opštim; ali ona ipak čine jedno preko dobra; jer se tamo istine slažu u skladu s dobrom. Jer se one odnose na dobro, i od njega su. Kada bi se nebo delilo prema istinama vere, a ne prema dobru, ne bi bilo neba, jer ne bi bilo slaganja; jer anđeli ne bi mogli da imaju od Gospoda jedinstvo (jednost) života, to jest, jednu dušu. To je moguće samo u dobru, to jest, u ljubavi prema Gospodu, i u ljubavi prema bližnjemu. Jer ljubav sve povezuje; i kad svi vole dobro i istinu, imaju zajednički život, koji je od Gospoda, i taj život ima Gospoda, koji sve povezuje. Ljubav prema dobru i istini je ljubav ka bližnjemu; jer je bližnji onaj ko je u dobru a otuda i u istini i, u apstraktnom smislu, je samo dobro i njegova istina. Iz ovoga se vidi zašto, unutar crkve, brak mora da bude između jednoga muža i jedne žene; i zašto je Jakovljevim potomcima bilo dozvoljeno da uzmu više žena; i da je razlog za to bio taj, što među njima nije bilo crkve, pa se reprezentativ crkve među njima nije mogao ustganoviti na brakovima, jer su oni bili u onome što je suprotno bračnoj ljubavi.

4838. *Da ne rodi djece (da ne da sjemena) bratu svojem.* Da ovo označava da na ovaj način nije bilo nastavljanja, vidi se iz značenja *davati sjeme svome bratu*, što je nastaviti ono što pripada crkvi, o čemu gore (br. 4834); pa se stoga sa *ne davati sjemena svome bratu*, označava da nema nastavljanja.

4839. Stih 10. *Ali Gospodu ne bi milo što činjaše (A to bješe zlo u Jehovinim očima).* Da ovo označava da je ovo bilo suprotno Božanskom redu, vidi se iz značenja *bješe zlo u očima Jehovinim*, ili zlo koje se protivi Njemu, što je biti suprotan redu koji je od Njega. Ovo je jasno i po tome, što je postojala uredba u pogledu muževljevog brata (devera), da njegova snaha treba da mu skine obuću i pljune i lice, i da se njegov dom u Izailju naziva *dom onoga koji se skinuo obuću (koji je blosonog)*. (*Zak. Ponovljeni XXV.8-10*), čime se označavalo da je on bez dobrih, poljašnje ili unutrašnjeg; a oni koji su bez dobra. A koji su u zlu, oni su protivnici Božanskoga reda. Sve ono zlo koje izvire iz unutrašnjeg zla (to jest, iz namere ili zlog cilja, kao što je bilo ovo zlo Onanovo, ono je suprotno Božanskom redu; ali one koje ne izvire od unutrašnjeg zla, to jest, ne iz namere i ne iz zlog cilja, iako često izgleda kao zlo, ipak nije, od uslovlm cilj nije zao, jer cilj određuje kakvo je delo. Jer

čovjekov život je u cilju koji ima (u životu), jer on što voli a otuda i misli, to ima cilj u sebi, a to je život njegove duše. **(2)** Svako može da zna da je zlo suprotno Božanskom redu i dobru u skladu s tim: jer Božanski red je Sam Gospod u nebu, jer Božanske dobro i istina od Njega sačinjavaju red, jer oni su red, gde je Božansko dobro njegovo suštinsko, a Božanska istina su njegovi formalni elementi. Kada se Božanski red pokaže u formi, on izgleda kao čovek; jer Gospod, od kojega je red, je jedini Čovek (br. 49, 288, 477, 565, 1871, 1894, 3638, 3639); i onoliko koliko ga anđeli, duhovi i ljudi primaju u dobru a otuda u istini, toliko su u Njegovom Božanskom redu, toliko su oni i u ljudima, što se naziva Velikim Čovekom, i da celina i svaki deo korespondira njemu (Velikom Čoveku), kao što je pokazano na kraju poglavlja. Otuda to, da i anđeli u nebu imaju ljudski oblik; dok u drugu ruku, zli duhovi koji su u paklu, iako u fantaziji jedni drugim izgledaju kao ljudi, oni u svetlosti neba izgledaju kao čudovišta, prljavi i užasni već prema zlu u kojemu su (br.4533); a ovo je zato što je zlo protivno Božanskom redu takvo kada se predstavlja kao čovek.

4840. *I On ga ubi (učini te umrije).* Da ovo označava da više nije bilo reprezentativa crkve, vidi se iz onoga što je ranije pokazano (br. 4833), gde se javljaju slične reči.

4841. Stih 11. *I Juda reče Tamari snasi svojoj: ostani udovicom u kući oca svojega dok ne odraste Sela sin moj. Jer govoraše: da ne umre i on kao braća mu. I otide Tamara, i življaše u kući oca svojega. I Juda reče, označava u opštem Jakovljevo potomstvo, posebno ono od Jude; Tamari snasi svojoj, označava crkve reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, koje se nazivaju snaha zbog istine; ostani udovicom u kući oca svojega, označava otiđivanje od sebe; dok ne odraste Sela sin moj, označava do tog vremena; govoreći, označava misao; da i on ne umre, kao njegova braća, označava strah da to (crkva) ne umre; i Tamara otide, i življaše u kući oca svojega, označava otuđivanje od sebe.*

4842. *I Juda reče.* Da ovo označava u opštem Jakovljevo potomstvo, posebno od Jakova, vidi se iz značenja *Jude* u približnom smislu, što je nacija koja je potekla od Jakova, naročito ona koja je potekla od Jude, vidi se iz značenja *Jude* u približnom smislu, a što je nacija koja je bila od Jakova, a osobito koja je bila od Jaklova preko

Jude, kao što je i gore (4815). U Reči pravi se razlika doista između Jude i Izrailja; a u istorijskom smislu *Judom* se označava Judino pleme, a Izrailjem deset plemena koja su bila razdvojena od toga plemena. Ali u unutrašnjem ili duhovnom smislu, *Judom* se predstavlja nebesko ili dobro crkve, a Izrailjem duhovno ili istina crkve; dok se u obrnutom smislu *Judom* predstavlja zlo crkve, a Izrailjem obmana crkve, gde god da su ove postojale, bilo kod Jevreja ilki kod Izraelićana. Jer je unutrašnji ili duhovni smisao univerzalan, i ne pravi razliku između plemena, kao što to čini spoljašnji ili istorijski smisao. Ovo je razlog da se *Judom* u približnom smislu označava cela nacija koja je od Jakova, a posebno ona od Jakova preko Jude.

4843. *Tamari snasi svojoj.* Da ovo označava crkveni reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, koje se nazivaju *snahom* zbog istine, vidi se iz reprezentacije *Tamare*, što je crkveni reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, o kojima gore (br. 4831); i iz značenja *snahe*, što je duhovno ili istina crkve. Da snaha ima ovo značenje u unutrašnjem smislu, stoga što sve stvari koje pripadaju braku, predstavljaju takve stvari koje pripadaju dobru i istini; jer ove pripadaju nebeskom braku. Od toga dalazi to, da u Reči *muž* označava dobro, a *žena* istinu, isto tako da sinovi i kćeri označavaju istine i dobra iz njih. Otuda *snaha*, pošto je žena sina muža, označava istinu crkve povezanu s dobrom, i tako dalje. Ali u pogledu onih koji pripadaju nebeskoj crkvi, ova su značenja različita od onih koja su u pogledu onih koji pripadaju duhovnoj crkvi; jer se u duhovnoj crkvi muž naziva *čovekom*, i označava istinu; a žena se naziva *ženom*, i označava dobro (vidi br. 4823). **(2)** Da *snaha*, u unutrašnjem smislu, označava istinu crkve pridruženu njenom dobru, stoga, u obrnutom smislu, obmanu crkve pridruženu njenom zlu, što je očito iz odlomaka u Reči u kojima se spominje *snaha* – kao kod *Ozeja: Navrh gore prinose žrtve, i na humovima kade pod hrastovima, topolama i brijestovima, jer im je sjen dobar; a to se kurvaju kćeri vaše i snahe vaše čine preljubu. Ne ću karati kćeri vaših, ni snaha vaših, kad čine preljubu; jer se oni odvajaju s kurvama i prinose žrtve s nevaljalijem ženama; i narod nerazumni propašće. (IV.13,14)*. Ovde se govori o bogoštovanju zla i obmane, pri čemu je bogoštovanje zla označeno žrtvama na vrh *gore*, a bogoštovanje obmane *kađenjem na humovima*. Život zla označen je *kćerima koje se kurvaju*, a doktrina obmane od života zla, označava se *snahama koje se kurvaju*. Da u Reči preljube i kurvarstva označavaju

preljubločinjenje dobra i krivotvorenje istine, može se videti gore (br. 2466, 2729, 3399); pa stoga ovde *snahe* označavaju osećanje obmane. **(3)** Kod *Miheja: Da čine zlo objema rukama što više mogu, ište knez; i sudija sudi za platu, ko je velik govori opačinu duše svoje, i spleću je. Najbolji je među njima kao trn, najpraviji je gori od trnjaka; dan stražara tvojih, pohođenje tvolje, dođe, sada će se smesti. Ali ja ću Jehovu pogledati, čekaću Boga spasenja svojega; uslišiće me Bog moj.* (VII.3,4,7). Ovde se govori o obmani od zla u kojoj je crkva u poslednje vreme, kad se pustoši, a u približnom smislu, u vreme kad je Jevrejska Crkva bila. **Kći koja ustaje protivu matere**, označava da je osećanje zla protivno istini; a *snaha protivu svekrve* je osećanje obmane koje se protivi dobru **(4)** Sličan je slučaj i sa čovekom koji je u iskušenjima; jer u njima se odvija borba zla protivu istine, i obmane protivu dobra, zato što su duhovna iskušenja ništa drugo nego pustošenja obmane i zla u čoveku, pa su stoga duhovna iskušenja ili borbe opisana Gospodovim rečima na skoro isti način kod *Mateja: Isus reče: Ne mislite da sam došao da donesem mir na zemlju; nijesam došao da donesem mir nego mač. Jer sam došao da rastavim čovjeka od oca njegovog i kćer od matere njezine; i neprijatelju čovjeku postaće domašnji njegovi.* (X.34-36). Slične reči, koje su gore navedene iz proroka, označavale su pustošenje crkve, ali ovde označavaju iskušenja onih koji pripadaju crkvi, jer, kao što je rečeno, iskušenja su samo pustošenja, ili uklanjanja obmane i zla; i to je razlog da se ovde poplavama i pustošenjima označavaju i opisuju iskušenja (br. 705, 739, 756, 907). I ovde se sa *kćer protivu majke* označava osećanje zla koje se protivi istini, i sa *snahom protivu svekrve*, osećanje obmane koje se suprotstavlja dobru; a pošto su kod čovka koji je u iskušenju, zla i obmane u njemu samome, to se kaže da će to biti njegovi domašnji – *neprijatelji čovjeku postaće njegovi domašnji*. Da se ovde opisuju iskušenja, jasno je iz Gospodovih reči da *On nije došao da donese mir na zemlju, nego mač*; jer se *mačem* označava istina koja se bori, a u obrnutom smislu, obmana koja se bori /br. 2799,4499), dok je On uistinu došao da donese mir (*Jovan XIV.27;XVI.33*). Da se ovde opisuje iskušenje, jasno je iz onoga što sledi u tome poglavlju: *Onaj ko ne uzme svoj krst, i mene ne sledi, nije Mene dostojan.* **(5)** Tako i kod *Luke: Mislite li da sam došao da dam mir na zemlji? Ne, kažem va, nego razdor. Jer će odsele pet u jednoj kući biti razdijeljeni, ustaće tri na dva, i dva na tri. Ustaće otac na sina, i sin na oca; mati na kćer, i kćer na mater; i svekrva na*

*snaju svoju i snaha na svekrvu svoju (XII.51-53). Iz ovih se reči vidi jasno da otac, majka, sin, kćer, snaha, i svekrva, označavaju one stvari koje potiču iz nebeskoga braka, naime, od dobara i istina njihovim redom, i od njihovih suprotnosti; kao i kod Marka: A Isus odgovarajući reče: zaista vam kažem: nema nijednoga koji je ostavio kuću, ili braću, ili sestre, ili oca, ili mater, ili ženu, ili djecu, ili zemlju, mene radi i jevanđelja radi, a da ne će primiti sad u ovo vrijeme sto puta onoliko kuća, i braće, i sestara, i otaca, i matera, i djece, i zemlje, u progonjenju, a na onome svijetu život vječni. (X.29,30). Onaj koji nije upoznat s unutrašnjim smislom Reči, pretpostaviće da se ovde zaista govori o kući, braći, sestrama, ocu, majci, ženi, deci, i zemlji (poljima); ali ovde se govori o stvarima koje su u samome njemu, koje mora da napusti; i da treba da primi duhovne i nebeske stvari koje su od Gospoda, da ih primi umesto onih, i to preko iskušenja, koja su ovde označena *progonjenjima*. Svak može videti da ako ostavi majku, da neće primiti majke; a ni braću, ni sestre, itd.*

4844. *Ostani udovicom u kući oca svojega.* Da ovo označava otuđivanje od njega, vidi se po tome što je time on hteo da ona ode i da se više ne vraća k njemu. On joj je zaista rekao da tamo ostane dok Sela njegov sin ne odraste; ali je u isto vreme mislio i da je ne da za Selu, jer je u sebi govorio, *Da i on ne umre kao braća mu.* Ovo se dokazuje time što kada je Sela odrastao, kao što se vidi iz stiha 14: *Tamara vidje da je Sela odrastao, a da nju ne udaše za njega.* Iz ovoga sledi da ju je on otuđio od sebe; čime se označava, u unutrašnjem smislu, da se crkveni reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari, predstavljen Tamarom (br. 4811,4831), otuđio od Jevrejske Crkve, predstavljene Judom. Jer se oni nisu slagali, jer je Judaisam bio samo reprezentativ crkve, a ne jedna reprezentativna crkva (br. 4307,4500); jer je priznavala ono što je spoljašnje, ali ne i ono što je unutrašnje. **(2)** *A udovica* označava istinu crkve bez njenoga dobra, jer žena u reprezentativnom smislu označava istinu, a muž dobro (br. 4823,4843); stoga žena bez muža je istina crkve bez svoga dobra. A kada se za nju kaže, da treba da ostane u kući oca njezinog, to označava da će istina crkve da se otuđi, i da neće biti primljena u njegovoj kući; niti ju je Jevrejska nacija mogla primiti, jer nije bila u dobru, nego u zlu. **(3)** *Udovica* se često pomnje u Reči, pa onaj koji nije upoznat s unutrašnjim smislom, misli da *udovica* znači udovicu. Ali *udovica* u unutrašnjem

smislu označava istinu crkve bez dobra, to jest, one koji su u istini bez dobra, ali žele da budu u dobru, stoga one koji žele da ih se vodi u dobro; a *muž* je dobro koje treba da je vodi. U Drevnoj Crkvi takve osobe su se u dobrom smislu označavale kao *udovice*, bilo da su bile žene ili muškarci. Jer je Drevna Crkva razlikovala bližnjega prema kome je vršila dela ljubavi, u jedan broj klasa, od kojih su neke nazivane *siromasi*, neki *nevoljni i bolesni*, neki u *tamnici*, neki *slepi i hromi*, a drugi opet *stranci, siročad, i udovice*; i njima su činili dela ljubavi u skladu s njihovim osobinama. Njihove doktrine su ih tome učile; i ta crkva znala je samo za te doktrine (nauke života). Stoga su oni koji su živeli u to vreme, učili i pisali prema svojim doktrinama, pa kada su govorili o udovicama, oni su imali na umu one koji su bili u istini bez dobra, a koji su želeli da budu vođeni u dobro. **(4)** Iz ovoga je jasno da su doktrine Drevne Crkve učile ove stvari koje se odnose na ljubav ka bližnjemu i na bližnjega, i da su se njihova znanja sastojala u tome da znaju značenja spoljašnjih stvari. Jer je crkva predstavljala duhovne i nebeske stvari predstavljene i označene, a naučene preko doktrina i preko spoznaja (*scientia*). Ali te su doktrine i spoznanja danas potpuno zaboravljene, i to u tome stepenu, da se ne zna da su ikada postojale; jer su na njihovo mesto došle doktrine vere, koje, kad su odvojene od doktrine ljubavi, ne uče skoro ništa. Jer doktrine ljubavi prema bližnjem uče šta je dobro, dok doktrine vere, ono što je istinito, a učiti istinu bez dobra je kao hodati kao slep čovek, jer dobro je ono koje uči i vodi, a istina je ta koja uči i koja je vođena (od dobra). Postoji velika razlika između ove dve doktrine, kao između svetlosti i tame; pa stoga, ako tama nije obasjana svetlošću, to jest, ako istina nije osvetljena dobrom, ili vera ljubavlju ka bližnjem, ostaje samo tama. Otuda to, da niko ne zna po intuiciji, a stoga ni po opažanju, da li je istina istina, nego može to da zna samo iz doktrine koju je upio iz detinjstva i potvrdio kao odrastao. Stoga se toliko crkve razlikuju, da što jedna naziva istinom, druga to naziva obmanom, i one se nikada ne slažu. **(5)** Da se *udovicama*, u dobrom smislu, nazivaju oni koji su u istini ali ne i u dobru, ali žele da budu u dobru, vidi se iz odlomaka u Reči u kojima se pominju *udovice*, kao kod *David*: *Čini sud onima kojima se čini krivo; daje hranu gladnima; Gospod driješi svezane. Gospod otvara oči slepcima, podiže oborene, Gospod ljubi pravednike. Gospod čuva došljake, pomaže siroti i udovici a put bezbožnički prevraća. (Psalam CXLVI.7-9).*

Ovde se, u unutrašnjem smislu, misli na one koje Gospod poučava u istinama i u dobrima; neki od ovih se nazivaju *oboreni*, neki *gladni*, drugi *svezani*, *slepi*, *došljaci*, *sirote*, i *udovice*, sve prema njihovim osobinama; ali šta je ovo, može se znati samo iz unutrašnjeg smisla. Doktrine Drevne Crkve su ovo učile. U ovome odlomku, i u još nekoliko, *došljaci*, *sirote*, i *udovice* se imenuju zajedno, jer se *došljacima* označavaju oni koji primaju pouku u stinama vere (br. 1463,4444), *sirotama* oni koji su u dobru a bez istina a koji žele da ih se vodi dobru pomoću istina, dok se *udovicama* označavaju oni koji su u istini bez dobra, a koji žele da da budu vođeni u istinu preko dobra. Ovo troje pominju se zajedno ovde i na drugim mestima u Reči stoga što , u unutrašnjem smislu, oni formiraju jednu klasu, jer se njima, uzetim zajedno, označavaju oni koji žele da budu poučeni i da ih se vidi u dobro i u istinu. **(6)** Opet: *Otac je sirotama i sudija udovicama Bog u svem stanu svome. (Psalam LXVIII.5). Sirote* označavaju one koji su, kao mala deca, u dobru nevinosti, ali još ne u istini, a za koje se kaže da im je Gospod otac, jer ih On vodi kao otac, i to prema istini u dobro, to jest, u dobro života ili mudrosti. *Udovice* označavaju one koji su kao odrasli u istini, ali nisu još u dobru, kojima je Gospod otac, jer ih On vodi, i to preko dobra u istinu, to jest, u istinu inteligencije; jer se *sudijom* označava onaj koji vodi. Dobro bez istine je sirota; a dobro mudrosti je stečeno preko doktrine istine; a istina bez dobra, koja je *udovica*, postaje istina inteligencije kroz život dobra. **(7)** Kod *Isaije*: *Teško onima koji postavljaju zakone nepravedne i koji pišu nepravdu. Da odbiju od suda uboge, i da otimaju pravicu siromasima naroda mojega, da bi im plijen bile udovice i sirote grabež. (X.1,2). Ubogima, sirotama, udovicama i siromasima*, ovde se označavaju ne oni koji su takvi u prirodnom smislu, nego oni su takvi u duhovnom smislu; a pošto su sve stvari u Jevrejskoj crkvi, kao i u Drevnoj, bile reprezentativi, stoga je i činjenje dobra sirotama i udovicama bila reprezentacija; jer tada je ljubav prema bližnjemu , u duhovnm smislu, bila predstavljena u nebu. **(8)** Kod *Jeremije*: *Činite sud i pravdu, i kome se otima, izbavljajte ga iz ruku nasilnikovijeh, i ne činite krivo inostrancu ni siroti ni udovici, i ne činite im sile, i krvi prave ne proljevajte na ovome mjestu (XXII.3) Došljacima, sirotama, i udovicama*, označavaju se ovde oni koji su takvi u duhovnom smislu; jer u duhovnm svetu ili u nebu ne zna se šta je došljak, ni *sirota*, ni *udovica*, jer oni koji su bili takvi u ovome svetu, tamo to više nisu; stoga kada čovek čita ove stvari, anđeli ih opažaju u skladu s njihovim

duhovnim ili unutrašnjim značenjima. **(9)** Slično kod *Jezikilja: Gle, knezovi Izrailjevi dadoše se da proljevaju krv svaki svom silom svojom. Oca i materu tebi preziru, čine krivo inostrancu usred tebe, siroti i udovici čine nasilje u tebi. (XXII.6,7)*. Tako isto kod *Malahije: I doći ću k vama na sud, i biću brz svjedok protivu vračara i protivu onijeh koji se kunu krivo i protivu onijh koji zakidaju najam najamniku, i udovici i siroti i došljaku krivo čine i ne boje se mene, veli Jehova nad vojskama. (III.5)*. A kod *Mojsija: Došljaku nemoj činiti krivo niti ga cvijeliti, jer ste bili došljaci u zemlji Egipatskoj. Nemojte cvijeliti udovice i sirote. Ako li koju ucvijeliš u čemu god, i poviče k meni, čuću viku njezinu. I zapaliće se gnjev moj, i pobiću vas mačem, pa će vaše žene biti udovice, i vaša djeca sirote. (Izlazak XXII.21-24)*. **(10)**

Ovaj je statut kao i svi drugi statuti, uredbe i sudovi bili su reprezentativni u Jevrejskoj Crkvi; i u toj crkvi njih se držalo na spoljašnji način, jer nije bilo ljubavi ka bližnjemu, a nisu moli da postupaju iz unutrašnjeg osećanja. Unutrašnje je kada je to rađeno iz osećanja da se poučava u istinama, i da se preo istina vodi u dobro, i da se od dobra vodi u istine one koji su imali spoznanja (sientia); na taj način su činili dobro, u duhovnom smislu, došljacima, sirotama, i udovicama. Ali kako bi spolašnje ostalo radi reprezentacije, to je bilo uvršteni među kletve, da se ne sme odbiti pravda došljaku, siroti, i udovici (*Zak. Ponovljeni XXVII.19*). *Izokrenuti pravdu* znači učiniti obratno, to jest, poukom i životom voditi u ono što je lažno i zlo. Zato što je lišavanje drugih dobara i istina, i prisvajanjem istih radi sticanja ugleda i dobiti, je bilo među prokletstvima, kao što kaže Gospod: *Tečko vama, književnici i Fariseji. licemjeri, što prehodite more i zemlju da bi prisvojili jednog, a kad ga prisvojite, činite ga sinom paklenim u dvoje većijem od sebe. (Mateja XXIII.14; Luka XX.47)*. Otimanje (gutanje) kuća udovičkih znači oduzimanje istina od onih koji ih žele, i naučavanje obmana. **(11)**. Slično ovome, ono što bi ostalo na poljima, maslinjacima, i vinogradima, trebalo je dati došljacima, sirotama, i udovicama, što j bila reprezentacija (*Zak. Ponovljeni 19-22*); a tako isto da se daju deseci na dohoda (plodova) svake treće godine došljacima, sirotama i udovicama, da se nasite (*Zak. Ponovljeni XXVI.12*). A zato što je Gospod jedini koji poučava, i vodi u dobro i istinu, kaže se kod *Jeremije: Ostavi sirote svoje; ja ću im život sačuvati, i udovice tvoje neka se uzdaju u me (XLIX.11)*. A kod *Mojsija: Dajte pravicu siroti i udovici, ljubi došljaka dajući mu hljeb i odijelo (Zak. Ponovljeni XC.18)*. *Hljeb* označava dobro ljubavi (br. 2165, 2177, 3477, 3478, 3735, 3813,

4211, 4217, 4735); *odijelo*, istinu vere (br. 4545, 4763). **(12)** Što se navodi o Iliji, da kada je bila glad u zemlji i nije bilo dažda, bio je poslat udovici u Sareptu, pa je od nje tražio kolačić, koja je trebala da je napravi i da mu je da, a onda da to učini za sebe i svoga sina, i da se onda brašno iz zdjele nije potrošilo niti je ulja u krčagu nestalo, bilo je reprezentacija, kao i druge stvari koje se iznose o Iliji, kao i mnoge u Reči. Glad je bila u zemlji jer nije bilo kiše, što je predstavljalo pustošenje istine u crkvi (vidi br.1460,3364); udovica iz Sarepte predstavljala je one izvan crkve koji žele istinu. Kolač koji je trebala na mu napravi prvo njmu, predstavljao je dobro ljubavi prema Gosodu (br. 2177), koje je ona trebala da voli više od sebe i od svoga sina; kaca sa brašnom označava istinu od dobra (br.2277), a krčag s uljem, ljubav ka bližnjem i milosrđe (br. 886,3728,4582); *Ilija* predstavlja Reč, pomoću koje se sve ovo radi (vid br.2762). **(13)** Ovo je isto onačeno, u unutrašnjem smislu, i kod *Luke: Nikakav prorok nije mio u svojoj postojbini. I zaista vam kažem, Mnoge udovice bijahu u Izrailju u vrijeme Ilijino kad se nebo zatvori tri godine i šest mjeseci i bi velika glad po svoj zemlji; I ni k nijednoj od njih ne bi poslan Ilija do u Sareptu Sidonsku k ženi udovici. (IV.24-26)*. To jest, bio je poslat onima koji su izvan crkve a koji žele istinu. A udovice unutar crkve kojima Ilija nije bio poslan, predstavljaju opustošenu crkvu, i to su oni koji nisu u istinama jer nisu u dobru; jer gde nema dobra, nema ni istine, ma koliko da ima istine, i to istine koja u vanjskoj formi izgleda istina, ali je to kao školjka bez srži. **(14)**. Oni koji su u ovakvoj istini, a tako isto i oni koji su u obmani, označavaju se sa *udovice*, u obrnutom smislu, kao kod *Isaije: Jehova će otseći Izrailju glavu i rep, granu i situ u jedan dan. Starješina i ugledan čovjek, to je glava, a prorok koji uči laž, to je rep. Za to se Jehova neće radovati mladincima njegovijem i na sirote njegove i na udovice njegove ne će se smilovati (IX.14,15,17)*. Kod *Jeremije: Za to ću ih izvijati vijačom na vratima zemaljskim učiniću ih sirotama, potrću narod svoj, jer se ne vraćaju s potova svojih. Više će mi biti udovica njegovijeh nego pijeska morskoga, dovešću im na majke momačke zatirača u podne, i pustići iz ne nadana njih smetnju i strahotu. Iznemoći će ona koja je rodila sedmero, i ispustiće dušu, sunce će joj zaći još za dana, sramiće se i stidjeće se, a ostatak ću njihov dati pod mač pred neprijateljima njihovijem, govori Jehova (XV.7-9)*. Opet: *Našljedstvo naše privali se tuđincima, domovi naši inostrancima. Postasmo sirote, bez oca,matere naše, kao udovice. (Plać V.2,3)*. **(15)** Pošto su se udovicama označavali oni koji nisu u istinama zato

što nisu u dobru, bilo je ponižavajuće za crkve da se nazivaju *udovicama*, čak i za one koje su bile u obmani od zla, kao što se vidi iz *Otkrovenja: Koliko se proslavi i nasladi, toliko joj podajte muka i žalosti; jer govori u srcu svojemu: sjedim kao carica, i nijesam udovica, i žalosti ne ću vidjeti. Za to će u jedan dan doći zla njezina: smrt i plač i glad, i sažeći će se ognjem; jer je jak Gospod Bog koji joj sudi. (XVIII.7,8)* Ovo se kaže za Babilon. Slično o istom kod *Isaije: Sada dakle čuj ovo, koja živiš u slastima i bez brige sjediš i govoriš u srcu svome: ja sam, i nema druge osim mene, ne ću biti udovica niti ću osirotjeti. To će ti oboje doći u jedan dan, u isti dan, da osirotiš i da obudoviš, doći će ti potpuno, radi mnoštva čini tvojih, i radi velike sile čaranja tvoga (XLVII.8,9)*. Iz svega ovoga sada se vidi šta je označeno udovicom u unutrašnjem smislu Reči; pošto je *udovica* predstavljala i označavala istinu crkve bez dobra, jer *žena* označava istinu a *muž* dobro, stoga, u drevnim crkvama, gde je sve bilo reprezentativno, sveštenicima je bilo zabranjeno da se ožene udovicom, osim ako je bila udovica sveštenika, kao što je napisano kod *Mojsija: Prvosveštenik neka se ženi djevojkom (djevicom). Udovicom ni puštenicom ni silovanm da se ne ženi, nego neka se ženi djevojkom. Iz svoga naroda neka se ženi. (Levitska XXI.13,14)*. A o novom hramu i novom sveštenstvu, kod *Jezičila: Ni udovicom ni puštenicom da se ne žene, nego djevojkom od sjemena Izrailjeva ili udovicim svećenika neka se žene. (XLIV.22)*.

Jer *devojka* s kojom je trebalo da se žene, predstavljala je i označavala osećanje istine, a udovica svećenika, osećanje istine od dobra; jer *svećenik* u reprezentativnom smislu, je dobro crkve. Iz toga je razloga bilo dopušteni udovicama, koje su bile kćerke sveštenika, a koje su bile bez dece, da jedu ponude ili svete stvari (*Levitska XXII.12,13*) **(17)** Ovo je bilo poznato iz njihove doktrine onima koji su pripadali Drevnoj Crkvi; jer su njihove doktrine govorile o ljubavi i milosrđu, a sadržavale su bezbroj stvari koje su danas savim izgubljene. Iz tih doktrina oni su znali kako da vrše delja ljubavi ka blišnjemu ili kakva je njihova dužnost bila prema blišnjem, te prema onima koje su nazivali *udvicama, sirotama, došljacima*, i tako dalje. Njihva poznanja (cognitiones) istine i dobra pomogla su im da razumeju šta su obredi u njihovoj crkvi predstavljali i označavali; a oni koji su među njima bili učeni, ti su znali šta predstavljaju stvari na zemlji i u svetu; jer su znali da je sve na svetu pozornica (teatar) koja predstavlja nebesko carstvo (br.

2758, 2989, 2999, 3483). Ovakve su stvari uzdizale njihov um prema nebeskim stvarima, a njihove doktrine vodile su u život. Ali kada se ova crkva otkrenula od ljubavi ka bližnjemu, i stvorila veru koja spasava bez ljubavi ka bližnjemu i njenih dela, ljudski umovi nisu više mogli da se uz pomoć spoznaja uzdignu ka nebeskim stvarima, niti su ih doktrine više vodile u život; tako da na kraju jedva da je neko verovao da postoji život posle smrti, a još manje ih je znalo šta znači *nebesko*, a nisi verovali ni da postoji duhovno smisao u Reči koji se ne pokazuje u slovu. Na ovaj način je čovekov um bio zatvoren.

4845. *Dok odraste Sela sin moj.* Da ovo označava do tog vremena, vidi se iz značenja *odrasti*, što je doći u ovo doba; i iz reprezentacije *Sele, sina*, a to je ono što je idolopoloničko, o čemu gore (br. 4825,4826); stoga označava i Jevrejsku religiju koja je kod njih bila idolopoklonička (br. 4825). Otuda reči, *dok odraste Sela sin moj*, označavaju do vremena kad bude Jevrejska religija mogla da primi unutrašnje stvari, odnosno duhovne i nebeske stvari reprezentativne crkva, koja je Tamara (br. 4820,4831,4843).

4846. *Jer govoraše.* Da ovo označava misao, vidi se iz značenja *govoriti*, u istorijskim delovima Reči, što je opažati i misliti (vidi br. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 2080, 3395). Stoga je ovde *sa govoraše* označeno da je sebi rekao, ili mislio, da Tamara neće biti data Seli njegovome sinu kao žena; u unutrašnjem smislu, da bi tako unutrašnje stvari reprezentativne crkve bile otuđene (br. 4844).

4847. *Da ne umre i on kao braća mu.* Da ovo označava strah da ne nestane reprezentativ crkve koja je postojala kod potomaka Jakovljevih, a naročito potomaka Jakova preko Jude, vidi se iz značenja *da ne umre i on kao braća mu*. U pogledu ovoga, da ne bi reprezentativ crkve kod Jakovljevog potomstva nestao, ako bi se njima pridodale unutrašnje stvari prave reprezentativne crkve, slučaj je ovakav. Reprezentativna crkva, kakva je postojala među drevnima, trebala je da bude ustanovljena kod Jakovljevog potomstva; ali je ta nacija bila takva, da su želeli da se klanjaju samo spoljašnjim stvarima, i nisu htela da znaju ništa o unutrašnjim stvarima; jer su bili utonuli u požude ljubavi prema sebi i svetu, a otuda i u obmane. Ta je nacija, više od Neznabožaca, verovala da ima mnogo bogova, samo da je Jehova bio veći od drugih, jer je mogao da čini veća čuda;

stoga, čim su čuda prestala, a i kada su se čuda manje poštovala jer su bila česta i poznata, oni su se odmah okrenuli stranim bogovima, što je vidljivo iz istorijskih i proročkih delova Reči. **(2)** Zato što je ta nacija bila takva, reprezentativna crkva kakva je bila među drevnima, nije mogla da se ustanovi među njima, nego samo jedan reprezentativ crkve; pa je Gospod provideo da i preko toga može da postoji komunikacija s nebom; neka predstava može da postoji i kod onih koji su u zlu, jer se ona ne odnosi na osobu, nego na stvar. Iz ovoga je jasno, da je što se njih tiče, njihovo bogoštovanje bilo je idolopoklončko (br. 4825), iako su reprezentativi sadržavali Božanske stvari.

Kod ovakvoga idolopokloničkog bogoštovanja, nije moglo doći do povezivanja s onim što je unutrašnje, to jest, da su bili priznali unutrašnje stvari, oni bi ih bili profanisali; jer ako se sveto unutrašnje poveže s idolopokloničnim spoljašnjim, to (unutrašnje) postaje profano (svetogrdno). To je bio razlog da unutrašnje stvari nisu bile otkrivene toj naciji, jer da su bile otkrivene, oni bi bili nestali. *(prim. prev. Profanacij ili svetogrđe opasno jre osobito stoga, što se tada povrede i ukaljaju unutrašnje stvari u tome stepenu, da se one ne mogu nikada primiti i kroz njih spasiti jer profanacije uništava ostatke dobra koje ospod čuva u duši od detinjstva, na pr, ljubav pema bližnjemu. Ako se neko prikazuje pred svetom kao dobrotvor, a prethodbo je voljno naštetio tome čoveku kojemu sada pomaže prikazujući se kao anđeo, taj ne može da se popravi i da primi nebesko svetlo, nego je sam sebe osudio na pakao, koji je vatra ljubavi prema sebi, koja donosi samo hladnoću i mrak u duhovnom odnosno nevidljivom svetu, u kome je čovekova duša još dok živi u zemaljskom telu. Zemaljsko telo je zaštita, privremena, od pravedne osvete koja čeka dušu zbog njenih nedela, pa su stoga drevni Egipćani čuvali svoja tela, da se u njih sklone ako ih poteraju furije, to jest, duhovi osvete....)* **(3)** Da ta nacija nije mogla da primi i da prizna unutrašnje stvari, ma koliko da su im bile otkrivene, jasno je i po tome kakva je danas; jer ni sada ne veruju u unutrašnje stvari, kade među Hrišćanima; jer oni ih odbacju i s njima se podruguju. Čak i većina onih koji su se obratili, to i dalje rade u srcu: tako se vidi da nije postojao crkveni reprezentativ kod te nacije, nego samo reprezentativ crkve, to jest, spoljašnje bez unutrašnjeg, koje je u sebi idolopokloničko. Iz ovoga se vidi kako su u zabludi oni Hrišćani koji veruju da će na kraju crkve Jevrejska

nacija obratiti, i da će on biti među izabranima , a ne Hrišćani; a još su više u zabludi oni koji veruju da će se Masija ili Gospod, njima pojaviti, da će im se pokazati , i da će preko jednog velikog proroka i uz čuda da ih vrati u Hanansku zemlju. Ali u ovu zabludu padaju oni koji veruju da se sa *Juda, Izrailj, i zemlja Hananska*, u proročkim delovima Reči, razume Juda, Izrailj i Hananska zemlja; koji dakle veruju samo u doslovno značenje, i ne obraćaju pažnju na unutrašnji smisao.

4848. *I Tamara otide i življaše u kući oca svoga.* Da ovo označava otuđivanje od sebe, vidi se iz značenja živeti kao udovica u kući oca svojega, što je otuđenost, o čemu gore (br. 4844).

4849. Stihovi 12-14. *I kad se dani umnožiše, umrije kći Sujeva, žena Judina. I kad se Juda utješi, pođe u Tamnu k ljudima koji mu strizijahu ovce, s Hirasom prijateljem svojim, Odolamejcem. I javiše Tamari govoreći: eto svekar tvoj ide u Tamnu da striže ovce svoje. A ona skide sa sebe udovičko ruho svoje, i uze pokrivalo i pokri lice, i sjede na raskršće na putu koji vidi u Tamnu. Jer vidje da je Sela odrastao a nju ne udaše za nj. I kada se dani umnožiše, označava promenu stanja; umrije kći Sujeva, označava u odnosu na zlo od obmane; žena Judina, označava religijsko ubeđenje nacije koja je potekla od Jakova; i kad se Juda utješi, označava odmor; pođe u Tamnu k ljudima koji mu strizijahu ovce, označava izvesno uzdizanje kako bi primio savet od crkve; sa Hirasom prijateljem svojim Odolamejcem, označava da je još uvek (crkva) bila u obmani; u Tamnu, označava stanje; i javiše Tamari govoreći, označava neku komunikaciju sa crkvenim reprezentativom duhovnih i nebeskih stvari; eto, svekar tvoj ide u Tamnu da striže ovce svoje, označava da je Jevrejska Crkva želela da primi savet ; I ona skide ruho udovičko svoje, označava simulaciju (podražavanje) istine koja je od dobra; i uze pokrivalo, označava zatamnjenju istinu; i pokri se, označava da tako nije priznata; i sjede na raskršće na putu koji vodi u Tamnu, označava ono što je posredničko prema istinama crkve, i prema obmanama; jer vidje da je Sela odrastao i da je ne udaše za nj (mulier), označava razabiranje po kome se ne može na drugi način povezati s religijskim ubeđenjem u kojemu je bilo.*

4850. Stih 12. *I kada se dani umnožiše (a kad prođe mnogo vremena).* Da ovo označava promenu stanja, vidi se iz značenja *dana koji se umnožiše*, što je promena stanja; jer *dan ili vreme*, u unutranjem smislu, je stanje (vidi br. 23, 487, 893, 2788, 3462, 3785), a *umnožiše se*, kad se kaže za dane ili vrremana, je biti promenjen. Da se ovde označava stanje, vidi se iz onoga što sledi. Kaže se, *umnožiše se*, jer se to odnosi na promenu stanja u pogledu na istine; jer se *umnožavanje* kaže za istine (vidi 43m55, 913, 983, 2846, 2847). Pošto se stanje i promena tako često pominju, a malo ko zna šta to znači, stoga to treba objasniti. Vreme i sled vremena, ili prostor i prostiranje prostora se ne može odnositi na čovekovo unutarnje, to jest, na njegova osećanja i misli od tih osećanja; jer ovo unutarnje nije ni u vremenu ni u mestu – iako po svetskim čulima izgleda kao da jeste – ali to su unutarnje stvari koje korespondiraju vremenu i mestu. Ove unutarnje stvari koje korespondiraju, njih treba nazivati stanjima, jer nema druge reči kojima bi se izrazile stvari koje korespondiraju. Za stanje unutarnjeg se kaže da se promenilo, kada se um ili srce promene u odnosu na osećanja i misli, kao od tuge na radost, ili od radosti na tugu, od bezbožja u pobožnost, i tako dalje. Ove se promene nazivaju promenama stanja, i o njima se govori u odnosu na osećanja; ali promene stanja misli su u onim osećanjima kao pojedinosti u onome što je opšte, i one su , u odnosu na osećanje, kao varijacije.

4851. *Umrije kći Sujeva.* Da ovo označava u pogledu zla od obmane, vidi se iz značenja *umreti*, što je prestati u takvom kvalitetu (br. 494); i iz značenja *kći Sujeva*, što je zlo od obmane, o čemu gore (br. 4818, 4819). Stoga se ovde Sujevom kćerkom koja umire posle dugo vremena, označava promena stanja u pogledu zla od obmane, tako da ga (zla) nije bilo koliko pre.

4852. *Žena Judina.* Da ovo označava religijsko ubeđenje kod nacije koja je potekla od Jakova, posebno preko Jude, vidi se iz značenja *žene*, što je crkva (br. 252, 253, 409, 749, 770), ali ovde je to religijsko ubeđenje, jer se kaže za Jevrejsku naciju, kod koje nije bilo crkve, već samo spoljašnje crkve odvojeno od unutrašnjeg (4281, 488, 429, 4311, 4433, 4500, 4680, 4844, 4847), što se može nazvati samo religijskim ubeđenjem; jer su oni mogli da budu u spoljašnjem svetom, a potpuno bez unutrašnjeg svetog (br. 4293); i iz reprezentacije *Jude*, što je nacija koja je potekla od Jakova, a posebno od Jude, o čemu gore (br. 4815, 484).

4853. *I pođe k onima koji mu strizijahu ovce.* Da ovo označava neko uzdizanje kako bi se pomoglo crkvi, vidi se iz značenja *pođe ka ili pođe gore*, što je biti uzdignut, naime, od onoga što je spoljašnje ka onome što je unutrašnje (br. 3084, 4539); i iz značenja *onih koji strižu*, što je biti od koristi (br. 4110); a to nzači, hteti biti od koristi, ili posavetovati se o tome (primiti savet); i iz značenja *ovaca*, što je crkva (br343,3767,3768,3772).

4854. *Sam s Hirasom prijateljem svojim Odolamejcem.* Da ovo znači da je još uvek jevrejska nacija bila u obmani, vidi se iz reprezentacije *Hirasa Odolamejca*, što je obmana, o čemu gore (4816,4817). Kad se kaže da je bio *njegov prijatelj*, to znači da se tome pripojila obmana, to jest , ono što je još u obmani.

4855. *U Tamnu.* Ovo označava stanje u kojoj je bila kada se savetovala zbog crkve. Da *Tamna* označava ovo stanje, vidi se iz knjige o *Sudijama*, u kojoj se govori o Samsonu, da ide u Tamnu da uzme za ženu jednu od kćeri Filistejskih (XIV.1.4,7), gde se *Tamnom* označava stanje u kojem se traži savet zbog crkve. Žena koju je uzeo između kćeri Filistejskih, označava , u reprezentativnom smislu, istinu od onoga što nije dobro, to jest, stoga zatamnjenju istinu, koja je isti tako predstavljena i Tamarom; Jer Filistejci su oni koji su u doktrinarnim stvarima vere, ali ne i u životu prema njima (br.1197, 1198, 3412, 341). Osim toga, *Tamna* se pominje među mestima koja su bila nasledstvo Danovog plemena (*Jošua* XIX.43). Da sva imena mesta označavaju stvari i stanja, može se videti gore (vidi br. 1224, 1264, 1888, 3422, 4298, 4442).

4856. Stih 13. *I javiše Tamari govoreći.* Da ovo označava komunikaciju sa crkvenim reprezentativom duhovnih i nebeskih stvari, vidi se iz značenja javiti, što je opažanje (br. 3608), stoga komunikacija, ovde nešto od komunikacije; i iz reprezentacije *Tamare*, što je crkveni reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari (br. 4829, 4831). Kaže se da postoji komunikacija sa crkvom kada se stanje menja, kada postoji neko uzdizanje kako bi se primio savet zbog crkve, kao gore (br. 4850, 4853).

4857. *Evo svekar tvoj ide u Tamnu da striže ovce svoje.* Da ovo označava da je Jevrejska Crkva želela da potraži za sebe savet, vidi se iz reprezentacije *Jude*, koji je crkva koja je bila kod nacije koja je potekla od Jakova, posebno od Jude (vidi br.

4815, 4842, 4852), koja se ovde naziva *svekar*, jer je bilo neke komunikacije sa crkvenim reprezentativom duhovnih i nebeskih stvari, koje se ovde nazivaju *snaha*; i iz značenja *ići gore*, što je uzdizanje, o čemo malopre gore (br. 4853); i iz značenja *onih koji strižu ovce*, što je primiti savet zbog crkve, o kojoj gore (br. 4853), pri čemu je *Tamna* stanje primanja saveta (br. 4853). **(2)** Da je ovaj unutrašnji smisao sadržan u ovim rečima, nikako se ne može videti iz smisla slova; jer kada se čitaju, um misli o Judi, o Tamni, i o onima koji strižu ovce, a ne o duhovnim stvarima, koje su odvojene od osoba, mesta, i svetske koristi. Međutim, anđeli, pošto su oni u duhovnim stvarima, pod ovim rečima opažaju samo ovo što je maločas rečeno; jer kada doslovni smisao pređe u duhovni, ovakve stvari kao neka osoba, mesto, i svet, nestaju; a one stvari koje se odnose na crkvu, njeno stanje, i neku korist (za crkvu), to zauzima njihovo mesto. **(3)** Doista izgleda neverovatno da je ovako, pa to je stoga sve dok čovek živi u svetu, on misli od prirodnih i svetskih stvari koje su u njima, a ne od duhovnih i nebeskih stvari, a još manje misli o tome da su duhovne i nebeske stvari različite od svetskih i prirodnih stvari, kao što je čovekov duh različit od njegovog tela. Niti pak misli da duhovni smisao živi u doslovnom smislu kao što čovekov duh živi u njegovom telu, i da isto tako duhovni smisao preživi onda kada doslovni smisao nestane; otuda se unutrašnji smisao može nazvati dušom Reči.

4858. Stih 14. *I ona skide sa sebe udovičko ruho svoje*. Da ovo označava podražavanje (simulaciju) istine od dobra, vidi se iz značenja *udovice*, što su oni koji su u istini bez dobra, a žele da ih se vodi u dobro (vidi br. 4844). Ruho (odeća) u kojem su udovice bile obučene, predstavljalo je takvu istinu, zato što ruho predstavlja istine (br. 2576, 4545, 4763). Otuda skinuti ruho je odložiti reprezentaciju udovice, to jest, istine bez dobra; a pošto se pokrila velom, to znači da je podražavala (simulirala) istinu od dobra.

4859. *I pokri se velom (pokrivalom)*. Da ovo označava zatamnjenu istinu, vidi se iz značenja pokriti sebe ili svoje lice velom, što je prikrivati, a to je zatamniti istinu koja se prikazuje kao da je od dobra, baš kao gore (br. 4858); a ovo sve sa ciljem da se poveže sa Judom. Jer kada se mlada prvi put približavala mladoženji, ona se pokrivala velom, kao što čitamo o Rebeci kada je prišla Isaku (*Postanje XXIV.65*); a čime su bili predstavljeni izgledi istine (br. 3207). Jer *žena* označava istinu a *muž*

dobro; a pošto istina ne pokazuje kakva je sve dok se ne poveže sa svojim dobrom, stoga, radi reprezentacije, nevesta se pokrivala velom kad bi prvo ugledala muža. Slučaj je takav ovde sa Tamarom, jer je ona mislila na Selu Judinog sina kao na muža, ali zato što mu ona nije bila data, ona je umesto njega videla u njegovome ocu onoga koji će joj učiniti dužnost devera. Stoga se pokrila velom kao nevesta. a ne kao kurva, iako je Juda verovao ovo poslednje, jer su kurve u to vreme koristile veo da pokriju svoje lice, što se vidi iz stiha 15. Razlog da je na nju Juda tako gledao, je to, što je Jevrejska nacija, koja je tu označena *Judom*, gledala na istine reprezentativne crkve kao na kurvu; stoga se Juda s njom povezo kao sa kurvom, ali ne i Tamara s njim. Zato što se unutrašnja istina nije mogla drugačije prikazati toj naciji, stoga je ovde zatamnjena istina predstavljena Tamarin pokrivanjem sebe velom. Da je istina crkve njima zatamnjena, predstavljeno je danas time što se pokrivaju velom u svojim sinagogama. **(2)** I sa Mojsijem bila je slična reprezentacija, kada je svoje lice pokrio velom kada je silazio sa Sinajske Gore, tako da se pokrivaio velom kad god je govorio narodu (*Izlazak XXXIV.28* dio kraja). Mojsije je predstavljao Reč, koja se naziva *Zakon* (vidi predgovor *Postanju XVIII.*); iz kojeg razloga se ponekad kaže *Zakon i Proroci* (kao kod *Luke XVI.29,31; XXIV.27,44*). Sjajem s njegovoga lica predstavljeno je unutrašnje /značenje/ Reči, jer lice je je unutrašnje (br. 358, 1990, 2434, 3527, 4066, 4799, 3797), koje je svetlost neba, jer je duhovno. Njegovo pokrivanje lica velom kad god je govorio narodu, predstavljalo je da je njima sakrivena unutrašnja istina, to jest, da je zatamnjena, zato što ne bi mogli da podnesu njen sjaj.

4860. *I pokri se.* Da ovo označava da na taj način nije priznata, vidi se iz značenja *pokriti se*, što je sakriti, a to je ne biti priznat (vidi što je gore rečeno br. 4859).

4861. *I sjede na raskršće na putu koji vodi u Tamnu. (sjede na vratima izvora)* Da ovo označava ono što je posredničko u odnosu na istine crkve i na obmane, vidi se iz značenja *raskršća*, što su istine crkve koje su iz Reči; jer raskršće (vrata izvora), u unutrašnjem smislu, je Reč (br. 2702,3096,3424). Na raskršću (na vratima izvora) je na ulasku u te istine; a pošto spoljašnje istine doslovnog smisla Reči daju (otvaraju) ulaz, one se nazivaju *vrata*. Ali ako ove nisu rasvetljene unutrašnjim istinama, to jest, istinama unutrašnjeg smisla, one daju obmane onimakoji su u

zlu; stoga se ovde ono što posreduje u odnosu na istine crkve i na obmane, ovde označava *raskršćem (vratima izvora)*. Na putu u Tamnu je radi usluge Crkvi, jer *Tamna* je stanje saveta za crkvu (vidi br. 4855,4587).

4862. *Jer vidje da je Sela odrasao, a nju još ne udaše za nj.* Da ovo označava razabiranje da se /istina reprezentativne crkve/ inače ne može povezati sa religijskim /verskim/ ubeđenjem u kome je bilo Jakovljevo potomstvo, posebno ono od Jude, vidi se iz značenja *vidjeti*, što je razabiranje (razumevanje) (br.2150, 2325, 3764, 3863, 4403, 4403-4421). Da je ovde označeno razabiranje (razumevanje) da se drugačije ne može povezati sa religijskim ubeđenjem u kome je bilo Jakovljevo potomstvo, posebno ono od Jude, zato što Juda označava to potomstvo (br. 4815, 4842, 4852), pa stoga, i njihovo religijsko ubeđenje, s kojim je bila povezana, jer nije moglo da se poveže sa Selom. A *Selom* je predstavljeno ono što je idolopoloničko (br. 4825, 4826, 4845), sa kojim se istina reprezentativne crkve, predstavljene Tamarom, nije mogla povezati.

4863. Stihovi 15-18. *A Juda kad je vidje, pomisli da je kurva, jer bješe pokrila lice svoje. Pa svrenu s puta k njoj i reče joj: pusti da legnem s tobom. Jer nije poznao da mu je snaha. A ona reče: šta ćeš mi dati da legneš sa mnom? A on reče: čoslaću ti jare iz stada. A ona mu reče: ali da mi daš zalog dokle ga ne pošlješ. A one reče: kakav zalog da ti dam? A ona reče: eto prsten i rubac, i štap što ti je u ruci. I on joj dade, tge leže s njom, i ona zatrudnje od njega. A Juda kad je vidje, označava kako je religijsko ubeđenje Jevrejske nacije u to vreme gledalo na unutrašnje istine reprezentativne crkve; *pomisli da je kurva*, označava da je mislila da su to obmane; *jer bješe pokrila lice svoje*, označava da su unutarne stvari bile od njih sakrivene; *pa svrnu s puta k njoj*, označava da se pridružuje jer je takva; *i reče: pusti da legnem s tobom*, označava požudu za povezivanjem; *jer nije poznao da mu je snaha*, označava da nije prepoznao da je to istina reprezentativne crkve; *A ona reče: šta ćeš mi dati da legneš sa mnom?* označava uzajamno povezivanje, s uslovom. *A on reče: poslaću ti jare iz stada*, označava zalogu radi povezivanja; *A ona reče: ali da mi daš zalogu dok ga ne pošalješ*, označava povezivanje ako postoji izvesnost; *A on reče: kakav zalog da ti dam?* označava da je to bilo izvesno (sigurno); *a ona reče: eto prsten*, označava zalog za pristanak; *i tvoj rubac*, označava pomoću istine; *i štap što ti je u ruci*, označava uz pomoć sile; *i on joj**

dade, označava da je ovako bilo izvesno; *i on leže s njom*, označava povezanost; *i ona zatrudnje*, označava primanje.

4864. Stih 15. *A Juda kad je vidje*. Da ovo označava kako je religijsko ubeđenje Jevreske nacine u to vreme gledalo na unutrašnje stvari reprezentativne crkve, vidi se iz značenja *vidjeti*, što je приметiti i razumeti (2150,2325,2897,3764,3863), stoga i smatrati; i iz reprezentacije *Tamare*, koja se ovde označava sa *je*, što je crkveni reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari (br. 4829,4831), ovde unutrašnje crkve, jer se ovde govori o načinu na koji religijsko ubeđenje Jevrejske nacije gleda na i prima unutrašnje stvari; i iz reprezentacije *Jude*, što je posebno Jevrejska nacija (br. 4815,442), stoga, religijsko ubeđenje te nacije; jer gde god se ta nacija pomene u Reči, označeno je nešto što se odnosi na njihovu crkvu, u unutrašnjem smislu. Jer unutrašnji smisao ne govori o događajima i istoriji ni jedne nacije, nego samo govori o onome kakve su stvari koje pripadaju crkvi. Iz ovoga je jasno da se Judinim pogledom na nju označeno kako religijsko ubeđenje Jevrejske nacije, u to vreme, gleda na unutrašnje stvari reprezentativne crkve.

4865. *Pomisli da je kurva*. Da ovo označava da je to samo obmana, vidi se iz značenja *kurve*, što je obmana (br. 2466, 2729, 3399); pa stoga to označava da je Jevrejska nacija, iz svog religijskog ubeđenja, gledala na unutrašnje stvari u crkvi kao na obmanu. Da *kurva* označava obmanu, to je zato što brak predstavlja nebeski brak, i to između dobra i istine, gde muž predstavlja dobro, a žena istinu; a otuda sinovi predstavljaju istine, a *kćeri* dobra; a *zetovi i snahe*, *svekar* i *svekrva*, i drugi srodnici, prema svojim stepenima, predstavljaju one stvari koje pripadaju nebeskom braku. Stoga, preljubočinstva i kurvarstva, pošto su suprotni, označavaju zlo i obmanu; i oni su suprotni u stvarnosti, jer oni koji provode život u preljubama i kurvastvu, ne mare za dobro i istinu. Razlog je tome, što prava bračna ljubav silazi s neba iz nebeskoga braka, to jest, iz braka dobra i istine; a preljube i kurvarstva se dižu (ustaju) iz povezivanja zla i obmane, a to je iz pakla (vidi br. 2727-2759). **(2)** Da je Jevrejska nacija gledala, kao što i danas gleda, na unutrašnje stvari crkve kao na čiste obmane, to je ono što je označeno time što je Juda gledao u Tamari samo kurvu, a na svoje povezivanje s njom samo kao na povezivanje sa kurvom. Ovime je označeno poreklo te nacije i kvalitet njihovog religijskog ubeđenja. Da ova nacija smatra unutrašnje stvari crkve za kurvu ili za

obmane, vidi se jasno. Kao na primer, ako im neko kaže da je Mesija, čiji je dolazak pretkazan kod proroka u R eči, a kojega oni očekuju, da je to Gospod, to oni odbacuju kao sasvim lažno. Kad bi im neko rekao da je to unutrašnja istina crkve da Mesijino carstvo nije nešto svetsko i vremensko, nego nebesko i večito, oni bi i ovo proglasili lažnim. Ako bi im neko rekao da obredi njihove crkve predstavljaju Mesiju i Njegovo nebesko carstvo, oni ne bi znali šta to znači. **(3)** Kad bi im neko rekao da je unutrašnje u crkvi dobro ljubavi ka bližnjemu, i istina vere u doktrini a u isto vreme i u životu, oni bi to smatrali lažnim. A tako i u drugim sličajevima. U stvari, na samu sugestiju da crkva ima jedno unutrašnje, oni se glupo smeju. Razlog za to je to, što su oni sasvim u spoljašnjim (stvarima), i to u najnižim spoljašnjim, naime, u ljubavi prema zemaljskim stvarima; jer su oni više nego drugi ljudi tvrdice, što je sasvim zemaljski. Takvi ljudi nemogu da gledaju na unutrašnje stvari na neki drugi način; jer su oni više udaljeni od nebeskga svetla nego ostalo čovečanstvo, pa su stoga oni više od ostalih u mrklome mraku.

4866. *Jer bješe pokrila lice svoje.* Da ovo označava da su unutarne stvari od njih bile sakrivene, vidi se iz reprezentacije Tamare, što je reprezentativna crkva (br. 4829, 4831); i iz značenja *pokriti*, što je biti sakriven; i iz značenja *lica*, što su unutrašnje stvari (br358,1999,2434,357,3573,4066,4326,4796-4799). Iz ovoga je očito da pokrivanjem njenog lica označava da su unutrašnje stvari crkve bile od njih sakrivene (4859, 4865).

4867. Stih 16. *Pa svrnu s puta k njoj.* Da ovo označava da se ono /religijsko ubeđenje Jevrejske nacije/ pridružilo jer je bilo takvo, vidi se iz značenja *puta*, što je istina (vidi br. 627,2333,3123,3142,3477), stoga, u obrnutom smislu, obmana, ovde obmana jer ju je smatrao kurvom, kojom se označava obmana, kao što je gore rečeno (vidi br. 4865). Zbog toga se i kaže da je *svrnuo s puta*; jer svrnuti se kaže za obmanu (br. 4815, 4816).

4868. *I reče joj: pusti da legnem s tobom.* Da ovo označava požudu za povezivanjem, vidi se iz značenja *doći ili ući nekome*, što je povezati se (br. 4820). Da se ovde misli na požudu onakvu kakva se je za povezivanjem sa kurvom, jasno je; u unutrašnjem smislu, s obmanom. Da je Jevrejska nacija, ovde označena Judom, gledala na unutrašnju istinu reprezentativne crkva kao na čistu obmanu, a

i danas tako na nju gleda, može se videti gore (br. 4865). Ono o čemu se sada govori je da se ova nacija povezala s ovom istinom, iako ne kao sa ženom nego kao sa kurvom, to jest, ne s istinom nego s obmanom. Požuda se odnosi na povezivanje s obmanom, baš kao što je povezivanje sa kurvom. **(2)** Svi se oni povezuju s unutrašnjom istinom kao sa kurvom, koji veruju samo u spoljašnji smisao Reči, to jest, samo u njen doslovni smisao, a potpuno odbacuju unutrašnji, to jest, njen duhovni smisao; a osobito oni koji koriste spoljašnji ili doslovni smisao, da mi povlađivali požudama ljubavi prema sebi i svetu, ili da bi vladali i sticali dobitak. Oni koji ovako rade, mora da gledaju na unutrašnju istinu na ovaj način; i ako se s njom i povežu, to čine iz požude, kao što je povezivanje sa kurvom. To rade osobito oni koji pripadaju Jevrejskoj naciji, a isto tako i oni koji se u Reči nazivaju Babilonom; ali to ne rade oni koji u prostoti veruju u doslovni smisao Reči, a žive prema onome kako to uči unutrašnji smisao, to jest, koji žive u ljubavi i milosrđu, a otuda i u veri – jer se ovo uči u unutrašnjem smislu Reči – a isto tako i u doslovnom smislu; jer i spoljašnji i unutrašnji smisao je u dve Zapovesti – voleti (ljubiti) Gospoda iznad svega, a bližnjega kao samoga sebe. *(Prim. prev. U kratkom delu Nauk o Svetom Pismu, autor u br. 55 piše, da je on što je dovoljno za spasenje duše, vidljivo u doslovnom smislu kao što su vidljive ruke i lice na čoveku, dok je ostalo pokriveno).* **(3)** Da Jevrejska nacija gleda na unutrašnju istinu kao na kurvu, i da, ako se i povezuju s njom, to čine iz požude, kao što je povezivanje s kurvom, može se ilustrovani sledećim primerima. Ako im se kaže da je Reč sveta, i pre sveta, i da je svaka titla u njoj sveta, oni se s tim slažu i to priznaju, ali to samo iz požude; jer veruju da je sveta samo po slovu, a ne da se preko toga da se uliva ono šrto je sveto, kada je čitaju, i da to sadrži osećanje za dobro i za istinu. **(4)** Ako im se kaže treba da se mnogi, koji se pominju u Reči, da se poštuju kao sveti, kao Abraham, Isak, Jakov, Mojsije, Aron, David, oni to priznaju i slažu se, ali samo iz požude. Jer oni veruju da su ove osobe izabrane među mnogima, pa su stoga svete, i da se stoga njih mora poštovati kao božanstva; dok su u stvari ove osobe samo zato svete što one predstavljaju Gospoda; a sveti reprezentativni na koji način ne utiče na osobu. Osim toga, svačiji život ostaje s njim posle smrti. **(5)** Ako bi im se kazalo da su kovčeg koji su imali, hram, i oltar za žrtvovanja, oltar za kađenje, kolači na stolu, svetnjak sa svećama, večna vatra, žrtve, tamjan, ulje, i odeže Aronve, a osobito naprsnik na

kome je bio Urim i Tumim, da su sveti, oni bi to priznali i složili se s tim; ali iz iste požude; jer su verovali da su ove stvari bile po sebi svete, tako da su drvo, kamen, zlato, srebro, hleb, i vatra bili sveti, i to na unutarnji način, jer je Jehova bio u njima, to jest, da se svetost Jehovina odnsila na njih, i bila u njima. Ovo je njihova unutrašnja istina, koja je u relativnom smislu obmana; jer ono što je sveto, to je jedino u dobru i u istini, jer je ovo od Gospoda u ljubavi prema Njemu i u ljubavi prema bližnjemu, a otuda i u veri; stoga samo u živim subjektima, to jest, u ljudima koji primaju ove stvari od Gospoda. **(6)** Opet, kada bi im se reklo da je Hrišćanska Crkva jedna s onom koja je bila ustanovljena među njima, samo što je unutrašnja dok je njihva spoljašnja, tako kad bi crkva koja je bila ustanjena kod njih, bila lišena svojih spoljašnjih stvari i ostala naga, tada bi se pokazala pogledu Hrišćanska Crkva; oni ovu istinu priznaju samo kao kurvu, to jest, kao obmanu. Uprkos ovoga, neki od njih koji su obraćeni iz Judaisma u Hrišćanstvo, prihvataju ovu istinu, ali opet iz iste požude. Takve se stvari često u Reči nazivaju kurvarstvima. U pogledu onih koji su označeni Babilonom, u Reči, i oni gledaju na unutrašnje stvari crkve na sličan način; ali pošto su oni upoznati s unutrašnjim stvarima, i pošto ih priznaju i u detinjstvu, oni ih odriču u zreloom dobu, stoga se oni u Reči opisuju prljavim preljubama i gadnim svezama; jer su to profanacije.

4869. *Jer nije poznao da mu je snaha.* Da ovo označava da nije primetio da je ovo istina reprezentativne crkve, vidi se iz značenja *snaha*, što je istina crkve pridružena njenome dobru (vidi br. 4843). Da je ovde označena istina reprezentativne crkve, je stoga što je Tamarom, koja je ovde *snaha*, predstavljen crkveni reprezentativ duhovnih i nebeskih stvari (vidi br. 4829,4831). O ovome pogledaj što je pokazano gore (br. 4865,4866,4868).

4870. *A ona reče: šta ćeš mi dati da legneš sa mnom?* Da ovo donesa *mnom* (*doći k meni*), što je povezivanje (br. 4820,4868). Da je ovo uzajamno povevanje uz uslov, vidi se bez objašnjavanja.

4871. Stih 17. *A on reče: poslaću ti jare iz stada.* Da ovo označava zalogu radi povezivanja, vidi se iz značenja *jareta*, što je nevinost spoljašnjeg ili prirodnog čoveka (br. 3519); a pošto je nevinost, to je zaloga za bračnu ljubav, ili zaloga za povezivanje, jer prava bračna ljubav je nevinost (br. 2736). To je bio običaj kod

drevnih, da kada bi ponovo išli svojim ženama, oni bi joj pre toga poslali jare, što se vidi iz onoga što se iznosi o Samsonu u knjizi o *Sudijama: A poslije nekoliko dana, o pšeničnoj žetvi, dođe Samson da pohodi ženu svoju donesavši joj jare, rekavši: idem k ženi svojoj u ložnicu. Ali mu otac njezin ne dade da uđe. (XV.1)*. Tako i u ovome slučaju; ali pošto obećano jare nije bilo prihvaćeno, Tamara je zahtevala zalogu, jer sa strane Jude, to je bilo povezivanje kao sa kurvom.

4872. *Ali ona reče: da mi daš zalog dokle ga ne pošlješ.* Da ovo označava uzajamnost ako postoji izvesnost, vidi se iz onoga što je gore Tamara kazala: *Šta ćeš mi dati da legneš sa mnom?* što označava pristanak za povezivanje ako je izvesno, jer je zaloga bila da će obećana stvar i biti data.

4873. Stih 18. *A on reče: kakv zalog da ti dam?* Da ovo označava da je bilo izvesno, vidi se iz značenja zaloge, što je izvesnost, o kojoj maločas gore (br. 4872). Da je to bilo izvesno (sigurno), vidi se iz onoga što sada sledi - da je zaloga bila data.

4874. *A ona reče: prsten.* Da je ovo bio znak pristanka, vidi se iz značenja *prstena*, što je znak pristajanja. Da je prsten znak pristanka, to je stoga što su se u drevna vremena naredbe potvrđivale prstenom koji je potvrđivao i svedočio da je nešto tako. (*prim. prev. potvrđivale prstenom koji je imao na sebi znak-pečat koji je označavao kome prsten pripada, pri čemu se znak prstena morao videti na dokumentu*). To što je Tamara poslato, koje ona kasnije nije primila, to sadrži misteriju koja se ne može razjasniti bez unutrašnjeg smisla. A misterija je ovo: Pošto je jare označavalo pravo bračno (stanje), a to je ono unutrašnje – jer sve što je pravo u isto vreme je i unutrašnje – a pošto ovoga nije bilo kod Jude, stoga Tamara nije prihvatila jare, kao što se vidi iz onoga što sledi; nego je umesto toga uzela spoljašnje s kojim se unutrašnje crkve označeno Tamarom, može spojiti. Spoljašnje crkve označeno je prstenom, rupcem, i štapom; prstenom sami pristanak; rupcem, spoljašnja istina; a štapom moć ove istine; osim toga, ovi stvari su zaloge povezivanja spoljašnjeg ili prirodnog čoveka. **(2)** Povezivanje unutrašnje istine sa spoljašnjom ili sa religijskim ubeđenjem Jevrejske nacije, predstavljeno je povezivanjem Tamare s Judom kao snahe sa svekrom pod izgovorom (izlikom) deverske dužnosti; i povezivanjem Jude sa Tamarom kao sa kurvom. O Hebrejskj

Crkvi vidi gore (br. 1238, 13w27, 1343, 331, 4516, 4517); u o žrtvama u toj crkvi koje nisu plostojele u Drevnoj (vidi br. 923, 1128, 1343, 2180, 2818).

4875. *I rubac (maramu)*. Da ovo označava (da se to ostvaruje) pomoću istine, naime, preko znaka za pristanak, vidi se iz značenja *rupca*, što je istina. Da *rubac (marama)* označava istinu, je stoga što to spada među odeću, a odećom se označavaju opšte istine; jer kao što odeća pokriva telo, tako i istine pokrivaju (oblače) dobro (vidi 297,2132,2576,4545,4763). Kod drevnih su odeće označavale neke posebne ili pojedinačne istine; otuda je *haljina* označavala jednu istinu, *ogrtač* (chlamus) drugu, a *gornji ogratač (toga)*, drugu; *pokrivala za glavu*, kao *mitra i turban*, drugu; kao i pokrivala za stegne (slabine) i *stopala, gaće i čarape*, druge; i tako dalje. Ali *rupcem* se označavala najviše spoljna ili najniža istina, pošto je bila napravljena od vlakana zbijenih skupa, čime su označeni završeci takve istine. *Rubac* označava takvu istinu i kod *Mojsija: I svaki sud (posuda) otkriven, koji ne bude dobro zatvoren (pokriven), da je nečist (Brojevi XIX.15)*. Ovime je označeno da mništa ne sme da bude neodređeno; jer sve što je neodređeno, to je otvoreno. Osim toga, unutrašnja istina se završava u onome što je najdalje.

4876. *I štap što ti je u ruci*. Da ovo označava da će se to ostvariti preko sile (moći), to jest, preko istine, vidi se iz značenja *štapa*, što je moć, o čemu ubrzo; i iz značenja *ruke*, koja označava moć (br. 878,3091,3387,3563). Kaže se, *što ti je u ruci*, jer se ovde označava moć te najniže istine, koja pripada religijskom ubeđenju Jevrejske nacije, koja je Juda. Da se istini pripisuje moć, može se vdeti gore (br. 3091,3563). Štap se često pominje u Reči, i to je iznenađujuće da malo ko u sadašnje vreme zna je nešto tim predstavljeno u duhovnom svetu, kao kad je Mojsiju zapovedeno da kad god čini čuda, da podigne svoj štap, i da su preko toga ona izvođena. Ovo je bilo poznato među Nenabošcima, što je poznato iz njihovih priča u kojima su štapovi pripadali čarobnjacima. Da štap označava moć, to je zato što je on potpora; jer potpomaže ruci i ramenu, a preko ovih i celom telu; otuda štap dobija značenje onoga dela koji pruža neposrednu pomoć, koje obe u Reči označavaju moć istine. Osim toga, videće se na kraju poglavlja da u Veliklom Čoveku šaka i ruka korespondiraju ovoj moći. **(2)** Da se štapom predstavlja moć, pokazano je, kao što je rečeno kod Mojsija, da mu je naloženo da uzme štap (ili trstiku), pomoću koje će činiti čuda; i da je u ruku uzeo štap Božiji (*Izlazak IV.7,20*);

da kada je štap udario po vodi, vode su Egiptu postale krv (*Izlazak* VII.15,19,20); da kada je štap pružen iznad potoka, izašle su žabe (*Izlazak* VIII.VIII.16-20); da kada je štap pružen prema nebu, da je pao grad (*Izlazak* IX. 23); i da kad je štap pružen iznad zemlje, da su izašli skakavci (*Izlazak* X.3-21). Pošto je ruka glavna stvar koja označava moć, a štap je instrument (ruke), to su se čuda događala i onda kad bi pružio ruku (*Izlazak* X.21,22); a kad je pružio ruku iznad mora Sufa, istočni je vetar od mora načinio suhu zemlju; a kad je opet pružio ruku, voda se vratila (*Izlazak* XIV.21,6,27). **(3)** Pored toga, kad se štapom udarilo po steni na Horebu, potekla je voda (*Izlazak* XVII.5,6; *Brojevi* XX.7-10). Kad se Jošua borio protivu Amaleka, *Mojsije reče Jošui: sutra ću stati na vrh brežuljka sa štapom Božijim u ruci. I bi, kad je Mojsije držao štap podignut, Izrailj je bio jači; a kada ga je spustio, Amalek je bio jači* (*Izlazak* XVII.9,10). Iz ovih odlomaka vidi se jasno da kje trska ili štap predstavljao moć, a u najvišćem smislu, Božansku svemoć Gospodovu; a isto tako se vidi da su u to vreme, reprezentativi sačinjavali spoljašnje stvari u crkvi; i da su unutrašnje stvari, koje su duhovne ii nebeske stavri u nebu, korespondirale ovima; i da je otuda poticala njihova efikasnost. Iz ovoga je jasno kako su nerazumni oni koji veruju da nije bilo moći u šapu ili u ruci Mojsijevoj. **(4)** Da je, u duhovnom smislu, *štap* moć, vidi se iz mnogih odlomaka kod proroka, kao kod *Isaije: Jer, gle, Jehova nad vojskama, uzeće Jerusalimu i Judi potporu (štap) i pomoć, svaku potporu u hljebu i svaku potporu u vodi (III.1). Potpora u hljebu* označava pomoć od dobra ljubavi, a *potpora u vodi* označava pomoć od istine vere. Da je *hljeb* dobro ljubavi. može se gore videti (br. 276, 680, 2165, 217, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735); i da je *voda* istina vere (br. 28,680.79,2702.3058,3424). Potpora u *hljebu* se pominje na sličan način kod *Jezikilja* (IV.16;V.16;XIV.13; i *Psalam* CV.16). **(5)** Opet kod *Isaije: Ovako veli jehova Gsod: ne boj se Asiraca, narode moj, koji nastavaš na gori Sionu; prutom će te udariti i štap svoj podignće na te kao u Egiptu. Jer će podignuti na nj Jehova nad vojskama bič, te će biti kao rasap Madijanski kod kamena Oreba i kao štap njegov u moru, i podignuće ga kao u Egiptu. (X.24,26). Štap* ovde označava moć umovanja i znanja (scientia), kao što je moć onih koji umuju od znanja protivu istina vere, pa ih ili izokreću ili ih potcenjuju. Ovo je označeno *štapom kojim će Asirac biti udaren, i štapom koji je bio podignut u Egiptu. Asircem* se označava umovanje, što se vidi gore (br. 1186); a da se *Egiptom* označava znanje (scientia),

vidi se u br. 1164,1165,1186,1462). **(6)** Slično kod Zaharije: *Ponos Asira će pasti, a štap Egipta će nestati (X.11)*. Kod Isaije: *Gle, uzdaš se u štap od trske slomljene, u Egipat, na kojii ako se nasloni, ući će mu u ruku, i probošće ga; taki je Faraon car Egipatski svjema koji se uzdaju u njega. (XXXVI.6)*. Egipat označava znanja (scientific), kao gore; njihova moć u duhovnim stvarima je *štap od trske slomljene*, a ruka koja je proboljena je moć Reči. Opet: *Slomi Jehova štap bezbožnicima, i palicu vladaocima (XIV.5)* Štap i palica jasno označavaju moć. **(7)** Kod Jeremije: *Žalite ga svi koji se oko njega, i koji god znate za ime njegovo, recite: kako se slomi jak štap, slavna palica? (XLVIII.17)* Jaki štap označava moć od dobra, palica slavna, moć istine. **(8)** Kod Osije: *Narod moj pita drvo svoje, i palica mu njegova odgovara; jer duh kurvarski zavodi ih da se kurvaju otstupivši od Bga svojega. (IV.12)*. Pitati drvo označava savetovati se sa zlom; palica koja odgovara znači obmane, koje imaju moć od zla koje oni potvrđuju; duh kurvarski označava život obmane od zla. Kod Davida: *Da pođem i dolinm sjena smrtnoga, neću se bojati zla; jer si ti sa mnom; štap tvoj i palica tvoja tješi me. (Psalam XXIII.4)*. Tvoj štap i tvoja palica označavaju Božansku istinu i dobro, koji imaju moć. Opet: *Štap (skiptar) bezbožnički ne će počinuti na pravedncima. (Psalam CXXV,3)*. **(9)** Opet: *Udarićeš ih gvozdenom palicom; razbićeš ih kao lončarski sud. (Psalam II.9)*. Gvozdena palica označava moć duhovne istine u prirodnoj, jer sva prirodna istina, u kojoj je duhovna istina, ima moć; gvožđe je prirodna istina (br. 45,426): A tako i u Otkrovenju: *I koji pobjedi i održi djela moja do kraja, daću mu vlast nad neznabošcima; i pašće ih s gvozdenom palicom, i oni će se razdrobiti kao sudovi lončarski (II.26,27;a isto tako XII.5; XIX.15)*. **(10)** Zato što palica označava moć istine, to jest, moć dobra kroz istinu, stoga su carevi imali žezlove (skeptrove), koji su bili pravljene kao kratke palice; jer carevima je predstavljen Gospod kao istina, jer je Božanska istina carstvo samo (br. 1672,1728,2015,2069,3670,4581).Skeptar (žezlo) značava moć koja njima pripada, ne po dostojanstvu, nego po istini koja treba da vlada, i ne po drugoj istini, već po onoj koja je od dobra; na taj način, treba da vlada Božanska istina, a kod Hrišćana Gospod, od kojega je sva Božanska istina.

4877. *I on joj dade.* Da ovo označava da je tako bilo sigurno (izvesno), vidi se iz značenja zaloge, koju je Tamara zahtevala i koja joj je bila data, što znači izvesnost, o čemu gore (br.4872,4873).

4878. *I on leže s njom.* Da ovo označava povezivanje, vidi se iz značenja *leći ili ući k nekome*, što je povezanost, o čemu gore (br. 4872,4873).

4879. *I ona zatrudnje.* Da ovo označava primanje kroz to, vidi se iz značenja *zatrudnjeti*, što je primanje (br. 3860,3868,3919); ali kakvo je bilo primanje, može se videti gore (br. 4874).

4880. Stihovi 19-23. *Poslije Tamara ustavši otide i skide pokrivalo sa sebe i obuče ruho udovičko. A Juda posla jare po prijatelju svom Odolamejcu da mu donese natrag od žene zalog. Ali on je ne nađe. Pa pitaše ljude po onome mjestu gdje je bila govoreći: gdje je ona kurva što je bila na raskršću na onom putu? A oni rekoše: nije ovdje bilo kurve. I vrati se k Judi i reče: ne nađoh je, nego još rekoše mještani: nije ondje bilo kurve. A Juda reče: neka joj, da se ne sramotimo; ja sam slao jare, ali je ti ne nađe. Poslije ustavši, označava uzdizanje; otide, označava život; i skide pokrivalo sa sebe, označava da je bilo nestalo ono što je bilo zatamnjeno; i obuče ruho udovičko, označava inteligenciju; A Juda posla jare, označava bračni zalog; po prijatelju svom Odolamejcu, označava preko obmane; da mu donese natrag zalog iz ženine ruke, označava mesto spoljašnje zaloge; ali je ne nađe, označava zato što nije bilo ničega bračnog s njegove strane; pa pitaše ljude po onome mjestu, govoreći, označava da je pitao istine za savet; Gdje je ona kurva? označava da li je to bila obmana; na raskršću na onome putu, označava da je izgledala kao istina; A oni rekoše, označava opažanje od istina; Nije bilo kurve ovdje, označava da to nije bila obmana; i vrati se k Judi, označava razmišljanje; i reče: ne nađoh je, označava da se ovo ne može otkriti pomoću obmane; nego još rekoše mještani, nije ovdje bilo kurve, označava opažanje od istina da to nije bila obmana; A Juda reče: neka joj, označava da je to njemu bilo svejedno; da se ne sramotimo, označava iako je to bila sramota; ja sam slao jare, označava da je dovoljno da je ostala zaloga; ali ti je ne nađe, označava da nije bilo ništa bračno.*

4881. Stih 19. *A ona ustavši.* Da ovo označava uzdizanje, vidi se iz značenja *ustati*, što znači neko uzdizanje (br. 2401, 2785, 2912, 2927, 3171, 4103). Uzdizanje koje

je označeno sa *ustati*, u duhovnm smislu, je uzdizanje iz zatamnjenog stanja u svetlije, kao iz stanja neznanja u stanje inteligencije; jer, na ovaj način, čovek se uzdiže od stanja svetlosti sveta u stanje svetlosti neba.

4882. *I otide.* Da ovo označava život, vidi se iz značenja *otići*, što je živeti (br. 3335,3690). Da je *ići*, u unutrašnjem smislu, živeti, izgleda doista daleko do bilo koje ideje misli u kojoj je čovek, a to je zato što je on u vremenu i u prostoru, i što je svoje ideje oblikovao s tim u skladu, kao što je njegova ideja o napredovanju, putovanju, boravku, kretanju. Pošto ovo postoji u vremenu i u prostoru, pa su stoga pristor i vreme utkani u njegove ideje, stoga je teško razumeti da se pod ovime misli na stanja života. Ali kad se idea prostora i vremena odvoji ili odloži, dobijaju se duhovne istine. Jer u nebu ili u duhovnom svetu, u njihove ideje ne ulazi ništa od prostora i vremena, nego umesto toga, ono što pripada stanju života (br. 1274,1382, 2625,2788,2837,3356,3404,3827,4814). Doduše, duhovima i anđelima izgleda kao da se kreću od mesta do mesta, kao što ti izgleda i ljudima; ali ova kretanja su rezultat promena stanja života, koja čine da tako izgleda; isto kao što im izgleda, kao i ljudima, da žive od samih sebe, dok znaju da ne žive od sebe, nego od Gospodovog Božanskog od kojega je Sav život. Ovi se izgledi kod anđela nazivaju stvarnim (realnim), jer se pokazuju kao takvi. **(2)** Ponekad sam razgovarao s duhovima o ovim izgledima; pa oni koji nisu u dobru, pa stoga ni u istini, ne žele čuti da je to samo izgled da oni žive sami od sebe, jer oni žele da žive sami od sebe. Ali, pored toga što im je živim iskustvom bilo pokazano da ne žive od sebe, i da su kretanja sa mesta na mesto promene stanja života, bilo im je isto tako rečeno da oni zaista samo to znaju, da žive od samih sebe, i da ne bi imali više života i kada bi zaista živeli od samih sebe; ali da bi im bilo mnogo bolje da znaju kakav je zaista slučaj, jer bi tada bili u istini, a ako bi bili u istini, bili bi i u svetlosti neba; jer je svetlost neba sama istina koja dolazi od Gospodovg Božanskog; jer da taklo ne bi prisvajali dobro, niti bi se zlo za njih lepilo. Anđeli su u toj istini, ne samo kroz znanje, nego i kroz opažanje. **(3)** Da su vremena i prostori u duhovnom svetu stanja života, i da je Sav život od Gospoda, može se videti iz sledećih iskustava. Svaki duh i anđeo vidi dobro na nadesnoj strani a istinu na levoj, i to bilo kako da se okrene; dobro i zlo tako mu izgleda ako gleda na istok, na zapad, na jug, i na sever. Ovo je istinito za svakoga duha i anđela; tako, ako bi

dva gledala, jedan na istok, a drugi na zapad, ipak bi obojici, dobro izgledalo na desno a zlo na levoj strani. Izgled je isti onima koji su udaljeni od duhova koji se vide, iako bi ovi bili iza njih. Iz ovoga se jasno može zaključiti da je sav život od Gospoda, i da je Gospod život sviju; jer se Gospod tamo pokazuje kao Sunce, i na Njegovoj desnoj strani su dobri, ili ovce, a na levoj strani su zli, ili jarci. Otuda je tako i sa svakim, jer, kao što je rečeno, Gospod je Sve života. Ovo mora da je parakoks čoveku jer, sve dok živi u svetu, njegove se ideje oblikuju od svetskih stvari a stoga od vremena i prostora; dok u duhovnom svetu, kao što je već rečeno, ideje ne potiču od prostora i vremena, nego od stanja osećanja i misli. Zbog toga u Reči, prostori i vremena označavaju stanja.

4883. *I skide pokrivalo sa sebe.* Da ovo označava da je rasulo ono što je bilo zatamnjeno, vidi se iz značenja *staviti pokrivalo*, što je zatamniti istinu, o čemu gore (br. 4859); otuda *skinuti pokrivalo (veo)*, znači ukloniti zatamnjenost.

4884. *I obuče ruho udovičko.* Da ovo označava inteligenciju, vidi se iz značenja *udovice*, a to je onaj ko je u istini bez dobra, ali koji želi da ga se vodi u dobro, o čemu gore (br. 4844); i iz značenja *ruha (odeće)*, što su istine (br. 27, 2576, 4545, 4763). Da ove stvari, uzete zajedno, označavaju inteligenciju, pošto su oni koji su u istinama od dobra inteligentni je zato što je preko istina od dobra intelektualni um je u svetlosti neba, a svetlost neba je inteligencija, jer je ona Božanska istina od Božanskog dobra. Drugi razlog da oblačenje udovičkog duha označava inteligenciju je taj, što je udovica onaj ko je u istini ingteligencije (kao što je pokazano gore, br. 4844), stoga u inteligenciji. **(2)** Da bi se znalo kako stoji ova stvar, treba je ukratko objasniti. Istina u čoveku nije istina inteligencije (inteligentna istina), sve dok nije vođena od dobra; a kada je dobro vodi, tada po prvi put postaje istina inteligencije. Jer istina nema života sama od sebe, nego od dobra, a ima život od dobra onda kada čovek živi u skladu s istinom; jer tada ona ulazi u čovekovu volju, a iz volje u njegovu dela, tako i u celoga čoveka. Istina koju čovek samo shvata i zna, ostaje izvan njegove volje, pa tako i izvan njegovog života; a kada je čini zato što je hoće, tada je istina u celom čoveku; i kad je čini (tvori) često, tada se ona ne čini samo iz navike nego i iz osećanja, a to znači iz slobode. Neka svak razmrti da li čovek može da upije u sebe nešto ako to ne dolazi od njegove volje. Ono što on samo misli, a ne izvršava, a to još više ako

nešto misli ali to neće, to je sasvim izvan njega, i rasipa se kao kukolj na vetru, što je slučaj u drugom životu; iz čega se može znati šta je vera bez dela. Iz svega ovoga sada je jasno da je istina inteligencije istina od dobra. Za istinu se kaže da pripada razumu, a za dobro da pripada volji, ili što je isto, istina pripada nauku (doktrini), a dobro životu.

4885. Stih 20. *I Juda posla jare.* Da ovo označava bračni zalog, vidi se iz značenja *jareta*, što je zalog bračne ljubavi, ili zalog za povezivanje, o kojemu gore (br. 4871).

4886. *Po prijatelju (po ruci) Odolamejcu.* Da ovo označava preko obmane, vidi se iz reprezentacije Hirusa Odolamejca, koji je *prijatelj (kompnanjon)* Jude, a što je obmana (br. 4817,4854).

4887. *Da donese natrag od žene zalogu.* Da ovo označava umesto spoljašnjeg zaloga, vidi se iz značenja *prstena, rupca, i štapa*, koji su zalog, što je zalog za povezivanje spoljašnjeg i unutrašnjeg čoveka, pa je to stoga spoljašnja zaloga (vidi br. 4874).

4888. *Ali on je ne nađe.* Ovo znači zato što nije bilo ništa bračno s njegove strane, to jest, od strane Jude; jer je došao k njoj, ne kao ženi, nego kao kurvi; iz kojega razloga Tamara nije htela jare, čime se označavao bračni zalog (br.4885). Niti je bilo išta od pravoga braka na strani Tamare; jer je njeno povezivanje bilo između snahe i svekra pod izgovorom deverske dužnosti. Ove su stvari označene time što ju on nije našao.

4889. Stih 21. *Pa pitaše ljude po onome mjestu.* Da ovo znači da se tražio savet od istina, vidi se iz značenja *pitati*, što je tražiti savet; i iz značenja *ljudi*, što su istine (br.265,749,1007,3134,3309). *Ljudi iz onoga mjesta* su istine u odnosu na stanje ove stvari, jer *mjesto* je stanje (br. 625,837,3356,3387).

4890. *Gdje je ona kurva?* Da ovo znači da li je to obmana, vidi se iz značenja *kurve*, što je obmana (br. 4865).

4891. *Što je bila na raskršću na ovome putu?* Da ovo označava da je izgledala kao istina, vidi se iz značenja *raskršća (izvora)*, što su istine crkve (vidi br. 2702, 3096,

3424, 4861). Kaže se, na *ovome putu*, zato što se to kaže za istinu, a u obrnutom smislu za obmanu (br. 627, 2333, 3123, 3142); a pošto je pitanje, *gdje je ona kurva što je bila na raskršću na ovome putu?* time se označava da je to bila obmana koja je izgledala kao istina.

4892. *A oni rekoše.* Da ovo označava opažanje od istina, vidi se iz značenja *reći*, u istorijskim delovima Reči, što je opaziti (vidi br. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 35099). Da je ovde označeno opažanje od istina, je stoga što su *ljudi onoga mjesta* istine, što se može videti gore (br.4889).

4893. *Nije ovdje bilo kurve.* Da ovo označava da to nije bila obmana, vidi se iz značenja kurve, što je obmana, kao gore (br. 4890). Šta ove stvari, koj su do sada otkrivene, znače po pojedinim rečima, i u nizovima, može se donekle videti iz onoga što je gore rečeno (br. 4865, 4868, 4874); a osim toga, to su stvari koje se ne mogu razumeti ako se ne zna priroda povezivanja unutrašnje istine sa spoljašnjm istinom Jevrejske Crkve, kako u pogledu unutrašnje istine predstavljene Tamarom, tako i spoljašnje predstavljene Judom. Pošto se ove stvari ne znaju, to sve bi zašlo u senku ako bi se dalje otkrivalo, to jer, ne bi razumelo. Jer razum, koji je svetlo unutanjeg čoveka, ima i svetlo i senku, a one stvari ulaze u senku koje se ne slažu s onima koje su se ranije razumele. Međutim, sve ove pojedinosti u nizovima, zajedno sa bezbroj stvari koje čovek ne može shvatiti, ulaze jasno u razum anđela. Iz ovoga je jasno šta je priroda i kako je izvanredna intgeligencija anđela u upoređenju sa čovekovom.

4894. Stih 22. *I vrati se k Judi.* Da ovo označava razmišljanje, vidi se po tome što *Odulamejac prijatelj Judin* označava obmanu (br. 4817,4854,4886); a kada se kaže za obmanu da se vratila i da je kazala šta se desilo, a što se ovde kaže za Judinog prijatelja, samo to dolazi na pamet, i razmišljanje kako stoji ova stvar.

4895. *I reče:ne nađoh je.* Da ovo označava da obmana ne može da ovo otkrije, vidi se iz značenja *ne nađoh je*, što znači da se nije otkrilo; a pošto ovo kaže Odalamita kojim je označena obmana (kao gore br. 4894), to sledi da se sa Ne nađoh je označava da obmana nije mogla da ovo otkrije.

4896. *Nego još rekoše mještani, Nije ovdje bilo kurve.* Da ovo označava opažanje od istina da to nije bila obmana, vidi se iz onoga što je malopre rečeno (br. 4892), 4893), gde se nalaze slične reči.

4897. Stih 23. *Neka joj.* Da ovo označava da je njemu bilo svejedno, vidi se po osećanju u ovim rečima, da je ljutnja pa onda ravnodušnost.

4898. *Da se ne sramotimo.* Da ovo označava da iako je to bila sramota, vidi se iz značenja *da se ne sramotimo*, što je označava sramotu.

4899. *Ja sam slao jare.* Da ovo označava da je dovoljno da postoji zaloga, vidi se iz značenja *jareta*, što je zaloga za bračnu ljubav, ili za povezivanje (br. 4871), ovde samo zaloga, jer jare nije primljeno, iz razlga (o kome gore) što nije bilo bračne (namere); a kako je ovo bio razlog, stoga se sa *nisi je našao* označava, pošto nije bilo bračne (namere); ovo proizlazi i iz ravnodušnosti, o kojoj gore (br. 4897). Nije potrebno dalje objašnjavati ove stvari, iz razloga koji su gore navedeni (br. 4893), naime, da bi se to samo pojavilo kao nešto tamno u razumu; a kad god ne tako nešto pojavi, pojavljuje se i neverica; kao na primer, da mora da postoji bračno, da bi postojala crkva, to jest, bračni odnos između istine i dobra; kao i o da mora da bude unutrašnje u spoljašnjem; i da bez ove dve stvari ne može da postoji crkva. U pogledu ovih reči, unutrašnje i spoljašnje Jevrejske Crkve se opisuje, u unutrašnjem smislu, pa je pokazano da kod te nacije nije bilo unutrašnjeg u spoljašnjem; ali da ga je bilo u obredima i uredbama odvojeno od nacije. **(2)** Ko danas ne veruje da je postojala crkva kod Jevrejske nacije, i da ona nije bila izabrana iznad svih ostalih? Razlog za ovo verovanje je da se toliko mnogo i tako velika čuda desila među njima, da im je bilo poslano toliko proroka, i to što su imali Reč. Ali uprkos toga, ta nacija nije imala crkvu, jer nisu imali ljubavi prema bližnjemu, kao ni vere u Gospoda. Oni su doista znali da će On doći, ali su mislili da će On njih uzdići iznad svih naroda na svetu; a pošto se to nije desilo, oni su Ga potpuno odbacili, ne želeći da čuju bilo šta o carstvu nebeskom. A ove stvari, koje su unutrašnje stvari crkve, ta nacija nije priznala čak ni u nauku a kamoli u životu. Samo iz ovoga se može zaključiti da nije bilo crkve kod te nacije. **(3)** Jedna je stvar a crkvu da bude kod ljudi, a druga je da bude u ljudima. Na primer, Hrišćanska Crkva je kod onih koji imaju Reč, koji iz nauka besede o Gospodu; ali ipak nema u njima ništa od

crkve ukoliko u njima nema braka između istine i dobra, to jest, ako nema ljubavi prema bližnjem, a otuda i vere; to jest, samo ako je unutrašnje u spoljašnjem. Crkva nije u onima koji su samo u spoljašnjem odvojeno od unutrašnjeg, niti je u onima koji su u veri odvojenoj od ljubavi ka bližnjemu, niti u onima koji prinzaju Gospod po nauku, ali ne i u životu. Tako je jasno da je jedna stvar za crkvu da bude kod nacije, a druga da bude u naciji. **(4)** U unutrašnjem smislu ovoga poglavlja, opisuje se crkva kakva je bila kod Jevrejske nacije. Kakva je bila crkva kod te nacije opisuje se povezanošću Tamare sa Judom uz izgovor deverske dužnosti, kao i vezom između Jude i Tamare kao kurve. Ali posebno opisivanje ovih stvari izostavljeno je iz razloga koji su gore navedeni; jer, kao što je rečeno, one bi pale u tamu u razumu. Da je razum u tami u odnosu na ove stvari je u tome, što malo ko danas zna šta je unutrašnje u crkvi. I ko zna da je ljubav prema bližnjemju u tome da se hoće a od htenja i postupa, i da se vera sastoji u opažanju? Kad je ovo nepoznato, a posebno kada se ovo osporava, kao od strane onih koji kažu da vera spasava i bez dela ljubavi prema bližnjem, u kakvu tamu mora da padaju one stvari koje se ovde kažu u unutrašnjem smislu o povezivanju onoga što je unutrašnje s onim što je spoljašnje u crkvi kod Jevrejske nacije i u toj naciji? Oni koji ne znaju da je ljubav prema bližnjemju unutrašnje pa stoga i ono suštinsko u crkvi, oni stoje daleko udaljeni od prvoga koraka prema razumevanju ovih stvari, a prema tome i daleko od toga da shvate bezbrojne i neizrecive stvari koje su u nebu, gde su stvari koje se odnose na ljubav prema Gospodu i ljubav prema bližnjemju celina života, pa stoga i sve što pripada mudrosti i inteligenciji.

4900. Stihovi 24-26. A kad prođe do tri mjeseca dana, javiše Judi govoreći Tamara snaha tvoja učini preljubu i evo zatrudnje od preljube. A Juda reče: izvedite je da se spali. A kad je izvedoše, posla k svekru svojemu i poruči; sa čovjekom čije je ovo zatrudnjela sam. Traži čiji je ovaj prsten, i rubac, i štap. A Juda pozna i reče: pravija je od mene, jer je ne dadoh sinu svojemu Seli. I više ne leže s njom. A kad prođe do tri mjeseca dana, označava novo stanje; javiše Judi, označava komunikaciju; govoreći: Tamara snaha tvoja zatrudnje, označava opažanje tada da je to lažno da bilo šta bračno postoji među njima; zatrudnje od preljube, označava da sve može da proizađe iz toga; A Juda reče, označava osudu po religijskom ubeđenju u kojemu je bila Jevrejska nacija; izvedite je da se spali, označava da treba da se

iskoreni; a kad je izvedoš, označava da se to skoro izvršilo; posla k svekru svojem i poruči, označava optužbu; govoreći: sa čovjelog čije je ovo zatrudnjela sam, označava da je takvo bilo njihovo religijsko ubeđenje; traži čiji je ovaj prsten, rubac, i štap, označava da se može znati po ovim zalagama; I Juda pozna ih, označava da je potvrdio pošto su bile njegove; i reče: pravija je od mene, označava da nije bilo povezanosti spoljašnjeg s unutrašnjim; jer je ne dadoh sinu svojem Seli, označava jer je spoljašnje bilo takvo; i ne leže više s njom, označava da više nije bilo povezivanja.

4901. Stih 24. A kad prođe do tri mjeseca dana. Da ovo označava novo stanje, vidi se iz značenja tri, a to je ono što je potpuno (završeno), a to znači prvo i poslednje zajedno (vidi br. 1825,2788,4495); i iz značenja mjeseca, što je stanje (br. 3814). Jer u unutrašnjem smislu, svi vremenski periodi označavaju stanja, časovi, dani, sedmice, meseci, godine, doba; i manje podele vremena, kao podne, večer, noć, i jutro, što su vremena u danu; i kao leto, jesen, zima, i proleće, što su godišnja vremena; kao i nekoliko životnih doba, kao rano detinjstvo, detinjstvo, mladost, odraslo doba, i starost; sva vremena označavaju stanja. A koja su to stanja, može se videti gore (br. 4850). **(2)** Da vremena označavaju stanje, to je stoga što vremena ne postoje u drugom životu. Promene (kretanja) u životu duhova i anđela izgledaju kao da su povezane s vremenom; ali oni ne misle u /kategorijama/ vremena, kao što to ljudi misle; njihova misao počinje od životnih stanja, a pri tome nemaju ideju (predodžbu) vremena. Ovome je razlog to, što se životne promene ne razlikuju po dobima, jer oni ne staraju, i nema dana i godina, jer tamo Sunce koje je Gospod, uvek ustaje i nikad ne zalazi. Otuda to da ideja vremena ne ulazi u njihove misli, nego samo ideja stanja i njihove promene – s idejama uzetim od stvari koje postoje pre čula. **(3)** Ove stvari nužno mora da izgledaju paradoksalno, ali samo zato što čovek u svakoj ideji svoje misli ima nešto što je vezano za vreme i prostor. Ovo je izvor njegove memorije i prisećanja, kao i njegove niže misli, čija se ideja naziva materijalnom; ali ova memorija iz koje dolaze ovakve /materijalne/ ideje, utihne u drugom životu. Oni koji su tamo, oni imaju unutarnju memoriju, i ideje njenih misli; a misao iz ove memorije nije povezana s vremenima i prostorima, nego sa stanjima i njihovim promenama, umesto toga. To je zašto one korespondiraju, i kao posledica ovakve

korespondencije, vremena u Reči označavaju stanja. (Da čovek ima jednu memoriju, svojstven mu telu, a isto tako i memoriju svojstvenu njegovome duhu, može se videti gore, br. 2469-2494. (4) Da se sa tri mjeseca posle označava novo stanje, je stoga što mjeseci, po kojima se razlikuje vreme u svetu, označavaju stanja, a sa tri se označava poslednje i prvo zajedno, ili kraj i početak zajedno, kao što je gore rečeno. Jer u duhovnom svetu, gde postoji neprekidna promena stanja od jednog do drugog, pa je stoga u svakom kraju stanja početak novoga stanja, pa stoga je to neprekino, što se izražava rečima tri mjeseca posle, a to je novo stanje. Slično je i u crkvi, koja je duhovni svet, ili Gospodovo carstvo na zemlji, poslednje vreme crkve kod jedne nacije je prvo vreme crkve kod druge. Pošto se poslenje nastavlja u prvom, to se nekoliko puta kaže za Gospoda da je On Poslednji i Prvi (kao kod Isaije XLI.4; XLIV.6; Otkr. XXI.6;XXII.13); a time se, u relativnom smislu, označava ono što je neprekidno, a u najvišem smislu, ono što je večito.

4902. Javiše Judi. Da ovo označava komunikaciju, vidi se iz značenja javiti, što je komunikacija, o čemu gore (br. 4856).

4903. Govoreći, Tamara snaha tvoja zatrudnje. Da ovo označava opažanje u to vreme da je lažno da je bilo išta bračno među njima, vidi se iz značenje govoriti u istorijskim delovima Reči, a to je opažanje, o čemu gore (br. 4892); iz značenja od preljube, što je obmana (zabluda) (br. 2466,2729,3399,4865); iz reprezentacije Tamare, a to je unutrašnje reprezentativne crkve, o kojoj gore (br. 4864); i iz značenja snahe, a to istina crkve (br. 4843,4869). Otuda to da se sa Tamara snaha tvoje zatrudnje, označava da je to lažno da bilo šta bračno među njima postoji. Kako stoje ove stvari u nizovima, može se videti gore (br. 4864-4866), naime, da je Jevrejska nacija iz svoga religijskog ubeđenja opažala unutrašnje crkve prosto kao kurvu, i besedenje i život to pome, kao kurvarstvo (preljubu). Jer oni koji su samo u spoljašnjem bez unutrašnjeg. oni samo tako gledaju na unutrašnje crkve, jer oni nazivaju lažnim ono što je isinito, a istinitim ono što je lažno. Razlog tome je to, što niko iz samog spoljašnjeg ne može da vidi da li je nešto istinito ili nije, nego samo iz unutrašnjeg. Treba da postoji unutrašnji uvid (vid) da bi se oformio sud o onome što je u spoljašnjem uvidu (vidu); a da bi se ovo ostvarilo, mora da postoji svetlost neba u unutrašnjem vidu; a ništa nije u svetlosti neba ako nije u veri u Gospoda, dok iz te vere čita Reč. **(2)** Da je Jevrejska nacija bila u spoljašnjem bez

unutrašnjeg (vida), da je stoga za istinu verovala da je laž, a za laž da je istina, vidi se iz njihovog učenja da je dopušteno mrzeti neprijatelja; a tako isto iz njihovog života; jer su oni mrzeli svakoga onoga koji nije verovao u njihovo religijsko ubeđenje. Verovali su čak i to da ugađaju i da služe Jehovi onda kada varvarski i okrutno postuaju sa Neznabošcima, ostavljajući njihova tela , posle bitka (ubijanja), da ih prožderu ptice i divlje zveri, presecajući ih pilom (testerom), kasapeći ih sekirama i drljačama (gvozednim branama) i bacajući ih u peći za cigle (2 Samuilova XII.31). Osm toga, slagalo se s njihovim učenjima, da na sličan način postupaju i s njihovim prijateljima, kad bi ovi bili proglašeni neprijateljima. Iz toga se jasno vidi da u njihovom religijskom ubeđenju nije bilo ničega unutrašnjeg. Da je bilo ko njima rekao da je to suprotno unutrašnjem u crkvi, oni bi odgovorili da je to lažno. Da su bili sasvim spoljašnji, i da ništa nisu znali ništa o tome šta je unutrašnje, i da su vodili život nasuprot unutrašnjem, vidi se iz Gospodovog učenja kod Mateje:- poglavlje V. stihovi 21 do 48.

4904. I evo zatrudnje od preljube. Da ovo označava da se od toga može sve načiniti, vidi se iz značenja zatrudnjeti ili nositi dete, i iz začeti, jer se semenom označava istina vere, a začecem primanje, a otuda se sa nositi dete u materici ili nositi dete, označava činiti ; i iz značenja preljube (kurvarstva), naime, iz njihovog religijskog ubeđenja, kao gore (br. 4903). Iz ovoga je jasno da se rečima, Tamara snaha tvoja je u preljubi kao i sa ona zatrudnje, oznčava da ništa bračno ne može da iz toga proizađe. Kad se proizaći kaže za crkvu, to označava dobro koje se ostvaruje (proizvodi) pomoću istine; a stvara se (proizlazi) onda kada istina prođe kroz razum i uđe u volju, a iz volje i delo (čin). Jer kao što je gore rečeno, sjeme je istina vere, a začeti je primanje; prima se onda kada istina iz razuma pređe u dobro volje, to jest, kada istina vere pređe u dobro ljubavi ka bližnjemu; a kada je (istina) u volji, tada je u materici, i tada se po prvi put stvara (dobro?); a kada je u dobru čina, to jest, kada on čini dobro od volje (iz volje), i to jer mu je to prijatno i jer je u tome slobodan, tada ono izlazi iz materice, go jest, tada je rođeno; ovime se isto tako opisuje i novo rođenje i preporod. Iz ovoga je jasno šta je u duhovnom smislu označeno sa zatrudneti (sa nositi dete u materici). Međutim, ovde je označeno ono suprotno, da to je, da ništa dorbo ne može iz toga da proizađe; jer ova nacija, koja se ovde opisuje, nije bila ni u jednoj istini, nego samo u obmani

(zabludi). **(2)** Biti ponovo rođen ili preporođen, to jest, postati unutrašnji čovek, bilo je sasvim nepoznato toj naciji, pa je stoga sve to njima izgledalo kao preljuba, kao što se vidi iz Nikodemusa, koji je bio jedan od starešina među Jevrejima (Jovan III.1-13): jer je rekao: Kako da se može čovek nanovo roditi kad je star? Može li ponovo ući u majčinu utrobu? (V.4). Poznato je da je Gospod otvorio unutrašnje stvari Svog carstva i crkve, a ove su bile poznate drevnima; jer, na primer, to je bilo poznato, da se čovek mora ponovo roditi da bi ušao u život; da tada treba da odloži staroga čoveka, to jest, da odbaci ljubav ka sebi i svetu s njenim zlim željama, i da se obuče u novoga čoveka, to jest, u ljubav ka blišnjemu i prema Bogu; kao i to, da je nebo bilo u čoveju koji se nanovo rodi, pored mnogo toga drugoga. Ove su stvari bile poznate onima koji su pripadali Drevnoj Crkvi, a oni su bili uvođeni u ovo preko spoljašnjih stvari koje su bile reprezentativi (predstave). Ali pošto su ove bile potpuno izgubljene u Jevrejskoj naciji, Gospod ih je naučavao, ali je otklonio reprezentative, jer su se oni uglanom odnosili na Njega. **(3)** On je tada ustanovio jednu novu crkvu, koju neće, kao onu prethodnu, da vode reprezentativi u unutrašnje stvari, nego će se unutrašnje stvari znati bez reprezentativa; ali je naložio Krštenje i Svetu Večeru; Krštenje, da bi se preko toga potsećali na preporod; a Svetu Večeru, da bi se sećali Gospoda i Njegovlje ljubavi prema celom ljudskom rodu, i uzajamne ljubavi čovekove prema Njemu. Ove su stvari bile rečene kako bi se znalo da su unutrašnje stvari crkve, koje je Gospod naučavao, bile poznate drevnima, ali su tako bile zagubljene u Jevrejskoj naciji, da se na njih gledalo kao na obmane.

4905. I reče Juda. Da ovo označava odluku religijskog ubeđenja u kojemu je bila Jevrejska nacija, vidi se iz jasno iz onoga što sledi.

4906. Izvedite je da se spali. Da ovo znači da treba da se iskoreni, naime, unutanje crkve koju je Tamara predstavljala, vidi se iz značenja izvedite je da se spali, što znači iskoreniti Izvesti se kaže za istinu a spaliti za dobro, što je iskoreniti. Da se spaliti kaže za iskoreniti dobro, vidi se iz mnogih odlomaka u Reči; a razlog da vatra i plamen u duhovnom smislu označavaju dobro, a otuda vatra označava osećanje dobra; a u obrnutom smislu, vatra i plamen označavaju zlo, a vrućina označava osećanje zla (br. 1297,1861,2446). Osim toga, dobro je u stvari duhovna vatra, od koje potiče duhovna tolina koja oživljava, a zlo je vatra i vrućina

koja sažiže (izgoreva): Da je dobro ljubavi duhovna vatra, a da je osećanje ovoga dobra duhovna toplina, biće sasvin jasno onome ko razmisli i ko opaža; jer ako se čovek zapita otkuda mu životna vatra i toplina, naći će da je to od ljubavi; jer, čim ljubav prestane, čovek se hladi, a što je više u ljubavi, to postaje topliji. kad čovekova vitalnost (životnost) ne bi otuda poticala, čovek ne bi imao u sebi nikakvog života. Ali kod zlih, ova duhovna vatra ili toplina postaju vatra koja sažiže i izgoreva; jer se ona kod ljudi pretvara u ovu vrstu vatre. Kod zveri, koje nemaju razum, i kod njih se duhovna tolina uliva i oživljava ih, ali je taj život onakav kaka kako se on prima u njihovim organskim formama, a njihova znanja i osećanja su urođena, kao što je to kod pčela i osalih (životinja).

4907. Stih 25. A kad je izvedoše. Da ovo označava da se ovo skoro izvršilo, to jest, da je skoro bilo iskorenjeno, vidi se iz značenja izvesti da bi se spalilo, što je iskoreniti, o čemu gore (br. 4906). Ovde se stoga sa izvesti je da se spali, označava da je bilo skoro iskorenjeno.

4908. Posla k svekru svome i poruči. Da ovo označava optuživanje, naime, da je ona zatrudnjela s njim, vidi se iz nizova, iz koji se dolazi do ovoga značenja.

4909. Govoreći: s čovjekom čije je ovo zatrudnjela sam. Da ovo označava da je takvo bilo njihovo religijsko ubeđenje, jasno je iz reprezentacije Jude, koji je ovde čovek, što je religijsko ubeđenje Jevrejske nacije (br. 4864,4905); i iz značenja zatrudnjeti, ili nositi dete, što je biti proizveden (br. 4904); ali ovde to je biti u, jer ono što je proizvedeno (to jest, što je začeto), to je u. Ovaj proizvod je prvi efekat koji, pošto deluje, naziva se uzrokom, iz kojea proizlazi drugi efekat, o čemu gore br. 4904). Šta je u njihovom reigijskom ubeđenu bilo, može se videti iz onoga što je gore rečeno (vidi br. 4899); kao i iz onoga što sledi.

4910. Traži čiji je ovaj prsten i rubac i štap. Da ovo označava da se ovo može saznati preko zaloga, vidi se iz značenja prstena, rupca, i štapa, što su zaloge za povezivanje spoljašnjeg ili prirodnog čoveka (vidi br. 4874,4887).

4911. Stih 26. I Juda pozna. Da ovo označava da pošto su sve stvari bile njegove, da to znači potvrđivanje, vidi se iz značenja poznati (prepoznati), što je potvrditi, i to zato što je on prepoznao da su zaloge bile njegove. U ovome odlomku pokazuje

se genije ta nacije, koja je takva, da oni odbacuju unutrašnje u crkvi, kao lažno, al ipak, kada ih tome uče njihovi očevi, on to prime i potvrde. Oni koji su u prljaštini svojih ljubavi, to jest, koji su tvrđice a uz to su i u ljubavi prema sebi, kao što je bila ta nacija, oni ne mogu da prihvate ništa što ne smatraju da ne dolazi od njih; stoga, ako se to njima nešto pripisuje, oni potvrđuju (da je tako). Na primer, ako im se kaže da je Reč u sebi Božanska, i da sadrži nebeske tajne, i da samo anđeli mogu da shvate te tajne, oni potvrđuju da je to istinito; jer oni smatraju da je Reč napisana samo za njih, da je ona među njima, i da u slovu govori o njima; ali ako im se kaže da su tajne u tome, da su tu sakrivene duhovne tajne koje se njima otkrivaju, oni to odbacuju. **(2)** Ako im se kaže da su obredi njihove crkve, u sebi, sveti; oni to potvrđuju, jer smatraju da su ti obredi samo njihovi; ali ako im se kaže da su ti rituali (obredi) sveti i odvojeno od njih, oni to odriču. Dalje, ako bi im se reklo da je Jevrejska Crkva nebeska a Izrailjska da je duhovna, i ako im se objasni šta je duhovno a šta nebesko, oni bi i ovo odobrili; ali ako bi im se reklo da su ove crkve nazvane nebeske i duhovne zato što svaka pojedinost u njima predstavlja nebeske i duhovne stvari, i da se predstava odnosi na stvar a ne na osobu, oni bi ono porekli. Opet, ako im se kaže da je Mojsjev štao imao moć od Jehove, i da je tako imao Božansku moć, oni i ovo odobravaju i nazivaju istinitim; ali ako im se kaže da ta moć nije u štapu, nego da je u Božanskoj zapovesti, oni to odriču i nazivaju lažnim. **(3)** Ako im se kaže da je zmija od mjedi, koju je podigao Mojsije, lečila one koje su zmije ujele, a da je stoga bila čudotvorna, oni to potvrđuju; ali ako im se kaže da ona nije u sebi imala moć da leči i da čini čuda, nego da je to dolazilo od Gospoda, koji je time bio predstaljen, oni to odriču i nazivaju lažnim. (Uporedi s onim što je rečeno o zmiji u nekoliko odlomaka, Brojevi XXI.7-9; 1 o Carevima XVIII.4; Jovan III.14,1). Tako isto (pogledaj i uporedi) šta je označeno Judinim priznanjem, i šta je, od strane te nacije, označeno njime, to jest, da je bilo povezanosti s unutrašnjim crkve koju je predstavljala Tamara; i pošto su bili takvi, Juda joj nije prišao kao dever, nego kao preljubočinac preljubočini.

4912. I on reče: pravija je od mene. Da ovo označava da nije bilo povezivanje između spoljašnjeg i unutrašnjeg, nego samo unutrašnjeg sa spoljašnjim, vidi se iz onoga što je gore rečeno (br. 4899) o crkvi kod i u Jevrejskoj naciji, naime, da je bila crkva kod tog naroda, to jest, da je unutrašnje bilo povezano sa spoljašnjim;

ali da i nije bilo crkve, jer spoljašnje nije bilo povezano s unutrašnjim; jer da bi postojala crkva, povezivanje treba da bude uzajamno.

4913. Jer je ne dadoh sinu svojem Seli. Da ovo označava da je to bilo stoga što je spoljašnje bilo takvo, vidi se iz onoga što je bilo ranije objašnjeno – da Tamara nije mogla biti data Seli, Judinom sinu, jer, u ovom slučaju, nije moglo biti povezanosti sa zakonom u vezi sa deverskom dužnosti; dok religijsko ubeđenje Jevrejske nacije, koje je trebalo da bude predstavljeno, nije bilo takvo, nego je bilo kao povezivanje svekra sa snahom kao preljubočanicom (kurvom).

4914. I ne leže više s njom (ne pozna više). Da ovo označava da nije bilo daljeg povezivanja, vidi se iz značenja leći (znati); i iz značenja ne više, što znači da nije išlo dalje, stoga da više nije bilo povezivanja s unutrašnjim crkve; jer je Tamarom predstavljeno unutrašnje u crkvi. To je bio razlog da Juda nije više imao sinova.

4915. Stihovi 27-30. A kad dođe vrijeme da rodi, a to blizanci u utrobi njezinoj. I kad se porađaše, jedno dijete pomoli ruku, a babica uze i veza mu crveni konac oko ruke, govoreći: ovaj je prvi. Ali on uvuče ruku, i gle izađe brat njegov, a ona mu reče: kako prodrije? prodiranje neka ti bude; I nadješe mu ime Fares. A poslije izađe brat mu, kojemu oko ruke bijaše crveni konac, i nadješe mu ime Zare. A kad dođe vrijeme, označava sledeće stanje; da se porodi, označava priznavanje na strani unutrašnje istine; i gle blizanci u utrobi njezinoj, označava obe stvari u crkvi. I kad se porađaše, označava proizlaženje (proizvođenje); jedno dijete pomoli ruku, označava moć; a babica uze i veza mu crveni konac na ruku, označava da je stavila znak na njega; govoreći: ovaj je prvi, označava da ovaj ima prvenstvo; Ali on uvuče ruku, označava da je prikrio moć; i gle izađe brat njegov, označava istinu od dobra; a ona reče: Kako prodrije? označava njegovo prividno odvajanje od dobra; i dade mu on ime Fares, označava kvalitet; a poslije izađe brat njegov, označava da je u stvari (aktuelno) dobro prvo (ima prvenstvo); i nadješe mu ime Zare, označava kvalitet.

4916. Stih 27. A kada dođe vrijeme. Da ovo označava sledeće stanje, vidi se iz značenja vremena, što je stanje (br. 1274, 1382, 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 3827, 3882, 4901). Da njegovo dolaženje vremena (događanje) označava sledeće stanje, vidi se iz onoga što sledi (vidi tako isto i br. 4814).

4917. Da rodi (Dođe joj vree da se porodi). Da ovo označava priznavanje od strane unutrašnje istine, vidi se iz značenja roditi (poroditi se), što je priznavanje u veri i u činu (br. 3905, 3915, 3919); i iz reprezentacije Tamare, koja je označena sa njoj (dođe njoj vreme da se porodi), što je unutrašnje reprezentativne crkve, stoga unutrašnja istina.

4918. A to blizanci u utrobi njezinoj. Da ovo označava obe stvari u crkvi, vidi se iz značenja blizanaca, što je i dobro i istina (br. 3299); i iz značenja utrobe, što je tamo gde leže začeti dobro i istina, stoga ono što pripada crkvi. Utroba (materica), u pravom smislu, označava ono najdublje u bračnoj ljubavi u kojemu je nevinost, jer, u Velikom Čoveku, utroba odgovara ovoj ljubavi; a pošto bračna ljubav ima poreklo u ljubavi dobra i istine, koja pripada bračnoj ljubavi, a ovaj je brak samo nebo, ili Gospodovo carstvo na zemlji koje je crkva, stoga je i crkva označena utrobom; Zato otvoriti utrobu označava izvedene doktrine crkve (br. 3856), a isto tako i sposobnost da se primaju istine i dobra crkve (br. 3967); a to se isto označava i sa izlaženjem iz utrobe, što je biti ponovo rođen ili preporođen (vidi br. 904), to jest, biti napravljen crkvom, jer ko je god preporođen, on je postao crkva. **(2)** Pošto se preporod, a otuda i crkva, označavaju sa izaći iz utrobe, stoga se Gospod naziva u Reči onaj koji je sazdao i izvadio iz utrobe, kao kod Isaije: Ovako veli Jehova koji je stvorio i sazdao od utrobe materina, i koji ti pomaže (XKIV.2). Opet: Ovako veli Jehova, izbavitelj tvoj, i tvorac tvoj, koji te je sazdao od utrobe materine. (XLIV,24). Opet: A sada govori Jehova, koji me je sazdao od utrobe materina da sam mu sluga, da mu dovedem natrag Jakova (XLIX.5). Kod Davida: Ti si me izvadio iz utrobe; ti si me umirio na sisi matere moje. (XXII.7). Opet kod Isaije: Slušajte me, dome Jakovljevi i svi koji ste ostali od dca Izrailjeva, koje nosim od utrobe, i držim od rođenja. (XLIX.3) Kod Davida: Od samoga rođenja zastraniše bezakonici, od utrobe materine tumaraju govoreći laž (LVIII.3). Zastraniti od rođenja (utrobe) znači od dobra crkve, zastraniti od utrobe znači napustiti istinu. Kod Osije: Bolovi kao u porodilje spopašće ga; sin je nerazuman, jer ne bi toliko vremena ostao u utrobi (XIII.13). Ostati tokiko vremena u utrobi znači ne biti u dobru istine crkve. **(3)** Opet: Efraimova slava odletjeće ko ptica od rođenja i od utrobe i od početka (IX.11). Ovo znači da će istina crkva sasvim nestati: od rođenja znači od kad je rođen; od početka, od kad je počeo. Kod Isaije: Niti si čuo ni znao, i

prije ti se oči ne otvoriše, jer znadijah da ćeš činiti nevjeru, i da se zoveš prestupnik od utobe materine . (XLVIII.8) Ovo znači da su oni bili ovakvi od početka crkve: U Otkrovenju: I znak veliki pokaza se na nebu: žena obučena u sunce, i mjesec pod nogama njezinijem, i na glavi njezinoj vijenac od dvanajest zvijezda, i bješe trudna, i vikaše od muke, i mučашe se da rodi (XII.1,2). Žena je crkva (br. 252, 253, 255); obučena u sunce je dobro ljubavi (br, 30-38m1529, 1530, 2441, 2495, 4060, 4696); mjesec pod nogama njezinijem je istina vere (br. 30-38, 1529, 2089, 289, 4697); da je bilo dvanajest zvezda, znači sve, a stoga i sve stvari crkve (br. 577, 2089, 2129, 2130, 3272, 3858, 3913); bješe trudna, označava istinu crkve koja je začeta; vikaše od muke i mučacše se da rodi, znači da je bila primljena s teškoćom.

4919. Stih 28. I kad se porađaše. Da ovo označava stvaranje (proizvođenje, proizlaženje), vidi se iz značenja porađati se (biti u trudovima), što je priznavati u veri i u činu (br. 3905,3915,3919); a pošto sve što je priznato i učinjeno, to je i stvoreno , stoga porađati se (biti u trudovima) znači isto tako i stvarati dobro i istinu crkve.

4920. Jedno dijete pomoli ruku. Da ovo označava moć, jasno je iz značenja ruke, što je moć (br. 878,3387).

4921. A babica uze. Da ovo označava Prirodno, vidi se iz značenja babice, što je Prirodno (br. 4588). Kakav je ovo slučaj, biće objašnjeno u onome što sledi. Da u duhovnm svetu babica ne označava ništa od onoga što se vezuje za rođenje, a stoga i za skužbu babice, jer to tamo ne postoji; otuda je očito da kada čovek čita ove reči, anđeli kod njega opažaju nešto drugo umesto babice, nešto duhovno. Sledstveno, dok anđeli upravljaju svoje ideje prema onome što je predstavljeno duhovnim rađanjem, oni pod babicom opažaju ono što pomaže i što prima ovo rođenje; a to je Prirodno, kao što se gore može videti (br. 4588).

4922. I veza mu crven konac oko ruke. Da ovo označava da je stavila znak na to, to jest, na moć, i da crveno znači dobro, vidi se iz značenja vezati za ruku, što je staviti znak na moć; jer ruka je moć /4920); iz značenja crvenga konca, što je dobro, i to duhovno dobro. Da crven konac označava duhovno dobro, to je zato što je bio skrletne boje; a kada se vidi skrletna boja u drugom životu, to znači

duhovno dobro, to jest, dobro ljubavi prema bližnjemu. Jer boje koje se vide u drugom životu označavaju nešto dobro i istinito, jer one postoje od svetlosti neba koja je u sebi mudrost i inteligencija od Gospodovg Božanskog. Varijacije ili izmene te svetlosti su varijacije, i tako reći modifikacije mudrosti i inteligencije, stoga, dobra i istine. Da svetlost u nebu dolazi od Božanske mudrosti i inteligencije Gospodove, koje se tamo pokazuje kao Sunce, može se videti gore (br. 1053, 1521-1533, 1619-1432, 2776, 3138, 3167, 3190, 3195, 3222, 3223, 3225, 3337, 3330, 3340, 3495, 3636, 3653, 3843, 3862, 3993, 4180, 4413). Da su boje iz ovoga izvora, i da su one varijacije i modifikacije ove svetlosti, može se videti gore (br. 1042, 1043, 1053, 1043, 1624, 3993, 4530, 4677, 4742). **(2)** Da crveno ili skrletno označava duhovno dobro, vidi se iz odlomaka u Reči u kojima se pominje, kao kod Jeremije: A ti, opustošena, šta ćeš činiti? Ako se i oblačiš u skrlet, ako se i kitiš nakitom zlatnijem, i mažeš lice svoje, zaludu se krasiš, preziru te milosnici, traže dušu tvoju (IV.30). Ovde se govori o Judi, Oblačiš se u skrlet označava duhovno dobro, a kititi se zlatnijem nakitom, označava nebesko dobro. U drugoj knjizi Samuilovoj: Tada nazica David ovako za Saulom i Jonatanom sinom njegovijem: I izgovri, da bi se učili sinovi Judini luku i to je napisano u knjizi istinitoga. I ko će vas poslušati u tome? jer kakav je dio onome koji ide u boj tako je i onome koji ostaje kod prtljga; jednako treba da podijele. (I.17,18,24). Učiti se luku, ovde označava doktrinu ljubavi i milosrđa, jer luk označava ovu doktrinu; obući se u skrlet označava duhovno dobro, kao pre; a kititi se zlatom, označava nebesko dobro. **(3)** Zato što je ovo bilo načenjeno od skrleta, to je bilo zapovedeno da se skrlet koristi u šatoru, na zavesu, kojim su se pkivala vrata na šatoru, na zavesu i u predvorju, na stolu lica kad su putovali, i na Aronovim svetim odeždama, kao i na oplećku (efodu), na ploči suda, i na resama na naprsnjaku –kao što se vidi iz sledećih odlomaka: **(4)** A šator ćeš načiniti od dest zavjesa od tankoga platna uzvezenoga i od porfire i skrleta i od crvca; i na njima da budu veliki heruvimi.(Izlazak XXVI.1) I načini zavjsu od porfire i od skrleta i od crvca i od tankoga platna uzvezenoga, i po njemu da budu herubimi. (Izlazak XXVI.31). A na vratima trijema zavjes od dvadeset lakata od porfire i od skrleta i od crvca i od tankoga platna uzvezenoga, uzvezen, i četiri stuba na njoj, i pod njih četiri stopice (Izlazak XXVI.16). Kad polazi vojska, doći će Aron sa sinovima svojim, i skinuće zavjes sa vrata, i pokriće njime kovčeg od svjedočanstva. Pa će po njemu

prostrijeti pokrivač od koža jazavčijih, i ozgo će prostrijeti pokrivač od same porfire, i provući će mu poluge. I po stolu za hljebove postavljene neka prostru pokrivač od porfire, i naka metnu na nj zdjele i čaše i vijedra i kutliće, i hljeba svakoga neka je na njemu. Po vrh toga prostirač od crvca (Brojevi IV.5,7,8). Načinićeš oplećak od zlata, od porfire, od skrleta i od crvca i od tankoga plana, djelo majstorovo. Tako i na pojasu (Izlazak XXVIII.6,8). I na drugoj strani zavjesi od petnaest lakat, i tri stupa za njih i tri stopice za njih (Izlazak XXVI.15). Neka na ivicama haljine s oplećkom budu crveni šipci, i od skleta (Izlazak XVII. 33?) **(5)** Kako je šator od sastanka predstavljao nebo, stoga su gore pomenute boje bile naređene da se koriste; a one označavaju nebesk i duhovna dobra i istine. Svako ko veruje da je Reč sveta, može da zna da u njoj sve ima značenje; a ko god veruje da je Reč sveta i da je bila poslana od Gospoda preko neba ,može da zna da su njima označene duhovne i nebeske stvari Njegovoga carstva kao i duhovne stvari tamo, purpurna i skrletna označavaju nebeska dobra i istine, a skrletna , od crvca i od tankoga platna da označavaju nebeske stvari. Slično tome, bilo je zapovedeno da se kedrovo drvo, skrlet i hisop koriste kada se čistilo od gube (Levitska XIV.4,6,52); i da se kedar drvo i hisop i crvac koriste da se baci u oganj gde se sagoreva junica, i da se pripremi voda očišćenja (Brojevi XIX. 6,9). **(6)** Profanacija dobra i istine opisuje se na sličan način u Otkrovenju: I uvede me duhom u pusto mjesto; i vidjeh ženu gdje sjedi na zvijeri crvenoj koja bješe puna imena hulnijeh i imашe sedam glava i deset rogova. I žena bješe obučena u skrlet i u porfiru i nakićena zlatom i kamenjem dragijem i biserm, i imашe čašu zlatnu u ruci svojoj, punu mrzosti i poganštine kurvarstva svojega (XVII.3,4). A posle: I govorahu: jaoh, jaoh! grade veliki, obučeni u svilu i u porfiru i u skrlet, i nakićeni zlatom i kamenjem dragijem i biserom (XVII.16). Ovde se govori o Vavilonu, kojim se označava profanacija dobra (br. 1182, 1283, 1295, 1304, 1306. 1308, 1321, 1322, 13269, ovde profanacija dobra i istine, što je Vavilonka osobina. Kod proroka Staroga Zaveta Vavilon označava profanaciju dobra a Haldeja profanaciju istine. **(7)** Skrlet, o obratnom smislu, označava zlo koje je suprotno duhovnome dobru, kao kod Isaije: Ako vaši grijesi i budu kao skrlet, biće bijeli kao snijeg; iako budu kao crvac, biće kao vuna (I.18). Da skrlet označava ovo zlo, je stoga što krv – kao i crvenilo označava, u pravome smislu, duhovno dobro, ili ljubav prema bližnjemu, a u obrnuom smislu, nasilje protivu ljubavi ka bližnjemu.

4923. Ovaj je prvi. Da ovo označava da je to imalo prvenstvo, vidi se iz značenja izaći prvi, ili biti prvorođeni, što je prvenstvo i superiornost (br.3325). Ovde se pa sve do kraja govori o pravu prvorođenoga. Onaj ko nema znanja o unutrašnjem smislu Reči, može lako da pomisli da se ovde govori u pravu prvorođenoga prema zakonu; ali ko imalo zna o unutrašnjem smislu, može lako da zna da se nešto uzvišenije skriva u ovim rečima, ne samo po tome što je jedno dete izvuklo ruku i povuklo je, posle čega je drugo dete izašlo, nego i iz toga što su po tome dobili imena, što se kod porođaja dogodilo Isavu i Jakovu – da su se borili u utrobi i da kad je Isav izašao prvi, da ga je Jakov držao za petu (Postanje XXV.22,26)); i iz sličnosti sa Josipovim sinovima, kad je Jakov metnuo desnu ruku na jednoga a na drugoga levu ruku, kada ih je blagosiljao (Postanje XLVIII.14,17-19). **(2)** Jevreji, a i neki Hrišćani, veruju da u ovim i sličnim odlomcima Reči, da je u njima sačuvano značenje, koje oni nazivaju mističnim, a razlog tome je to, što se ideja svetosti na njih utisnula iz ranoga detinjstva, ali kada ih se pita šta je to mistično značenje, oni ne znaju. Ako im se kaže da pošto je Reč Božanska, to onda značenje mora da bude kao ono u nebu među anđelima; i da ne može da postoji neko drugo mistično značenje u Reči; ili ako je tako, da bi bilo kao iz basni, ili čarobnjačko ili idolopoklonično; i da, osim toga, ovo mistično značenje koje je u nebu među anđelima da je to ono što se naziva duhovnim i nebeskim, i koje značenje govori samo o Gospodu, i Njegovom carstvu, i o crkvi, a stoga o dobru i o istini; i da kad bi znali šta je dobro i istina, ili vera i ljubav, da bi znali ovo značenje. Kad im se sve ovo kaže, oni to teško mogu da poveruju. U stvari, kako su neznalice danas oni koji su u crkvi, da sve ono što se odnosi na duhovno i nebesko, jedva da je njima razumljivo. Neka bude tako; ali meni je bilo dato, po Gospodovoj Božanskoj milosti, da budem u isto vreme u nebu kao duh i na zemlji kao čovek, i da tako razgovaram s anđelima, i to već nekoliko godina, to ja moram da te stvari otkrijem koje su u Reči a kolje se nazivaju misličnim, o je, njene nutarnje stvari, koje su duhovne i nebeske stvari Gospodovog carstva. Ali što se odnosi na dva Tamarina sina u unutrašnjem smislu, biće rečeno na sledećim stranicama.

4924. Stih 29. Ali on uvuče ruku. Da ovo označava da je prikrio svoju moć, vidi se iz značenja ruke, to je moć (878,3387,4920); i prikriti što je označeno sa uvući.

4925. I gle izađe njegov brat. Da ovo označava istinu od dobra, vidi se iz značenja brata, što je srodna vrsta dobra (br. 3815,4267), stoga istina od dobra; istina od dobra je istina iz dobra, ili vera iz ljubavi prema bližnjem. Ovde se, u unutrašnjem smislu, govori o prvorodenstvu (primogenituri) onih koji su preporođeni od Gospoda, stoga, o preporađanju u crkvi. Od drenih vremena postoji raspra, šta je je prvi rođeno, da li dobro ljubavi prema bližnjem ili istina vere; i pošto se dobro ne pokazuje dok se čovek preporađa i postaje crkva, nego je prikriveno u nutrinji čoveka, a pokazuje se samo u nekm osećanju koje ne deluje na čula spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, sve dok nije nanovo rođen, dok se istina pokazuje zato što ulazi preko čula da bi se čuvala u memoriji spoljašnjeg ili prirodnog čoveka, stoga mnogi ljudi padaju u zabludu misleći da je istina prvorodena i na kraju, da je istina suština crkve i to toliko, da se veruje da istina, koju oni nazivaju verom, ona ima moć da spasi bez dobra ljubavi ka bližnjemu. **(2)** Od ove jedne zablude, pojavile su se mnoge druge, koje su zarazile ne samo doktrine, nego i život. Kao, na primer, da bez obzira kako čovek živi, ako ima veru, on je spasen; da se čak i najgori ljudi primaju u nebo ako su u času smrti ispovedali stvari koje pripadaju veri; i da se svako prima u nebo po čistoj milosti, kakav god da mu je bio život. Kao posledica držanja ove doktrine, oni na kraju ne znaju šta je ljubav prema bližnjemu, niti se trude da znaju; i na kraju, ne veruju da ima nešto što je nebo ili pakao. Razlog je tome to, što vera bez ljubavi ka bližnjem, ili istina bez dobra, ništa ne uči; a što se više udaljava od dobra, to čini čovka glupljim. Jer Gospod utiče (uliva se) i daje inteligenciju i mudrost kroz dobro, to jest, daje viši umni pogled, a i opažanje o tome da li je nešto tako ili nije. **(3)** Sve ovo pokazuje kakav je slučaj sa prvorodenstvom – da ono pripada dobru u stvarnosti, dok pripada istini samo po izgledu. To je, dakle, ono št je opisano u unutrašnjem smislu Tamarinm rađanjem dva sina, crvenim koncem koji je primalja stavila na ruku vidi br. 4922); i sa izađe prvi, što znači prvenstvo (br. 4923); sa povuče ruku označava se prikrivanje njegove moći, kao što je gore pokazano; sa njegovim bratom koji izađe prvi, označava se istina; sa kako prodre? označava se prividno odvajanje istine od dobra; s njegovim bratom koji izađe posle označava se dobro koje je u stvarnosti prvo; sa crvenim koncem na ruci označava se piznavanje da je dobro prvo (važnije, superiornije) ; jer se dobro ne priznaje da je prvo sve dok se čovek ne preporodi, jer tada postupa od dobra i od njega gleda na istinu i na to kakva je. **(4)** Ovo su

stvari sadržane u unutrašnjem smislu, koji uči kakav je slučaj s dobrom i istinom u čoveku koji se nanovo rađa, naime, da je dobro u stvarnosti prvo (po savršenstvu i superornosti?), a istina je to samo po izgledu; i da prvo ne izgleda da je prvo dok se čovek nanovo rađa, ali se pokazuje kao takvo onda kada je već nanovo rođen. Ali ovo ne treba ovde više objašnjavati, jer su ove stvari bile objašnjene i ranije (vidi br. 3324, 3325, 3494, 3325, 3494, 3539, 3548, 3556, 3570, 3576, 3603, 3701, 42434, 3494, 3539, 4247, 4337). Da je od drevnih vremena raspra čemu pripada primogenitura, da li dobru ili istini, odnosno da li ljubavi ka bližnjemu ili veri, bilo je gore pokazano (br. 2435). **(5)** Kako je Gospod, u najvišem smislu, Prvorođeni, stoga je i ljubav ka Njemu i ljubav ka bližnjemu (su prvorođeni), stoga je bilo zakonom zapovedeno, u reprezentativnoj crkvi, da svaki prvenac prpadne Jehovi, kao što čitamo kod Mojsija: Posveti mi sve to je prvenac, što otvara utrobu kod sinova Izraljevih, u čoveka kao i u živinčetam, neka je Moje. (Izlazak XIII.2). Odvajaćeš Jehovi sve što otvra matericu, i od stoke tvoje što otvara matericu, što je muško, da bude Jehovi (XIII.12). Što god otvara matericu između svakoga tijela koje prinose Jehovi; između ljudi i između stoke, tvoje da bude; ali prvenac čovječiji neka se otkupljuje; i prvenac nečiste stoke neka se otkupljuje (Brojevi XVIII.15). Jer je moj svaki prvenac; od onoga dana kada pobih sve prvence u zemlji Egipatskoj, posvetih sebi svakoga prvenca u Izrailju od čovjeka do živinčeta; moji će biti; ja sam Jehova. (Brojevi III.13). **(6)** Pošto je prvenac sve što otvori matericu, zato gde se prvenac reč pominje, kaže se i što otvara utrobu, kako bi se istaklo dobro. Da ovo označava dobro, vidi se iz pojedinosti u unutrašnjem smislu, posebno iz onoga što je izneseno o Tamarinim sinovima – da je Zara otvorio matericu rukom, čime je predstavljeno dobro, što se vidi iz crvenga konca na njegovoj ruci (br. 4922): Osim toga, utroba za koju se kaže da se otvara, to je gde su dobro i istina, sledstveno, crkva (br. 4918); a otvoriti utrobu je dati moć da bi se istina rodila. **(7)** Pošto je Gospod jedini Prvorođeni; jer On je dobro samo, i od Njegovog dobra je sva istina, stoga da bi Jakov, koji nije bio prvenac, mogao da Ga predstavlja, njemu je bilo dopušteno da kupi prvorođenstvo (prvenaštvo) od Isava njegovoga brata; ali pošto ovo nije bilo dovoljno, on je nazvan i Izrailjem, kako bi ovo ime predstavljalo dobro od istine; jer je Izrailj u reprezentativnom smislu dobro do kojega se dolazi preko istine (br. 3654,4286,4598).

4926. A ona reče: kako prodrije? Da ovo označava njegovo prividno odvajanje od dobra, vidi se iz značenja prodrijeti, što je oštećenje i izokretanje istine kroz odvajanje od dobra (o čemu ubrzo). Da prodrijeti, ovde, znači odvojiti konac od ruke, i tako se odvojiti od dobra, jasno je, jer se crvenim koncem označava dobro (br. 4922); da je ovo bilo sakm po izgledu, sledi iz toga što je tako izgledalo babici (primalji); jer ovo nije bio onaj koji je imao crveni konac, nego njegov brat, kojim je predstavljena istina. O ovome predmetu vidi šta je ranije rečeno (br. 4925), naime, da je u stvarnosti dobro prvorodeni, a je istina to samo na izgled. (prim. prev. Tako je izgledalo babici). Ovo se dalje može ilustrovati onim kako se koriste udovi i organi u ljudskom telu. Izgleda da su udovi i organi prvi (priorni a da je njihov rad drugi po redu); jer se oni prvi vide pre, i pošto su poznati i pre nego se koriste. Međutim, koristi od ovih su priorne (prve po važnosti) u upoređenju s udovima i organima, jer ovi poslednji su potekli od koristi (službi, funkcija); u stvari, njih oblikuje njihova služba (funkcija), i sebi ih prilagođava. Da nije tako, sve stvari u čoveku ne bi tako jednodušno stvarale jedinstvo. Slično je i s dobrom i istinom: izgleda kao da je istina prva, ali prvo je dobro, jer dobro oblikuje istine i prilagođava ih sebi; stoga, strogo gledajući, istine su samo oblikovana dobra, ili oblici dobra. Istine u odnosu prema dobru su kao utroba i tkiva u telu u odnosi na njihove službe (funkcije); a dobro, uzevši stoga, samo je služba (korist, funkcija).

(2) Da prodiranje označava kršenje istine i njeno izvrtanje preko odvajanja od dobra, jasno je i iz drugih odlomaka u Reči, kao kod Davida: Žitnice naše pune, obilne svakim žitom; ovce naše nek se množe na tisuće i na sto tisuća po stanovima našim. Volovi naši neka budu tovni; neka ne bude napadanja, ni bježanja (probijanja), ni tužnjave po ulicama (Psalam XXLIV.13,14). Ovde se govori o Drevnoj Crkvi, kakva je bila u njenoj mladosti; žitnice naše pune označavaju duhovnu hranu, to jest, istinu i dobro; stoka i volovi označavaju unutrašnja i spoljašnja dobra; nema provaljanja (bježanja) označava da istine nisu kvarene i polomljene kroz odvajanje od dobra. **(3)**. Kod Amosa: U to ću vrijeme podignuti opali šator Davidov, i zatvoriću mu pukotine, i opraviću mu što je razvaljeno (prodrto), i opet ću ga sagraditi kao što je bio prije (u danima od večnosti) (IX.11). Ovime se opisuje crkva koja je u dobru, a šator Davidov koji je bio opao, je ljubav i milost od Gospoda. (Da je šator ovo dobro, može se videti gore, br. 414, 1102, 2145, 3312, 4128, 4391, 4599, i da je David Gospod, (br. 1888); zatvoriti pukotine

znači ispraviti zablude koje su se bile uvukle zbog odvajanja istine od dobra; a sagraditi kao što je negda bilo (od večnosti), označava stanje i ona vremena koja se u Reči nazivaju dani od večnosti, kao i od koljena do koljena – kao kod Isaije: **(4)** I tvoji će sazidati stare pustoline. I podignućeš temelje koji će stajati od koljena do koljena, i prozvaćeš se: koji sazida razvaline i opravi putove za naselje. (LVIII.12). Ovime se opisuje crkva u kojoj je ljubav ka bližnjemu i život suštinsko. Ovde se sa sazidati pustoline označava popraviti obmane koje su se uvukle kroz odvajanje dobra od istine, jer je svaka obmana iz ovoga izvora; popraviti putove za naselje, ili putovi, su istine (br. 627, 2333), a putovi se kaže za istinu (br. 3368, 2451, 3613), a naselje se kaže za dobro (br. 2268, 2451, 2712, 3613). **(5)** Opet: I vidjeste da je mnogo proloma na gradu Davidov, i sabraste vodu u donjem jezeru (Isaija XXII.9). Prolomi (pukotine na gradu Davidovu su obmane doktrine (nauka) a voda iz donjeg jezera, su predaje kojima se iskvarila istine Reči (Mateja XV.1-6): Marko VII. 1-14) Kod Jezikilja: Ne izlazite na prolome (pukotine), i ne ograđujete doma Izrailjeva da bi se održao u boju u dan Jehovin (XIII.5). I tražih među njima koji bi opravio ogradu i stao na prolomu preda me za tu zemlju, da je ne zatrem; ali ne nađoh nikoga. (XXII.30). Stati na prolomu označava braniti i i stražiti da ne bi obmane provalile, Kod Davida: I šćaše ih istrijebiti da Mojsije izabranik njegov ne stade kao u rasjelini red njim, i ne odvrati jarost njegovu da ih ne istrtijebi (Psalam CVI.23). gde stati na rasjelini označava čuvati da se ne uvuku obmane: Mojsije je Reč (vidi predgovor Postanju XVIII, i br. 4859kraj) **(6)** Kod Amosa: On će vas tražiti kukama, i ostatak vaš udicama ribarskim. I kroz prolome ćete izljesti, svaka na prama se, i pobacaćete, i što bude u dvorovima, govori Jehova (IV.2,3). Izlaziti kroz prolome označava, kroz obmane zbog umovanja, dvor je Reč, stoga, istina doktrine koja je od dobra. A prolomi označavaju obmanu koja se javlja onda kada se dobro odvoji od istine, a isto je predstavljeno u reprezentativnom smislu i jačanjem i popravljanjem doma Jehovinog (2 o Carevima XII.6-8; XXII.5). U drugoj knjizi Samuilovoj: I ožalosti se David što Bog ubi Uzu. Za to se prozva ono mjesto Fares-Uza do danas. (VI.8). Ovo govori o Uzi, koji se poginuo jer je dodirnuo kovčeg: a kovčegom se predstavlja nebo, a u najvišem smislu, Gospod, stoga, Božansko dobro; Uzom je predstavljeno ono što služi, stoga istina, jer ona služi dobru. Gore opisano odvajanje opisuje se s prolom Uzin.

4927. I nadjede mu ima Fares. Da se ovim opisuje kakvo je bilo odvajanje istine od dobra, vidi se iz značenja nadjesti ime, što je kvalitet (br. 144, 145, 175, 1894, 2009, 2724, 3006, 3421). Kvalitet sam je Fares; jer u izvornom jeziku Fares označava prolom (pukotinu).

4928. Stih 30. A onda izide brat njegov. Da ovo označava da je u stvarnosti dobro prvo (prvenac), vidi se iz reprezentacije Zare, koji je ovde brat, a to je dobro; jer on je bio onaj koji je otvorio matericu, stoga koji je prvorođeni, i na čiju je ruku bio stavljen crveni konac, a to je dobro, kao što je gore pokazano br.4922). Da je time što je njegov brat izašao kasnije, označeno da je u stvari dobro prvo, to je stoga što se dobro ne pokazuje pre nego li je čovek preporođen, jer se ono prikriva u unutarnjem čoveku, i samo utiče u istinu kroz osećanje a prema stepenu povezanosti s istinom. Ali kad se istina poveže s dobrom, a to je kada se čovek nanovo rodi, dobro se pokazuje; jer tada on (čovek) postupa od dobra i gleda na istine od dobra, jer tada misli više o životu nego o doktrini.

4929. Kojemu oko ruke bijaše crveni konac. Da ovo označava priznavanje da je dobro (prvo), vidi se iz toga što je on sada bio prepoznat po crvenom koncu na njegovoj ruci, pa je tako priznao da je dobro otvorilo utrobu, to jest, da je ono prvorođeni. Babičnim vezivanjem crvenga konca na njegovu ruku označava se je ona obeležila ko je prvorođeni, pa je stoga njom označeno priznavanje.

4930. I on mu nadjede ime Zare. Da ovo označava kvalitet, vidi se iz nadjesti ime, što je kvalitet (br. 4927). Kvalitet je označen Zarom, a to je kvalitet onoga što je do sada bio predmet o kome se govorilo u unutrašnjem smislu, naime, da je u stvarnosti dobro prvorođeni, a da je istina to samo po izgledu. Sam kvalitet sadrži bezbroj stvari u sebi koje se ne mogu videti u svetlosti sveta, nego samo u svetlosti neba, a to znači pred anđelima. Kad bi čovek video samo jednu stvar kako se ona pokazuje anđelu, on bi bio zapanjen, pa bi priznao da tako nešto nikad ne bi mogao da poveruje, i da je to nešto što se ni sa čim ne može uporediti. Zare u izvornom jeziku označava ustajati (rasti), a time se opisuje sunce i prva pojava svetlosti. Tako je nazvan, jer je tako sličan dobru u čoveku koji se preporuča, kada po prvi put ustaje i pokazuje svetlo kojim se osvetljuju stvari u prirodnim čoveku, tako da se mogu dobro videti, priznati i na kraju verovati. Kad

ne bi bilo svetlosti od dobra u samom čoveku, on ne bi nikad mogao da sagleda istine tako da ih i priznaje i veruje, nego bi na njih gledao kao na stvari koje ljudi općenito smatraju istinitim, ili bi ih smatrao obnanama.

NASTAVAK O KORESPONDENCIJI SA VELIKIM ČOVEKOM

OVDE O KORESPONDENCIJI SA ŠAKAMA, RUKAMA, STOPALIMA, I SLABINAMA.

4931. Već je bilo pokazano da se celo nebo odnosi na jednog Čoveka s njegovim organima, udovima, i utrobom; a to je stoga što se nebo odnosi na Gospoda, jer Gospod je Sve u svemu neba, jer je nebo u strogom smislu Božansko dobro i Božanska istina od Gospoda. To je razlog da se nebo deli u mnogo oblasti, organa, i udova u čoveku, sa kojima ima korespondenciju. Da ne postoji takva korespondencija čoveka s nebom, a preko neba s Gospodom, čovek ne bi mogao postojati ni jednog trenutka. Sve se ovo održava u povezanosti preko influksa. **(2)** Ali sve ove oblasti se odnose na dva carstva – nebesko carstvo i duhovno carstvo. Nebesko carstvo je carstvo srca u Velikom Čoveku, a duhovno carstvo je carstvo pluća; kao i u čoveku, u čijem svakom delu vladaju srce i pluća: ova dva carstva su povezana na divotan način; ta povezanost je predstavljena povezanošću srca i pluća u čoveku, kao i u jedinstvenom radu udova i utrobe. **(3)** Dok je u embrijumu, to jest dok je u materici, čovek je u carstvu srca; ali kad izađe iz materice, on ulazi u carstvo pluća; i ako preko istine vere dozvoli da ga se uvede u dobro ljubavi, on se tada vraća iz carstva pluća u carstvo srca u Velikom Čoveku; jer on tada ulazi po drugi put u matericu i nanovo se rađa. Tada su ova dva carstva u njemu povezana, ali u izvrnutom redu; jer prethodno, carstvo srca u njemu je bilo pod vlašću pluća, to jest, istina vere je prethodno u njemu vladala; ali posle, dobro ljubavi ka bližnjemu vlada u njemu. Da srce korespondira dobru ljubavi, a pluća istini vere, može se videti gore (br. 3635,3883-896).

4932. Oni koji u Velikom Čoveku korespondiraju šakama i rukama, kao i ramenima, to su oni koji imaju moć preko istine vere od dobra. Jer ti koji su u istini vere od dobra, oni imaju moć od Gospoda, jer oni svu moć pripisuju Njemu,

a nikako sebi samima; i što manje pripisuju moć sebi ne samo usnama nego i srce – to imaju više moći. Zbog ovoga se anđeli nazivaju silama i moćima.

4933. Da u Velikom Čoveku šake, ruke i ramena korespondiraju moći, to je zato što se sile i moći celoga tela i cele utrobe odnose na njih; jer telo koristi svoju snagu i moć preko ruka i šaka. To je razlog da se moć označava u Reči preko ruke, šake i ramena. Da je moć označena rukama, može se videti gore (br. 878,3387); i da je da ona označava rukama, jasno je iz mnogih odlomaka, kao iz sledećih: Budi im ruka svakoga jutra (Isaija XXXIII. 2). Gospod Jehova dolazi u sili, i Njegva ruka vlada umesto Njega (XL.10). Moja će ruka suditi plemenima (LI.5). Obuci se u silu, o ruko Jehovina (LI.9). Pogledah a nikoga ne bješe da pomogne, ali me desnica moja izbavi, i jarost moja poduprije me (LXIII.5). Obuci se u silu, o ruko Jehovina! (LI.9). Da je proklet koji se uzda u čovjeka, i u snagu mišice svoje (Jeremija XVII.5). Ja sam stvorio zemlju i ljude i stoku, što je po zemlji, silom svojom velikom i mišicom svojom uzdignutom; i dajem je kome mi je drago. (Jer. XXVII.5; XXXII.17). Rog Moabu je otkinut, i mišica mu je slomljena (XLVIII.25). Lomim ruke caru Egipatskom, a jačam ruku cara Vavilonskog (Jezekilj XXX.22,24,25). O jehova, slomi ruku bezakonika (Psalam X.15). Neka izađu pred lice tvoje uzdasi sužanjski, silom mišice svoje sačuvaj namijenjene smrti. (Psalam LXXIX.11). Velike kušnje, koje vidješe oči tvoje, i znake i čudesa i ruku krjepku i mišicu podignutu, kojom te izvede Jehova Gospod tvoj (Zak. Ponovljeni VII.19;XI.2,3;XXVI.8;Jer. XXXII.21; Psalam CXXXVI.12). Iz ovih se odlomaka vidi da se desnom rukom u Reči označava viša sila, sjedanje o desnu ruku Jehove, svemoć (Mateja XXVI.63,64;Luja XXII.69;Marko 62,62;XVI.19).

4934. Video sam голу ruju, napred povijenu, koja je imala takvu snagu da unese strah, da sam se užasnuo, i pomislio da će me smrviti u atome, jer je bila neodoljiva. Tu sam ruku video dva puta; otuda sam naučio da ruka označava silu, a ruke moć. Osećao sam i toplinu koja je dolazila od te ruke.

4935. Ova se naga ruke pokazuje u raznim položajima, prema kojima zadaje strah, a u položaju u kome je maločas opisana, neverovatan strah; jer je izgledalo da može da slomije kosti i moždinu u trenutku. Čak i oni koji nisu bili strašljivi u telesnom životu, i njima ova ruka zadaje strah.

4936. Nekoli puta su se videli duhovi koji su imali štapove (palice), za koje se reklo da su magovi (mađioničari). Bili su napred, daleko na desno, u dubokim pećinama; a oni koji su bili opasniji magovi, bili su sakriveni još dublje. Njima se čini da imaju štapove, i oni svojim iluzijama, prave mnoge vrste ovakvih štapova, i veruju da pomoću njim mogu da prave čuda; jer oni zamišljaju da je sila u štapovima, zato što desna ruka i šaka, koje korespondiraju sili i moći, dobijaju pomoć od štapova. Iz ovoga mi je postalo jasno zašto su ljudi od davnina mislili da magovi imaju štapove; jer drevni Neznabošci ovo su primili od drevne reprezentativne crkve, u kojoj su štapovi, kao ruke, označavali moć (vidi br. 4876). Pa stoga što su označavali moć, Mojsiju je bilo zapovedeno, kad je činio čuda, da ispruži štap ili ruku (Izazak IV.17,20; VIII.1-11; 16-18; IX.23; X.3-21; XIV.21,26,27; XVII.5,6,11,12; Brojevi XX.7-11).

4937. I paklenski duhovi mogu ponekad da iluzornim sredstvima prikažu rame, čime mogu da se odupru sili; ali ne mogu dalje od ovoga; ali to mogu samo oni koji su u takvoj iluziji (fantaziji?), jer ti znaju da u duhovnom svetu rame korespondira svakoj sili, kao što je vidljivo iz sledećih odlomaka: Slomio siu jaram tereta njegovog (Isaija I.4). Što bocima i ramenima otiskujete i rozima svojim bodete sve bolesne kako da ih razagnate na polje (Jezekilj XXXIV.21). Ti se prebi i probode im sva bedra (Jez. XXIX.7). Da mogu služiti Jehovu ramenom svojim (Sofonije III.9). Dijete nam se dade, vlast Njegova biće na ramenima Njegovijem (Isaija IX.6). Ključ doma Davidovog biće na ramenima njegovijem (Isaija XXII.22).

4938. Oni koji su u Velikom Čoveku a koji korespondiraju nogama, stopalima, i petama, oni su prirodni; stoga se stopalima u Reči označavaju prirodne stvari (br. 2162,3147,3761,3986,4280), a tabanima (poplatima) najniže prirodne stvari. Jer, u Velikom Čoveku, nebeske stvari sačinjavaju glavu, duhovne telo, a prirodne stopala; i one slede ovim redom. Nebeske stvari, koje su najviše, završavaju se u duhovnim stvarima, koje su srednje, a ove duhovne, u prirodnim, koje su poslednje.

4939. Kad sam jednom bio uzdignut u nebo, izgledalo mi je kao da sam tamo glavom, a niže dole telom, a mojim stopalima još niže. Ovime mi je bilo dato da opazim kako više i niže stvari u čoveku korespondiraju stvarima u Velikom Čoveku,

i kako jedne slede druge, naime, da su nebeske stvari, koje su dobro ljubavi i prve u redu, kako se ulivaju u duhovne, što je istina a otuda drugo u redu, i na kraju u prirodne, koje su treće u redu. Iz ovoga se vidi da su prirodne stvari kao noge, na kojima počivaju više stvari. A priroda je ta, u kojoj se završava duhovni svet i nebo. Otuda to, da je sveopšta priroda pozornica (teatar) koji predstavlja Gospodovo carstvo, i u njemu sve prestavlja nešto (br. 2758,4383); i da priroda postoji preko influksa u skladu sa redom, i da bez takvoga influksa, ona ne bi mogla da opstane ni trenu.

4940. Drugog puta, opkoljen anđelskim stupom, spušten sam bio u mesta nižih stvari, i dato mi je bilo da čulno osetim da oni koji su na zemlji u nižim stvarima, da korespondiraju nogama, i stopalima na nogama. Osim toga, ova su mesta ispod nogu i ispod stopala. I razgovarao sam sa tamošnjim duhovima. Oni su bili u prirodnom svetlu, a ne u duhovnom. (O nižoj zemlji, vidi gore, br. 4728).

4941. Na ovim su mestima i oni koji sve pripisuju prirodi, a malo Božanskom. S njima sam razgovarao tamo, i kad se razgovor okrenu ka Božanskom providenju, oni su sve pripisivali prirodi. Međutim, kada oni koji su ovakvi, tamo provedu izvesno vreme, ako su vodili dobar moralni život, oni napuštaju ovakva načela, i prihvataju načela istine.

4942. Dok sam bio tamo, čuo sam iz jedne sobe buku kao da je neko s druge strane zida hteo da ga probije. Oni u sobi bili su zastrašeni zvukom, misleći da su to lopovi; a meni je rečeno da su oni koji su bili tamo, da ih se drži u strahu da si se uzdržavali od svojih zhala, jer je strah nekima potreban kako bi se popravili.

4943. U nižoj su zemlji ispod noga i stopala noga su i oni koji su stavljali zaslugu u dobra dela (koji su mislili da dobrim delima zaslužuju spasenje). Nekim od njih se činilo da seku drva. Mesto gde su, je prilično hladno, i njima se čini da se zagrevaju radom. Razgovarao sam i s njima, i bilo mi je dopušteno da ih pitam da li žele da napute to mesto. Odgovorili da to još nisu svojim radom zaslužili. Ali kada prođu kroz to stanje, oni izlaze odatle. I ovi su prirodni. Jer želja da se zasluži nebo nije duhovna; i pored toga, oni se smatraju višima od drugih, a neki među njima druge preziru. Ako ovakve osobe ne dožive više radosti od drugih, one su ljute na Gospoda; pa stoga, dok seku drva, njima se čini ponekad, kao da je Gospod ispod

drveta, a to je zbog njihove ljutnje. Ali pošto su te osobe vodile pobožan život i pošto su se tako ponašale zbog neznanja, u kojemu je bilo nevinosti, stoga su im ponekad slati anđeli da ih teše. A kad bi ove videli, primali su utehu.

4944. Oni koji dolaze iz Hrišćanskog sveta, a koji su vidili dobar moralni život, i kod koji je postojala donekle ljubav prema bližnjemu, ali koji su se malo starali za ono što je duhovno, većina njih se šalje u oblasti ispod stopala i tabana; i tamo ih se drži dokle ne odbace ono što je kod njih prirodno, a u čemu su do tada bili, i ne obuku se u ono što je duhovno i nebesko, koliko je god to moguće u skladu s njihovim životom; a kada se ovo dogodi, oni se uzdižu u nebeska društva. Ponekad, gledao sam kako izlaze, i njihovo veselje što ulaze u nebesku svetlost.

4945. Kakva je situacija u oblastima (mestima) ispod stopala, nije mi još bilo dato da saznam. Ima ih mnogo, i ona su jedna od drugih sasvim odvojena. Uglavnom, nazivaju se niža zemlja (zemlja onoga što je niže).

4946. Ima i takvih koje je neko bio ubedio u ideju da ne treba da se brinu o onime što se tiče unutrašnjeg čoveka, to jest, što se tiče onoga što je duhovno, nego da se brinu samo za ono što se tiče spoljašnjeg čoveka, to jest, prirodnog čoveka, zato što, navodno, unutarnje stvari kvare životne ugodnosti, i unose nemir. Oni su delovali na levo koleno, malo iznad kolena napred, a tako isto i na desno stopalo. S njima sam razgovarao dok su bili na tim mestima; rekli su da su, dok su živeli u telu, bili mišljenja da samo spoljašne stvari žive, i da nisu razumeli šta su to unutrašnje stvari, pa su stoga znali samo ono što je prirodno, a ne ono što je duhovno. Ali bilo mi je dato da im kažem, da su na naj način sebi zatvorili pristup bezbrojnim stvarima koje su mogle da na njih utiču iz duhovnog sveta, da su samo priznavali unutarnje stvari, i da su dozvolili da to bude u idejama njihove misli. Isto tako, bilo mi je dato da im kažem da u svakoj ideji misli postoji bezbroj toga što čoveku izgleda kao jedna prosta stvar, iako postoji bezbroj stvari u njoj koje utiču iz duhovnog sveta, i koje čine da se kod čoveka obrazuje unutrašnji pogled (vid), iz čega može da vidi i opaža šta je istinito a šta nije. A pošto su u ovo izrazili sumnju, to im je pokazano živim iskustvom. Bila im je pokazana jedna jedina ideja (misao kao slika), koju su oni videli kao prostu ideju (sliku), i to im je izgledalo kao jedna zatamnjena tačka (nečinom predstavljanja koji se lako izvodi u svetlosti neba); ali

kada se ta ideja otvorila, tada se pokazala jedna celina koja je vodila ka Gospodu. Bilo im je rečeno da je tako sa svakom idejom o dorbu i istini, naime, da je u toj idiji slika celoga neba, jer je ona od Gospoda, koji je Sve neba, to jest, On je ono što se naziva nebom.

4947. Ispod tabana na stopalima su oni koji su u telesnom životu živeli samo za telesna uživanja i za svoja zadovoljstva, očaranima onim što pripada svetu, i koji su uživali u sjaju života, ali samo iz spoljašnje želje ili iz onoga što pripada telu, a ne iz unutrašnje želje, ili iz onoga što pripada umu; jer su se uzvisivali iznad ostalih, aiko su već bili na počasnim položajima, ia tako živeći, oni su delovali iz tela, pa stoga nisu odbacivali učenja crkve, dok su u srcu govorili da to nije tako, jer da oni koji proučavaju Reč, znaju da nije tako (kako crkva uči). Ipak, kod nekih koji su bili ovoga karaktera, njihova je unutrašnost bila otvorena prema nebu, i u njih su bile usađene postupno nebeske stvari, kao što je pravda, poštenje, pobožnost, ljubav ka blišnjemu, i milosrđe; a kasnije, bili su podignuti u nebo.

4948. Oni, međutim, koji su u telesnom životu u sebi mislili i brinuli se samo za ono što se tiče njih samih i sveta, ti su zatvorili svali put ili svaki influks iz neba, jer je ljubav ka sebi i svetu suprotna nebeskoj ljubavi. Oni među njima, koji su u isto vreme živeli u zadovoljstvima i u luksuzu, a koji su bili u sebi vrlo lukavi, ti su ispod tabana desnog stopala, ali na velikoj dubini, to jest, ispod niže zemlje, gde je pakao koji pripada ovakvim duhovima. U njihovim stanovima nema ništa osim nečistote, koja korespondira takvom životu. Smrad raznih vrsta nečisti tamo se opaža shodno vrstama i podvrstama njihovog (nečistog) života. Među njima bilo je i onih koji su bili slavljani u svetu.

4949. Ima takvih čije je stanište ispod nožnog stopala, s kojima sam ponekad razgovarao. Video sam kako se neki od njih naprežu da se izdignu, pa mi je bilo dato da osetim njihov napor, i to sve do kolena; ali su ponovo padali natrag. Na taj se način pokazuje u čulu (oseta) , kad neki zažele da se popnu iz soga staništa u više, tako da se uzdignu, tako reći, do onih koji su u oblasti kolena i stegna Za ove mi je bilo rečeno da su to oni koji su preziali druge u upoređenju sa sobom; a što je razlog da žele da prođu ne samo kroz stopalo u stegno, nega da se ispnu iznad glave; no uvek su padali natrag. Na neki način, oni su glupi; jer ovakva arogancija

guši svetlost neba, pa stoga i inteligenciju, pa stoga sfera koja ih okružuje izgleda kao gusti talog.

4950. Ispod levog stopala, malo na levo, su oni koji su sve pripisivali prirodi, ali koji su priznavali jedno Biće svemira koje je da je poreklo svega u prirodi. Oni su bili ispitani (istraženi), da se vidi da li su zaista verovali u jedno Biće celoga svemira, ili u Vrhovno Božanstvo, koje da je stvorilo sve; ali se videlo iz njihove misli, koja mi je bila prenesena, da je ono u šta su oni verovali bilo bez života, to jest, nešto u čemu nije bilo ništa živo; pa je iz toga bilo očito da nisu verovali u Tvorca svemira, nego u prirodu. A i sami su rekli da ne mogu da oblikuju nikakvu ideju o živom Božanstvu.

4951. Ispod pete, negde dalje otraga, ima jedan pakao ne velikoj dubini, čini srednji deo izgleda prazan. U ovome su paklu oni koji su najzlobniji, koji tajno ispituju druge kako bi im naškodili, i koji tajno postavljaju zamke da ih unušte a što je bilo najveće uživanje u njihovom životu. Često sam ih posmatrao; oni unose otrov u one koji su u svetu duhova, i potstiču ih na razne niske načine. Oni su iznutra zlobni. Izledaju kao da su zaogrnuti ogrtačima, a i na druge načine. Njih se često kažnjava, i spušta na veću dubinu, i pokriva nekom kopenom kao nekim oblakom, a što je sfera pakosti koja iz njih izbija. Iz te dubine se ponekad čuje lomnjava kao da neko nekoga ubija. Oni mogu nekoga da ganu do suza a ponekad ulivaju strah. Ovu su naviku stekli u telesnom životu, kad su bili pored bolesnih i prostih, kako bi se obogatili; oni mogu da ove dovedu do suza i da kod njih izazovu sažaljenje; a kad ne postignu svoj cilj, tada zadaju strah. Većinom su to oni koji su na ovaj način orobili mnoge domove u korist samostana (manastira). Neki su se mogli videti na sredjoj udaljenosti; oni se vide kako sede u jednoj sobi i kako se dogovaraju (savetuju). I ovi su pakosni, ali ne u istom stepenu.

4952. Neki od onih koji su prirodni, kažu da ne znaju šta da veruju, jer određena sudbina svakoga čeka u skladu s njegovim životom, kao i u skladu sa njegovim mislima iz potvrđenih načela; ali njima je rečeno da je dovoljno da veruju da postoji Bog koji upravlja svemirom, i da postoji život posle smrti; a naročito da ne žive kao divlje zveri, nego kao ljudi, to jest, u ljubavi ka Bogu i u samilosti prema bližnjemu; a to da znači, u istini i u dobru, a nikako protivno ovima. Ali oni rekaoše

da nisu tako živeli; ali da im je bilo rečeno da su na izgled bili takvi, ali da ipak, da nije bilo zakona, da bi napadali svakoga živoga i svaku imovinu s više besa nego što to čine divlje zveri. Opet rekoše da ne znaju šta je to ljubav prema bližnjemu, niti šta je to unutrašnji čovek; ali da i ne mogu to da znaju zato što je ljubav prema sebi samima i prema svetu i spoljašnjim stvarima obuzela celu njihovu misao i volju.

4953. Nastavak se nalazi na kraju sledećega poglavlja.

KRAJ TOMA VI.